

ဟိန်းလတ်

စာတော်အလယ်မှာ တဝဲဝဲသံသရာ



စာတောအလယ်မှာ တဝဲဝဲသံသရာ
ဟိန်းလတ်

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ပုံနှိပ်သည့်အကြိမ်	ပထမအကြိမ်၊ ဇန်နဝါရီလ၊ ၂၀၂၁ ခုနှစ်
အုပ်ရေ	၅၀၀
တန်ဖိုး	၅၀၀၀
ကွန်ပျူတာစာစီ	Dream City
မျက်နှာပုံးပန်းချီနှင့်ဒီဇိုင်း	ကိုအောင်ကျော်
ထုတ်ဝေသူ	ဦးလပြည့်ဝေး (ဆန်းစသော်တာ-၀၀၁၀၃) တိုက်-၆၃(မြေညီထပ်)၊ အနော်မာရှေ့ ၁၉လမ်း၊ ၂မြောက်ရပ်ကွက်။ သာကေတမြို့နယ်။ ရန်ကုန်မြို့။
ပုံနှိပ်သူ	ဦးလပြည့်ဝေး ((မြ-၀၁၃၆၉) လပြည့်လင်းပုံနှိပ်တိုက် အမှတ် ၁၁-အိပ်ချ်၊ ၅၅ လမ်း (အလယ်)၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

မာတိကာ

- အမှာစာ	၇
၁။ ဆေးရောင်စုံ ဒဂုန်တာရာ၊	၁၁
၂။ ရွှေကြည်အေးမှ အိပ်ဆဲလင့်သို့ ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်ခြင်း၊	၁၇
၃။ ပြည်သူ့ဘက်တော်သား နရသိန်အကျဉ်းသမား ဆရာပန်းမော်တင်အောင်၊	၂၃
၄။ ဖြစ်တည်မှု ပလူတစ်ကောင်ဆိုသော မောင်ခိုင်မာ၊	၃၁
၅။ မိုးမိုး(အင်းလျား)၏ သေခြင်းအဘိဓမ္မာ၊	၃၇
၆။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ညွှန်းဆိုခဲ့သော ဘာသာပြန်ဌာန ပေါ်ထွန်းသင့်ပြီ	၄၅
၇။ ဆရာနေသွေးနီ လျှောက်ခဲ့သောလမ်း (ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးမှ စိတ်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးသို့)၊	၅၀
၈။ ပျားစွဲသောမုတ်ဆိတ်၊ ဘုရားပေးသောလက်ပိုင်ရှင် သာဂဒိုး	၅၆
၉။ မောင်အောင်ပွင့်ရဲ့ ကောင်းကင်တော်တမ်းချင်း	၆၂
၁၀။ လွမ်းမိပါသေး ဆရာကြပ်ကလေး၊	၆၈
၁၁။ ကျောင်းသုံးပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်ကိစ္စ	၇၄
၁၂။ သိစိတ်စီးကြောင်းရေးနည်းနှင့် မောင်တင်ဆင့်	၈၀
၁၃။ မင်္ဂလာနေခြည်ဖြာ	၈၇

၁၄။ လမ်းဆက်လျှောက်သွားတဲ့ ခင်ပန်နှင်း	၉၃
၁၅။ ဝညာရေးလည်ပြန်	၁၀၀
၁၆။ ဝတ္ထုမှရုပ်ရှင် (သို့မဟုတ်) 'မိ'ဖြစ်သွားသော ပိုင်ဖြိုးသူ	၁၀၅
၁၇။ တစ်ချိန်က စနစ်သစ်ပညာရေး၏ အစမ်းသပ်ခံသားကောင်	၁၁၃
၁၈။ အောင်ဇင်မင်း သို့မဟုတ် စကားကို ကဗျာနဲ့ပြောသူ	၁၁၉
၁၉။ ၂၁ ရာစု စာကြည့်တိုက်များသို့ သွားရာလမ်း	၁၂၆
၂၀။ စာမေးပွဲတဲ့လား	၁၃၃
၂၁။ အကြိုထောက်နှင့်မယ် မောင်ချောနွယ်	၁၄၀
၂၂။ ထိုနှစ်သင်္ကြန်...သည့်နှစ်သင်္ကြန်...နောင်နှစ်သင်္ကြန်	၁၄၆
၂၃။ ဒါရိုက်တာကြီးထံပေးစာ	၁၅၂
၂၄။ သံယောဇဉ်နောင်ကြိုးတစ်မျှင်-မောင်လွန်းကြင်	၁၅၈
၂၅။ ယဉ်ကျေးမှုသစ်၏ အစက်ငယ်တစ်ခု (မောင်ရန်ပိုင်လွမ်းချင်း)	၁၆၃
၂၆။ ရွှေရောင်တောက်ခဲ့ ကောလိပ်ရက်များဖန်ဆင်းခဲ့သူ	၁၇၀
၂၇။ သိုးတစ်ကောင်၏ တစ်ဝက်တစ်ပျက် ဘဝမာတိကာ (သို့မဟုတ်) မောင်ခက်ပန်၊	၁၇၇
၂၈။ ခင်ဝမ်းအလွမ်း တစ်ပိုင်းတစ်စ၊	၁၈၁
၂၉။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်သုံးဆယ်က 'ဝ-စ-သ'	၁၈၆
၃၀။ မိုးမိုး(အင်းလျား) မေ့ဖျောက်ပစ်ဖို့မလွယ်	၁၉၁
၃၁။ လောကဓံပရုဇ် မင်းသစ်	၁၉၈
၃၂။ ပျဉ်းမနားက ဇော် (သို့) ဇော် (ပျဉ်းမနား)	၂၀၄
၃၃။ ရာဇဝင်ထဲက ချစ်ဦးညို၊	၂၁၂
၃၄။ ခက်မာ - ဘေးကလူ ဘယ်သူလဲ	၂၁၈
၃၅။ ခင်မောင်တိုး (မိုးမိတ်) သို့မဟုတ် အဖြူထည်ကြီး	၂၂၃
၃၆။ ဂျင်းဘောင်းဘီဝတ် ကဗျာဆရာ	၂၃၀
၃၇။ မြသီလာအလွမ်းပြေနှင့် မြသီလာရဲ့အဝေးမှာ	၂၃၇
၃၈။ ဖြတ်သန်းခဲ့သော သင်္ကြန်ရက်များ	၂၄၄

၃၉။ ဖတ်ပြီးတွေးရတဲ့ ဝတ္ထုတိုရေးဆရာ	၂၅၀
၄၀။ ကောလိပ်ရက်များမှ ကဗျာနေ့စွဲများ	၂၅၇
၄၁။ မြတ်ရွှေအိုး - မေတ္တာမိုးနှင့် သမ္မတ	၂၆၃
၄၂။ အနားယူပါလေ ဂျာကြီးရေ	၂၆၈
၄၃။ ဖတ်မရတဲ့ကဗျာ - တာရာမင်းဝေ	၂၇၄
၄၄။ သူငယ်ချင်းစာရေးဆရာသို့ မေတ္တာစာ	၂၈၀
၄၅။ သေခြင်းတရားကို ပျော်ပျော်ပါးပါးစားသုံးသွားသူ မောင်မောင်ဇေယျ	၂၈၆
၄၆။ ဆရာမောင်ဆုရှင်နှင့် စာပေဗိမာန်	၂၉၁
၄၇။ ကလေးအရွယ် ကစားပုံအသွယ်သွယ်နှင့်	၂၉၇
၄၈။ ပိုင်စိုးဝေ၏ Quotations များ	၃၀၄
၄၉။ အညာမန်းက ဆရာစွမ်း၊ လာလမ်းက မျှော်	၃၁၁
၅၀။ မောင်ဆွေတင့် - ပန်းချီ၊ ကဗျာ၊ စာတည်း၊ ဂီတ၊ ရုပ်ရှင်၊ ဝတ္ထု	၃၁၈
၅၁။ မောင်ယဉ်အောင် ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာစစ်စစ် ဥဒါန်းတွင်ရစ်စေသတည်း	၃၂၄
၅၂။ အမျိုးသားစာပေဆု ငါးဆုရှင်နှင့် ကလေးလူငယ်စာပေ	၃၃၀
၅၃။ အမျိုးသားစာပေ သုံးကြိမ်၊ စာဖတ်သူများပေးသောဆု အကြိမ်ကြိမ်	၃၃၇
၅၄။ စာကြည့်တိုက်ဖွင့်လို့ ထောင်ကျခံရမှာလား	၃၄၃
၅၅။ စာပေမိုက်တိုင်ဆန်နှင့် မြန်မာစာပေဝေဖန်ရေး	၃၄၉
၅၆။ ကျိန္ဒလီတွင်နားသော လင်းယုန်	၃၅၅
၅၇။ အောင်ဝေး ၂၀၂၀	၃၆၁
၅၈။ ဆက်ချစ်ကြစို့ ညယ်	၃၆၉
၅၉။ ဗီတာမင် -၁၃ သို့မဟုတ် တစ်ပြားမှမရသော စာအုပ်	၃၇၆
၆၀။ ပညာရှိ သူ၏ဝန်ထမ်း	၃၈၁
၆၁။ အာဇာနည်မဖြစ်ခဲ့ရလေသူ စောစံဖိုးသင်	၃၈၇

၆၂။ မောင်တည်ငြိမ် သို့မဟုတ် မတည်မငြိမ်	၃၉၃
၆၃။ ရွှေရောင်တောက်ခဲ့သော ကောလိပ်ရက်များ	၃၉၉
၆၄။ အဓိပတိလမ်းမှာပျံ့တဲ့ ခွပ်ဒေါင်း	၄၁၀
၆၅။ တက္ကသိုလ်ရာပြည့်နှင့် ဆလောင်းတင်မောင်ဦး	၄၁၆



အမှာစာ

စာတော်အလယ်မှာ တစ်ဝဲသံသရာ

ကျွန်တော် လူမမယ်အရွယ်က ဧည့်ခန်းပတ်ပတ်လည် မှန်စီရီတွေ ကြား ကစားခဲ့ရသည်။ မှတ်မှတ်ရရ မှန်စီရီခြောက်လုံးအလယ်က ကွက်လပ်တွင် ကျွန်တော် ဝမ်းလျားထိုးခဲ့သည်။ လေးဘက်သွားခဲ့သည်။ လမ်းလျှောက်ကျင့်သည်။ လမ်းလျှောက်တတ်လာသည်။ ထို့ကြောင့် မှန်စီရီခြောက်လုံးသည် ကျွန်တော့်ဘဝတွင် ပထမဆုံးသော ပတ်ဝန်းကျင်ကမ္ဘာလောက ဖြစ်သည်။ ထိုမှန်စီရီ အားလုံးတွင် စာအုပ်တွေ အပြည့်ရှိသည်။ အဘိုးက ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရသူ ပထမအသုတ်တွင် ပါဝင်၏။ ဘွဲ့ရပြီး ဆိုင်စီအက်စ်၊ ဘီစီအက်စ် စသော အိန္ဒိယ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း၊ ဗမာပြည်သူ့ဝန်ထမ်းအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရင်း စာအုပ်တွေ ဝယ်ယူစုဆောင်းသည်။ Encyclopedia Brittanica ခေါ် ဗြိတိသျှစွယ်စုံစမ်း အတွဲစုံ၊ Encyclopedia Americana ခေါ် အမေရိကန် စွယ်စုံကျမ်း အတွဲစုံမှအစ၊ ရှိပ်စပီးယား ပြဇာတ်စာအုပ်အတွဲလိုက်၊ ဘားနတ်ရှောပြဇာတ် အတွဲလိုက်၊ မီလ်တန်၊ ရှယ်လီ၊ ကီ(သ်)တို့၏ ကဗျာစာအုပ်တွေအကုန် အဖိုးက ဝယ်သည်။ ဖတ်သည်။ ကျွန်တော့်ကို မမွေးမီ ငါးနှစ်က အဖိုးကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ သို့သော် အဖိုး၏ စာအုပ်စီရီအားလုံး အမွေအဖြစ် ကျန်ခဲ့သည်။ အဖေက စာဖတ်ဝါသနာမပါ။ သို့သော် သူ့ခင်၏ အမွေအဖြစ် ဧည့်ခန်းတွင် တန်ဖိုးထားလျက် မပျောက်မပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော့်အဖိုး၏ စာအုပ်စီရီကြားတွင် မွေးဖွားကြီးပြင်းလာခဲ့ရသည်။

ကျွန်တော့်ဘကြီးကတော့ အစိုးရဝန်ထမ်းမဟုတ်။ သူက သစ်ကုန်သည်။ သူက အင်္ဂလိပ်စာမတတ်။ သို့သော် စာဖတ်ဝါသနာက အလွန်ပါ၏။ သူက သူရိယဂျာနယ်၊ ဒီဂရီမဂ္ဂဇင်းတွေကိုဝယ်ပြီး အိမ်မှာလာထား၏။ နောက်ပိုင်းတွင် ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း၊ သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်း၊ မြဝတီမဂ္ဂဇင်းတို့ကိုပါ အတွဲ(၁)မှစတင်ကာ သူ့ကုတင်ဘေးတွင် ပုံထား၏။ ကျွန်တော် စာဖတ်တတ်ကာစတွင် သူက ဆရာဝန်၏ 'ကလေးဂျာနယ်' ဝယ်ပေးသည်။ မော်ဒန်ကာတွန်း၊ ပေါ်ပြူလာကာတွန်း၊ ကာတွန်းညွှန်ပေါင်း စသော စာအုပ်တွေ ဝယ်ပေးသည်။ ကျွန်တော်က အင်္ဂလိပ်ကျောင်းတက်ပြီး အင်္ဂလိပ်စာဖတ် လေ့ကျင့်နေသည်ကို သိသဖြင့် ဘကြီးသည် သူ့ကိုယ်တိုင်မဖတ်တတ်သော်လည်း ကျွန်တော့်အတွက် Beano, Dandy စသော အင်္ဂလိပ်ကာတွန်းစာအုပ်တွေ၊ Kit Carson, Cansas Kid, Dauby Crockett, Buck Jones စသော Comicခေါ် အင်္ဂလိပ်ရုပ်ပြစာအုပ်တွေ ဝယ်ပေးသည်။ (ထိုအချိန်က မဂိုလမ်း ယခု ရွှေဘုံသာလမ်းနှင့် ဗိုလ်ချုပ်လမ်းထောင့်တွင် Daw Thein Wah Book Store ဆိုသော ဒေါ်သိန်းဝါ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်ဆိုင် ရှိသည်။ ထိုဆိုင်မှ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်တွေ ဝယ်ပေးသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဆူးလေဘုရားလမ်းရှိ Smart and Mookerdem's Book Shop မှ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်တွေ ဝယ်ပေးသည်။) ကျွန်တော်က ငယ်စဉ်ကတည်းက ဖခင်၊ မိခင်နှင့် တစ်ခါမှ မအိပ်ဖူးခဲ့။ အဖွားက ကျွန်တော့်ကို မွေးစားသဖြင့် အဖွားနှင့်သာ အိပ်ခဲ့ရသည်။ နောက်ပိုင်း ဘကြီးနှင့်အတူ အိပ်၏။ ဘကြီးကုတင်ပတ်ပတ်လည်တွင် စာအုပ်တွေ တောင်ပုံယာပုံ။

ထို့ကြောင့် နေ့ခင်းဘက် ဧည့်ခန်းတွင် စာအုပ်ဖီရိုတွေကြားနေခဲ့ပြီး ညဘက်ကျတော့ ဘကြီး၏ စာအုပ်ပုံတွေကြား အမှန်တကယ်ပင် ကျွန်တော် စာတောအလယ်မှာ ကြီးပျင်းခဲ့ရသည်။

ကျွန်တော် ပဉ္စမတန်းကစပြီး မုန့်ဖိုးတစ်နေ့ကို တစ်မတ်(နှစ်ဆယ့်ငါးပြား)ရသည်။ ကျောင်းတွင် အိမ်ကထည့်ပေးလိုက်သော ထမင်းဗူးကိုပဲ စားပြီး ရသည့်မုန့်ဖိုးကိုလည်း မသုံးဘဲ စုထားသည်။ တစ်လကို ခုနှစ်ကျပ်ခွဲ စုမိသည်။ ထိုမုန့်ဖိုးထဲမှ ကျွန်တော်ဖတ်ချင်သော စာအုပ်တွေကို ဝယ်သည်။ အဖေနှင့်အမေက ကျွန်တော့်ကို အလွန်ချစ်သည်။ တတ်နိုင်သမျှ အလိုလိုက်

သည်။ ကစားစရာမျိုးစုံ ပူဆာသမျှ ဝယ်ပေးသည်။ သို့သော် သူတို့က စာဖတ် ဝါသနာမပါကြ။ ကျွန်တော့်မိဘနှစ်ပါးစလုံး သူတို့သက်ရှိထင်ရှား ရှိကြစဉ် ကာလပတ်လုံး သူတို့ကိုယ်ပိုင်ငွေဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ်မျှပင် ဝယ် မပေးခဲ့ဖူးကြ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်စာအုပ်ဝယ်တာကိုလည်း အားမပေး။ တစ်ခါမှ မဝယ်ပေးခဲ့။ ထို့ကြောင့် မိမိပုံမှန်ဖိုးထဲမှပင် ခြိုးခြံစုဆောင်းပြီး စာအုပ်ဝယ်ခဲ့ရသည်။ မှတ်မှတ်ထင်ထင် တစ်ခုပြောပြချင်ပါသေးသည်။ ကျွန်တော် သတ္တမတန်းအရောက်တွင် စာပေဗိမာန်က 'မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း' ကို စတင်ထုတ်ဝေသည်။ တစ်အုပ်လျှင် နှစ်ဆယ့်ငါးကျပ်။ အတွဲတစ်မှ လေးအထိဆိုတော့ တစ်ရာကျပ်။ ကျွန်တော် မြန်မာပြည်တွင် ပထမဆုံး ထွက်ပေါ်လာသော မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းကို အလွန်ဖတ်ချင်၏။ သို့သော် ငွေ တစ်ရာဆိုတာကလည်း သိပ်များလို့ လက်လှမ်းမမီ။ မိဘတွေကလည်း ဝယ်မပေး။ ထိုအချိန်တွင် စာပေဗိမာန်အဖွဲ့မှ ကြော်ငြာသော သတင်းတစ်ခုကို ဖတ်လိုက်ရ၏။ စာပေဗိမာန်စာအုပ် အသင်းဝင်များကို စာပေဗိမာန်ထုတ် စာအုပ်များကို ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း လျှော့ရောင်းမည်တဲ့။ သို့ဆိုလျှင် မြန်မာ့စွယ်စုံ ကျမ်းစာအုပ်ကို စာပေဗိမာန်အသင်းဝင်က ခုနှစ်ဆယ့်ငါးကျပ်နှင့် ဝယ်ခွင့် ရမည်ပေါ့။ စာပေဗိမာန်အသင်းဝင်ကြေးက တစ်ဆယ်ကျပ်သာဖြစ်သည်။ ထိုနောက် ကြေညာချက်တစ်ခု ထပ်ဖတ်ရပြန်သည်။ အစိုးရဝန်ထမ်း ပြန် တမ်းဝင်အရာရှိတစ်ဦး၏ ထောက်ခံချက်ပါလျှင် မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းများကို လစဉ်အရစ်ကျငွေ ပေးပြီး ဝယ်လို့ရမည်ဟူ၍။ ထိုသို့အရစ်ကျပေးမည်ဆို လျှင် တစ်လကို ခြောက်ကျပ် နှစ်ဆယ့်ငါးပြားသွင်းရုံနှင့် မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း လေးတွဲ ဝယ်လို့ရနိုင်မည်။ ကျွန်တော့်ဖခင်က ယစ်မျိုးဌာနအရာရှိဖြစ်သည်။ အဖေက ထောက်ခံစာရေးပေးက တစ်လ ခြောက်ကျပ် နှစ်ဆယ့်ငါးပြားသွင်း လိုက်သည်။ ကျွန်တော်လည်း 'မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း' လေးတွဲစလုံးကို ထိုနည်း ဖြင့် အပိုင်ဝယ်ခဲ့၏။ ကျွန်တော့်မုန့်ဖိုးက တစ်လခုနစ်ကျပ်ခွဲဖြစ်ရာ စွယ်စုံ ကျမ်း ဖိုးပေးပြီးတာတောင် တစ်ကျပ်နှစ်ဆယ့်ငါးပြား ပိုသေးသည်။ စွယ်စုံ ကျမ်း စာအုပ်များရသောနေ့က ထိုစာအုပ်ကြီးတွေကို ဖတ်ပြီးအိပ်ရသည့် ပီတိကို ယခုပင် ခံစားရမိသေးသည်။

တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းတက်သော ၁၉၆၅ ခုနှစ်မှစ၍ ကျွန်တော်စာရေး သည်။ လုပ်သာပြည်သူ့နေ့စဉ်သတင်းစာမှစပြီး စာရေးရာ သင့်ဘဝမဂ္ဂဇင်းတွင်

ဆောင်းပါး ၁၀ ပုဒ်ပါပြီးနောက် တက္ကသိုလ်ရောက်သည်။ တက္ကသိုလ်တက်
 နေ့စဉ် လုံးချင်းစာအုပ် ၃ အုပ် ရေးဖြစ်သည်။ ဆောင်းပါးသုံးဆယ်ကျော်
 ရေးခဲ့သည်။ ဘွဲ့ရပြီးနောက် စာရေးတာပိုများလာသည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင်
 ရန်ကုန်ပိစွာနဲ့သိပ္ပံတက္ကသိုလ်မှ ဖွင့်လှစ်သော ဘွဲ့လွန်စာကြည့်တိုက်ပညာ
 သင်တန်းတက်သည်။ ထိုနောက် တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်နှင့် သုတေသန
 ဌာနများတွင် စာကြည့်တိုက်မှူး ၂၆ နှစ်။ ထိုနောက် ပေါ်ပြူလာဂျာနယ် အယ်
 ဒီတာ (၁၈)နှစ်၊ Skynetရုပ်မြင်သံကြားဌာနတွင် (၆) နှစ်။ စာဖတ်၊ စာရေး၊
 စာသင်၊ စာကြည့်တိုက်မှူးလုပ်၊ စာပေဟောပြော၊ စာပေအဖွဲ့အစည်းများတွင်
 တာဝန်ယူခဲ့။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်ကုန်တွင် ကျွန်တော်လုံးချင်းစာအုပ် အုပ်ရေ
 ၂၀၀ ပြည့်ပြီ။ ဆောင်းပါးပေါင်း ၃၀၀၀ ကျော် ရေးပြီးပြီ။ ကျွန်တော်နှင့်
 နေ့စဉ် ထိတွေ့ဆက်ဆံ ပေါင်းသင်းသူ အများစုမှာလည်း စာပေနှင့် အနု
 ပညာနယ်ပယ်ရပ်ဝန်းက လူတွေ။

လွန်ခဲ့သော ၁၅ နှစ်က ကျွန်တော်၏ စာပေအတွေ့အကြုံအချို့ကို
 ‘စာတောအလယ်မှာ’ ဟု သော အမည်ဖြင့် စာအုပ်ထုတ်ခဲ့သည်။ ယခင်နှစ်က
 ‘မေ့မရနိုင်သော ချစ်သူတွေ’ ဆိုသောစာအုပ် ထုတ်ခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်တွင်
 လည်း ကျွန်တော် ချစ်ခင်လေးစားပေါင်းသင်းခဲ့သော၊ ယခုကွယ်လွန်သွား
 ကြပြီဖြစ်သော စာပေနယ်မှ ဆရာသမားများ၊ သူငယ်ချင်းများအကြောင်းတွေ
 ရေးခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ယခုအထိလည်း ကျွန်တော်က ‘စာတောအလယ်မှာ
 တစ်ဝဲသံသရာ’ ဖြစ်နေဆဲ။ ထို့ကြောင့် မြန်မာစာရေးဆရာများထဲမှ ကျွန်တော်
 ထိတွေ့ခဲ့သမျှ ပုဂ္ဂိုလ်များ အကြောင်းတွေ ချရေးမိသည်။ မြန်မာတိုင်းမ
 သတင်းစာနှင့် စံတော်ချိန် သတင်းစာတို့တွင် ဖော်ပြခဲ့သော ဆောင်းပါးများကို
 တစ်စုတစ်စည်းတည်း တင်ဆက်လိုက်ပါသည်။ တကယ်တော့ ထိုဆောင်းပါး
 များအားလုံး စုလိုက်လျှင် ကျွန်တော်၏ ‘ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိ’ တစ်ပိုင်းတစ်စ
 ပင် ဖြစ်လာတော့မည်။ အသက်နှင့်ခန္ဓာ မြဲနေသေးသရွေ့ စာတောထဲတွင်
 သာ တစ်ဝဲ သံသရာလယ်ရင်းနှင့်။

ဆေးရောင်စုံ ဒဂုန်တာရာ

‘ဆရာဒဂုန်တာရာ ရာပြည့်ပွဲလုပ်ဖို့ ခင်ဗျားတို့ ဘာတွေပြင်ဆင်ထားပြီးပြီလဲ’

အမေရိကမှ ဆရာမောင်စွမ်းရည်က ကျွန်တော့်ထံ မနေ့က ချောစာတစ်စောင် ပို့သည်။

ဆရာစွမ်းထံမှ တပ်လှန့်သံ မရောက်ခင်ကတည်းကပင် ကျွန်တော့်စာအုပ်စင်နံဘေးတွင် ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့် ပတ်သက်ဆက်စပ်သမျှ စာအုပ်စာတမ်းတွေ စုပုံနေပေပြီ။

ရန်ကုန်မြို့ အမျိုးသားစာကြည့်တိုက်မှ ညွှန်ကြားရေးမှူး ဒေါ်ကေသီထွေး၊ နေပြည်တော်အမျိုးသားစာကြည့်တိုက်မှ ညွှန်ကြားရေးမှူး ဒေါ်မြဦး၊ တက္ကသိုလ်များ ဗဟိုစာကြည့်တိုက်မှူး ဒေါ်နီနီနိုင်တို့၏ စာကြည့်တိုက်များတွင် ဆရာဒဂုန်တာရာ ၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် ‘မြိုင်သဇင်’ ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသော ‘ဒေါင်းမင်းသီတာချီရတု’ တို့မှအစ ကလောင်အမည်တွဲ ၃၆ မျိုးဖြင့် ရေးသားခဲ့သော စာပေလက်ရာ အားလုံးလောက်နီးနီးကို ရှာခဲ့ပြီး ရှာနေဆဲ။

အဓိကအားဖြင့်တော့ ၁၉၇၃ ခုနှစ်က ဆရာကိုယ်တိုင် အနီးကပ်ကြီးကြပ်ပေးခဲ့ကာ ကျွန်တော်ပြုစုခဲ့သော ‘ဒဂုန်တာရာစာစုစာရင်း’ နှင့် ကျွန်တော်စီစဉ်ထုတ်ဝေခဲ့သော ‘ဆေးရောင်စုံဒဂုန်တာရာ’ စာအုပ်များကို အထပ်ထပ်အခါခါ ပြန်ဖတ်နေမိသည်။

‘ဆေးရောင်စုံဒဂုန်တာရာ’ စာအုပ်ကို ၁၉၉၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလက အုပ်ရေ ၁၀၀၀ ထုတ်ဝေခဲ့ပါသည်။ စာအုပ်တန်ဖိုးက ၁၃၅ ကျပ်။ ဆရာဒဂုန်တာရာကိုယ်တိုင် ကျွန်တော့်ကို တာဝန်ပေး စုဆောင်းခဲ့သော ထိုစာအုပ်

တွင် ဆရာကို ဝေဖန်ဆန့်ကျင်သော ဆောင်းပါးများကိုလည်း ထည့်သွင်း ဖော်ပြခဲ့သည်။

ဆရာဒဂုန်တာရာ၏ စာပေသစ်သည် ယနေ့ မြန်မာနိုင်ငံ၏ အနေ အထားနှင့် မကိုက်ညီတော့။ စစ်ပြီးခေတ် ၁၉၄၅ ခုနှစ်မှစ၍ တစ်ဆက် တစ်စပ်တည်း ဖြစ်တည်လာခဲ့သော ကမ္ဘာ့သမိုင်း ဖြစ်စဉ်ပုံစံသည် ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် တစ်ဆစ်ချိုး ပြောင်းလဲသွားခဲ့ပြီ။ စာပေသစ်သည် ရွန်းလက်ဆဲ ဟု မျက်စိစုံလုံးမှိတ်ကာ 'စာပေသစ်သရဏံဂစ္ဆာမိ' ဟူ၍ မရနိုင်တော့ပါ။
(မောင်ကြည်သစ်- ပြုပြင်ပြီး ချယ်ရီပန်းနုရောင်ဆိုကို ငုံ့လင့်ခြင်း)

ဆရာရဲ့ ကဗျာတွေထဲမှာ 'မတ်လတော်လှန်ရေး' တို့၊ 'ဥက္ကလာပ' တို့ဆိုတဲ့ ကဗျာတွေဟာ ကျွန်တော့်ရင်ထဲက ကွယ်ပျောက်သွားပြီး 'ငွေလှေ ပေါ်မှ အနမ်း' တို့၊ 'လမ်းလျှောက်ရအောင်မေ' တို့ 'မြူထဲမှ တီးတိုးသံ' တို့၊ 'မိုးရေထဲ လမ်းလျှောက်ခြင်း' တို့၊ တဟီဟီသွားရအောင်' တို့သည် ဒီကနေ့အထိ ခံစားတည်ရှိနေဆဲပါ။ ဆရာကိုယ်တိုင် ဆရာရဲ့ စာပေသဘော တရားတွေနဲ့ အနုပညာဖန်တီးမှုကြားမှာ လွန်ဆွဲမှု၊ ပဋိပက္ခဖြစ်မှု၊ ဆန့်ကျင် မှုတွေ ကြုံတွေ့ရမယ်လို့ ကျွန်တော် ယူဆမိပါတယ်။
(ရဲလွင်-ပညတ်တို့ရဲ့ သဘော)

'ဒဂုန်တာရာ၏ သဘာဝများ ဆေးရောင်စုံသူ ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူ၏ ဆေးရောင်စုံ ရုပ်ပုံလွှာမှာ ရုတ်ခြည်းပျောက်ကွယ် သွားတော့သည်။ အာယုံကြောင့်ဆိုသော် ဒဂုန်တာရာ၏ ရုပ်ပုံလွှာအပေါ် ပျားတို့က ပိုင်းအုံ လိုက်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆေးရုံစုံဒဂုန်တာရာကို လှစ် ခနဲသာ မြင်လိုက်ရပြီးသည့်နောက် ပျားအုံဒဂုန်တာရာကိုသာ မြင်နေရပါ တော့သည်။

(သီဟ-ဒဂုန်တာရာပျားအုံ)

၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင် 'ဒဂုန်တာရာ၏ စာစုစာရင်း' ကို ရေးသားပြုစုပြီး 'စာကြည့်တိုက်ပညာ' ဘွဲ့လွန်ဒီဂရီကို ရခဲ့သည့်နောက်ပိုင်းတွင် ဆရာ

ဒဂုန်တာရာ၏အိမ်သို့ အနည်းဆုံး တစ်ပတ်တစ်ခါမျှ ကျွန်တော်ရောက်တတ်သည်။ ထိုစဉ်က ဆရာသည် ရန်ကုန်မြို့၊ ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရွှေတောင်ကြားရပ်ကွက်ရှိ ရုပ်ရှင်မင်းသားကြီး ကော်လိပ်ဂျင်နေဝင်းအိမ်တွင် နေသည်။ ကားရိုက်နားသောအချိန်နှင့် ကြုံလျှင် ကော်လိပ်ဂျင်နေဝင်းကို အိမ်မှာအမြဲတွေ့ရ၏။ ရာဇာနေဝင်းက လူပျိုပေါက်အရွယ်၊ ဟေမာနေဝင်းက ဂါဝန်လေးနှင့်လေး၊ ငါးတန်းကျောင်းသူ။ ကျွန်တော်နှင့် ဟာမစ်တီတိလမ်းထိပ်ရှိ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်သွားလျှင် ဟေမာနေဝင်းအမြဲလိုက်လာပြီး ဘီလပ်ရည် သောက်တတ်သည်။ ထိုနေ့ကလည်း ဆရာနှင့်အတူ ဟေမာနေဝင်း ပါလာသည်။

‘ကျွန်တော့်ကို ထောက်ခံသူရော၊ ဝေဖန်ဆန့်ကျင်သူရော အသံစုံကြားချင်တယ်ဗျာ။ ဆေးရောင်စုံခံစားမှုပေါ့။ အဲဒါ ခင်ဗျားဆောင်းပါးတွေ စုပေးစမ်းပါ’

‘ဝေါ့ဒစွန်းအပြာလို့ ဆရာရေးခဲ့သလိုဆိုရင် တက်ခနီကာလာ ဒဂုန်တာရာလို့ စာအုပ်အမည်ပေးရင် ကောင်းမလားနော် ဆရာ’

‘မလုပ်စမ်းပါနဲ့ဗျာ’ ဟု ဆရာက ရှက်ရွံ့ဟန်ဖြင့်ရယ်ရင်း လက်ကာပြသည်ကိုပင် ကျွန်တော် မြင်ယောင်နေသည်။ သို့ဖြင့် ကျွန်တော် စာမူတွေ စုသည်။ ‘ဆရာဒဂုန်တာရာရဲ့ စာပေအနုပညာအပေါ် အမြင်-မိမိခံစားမိသလို လွတ်လွတ်လပ်လပ်ရေးကြပါ’ ဟု စာမူတောင်းခံလွှာဖြင့် စာမူတွေတောင်း၏။

တစ်နှစ်ကျော်စုမှ ကမ္ဘာ ၁၃ ပုဒ်နှင့် ဆောင်းပါး ၂၄ ပုဒ်ရသည်။ ကဗျာများထဲတွင် ဆရာမောင်ခိုင်မာ၊ နွယ်(စစ်တွေ)၊ မောင်အောင်ပွင့်၊ နိုင်မော်၊ အောင်ဝေ၊ စိုးမြင့်သိန်း၊ မြမြင့်မိုရ်၊ မောင်ခိုင်လတ်(မော်ကျွန်း)၊ စမ်းစမ်းတင်၊ မောင်ညီညွတ်၊ မောင်ခင်သာ စသူတို့ပါသည်။

ဆောင်းပါးအားက ပိုကောင်းသည်။ ဆရာမောင်စွမ်းရည်၊ ဆရာမကြီး ခင်ဆွေဦး၊ ဆရာစိန်ခင်မောင်ရီ၊ ဆရာနေသွေးနီ၊ မောင်ရန်ပိုင်၊ မောင်တင်ဆင့်နေဝင်းမြင့် ဆောင်းဝင်းလတ်၊ မောင်သွေးချွန် စသည်ဖြင့် ဆောင်းပါးများထဲတွင် မောင်ကြည်သစ်၊ မင်းသိုက်မွန်၊ ရဲလွင်၊ သီဟတို့၏ ဆောင်းပါးတွေက ဆရာဒဂုန်တာရာအပေါ် သူတို့အမြင်ကို ပွင့်လင်းစွာ ရေးသားဝေဖန်ထားတာတွေ တွေ့ရပါသည်။ ထူးခြားတာက သူတို့အားလုံးပင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်

ဒဿနိကဗေဒဌာနနှင့် မြန်မာစာဌာနမှ စာပေသုတေသီ တက္ကသိုလ်ဆရာ
တွေချည်း ဖြစ်ကြသည်။ (နောက်ပိုင်း ပါမောက္ခဖြစ်သွားကြသူတွေ)

တကယ်တော့ ဆရာဒဂုန်တာရာကို ဝေဖန်ကြသူတွေ ရှိခဲ့ကြသည်မှာ
မဆန်း။

‘ဒဂုန်တာရာသည် မျက်မှောက်ခတ် မြန်မာစာပေလောကတွင်
အငြင်းပွားခံရဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်’ ဟု ချက်ကိုစလိုဗက်နိုင်ငံမှ မြန်မာစာပေ
လေ့လာသူ ပညာရှင်တစ်ယောက်က ကောက်ချက်ချဖူးသည်။ စာပေအယူ
အဆနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာဒဂုန်တာရာကို ၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလထုတ်
သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်းတွင် ဆရာသိန်းဖေမြင့်က ‘စကားလုံးထွင်ခြင်း၊ ရေး
သားနည်းသစ်ထွင်ခြင်း (ဝါ) ဖက်ရှင်လုပ်၍ လျှပ်ပေါ်လော်လီနေသော
တာရာ’ ဟု ဝေဖန်ဖူးသည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လထုတ် ပဒေသာမဂ္ဂဇင်းတွင်လည်း စာရေး
ဆရာ အောင်လင်းက ‘ဒဂုန်တာရာ၏ စာပေသစ်-သရုပ်ပျက်စာပေသစ်
တစ်ရပ်အား လေ့လာကြည့်ရှုချက်’ ဟူသော ခေါင်းစဉ်အောက်တွင် ‘သဘာဝ
အလှအပများကြားတွင် လွမ်းဆွေးရင်း မှေးပျော်သွားသော ဒဂုန်တာရာအား
လှုပ်နှိုးလိုက်သည်’ ဟု ရေးသားခဲ့သည်။ ဆရာတက်တိုး၊ ဆရာတင့်တယ်၊
ဆရာသာခုတို့ကလည်း ဆရာဒဂုန်တာရာအပေါ် ဝေဖန်သော ဆောင်းပါးအချို့
ရေးခဲ့ဖူးကြသည်။ သို့သော် ၁၉၇၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလထုတ် မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း
တွင် ပါရှိသော ‘စိန်ပွင့်များ၊ မိုးသောက်ကြယ်၊ နေမင်းနီ’ ဟူသော မိုးဝေ
မဂ္ဂဇင်းစာတည်း၏ ခေါင်းကြီး (ရေးသူ ဆရာနတ်နွယ်) ကား နောက်ပိုင်း
ခေတ်တွင် ဆရာဒဂုန်တာရာကို အပြင်းထန်ဆုံး ထိုးနှက်ချက် စတင်ခြင်း
ဖြစ်သည်။

‘မီးပုံကြီးနှင့် အနီးအဝေး’ (မိုးဝေ-၁၉၇၂ ဇန်နဝါရီ)၊ ‘ရဲဘော်မာတူး
သို့ပေးစာ’ (မိုးဝေ-၁၉၇၂ ဇူလိုင်)၊ ‘ဖွာပန်းထွက်လား၊ ကျောက်မီးသွေးလား’
(မိုးဝေ-၁၉၇၂ ဩဂုတ်လ) ဆောင်းပါးများသည် ‘ထရော်စကီး၊ လျှူရှောက်
ချီတို့နှင့် ဆရာဒဂုန်တာရာကို ခိုင်းနှိုင်းကာ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးနှင့် ဖောက်
ပြန်ရေးအယူအဆများကို စွဲကိုင်သူအဖြစ် ဝေဖန်တိုက်ခိုက်သော ဆရာ
နတ်နွယ်၏ ဆောင်းပါးများဖြစ်သည်။

၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်များအလွန်တွင် စာပေဝေဖန်ရေးဆရာ ‘ဇော်ဇော်အောင်’ ကလည်း ဆရာဒဂုန်တာရာ၏ ဝေဖန်ရေးအမြင်များကို ပြန်လည် ဝေဖန်ခဲ့သည်။ ထိုနောက်ပိုင်းတွင် ‘အရာရာကို ရိုက်ချိုးရမည်’ ဆိုသော ဆရာမင်းသိုက်မွန်တို့၊ ‘ကတ္တီပါလမ်းခွဲ’ ဆိုသော ဆရာဇော်(ပျဉ်းမနား) တို့၏ ဝေဖန်ရေးဖောက်ခွဲသံတွေလည်း ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလထုတ် သရဖူမဂ္ဂဇင်းတွင် ပါရှိသော ‘ဆရာမောင်မောင်ဇေယျ’ ၏ ဒဂုန်တာရာနှင့် ဇော်ဇော်အောင်တို့၏ ဗျာ/ပြေ ပြဿနာ* ဆောင်းပါးကမူ ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့် ဆရာဇော်ဇော်အောင်တို့၏ သဘောတရားကွဲလွဲမှု၊ အမြင်မတူညီမှုတို့သည် တစ်ဦးချင်းကိုင်တွယ်ထားသော နည်းစနစ်မတူခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ထောက်ပြကာ သဘောထားကွဲလွဲမှု အရင်းအမြစ်များကို သုံးသပ်ထားသည့် ဆောင်းပါးဖြစ်သည်။

(ဆရာမောင်မောင်ဇေယျသည်လည်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဒဿနိကဗေဒဌာနမှ ဆရာတစ်ဦးဖြစ်သည်)

ဆရာမောင်လွန်းကြင်သည် ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာ/သိပ္ပံတက္ကသိုလ်၊ မဟာဝိဇ္ဇာကျမ်းအဖြစ်* ဒဂုန်တာရာ၊ သူ့ကဗျာနှင့် သူ့စာပေသဘောတရားကျမ်း* ကို ရေးသားခဲ့သည်။ (ထိုကျမ်းကို စာရေးဆရာ ကျော်စောမင်းက ၁၉၉၅ ခုနှစ် ဇူလိုင်လထုတ် ရင်ခွန်သံမဂ္ဂဇင်းတွင် ‘ပွင့်မျောခမ်းရိပ်’ ဟူသော ဆောင်းပါးဖြင့် ဝေဖန်ရေးလုပ်ခဲ့ဖူးသည်။ ၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ မတ်လထုတ် ရုပ်ရှင်တေးကဗျာမဂ္ဂဇင်းတွင်မူ စာရေးဆရာ မောင်သွေးချွန်က ဆရာမောင်လွန်းကြင်၏ကျမ်းကို မြန်မာစာပေလောကအတွက် အထောက်အကူပြု ကိုးကားနိုင်သော ကျမ်းအဖြစ် ချီးကျူးခဲ့သည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်နှင့် သုတပညာဘွဲ့လွန် ဒီပလိုမာအဖြစ် ရေးသားပြုစုပြီး ‘ဆရာဒဂုန်တာရာ’ နှင့် ပတ်သက်သော စာတမ်းများမှာ-

- (၁) ဒဂုန်တာရာစာစုစာရင်း (၁၉၃၃-၁၉၇၂)
(ဦးမောင်မောင်ဦး (ခ) ဟိန်းလတ်)
- (၂) ဒဂုန်တာရာ၏ ကဗျာများ စာစုစာရင်း (၁၉၃၃-၂၀၀၅)
(ဦးသန်းထိုက်)

(၃) ဒဂုန်တာရာ၏ ဆောင်းပါးစာစုစာရင်း (၁၉၇၃-၁၉၉၀)
(မမျိုးစန္ဒာ)

(၄) ဒဂုန်တာရာဆောင်းပါး (၁၉၉၁-၁၉၉၇)
(မယဉ်ဖြူမြင့်)

ဒဂုန်တာရာနှင့်ပတ်သက်လို့ အခြားပုဂ္ဂိုလ်များ ရေးခဲ့သောစာများလည်း ကျွန်ကောင်းကျန်ပါဦးမည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင် ကျရောက်မည့် ဆရာ ဒဂုန်တာရာ နှစ် ၁၀၀ ပြည့်ပွဲတွင် ဆရာဒဂုန်တာရာ အထိမ်းအမှတ် ဂုဏ်ပြုစာတမ်းများ ဖတ်ကြမည်။ ဂုဏ်ပြုကဗျာများ ရွတ်ဆိုကြမည်။

စကားဝိုင်းတွေ ကျင်းပကြမည်။ ဆရာဒဂုန်တာရာ ရေးခဲ့သော စာအုပ်တွေ၊ ဆရာ၏ မှတ်တမ်းဓာတ်ပုံတွေ၊ ဆရာအကြောင်း ရေးခဲ့ကြသော စာစုတွေအားလုံး ယခုကတည်းက ကျွန်တော်တို့ တစ်နိုင်တစ်ပိုင် စုထားကြမှ တော်ရုံကျမည်။

ဆရာဒဂုန်တာရာသည် စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ တစ်ဦးတစ်ယောက်၊ တစ်သင်းတစ်ဖွဲ့နှင့်သာ သက်ဆိုင်သူမဟုတ်၊ မြန်မာ့နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ် တစ်ရပ်လုံး၊ မြန်မာ့စာပေ ယဉ်ကျေးမှုတစ်ခုလုံးနှင့် ပတ်သက်ဆက်စပ် အကျိုးဝင်သူဖြစ်၍ မြန်မာပြည်သူအားလုံး ဝိုင်းဝန်းကြိုးပမ်း လုပ်ဆောင်ကြကာ 'ရာပြည့်ဒဂုန်တာရာ အထိမ်းအမှတ်ပွဲ'ကြီး စည်ကားပြည့်စုံအောင်မြင်ရေးအတွက် ကျွန်တော်တို့အားလုံး အားကြီးမာန်တက် လုံးပန်းပြင်ဆင်ကြပါစို့။



ရွှေကြည်အေးမှ အိပ်ဆဲလင့်သို့ - ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်ခြင်း

လွန်ခဲ့သော နှစ် ၄၀ ကျော်ခန့်က ရန်ကုန်မြို့ရှိ စာရေးရာ အတော်များများသည် စာပေတိုက်အများစုရှိရာ ပန်းဆိုးတန်း၊ ၃၃ လမ်း၊ ၃၂ လမ်း၊ ဆူးလေဘုရားလမ်းနှင့် ၃၃ လမ်းထောင့်နှင့် 'ရွှေကြည်အေး' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် တစ်ထောက်နား ထိုင်တတ်ကြ၏။ အချိန်းအချက်လည်း ထိုဆိုင်တွင်ပင် လုပ်ကြသည်။

လူကြီးပိုင်း စာရေးဆရာများထဲက ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်၊ မောင်လင်းယုန် (ရှမ်းပြည်)၊ ဆရာညိုဝင်း၊ ဆရာတင်မြင့်အောင်၊ ဆရာမင်းကျော်၊ ဆရာနတ်နွယ်တို့ အထိုင်များကြသည်။ ဆရာမောင်သာနိုးကတော့ ညနေပိုင်း စာအသင်အပြီးတွင် လာတတ်သည်။ လူငယ်များထဲကတော့ သုခမိန်လှိုင်၊ အောင်ချိန်၊ မောင်ရန်ပိုင်တို့ကို အများဆုံးတွေ့ရသည်။ ဖျဉ်းမနားက မောင်သင်းခိုင်၊ ပြည်က မောင်ချောနွယ်၊ မြင်းခြံက မောင်လူမိန်တို့ ရန်ကုန်လာလျှင်လည်း ဘူတာရုံ၊ ကားဂိတ်မှနေ၍ 'ရွှေကြည်အေး' သို့သာ တန်းလာရင်း သူတို့တွေ့လိုသူများကို စောင့်ခိုင်းတတ်ကြသည်။

ကျွန်တော့်ကတော့ 'ကြိုးကြာစာပေ' ကို ရှိစုမဲ့ငွေလေးဖြင့် စတင်တည်ထောင်ကာ စာအုပ်သုံး၊ လေးအုပ် စတင်ထုတ်ချိန်မှ ပုံနှိပ်တိုက်များရှိရာ ရန်ကုန်မြို့လယ်သို့ နေ့တိုင်းရောက်လာရသဖြင့် ဤဆိုင်မှာသာ စတည်းချတတ်သည်။ ညဘက်ပိုင်းတွင်လည်း ၃၂ လမ်းတို့၊ ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်းတို့မှ သူငယ်ချင်းတွေက ဤဆိုင်မှာပင် ဆုံကြသဖြင့် နေ့ရောညပါ ကျွန်တော်တို့အုပ်စုက ဤဆိုင်မှာပင် ရုံးထိုင်ကြသည် ဆိုပါတော့။ ဆိုင်ထဲမှာ ကျောက်

စားပွဲကြီး ငါးပိုင်းနှင့် ခွေးခြေများသာရှိ၏။ လက်ဖက်ရည်ကလည်း သိပ်မကောင်း၊ မုန့်တွေကလည်း သိပ်မစွဲ။ သို့သော် ဆိုင်ရှင်ဦးထောတို့၊ စားပွဲထိုး ကိုမောင်မောင်တို့၊ ကိုပိန်လေးတို့၏ စာရေးဆရာများအပေါ် ခင်မင်လေးစား သိနားလည်မှုများကြောင့် စာရေးဆရာအုပ်စု အများအပြား ဤဆိုင်တွင်ပင် စတည်းချထိုင်ကြခြင်း ဖြစ်သည်။

‘ဆရာတို့ တစ်ပိုင်း တစ်ပိုင်း လူ လေး၊ ငါး ၁၀ ယောက်ထိုင်ကြ၊ လက်ဖက်ရည်မှာတော့ သုံးလေးခွက်။ ရေနွေးအိုးက ၁၀ ခါ၊ ၁၅ ခါထက် မနည်းချနေရတယ်’ ဟု စားပွဲထိုး ကိုမောင်မောင်က တဖျစ်တောက်တောက် ပြောရင်း မငြိုမငြင် လုပ်ဆောင်ပေးတတ်သည်။

ကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာအချို့ကလည်း သူတို့ ချိန်းထားသည့်သူ မလာသေးလျှင် အိတ်ကပ်ထဲငွေမရှိ၍ ဆိုင်ထဲမဝင်ကြဘဲ ဆိုင်ရှေ့ဗာဒံပင်အောက်က အုတ်ခုံလေးတွင်ထိုင်ရင်း သူတို့အတွက် ဒကာကို လည်ဆန့်ဆန့် မျှော်နေကြသော မြင်ကွင်းကလည်း လွမ်းမောရင်နှင့်စရာ ရုပ်ပုံလွှာတွေပင်။

‘ရွှေကြည်အေး’ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ၁၅ နှစ်ကျော် ရပ်တည်ခဲ့ပြီးနောက် မူလပိုင်ရှင်တွေက နောက်တစ်ဦးလက်ကို ပြောင်းပြီး ရောင်းလိုက်ကြသည်။ သို့ဖြင့် ထိုလက်ဖက်ရည်ဆိုင်နေရာတွင် Excellent ဆိုသော ‘ဟမ်ဘာဂါ’ ရောင်းသည့် အဆင့်မြင့်စားသောက်ဆိုင် ရောက်လာ၏။ မှန်တံခါးအလုံပိတ်လေအေးစက်နှင့် သပ်ရပ်သော အပြင်အဆင် အဆင့်မြင့်စားသောက်ဆိုင်။ သို့ဖြင့် တော်ရုံတန်ရုံ စာရေးဆရာတွေ အနားပင် မသိနိုင်ကြတော့။

ဤအကြောင်းကို ကျွန်တော်က ‘ပန်းဝေသီ’ မဂ္ဂဇင်းတွင် လွမ်းတသသ ဆောင်းပါးရေးလိုက်သည်။ ဒါကို မှော်ဘီမှာနေသော ‘ဆရာဒဂုန်တာရာ’ က ဖတ်မိသွားသည်။ တစ်နေ့တွင် ဆရာဒဂုန်တာရာက ကျွန်တော့်ကို တွေ့ချင်သည်ဟု ဆရာတူမ ဒေါ်မြင့်မြင့်စိန် (သင်းမြစန္ဒီ) က ပြော၍ ကျွန်တော် ဆရာရှိရာ မှော်ဘီသို့ ချက်ချင်းထသွားသည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ကျွန်တော် စာကြည့်တိုက်ပညာ ဘွဲ့လွန်ဒဂရီယူရာတွင် ‘ဒဂုန်တာရာ စာစုစာရင်း’ ဖြင့် ဘွဲ့ရခဲ့သည်။ ထိုစာစုစာရင်း ပြုစုဖို့ အတွက် ဆရာထံ သုံး၊ လေးလလောက် နေ့စဉ်လိုလို ဆက်တိုက်ရောက်ခဲ့၏။ ထို့ပြင် ၁၉၉၄ ခုနှစ်က ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် စာမူများစုဆောင်းကာ ‘ဆေး

ရောင်နံ့ဒဂုန်တာရာ ဟူသော စာအုပ်လည်း ထွက်ခဲ့ဖူးသည်။ ဆရာဒဂုန်တာရာ ကို ကြည်ညိုလေးစားသူများထံမှရော ဆရာ့ကို ရိုက်ချိုးလိုသူများထံမှပါ ဒဂုန်တာရာအပေါ် အမြင်မျိုးစုံ ရေးသားကြသောစာအုပ် ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော့်အကြောင်း အကောင်းရေးကြတာတွေ ဖတ်ရပေါင်းများ နေပြီ။ ကျွန်တော် တကယ်ဖတ်ချင်တာက ကျွန်တော့်စာပေလက်ရာတွေကို စေတနာမှန်မှန်နဲ့ ဝေဖန်သုံးသပ်ကြတာကိုပဲ ကျွန်တော် ဖတ်ချင်တယ်။ အဲဒါကို ခင်ဗျား ဂရုတစိုက် စုပေးစမ်းပါဗျာ။

ဆရာဒဂုန်တာရာက သူ့ထက် အသက် ၃၀ မျှ ငယ်ရွယ်သူ ကျွန်တော့် အပေါ် ခေါ်ဝေါ်ဆက်ဆံရာတွင် 'ခင်ဗျား'၊ 'ကျွန်တော်' ဟူသော သုံးစွဲတတ်သည်။ ကျွန်တော်က ဆရာ့လိုအင်ဆန္ဒကို ဖြည့်ဆည်းပေးလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်က ဆရာ့အပေါ် ဝေဖန်ရေးလုပ်ခဲ့ကြသူ ဆရာသိန်းဖေမြင့်၊ ဆရာအောင်သင်း၊ ဆရာဇော်ဇော်အောင်တို့မှသည် ဆရာမင်းသိုက်မွန်တို့အထိ စာမူတွေ လိုက်စုသည်။ ဤသည်ကိုပင် စာပေလောကမှ အချို့က တလွဲထင်ကြသေးသည်။

'ဒဂုန်တာရာကို ရိုက်ချိုးဖို့ ဟိန်းလတ်က လူလိုက်စုနေတယ်'

တကယ်တော့ ဟိန်းလတ်ဟူသော ကလောင်တစ်ချောင်းကို ၁၉၇၂ ခုနှစ်က မွေးဖွား မြေတောင်မြှောက်ပေးခဲ့သူမှာ 'မိုးဝေ'မဂ္ဂဇင်းမှ ဆရာ နတ်နွယ်ဖြစ်သည်။ ဆရာနတ်နွယ်၏ ကျေးဇူးက ဆပ်၍မကုန်။ သို့သော် ဆရာနတ်နွယ်က 'မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း'တွင် 'မနေ့တစ်နေ့ကရွာသောမိုး' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆရာဒဂုန်တာရာ စတင်ဝေဖန်သောလမှစ၍ ကျွန်တော် 'မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း'ကို သပိတ်မှောက်ခဲ့၏။ 'မိုးဝေ'တွင် ကျွန်တော်က စာဆက်မရေးတော့။ ကျွန်တော်က 'ဆရာဒဂုန်တာရာ'ကို လူပုဂ္ဂိုလ်အနေနှင့်ရော စာပေအယူအဆ သဘောတရားအားလုံးကိုပါ လုံးဝဥသည့် ကြည်ညိုလေးစားသူဖြစ်သည်။

မှော်ဘီရှိ ဆရာဒဂုန်တာရာအိမ် ရောက်သွားတော့ ခရီးရောက်မဆိုက်ပင် ဆရာက ကျွန်တော့်ကို 'ရွှေကြည်အေးကနေ Excellent ပြောင်းသွားတဲ့ဆိုင်ကို လိုက်ပို့ဗျာ။ စိတ်ဝင်စား' လို့ဟု ပြောသည်။ ကျွန်တော်က နောက်တစ်နေ့ ဆရာ့ကို ချိန်းလိုက်သည်။

နောက်တစ်နေ့ နံနက် ၁၀ နာရီလောက်တွင် ဆရာဒဂုန်တာရာက တားလမ်း (ယခု မဟာဗန္ဓုလပန်းခြံလမ်း)ရှိ 'သီဂီ'ရွှေရည် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်

သို့ ရောက်လာသည်။ ထိုလက်ဖက်ရည်ဆိုင်ရှေ့တွင် ဆရာနှင့် ကျွန်တော် မတ်တပ်ရပ်နေတုန်း ကဗျာဆရာ ရွှေဖြူးလွင်သစ္စာ က ဆရာကိုမြင်သွားပြီး ဂါရဝပြုနုတ်ဆက်သည်။ ထိုနောက် အနီးရှိဆိုင်မှ ဘာလီရည်ပုလင်းတစ်လုံး ချက်ချင်းသွားဝယ်ကာ 'ဆရာနဲ့မဆုံဖြစ်တာကြာလို့ ကြုံတုန်းဆုံတုန်း ကန် တော့တာပါ' ဟုဆိုကာ ပလက်ဖောင်းတွင်ပင် ဒူးတုပ်ပြီး ဆရာကိုကန်တော့ သည်။

'ဆရာ ဘယ်လာတာလဲ' ဟု ဆရာရွှေဖြူးလွင်သစ္စာက မေးတော့ 'အိပ်ဆဲလင့်' (Excellent) ဆိုင်ကို လိုက်ပို့တာ' ဟု ကျွန်တော်က ဝင်ဖြေ လိုက်သည်။

ဆရာဒဂုန်တာရာကိုယ်တိုင် 'ပျားအုံခံစားမှု' ဟု တင်စားခဲ့သော ၃၃ လမ်းမှ 'လေထန်ကုန်းဆိုင်' မသွားဘဲ ဘာဖြစ်လို့ အိပ်ဆဲလင့်သွားတာလဲ ဟု သူက အံ့ဩနေပုံရသည်။ သို့သော် ဆရာဒဂုန်တာရာ အနေဖြင့် အဓိပ္ပာယ် မရှိတာ ဘာမှမလုပ်ဆိုတာကို သူ့ရော ကျွန်တော်ပါ သိနေကြ၏။

'အိပ်ဆဲလင့်' ဆိုင်ထဲသို့ ကျွန်တော် ဆရာ့ကို ခေါ်သွားသည်။ တစ်နေ ရာတွင် နေရာယူပြီးပြီးချင်း ဆရာက ကျွန်တော့်ကို မေးသည်။

'ကံ... ကိုဟိန်းလတ်၊ ကျွန်တော့်ကို ပြောစမ်းပါဦး။ ဆိုင်ရဲ့အဆင် အပြင်က ဘယ်လိုပြောင်းသွားတာလဲ'

မျက်စိအားနည်းသော ဆရာက ကျွန်တော့်အမြင် အာရုံမှတစ်ဆင့် ခံစားချင်စိတ် စောနေပုံရ၏။

'အရင်တုန်းက ကျောက်စားပွဲဝိုင်းကြီး လေးငါးလုံး ဆိုင်အလယ်မှာ ချထားတယ် ဆရာ။ ဘေးမှာက သစ်သားခွေးခြေတွေနဲ့ ဝိုင်းထိုင်ကြရတယ်။ နောက်ပြီး ဆိုင်ရဲ့ ဝင်ဝင်ချင်း ညာဘက်ခြမ်းမှာ နံပြားဖိုကြီးရှိတယ်။ နောက် ဖေးဘက်မှာတော့ အိမ်သာ။ ဘေးနားမှာ လက်ဖက်ရည်ဖျော်တဲ့ ဝက်ခြံလေး ရှိတယ်။ ခုတော့ ဒါတွေ အကုန် ပုံစံပြောင်းကုန်ပြီ ဆရာ။ သတ္တုစားပွဲ၊ သတ္တုကုလားထိုင်တွေ၊ မျက်နှာကျက်မှာဆိုရင်လည်း အလှမီးဆိုင်းကြီးတွေနဲ့ အုတ်နံရံမှာလည်း ကြွေပြားတွေ အလှဆင်လို့။

ဆယ်စုနှစ် နှစ်ခုလောက်ကြာအောင် နေ့ညမပြတ် ဆက်တိုက် ထိုင်ခဲ့ ပူးသော 'ရွှေကြည်အေး' အပြင်အဆင်တွေကို အလွတ်ရကျက်မိနေသည်။

ယခု ဘောင်းဘီနှင့်၊ ကုတ်အင်္ကျီနှင့်၊ လည်စည်းနှင့်၊ စားသောက်စာရင်း (မိန်း)ကို ငွေလင်ပန်းပေါ်တင်ကာ စားပွဲဘေးမှာ ရိုကျိုးစွာရပ်နေသော စားပွဲထိုးနေရာတွင် လက်နှီးစုတ် ညစ်ညစ်ပတ်ပတ်ကြီးဖြင့် စားပွဲပေါ်မှ ယင်ကောင်တွေကို တဘတ်ဘတ်ရိုက်နေသော စွပ်ကျယ်လက်ပြတ် အမြဲ ဝတ်ထားသည့် စားပွဲထိုး ‘မောင်မောင်’ ။ ပါးစပ်က ‘စာရေးဆရာတွေ ရေဇွေးကြမ်းချည်း သောက်နေကြတယ်’ ဟု တဖျစ်တောက်တောက်ပြောရင်း ရေဇွေးအိုးမပြတ် ချပေးနေသူ ဆိုင်ပိုင်ရှင် ‘ဦးထော’ တို့၏ လှုပ်ရှားမှုတွေ မြင်ယောင်လာသည်။

အခု သူတို့ ဘယ်ရောက်ကုန်ကြပြီလဲ။

ဈေးကွက်စီးပွားရေးကာလ သူတို့လို လွင့်စဉ်ဘေးရောက်သွားရသူ ဘယ်လောက်များနေပြီလဲ။

‘နံရံမှာကပ်ထားတဲ့ ကြွေပြားတွေက ဘာအရောင်လဲဗျ’
ဆရာအမေးကြောင့် ကျွန်တော်အတွေးစက ပြတ်တောက်သွားသည်။

‘အဖြူရောင်ပါ ဆရာ။ အလယ်မှာ ပန်းပွင့်လေးတွေကို ဖောင်းကြွ ထွင်းထားတယ်’

‘ပန်းက ဘာပန်းလဲ’

ကျွန်တော်က ပန်းအမျိုးအမည် မကျွမ်းကျင်၍ အနားမှာပါလာသူ ‘ဆရာတူမ’ သင်းမြစန္ဒီ’ ကို လှမ်းမေးရသည်။ သို့သော် သူကလည်း မသိ။

‘လာ လာ၊ ဦးလေးလက်နဲ့သာ စမ်းကြည့်’

ဆရာလက်ကို ကြွေပြားပေါ် တင်ပေးလိုက်၏။

ဆရာက လက်နှင့် အသာလေး ပွတ်စမ်းခံစားနေသည်။ ‘အရင်က စာရေးဆရာတွေ ထိုင်နေကျနေရာ၊ အခု ဘယ်လိုတွေ ပြောင်းသွားသလဲဆိုတာ ကျွန်တော် စာရေးချင်လို့ဗျ’

အခုမှ ဆရာရည်ရွယ်ချက်ကို သိရသည်။ ဆရာက စာရေးလျှင် တကယ့်ခံစားမှု အသေးစိတ်ရေးတတ်သည်။ အရောင်၊ အနံ့၊ အသံ၊ အဆင် အသွေး။ ယခုလည်း မျက်လုံးမကောင်းသည့်ကြားမှ နားနှင့်၊ နှလုံးသားနှင့် စေ့စေ့စပ်စပ် လေ့လာသုံးသပ် ခံစားကြည့်နေသည်။

ကြက်သာဟမ်ဘာဂါ၊ အာလူးကြော်၊ အချိုရည်တွေ ရောက်လာသည်။ ဆရာက ခက်ရင်းတွေ၊ စားတွေ၊ ဇွန်းတွေ ဘေးမှာအသာချပြီး လက်နှင့်သာ စားသည်။

ဆရာက စားရင်း၊ သောက်ရင်းက ဤဆိုင်တွင် အထိုင်များသူ စာရေးဆရာတွေအကြောင်း မေးသည်။ ကျွန်တော်က မှတ်မိသမျှပြောပြ တော့ စာရေးဆရာအချို့နာမည်တွေကို ဆရာက ပါးစပ်က လိုက်ရွတ်ပြီး မှတ်နေသည်။

ဆရာဒဂုန်တာရာ ဤဆိုင်တွင်ရောက်နေကြောင်း သိသွားကြတော့ စာရေးဆရာတွေ ဆိုင်ထဲဝင်လာကြသည်။

ခင်မောင်တိုး (မိုးမိတ်)၊ ငခါး (ကွမ်းခြံကုန်း)၊ အုန်းမြင့်လှိုင်နှင့် နှင်းဝေငြိမ်း နောက်တော့ မောင်သင်းခိုင်၊ သုခမိန်လှိုင် တဖြည်းဖြည်း လူတွေ များလာသည်။

ဆိုင်ထဲမှာ လာစားနေကြသူတွေ အံ့ဩနေကြသည်။ ဆံပင်ဖြူဖြူ တွန့်တွန့်လိပ်လိပ်၊ မျက်မှန်ထူထူ၊ ပါတိတ်အင်္ကျီဝတ် အဘိုးကြီးတစ်ဦးကို ဘာဖြစ်လို့ လူတွေလာဝိုင်းပြီး ဂါရဝပြုနှုတ်ဆက်နေကြတာလဲ။

ယခုတော့ 'အိပ်ဆဲလင့်' သည် 'ရွှေကြည်အေး' ပြန်ဖြစ်သွားပြီကော။

(၂၀၁၉ ခုနှစ်တွင်ကျရောက်မည့် ဆရာဒဂုန်တာရာ နှစ် ၁၀၀ပြည့်ကို ဤဆောင်းပါးဖြင့် ဂါရဝပြုပါသည်။)



ပြည်သူ့ဘက်တော်သား နရသိန်အကျဉ်းသမား ဆရာ ဗန်းမော်တင်အောင်

ကျောက်ကုန်းမှာ ဒေါက်တာစိုးမြင့်ဆိုတဲ့ ဆရာဝန်ကြီးရဲ့ ဆေးခန်း ရှိတယ်။ ဆရာကြီးက ကွမ်းအမြဝါးနေလို့ 'ကွမ်းစိုးမြင့်' လို့လည်း ခေါ်တယ်။ ဆရာကြီးက စေတနာလည်းကောင်း၊ ဆေးစွမ်းကလည်း ထက်လို့ သူ့ဆေးခန်း မှာ လူနာတွေ နေ့တိုင်းစုပြုံနေတာပဲ။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ မိသားစုဆရာဝန်မို့လို့ ဆရာကြီးနဲ့ လူချင်းရင်းနှီးပါတယ်။

ဆရာဗန်းမော်တင်အောင် ထောင်ကထွက်လာပြီးစမှာ သိပ်ကိုအား နည်းနေတယ်။ အတော်ကို ပိန်ချုံးနေရှာတယ်။ ထောင်ထဲမှာ စောင်နဲ့အုပ်ပြီး ထောင်ဝန်ထမ်းတွေ၊ စစ်သားတွေက ဝိုင်းထိုးကြိတ်ထားလို့ သွားတွေအကုန် ကျွတ်သွားတယ်။ သွားဖုံးတွေက အစာဝါးရင်တောင် နာနေတယ်။ ဒါကြောင့် တစ်နေ့မှာ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ကို ဒေါက်တာစိုးမြင့်ဆီ ကျွန်တော်ခေါ် သွားပြီး ကျန်းမာရေး စစ်ဆေးစေတယ်။

ဒေါက်တာစိုးမြင့်ကလည်း ဆရာ့ကို ကြည့်ညှိရင်းစွဲရှိသူမို့ စမ်းသပ်ခ တစ်ပြားတစ်ချပ်မှ မယူတဲ့အပြင် ဂရုတစိုက် စစ်ဆေးပေးတယ်။ ပြီးတော့-

“ဆရာကြီး သိပ်အားနည်းနေတယ်။ ဆေးဝါးနဲ့တင်မရဘူး။ အာဟာရ ပါ ကုမှဖြစ်မယ်။ နေ့တိုင်း မနက်ကြက်ဥနှစ်လုံး၊ နို့တစ်ခွက်၊ ညလည်း ကြက်ဥနှစ်လုံး၊ နို့တစ်ခွက် သောက်ရမယ်။ ကြက်တစ်ကောင် ဝယ်ပြီး ကြက်စွပ်ပြုတ်လုပ်ကာ နေ့တိုင်း သောက်ရမယ်။ အသီးအနှံလည်း များများ စားပေးမှ နာလန်ထူမယ်” လို့ ပြောတယ်။

“ကျွန်တော့်မှာ အဲဒီလိုစားဖို့အတွက် ပိုက်ဆံဘယ်ရှိမလဲ ဆရာရယ်” လို့ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်က ရိုးရိုးသားသား ပြန်ပြောတယ်။

“ကိစ္စမရှိပါဘူး။ ဆရာကြီးအတွက် အာဟာရဖြစ်စေတဲ့ အစားအစာ ကုန်ကျစရိတ် ကျွန်တော်လှူပါရစေ” လို့ ဒေါက်တာစိုးမြင့်က တောင်းပန် တယ်။

“ဆရာ စမ်းသပ်ခမယူတာတော့ ကျွန်တော် လက်ခံတယ်။ အာဟာရ ဒါနတော့ မလုပ်ပါနဲ့ဗျာ၊ ကျွန်တော်က အဲဒီ ဆီဦးထောပတ်တွေ စားပြီး ကျွန်တော်မိသားစုက ငါးပိရည်တို့စရာလောက်နဲ့ တင်းတိမ်နေတာမျိုး ကျွန်တော် မလိုလားဘူး။ ပြည်သူ့အများစုလည်း ငတ်နေတာပဲဆရာ။ သူတို့ တွေ မငတ်အောင် ကျွန်တော်တို့က တိုက်ပွဲဝင်နေတာပဲ။ ဆရာစေတနာကို ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ဆရာထောက်ပံ့ကူညီတာတော့ မယူပါရစေနဲ့”

ဒေါက်တာစိုးမြင့် ဘယ်လိုပဲ တောင်းပန်ပေမယ့် ဆရာဗန်းမော်တင် အောင်က တွင်တွင်ငြင်းခဲ့တယ်။ နောက်ပိုင်း ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ကို ဒေါက်တာစိုးမြင့်ဆီ ပြဖို့ခေါ်တာတောင် မလိုက်တော့ဘူး။

လမ်းမကြီးတွေ ကျယ်ပြန့်ဖြောင့်တန်း။ ညဘက်ဆို ထိန်လင်းတောက်ပ မီးရောင် ဝင်းလက်တွေနဲ့။ သစ်လွင်လှပတဲ့ အဆောက်အအုံတွေ အစီအရီ။ မြန်မာနိုင်ငံရှဲ့ မြို့တော် နေပြည်တော်။

၁၉၇၅ ခုနှစ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ လေးဆယ့်ငါးနှစ်က ကျွန်တော် အခု နေပြည်တော်ခေါ်တဲ့ နေရာက ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်မှာ တာဝန် ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ်က လွင်တီး ခေါင်မှာ ထီးထီးကြီးပေါ့။ အနီးဆုံး ပျဉ်းမနားမြို့ကိုရောက်ဖို့ ဘာကားမှ မရှိဘူး။ ရေသယ်တဲ့ ဘောက်ဆာယာဉ်ကို ဆရာ ဆရာမတွေရော ကျောင်း သားကျောင်းသူတွေပါ ဖက်တွယ်စီးကြရတယ်။ ဆောက်လုပ်ရေး လာလုပ် တဲ့ ကျောက်သယ်ကားတွေပေါ်ကို တစ်ယောက် တစ်ကျပ်ပေး အလှအယက် တက်စီးရတယ်။ အဲဒီလို သွားရေးလာရေး ခက်ခဲတဲ့နေရာကို ရန်ကုန်က စာရေးဆရာကြီးနှစ်ယောက် အရောက်လာခဲ့ကြတာ ဒီတစ်သက် ဘယ်လို မေ့ဖျောက်လို့ ရနိုင်မလဲ။ လာကြည့်တဲ့ စာရေးဆရာကြီး နှစ်ယောက်ကလည်း နယ်နယ်ရရတွေ မဟုတ်ကြ။ မြန်မာစာပေ ကောင်းကင်ပြင်မှာ ထာဝရ လင်းလက်လမ်းညွှန်ပြတဲ့ သောက်ရှူးကြယ်ညီနောင်။ ဆရာဒဂုန်တာရာနဲ့ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်တို့ပါပဲ။

ဆရာကြီးနှစ်ယောက် ကျွန်တော်ရှိရာ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်ကို လာလည်ကြပြီး အပြန်ညနေစောင်းကျတော့ ပျဉ်းမနားမြို့ ပေါင်းလောင်းမြစ်ကမ်းနံဘေးမှာ ချစ်ကြည်နွေးထွေးတဲ့ စာပေစကားဝိုင်း ဖွဲ့ကြသေးတယ်။ ပျဉ်းမနားမြို့ခံ ကဗျာဆရာတွေဖြစ်ကြတဲ့ မောင်သင်းခိုင်၊ မောင်လေးမွန်၊ ဇော် (ပျဉ်းမနား)၊ အောင်ငြိမ်း၊ ဇော်ဝင်းကို၊ ကျော်မင်းဟန်၊ ဝင်းမောင်ထိုက် စသူတို့နဲ့ ရန်ကုန်ကလာတဲ့ ကဗျာဆရာ အောင်ဇင်မင်းတို့၊ ကျွန်တော်တို့ပါဝင်ကြတာပေါ့။ စာပေတပ်မှူး နိုင်ငံရေးဦးဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးနှစ်ယောက်က လူငယ်တွေအပေါ် အလွန်နားလည်မှုရှိကြပြီး သိမ်မွေ့ညင်သာတဲ့ လေသံတွေနဲ့ လမ်းညွှန်စကားတွေ ဦးဆောင်ဆွေးနွေးသွားကြတာ သိပ်ကို တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်အောင်ပါပဲ။ အဲဒီ လှပနွေးထွေးတဲ့ ညနေခင်းဟာ တစ်သက်တာ မမေ့နိုင်တဲ့ လွမ်းစရာပန်းချီကားတစ်ချပ်ပါ။

“စကားဝိုင်းသည် လေမုန်တိုင်းတိုက်သလို တဝန်းဝန်း တခိုင်းခိုင်း၊ ထို့နောက်တွင်တော့ ကဗျာရွတ်သံများ၊ ပွင့်အန်ပေါက်ကွဲသော ရင်ခုန်သံများ” လို့ ဇော်ဝင်းကိုက ဆောင်းပါးရေးဖူးတယ်။

ဆရာဒဂုန်တာရာနဲ့ ကျွန်တော့်အဖေ၊ ကျွန်တော်ဦးလေးတွေက ကျိုက်လတ်မြို့ အထက်တန်းကျောင်းတက်စဉ်ကတည်းက ငယ်သူငယ်ချင်းတွေပါ။ နောက်ပိုင်း မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းမှာ စာရေးတော့ ဆရာဒဂုန်တာရာနဲ့ မကြာခဏ တွေ့ဆုံခဲ့ရ၊ ကျွန်တော့်ရဲ့ ဘွဲ့ယူကျမ်းကလည်း ဆရာအကြောင်းမို့ မကြာခဏ ဆုံတွေ့ခွင့်ရပြီး ရင်းနှီးပြီးသားပါ။

ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ကျတော့ ကိုကိုးကျွန်း အကျဉ်းစခန်းက ပြန်လာမှ ကျွန်းပြန်ရဲဘော် သူငယ်ချင်းတွေဖြစ်ကြတဲ့ ကိုကျော်နိုင် (ထက်မြက်)၊ ကိုလေးမွန်၊ ကိုခင်မောင်ဇော် (ဇော်ဝင်းကို)၊ ကိုဖိုးသံချောင်းတို့နဲ့ ပတ်သက်ပြီး သိကျွမ်းခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က ဘွဲ့ရပြီးနောက်မှာ ကျူရှင်ဆရာလုပ်တယ်။ ကျွန်တော်စာပြတဲ့ကျောင်းက ဘားလမ်း (အခု မဟာပန္နလပန်းခြံလမ်း) အပေါ်လမ်းမှာပါ။ ကျွန်တော့်ကျောင်းနဲ့ နှစ်အိမ်ကျော်လောက်မှာ ‘ပင်းယစာအုပ်တိုက်’ ဆိုတာ ရှိတယ်။ အဲဒီစာအုပ်တိုက်ကို နေ့တိုင်း ဆရာဗန်းမော်တင်အောင် လာတယ်။ အဲဒီမှာပဲ စာရေးလို့ရေး၊ ဒါမှမဟုတ် မိတ်ဆွေတွေနဲ့ တွေ့လိုတွေ့ လုပ်တတ်တယ်။ ကျွန်တော့်

ကျောင်းနဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင်မှာ အဲဒီအချိန်က ရန်ကုန်မှာ လက်ဖက်ရည် အကောင်းဆုံးဖြစ်တဲ့ 'မုတ်ဆိတ်လက်ဖက်ရည်ဆိုင်' ရှိတယ်။ ဆရာဗန်းမော် တင်အောင်က လက်ဖက်ရည်သိပ်ကြိုက်သူမို့ ကျွန်တော်စာပြဖို့အလား မနက် တိုင်း ဆရာနဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ထိုင်တယ်။ နေ့လယ် စာသင်အပြီးမှာ ကျွန်တော် ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ကို သွားခေါ်ပြီး လက်ဖက်ရည်တိုက် တယ်။ ညနေပိုင်း ကျောင်းဆင်းချိန်မှလည်း ဆရာနဲ့အတူ လက်ဖက်ရည် သောက်တယ်။ ဆရာနဲ့ကျွန်တော် နေ့စဉ်အနည်းဆုံး သုံးကြိမ်လောက် လက်ဖက်ရည်သောက်ရင်း စကားပြောခွင့် ရခဲ့တယ်။ ဆရာက လက်ဖက်ရည် သိပ်ကြိုက်တဲ့သူ။ ထမင်းမစားရရင် နေနိုင်တယ်။ လက်ဖက်ရည်မသောက် ရရင် မနေနိုင်သူမို့ တစ်နေ့ကို လက်ဖက်ရည် ခြောက်ခွက်၊ ခုနစ်ခွက်လောက် သောက်တတ်တာ တွေ့ရတယ်။

ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်က နာမည်ကသာ ဗန်းမော်တပ်ထားတာ တကယ်တော့ ပဲခူးဇာတိပါ။ ပဲခူး၊ တောင်ငူ၊ စစ်ကိုင်းတို့မှာ အလယ်တန်း အထိ ကျောင်းနေခဲ့။ သတ္တမတန်းရောက်မှ ဗန်းမော်မှာ ကျောင်းဆက်တက်။ ပြီးမှ ရန်ကုန်ပြောင်းလာပြီး ရန်ကုန်ဟိုက်စကူးကျောင်းမှာ ၁၉၃၅ က ၁၉၃၈ အထိ နေခဲ့တယ်။ အဲဒီရန်ကုန် ဟိုက်စကူးကျောင်းကပဲ ဆယ်တန်း အောင်ခဲ့တယ်။ ဆယ်တန်းအောင်ပြီးတော့ မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာမှာ အလုပ်သင် သတင်းထောက်လုပ်ခဲ့တယ်။ နောက်မှ စတီးဘရားသားကုမ္ပဏီ မှာ သစ်ကိုယ်စားလှယ်၊ ဗြိတိသျှစစ်တပ်မှာ တပ်ကြပ်ကြီး။ နောက်တော့ သစ်တောဝန်ထောက်။ ၁၉၄၆ က ၁၉၄၉ အထိ သစ်ကုန်သည်။ သစ်ကုန် သည်ဘဝမှာ လက်ဖျားငွေသီးခဲ့သပေါ့။ အသက်က ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်၊ အရပ်က ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း၊ နှာတံပေါ်ပေါ်၊ မျက်လုံးမျက်ခုံး ကောင်းကောင်းဆိုတော့ ရုပ်ရှင်မင်းသားဖြစ်လောက်တဲ့သူလို့ လူတိုင်းက ပြောကြတဲ့အထိပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဆရာ တကယ်ဝါသနာပါတာက သတင်း စာထုတ်ချင်တာနဲ့ စာရေးချင်တာ။ ဒါနဲ့ပဲ ဝင်ငွေသိပ်ကောင်းတဲ့ သစ်လုပ်ငန်း ကို စွန့်လွှတ်ခဲ့ပြီး စာပေလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ဖို့ ရန်ကုန်ကို ဆင်းခဲ့တာ။ သတင်း စာလောက၊ နိုင်ငံရေးလောကနဲ့ စာပေလောကတွေမှာ ကျင်လည်ခဲ့တာ ကွယ်လွန်ချိန်အထိလို့ပဲ ပြောရမယ်။

“ဝင်ငွေကောင်းစေတဲ့ သစ်လုံးညိုညိုထွားထွားကြီးတွေကို စွန့်ခဲ့ပြီး ဆင်းရဲခက်ခဲ ကြမ်းတမ်းတဲ့ စာပေအနုပညာလမ်းကို လျှောက်လှမ်းဖို့ တာရာမဂ္ဂဇင်းတံစက်မြိတ်ထဲကို လူငယ်တစ်ယောက် ဝင်လာတယ်။ လူချောလူခန့်။ စစ်ကြိုခေတ်နဲ့ စစ်ပြီးခေတ်စတိုင် မြန်မာလူငယ်တစ်ယောက်၊ ဆံပင်ကို သပ်ရပ်စွာ ဖြီးထားတယ်။ သက္ကလတ်အပေါ်ဖုံး၊ ခပ်မှိုင်းမှိုင်းလှေ့ချည်နဲ့။ လက်မှာ ဆေးတံကိုိုင်ထားတယ်။ နွေးထွေးခင်မင်ဖွယ်သော အပြုံးနဲ့ ယဉ်ကျေးတဲ့ဟန်က ပေါ်လွင်လျက်။ သူ့ကား ဗန်းမော်တင်အောင်။

ဆရာဒဂုန်တာရာက အဲဒီလိုပဲ ရေးခဲ့တယ်။

လူငယ်များ ရင်ထဲ၌ လေးသိပ်ကျပ်ခဲလျက်ရှိသော အတွေးအခေါ်နဲ့ စိတ်ကူးတွေကို ဖွင့်ဟပြရာနေရာ။ တင်ဆောင်ရာယာဉ်က တာရာမဂ္ဂဇင်းပဲ။

တကယ်တော့ ဆရာဒဂုန်တာရာ ‘တာရာမဂ္ဂဇင်း’ မထွက်ခင် ၁၉၄၆ ကတည်းက ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်က ပြည်မြို့ကနေပြီး ‘လင်းယုန်ဂျာနယ်’ ထုတ်ဖို့ ကြိုးစားခဲ့တာပါ။ ၁၉၅၀ ကျမှ ‘လင်းယုန်ဂျာနယ်’ ကို ထုတ်နိုင်ခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၅၇ ကနေ ၁၉၅၉အထိ ‘လင်းယုန်သတင်းစာ’ ကို ဆက်ထုတ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီမှာရှိသမျှ ငွေကြေးလည်း တက်တက်ပြောင်တော့တာပဲ။

ဒါပေမယ့် ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့် လင်းယုန်မောင်မောင်၊ လင်းယုန်ဘဝင်း၊ လင်းယုန်တင့်ဆွေ၊ လင်းယုန်သစ်လွင် စတဲ့ စာရေးဆရာ ကြွယ်ပွင့်ကြီးတွေကိုတော့ မြန်မာစာပေလောကမှာ အမြတ်ရခဲ့လေရဲ့။ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်က ‘လင်းယုန်ဂျာနယ်’၊ ‘လင်းယုန်သတင်းစာ’ တို့အပြင် ၁၉၅၉ မှာ ‘မြန်မာစာပေမဂ္ဂဇင်း’ ကိုပါ ထုတ်ဝေခဲ့ပါသေးတယ်။ တကယ့်ကို ရှိစေခဲ့ငွေကြေးအကုန်သုံးပြီး သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်အစုံထုတ်တဲ့ စာပေစိတ်ဓာတ်နဲ့ စေတနာကြီးလွန်းတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပါ။ ၁၉၄၉ မှာ တာရာမဂ္ဂဇင်းရဲ့ တွဲဖက်အယ်ဒီတာအနေနဲ့လည်း ဆရာဒဂုန်တာရာနဲ့တွဲပြီး ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသေးတယ်။

ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ရဲ့ ‘ဘုန်းမောင့်တစ်ယောက်တည်းရယ်’ ၁၉၄၇ က ပထမဆုံးဝတ္ထုပါ။ ‘ဒေါက်တာရေချမ်း’၊ ‘သူပုန်ကြီး’၊ ‘ပြည်တော်သာ ခင်ခင်ဦး’၊ ‘အမေ’၊ ‘မုန်တိုင်းကထန်’၊ ‘မြိုင်’၊ ‘ငသြ’၊ ‘ချစ်အဏ္ဍဝါဗွေ’ တို့က ထင်ရှားပါတယ်။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်မှာ ‘မမကြီးဝတ္ထုနဲ့

စာပေဗိမာန်ဆု' ချီးမြှင့်ခံရတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆရာအောင်လင်းရဲ့ 'အရိုင်း
စံပွယ်ဝတ္ထု'နဲ့ တွဲဖက်ပေးခဲ့တာကြောင့် စာပေဗိမာန်ရဲ့ ဆုရွေးချယ်ရေး
မူဝါဒကို မကြိုက်တဲ့အတွက် ဆုကို လက်ခံမယူခဲ့ဘူး။

ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ရဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲမှာ တစ်မှုကွဲပြားနေတဲ့
ဝတ္ထုကတော့ 'ရိုးမတိုက်ပွဲ' ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုပါပဲ။ ရိုးမပေါ်က ကရင်တိုင်းရင်းသား
လူမျိုးတွေရဲ့ ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေး တိုက်ပွဲအကြောင်းကို တောင်ပေါ်သားတွေရဲ့
တောင်ယာလုပ်ငန်း၊ စီးပွားရေးအခြေအနေ၊ ဖက်ဆစ်ဆန့်ကျင်ရေးစိတ်ဓာတ်
ရင့်သန်လာပုံတွေကို ပေါ်လွင်ပီသရုံမျှမက ဆွဲဆောင်ခြင်းအပြည့်နဲ့ ရေးထား
တာ တွေ့ရတယ်လို့ 'မြန်မာဝတ္ထုအညွှန်း' စာအုပ်မှာ 'မလိခ'က ကောက်
ချက်ချထားတယ်။

ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ရဲ့ ဝတ္ထုတိုင်းမှာ အမျိုးသားလွတ်မြောက်
ရေး၊ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူတို့ရဲ့ တော်လှန်ရေး၊ လူတန်းစား
ပဋိပက္ခ၊ မှန်ကန်တဲ့ မြန်မာမှုအသွင်တွေကို ဖော်ထုတ်လှုံ့ဆော်ဖို့ အားထုတ်
ချက်တွေပါလာတယ်။ ဒီလိုပဲ ဆန့်ကျင်ဘက်၏ သမီးပျိုများ၊ ကရုဏာ၏
မိခင်များ၊ အံ့ဩဖွယ်ရာ လူထူးဆန်းတွေလည်း ပါတတ်တာကို တွေ့ရတယ်။
အရေးအသားက အဖွဲ့အနွဲ့တွေများတယ်။ တန်ဆာဆင်တာ၊ အကွန့်အတက်
တွေ များတယ်လို့လည်း တချို့က ဝေဖန်ကြတယ်။

ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်က ဖဆပလ အစိုးရခေတ်မှာ စာပေအရေး
အသားကြောင့် ပထမဆုံး အဖမ်းခံရတဲ့ စာရေးဆရာလည်း ဖြစ်တယ်။
၁၉၅၂ က ၁၉၅၇ ခုနှစ်အထိ (၄ နှစ် ၄လ ၆ ရက်)၊ ၁၉၅၉ က ၁၉၆၂
ခုနှစ်အထိ နှစ်နှစ်၊ ၁၉၅၆ က ၁၉၇၂ အထိ ကိုကိုးကျွန်းနဲ့ အင်းစိန်ထောင်
မှာ ခုနှစ်နှစ် စုစုပေါင်း ထောင်သက် ၁၃ နှစ် ကျခံခဲ့ရတယ်။

ဗန်းမော်တင်အောင်ဟာ သူယုံကြည်တာတွေကို စာပေနဲ့လှုံ့ဆော်
ရေးသားခဲ့ရုံမက လူထုလှုပ်ရှားမှုတွေမှာလည်း တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်လှုပ်
ရှားခဲ့တယ်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကွန်ရက် (မြန်မာနိုင်ငံ) အမှုဆောင်လူကြီး
(၁၉၅၁-၆၃)၊ မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း အမှုဆောင် (၁၉၅၀-၅၁)၊
ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့၊ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ဝင် (၁၉၅၇-၆၃)၊ မြန်မာ

နိုင်ငံ စာရေးဆရာသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌ (၁၉၆၃-၆၄) တာဝန်တွေကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သူပါ။

ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ရဲ့ မိဘဘက်က ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေ၊ ဆရာဇနီးဘက်က ခရစ်ယာန်ဘာသာဝင်တွေ၊ ဆရာကတော့ ဘယ်ဘာသာကိုမှ မကိုးကွယ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဆရာက ဘာသာတရားတိုင်းကို လေးစားတယ်။ ဘာသာတစ်ခုခုကို ကိုးကွယ်သူ သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်တွေထက် ဆရာက ပိုပြီးစိတ်ကောင်းရှိတယ်။ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ နူးညံ့တယ်။ အားနည်းတဲ့ဘက်က အမြဲနေတယ်။ လူသားတွေအတွက် ကောင်းကျိုးကို အမြဲရှေးရှုဆောင်ရွက်တတ်တယ်။ သနားညှာတာစိတ်၊ မေတ္တာစိတ် သိပ်အားကြီးတယ်။ မိရိုးဖလာဘာသာဝင်တွေ၊ ဘာသာရေး အယောင်ဆောင်တွေထက် ဘယ်ဘာသာဝင်မှ မဟုတ်ဘဲ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်က ပိုပြီးကုသိုလ်စိတ်ကြီးသူလို့ ကျွန်တော်ပြောရဲပါတယ်။ ဆရာနဲ့ သိကျွမ်းရင်းနှီးသူတိုင်းလည်း ဒီလိုပဲ ဆရာအပေါ် သဘောထားကြမယ်လို့ ယုံကြည်ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့လူငယ်အရွယ်က လက်စွဲဖတ်ရတဲ့ စာအုပ်တစ်အုပ်လည်း ရှိလေရဲ့။ အဲဒါက ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ရေးတဲ့ 'ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာနိုင်ငံသမိုင်း' စာအုပ်ပါပဲ။ မြန်မာနိုင်ငံမှ ထွက်ပြီးသမျှ ဘယ်သမိုင်းစာအုပ်ထဲမှာမှ မပါတဲ့ ရှုထောင့်သစ်တွေကနေ မြန်မာ့သမိုင်းကို မြင်ထားပြထားတာမို့ တန်ဖိုးကြီးလှပါတယ်။ အဲဒီစာအုပ်လိုပဲ 'အဏုစကြဝဠာနဲ့ မဟာစကြဝဠာ'၊ 'အိုင်စတိုင်းနှင့် သူ၏ဓမ္မတရား'၊ 'သဘာဝတ္ထ'၊ 'ရုပ်ကမ္ဘာ' စတဲ့ သိပ္ပံနဲ့ ဒဿနကျမ်းတွေကလည်း ကျွန်တော်တို့အတွက် တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ ဆရာပေးခဲ့တဲ့ အမွေတွေပဲပေါ့။

လူတစ်ယောက်ရဲ့ တန်ဖိုးဟာ သူ့ဖြတ်သန်းကျော်လွှားနေတဲ့ ခေတ်ကြီးက သူပုခုံးပေါ်တင်ပေးလိုက်တဲ့ သမိုင်းတာဝန်ကို သူဘယ်လောက် သယ်ပိုးထမ်းရွက်ခဲ့တယ် ဆိုတဲ့ အချက်အလက်နဲ့ တိုင်းတာရမှာပဲ။ ၂၀၁၉ စာပေညီလာခံမှာ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ရဲ့ ကျောက်တိုင်မှာ ဒီကမ္ဘာ့စာမှတ်တမ်းတင်ထားကာ ညီလာခံလာသူတိုင်းက ဖတ်လို့၊ မှတ်လို့နေပါတယ်။ ဒီစကားဟာ လူတစ်ယောက်ရဲ့ တန်ဖိုးကို တိုင်းတာတဲ့ပေတံ ကိုက်တံစံနှုန်းတစ်ခုပါပဲ။

“ထိုအခါဖြင့်ရ-

ရန်သူတ သေစေချင်တဲ့အခါ

မသေအောင် ကြိုးစားနေရတာလည်း

တိုက်ပွဲတစ်ခုပေါ့ဗျာ”

မြန်မာနိုင်ငံ မလွတ်မြောက်သေးတဲ့ ၁၉၈၇ မှာ တိုက်ပွဲပျော် ဆရာ ဗန်းမော်တင်အောင်တစ်ယောက် တိုက်ပွဲမှာ ကျဆုံးခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၇၈ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ ၂၃ ရက်။ ဆရာကွယ်လွန်ချိန်က လူ တစ်ယောက်ရဲ့ အရွယ်ကောင်း ၅၈ နှစ်ပဲ ရှိပါသေးတယ်။ အစိုးရအမျိုးမျိုး၊ ခေတ်အဆက်ဆက်၊ ‘နရသိန်စံအိမ်’ မှာ အဆင်းရဲအနှိပ်စက်ခံခဲ့ရတဲ့ ဒဏ်တွေ ကြောင့် ခုလို အသက်တိုခဲ့ရတာပဲပေါ့။ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဒီနှစ်က ဆရာသာ ရှိနေဦးမယ်ဆိုရင် သက်တမ်း ၁၀၀ တိတိ ပြည့်တဲ့နှစ်ပဲ။ ဗန်းမော်တင်အောင် ရာပြည့်အခမ်းအနားတွေလည်း လုပ်။ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင် လမ်းညွှန် ပြတဲ့ နိုင်ငံချစ်၊ ပြည်သူချစ်စိတ်ဓာတ်တွေကို သယ်ဆောင်ကျင့်ကြံရင်း လူတစ်ယောက်တန်ဖိုးကို အတိုင်းတာခံကြပါစို့။



ဖြစ်တည်မှု ပလူတစ်ကောင်ဆိုသော မောင်ခိုင်မာ

ရာထူးဝန်အဖွဲ့မှ လူကြီးတော်တော်များများက ကျွန်တော်၏ နှုတ်ဖြေဖြေမှုတွေကို သဘောကျဟန် ရှိပုံရသည်ကို သူတို့၏ မျက်နှာအနေအထားနှင့် ပြောဟန်ဆိုဟန်၊ အသံအနေအသံထားကို ကြည့်ပြီး ကျွန်တော်လည်း စိတ်အေးသွားရ၏။

‘အေး... မင်းရဲ့ရေးဖြေ အမှတ်ကလည်း မဆိုးပါဘူး။ ဒါနဲ့ မင်းက လမ်းစဉ်ပါတီတော့ မဝင်ပါလားကွဲ့။ ဘာဖြစ်လို့ မဝင်တာလဲ’

ခုနက စိတ်အေးနေသလိုဖြစ်နေသော ကျွန်တော်သည် ယခု ရာထူးဝန်အဖွဲ့ဝင် လူကြီးတစ်ဦး၏ နောက်ဆုံးမေးခွန်းကျမှ ‘ငါတော့ သွားပဟဲ့’ ဟု ပူပန်သွားရင်း သူ့အမေးကို အမှန်အတိုင်း ပြန်ဖြေလိုက်မိသည်။

‘လမ်းစဉ်ပါတီဝင်ဖို့ ကျွန်တော်တို့ရပ်ကွက်ကလောင်စည်းက မထောက်ခံလို့ပါ’

လူကြီးတွေမျက်နှာ ကွက်ခနဲပျက်သွားကြပြီး တစ်ယောက်က ထပ်မေးသည်။

‘ဘယ့်နှယ်ကွာ၊ မင်းဖြေတာ အဓိပ္ပာယ်မရှိလိုက်တာ။ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီဆိုတာ လူတိုင်းဝင်လို့ရတာပဲ။ ဒါနဲ့ မင်းကလောင်စည်းက ဘာဖြစ်လို့ မင်းကို ပါတီဝင်ခွင့် မထောက်ခံတာလဲ’

ခုမှတော့ဖြင့် ထိန်ချန်လို့မရမုန်းသိ၍ ကျွန်တော်က ပြောလိုက်ရတော့သည်။

‘ကျွန်တော်က ပထမဘွဲ့ရပြီးနောက် ဒုတိယဘွဲ့လွန်တက်နေတုန်း ကျောင်းသားအရေးကိစ္စနဲ့ ပတ်သက်လို့ဆိုပြီး ထောက်လှမ်းရေးက ကျွန်တော်

ကို ဖမ်းသွားတာ။ အဲဒါ ရပ်ကွက်က လူတွေသိလို့ နိုင်ငံရေးမကင်းရှင်းဘူး ဆိုပြီး လမ်းစဉ်ပါတီဝင်ခွင့် မပေးတာပါ။

လူကြီးတွေအားလုံး မျက်နှာတွေ ညိုကုန်ကြ၏။ ထိုနောက် ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်သူက မေးသည်။

‘မင်း ဘယ်တက္ကသိုလ်ကို မသွားချင်ဆုံးလဲ ဒါပဲ ပြော’

‘ပျဉ်းမနားက ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်ကလွဲရင် ဘယ်ပိုပို သွားပါမယ်’

တက္ကသိုလ်အားလုံးထဲတွင် ‘ရေဆင်း စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်က အတော်နာမည်ကြီးသည်။ မည်သည့်ဆရာမျှ ထိုတက္ကသိုလ်သို့ မသွားချင်ကြ။ ပျဉ်းမနားမြို့နှင့် ဝေး၏။ တပ်ကုန်းမြို့နှင့် ဝေး၏။ ကျောင်းကိုပြေးဆွဲသော ကားမရှိ။ ဆရာ၊ ဆရာမတွေ မြို့တက်ဈေးဝယ်မည်ဆိုလျှင် ကျောက်သယ် သည့်ကားပေါ်မှာ ကျောက်တုံးတွေပေါ်က ဆောင့်ကြောင့်ထိုင် စီးရ၏။ သို့မဟုတ် ရေတင်သည့်ကားပါလျှင် ရေစည်ပိုင်းကြီးကိုဖက်ပြီး မတ်တပ်ရပ် လိုက်စီးရ၏။ အစားအသောက် ရှားပါး၏။ မြွေထူ၊ ကင်းပေါ၏။ တစ်ခါ တစ်ခါ ရိုးမပေါ်က ဆင်းလာသော တောဆင်ရိုင်းကောင်များနှင့်ပင် တွေ့ရ သည်ဟူသတတ်။ ဤသို့ ပြောစကားများကြားဖူး၍ ၂၂ နှစ်သားလောက်ပဲ ရှိသေးသော မြို့သားကျွန်တော်က မသွားချင်၊ မသွားရဲ။ ထို့ကြောင့် ‘ပျဉ်း မနား ရေဆင်းတက္ကသိုလ် မသွားချင်’ဟု ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ပြောခဲ့သည်။

မကြာခင် ရာထူးခန့်ထားသောစာရင်းတွေ ထွက်လာသည်။ ကျွန်တော် တာဝန်ကျသောနေရာ။

‘ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်’

ထိုစဉ်ကပင် ကျွန်တော်က မိုးဝေစာပေမဂ္ဂဇင်းတွင် ဝတ္ထု ဆောင်းပါး လေးငါးပုဒ်မျှ ဖော်ပြခံရပြီးဖြစ်ရာ ပျဉ်းမနားမြို့က ရေးဖော်ရေးဖက် မိတ် ဆွေများနှင့် ပြန်တွေ့ရသည်။ သောကြာနေ့ညနေဆိုလျှင် ကျွန်တော်ရေဆင်းမှ ပျဉ်းမနားမြို့သို့ ကြိုရာကားဖြင့် လိုက်ပါ၏။ စနေ၊ တနင်္ဂနွေ ပျဉ်းမနားမှာပဲ အပေါင်းအသင်းများနှင့် နေသည်။ တနင်္လာမနက်စောစောကျမှ ရေဆင်းကို ပြန်သည်။

ပျဉ်းမနားက ကဗျာဆရာ အတော်ထွက်သောမြို့ ဖြစ်၏။ ပျဉ်းမနား ရဲလှ၊ မောင်သင်းခိုင်၊ ဇော် (ပျဉ်းမနား)၊ မောင်လေးမွန်၊ ဇော်ဝင်းကို၊ ဝင်းမောင်ထိုက်၊ ကျော်မင်းဟန် (ပျဉ်းမနား) စသဖြင့်။ ထိုစဉ်က မောင်လေးမွန်နှင့် ဇော်ဝင်းကိုတို့က နိုင်ငံရေးပုဒ်မဖြင့် ကိုကိုးကျွန်းသို့ပင် အပို့ခံခဲ့ရသော နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားဟောင်းများ ဖြစ်ကြ၏။ သူတို့ကို အကြောင်းပြုပြီး ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်နှင့် ဆရာဒဂုန်တာရာတို့ပင် ပျဉ်းမနားသို့ လာကြသည်။ ပေါင်းလောင်းမြစ်ကမ်းဘေးတွင် ကျွန်တော်တို့ စာပေဆွေးနွေးပွဲ လုပ်ခဲ့ကြသည်။ စာပေအနုပညာအရာမှာသာ မီးရှူးတန်ဆောင်ပမာ ထွန်းလင်းကြသူများသာမက စိတ်သဘောထား အလွန်ဖြူစင်ရိုးသားပြီး လူကြီး၊ လူငယ်အားလုံးကို လေးစားချစ်ခင်သော ဆရာကြီးနှစ်ဆူ၏ တန်ဖိုးရှိလှသော စကားများကို တစ်ကြိမ်ကြားနာခဲ့ရသော ထိုညနေခင်းများကို လွမ်းမိပါသေးတော့။

ထိုစဉ်က ပျဉ်းမနားကဗျာအုပ်စုထဲတွင် ကဗျာဆရာ မောင်ခိုင်မာကိုပါ တွေ့နေရလေရာ သူ့ကိုလည်း ကျွန်တော်က ပျဉ်းမနားသား ကဗျာဆရာဟု ထင်မှတ်မိ၏။ သို့သော် သူက ပျဉ်းမနားသားမဟုတ်။ ပျဉ်းမနားက သစ်လုပ်ငန်းတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်နေသူ။

သူက အမြဲပင် ခပ်ပြုံးပြုံးနေတတ်သည်။ ထိုစဉ်က စာပေလောကတွင် ဆေးပြင်းလိပ်ကို ခုံခုံမင်မင်သောက်သူ သုံးဦးရှိသည်။ ဆရာမောင်သာရ၊ ဆရာအိကြာကွေး၊ ဆရာမောင်ခိုင်မာ။ နောက်ပိုင်းကျတော့ ကဗျာဆရာ ဇော်အောင်နှင့် ကျွန်တော်တို့ပါ ဆေးပြင်းလိပ်ခဲသူတွေ ဖြစ်လာကြသည်။

မောင်ခိုင်မာက ၁၉၆၂ ခုနှစ်လောက်ကတည်းက ကဗျာရေးသူဖြစ်၏။ ကျွန်တော်နှင့်စတွေ့တော့ သူက ကဗျာဆရာသက်ပင် ၁၀ ကျော်နေပြီ။

ကဗျာရေးဖြစ်၊ ၂၈ နှစ်ကြာပြီ
 ဘာကောင်းသလဲ မမေးနဲ့
 သွေးပေါင်ကျ၊ ဇက်ညောင်း
 မျက်စောင်းနဲ့ လက်ညှိုး
 စကားလုံးအရိုးနှင့်၊ အလင်္ကာရင်ကျပ်
 ဝါကျအလှာဂျစ်

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်လောက်က 'စာပေဂျာနယ်' တွင် ထိုကဗျာ သူရေးဖူးသည်။ သူက ကဗျာရေးသက်ရှည်သလို ကဗျာရေးအားလည်း ကောင်း၏။ ကဗျာတွေ ဆက်တိုက်ရေးသလို ရေးသမျှ ကဗျာအားလုံး ကောင်းသည်။ အတွေးအခေါ်ရေးရာ ကာရန်နဘေထပ်ပုံရော ကဗျာစပ်နည်းပုံစံပါ အကုန်ကောင်း၏။ တစ်ခါတရံကျတော့ နဘေကိုငဲ့လွန်းသဖြင့် အဓိပ္ပာယ် သွေဖည်အားနည်းတာမျိုးပင် တွေ့ရ၏။

'နဘေဆရာရဲ့ အဖြေ မဟာဒေသနာလေး သိပါရစေ'ဟု သူ့ကို တစ်ခါက မေးဖူးသည်။

ထုံးစံအတိုင်း ဆေးပြင်းလိပ်ကို နှစ်ဖွာ၊ သုံးဖွာ အားရအောင်ဖွာပြီးမှ အမြဲပြုံးနေသော နှုတ်ခမ်းလွှာက စိတ်ရှည်လက်ရှည် ရှင်းပြ။

'ကျွန်တော်က ဦးပုညတို့၊ အချုပ်တန်းဆရာဖေတို့၊ သံချိုဦးကျော်လှတို့ရဲ့ နဘေအထပ်ကို ဂဟေစပ်သလို စွဲလာတော့... ဟောဟော ပြောရင်းဆိုရင်းတောင် နဘေတွေပါလာပြီ။ ခွင့်လွှတ်ဗျာ ကိုဟိန်းလတ်။ တကယ်တော့ နဘေဖြစ်ဖြစ်၊ ကာရန်ဖြစ်ဖြစ်၊ နိမိတ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ကဗျာအနက်ကို သစ္စာမဖောက်ဖို့ပဲ အရေးကြီးပါတယ်ဗျ'

- 'အက်ဖ်အီးကို ချက်ကြီးတို့ ရှာပေး'
- 'ညှိတော့လည်း မလွမ်း၊ ထို့တော့လည်း မလွမ်း'
- 'မနူဟာမှာ လူနာအဖြစ်ပဲ၊ အမူအရာအသစ်လဲခဲ့ရ'
- 'ငွေစတစ်မတ်နဲ့ ဝေလအရပ်က ရွှေချရမယ့်ငါးပတ်'

ယခုစာရေးနေရင်း မောင်ခိုင်မာ၏ နဘေအစပ်အဟပ်များ ခေါင်းထဲဝင်လာခဲ့။

မောင်ခိုင်မာ၏ ကဗျာမပါလျှင် မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်မဖြစ်သော ခေတ်တစ်ခေတ် ရှိခဲ့သည်။ ရွှေထောင့်ဂျာနယ်ဆိုလျှင် စထွက်ချိန်ကစပြီး ပိတ်သည့်အချိန်အထိ မောင်ခိုင်မာ၏ ကဗျာများကို နောက်ကျောဖုံးတွင် အသားပေးဖော်ပြခဲ့သည်။ မောင်ခိုင်မာက ဝေဖန်စာတွေလည်း ရေးသည်။

'ဝေဖန်ရေးနဲ့ ပတ်သက်လို့ ဂေါ်ကီရဲစကား ငှားပြောမယ်ဗျာ။ စာမတတ်တတ် ဝေဖန်ရေးဆရာတွေဟာ စာရေးဆရာကို စိတ်ရှုတ်ထွေးအောင်နဲ့ စိတ်ဆိုးအောင်ပဲ လုပ်နိုင်ကြတယ်။ ဘာမှ သင်ကြားပြသတာတော့

မလုပ်နိုင်ဘူး ဆိုသလိုပါဗျာ။ စာပေလောကမှာ တကယ်အလုပ်လုပ်နေတဲ့ သူတွေကို အမှိုက်ပုံကရတဲ့ အပေါစားစကားလုံးတွေနဲ့ လိုက်ပေါက်နေတာဟာ စိတ္တဇရောဂါသည်တွေရဲ့ အလုပ်ပဲ*

မောင်ခိုင်မာကို ကျွန်တော်ပိုင်မိတာက သူ့ရဲ့ အုပ်စုစွဲမထားတတ် မှုကြောင့်ပဲ။ သူက ဘယ်သူ့ကိုမဆို လေးလေးစားစား ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေး ဆက်ဆံတတ်တယ်။ ဘယ်သူ့နဲ့မှ ရန်မဖြစ်တတ်ဘူး။ ဒါကြောင့်ပဲ အုပ်စုစွဲ တိုက်ပွဲတွေ ပြင်းထန်နေသည့် ကာလတွင် သူ့ကို 'ရွှေပြည်အေးသမား'၊ 'လူမှုဆက်ဆံရေး သတ္တဝါ' ဟု တံဆိပ်မျိုးစုံ အကပ်ခံခဲ့ရသည်။ သူက လူသာအေးသော်လည်း ကလောင်ကတော့ မအေး။ 'ခိုင်သစ်'ဆိုသော ကလောင်အမည်။ 'ဝံသရက္ခိတ' ဟူသော ကလောင်အမည်များဖြင့် ဝေဖန် ရေးစာတွေ လက်စောင်းထက်ခဲ့ဖူးသည်။

'ပန်းတိုင်း ပွင့်ပါစေဆိုတာမျိုးတော့ လက်ခံပါတယ်ဗျာ။ ဒါပေမယ့် စာပေလောကမှာ ပဒိုင်းပွင့်နဲ့ လက်ခုပ်ပွင့်ရနဲ့တွေ့တော့ မလှိုင်စေချင်ဘူး။ အနုပညာ တစ်ကိုယ်တော်အတွေးနဲ့ ဈေးတက်အောင်လုပ်ဖို့ထက် လူ့အဖွဲ့ အစည်းကို တန်ဖိုးမြင့်လာအောင် ဖန်တီးဖို့အတွက် ကျွန်တော်တို့က ဝေဖန် သင့်တာ ဝေဖန်ရမယ်'

ကဗျာလုံးချင်း တော်တော်များများကို သူ ထုတ်ခဲ့တယ်။

- သင်္ဂါရုဂုဏ်များ (၁၉၈၈)
- ငွေလမင်းကို နမ်းတဲ့ည (၁၉၉၀)
- ဇဝရက်တောင်ထိပ်က တောင်ဆိတ်တစ်ကောင် (၁၉၉၁)
- ဖြစ်တည်မှု ပလူတစ်ကောင် (၁၉၉၄)
- ရှင်မရေ (၁၉၉၇)
- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ရုပ်ရှင် (၁၉၉၈)

'မိမိကဗျာထဲမှာ ဒဿနနှင့် ကမ္မအမှု အစုစုတို့အတွက် နောင်တပူပန် နောက်ဆင်တိတ် (ယခုအချိန်အထိ) ဆိတ်ငယ်စာမျှပင် မရှိကြောင်း မှန် သောစကားကို ဆိုပါမည်' ဟူ၍ 'ဖြစ်တည်မှု ပလူတစ်ကောင်' စာအုပ်ထဲတွင် သစ္စာဆိုခဲ့သည်။

ဆရာမောင်ခိုင်မာက အသက် ၅၆ နှစ်ကျော်သည်နှင့် ကျန်းမာရေး ယိုယွင်းလာသည်။ 'ငါးဆယ့်ခြောက်ကို အားနည်းမြောက်ပြီး မားနှင့်ပေါက် သလို' ဟုပင် ကဗျာဖွဲ့ခဲ့၏။ အိပ်ရာထဲတွင် နှစ်ရှည်လများ လဲ၏။ နည်းနည်း လောက် ထူထူထောင်ထောင်ရှိသည်နှင့် အင်းစိန်မှ ဘတ်စ်ကား ခက်ခက်ခဲခဲ စီးပြီး မြို့ထဲလာသည်။ သူ့ဇနီး 'ရှင်မ' ကတွဲပြီး ကျွန်တော့်ကို လာတွေ့သည်။ ကျွန်တော့်လက်ကို အတင်း ဖျစ်ညှစ်ဆုပ်ထားပြီး 'အရင်ကအချိန်တွေကို သိပ်လွမ်းတယ်ဗျာ။ တူတူတန်တန် စကားပြောဖော်တွေလည်း သိပ်မရှိတော့ဘူး။ ခင်ဗျားကို တွေ့ချင်လွန်းလို့ လာတွေ့တာ' ဟု ပြော၏။ မျက်ဝန်းမှာ မျက်ရည်တွေ ဝေ့ဝဲလို့။

သူ့အပြန် သူ့နောက်ကျောကို ငေးကြည့်နေမိ၏။ ယခင်က တောင့်တောင့်တင်းတင်း ခန္ဓာကိုယ်မှာ ယူပစ်လိုက်သလို ပါးပါးလှုပ်လှုပ်လေးပဲ ကျန်တော့သည်။ သူ့နောက်ကျောကို ကျွန်တော် စူးစူးစိုက်စိုက်ကြည့်နေတာ သူ သိသွားပုံရ၏။ ၃၆ လမ်းထိပ်ရောက်တော့ ကျွန်တော့်ကို ပြန်လှည့်ကြည့်သည်။ ကျွန်တော်က သူ့ကို လက်လှမ်းပြလိုက်သည်။ သူက လက်ပင် သိပ် မမြှောက်နိုင်တော့။ မောင်ခိုင်မာ စတိုင် အပြုံးယဲ့ယဲ့လေးဖြင့်သာ တုံ့ပြန်သည်။ ဒါ သူနှင့် နောက်ဆုံး ဆုံခဲ့ခြင်း။

သံသရာရထား၊ အတူစီးပေမယ့်
ခရီးသည်ရဲ့ထိုင်ခုံများ
အတန်းအစား ခြားတယ်နော်
ဒါလေးများ ရှင်မရယ်
တစ်နေ့တော့ အမြင်လှမှာပေါ့
'သောကဟူသမျှ အတူတကွ မျှခံစားဝေ' တဲ့။
ရေဒီယိုတေးတစ်ပုဒ်ကို
ချွေးသုတ်ရင်း နားထောင်
ကိုယ်တို့သွားကြမယ် အချစ်ရယ်
သက္ကရာဇ်နှစ်ထောင်တဲ့။
(မောင်ခိုင်မာ၏ ဖြစ်တည်မှုပလူကောင် ၁၉၉၄ မှ)



မိုးမိုးအင်းလျား၏ သေခြင်းအဘိဓမ္မာ

ထိုနေ့က ကျွန်တော် ခါတိုင်းထက်ပို၍ စောစော ရုံးရောက်ပါတယ်။

ရုံးရောက်ရောက်ချင်း အခန်းစောင့် ကောင်လေးက 'ခုနကတင်ပဲ ဆရာဆီ ဖုန်းလာသွားတယ်။ စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်းကလို့ ပြောပါတယ်' ဟု ပြောသည်။ ကျွန်တော်က ဘာမျှပြန်မပြောဘဲ ပြုံး၍သာနေမိသည်။

စံပယ်ဖြူကဆိုရင် မိုးမိုးပဲဖြစ်မှာပဲ။ မိုးမိုးသည် မကြာခဏ ကျွန်တော်ထံ ဖုန်းဆက်တတ်သည်။ ဖုန်းဆက်တိုင်းပင် စာမူရေးပြီးပြီလားဟု အမြဲလောတတ်သည်။ ဧပြီလထုတ် စံပယ်ဖြူအတွက် ကျွန်တော် ဆောင်းပါးရေးအပြီး သူ့ဆီသွားအပို့တွင် 'အားတော့နာပါရဲ့ ကိုဟိန်းလတ်ရေ၊ မေလအတွက် ရေးပေးပါဦး' ဟု ပြောခဲ့သည်။ 'ဘယ့်နှယ့်လုပ်ပြီး ရေးနိုင်မလဲဗျ၊ ဒီဆောင်းပါးတောင် အခုမှပြီးတာ။ မမိုးတို့ကလည်း လောမယ့်လောတော့ အခုမှ ဖေဖော်ဝါရီလကုန်ရဲ့ ရှိသေးတယ်။ မေလအတွက်ကြိုတောင်းတော့ မလွန်လွန်းဘူးလားဗျာ' ဟုပင် ပြောမိသည်။

ဒီတော့မှ မမိုးက အခုဖေဖော်ဝါရီလကုန်ခါနီးမှာ မတ်လထုတ်ထွက်ပြီး ဖြစ်မယ့်အပြင် ဧပြီလအတွက်ပါ စီစဉ်ပြီးဖြစ်လို့ မတ်လတတိယပတ်မှာ ဧပြီလထုတ် ထွက်မှာဖြစ်မယ့်အကြောင်း တစ်ခါတည်း မေလအတွက်ပါ တချို့တစ်ဝက် စီစဉ်ပြီး ရိုက်ပြီးဖြစ်တဲ့အကြောင်း အားတက်သရော တသီတတန်းကြီး ရှင်းပြနေသည်။

မမိုးကို ကြည့်ရသည်မှာ မဂ္ဂဇင်းအလုပ်ကို ဖယ်စက်အောင် အဆက်မပြတ် လုပ်နေရသော်လည်း ပင်ပန်းနွမ်းနယ်နေပုံမပေါ်။ အားသစ်မာန်သစ် အပြည့်အဝဖြင့် တက်ကြွကလွန်းမက တက်ကြွ၊ ရွှင်လန်းလွန်းမက ရွှင်လန်းနေသည်ကို တွေ့ရသည်။

စာရေးဆရာမ ဘဝတုန်းက သိခဲ့ရသော မမိုးနှင့် အယ်ဒီတာဘဝ မမိုးမှာ လှုပ်ရှားမှုဟန်ပန်၊ ပြောတာဆိုတာ လုပ်တာကိုင်တာကအစ အခြား နားကြီး ခြားနားနေသည်။ စာခင်က စာပေညီလာခံများတွင် မမိုးနှင့်ကျွန်တော် မကြာခဏ နီးနီးကပ်ကပ် ဆုံဖူးကြသည်။

ညီလာခံပြင်ဆင်ရေးအတွက်ဆိုကာ ညီလာခံမစမီ တစ်ပတ်နှစ်ပတ် အလိုခန့်မှစပြီး ကျွန်တော်တို့ ကျိုက္ကဆံကွင်း တည်းခိုဆောင်များတွင် စခန်း ဝင်ခဲ့ကြသည်။

မမိုးက အမျိုးသမီး စာရေးဆရာများဆောင်တွင် အဆောင်မှူးအဖြစ် အမြဲ တာဝန်ယူရသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကိုသွေးသစ်၊ ကိုတည်ငြိမ်၊ ကိုမြင့် မောင်၊ ကိုရွှေဗြိတ်သောင်းတင်ကြီးတို့က အမျိုးသားအဆောင်တွေမှာ၊ ညနေ ပိုင်းလောက်မှာ ကျွန်တော်တို့ စကားပိုင်းဖွဲ့ဖြစ်ကြသည်။

စာအကြောင်းပေအကြောင်း ဟိုအကြောင်း သည်အကြောင်းတွေ။ မမိုးမှာ ကျွန်တော်တို့ပြောသမျှတွေကို ဒိုင်ခံနားထောင်သူသက်သက်၊ တစ် လုံး တစ်ပါဒမျှ ဝင်မပြောတတ်။

ကျွန်တော်နှင့်သူ နှစ်ယောက်တည်း တွေ့ဆုံမိကြလျှင်လည်း သူက ဘယ်တော့မှ စကားစမပြော။ သူ၏ မသုမမ္မာစာရီဝတ္ထု ထွက်ပြီးကတည်းက ကျွန်တော်ဖတ်ပြီးပြီးချင်း သူနှင့်တွေ့တော့ 'ကွန်ဂရက်ကျူးလေးရှင်းဗျာ၊ မမိုးဝတ္ထု သိပ်ကောင်းတာပဲ' ဟု ဝမ်းသာအားရ ချီးကျူးမိသည်။

သူက ဘာမျှပြန်မပြောဘဲ ခပ်ပြုံးပြုံးလေး လုပ်နေတော့ ကျွန်တော် ချီးကျူးရသူပင် ရှက်ကိုးရှက်ကန်း ဖြစ်မိသွားသည်။ ထို့ကြောင့် 'ဘယ့်နှယ့် ဗျာ ချီးကျူးတဲ့သူက ချီးကျူးမှတော့ ကျေးဇူးတင်ကြောင်းလေးဘာလေး ပြောဦးမှပေါ့' ဟုပင် ကျွန်တော်က အရှက်ပြေ လေပြေထိုးရသည်။

'ကျွန်မက ရှင်တို့ အချီးကျူးခံရဖို့ ရေးတာမှမဟုတ်တာ။ ကျွန်မ ထိုက်တိုင်လည်း မရေးဘဲမနေနိုင်၊ စာဖတ်သူတွေအတွက်လည်း အကျိုးရှိ မှာမို့လို့ ရေးတာပဲ'

သူက အေးအေးဆေးဆေးပင် ပြန်ပြောသည်။ သူ့မျက်နှာမှာ တည် ငြိမ်နေသည်။ ဒါ သူ့ရင်ထဲက စကားအမှန်တွေပဲဖြစ်မှာ သေချာသည်။

ထိုသို့ပြောပြီး တစ်ဖက်ကို မျက်နှာလွှဲနေလိုက်သဖြင့် ကျွန်တော်လည်း စကားလမ်းကြောင်း ပြောင်းပစ်ခဲ့ရသည်။

‘နာမကျန်းသည် အိုနှင်းဆီ’ ထွက်တော့ ကျွန်တော်ကလည်း အမှတ်ရှိသူမဟုတ်။ မမိုးနှင့်တွေ့တော့ စာအုပ်ကောင်းကြောင်း မချီးကျူးဘဲ မနေနိုင်သဖြင့် ချီးကျူးမိပြန်သည်။ သူကလည်း သည်တစ်ချို့တော့ အရင်တစ်ခါ တုန်းကလို တုံးတိတ်ပြန်မပြောဘဲ ပြုံးစိစိကြည့်ကာ သူ့ကိုမပြောသလို လုပ်နေသည်။

ကျွန်တော်ကလည်း ကိုယ်ပြောချင်တဲ့စကား ပြောလိုက်ရပြီမို့ ရင်ထဲပေါ့သွားပြီးရောဆိုပြီး သူ့ဝတ္ထုချီးမွမ်းခန်းကို ခပ်ရှည်ရှည်ဝေးဝေးပင် ဆက်ဖွင့်ခဲ့သည်။ မမိုးမှာ အပြင်သိပ်ထွက်သူ မဟုတ်သဖြင့် သူနှင့် သိပ်မဆုံဖြစ်ပါ။ ၃၃ လမ်းထဲ ကျွန်တော်တို့ နေ့တခုအဆိုသလို ခေါက်တုံ့ခေါက်ပြန်လမ်းလျှောက်နေပေမယ့် တစ်နှစ်လုံးမှ တစ်ခါနှစ်ခါပင် မတွေ့တတ်။

ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်ဆွေဦး။ စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေဖြစ်သောအခါ ကျွန်တော်သည် လစဉ်လိုပင် ဝတ္ထုဆောင်းပါး တစ်ခုမဟုတ်တစ်ခု ရေးဖြစ်ခဲ့သည်။ ဆရာမကြီး၏သား ဒေါက်တာ မောင်မောင်စောတို့၊ မပုလဲတို့နှင့် ပါ ဘာသာစကားချင်း တူသဖြင့် စံပယ်ဖြူကို ပိုသံယောဇဉ်တွယ်မိသည်။ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်း ခေတ္တနားချိန်သော်မှ ဆရာမကြီးတို့မိသားစုနှင့် အဆက်အသွယ် မပြတ်ခဲ့။

သို့သော် မပိုလမ်းတွင် စံပယ်ဖြူပြန်ထုတ်သောအခါ စေ့ချင်း ကျွန်တော်မရောက်ဖြစ်။ အမှတ် ၄၅ မှစ၍ မမိုးပါ ပါဝင်လက်တွဲလာပြီဟု သိရတော့ စံပယ်ဖြူအတွက် တအားပဲဟု ဝမ်းသာမိသည်။

အမှန်ပြောရလျှင်တော့ စာရေးဆရာမှ အယ်ဒီတာအဖြစ် ပြောင်းလွှဲလုပ်ကိုင်လာသည်ကိုကား မမိုးအတွက် သိပ်ဘဝင်မကျမိ။ စာရေးဆရာဘဝသည် အနှောင့်အယှက်ကင်းသည်။ လွတ်လပ်သည်။ ခံစားမိမှ ရေးလျှင်ရသည်။ မရေးချင်လည်း နေချင်နေ။ အယ်ဒီတာကျတော့ သည်လိုမဟုတ်။ စက်ရုပ်ဆန်သည်။ စိတ်မပါ၍ မလုပ်ချင်၍မရ။ တစ်လစာပြီးလည်း နောက်ဘစ်လ၊ တစ်လစာတွေ ဆက်တိုက်လုပ်ရမည်။ ထို့ကြောင့် မမိုး စိတ်ပင်ပန်းလှပင်ပန်းဖြစ်နိုင်သည်။

မမိုး စာရေးပျက်နိုင်သည်။ သည်ထက်ပြောရလျှင် အယ်ဒီတာစရိုက် နှင့် မမိုးစရိုက် မကိုက်ဟုပင် ထင်မိသည်။ မမိုးက ဟန်မဆောင်တတ်၊ စကားနည်းသည်။ လူမှုဆက်ဆံရေးကို သိပ်အလေးမပေး။ အရိုးခံစိတ်ရင်း အတိုင်းသာ ပြုမူနေထိုင်တတ်သည်။ ဒါဆိုလျှင် လူမျိုးစုံနဲ့ ဆက်ဆံရမည့် မဂ္ဂဇင်းအလုပ်နှင့် မမိုး ကိုက်မှ ကိုက်ပါ့မလား။

စံပယ်ဖြူသို့ ကျွန်တော် အဝင်အထွက်များလာသောအခါ ကျွန်တော် ၏ ထိုသို့သော သံသယတို့ လွင့်စဉ်ပပျောက်သွားသည်။ ယခင် မမိုးနှင့် ယခုမမိုးမတူတော့။ မမိုးသည် သူ့ အလုပ်တစ်ခုကိုလုပ်လျှင် စိတ်ပါမှလုပ်တတ် သူ။ မအောင်မြင်မချင်း ဇွဲနဲ့ပဲဖြင့် လုပ်တတ်သူဖြစ်ရာ သူသည် နေ့ချင်းည ချင်းပင် အယ်ဒီတာကောင်းတစ်ယောက်၏ ဝိသေသလက္ခဏာတွေ ပူးဝင် ပြောင်းလဲခဲ့လေပြီ။

စာမူတွေကို စနစ်တကျ ဖိုင်တွဲသည်။ စာမူမှန်သမျှကို အကြွေးမထား ဘဲ တတ်နိုင်သမျှ အစွမ်းကုန်ဖတ်သည်။ ကလောင်သစ်တွေကို မြေတောင် မြှောက်စိတ်၊ စေတနာအရင်းခံပြီး ဂရုတစိုက် ဖတ်သည်။ ပန်းချီဆရာအပ် ရာတွင်လည်း သေသေချာချာ ရွေးသည်။ စာမူ လာစုံစမ်းသူ မှန်သမျှကို ကိုယ်တိုင် ဖိုင်တွဲတွေ လှန်ရှာကာ ကိုယ်တိုင်ပင် စိတ်ရှည်လက်ရှည် ရှင်းပြ သည်။

ဘာကြောင့် ပယ်ရသည့်အကြောင်း၊ ဘယ်ဟာကို ဘယ်လိုပြင်လိုက် လျှင် ပိုကောင်းမယ် စသဖြင့် ကလောင်အသစ်အပုံထဲမှ စာမူကောင်းတစ် ပုဒ်တလေ ရွေးရလျှင် မမိုး ချော မမောနိုင်မပန်းနိုင်။ စာမူချီးမွမ်းခန်းဖွင့်ရ သည်က ဘေးကလူတွေပင် နားညည်းလောက်သည်။

ထိုစဉ်က မမိုး၏ အားနည်းချက်မှာ ဒစ်ပလေးပိုင်း၊ အော့ဖ်ဆက် ပိုင်း၊ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းတွေ မကျွမ်းကျင်သေးခြင်းတစ်ခုသာ ရှိသည်။ မဂ္ဂဇင်း တစ်အုပ် ထွက်လာလျှင် သူ့ဘာသာသူ သူ့မဂ္ဂဇင်းကို ဝေဖန်သည်။ ဘယ် အပိုင်းမှာ ဘာချို့ယွင်းနေသလဲ။ ဘယ်လိုပြင်ရမလဲ။

အော့ဖ်ဆက် အရောင်ကစားတာတွေ၊ မကုန်ကျသင့်တာ မကုန်ကျဘဲ အရောင်အသွေးစုံလင်အောင် လုပ်နည်းတွေ၊ အရောင်ရိုက်ချက်နဲ့ ကျောကပ် တွေ၊ တကယ်ပင် သူ ကွင်းဆင်းလေ့လာသည်။ အချိန်တိုင်း ဖောင်တွေက

ထစားနေတတ်သဖြင့် စံပယ်ဖြူရိုင်းတော်သားတွေကပင် 'မမိုး ဖူးရောင်နေ
ဇြီ' ဟု စကြနောက်ကြသည်။

ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်ဆွေဦးမှာ 'ဟဲ... ဘာတွေဖြစ်လို့ မိုးမိုးကြီး
ဖူးရောင်သွားရတာလဲ။ ဘယ်သူက ဘာတွေလာလုပ်သလဲ' ဟု ထိတ်ထိတ်
ဖြူဖြူပင် ဖြစ်ခဲ့ရသည်တဲ့။ 'ဖူးရောင်' ဆိုတာ 'ဖောင်ရူး' နေလို့ 'စာဖောင်
ဆွေ' နဲ့ပဲ ရူးနေလို့ပြောတာဟု ရှင်းမှ သက်ပြင်းချရကြောင်း ပြန်ပြောပြ၍
ထွန်တော်တို့မှာ ရယ်မိကြရသည့်ကြားမှ မမိုး၏ ကြီးစားမှုကို ကြိတ်ချီးကျူး
ကြရသည်။

ငွေရေးကြေးရေး မပြည့်မဝဖြင့် မိန်းမသားတစ်ဦး အယ်ဒီတာအဖြစ်
နန်းကန်လှုပ်ရှားရပုံကို မမိုးသည် မဟေသီမဂ္ဂဇင်းတွင် 'ပိန်မှ ဖြစ်မယ်'
ဝတ္ထုဖြင့် သရုပ်ဖော်ခဲ့သည်။

မမိုးသည် အိမ်တွင်းပုန်း စာရေးဆရာမဘဝမှ လောကကြီးအလယ်
ထွက်မယ့်ထွက်တော့လည်း နယ်နိမိတ်အပိုင်းအခြား အကန့်သတ်မဲ့ ကျယ်
ပြောလှသော စာပေအနုပညာ နယ်ကြီးထဲမှာ ခရီးဆန်ခဲ့သည်။ မန္တလေးသို့
ထွက်ပြီး မန္တလေးမှ စာရေးဆရာတွေကို အစုံအလင် တွေ့ခဲ့သည်။ ဓာတ်ပုံ
တွေပင် ကိုယ်တိုင်ရိုက်ကာ စာပေရေးရာတွေ တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးခဲ့သည်။

ရန်ကုန်မှ သူတွေ့ချင်သော စာရေးဆရာတွေစာရင်းကို သူကိုယ်တိုင်
ဆေးပေးကာ ကျွန်တော့်ကို ဆက်သွယ်ဖိတ်ခေါ်ပေးဖို့ အကူအညီတောင်းသည်။
လင်း (ဆေး ၁)၊ ပြေ (ဆေး ၂)၊ ဖေမြင့်၊ ဆောင်းဝင်းလတ်၊ ကိုခေး၊ တင်
ဆောင်သန်း၊ မင်းသစ်၊ မေငြိမ်း၊ မသီတာ (စမ်းချောင်း)၊ ရန်ကုန်မှာ ခေတ္တ
ဆောက်နေသော ဂျူး၊ ကျော်စွာထက်။ သူတွေ့ချင်သူတွေ အကုန်အစုံ လာ
ကြ၍ သူ သိပ်ပျော်နေသည်။

သံမန်တလင်းပေါ်မှာ ခူးထောက်ပြီး ဓာတ်ပုံရိုက်လိုက်၊ စကားတွေ
အောင်အောင် ပြောလိုက်၊ မဂ္ဂဇင်းအတွက် အကြံဉာဏ်တွေ တောင်းလိုက်။
စာပေအရ မမိုးကို လေးစားကြသူတွေ အားလုံး အယ်ဒီတာမမိုး၏ အရည်
အချင်းတွေကို မျက်မြင်လက်တွေ့ လက်ဖျားခါ ချီးကျူးနေကြရသည်။

မနက် ဆယ်နာရီလောက်တွင် ကျွန်တော့်စားပွဲရေမှ ဖုန်းသံမြည်လာ
ပြန်သည်။ 'ပျဉ်းမနား မောင်နီသင်း' ကို ခေါ်ပေးပါဆို၍ ခေါ်ပေးလိုက်ရ

သည်။ ကိုနီသင်း ဖုန်းလာကိုင်ပြီး 'ဟင် ဟုတ်လား' ဟုပြောကာ ဖုန်းချကာ ကျွန်တော်ကို လှမ်းပြောသည်။ 'ကြူကြူသင်း ဖုန်းဆက်တာ၊ မိုးမိုး ဆုံးသွားပြီတဲ့'

'ဘယ် မိုးမိုးလဲဗျ'

'ဘယ် မိုးမိုး ရှိဦးမလဲ၊ မိုးမိုး (အင်းလျား) ပေါ့ဗျ'

ကျွန်တော် စကားဆက်မပြောနိုင်တော့ (ခုနက စံပယ်ဖြူမှဖုန်းကလည်း မိုးမိုး ဆုံးကြောင်းပြောသောဖုန်း)။ မနေ့ကပင် မိုးမိုးထံသို့ ကျွန်တော် မေလထုတ်အတွက် စာမူပို့လိုက်သေးသည်။ မိုးမိုးက ဝမ်းသာအားရဖြင့် 'ခုမှပဲ စိတ်အေးသွားတယ်' ဟု ပြောခဲ့သေးသတဲ့။

ကျွန်တော် စာမူပို့လိုက်သော လူကြိုမိတ်ဆွေက ပြန်ပြောသည်။ ဒီနေ့တော့ သေခြင်းတရားကား အစိုးမရ။ သေခြင်းတရားနှင့် ပတ်သက်၍ မိုးမိုး ရေးခဲ့သော စာတချို့ကို ပြန်သတိရသည်။

၁၉၇၇ ခုနှစ် မတ်လထုတ် ငွေတာရီတွင် မမိုးသည် 'သေသည်၏ အခြားမဲ့၌' ဆိုသော ဝတ္ထုကို ရေးခဲ့သည်။

ထိုဝတ္ထုတွင် သူ့သူငယ်ချင်းရဲ့သားလေး နှစ်နှစ်ကလေးရဲ့ သေခြင်း၊ သူငယ်ချင်းရဲ့အမေ၊ ဌာနအကြီးအကဲရဲ့အမေ၊ နောက်ဆုံး ၄၃ နှစ်အရွယ်မှာ ဆုံးသွားတဲ့ စာရေးသူရဲ့အမေ၊ ထိုသူတို့၏ ကွယ်လွန်ပုံတွေကို ရေးပြကာ...

'တတ်နိုင်သမျှ ကိုယ့်တာဝန်ကို ကျေအောင် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် သေခြင်းတရားကို အချိန်မရွေး ရင်ဆိုင်ရန်အသင့်ဖြစ်နေသင့်သည် မဟုတ်ပါလား'

'နက်ဖြန် မိုးသောက်၍ ကျွန်မတို့ အသက်နှင့်ခန္ဓာ အတူတကွရှိသေးသည်ဆိုပါလျှင် ကျွန်မတို့ဘဝတွင် လုပ်စရာရှိသည်ကို ဆက်လက် လုပ်ကိုင်ကြရပေဦးမည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သေသည်၏ အခြားမဲ့၌ ကျွန်မတို့ဘာကိုမျှ မျှော်လင့်ယုံစားထား၍ မရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။'

ဟူသော သေခြင်းတရားနှင့် ပတ်သက်သော မမိုး၏အဘိဓမ္မာတို့ကို ရေးပြခဲ့သည်။

ထိုဝတ္ထုမှာပင် စာမူတစ်ခုကို ရေးပြီး ပြင်စရာရှိတာတွေကို မအိပ်ခင် စာရင်းလုပ်ကာ ရေးထားပုံ၊ အိပ်ခါနီးမှာ ခင်ပွန်းသည်ကို 'လူဆိုတာ ပြော

နိုင်တာ မဟုတ်ဘူး။ တော်ကြာ ဒီကြားထဲတစ်ခုခုဖြစ်ရင် ဒါတွေကို မသိဘဲ ဒီအတိုင်း ရိုက်လိုက်ရင် အရှက်ကွဲနေဦးမယ် ဟု ပြောခဲ့ပုံကို ရေးထား၏။

မိမိ၏စာမူကို မည်မျှထိ ဂရုစိုက်ပုံ၊ မည်မျှထိ စာဖတ်သူအတွက် တာဝန်ကြီးစွာ မမှားသင့်တာတွေ မမှားအောင် ကြိုတင်ပုပန်ပုံတွေမှာ စာရေးသူ၏ စေတနာကို ပေါ်လွင်ထင်ရှားစေလှသည်။ ထို့ပြင် မမိုး မကွယ် လွန်မီ ၁၂-၃-၉၀ နေ့က ၁၃-၃-၉၀ နေ့အတွက် မဂ္ဂဇင်းမှာ လုပ်ဆောင် စရာကိစ္စတွေကို စာရင်းဇယားနှင့် အတိအကျ ရေးထားသည့် မှတ်တမ်းကို ကျွန်တော်တို့ ဖတ်ရှုရသောအခါ မမိုး၏ဝတ္ထုနှင့် မမိုး၏စရိုက်တို့ 'စာရေး ဆရာနှင့် သူ၏စာ' ထပ်တူညီမျှမှုကို ပြနေသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ မမိုးကို ချီးလည်း ချီးကျူးမိပါသည်။ သူ့အစား ရင်လည်းနှင့်ရသည်။

၁၉၇၈ ခု ဧပြီလထုတ် ငွေတာရီတွင် မမိုးရေးခဲ့သော 'ဆယ်နှစ်ကျော် ကာလများ' ဝတ္ထုကိုလည်း ဖတ်ဖူးသူတွေ သတိရကြပါမည်။

ထိုဝတ္ထုမှာ ၆-၆-၆၆ နေ့တွင် အင်းလျားဆောင်တွင် တက္ကသိုလ် ကျောင်းသူ သူငယ်ချင်းတစ်စု စဉ်းစားမိကြသည်။ နောက်ထပ် ၁၁ နှစ်ကြာ သော ၇-၇-၇၇ နေ့တွင် သူတို့ ဘယ်နေရာရောက်ပြီး ဘာတွေဖြစ်နေကြ မလဲ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ထိုနေ့မှာ သူတို့ပြန်ဆုံဖြစ်ကြရန် ကတိပြုကြသည်။

တကယ်ပဲ ၇-၇-၇၇ တွင် သူတို့ ပြန်ဆုံကြမည်။ ဒါကို စာရေးသူက ဤသို့ မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

'ကွေးသောလက် မဆန့်မီ၊ ဆန့်သောလက် မကွေးမီ ပြောင်းလဲတတ် သော သေခြင်းတရား၏ ခွဲခွာမှုကို ကျွန်မတို့ မခံကြရသေး။ ဝမ်းသာစရာပင် မဟုတ်ပါလား။ မတော်မတရား စီးပွားရှာစားရသူ၊ ဖောက်ပြန်သူ၊ ရေစုံ မျှောလိုက်ရသူ၊ ဘဝတူချင်း ဖိနှိပ်ရသူ၊ သစ္စာမဲ့ သူတစ်ပါး၏ ချွေးနည်းစာဖြင့် ကြီးပွားချမ်းသာသူ မရှိ။ ထို့အတွက် ကျွန်မသည် ကျေနပ်နှစ်သိမ့်ခြင်း ဖြစ်ရပါသည်။

နောင်လာမည့် ၁၁ နှစ် ထိုနောက် ထပ်၍ ၁၁ နှစ်တိုင်တိုင် ကျွန်မ တို့သည် 'မသေမပျောက်' မဖောက်မပြန် နေနိုင်သော ဘဝမျိုးမှာ ရှိနေရပါ စေဟုသာ ကျွန်မ ဆုတောင်းမိပါသည်။

ဝတ္ထုကို ထိုသို့ နိဂုံးချုပ်ထားသည်။ ၆-၆-၆၆ တွင် ကတိပြုထားကြ
 သော မမိုးတို့ သူငယ်ချင်းတစ်စုသည် ၇၇၊ ၈၈ တို့တွင် ဆုံတွေ့နိုင်ကြသော်
 လည်း ၉-၉-၉၉ နေ့ကို ထားပါဦး။ ၁၃-၃-၉၀ တွင် သူငယ်ချင်းတို့ကို
 ခွဲရစ်ကာ မမိုးတစ်ယောက်တည်း ခရီးရှည်ထွက်ခွာသွားခဲ့ပေပြီ။

သို့သော် မမိုးဝတ္ထုထဲကလိုပင် မမိုးသည် ကွယ်လွန်ချိန်အထိ မတော်
 မတရား စီးပွားရှာသူ မဟုတ်ခဲ့။ ရေစုံမျှောလိုက်ခဲ့သူ မဟုတ်ခဲ့။ ဘဝတူ
 ချင်း ဖိနှိပ်ခဲ့သူ မဟုတ်ခဲ့။ သစ္စာမဲ့သူ မဟုတ်ခဲ့။ သူတစ်ပါး၏ ချွေးနည်း
 စာဖြင့် ကြီးပွားချမ်းသာသူ မဟုတ်ခဲ့။ ထို့အတွက် ကျွန်တော်တို့သည်
 ကျေနပ်နှစ်သိမ့်ခြင်း ဖြစ်ရပါသည်။

(ကိုဟိန်းလတ် ဒီလဘယ်စာရေးဆရာအကြောင်း ရေးမလဲဟု မေးတိုင်း
 မိုးမိုး အကြောင်းလို့ပြောလျှင် ဟင့်အင်း မရေးပါနဲ့၊ ကျွန်မ ရှက်လို့ပါဆိုကာ
 ရှက်ပြီးတွေ ဖြာဝေနေတတ်သော ဆရာမ မိုးမိုး (အင်းလျား)အား အစဉ် ထာဝရ
 နှမြောတသစ္စာဖြင့်...)



ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ညွှန်းဆိုခဲ့သော ဘာသာပြန်ဌာန ပေါ်ထွန်းသင့်ပြီ

၂၁-၇-၂၀၁၉ ရက်က ရန်ကုန်မြို့၊ ကမာရွတ်မြို့နယ် လှည်းတန်း စင်တာတွင် 'ဘာသာပြန်စကားဝိုင်း' အစီအစဉ်တစ်ခု ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ဆရာ ဒေါက်တာခင်မောင်ညို၊ ဆရာမ ရွှေကူမေနှင့်၊ ဆရာမ ရတနာနှင့် ကျွန်တော် ပါ ပါဝင်စကားဝိုင်းဖွဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ စကားဝိုင်းမတိုင်မီ နှစ်ရက် ကလည်း ဤနေရာတွင် စာရေးဆရာမဂျူးနှင့် ဆရာဦးဘုန်း(ဓာတု)တို့ စာပေဟောပြောပွဲ လုပ်သွားသည်ဟု သိရသည်။ ပရိသတ်အားပေးမှု အလွန် ကောင်းသည်ဟု စီစဉ်သူများက ပြောသည်။

ဘာသာပြန် စကားဝိုင်းကိုတော့ စိတ်ဝင်စားသူ နည်းမည်။ လာတဲ့ လူလောက်နှင့်ပဲ နည်းနည်းနှင့်ကျဲကျဲ ပြောစရာရှိတာ ပြောကြတာပေါ့ဟုပင် ကျွန်တော်က ပွဲစီစဉ်သူများကို ကြိုတင် စကားခံထားခဲ့သည်။ သို့သော် တကယ်ပွဲစတော့ စင်မြင့်ရှေ့မှာ ထိုင်ခုံအပြည့်၊ နောက်မှလည်း မတ်တတ်ရပ် နားထောင်နေသူတွေကို တွေ့ရ၏။ ပွဲကျင်းပတာက မြေညီထပ်ဖြစ်၍ ကျွန်တော်က အပေါ်ကိုမော့ကြည့်လိုက်တော့ ဒုတိယထပ်၊ တတိယထပ်တွေ ကပင် ရပ်ကြည့်နားထောင်နေသူများကို မြင်ရသဖြင့် အတော် အားတက်မိ သွားသည်။

အထူးသဖြင့် စကားဝိုင်းအပြီး မေးလိုရာမေးဖို့ ဖွင့်ပေးလိုက်သောအခါ သူထက်ငါ အလှအယက်ပင် မိုက်ခွင်ထောင်တာ မေးမြန်းသူက များနေသည်။ ပိုသဘောကျမိတာက စိတ်ဝင်စား မေးကြသူတွေက လူငယ်လေးတွေ။ မေးမြန်းသည့်အကြောင်းအရာကလည်း စုံလှသည်။ ကျောင်းတွေမှာ သိပ္ပံ ဘာသာရပ်တွေကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာနှင့် သင်၊ စာမေးပွဲဖြေတော့ အင်္ဂလိပ်

ဘာသာနှင့်ဖြေရ။ သက်ဆိုင်ရာ ဆရာ၊ ဆရာမတွေ ရှင်းပြတာက မြန်မာ ဘာသာဖြင့်၊ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာအရ ကျောင်းသားနားလည်ကြသော်လည်း တကယ်စာဖြေတော့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ အားနည်းသဖြင့် အလွတ်ကျက်ဖြေ ကြရ။ စာမေးပွဲအခန်းထဲကျမှ အလွတ်ကျက်ခဲ့တာ မေ့သွားသဖြင့် စာမေးပွဲ ကျပုံ။ ဒါဆိုရင် အစကတည်းက သိပ္ပံစာအုပ်တွေကို မြန်မာဘာသာနဲ့ ရေး သား ပြုစု သင်ကြားပေးပါလျှင် ပိုအဆင်မပြေဘူးလား။

ဤတွင် သိပ္ပံစာအုပ်များ ဘာသာပြန်ရေးအခန်းကဏ္ဍက အရေးပါ လာ၏။ သိပ္ပံဘာသာရပ်များကို မြန်မာဘာသာနှင့် သင်ကြားရေးပုံစံကို စိုက်လိုက်မတ်တတ် အမြဲရေးသားဟောပြောနေသူ ဆရာဒေါက်တာ ခင်မောင် ညိုက အကျယ်တဝင့် ပြန်လည်ရှင်းပြတာကို မေးမြန်းသူများ ကျေနပ်သဘော ကျသွားကြသည်။

ကျွန်တော်ကလည်း တစ်ချိန်ကရှိခဲ့သော ‘တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန်ဌာန’ ကို သွားသတိရသည်။ ထိုဌာနမှနေ၍ သိပ္ပံဝေါဟာရများစွာကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ပြီး ‘ပညာရပ်ဝေါဟာရများ’ ဆိုသော စာအုပ်တွေ ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသည်။ ဤဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သူ အများစုက နာမည်ကျော်စာရေးဆရာ ကြီးတွေ ဖြစ်ကြတာလည်း သတိထားမိသည်။

ဦးကျော်အောင် (စာရေးဆရာကျော်အောင်)၊ ဦးမောင်မောင်ညွန့် (ဆရာမင်းလှညွန့်ကြူး)၊ ဦးဘဂျမ်း (ဆရာတင်မိုး)၊ ဦးမင်းအောင် (သိပ္ပံ မင်းကြည်) စသူတို့က ထိုတက္ကသိုလ်ဘာသာပြန်ဌာနမှ ဆရာတွေဖြစ်ကြသည်။ ထိုဆရာတွေနှင့် ကျွန်တော်တို့ ဆေးတက္ကသိုလ် အနောက်ဘက် ဘီအိုစီ ကောလိပ် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် သောကြာနေ့နံနက်ဆို ဆုံကြ၏။ ဆရာ မောင်သာနိုးတို့၊ ဆရာမောင်စွမ်းရည်တို့က အစ စာရေးဆရာတော်တော် များများ လာရောက်စကားဝိုင်း ဖွဲ့ကြသည်ကို သတိရမိသေးသည်။

မြန်မာဘာသာပြန် သမိုင်းကြောင်းကို မေးသူ လူငယ်တစ်ဦးကို ကျွန်တော်က ဖြေရာတွင် မြန်မာဝတ္ထု၏ အစဆိုသော ‘ဂျိမ်းစ်လှကျော်’ ရေး သည့် ‘မောင်ရင်မောင် မမယ်မ’ သည်ပင် The Count of Monet Christo အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုကို ဘာသာပြန်မီငြိမ်းသောဝတ္ထုမှအစပြုကြောင်း ရှင်းပြရသည်။ ထို့နောက် Thomas Hardy ၏ Tess ကို မှီငြမ်းသော ဆရာကြီးသခင်

ဘသောင်း၏ 'ပန်းသာမစာဥ' ဝတ္ထု၊ East Lynn ကို မိုးငြိမ်းသည့် ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်း၏ 'ရတနာပုံ' ဝတ္ထုတို့ အောင်မြင်ခဲ့ပုံများကို ပြောပြရသည်။

ထို့နောက် Sherlock Holmes မှ စုံထောက်မောင်စံရှား ဖြစ်လာပုံ တွေ၊ She ဝတ္ထုမှ နေပြီး 'ရူပနန္ဒီ'၊ 'ရူပကလျာဏီ' တွေ ဖြစ်လာပုံတွေကို ပြောရရင်း မြန်မာစာပေလောက ဘဏ္ဍာတိုက်အတွင်းသို့ မှီငြမ်းဝတ္ထုတွေ ဝင့်ထည်လာပုံတို့သည်လည်း Adaptation (မှီငြမ်း) သည်လည်း ဘာသာ ပြန် တစ်မျိုးပင် ဖြစ်သည်ကို ပြောပြရသည်။

ကျွန်တော့်ကိုယ်တွေ့ ဘာသာပြန်အတွေ့အကြုံကိုလည်း ပြောပြမိ သည်။ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းကျောင်းသားဘဝကပင် 'သင့်ဘဝမဂ္ဂဇင်း' တွင် ဘာသာပြန်ဆောင်းပါးများ ရေးခဲ့သည်က စတင်လျှင် ဘာသာပြန်သက် နှစ် ၅၀ ကျော်သွားပြီ။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တက်တော့ တစ်နေ့ကို မုန့်ဖိုး တစ်ကျပ်ရသည်။ ထိုအချိန်တွင် စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဘာသာပြန်ခ ကျပ် ၅၀၀ ရခဲ့ရာ သူငယ်ချင်းတွေနှင့် လေးငါးလသုံးမကုန်ကြောင်း ပြန်ပြောတော့ လူငယ်လေးတွေက အံ့ဩနေသည်။

တက္ကသိုလ်တက်နေစဉ်အတွင်း ကျွန်တော့်စာအုပ်နှစ်အုပ် ဘာသာ ပြန်ထုတ်ဝေခဲ့ရာမှအစ ယခုထိ ဘာသာပြန်စာအုပ်ပေါင်း ၁၇၀ ထုတ်ဝေခဲ့ ပုံ၊ အမျိုးသားစာပေ (ဘာသာပြန်) ဆု နှစ်ဆုအပါအဝင် သုတစွယ်စုံဘာသာ ပြန်စာပေဆု၊ ထွန်းဖောင်ဒေးရှင်း ဘာသာပြန်စာပေဆု ရခဲ့ပုံတွေ ရှင်းပြခဲ့ သည်။

ထို့နောက် တက်ရောက်သူတစ်ဦးက ဘာသာပြန်အမှားများကိစ္စကို မည်သို့ ဖြေရှင်းရမလဲဆိုသည်ကို မေး၏။ ဆရာမရွှေကူးမေနှင်းက Sweet Potato ကို ကန်စွန်းဥဟု ပြန်ရမယ့်အစား 'အာလူးချို' ဟု ပြန်ကြပုံ၊ ဆရာ ဒေါက်တာခင်မောင်ညိုက Philosopher's Stone (ပြဒါးရှင်လုံး) ကို 'အဘိ ဓမ္မာကျောက်တုံး' ဟု ဘာသာပြန်ကြပုံတွေကို ပြောပြတော့ ပရိသတ်က ပွဲကျသွားသည်။

ကျွန်တော်က မကြာမီကဖတ်မိသော ဘာသာပြန်သုံးခုကို ဖောက်သည် ချမိသည်။

After a Fast, Gandhi Eats a Light Meal.

(ဥပုသ်စောင့်ပြီးနောက် ဂန္ဓိက အစားအနည်းငယ်စားသည်) လို့ ပြန်ရမယ့်အစား Light Meal လို့ ပေါ့ပါးတဲ့အစာလို့ ပြန်တော့ ကျွန်တော့် မျက်စိထဲ မုန့်လေပွေသွားမြင်တယ်။ မုန့်လေပွေက ပေါ့တယ်မဟုတ်လား)

East Less, Red Meat ကို 'အသားနိလျှော့စားပါ' ဟု မြန်မာပြန်သည်ကို တွေ့ရ၏။ 'Red Meat' က အမဲသား၊ ဆိတ်သားကို ပြောခြင်းဖြစ်သည်။ အနီရောင်အသားဟု ဘာသာမပြန်ရ။ White Meat ကို ငါးဟု မြန်မာပြန်ရမည်။

Davy Jone's Locker ကို 'ဒေဗီဂျူး(စ်)၏ ဗီရိုဟု ပြန်ဆိုခြင်းမျိုး (တကယ်က ရေအောက်သင်္ချိုင်း)။

ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း ဘာသာပြန်အမှားတချို့ ပြန်ဆိုဖူးခဲ့သည်။ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနက ကြီးမှူးကျင်းပသော 'ဘာသာပြန်စာတမ်းဖတ်ပွဲ' တွင် ကျွန်တော်လည်း စာတမ်းတစ်စောင် တင်သွင်း ဖတ်ကြားခဲ့ရာ ကျွန်တော်၏ ဘာသာပြန် အမှားတချို့ကို ကိုယ်တိုင်ပင် ဝန်ခံခဲ့ပါသည်။ 'မြန်မာ့ရေးရာ' စာစောင်တွင် ဆရာဒေါက်တာအောင်ကြီး ထောက်ပြသော ဘာသာပြန်အမှားများ ဆောင်းပါးတွေကလည်း တန်ဖိုးရှိလှသည်။

နောက်တစ်ခု အရေးကြီးတာက မြန်မာနိုင်ငံတွင် နိုင်ငံတော်က ဖွင့်လှစ်သော 'ဘာသာပြန်သင်တန်း' ဟူ၍ သတ်သတ်မှတ်မှတ် ယခုထိ မရှိသေးခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနက ဖွင့်သော 'စာပေဖန်တီးမှုနှင့် တည်းဖြတ်မှု' ဘွဲ့လွှာ ဒီပလိုမာသင်တန်းတွင် ကျွန်တော် ဘာသာပြန်ပညာရပ်ကို ပြင်ပပညာရှင်အနေဖြင့် သင်ကြားပို့ချပေးနေတာက တော့ ငါးနှစ်ကျော်ပါပြီ။ ဖြစ်စေချင်တာက နိုင်ငံတော်အသိအမှတ်ပြု ဘာသာပြန်သင်တန်းတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။

ပြင်ပ၌မူ ကျွန်တော်တို့ ကြိုးစားပြီး ဘာသာပြန် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးရေးကို ဆောင်ရွက်နေတာတွေ ရှိပါသည်။ မြန်မာဘာသာပြန် ကွန်ရက် (Myanmar Translation Network) နှင့် ရန်ကုန်ဘာသာပြန်အဖွဲ့ (Yangon Translation Society) လို့ ဖွဲ့စည်းပြီး ဆွေးနွေးပွဲနှင့် စကားဝိုင်းတချို့ လုပ်နေပါသည်။

တစ်ချိန်က ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုဦးဆောင်သည့် ဘာသာပြန်အသင်းမျိုး ယခုကာလတွင် ပေါ်ထွန်းစေလိုပါသည်။ ထိုဘာသာပြန်အသင်း

ကြီးက ၁၉၄၈ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လမှ ၁၉၅၆ ခုနှစ် ဇူလိုင်လအထိ ရှစ်နှစ်အတွင်း ဘာသာပြန် စာအုပ်ပေါင်း ၁၆၇ အုပ်ထုတ်ဝေကာ ပြည်သူလူထုအားလုံး ဝယ်ဖတ်နိုင်သော အလွန်သင်္ဘောသည့် ဈေးနှုန်းဖြင့် ဖြန့်ချိခဲ့သည်မှာ အတုယူစရာ ကောင်းလှပါသည်။ ဤသည်မှာ လွတ်လပ်ရေးမိသကားကြီး ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ မိန့်မှာချက်ကို တစ်သေမတိမ်း အကောင်အထည် ဖော်ခဲ့ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ ၇ ရက် (လုပ်ကြံမခံရမီ ရက်ပေါင်း ၄၂ ရက် အလို) က 'ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံတော် စီးပွားတိုးတက်ရေးအတွက် နှစ်နှစ်စီမံကိန်း ရေးဆွဲရေးကွန်ဖရင့်' ကို ရန်ကုန်မြို့ ဆိုရန်တိုဗီလာအဆောက် အအုံတွင် ကျင်းပခဲ့ရာ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းက အောက်ပါအတိုင်း မိန့်ခွန်း ပြောခဲ့သည်။

'တိုင်းပြည်ဖွံ့ဖြိုးရေး၊ တိုးတက်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်တစ်ခုအနေနဲ့ ပြည်သူ တွေ ဗဟုသုတကြွယ်ဝရေးအတွက် မြန်မာနိုင်ငံမှာ ဘာသာပြန်ဌာနကြီးတစ်ခု ဖွင့်ဖို့ လိုအပ်တယ်'

ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ အမြော်အမြင်ကြီးလှသည့် လမ်းညွှန်ချက် ဖြစ်သော ဘာသာပြန်ဌာနကြီးတစ်ခု အမြန်ဆုံး ပေါ်ထွန်းလာရေးကို ဘာသာ ပြန်စကားဝိုင်းအပြီးတွင် အများက လိုလားတောင့်တနေကြပါပြီ။



ဆရာနေသွေးနီလျှောက်ခဲ့သောလမ်း
(ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးမှ စိတ်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးသို့)

၁၉၇၀ တစ်ဝိုက်က ကျွန်တော်တို့ လူငယ်စာပေသမားတစ်စု မဖတ် မဖြစ်သော စာအုပ်နှစ်အုပ်ရှိသည်။ ဆရာမမြို့မိုးကြည်ရဲ့ 'စစ်ပြီးခေတ် မြန်မာစာပေတိုက်ပွဲ' နှင့် ဆရာနေသွေးနီ၏ 'စစ်ပြီးခေတ် မြန်မာကဗျာ တိုက်ပွဲ'။

သို့သော် ဆရာနေသွေးနီနှင့် လွန်ခဲ့သော ၁၀ နှစ်ကျော်က ပြန်တွေ့သော အခါ ဆရာက သူ့စာအုပ်ကို သူ ပြန်ဝေဖန်သည်။

“အဲဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ နည်းနည်းပြောချင်တယ်။ ကျုပ်ရဲ့အတ္ထုတ္တ အများကြီးပါတယ်။ ကျုပ်ရဲ့ မကောင်းမြင်မှု လွန်ကဲတာတွေ ပါတယ်လို့ ပြန်သုံးသပ်မိပါတယ်။ တချို့ စာပေမိတ်ဆွေတွေကတော့ ဒါကို လက်ကိုင် ထား သဘောကျကြတဲ့သူတွေ ရှိတယ်။ ဒီစာအုပ်ကို လက်စွဲအနေနဲ့ ဆွေးနွေး ကြတဲ့သူတွေတောင် ရှိတယ်။ ကျုပ်ဘာသာ ကျုပ် ပြန်ဝေဖန်ရရင်တော့ ဒီစာအုပ်ဟာ မသန့်ရှင်းဘူးလို့ သုံးသပ်ရလိမ့်မယ်။ ကျုပ်နဲ့ ဒေါင်းနွယ်ဆွေက အဲဒီတုန်းက ဆရာဇော်ကျိနဲ့ ဆရာမင်းသုဝဏ်ကို ထွက်ပြေးရေးသမားတွေ ရယ်လို့ စွပ်စွဲပြီး တိုက်ခိုက်ကြတာကိုး။ ‘အချောင်သမားတွေ’၊ ‘ခနရှင်ရဲ့ လက်ပါးစေ’၊ ‘ပညာတတ် ဖောက်ပြန်ရေးသမားတွေ’ လို့ စွပ်စွဲတိုက်ခိုက် ခဲ့တယ်လေ။ အတော်ကို ပြင်းထန်ပါတယ်။ အခုတော့ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံနဲ့ ပြစ်မှားမိခဲ့သမျှကို တောင်းပန်လို့ မဆုံးတော့ပါဘူး။ လက်အုပ်ချီ ကန်တော့ပါတယ်။ မေတ္တာပို့ပါတယ်။ ကျုပ်မှားပါတယ်”

ထိုသို့ မိမိကိုယ်မိမိ မညာမတာစတမ်း ဝေဖန်တတ်သူရှား၏။ ဆရာ နေသွေးနီကား မိမိအမှားကို မိမိ လူသိရှင်ကြားပင် ပြောသွားခဲ့သည်။

“မှားပါတယ်၊ သိပ်ကို မှားပါတယ်။ ငယ်တုန်းရွယ်တုန်း ဘာမှ မဆင်မခြင်၊ မသုံးသပ်ဘဲ ဒေါသနဲ့ ပြောခဲ့ဆိုခဲ့တာတွေပါ။ အဲဒီအတွက် ဖော်ကား၊ မော်ကားမှုတွေကို နီဆု အဖန်ဖန် တလဲလဲ ဆရာကြီးတွေကို တောင်းပန်ချင်တယ်။ ရှင်မဟာသီလဝံသတို့၊ အရှင်ဥတ္တမကျော်တို့ကအစ ကဗျာဆရာတို့မည်သည် အစွန်းမထွက်ဘူးဆိုတာ နောက်ပိုင်းမှ ကျုပ် သိလာရပါတယ်။ ကဗျာဆရာတို့မည်သည် ရောင့်ရဲတယ်၊ သည်းခံတယ်၊ သစ္စာတရားကို တန်ဖိုးထားတယ်၊ မေတ္တာကြီးမားတယ်၊ အာသာတမရှိရဘူး။ ဒါက မော်ဒန်ဖြစ်ဖြစ်၊ ဂန္ထဝင်ဖြစ်ဖြစ်၊ ကဗျာဆရာတိုင်း စောင့်ထိန်းရမယ့် ကျင့်ဝတ်သီလတွေပါပဲ”

သူ၏ မုတ်ဆိတ်ရှည်ဖြူဖြူကြီးကို လက်နှင့် သပ်ရင်း ကျွန်တော့်ကို ပြောဖူးသည်။ ‘ကဗျာဆရာတို့ စောင့်ထိန်းရမယ့် အကျင့်သီလ’

ကျွန်တော့်ကို မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းမှာ ၁၉၇၂ လောက်ကစပြီး စာရေးစဉ် ကတည်းက ဆရာနေသွေးနီနှင့် သိကျွမ်းခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ထက် အသက် ၂၀ ကျော်မျှ အသက်ကြီးသော်လည်း ရွယ်တူတန်းတူလို ဆက်ဆံ တတ်သည်။ အတည်ပေါက်ပြောတာနည်းပြီး လက်ပွန်းတတီး နေတတ်၍ သူ့ကို ကျွန်တော်တို့က အစ်ကိုကြီးတစ်ယောက်လို ချစ်ခင်ကြွယ်။ သူနှင့် တတွဲတွဲ အမြဲနေသူက ရုပ်ရှင်မင်းသား ကိုမြတ်လေး၊ ကိုမြတ်လေးကတော့ သူ၏နာမည်ကျော် ‘ဆံမြိတ်လည်းပြေ၊ ပန်းလည်ကြွေ’ ပြဇာတ်တို့၊ ‘ပန်းတိုင်း ပွင့်ပါစေ’ သီချင်းတို့၊ ‘ပင်လုံထိပ်ထားဦး’ ရုပ်ရှင်တို့နှင့် ကျွန်တော်တို့၏ အသည်းကျော်ဖြစ်နေပါပြီ။ ဆရာနေသွေးနီနှင့် ပတ်သက်ပြီး ကိုမြတ်လေး ကိုပါ ခင်မင်ခဲ့ရသည်။ ကျွန်တော် ပေါ်ပြူးလာဂျာနယ်လုပ်တော့လည်း သူတို့နှစ်ဦး ကျွန်တော့်ထံ အမြဲ လာလည်တတ်ကြသည်။

ဆရာနေသွေးနီကဗျာရေးတာက ၁၉၅၁ ခုနှစ်လောက်ကတည်းက၊ ဆရာဒေါင်းနွယ်ဆွေထက် အနည်းငယ်သာ နောက်ကျသော်လည်း ခေတ်ပြိုင် တွေဟု ပြောနိုင်သည်။ ကဗျာတီထွင်ဆန်းသစ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာ နေသွေးနီ ပြောစကားတွေက အမှတ်တရ ရှိလှသည်။

‘ခေတ်တစ်ခေတ်မှာတော့ တီထွင်မှုဆိုတာရှိတာပဲ။ ဆရာဒဂုန်တာရာ လည်း အများကြီး တီထွင်ခဲ့တာပဲ။ လူထုလက်ခံမှု ဘယ်လောက် ရှိ မရှိ

ကြည့်ရမယ်။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာဆရာတွေကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ပါတယ်။ ကိုယ့်ဇာတ်နဲ့ ကိုယ့်ပရိသတ် အပ်မိဖို့တော့ လိုတယ်။ အဓိကဆိုတာပျောက်ပြီး စကားလုံးလော်လည်နေထို့တော့ မဖြစ်ဘူးလ။ မော်ဒန်ဆိုတာက In Depth ရှိရမယ်။ နက်ရှိုင်းရမယ်ပေါ့။ ဒဿနပါရမယ်။ ပုံစံက အဓိကမဟုတ်ဘူး။ ဥပမာ-မောင်ချောနှယ်ရဲ့ ကဗျာတွေဆို ကျုပ်ကြိုက်တယ်။ အတွေးအခေါ်ရော တင်ပြပုံပါ ဆန်းသစ်တယ်။ စကားလုံး နိုင်နင်းတယ်။ သုံးစွဲတင်ပြပုံ ရဲရင့်တယ်’

ဆရာနေသွေးနီနှင့်ပတ်သက်၍ ထူးခြားချက်တစ်ခုမှာ ရုပ်ရှင်မင်းသား မြတ်လေး၏ ရုပ်ရှင်ကား တော်တော်များများတွင် စကားလုံး နေသွေးနီဟု စာတန်းထိုး ပါရှိခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ ရုပ်ရှင်ထဲတွင် စကားအလှအပများကို သံနေသံထား၊ ဟန်ပန်အမူအရာ၊ လေယူလေသိမ်း အကျအနဖြင့် ‘မြတ်လေး’ ပြောစကားတွေက ဆရာနေသွေးနီစကားလုံးတွေပင် ဖြစ်၏။ အထူးသဖြင့် ဒဿနဆန်ဆန် လူငယ်ကြိုက် စကားလုံးတွေ မြတ်လေးပြောပြီဟော့ဆိုရင်၊ ပရိသတ် လက်ခုပ်တဖြောင်းဖြောင်း အားပေးခံရပြီဆိုရင် ဒါတွေက ‘နေသွေးနီ ဒိုင်ယာလော့ခ်တွေ’။

ဆရာနေသွေးနီက ဝတ္ထုတွေလည်း ရေး၏။ သို့သော် သူ့ကဗျာတွေလောက် မထင်းပြတ်။

‘ဝတ္ထုအများစုက အပျော်ဖတ်တွေပါ။ စားဝတ်နေရေးကြောင့် ရေးရတဲ့ ဝတ္ထုတွေပဲ။ လျှို့ဝှက်သည်းဖိုဆန်ဆန်နဲ့ လူငယ်ကြိုက်တွေ များပါတယ်။ သိပ်ပြီး ဖြစ်ဖြစ်မြောက်မြောက် မရှိလှပါဘူး’

ရိုးရှင်းလှသော သူ၏ စိတ်ဝင်အတိုင်း သူ့ဝတ္ထုတွေအပေါ် သူက ထိုသို့ပင် မညာမတာ သုံးသပ်ပြတတ်သည်။

သို့သော် မလိခ၏ ‘မြန်မာဝတ္ထု’ အညွှန်းတွင် ဆရာနေသွေးနီ၏ ‘ထိပ်ထား’ ၁၉၅၅ နှင့် ‘လှိုင်ထိပ်ထား’ ၁၉၅၇ စာအုပ်တို့ကို ညွှန်းဖွဲ့တင်ပြထား၏။ ထိပ်ထားဝတ္ထုတွင် ‘ထာဝရငြိမ်းချမ်းရေးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေကြသော ရဲဘော်များနှင့် ရဲဘော်မများအတွက်’ဟု မျက်နှာဖုံးတွင် ဖော်ပြထားကာ လှိုင်ထိပ်ထား စာအုပ်တွင်မူ ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးနှင့် ဒီမိုကရေစီရေးတွင် အခြေခံသည်’ဟု မျက်နှာဖုံးတွင် ရေးထားသည်။ (ဆရာနေသွေးနီ လွန်ခဲ့သော

၆၅ နှစ်ကစပြီး ရည်မှန်းခဲ့သော ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကား ယခုထိ ဝေးနေဆဲ)

ကျွန်တော်တို့နှင့် သိက္ခာမရှိစဉ်က ဆရာနေသွေးနီက တာမွေအိုးစုတွင် နေ၏။ ကျူးကျော်တဲ့ အိမ်အိုအိမ်ကြားများကြားမှ သူ့အိမ်သို့ ကျွန်တော်တို့ သွားကြသည်။ သူက သူ့သူငယ်ချင်း ကိုမြတ်လေးကဲ့သို့ပင် ကြက်တိုက်တာ ဝါသနာပါ၏။ သူနှင့်အတူ တိုးကြောင်ကြီး၊ တိုးကြောင်ကလေး၊ ခနောင် တိုဘက်သို့ ကြက်အရှာထွက်တာ လိုက်ဖူးသည်။ ဆရာသော်တာဆွေ၊ ဆရာ မြတ်လေး၊ ဆရာနေသွေးနီတို့ထံမှ 'ကြက်ဋီကာ' များကို ကြားနာခွင့်ရဖူး သည်။

ဆရာနေသွေးနီ၏ ဇာတိက ရမည်းသင်းခရိုင်၊ သိမ်ကုန်းကျေးရွာက ဖြစ်သည်။ အလယ်တန်းအဆင့်တွင် မီးရထားဌာနကဖွင့်သော Railway School တက်တော့ ထိုကျောင်းက ခရစ်ယာန်ကျောင်း၊ ခရစ်ယာန်ဆရာမကြီး ထံမှ အင်္ဂလိပ်ကဗျာတွေ သင်သည်။ မြန်မာစာညွှန်ပေါင်းကျမ်းမှာ မြန်မာ ကဗျာတွေ ရေးကျက်ကာ တပုရားသားသည်။ လေးချိုး၊ ဒွေးချိုး၊ ငြိချိုးတွေ ရေးသည်။ သူက ဆရာဒဂုန်တာရာကို အားကျ၏။ ဆရာဒဂုန်တာရာက ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းမှာ လေးချိုးတွေ ရေးနေရာမှတစ်ဆင့် ကာရန်လျှော့ရဲ့ တီထွင် လာသကဲ့သို့ ဆရာနေသွေးနီကလည်း လမ်းရိုးဟောင်းမှတစ်ဆင့် တီထွင်မှုတွေ လုပ်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်ရောက်တော့ ဆရာဒေါင်းနွယ်ဆွေအိမ်မှာ နေသည်။ ဒေါင်းနွယ်ဆွေအိမ်မှာပဲ စားသောက်၊ စာအုပ်တွေဖတ်၊ ထိုအချိန်က ရေကျော် တွင် ရွှေတုံးကြီးဆေးတိုက်ဆိုတာ ရှိ၏။ ထိုဆေးတိုက်တွင် ကဗျာဆရာမ ငွေတာရီက ကဗျာသင်တန်းဖွင့်သောအခါ ဆရာဒေါင်းနွယ်ဆွေနှင့် ဆရာ နေသွေးနီတို့က အကျိုးဆောင်အနေဖြင့် သွားကူကြသည်။ ပုဇွန်တောင် ဘုရားဖြူကျောင်းတွင် မောင်လေးအောင် ဆိုသူ ကဗျာဝါသနာပါသော လူငယ်လေးထံ ဆရာနေသွေးနီသွားသည်။ ထိုဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် စာဖတ်၊ စာရေးလုပ်၏။ ဆရာနေသွေးနီ ငြိမ်းချမ်းရေးဂျာနယ်ကိုင်တော့ မောင်လေး အောင်က ကဗျာစရေးသည်။ နောက်ပိုင်း မောင်လေးအောင်လည်း နာမည် ကျော် ကဗျာဆရာ ဖြစ်လာသည်။

ဆရာနေသွေးနီသည် မြန်မာနိုင်ငံကလောင်သစ်အဖွဲ့ချုပ်၊ မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း၊ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာ သမဂ္ဂတို့တွင် အမှုဆောင်၊ ကဗျာဆရာအဖွဲ့ချုပ်တွင် ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ၊ ကဗျာဆရာသမဂ္ဂတွင် အတွင်းရေးမှူး တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

‘နေသွေးနီ၏ ကဗျာ’နှင့် ‘နီလာကဗျာများ’ စသည့် ကဗျာပေါင်းချုပ် စာအုပ်နှစ်အုပ်က ထင်ရှားသည်။

၁၉၉၀ နောက်ပိုင်းတွင် ရန်ကုန်တိုင်း၊ လှည်းကူးမြို့နယ် ငါးဆူတောင် တရားစခန်းတွင် ယောဂီဝတ်စုံဝတ်ပြီး တရားဘာဝနာ ပွားနေ၏။ ကဗျာ သီးသန့် မရေးတော့သော်လည်း ဒဿန ဆောင်းပါးတွေတော့ ရေးသည်။ ‘ကွက်လပ်ဖြည့်ဂန္ဓာရီကျင့်စဉ်’ ဆိုသော အခန်းဆက် ဆောင်းပါးတွေ ရေးသည်။ အရေးအဖွဲ့က ဖတ်ပူးနေကျ တရားစာအုပ်က ပုံစံတွေမဟုတ်၊ ခေတ်ပေါ် ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖတ်နေရသလို ဟိုက္ကူကဗျာအနှစ်သာရမျိုးတွေ။ ငါးဆူတောင်မှ ရန်ကုန်သို့အလာ ကျွန်တော်ရှိရာကို တကူးတက ရှာဖွေလာပြီး ‘ကိုဟိန်းလတ်ကို ပြောစရာရှိတယ်’ဟု ဆိုကာ တစ်လုံးချင်း လေးလေးနက်နက် ပြောသွားသည်ကို ယခုထိ ကျွန်တော်မမေ့။

‘အံ့တွေ့အကြံ့အရ ပြောရရင်တော့ စာပေဘက်က လူတွေ တရားထိုင်စေချင်တယ်။ သမထတွေ၊ ဝိပဿနာတွေ ခွဲမပြောပါဘူး။ သမာဓိတည်အောင် တရားထိုင်ဖို့ ပြောတာပါ။ ကဗျာသွေး၊ ကဗျာစိတ်၊ ကဗျာအတွေးအခေါ်၊ ကဗျာအကျင့်နဲ့ လုပ်ရမယ်။ ကျင့်ကြံဖို့ကတော့ တခြားလူတွေနဲ့ အတူတူပဲ။ ဒါပေမယ့် အခြေခံစိတ်က မတူနိုင်ဘူး။ ကျုပ်က ကဗျာဆရာအနေနဲ့ထိုင်တော့ ဘာဝနာပွားနေတုန်း ကဗျာတွေဝင်လာတယ်။ အတွေးက ပိုဆန်းတယ်။ အတွေးကို လိုက်ဖို့ စကားလုံးတွေ အလိုလိုပေါ်လာတယ်။ သစ္စာတရားနဲ့ နီးစပ်တယ်။ နိုင်ငံခြားက ကဗျာဆရာတိုင်းလိုလို သမထလုပ်ကြတယ်။ မေတ္တာစိတ်နဲ့နေရင် ပိုပြီးအမြင်အာရုံ စူးရှထက်မြက်တယ်။ ခုခေတ် လူငယ် ကဗျာဆရာတွေ သမထလုပ်သင့်တယ်။ မေတ္တာဘာဝနာ ပွားသင့်တယ်။ ဒါမှ စိတ်ကြည်လင်လန်းဆန်းပြီး လောကနဲ့ သဟဇာတပိုဖြစ်ပြီး သစ္စာတရား ထို့ ပိုတော်ဆောင်နိုင်တယ်။ အနုပညာရှင်ရဲ့ အဓိကအလုပ်က သစ္စာတရား ဇွာတာပဲ မဟုတ်လား’

‘ပြည်တွင်း ငြိမ်းချမ်းရေး’ အတွက် အသင်းအဖွဲ့များစွာ ပါဝင်လှုပ်ရှား၊ ဝတ္ထုတွေ၊ ကဗျာတွေ တောက်လျှောက်ရေးခဲ့သူ ဆရာနေသွေးနီ အရောက် လှမ်းလိုသော ပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေးကား ယခုတိုင် ကျွန်တော်တို့နှင့် အလှမ်းဝေးနေဆဲ။ သို့သော် ဆရာနေသွေးနီကိုယ်တိုင် လက်တွေ့ကျင့်ကြံ အားထုတ်ရာမှ သိရှိတွေ့မြင်လာသည့် ‘စိတ်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး’ ရှာပုံတော် ကိုကား ကျွန်တော်တို့ သိရှိနိုင်ကြပါပြီ။



ပျားစွဲသောမုတ်ဆိတ်၊ ဘုရားပေးသော လက်ပိုင်ရှင် သာဂဒိုး

မြန်မာစာပါမောက္ခ ဆရာဦးခင်အေး (မောင်ခင်မင်-ဓနုဖြူ) က ကျွန်တော်တက္ကသိုလ်တက်တဲ့ ၁၉၆၅ ခုနှစ်ကတည်းက ကျွန်တော့်ရဲ့ မြန်မာ စာ ဆရာပါ။ ဆရာက အမြဲရယ်နေတတ်ပြီး သဘောကောင်းလွန်းတာကြောင့် ဆရာကိုချစ်တဲ့ တပည့်တွေ ထောင်သောင်းကျော် ရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်လည်း အဲဒီထဲက တစ်ယောက်ပေါ့။ အသင်းအဖွဲ့မျိုးစုံမှာ ဆရာနဲ့ တွဲလုပ်ရတော့ ခုထိ အဆက်ပြတ်တယ် မရှိပါဘူး။ တစ်ခါက ဆရာနဲ့ စကားစပ်မိတုန်း 'စာရေးဆရာ သာဂဒိုးရဲ့ စာတွေကို သူ ခုနှစ်နှစ်သားကတည်းက ဖတ်ဖူး၊ ကြိုက်ဖူးတဲ့အကြောင်း' ဆရာက ပြောတယ်။ အဲဒီမှာတင် သာဂဒိုးကြိုက်တဲ့ ကျွန်တော်နဲ့ စကားတွေ မဆုံးနိုင်အောင် ပြောမိကြရဲ့။

ကလောင်နာမည် ထူးထူးဆန်းဆန်း 'သာဂဒိုး' ဘယ်လိုဖြစ်လာတာလဲလို့ ကျွန်တော် ဆရာသာဂဒိုးကို မေးကြည့်တော့ -

'၁၉၄၆ ခုနှစ်လောက်ကပေါ့ဗျာ။ ဖဆပလဥက္ကဋ္ဌ ဘိလပ်သွားဖို့ စရိတ်မရှိတော့ ရန်ပုံငွေကောက်ကြတယ်။ ကျွန်တော်က အသက် ၁၇ နှစ် လောက်ပဲ ရှိသေးတယ်။ ရန်ပုံငွေကောက်ခံရေး အဖွဲ့ဝင်ပေါ့။ သူဌေးအိမ်ရော ဆင်းရဲသားအိမ်ပါ လိုက်ကောက်ကြရတယ်။ အဲဒီမှာ အတွေ့အကြုံတွေ အများကြီးရတယ်။ မုန့်ဟင်းခါးရောင်းတဲ့အိမ်က လှမ်းခေါ်တယ်။ သူ့ကို ဘာဖြစ်လို့ ကျော်သွားတာလဲ။ ရန်ပုံငွေ ထည့်ပါရစေတဲ့။

'အိန္ဒိယလူမျိုးတစ်ယောက်ဆိုလည်း လာမေးတယ်။ ဘာအတွက် အလှူခံတာလဲတဲ့။ ဖဆပလဥက္ကဋ္ဌ ဘိလပ်သွားဖို့ လမ်းစရိတ်မရှိလို့ပြော တာနဲ့ သူ့အိတ်ထဲပါတဲ့ပိုက်ဆံ အကုန်ထည့်သွားတယ်။ ဒါပေမယ့် သူဌေးအိမ် တွေကျတော့ မောင်းထုတ်တယ်။ ခွေးနဲ့ရှူးတိုက်တယ်။ တရားရေး ဝန်ကြီး

ဟောင်း အိမ်ကျတော့ မထည့်နိုင်ဘူးလို့ ပြောင်ပြောင် ငြင်းလွှတ်တယ်။ ဒါတွေ မကျေနပ်လို့ ဆောင်းပါးရေးတယ် နာမည်ကိုက 'သာဂဒိုး (ဆိုက်ကား သမား)' လို့ ပေးတာ။

'အဲဒီဆောင်းပါးကို ၁၉၄၆ ခုနှစ် ဂျာနယ်ကျော်မှာ ထည့်လိုက်တာ ပါလာတယ်။ ဘိလပ်သွားရန်ပုံငွေနှင့် ကျွန်ုပ်၏ကိုယ်တွေ့ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးပဲ။ နောက်ပိုင်း ဆိုက်ကားသမားဖြုတ်လိုက်ပြီး သာဂဒိုးနာမည်နဲ့ စာတွေဆက်တိုက် ရေးခဲ့တာ' လို့ ဆရာသာဂဒိုးက သူ့ကလောင်နာမည်ကိစ္စကို ရှင်းပြဖူးတယ်။

ဆရာသာဂဒိုးက လုပ်သားပြည်သူ နေ့စဉ်သတင်းစာမှာလည်း အယ်ဒီတာချုပ်တာဝန်ကို နှစ်ပေါင်းများစွာ ထမ်းဆောင်ခဲ့တဲ့ သတင်းစာ ဆရာကြီးလည်း ဖြစ်တယ်။ ဆရာသာဂဒိုးရဲ့ သတင်းစာသမားသစ္စာ၊ စာရေး ဆရာသစ္စာကြီးခဲ့ပုံကလည်း နှောင်းခေတ် စာနယ်ဇင်းသမားတွေ အတုယူစရာ ကောင်းလှပါတယ်။

ဖဆပလဥက္ကဋ္ဌ ဘိလပ်သွားဖို့ ရန်ပုံငွေလိုက်ကောက်တုန်းက ရန်ပုံငွေ တစ်ပြားမှမထည့်ဘဲ ငါတို့က အင်္ဂလိပ်အပေါ်ပဲ သစ္စာရှိမယ်လို့ ပြောခဲ့တဲ့ လူဟာ လွတ်လပ်ရေးရပြီးတဲ့အခါ အစိုးရပိုင်းမှာ ရာထူးကြီးကြီးရခဲ့တယ်။ သူ့ကို ဆရာသာဂဒိုးက ကောင်းကောင်းကြီးသိတယ်။ ဆရာသာဂဒိုး 'ဗမာ့ ခေတ်' သတင်းစာမှာ သတင်းထောက်လုပ်နေတုန်း ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်းခင်ဆီကို အဲဒီလူလာပါတယ်။ ဗမာ့ခေတ်ဦးအုန်းခင်နဲ့ ဝန်ကြီးချုပ်က ရင်းနှီးလို့ သူက ရာထူးတက်ချင်လို့ လာကပ်တာ။ ဦးအုန်းခင်က ဝန်ကြီးချုပ်ကိုပြောလိုက်ရင် တစ်ခွန်းပဲ။ အဲဒါကို ဆရာ သာဂဒိုးက ဒီလူကြီးက ဖဆပလအဖွဲ့ကို ရန်ပုံငွေ မထည့်ဘူး။ အင်္ဂလိပ်အပေါ်က သစ္စာရှိတယ်လို့ ပြောခဲ့တာကို ချပေးလိုက်ရင် ဒါဟာ မုန်းတီးစိတ်ပါလာမယ်။

မုန်းတီးစိတ်နဲ့ရေးတာဟာ စာနယ်ဇင်းသစ္စာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါကြောင့် ဒါမျိုးတွေ ဘယ်တော့မှမရေးဘူး။ ဒါ သူ့ရဲ့ စာနယ်ဇင်းသစ္စာပဲလို့ ပြောခဲ့ဖူး တာ မှတ်သားလိုက်နာစရာပဲပေါ့။ မြန်မာ့အလင်းရော ဗမာ့ခေတ်မှာပါ ကော်လံစားအနေနဲ့ ရေးခဲ့တယ်။ ကလောင်သစ္စာနဲ့ ရေးတယ်။ ရှောင်စရာရှိ တာ ရှောင်တယ်။ ပုဂ္ဂိုလ်ရေးတွေ၊ အာဇာတစိတ်တွေနဲ့ ဘယ်တော့မှ မရေး ခဲ့ဘူး။

ဆရာဇဝန၊ ဆရာဦးထင်ကြီး၊ ဆရာဦးညိုမြတို့က ဆရာသာဂဒိုးရဲ့ ဆရာတွေပဲ။ သတင်းဆောင်းပါးတွေ ပုဒ်ရေ မရေတွက်နိုင်အောင် အများကြီးရေးခဲ့သူပဲ။ ရှုမဝမှာ 'ဒုက္ခသစ္စာ' ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုတိုကို ၁၉၅၈ ခုနှစ်လောက်က ရေးခဲ့တာ။ နောက်ပိုင်း ဝတ္ထုတွေ အများကြီးရေးဖြစ်ခဲ့တယ်။ ဝတ္ထုအများစုက သရော်စာကဲတဲ့ ဟာသဝတ္ထုတွေပဲ။

၁၉၇၅ ခုနှစ်မှာ ဆရာသာဂဒိုးရေးတဲ့ ဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ်နဲ့ ပတ်သက်ပြီး အဖမ်းခံရတယ်။ ၁၂၄(က)နဲ့ ထောင်ခွန်နှစ်ချတယ်။ အာမခံ မရဘူး။ ဗိုလ်ချုပ်နေဝင်းရဲ့ အိမ်စောင့်အစိုးရခေတ်လေ။ အစိုးရဘက်က နိုင်ငံတော်ကို အကြည်ညိုပျက်စေတဲ့စာ ရေးတယ်ဆိုပြီး ထောင်ချချင်ကြတယ်။ ဆရာသာဂဒိုးကတော့ နိုင်ငံတော်ကို ပိုပြီး ကြည်ညိုစေချင်လို့ ရေးတာဆိုပြီး ရေးချတယ်။ နှစ်ဖက်ရှေ့နေတွေ အပြိုင် လျှောက်လဲကြရင်း နောက်ဆုံး ထောင်လေးလပ် ကျသွားတယ်။ တပ်မတော်အစိုးရခေတ်မှာ ဆရာသာဂဒိုးရဲ့ ရေးဟန်လေသံမျိုးတွေနဲ့ ဆောင်းပါးအတုတွေ သတင်းစာမှာ ပါလာတယ်။

ပရိသတ်အချို့က ဒါ ဆရာသာဂဒိုးက စစ်အစိုးရကို ဖော်လံဖားရေးတာပဲဆိုပြီး ဆရာသာဂဒိုးအိမ်ကို ဆဲစာတွေ ရေးပို့ကြတယ်။ အိမ်ကို အမှိုက်ထုပ်၊ မစင်ထုပ်တွေပို့တဲ့အထိ ကန့်ကွက်ကြတယ်။ တကယ်တော့ အဲဒီစာတွေကို ဆရာသာဂဒိုး ရေးတာ မဟုတ်ဘူး။ ဆရာ သာဂဒိုးကို မနာလိုတဲ့ အာဏာပိုင်တွေထဲက တစ်ဦးကရေးပြီး ဆရာသာဂဒိုးကို သိက္ခာချတာပဲ။ ဒါကြောင့် ဆရာသာဂဒိုးက စာနယ်ဇင်းလောကကို စိတ်နာပြီး 'သာဂဒိုး' ကလောင်အမည်နဲ့ ဘာစာမှ မရေးတော့ဘူး။ ကျွန်တော်က ၅၁ လမ်းက ဆရာအိမ် မကြာခဏသွားပြီး စာတွေရေးဖို့ တောင်းပန်တယ်။ တိုက်တွန်းတယ်။

ဒါနဲ့ ဆရာက ကျွန်တော်ကိုင်တဲ့ 'ပေါ်ပြူလာ' ဂျာနယ်မှာ ဆောင်းပါး တစ်ပုဒ် ပြန်ရေးတယ်။ 'စူလာနဖာ'၊ 'ဝိစပ်' တို့နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဆေးနည်းတစ်ခုကိုပေးတဲ့ ဆောင်းပါးပဲ။ လူကြိုက်များလွန်းလို့ 'စူလာနဖာ'၊ 'ဝိစပ်' တစ်ခေတ် ဖြစ်သွားတဲ့အထိပဲ။ ဆရာရေးတဲ့ ခြေထောက် ဆားပွတ်နည်းတို့၊ မျက်စိ ကွမ်းရွက်ကပ်နည်းတို့၊ ရင်ဘတ် ကွမ်းရွက်ကပ်နည်းတို့ စတဲ့ဆောင်းပါးတွေလည်း လူကြိုက်သိပ်များတယ်။ အပတ်စဉ် ဆရာသာဂဒိုး ဆောင်းပါး

တွေ စောင့်ဖတ်တဲ့ပရိသတ်က မနည်းဘူး။ ပေါ်ပြူးလာစောင်ရေ သိသိသာသာ တက်သွားတာ ဆရာသာဂဒိုး ဆောင်းပါးတွေရဲ့ ကျေးဇူးလည်း ပါတယ်။ ဆရာကြီးရဲ့ ဆေးနည်းဆောင်းပါးစီတွဲကို စာအုပ်ထုတ်တော့လည်း အုပ်ရေက သိန်းဂဏန်းအထိ ရောင်းရတယ်။ မြန်မာပြည်အနှံ့ 'စူလာနာမာ'၊ 'ပိစပ်' တွင်ကျယ်တော့တာပဲ။

နောက်တစ်ခါ ဂယက်ရိုက်သွားတာက ဆရာသာဂဒိုးရေးပြီး ပေါ်ပြူးလာမှာပါတဲ့ 'သမိန်ဗရမ်း' ကိစ္စ။ ဆရာကြီးဦးဖိုးကျားက သမိန်ဗရမ်းဟာ တစ္ဆေကိုက်ခံရပြီး သေသွားတယ်လို့ ရေးခဲ့တယ်။ သူသတ်ခဲ့တဲ့ ခေါင်းပြတ်ကြီးက ပြန်ကိုက်လို့ သေသွားတယ်ပေါ့။ ဒါက ဒုတိယသမိန်ဗရမ်းလို့ ပြောတယ်။ ဆရာနိုင်ပန်းလှက သဘောမတူဘူး။ ဦးသန်းဆွေ(ထားဝယ်)ကတော့ ဒုတိယသမိန်ဗရမ်းဖြစ်ဖို့ နီးစပ်တယ်လို့ ပြောတယ်။

ဆရာသာဂဒိုးက ၁၉၅၇ ခုနှစ်လောက်ကတည်းက တရားထိုင်ပိပဿနာလုပ်တယ်။ ထိုင်လာတာကြာတော့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ တွေ့လာတယ်။ ကောင်းပြောတာက သုံးဦး။ အဘယက္ကန်းစင်တောင် ဆရာတော်ရယ်၊ လေးကျွန်း ကိုယ်တော်ရယ်၊ သမိန်ဗရမ်းရယ်။ အဲဒီမှာ သမိန်ဗရမ်းက ပြောတယ်။ သူသတ်လို့ သေသွားသူရဲ့အမေက စုန်းမကြီး။ အဲဒီစုန်းမကြီးက အသေကောင်ထို စီးပြီး ကျွန်တော့်ကိုသတ်တာလို့ပြောတယ်။ ဒါကို ပေါ်ပြူးလာမှာရေးတယ်။ ဆရာက ဘုရားရှေ့မှာ သစ္စာဆိုပြီး အမှန်တွေ ရေးတာပါလို့ ပြောတယ်။

ဆရာကြီးရွှေခေါင်းက ဗိုလ်တထောင်သတင်းစာမှာ သူရဿတီနဲ့ သူနဲ့ တွေ့တဲ့အကြောင်း ရေးဖူးတာကိုလည်း ဆရာသာဂဒိုးက ပေါ်ပြူးလာ ဣနယ်မှာ ရေးဖူးတယ်။ ဆရာဇဝနနဲ့ ဆရာသိန်းဖေမြင့်တို့က မယုံကြဘူး။ အရေးကြီးတဲ့ ဧည့်ခံပွဲတစ်ခုမှာ တော်လှန်ရေးကောင်စီဝင်တွေ တက်ကြတယ်။ ဆရာဇဝနနဲ့ ဆရာသိန်းဖေမြင့်တို့က ဆရာကြီးရွှေခေါင်းကို ဒီကိစ္စနဲ့ ဖော်သက်ပြီး ထိကပါးရိုကပါး ပြောကြတယ်။ ကြေးမုံသတင်းစာတိုက်မှာ ဣလားမ ဆာရိုဝတ်သရဲမတစ်ယောက် ရှိကြောင်း၊ ဒီသရဲမက လျှောက်လည် ဖတ်တဲ့အကြောင်း၊ သရဲမ လျှောက်လည်ရင်း တစ်နေ့ လုပ်သားပြည်သူ နေ့ဧည့်သတင်းစာတိုက်အရောက်မှာ ဆရာကြီးရွှေခေါင်းနဲ့ တွေ့ကြောင်း၊ ဒီသရဲမကို ဆရာကြီးရွှေခေါင်းက သူရဿတီလို့ ထင်တာဖြစ်ကြောင်း ဘာသာနော်ပြီး ပြောခဲ့တယ်။

အဲဒါကို တော်လှန်ရေးကောင်စီဝင် ခပ်ကြီးကြီးပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ယောက် က ကြားတော့ 'ဆရာတို့ရေ ဒီကိစ္စက နည်းနည်း နက်တယ်နော်။ သတိထား ရမယ်။ ဒီကိစ္စမျိုးပြောရင် ကိုယ်တိုင်လည်း လေးနက်မှုထားပြီး ကျင့်ကြံ အားထုတ်မှုလည်း ရှိမှ၊ လက်တွေ့လည်း အသိရှိပြီး ပြောဆို သုံးသပ်တာ ပိုကောင်းတယ်' လို့ အသံနှေးနှေးနဲ့ ခပ်အေးအေးဝင်ပြောမှ စကားဝိုင်း ငြိမ်သွားတဲ့အကြောင်း ဆရာသာဂဒိုးက ရေးခဲ့ဖူးသည်။

ဆရာသာဂဒိုးက တော်တော်စုံတဲ့သူပါ။ သူငယ်စဉ်ကတည်းက မိဘမဲ့ ဘဝနဲ့ လောကကြီးကိုရင်ဆိုင်လာခဲ့ပုံ။ ကျောင်းပညာ ဟုတ်တိပတ်တိ သိပ် မသင်ဖူးပဲ သိပ်ကိုကြီးစားလွန်းတဲ့အတွက် လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ် သတင်းစာ မှာ အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် ရောက်ခဲ့ပုံကို ကျွန်တော်တို့ကို အမြဲပြောပြတယ်။ သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာအပြင် ဆရာက ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာလည်း လုပ် ဖူးသူပဲ။

ဆရာသော်တာဆွေနဲ့ သူနဲ့ ပေါင်းရေးတဲ့ 'ပျားစွဲသော မုတ်ဆိတ်' ဆိုတဲ့ဝတ္ထုကို သူကိုယ်တိုင် ဒါရိုက်တာလုပ်ပြီး ရုပ်ရှင်ရိုက်ခဲ့တာ သိပ်ကို အောင်မြင်တာပဲ။ 'မေတ္တာစိမ်းစိမ်း' ဆိုတဲ့ ရုပ်ရှင်ကားကလည်း ထူးခြားတယ်။ 'ပျိုကညာတစ်ရာပါတယ်' လို့ ကြော်ငြာတဲ့ ဒီဇာတ်ကားမှာ အမျိုးသားတစ် ယောက်မှ မပါဘူး။ အကုန် အမျိုးသမီးချည်းပဲ။ ဇာတ်ဆောင်အမျိုးသမီး ၅၀ ကျော်အပြင် ဒေါ်ဉာဏစာဂီ သီလရှင်ကျောင်းက သီလရှင်တွေ ပရိတ် ရွတ်ခန်းပါ ထည့်ရိုက်လိုက်တော့ ပျိုကညာတစ်ရာ ဖြစ်သွားတာပဲလို့ ဆရာ က နောက်ပြောင်ပြောဆိုပါတယ်။ 'ဘုရားပေးသောလက်' ဆိုတဲ့ ဇာတ်ကား ကလည်း နာမည်ဆန်းသလို ဇာတ်အိမ်က သမားရိုးကျ မဲပြာပုဆိုးဇာတ်လမ်း တွေထဲက လမ်းခွဲထွက်တဲ့ ဇာတ်ကားပါ။

'ကျွန်တော် ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာက နောက်ပိုင်း ရုပ်ရှင်သမားတွေနဲ့ ကွဲပြားတာရှိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့က စိတ်ကိုကိုင်တာ၊ ခု လူတွေက ရုပ် ကို ကစားတာ၊ ဒီနှစ်ခု ခြားနားပါတယ်။ ကျွန်တော်က ရိုက်တော့မယ်ဆိုရင် သရုပ်ဆောင်ကို ဇာတ်လမ်းကြိုဖတ်ခိုင်းထားတယ်။ ရိုက်မယ့်နေ့မှာ သရုပ် ဆောင်ကို ဇာတ်ကောင်စရိုက်နဲ့ စိတ်ကို သွင်းပေးတယ်။ စိတ်ကို လိုချင်တာ ကိုး' လို့ ပြောဖူးတယ်။

ဆရာသာဂဒိုးက သူ့ဆေးနည်းတွေနဲ့ သူ့နုပျိုကျန်းမာနေတာ တွေ့ရတယ်။ အသက် ၈၀ ကျော်လို့ မထင်ရအောင် အသားအရေက တင်းမာပြည့်ဖောင်းနေတယ်။ အသားကီ ဝါဝင်းနေတယ်။ မျက်မှန်လုံးဝမတပ်ဘဲ စာရေး၊ စာဖတ်နိုင်တယ်။ ဆရာက လက်နှိပ်စက်နဲ့ စာရေးတာ များတယ်။ ကျွန်တော် ဆောင်းပါးသွားတောင်းရင် 'ကိုဟိန်းလတ် ခဏနေဦး' ဆိုပြီး လက်နှိပ်စက်နဲ့ တချောက်ချောက်ရိုက်၊ နာရီဝက်လောက်ဆို ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ရလာတယ်။

'ကျွန်တော် ဘာစာမှမရေးတော့ဘူးဆိုပြီး စိတ်ပိုင်းဖြတ်ထားတယ်။ ထို့ဟိန်းလတ်က ဆောင်းပါးအတင်းရေးခိုင်းလို့ အားနာပြီး တစ်ပုဒ်ရေးမိတာ ခုတော့ ဒုတိယအကြိမ် ပြန်လည်မွေးဖွားခြင်းပဲလား၊ မသိပါဘူး။ ရေးလိုက်ရတာ လက်နှိပ်စက်ရိုက်လို့ကို မနည်းတော့ဘူး' လို့ သူပြောပြီး ကျေးဇူးတင်နေတယ်။ ထွက်သမျှဂျာနယ်၊ မဂ္ဂဇင်းတိုင်း 'သာဂဒိုး' မပါရင်မပြီး ဖြစ်ခဲ့တယ်။ တိုင်းရင်းဆေးမှတ်ပုံတင်ကိစ္စနဲ့ နေပြည်တော်ကို နှစ်ခေါက် ဆက်တိုက်သွားပြီး အပြန်မှာ အပူလျှပ်ပြီး ဆေးရုံတင်ရ၊ နောက်တစ်ရက်အကြာမှာ ဝဲ ကွယ်လွန်ခဲ့ရတယ်။

ဆရာသာဂဒိုးရဲ့ ဆောင်းပါးရေးဟန်က သွက်တယ်၊ ရွှင်တယ်၊ ဘယ်လောက် လေးနက်တဲ့ အကြောင်းအရာကိုမဆို ဟာသဖောက်ပြီး နောက်မှာ အတည်ပေါက် ရေးချပြတတ်တာ သူ့ရဲ့ ကလောင်စွမ်းပဲ။ ဆောင်းပါးအတော်များများမှာ 'ဒိုးကလေး'၊ 'ဒိုးကလေး'နဲ့ ရေးတတ်တယ်။ ရသဝတ္ထုမျိုးတွေကအစ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ဘာသာရေး၊ ကျန်းမာရေး စသဖြင့် ဘယ်အကြောင်းရာကိုမဆို ဖတ်သူတိုင်းကို ဆွဲဆောင်မှုအရှိဆုံးနဲ့ သူ့အာဘော်နောက်ကို ကောက်ကောက်ပါအောင် ဆွဲခေါ်သွားနိုင်တာ ဆရာသာဂဒိုးရဲ့ အရည်အချင်းပဲ။

ဆရာသာဂဒိုးရဲ့ ဘယ်သူနဲ့မှ မတူတဲ့ တစ်မူထူးခြားတဲ့ ရေးဟန်ကို မြန်မာဘာသာစကား သုတေသီတွေအနေနဲ့ သေသေချာချာလေ့လာ သုတေသနပြုသင့်တယ်။



မောင်အောင်ပွင့်ရဲ့ ကောင်းကင်တော်တမ်းချင်း

ကျွန်တော် ဩစတြေးလျနိုင်ငံ၊ ဩစတြေးလျ အမျိုးသားစာကြည့်တိုက် (National Library of Australia) မှာ အလုပ်သင်ဘဝနဲ့ ပညာဆည်းပူးတုန်းက 'ပါးစပ်ရာဇဝင်' (Oral History) ဆိုတဲ့ ဘာသာရပ်ကို လေ့လာခွင့်ရခဲ့တယ်။ အကြောင်းကြောင်းကြောင့် စာမရေးနိုင်ကြတဲ့ ဘာသာရပ်အသီးသီးမှာ ချွန်ကြ၊ မွန်ကြတဲ့သူတွေဆီကို သွားပြီး သူတို့အားလပ်တဲ့အချိန်မှာ သူတို့ဘဝ၊ သူတို့လှုပ်ရှားခဲ့မှုတွေကို လိုက်လံ မေးမြန်း အသံသွင်း မှတ်တမ်းတင်တဲ့ အလုပ်ပဲ။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲမှာ နိုင်ငံရေးသမားတွေ၊ သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးတွေ၊ ဘာသာရေး ခေါင်းဆောင်တွေ၊ အားကစား ချန်ပီယံတွေ၊ စာပေ၊ ရုပ်ရှင်၊ ဂီတနယ်ပယ်က ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း အကြီးအကဲတွေ စတဲ့ နယ်ပယ် အသီးသီးက လူတွေ ပါဝင်တယ်။ သူတို့ပြောသမျှတွေကို တိပ်ခွေနဲ့ ကူး၊ ရုပ်သံနဲ့ရိုက်ကူးပြီး 'အမျိုးသားစာကြည့်တိုက်' မှာ မှတ်တမ်းအနေနဲ့ သိမ်းဆည်းထားတယ်။ သူတို့ရဲ့ ခွင့်ပြုချက်ရရင် စာအုပ်ထုတ်ဝေပေးမယ်။ တချို့အထင်ကရ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေဆို အလုပ်တာဝန်တွေ မအားလပ်လို့ စာမရေးနိုင်အားကြဘဲ ကွယ်လွန်သွားကြတဲ့အခါ သူတို့ရဲ့ အဖိုးတန်အကြောင်းအရာတွေက ပျောက်ပျက်သွားကြတယ်။ သမိုင်းပြုစုတဲ့အခါ သူတို့သာသိခဲ့တဲ့ အရေးကြီး အကြောင်းအရာတွေက လှစ်ဟာကျန်ကြွင်းသွားတာ သိပ်ကို နှမြောစရာကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော် မြန်မာပြည်ကို ပြန်ရောက်ပြီး စာကြည့်တိုက် အသီးသီးမှာ ကျင်လည်ခဲ့ပေမယ့် အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ဒီတာဝန်ကို အကောင်အထည် မဖော်နိုင်ခဲ့ဘူး။ ဒါပေမယ့် စာနယ်ဇင်းလောကမှာ နှစ်သုံး၊ လေးဆယ်လောက် ကျင်လည်ရတဲ့အခါ အင်တာဗျူးတွေ မျိုးစုံလုပ်ခွင့်

ရတယ်။ ဥပမာ- စာပေအင်တာဗျူးဆိုရင် စာရေးဆရာပေါင်း ၁၂၀ ကျော်ကို အင်တာဗျူးလုပ်ခွင့်ရခဲ့တယ်။ အခုဆိုရင် အဲဒီအထဲက ကွယ်လွန်သွားသူတွေ တောင် ၂၀ ကျော်ခဲ့ပြီ။ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် မှတ်တမ်းတစ်စိတ်တစ်ပိုင်းအနေနဲ့တော့ ကျစ်ရစ်ခဲ့တာပေါ့။ ပုံနှိပ်မီဒီယာကနေ ရုပ်သံမီဒီယာဘက်မှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ရတော့လည်း နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ပညာရေး၊ တိုင်းရင်းသားနဲ့ အနုပညာရှင် တော်တော်များများကို စကားဝိုင်း (Talk Show) တွေ လုပ်ဖြစ်ခဲ့တယ်လို့လည်း မှတ်တမ်းတချို့ ကျစ်ရစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် တစ်ဦးတည်းလုပ်တဲ့အတွက် သိပ်မကျယ်ပြန့်လှပါဘူး။ လုပ်စရာတွေ အများကြီး ကျန်နေပါသေးတယ်။

ဒီနေရာမှာ မှတ်တမ်းတင် မော်ကွန်းထိုးရမယ့် ကျေးဇူးရှင်နှစ်ဦး အကြောင်းလည်း ပြောမှဖြစ်ပါမယ်။ တစ်ဦးကတော့ ယခုအခါ Myanmar Survey Research (MSR) ဆိုတဲ့ ကုမ္ပဏီကြီး တည်ထောင်ထားပြီး အဘိဓာန် ကျမ်းဂန်တွေ ပြုစုနေတဲ့ ဦးဝင်းတင်ဝင်း ပါပဲ။ သူ့ရဲ့အစီအစဉ်တစ်ခုကို အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်တဲ့သူကတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်နှစ်လောက်ကမှ ကွယ်လွန်သွားရှာတဲ့ ကဗျာဆရာကြီး မောင်အောင်ပွင့် တို့ပါပဲ။ သူတို့နှစ်ယောက်စလုံးဟာ ပုသိမ်သားတွေပါ။ နှစ်ယောက်စလုံးနဲ့လည်း ကျွန်တော် သိပ်ခင်မင်ရင်းနှီးပါတယ်။

ကိုဝင်းတင်ဝင်းက လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်လေးဆယ်နီးပါးကပဲ မြန်မာပြည်မှာ ဦးဦးဖျားဖျား တီအင်နီတီဆိုတဲ့ ရုပ်သံသတင်းခွေကို လုပ်ခဲ့တယ်။ ကွယ်လွန်သူ မောင်ရန်ပိုင်၊ မောင်ချောနွယ်၊ မောင်အောင်ပွင့်၊ မြေချစ်သူတို့၊ မောင်သင်းနိုင်တို့၊ ကျွန်တော်တို့လည်း ဝိုင်းဝန်းခဲ့ကြသပေါ့။ အဆိုကျော် စိုင်းထီးဆိုင် နာမည်ရခါစအချိန် စိုင်းထီးဆိုင်ရဲ့အိမ်ကို သွားပြီး ရုပ်သံအင်တာဗျူး ရိုက်ခဲ့ကြ၊ အသက်အရွယ်နဲ့ အလွှာစုံကလူတွေကို လိုက်လံပြီး 'လောကမှာ နေရတာ ပျော်ရဲ့လား' ဆိုပြီး အင်တာဗျူး လိုက်လုပ်ကြ။ နုပျိုငယ်ရွယ် တက်ကြွ၊ အတွေးသစ် အမြင်သစ်တွေနဲ့ လန်းဆန်းဝင်းပနေတဲ့ ရွှေရောင်တောက်တဲ့ ကာလတွေပေါ့။

အဲဒီ တီအင်နီတီကို AV Media ဆိုတဲ့ ကိုဝင်းတင်ဝင်းပိုင်လုပ်ငန်းက စီစဉ်ထုတ်လုပ်နေတာပဲ။ နောက်မှာ Monitor ဆိုတာ ပေါ်လာတယ်။ AV

Mediaမှာ ဒိုင်ခံတာဝန်ယူလုပ်တဲ့သူက မောင်အောင်ပွင့်ပဲပေါ့။ Monitor သတင်းစာသားတွေ ဒိုင်ခံရေးသူက မောင်အောင်ပွင့်ပဲ။ မောင်အောင်ပွင့်က အရင်ကတော့ ကဗျာဆီရာပဲ။ နောက်ပိုင်း သူက နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်ထဲ ခြေဆန့် ဝင်လာ။ အနစ်နာခံ လှုပ်ရှား၊ အကြိမ်ကြိမ် အဖမ်းခံရ၊ သူ့ရင်ထဲမှာ ဖြတ်သိပ်ပြည့်ကျပ်နေတာက သတင်းစာဂျာနယ် ထုတ်ချင်တာ။ သတင်းမှန်တွေကို ပြည်သူထံ တင်ပြချင်တယ်။ မှန်ကန်တဲ့ နိုင်ငံရေးဦးဆောင်သူတွေကို သတင်းစစ်သတင်းမှန်တွေနဲ့ ဖော်ဆောင်သွားချင်တယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်သုံးဆယ်က ဒီအိမ်မက်မျိုး ဘယ်တော့မှ အကောင်အထည် မဖော်နိုင်တဲ့ စိတ်ကူးယဉ် သက်သက်ပဲ။ စစ်အစိုးရက ဆံပင်မွေးတစ်ချောင်းမှ မထောင်နိုင်လောက်အောင်၊ ပြည်သူကို ရက်ရက်စက်စက် ပိုက်စိပ်တိုက် ဖိနှိပ်နေတဲ့ကာလပဲ။ မိသားစုအတွင်းမှာတောင် နိုင်ငံရေးစကားကို ရဲရဲမပြောပုံအောင် ထောက်လှမ်းရေး စစ်ပုလိပ်တွေကို သိပ်ကိုခေါင်းထောင်နေတဲ့ အချိန်လေ။ လွတ်လပ်စွာ ရေးသားပြောဆို စည်းရုံးခွင့်တွေဆိုတာက ဒီမိုကရေစီ ကျမ်းဟောင်းတွေထဲမှာပဲ အသက်ဝိညာဉ်ချုပ်ငြိမ်းနေကြရ။

သတင်းမှတ်တမ်းတွေကို ရသမြောက်စွာ ပုံဖော်ဖို့ သူတို့ကြိုးစားခဲ့ကြတယ်။ Docudramaပုံစံပေါ့။ တကယ်တော့ ဒါမျိုးပုံစံကို အင်္ဂလိပ်မှာ 'ဂျွန်ဂရီယာဆန်' တို့က ၁၉၂၉ မှာကတည်းက လုပ်ခဲ့ကြတာ။ မြန်မာပြည်မှာတော့ ၁၉၉၀ ပေါ့။

Monitorကနေပြီး Ode de Ayeyarwaddyဆိုတဲ့ ဧရာဝတီဇာတ်လမ်းကို စရိုက်တယ်။ မေမေ မလိခမြစ်ဆုံကနေ ဘင်္ဂလားပင်လယ်အော်အထိ စီးဝင်သွားတဲ့ မြစ်ကြောတစ်လျှောက်က ရှုခင်းအလှတွေ၊ မြို့ရွာအသီးသီးက လူနေမှုဘဝတွေ၊ ယဉ်ကျေးမှုလေ့ထုံးစံ စတာတွေ အစုံပါတယ်။ အင်္ဂလိပ်နောက်ခံစကားပြောအပြင်၊ မြန်မာလိုနောက်ခံစကားပြောနဲ့ 'မြစ်ဧရာပေါ်ဝယ်' ဆိုတဲ့နာမည်နဲ့လည်း ထုတ်လုပ်ကြတယ်။ အဲဒီနောက်မှာ Historical Sites in Myanmar(မြန်မာ့သမိုင်းဝင် ဒေသများ) မှတ်တမ်း ဗီဒီယိုလည်း ရိုက်တယ်။ ဟန်လင်း၊ ဗိဿနိုး၊ သရေခေတ္တရာ စတဲ့သမိုင်းဝင်ဒေသ ၂၀ ကျော်ကို ရသပါတဲ့ သတင်းမှတ်တမ်းအဖြစ် ရိုက်ကူးတယ်။ ဒီမှတ်တမ်းဗီဒီယိုဟာ အခု အဲဒီသမိုင်းဝင် ဒေသတွေကို ယူနက်စကိုရဲ့ ကမ္ဘာ့ရှေးဟောင်း ဒေသ

များအဖြစ် သတ်မှတ်တဲ့နေရာမှာ သိပ်ကို အထောက်အကူပြုခဲ့ကြောင်း သိရတာ ဝမ်းသာစရာ ကောင်းလှပါတယ်။ အဲဒီလို မှတ်တမ်းမော်ကွန်း ဗီဒီယို ပေါင်း ၃၀ ကျော်ကို ကိုဝင်းတင်ဝင်းတို့၊ ကိုအောင်ပွင့်တို့ စီစဉ် ထုတ်လုပ်ခဲ့ကြတာ တကယ့်ကို 'ရှေးဦးရှေ့ဆောင်' (ပိုင်အိုးနီးယား)တွေ အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ရမှာပေါ့။

နောက်ပိုင်း အစီအစဉ်ကတော့ ကျွန်တော် ဩစတေးလျမှာ လေ့လာ ခဲ့တဲ့ ပါးစပ်ရာဇဝင် ပုံစံမျိုးပါပဲ။ 'ထင်ရှားကျော်ကြား မြန်မာများ' 'Who's who in Myanmar' ဆိုတဲ့ အစီအစဉ်ပဲပေါ့။ စာပေ၊ ပန်းချီ၊ ပန်းပု၊ အနုပညာလောကက ပုဂ္ဂိုလ်တွေအကြောင်းက တစ်ခွေ။ ရုပ်ရှင်၊ ဗီဒီယို၊ သဘင်၊ ဂီတ၊ အနုပညာကဏ္ဍအတွက် တစ်ခွေ။ စက်မှု၊ စီးပွားကုန်သွယ်ယူမှုဘဝ အတွက် တစ်ခွေ။ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ နောက်ခံစကားပြောနဲ့ ခြောက်ခွေ စီစဉ် ကြပါတယ်။ စီးပွားရေးအတွက်မဟုတ်ဘဲ လုပ်သင့်လုပ်ထိုက်တာကို လုပ်တဲ့ အတွက်မို့ ငွေကြေးအရတော့ 'ဘယ်တော့အောင်မြင်မလဲ၊ ဒါက တကယ်တော့ နိုင်ငံတော်ကဖြစ်ဖြစ်၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်း တစ်ခုခုက ဖြစ်ဖြစ်၊ ရန်ပုံတွေ သေသေချာချာချပြီး ရှေ့ရှည်လုပ်ရမယ့် အလုပ်လေ။

"ကျွန်တော့်အတွက်တော့ စိတ်ဝင်စားစရာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ ကြိုဆိုရတဲ့ အခွင့်အလမ်းကြီးတစ်ခု ရတယ်လို့ ဆိုရမယ်။ လူကြီးတွေနဲ့ ဆုံရတာ အားရှိ တယ်။ သူတို့ပြောစကားတွေ မှတ်သားရတာ တစ်သက်တာအတွက် ဝမ်းစာ တွေ ထပ်ထပ်တိုးပွား ဖူလုံလာတယ်။ ဒါ ကျွန်တော့်ကုသိုလ် ကောင်းတယ် ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ အလုပ်ကောင်းလို့၊ ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းလို့ပေါ့ဗျာနော်' လို့ မောင်အောင်ပွင့်က ထုံးစံအတိုင်း မျက်နှာပြုံးပြုံးချိုချို၊ လေအေးလေးနဲ့ ဖြည်းဖြည်းညင်သာ ပြောခဲ့တယ်။

ကျွန်တော်နဲ့ ကဗျာဆရာမောင်အောင်ပွင့် သိခဲ့ကြတာ ၁၉၇၂ လောက် ကတည်းကပဲ။ သူတို့အားလုံး အသက်နှစ်ဆယ်ကျော်လေးတွေ။ သူနဲ့အတူ ကိုကျော်ကျော်ခင်၊ ကိုအောင်ငြိမ်း၊ ကိုရန်ပိုင်တို့နဲ့ တွဲလျက် သိခဲ့ရတာ။ အနော်ရထာလမ်းနဲ့ ၃၃ လမ်းထောင့်က ပွင့်ဦးလက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ရွှေကြည် အေး လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွေမှာ ထိုင်ကြ၊ စာကဗျာ၊ နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးကြ၊ ငြင်းခုံကြကာလတွေကို သိပ်လွမ်းတာပေါ့။ ကိုအောင်ပွင့်နဲ့ ကိုရန်ပိုင်က

ဗဟန်းဝင်္ဂပါလမ်းခြံက ကားဂိုဒေါင်တစ်ခုမှာ နေကြတာ။ ကျွန်တော်တို့က သွားတွေ့ကြတယ်။ ဗဟန်းက 'မေသန်းလေး' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာတောင် မိုးအလင်းအထိ စကားပြောခဲ့ကြတယ်။

၁၉၇၀ ကျော်လောက်မှာ ကိုအောင်ပွင့်ရဲ့ 'ကောင်းကင်တော်တမ်းချင်း' ဆိုတဲ့ ကဗျာပေါင်းချုပ်စာအုပ်ထွက်ခဲ့တယ်။ စုစုပေါင်း ကဗျာ ၅၉ ပုဒ်။

'ကဗျာစာအုပ်ထုတ်တာ မြေအောက်ရောက်နေတဲ့ မြို့ဟောင်းကြီးကို အသွေး၊ အသား၊ အရိုးစုတွေနဲ့ ထွေးလုံးရစ်ပတ်ကျပ်ခဲ့နေတဲ့ ကျွန်တော်ခံစားမှုတွေကို တွေ့ရမှာ သေချာပါတယ်' လို့ ကိုအောင်ပွင့်က ကဗျာဆန်ဆန် ပြောခဲ့တာ ကြားယောင်မိသေး။

ကိုအောင်ပွင့်ကို ကဗျာပုံစံ ဘယ်ဟာအားသန်လဲလို့ ကျွန်တော်မေးကြည့်တော့-

'လေးလုံးစပ်ကို ရေရေလည်လည် ရေးဖွဲ့ဖြတ်သန်းခဲ့တယ်။ အခုတော့ စကားပြောရစ်သမိနဲ့ ၊ လူထုဘာသာစကားနဲ့ ခေတ်ပေါ်ကဗျာ ရေးဖွဲ့ရကောင်းမှန်း သိနေပါပြီ။ သိလွယ်အောင်ပြောရရင် စက်ဘီးစီးတဲ့ လူလိုပဲ။ မြေပြန့် မြေနီမှာ စီးတာတစ်မျိုး၊ ကုန်းလျှောဆင်းတာ တစ်မျိုး၊ ကုန်းတက်နင်းတာ တစ်မျိုး။ စက်ဘီးပေါ်ကလူကို မြင်ကြည့်စမ်းပါ။ စက်ဘီးတော့ စီးနေတာပဲ။ လမ်းအနေအထားအရ စက်ဘီးစီးဟန် ပြောင်းသင့်ရင် ပြောင်းရမယ်လေ။

အတွေးရှင်းတော့ အပြောက ရှင်း၊ အဖြေက ထင်လင်းပြတ်သား၊ မောင်အောင်ပွင့်ဆိုတာ ဒါပဲ။



ကျွန်တော် ပုသိမ်ရောက်တိုင်း မောင်အောင်ပွင့်နှင့် တွေ့သည်။ ကျွန်တော် တည်းခိုရာနေရာကို သူက တကူးတက လာတွေ့ခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်ခေါက်တွင် သူ့ရဲဘော်တစ်ဦးက သူ့ကို ဆိုင်ကယ်နှင့် တင်ခေါ်လာသည်။ ပြီးတော့ လူတွဲဖြင့် လာရသည်။ သူ လေထိထား၍ လမ်းမလျှောက်နိုင်၊ ကွယ်လွန်သွားပြီဖြစ်သော ပုသိမ်သား ဖေသန်းဝင်းတို့၊ မောင်ရန်ပိုင်တို့ အကြောင်း ပြောကြသည်။ မတွေ့တာကြာပြီဖြစ်သော ကိုအောင်ငြိမ်း၊

ကိုကျော်ကျော်ခင်တို့ သတင်းတွေ ဖလှယ်ကြသည်။ နိုင်ငံရေးကိစ္စ ရင်လေးစရာတွေ၊ ရင်အေးစရာတွေ ဆွေးနွေးကြ၊ ဆရာဒဂုန်တာရာ၏ 'တို့ခေတ်ကို ရောက်တော့မည်မှာ မလွဲပါ' ဟု ဝီသယဝင်လာ။ 'ဘယ်တော့ ရောက်မှာလဲ' ၂၀၂၀ အလွန်လား။

ပုသိမ်ရောက်တော့ ကိုအောင်ပွင့် မထနိုင်တော့တာ သိလို့ သူ့အိမ်မှာ တွေ့၊ သူက ထိုင်ရာက မထနိုင်ပေမယ့် ဝမ်းသာစကားတွေ အများကြီးပြော။ ၁၉၉၄ မေလမှာ သူ့နဲ့လုပ်ခဲ့တဲ့ မဟေသီအင်တာဗျူး ကျွန်တော့်ကိုပြန်ပြ။ သူ့ကိုခွဲပြီး ပြန်လာရတော့ ရင်ထဲမှာ မောနေတယ်။ နောက်တစ်လအကြာမှာ ကမ္ဘာမြေအတွက် တန်ဖိုးရှိတဲ့ မောင်အောင်ပွင့် သူ့လုပ်စရာရှိတာတွေ အစွမ်းကုန်လုပ်ခဲ့ပြီး အနားယူသွား။ 'ကောင်းကင်တော်တမ်းချင်း' ရေးခဲ့တဲ့ ကဗျာဆရာ၊ သူတမ်းတဲ့ ကောင်းကင်တော်မှာ သူ့ရဲ့ထာဝရ အမှတ်တံဆိပ် အပြုံးယဲ့ယဲ့လေးနဲ့ သူ့ချစ်တဲ့ မြန်မာပြည်ကြီးအတွက် တောင်းဆိုတွေ ကောင်းပြုသေချာ။



လွမ်းမိပါသေး ဆရာကြပ်ကလေး

တစ်လောက 'ပြုံးရွှင်ရေ ပျော်ရဲ့လား' ရုပ်ရှင်ကို ကြည့်မိတော့ 'အကြည်တော်' ဆိုတာ သိရ၍ အံ့သြသွားသည်။ ပြီးတော့ ချီးကျူးမိသည်။ အကြည်တော်၏ ဤဝတ္ထုက သူရေးနေကျဝတ္ထုမဟုတ်။ ဇာတ်သည် နောက်ခံ လူရွှင်တော်တစ်ဦး၏ မရွှင်ပျရသောဘဝကို သရုပ်ဖော်ထား၍ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ငယ်စဉ်က ဝတ္ထုအနေနှင့် ဖတ်ခဲ့ရသော၊ ရုပ်ရှင်အနေနှင့် ကြည့်ခဲ့ရသော ဆရာတင့်တယ်၏ 'ဖိုးပြုံးချို' ကဲ့သို့ ပုံစံမျိုး။ အိန္ဒိယရုပ်ရှင်မင်းသားကြီး 'ရုပ်ချိုကပူး' ပါဝင်သော Mera Nam Joker လို့မျိုး ဟာသဝတ္ထုများကို လူကြိုက်များအောင် ရေးနိုင်ခဲ့သော 'အကြည်တော်' ၏ ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုမျိုးကို ကြိုဆိုသကဲ့သို့ ဟာသတွေမှ ဆက်ရေးပါဦးမလားဆိုပြီး စိတ်ထဲမှာ ပူမိပြန်သည်။

ဟာသစာရေးဆရာကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဆရာသော်တာဆွ၊ ဆရာကြူမွေး၊ ဆရာစိန်လွင်လေး၊ ဆရာကြပ်ကလေး၊ ဆရာအိကြာကွေးတို့ မရှိကြတော့ပြီ။ ဆရာ ဆင်ဖြူကျွန်းအောင်သိန်း၏ ကလောင်ခွဲဖြစ်သော ဇင်အောင်လည်း မတွေ့ရတာကြာပြီ။ ဟာသစာရေးဆရာစစ်စစ် ရှားနေချိန်တွင် အကြည်တော်၏ ဟာသလက်ရာများကို ဆက်ဖတ်ချင်ပါသေးသည်။

ဟာသစာရေးဆရာကြီးများအကြောင်း မီးခိုးကြွက်လျှောက် စဉ်းစားမိနေတုန်း ဆရာကြပ်ကလေးကို ပိုသတိရပြန်သည်။

ဆရာကြပ်ကလေးနှင့် ဆက်စပ် တွေးမိတာက 'စာပေါလောက'။ ဆရာကြပ်ကလေးကို မွေးထုတ်ပေးခဲ့တာက 'ဇဝနဂျာနယ်'၊ 'ကောလိပ်

ကျောင်းသား' ဟာသဝတ္ထုကြီးဖြင့် နာမည်ကျော်လာသူ။ ဟာသစာရေးဆရာကြီး 'ဝေန်' ထုတ်ဝေသော ဂျာနယ်။ ထိုဂျာနယ်ထုတ်တာက တော်တော်စောသည်။ လွတ်လပ်ရေးမရမီ ၁၉၄၅ ခုနှစ်က။ 'ဝေန်ဂျာနယ်' ကို ဖတ်ပြီး ဆရာကြပ်ကလေးက သိပ်သဘောကျတာကြောင့် စာရေးခဲ့သည်။

ဇာတ်လမ်းက ဝေန်ဆိုသော စာရေးဆရာက သိကြားမင်းကိုပါမရှောင် ဟာသဖောက် နောက်တောက်တောက် ရေးတတ်သဖြင့် သိကြားမင်းက ဒေါပွကာ ဝေန်ဆိုသော စာရေးဆရာကို ဒဏ်ခတ်ရန် လိုက်ရှု၏။ ထိုစဉ် အင်းစိန်ဈေးတစ်နေရာအရောက် 'နတ်မြား' ဟုခေါ်သော မတ်တတ် တံမြက် နည်းတွေ ဇောက်ထိုးထောင်ထားသည်ကို ဝေန်ဟုထင်ကာ လေပြင်းခတ်ပြီး ဒဏ်ခတ်သွားခဲ့ပုံ။ ထိုဝတ္ထုကို ဆရာဝေန်က သဘောကျပြီး 'ဝေန်ဂျာနယ်' တွင် ထည့်ခဲ့သည်။ ဤသို့ဖြင့် လွန်ခဲ့သော ၇၇ နှစ်ကစပြီး ဆရာကြပ်ကလေး ဝတ္ထုရေးခဲ့သည်။

'ကြပ်ကလေးဆိုတဲ့ ကလောင်နာမည်ကို ဘယ်လိုရွေးခဲ့သလဲဆရာ' ဣန်တော် တစ်ခါက မေးကြည့်ဖူးသည်။

'ကလောင်နာမည်ဟာ (၁) ဟာသဆန်ရမယ်၊ (၂) နာမည်တူမရှိရဘူး၊ (၃) မိမိကိုယ်မိမိ နှိမ့်ချရာ ရောက်ရမယ်။ ဒီလိုမျိုးဖြင့် ကြပ်ကလေး (အင်းစိန်) ဆိုပြီး ကလောင်အမည် စရွေးခဲ့တာပဲ။ လူကလည်း သေးသေးညက်ညက်၊ မည်းမည်းခြောက်ခြောက်မို့ လူစဉ်မမီတာကို သူငယ်ချင်းတွေက ကွယ်ရာမှာ ဣန်တော်ကို 'ကျတ်ကလေး' လို့ ခေါ်ကြတာလည်း ရှိတယ်။ 'ကျတ်' ကို နောက်မှ စာလုံးပေါင်း 'ကြပ်' ပြောင်းလိုက်တာ။

ဆရာကြပ်ကလေးက သူ့နဂိုပုံစံ ခပ်တည်တည်ကြီးနှင့် အရွန်းဖောက် ခြေကြားခဲ့သည်။

'ဝေန်ဂျာနယ်' တွင် ဆရာကြပ်ကလေးက ရဲနှစ်ဖော်အပိုင်း(၁)၊ (၂)၊ (၃) စသဖြင့် ဝတ္ထုသုံးပုဒ် ဆက်ရေးသည်။ ထို့နောက် 'ဝေန်ဂျာနယ်' ရပ်သွားသည်အထိ။

ဝေန်ဂျာနယ်ရပ်သွားပြီးနောက် ဆရာတင့်တယ်၏ 'စာပဒေသာမဂ္ဂဇင်း' သို့ ဝတ္ထုဆက်ပို့သည်။ 'ခွဲရခက်တယ်ဆိုသောဝတ္ထု။ ထိုဝတ္ထုကို ဆရာ

တင့်တယ်က အလွန်ကြိုက်သဖြင့် ဝတ္ထုအဆုံးတွင် ပဟောဠိပါ လုပ်ပေးသဖြင့် ဆရာကြပ်ကလေး နာမည်စကြီးလာသည်။ ထို့နောက် 'မဖြေနိုင်ပါတယ်' ဆိုသောဝတ္ထု ဆက်ရေး၏။ ဆရာတင့်တယ်က ဖတ်ပြီးရင် တစ္ဆီခွီရယ်ရမယ့် ဆိုဟင်နရီတွစ်နှင့် ဝတ္ထုတိုဟုပင် အမွမ်းတင် ကြော်ငြာပေးခဲ့သည်။

ထို့နောက် ဆရာကြပ်ကလေးက သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်းတွင် ဆက်၍ ဟာသဝတ္ထုများ ရေးခဲ့သည်။ ဆရာဇဝန၊ ဆရာတင့်တယ်၊ ဆရာသွေးသောက် ဦးပြည့်စုံတို့၏ မြေတောင်မြောက်မှုဖြင့် ကြပ်ကလေးနာမည်တစ်လုံး ရခဲ့ သည်။

ပြီးတော့ 'စန္ဒာမဂ္ဂဇင်း'။

သွေးသောက်တွင် စာရေးရင်း စာရေးဆရာ၊ ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင် ဝင်းဦးနှင့် ခင်မင်ခဲ့သည်။ ဝင်းဦးက စန္ဒာမဂ္ဂဇင်း ထုတ်သောအခါ ဆရာ ကြပ်ကလေးကို 'ဟာသကဏ္ဍ' တစ်ခု တာဝန်ယူရန် ပြော၏။ ဤတွင် 'ကြပ်ကလေးပုံပြင်' ကို ရေးသားခဲ့သည်။ ဤသည်ကို ဝင်းဦးက အားမရ။ သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်းတွင် ဖန်တီးခဲ့သော 'စာပေါလောက' လိုပုံစံမျိုး တောင်း ဆိုလာပြန်သည်။

'စန္ဒာဆိုတာ လပေါ့။ အဲဒီရွှေလမှာ ဆန်ဖွပ်တဲ့ အဘိုးအိုရယ်၊ ယုန်ရယ်ရှိတယ်။ ဒါကို မိသားစုပုံစံ ဖန်တီးလိုက်တယ်။ ကလေးကို လုံးဂျစ်၊ အမေကို မရှုပ်ထွေး၊ အဖေကို ကိုပွေလီ၊ ယုန်ကလေးကို ဖြူဒုတ်လို့ မိသားစု ဇာတ်ကောင်လုပ်ပြီး လကမ္ဘာကဏ္ဍကို လစဉ်ရေးခဲ့တယ်။

ဆရာကြပ်ကလေး ပြောသည်ကို နားထောင်ရင်း ကျွန်တော်တို့ စန္ဒာ မဂ္ဂဇင်းတွင် လစဉ် မဖတ်မဖြစ် ဦးစားပေးဖတ်ဖြစ်သော 'ကမ္ဘာကဏ္ဍ' မှ ဟာသရသတွေကို ပြန်လည် သတိရမိသည်။

ထို့နောက် စန္ဒာမဂ္ဂဇင်းတွင် ဆရာကြပ်ကလေးက 'ကျားကျားလျား လျား' ဆိုသော ကျားလောက သရော်စာများ၊ 'သုံးတောင်ဝတ်နယ်မြေ' ဆိုသော မ လောက သရော်စာများကိုပါ လစဉ်ရေးတာ ဖတ်ခဲ့ကြရ၏။

'ဟာသကို ကျွန်တော်ချစ်တယ်၊ ဟာသကို ဘယ်တော့မှ မစွန့်ပစ်ဘူး။ ဟာသဖန်တီးတာ အသက်အရွယ်နဲ့ မဆိုင်ဘူး။ ကျွန်တော် အခု အသက် ၆၀ ကျော်၊ ၇၀ နားအထိ ဟာသတွေ ရေးနေတုန်းပဲ။ ဒါမဟုတ်တာလုပ်တာမှ

မဟုတ်တာ။ ဘာရှက်စရာလိုလိုလဲ။ ကျွန်တော် ဉာဏ်ထွက်နေသရွေ့တော့ ဟာသတွေ ရေးဦးမှာပဲ။ ကဲဗျာ ကုန်ကုန်ပြောမယ်။ ကြပ်ကလေးဟာ မသေ ချောင်း ဟာသကို ဖတ်တွယ်ထားဇိတ်

၁၉၉၅ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလနှင့် ၁၉၉၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် ကျွန်တော် 'ဆရာကြပ်ကလေး' နှင့် စာပေအင်တာဗျူး လုပ်ခဲ့စဉ်က ဆရာက ဤသို့ပင် အခိုင်အမာပြောခဲ့သည်။

ဆရာကြပ်ကလေး၏ အမည်ရင်းက ဦးသောင်းတင်။ သူက ငွေစာရင်း မင်းကြီးရုံးတွင် လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့် တာဝန်ထမ်းဆောင်သူ ဖြစ်သည်။ ဟာသတွေ၊ သရော်စာတွေကို လစဉ် စက်နှင့် လှည့်ထုတ်သလို ရေးအားကောင်းသူ။ ဆရာက 'နန္ဒသူ' ဟူသော ကလောင်အမည်နှင့် သမိုင်း ဇာတ်ခံဝတ္ထုတွေ ရေးရာတွင်လည်း ထင်ရှား၏။ အထူးသဖြင့် ပုဂံနောက်ခံ ဝတ္ထုများ ရေးရာတွင် ဇာတ်ကောင်အမည်များကို 'အိုပြည့်ရှင်'၊ 'ငအိမ်သင်' စသဖြင့် ပုဂံခေတ်အမည်များကို စတင်သုံးခဲ့သည်။ မင်းသားကြီး ဦးဝင်းဦးက 'နန္ဒသူ' ဝတ္ထုများနှင့် ပတ်သက်ပြီး တစ်ခါက ပြောဖူးသည်။

'ခင်ဗျားကို ကျွန်တော် မနာလိုဘူးဗျာ။ အရင်ကဆိုရင် စန္ဒာမဂ္ဂဇင်းကို ဒတ်တဲ့သူတိုင်း ဝင်းဦးဝတ္ထု အရင်စဖတ်တာ။ ခုတော့ နန္ဒသူကိုပဲ ဦးစားပေး ဒတ်နေကြလို့ပဲ'

ဤသို့ဖြင့် 'နန္ဒသူ' ကလောင်အမည်က တစ်ဟုန်ထိုး နာမည်ကြီးခဲ့ သည်။ 'နန္ဒသူ' ၏ လေးနက်ခုံညားသော အတွေးနှင့် အရေးများကြောင့် 'နန္ဒသူ' သည် ကြပ်ကလေးဖြစ်မှန်း အစက စာဖတ်ပရိသတ် မသိကြ။ သို့ထက် ပိုဆန်းသည်က ဟာသစာရေးဆရာ ကြပ်ကလေး၏ နောက်ထပ် ကလောင် အမည်ပွားတစ်ခုဖြစ်သော 'သက်လုံ' ရေးသည့်စာများဖြစ်သည်။ 'သက်လုံ' ဟူသောကလောင်အမည်ဖြင့် 'စေတားသော တံခါးများ'၊ 'သော့ ချက် ၃၈ ချောင်း' ဆိုသော အခန်းဆက် ဆောင်းပါးများကို သွေးသောက် မဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးခဲ့သည်။ ဤဆောင်းပါးသည် အလွန်လျှို့ဝှက်နက်ရှိုင်းသော ကမ္ဘာ့ဒဿနများကို ရှင်းလင်းလွယ်ကူသော ပုံစံဖြင့် ဆရာက လူတိုင်းနား လည် လွယ်အောင် ချပြခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

‘ဆရာရယ် ဒါတွေရေးတာနဲ့ပဲ ဆရာတာဝန် ကျေနပ်ပြီ’ဟု ဆရာမင်းသိခံက ဆရာကို လာကန်တော့ရင်း ပြောခဲ့ဖူးသည်။

‘စိတ်ဓာတ်ကိုမှီးပြီး ကြီးပွားတိုးတက်ရေး၊ စိတ်တန်ခိုး မြင့်မားရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ ဂန္ဓာရိုက်စွရပ်များ အတွေးတွေကို သက်လုံအမည်နဲ့ ရေးခဲ့ပါတယ်’ဟု ဆရာက ‘သက်လုံ’အမည်ဖြင့် ရေးထားသော စာများအကြောင်း ရှင်းပြသည်။

တစ်ခါက ပြုံးပန်းတစ်ရာ စာပေတိုက်မှ ဦးညွန့်ဝေက ကျွန်တော့်ထံ ဖုန်းဆက်သည်။

‘ဆရာကြီး မင်းသိခံက ဆရာသက်လုံရယ်၊ ဆရာမောင်ကျောက်တိုင်ရယ်၊ ဆရာလှမိုး(ပညာရေး)ရယ်၊ ဆရာဟိန်းလတ်ရယ်ကို ချီးကျူးဂုဏ်ပြုချင်လို့ ကျွန်တော့်ကို ဖိတ်ခိုင်းပါတယ်။ မှော်ဘီက သူ့ရဲ့ မရမ်းတလင်းခြံထဲကို ခေါ်လာဖို့ ကျွန်တော့်ကို တာဝန်ပေးပါတယ်’

ဦးညွန့်ဝေ ကားနှင့်ပင် ကျွန်တော်တို့ကို မရမ်းတလင်းခြံ ခေါ်သွားသည်။ ဆရာကြီးမင်းသိခံက ဂန္ဓာရိုစာပေများကို အဆင့်မြင့်စွာ ရေးသားကြသော ဆရာသက်လုံ၊ ဆရာမောင်ကျောက်တိုင်၊ ဆရာလှမိုး(ပညာရေး)တို့ကို ပွဲတော်အုပ်တွင် ပုဆိုးနှင့်အင်္ကျီ တစ်စုံစီ၊ ငွေသားကျပ် တစ်သိန်းစီထည့်ပြီး ကန်တော့သည်။ ကျွန်တော့်ကိုတော့ သူထက် အသက်ငယ်သည်ဆိုတာ သူတရားထိုင်ရာတွင် ဝတ်ဆင်သောဝတ်ရုံကြီးကို ချီးမြှင့်ပေးသည်။ ယခု ထိုဆရာကြီးများ တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ သက်ရှိထင်ရှား မရှိတော့။ ဦးညွန့်ဝေ (ပြုံးပန်းတစ်ရာ)၊ ဆရာဇင်ယော်နီနှင့် ကျွန်တော်တို့သာ သက်ရှိအနေဖြင့် ကျန်ခဲ့သည်။

‘ကျွန်တော် ဂျပေဘီဆိုတဲ့ ဟာသဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်မှာ အင်တာဗျူးဆရာ ဆရာဒိန်းတပ်ဆိုပြီး သရော်စာနဲ့နောက်ဖူးတာ ခွင့်လွှတ်နော်’ဟု ဆရာကြပ်ကလေး က ပြောဖူးသည်။

‘ဆရာလှို နာမည်ကျော် ဟာသဝတ္ထုဆရာကြီး၊ နန္ဒသူလို ရာဇဝင်ဝတ္ထုအရေးကောင်းသူကြီး၊ သက်လုံလို နက်ရှိုင်းခက်ခဲတဲ့ ဂန္ဓာရိုစာတွေကို လူပြိန်းနားလည်အောင် ရှင်းရှင်းလင်းလင်းရေးတဲ့ ဆရာကြီးတစ်ယောက် မှည့်ခေါ်ခဲ့တဲ့ ဒိန်းတပ်ဆိုတဲ့ နာမည်က ကျွန်တော့်ကို ချီးမြှောက်တယ်လို့

ခံယူသဘောထား ဂုဏ်ယူပါတယ်ဆရာ ဟု ကျွန်တော်က ကျေနပ်ပီတိကြီးစွာ ပြန်ပြောပြီး ဆရာ့ကို ထိခြင်းငါးပါးဖြင့် ကန်တော့ခဲ့ပါသည်။

ဆရာကြပ်ကလေး ရေးခဲ့သော 'မဟိုဒင်း' တို့၊ 'ပြည်တန်းညို' တို့လို ဟာသဝတ္ထုတွေကို လွမ်းမိသည်။ ထိုဝတ္ထုများက ရုပ်ရှင်အနေဖြင့်လည်း လူကြိုက်များ အောင်မြင်ခဲ့သည်။

ဆရာမောင်ထင်တို့၊ ဆရာမောင်ကိုယု(မောင်သစ်)တို့၊ ဆရာမောင် သော်ကတို့လို သရော်စာ အရေးကောင်းသူများ၏ စာတွေလည်း ငတ်မွတ် လှပါပြီ။ အဆင့်အတန်းမြင့်မြင့်၊ အတွေးနက်နက်နှင့် ရယ်ရသည့် ဟာသ စာရေးဆရာသစ်များ ပေါ်ထွန်းရေးကိုလည်း ငုံ့လင့်စောင့်မျှော်နေပါသည်။



ကျောင်းသုံးပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်ကိစ္စ

လက်ရှိ မြန်မာ့ပညာရေးအဆင့်အတန်း နိမ့်ကျနေတာကို ကုစားဖို့ အတွက် မြန်မာ့ပညာရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုတွေကို ထင်သာမြင်သာ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်နေကြတာ တကယ့်ကို အားရစရာ ကောင်းလှပါတယ်။ အခု နွေရာသီကျောင်းပိတ်ရက်မှာတောင် ဆရာ၊ ဆရာမတွေခမျာ အနား မနေရရှာပါဘူး။ Grade-3 နဲ့ Grade-6 သင်ရိုးသစ် သင်ပြနည်းသင်တန်းတွေ တက်နေကြရတယ်။ နေ့ဘက်မှာ သင်တန်းတက်၊ အဲဒီနေ့ခင်းက သင်ပြမှု တွေကို မကျေလည်၊ မလိုက်နိုင်ကြသူတွေခမျာ အချိန်ပိုမှာ ကျူရှင်ထပ်ယူ ရသေးတယ်ဆိုတာလည်း အချို့နယ်တွေမှာ ကြားရပါသေးတယ်။

ထူးဆန်းတာက သင်ရိုးသစ်ကို သင်နည်းကျူရှင်တွေပေးတဲ့ ဆရာ တွေက ဆရာဖြစ်သင်တန်းရော ဘာသင်တန်းကိုမှ မတက်ဖူးသူတွေပါ။ ဒါပေမယ့် သူတို့က ကျူရှင်ဆရာတွေပီပီ အာပေါင်အာရင်းသန်သန်နဲ့ ရယ် စရာ ရွှင်စရာတွေ ပြောပြီး ဖြတ်လမ်းက ပေါ်ပြူလာနည်းတွေနဲ့သင်တော့ နားလည်သင့်သလောက် နားလည်၊ သဘောပေါက်သင့်သလောက် သဘော ပေါက်မှာပေါ့။ တချို့ ဆရာကြီး ဆရာမကြီးတွေကတော့ အသက်အရွယ်က ကြီးလာ၊ မှတ်ဉာဏ်က အားနည်း၊ စီးပွားရေးနဲ့ မိသားစုရေးတွေက ဖိစီး၊ ဒီကြားထဲ နေပူရှိန်ကလည်း ရက်ရက်စက်စက် ပူပြီးတော့ နေ့ဘက်မှာ အာရုံထွေပြား၊ စိတ်က မစူးစိုက်နိုင်တာကြောင့် ညနေခင်းနဲ့ အားလပ်ချိန်တွေ မှာ နားလည်ပေါက်မြောက်သူက အေးအေးလူလူ ရှင်းပြမှ နားဝင်တာတွေလည်း ရှိပါတယ်။

ဒါက ဒီနှစ်တစ်နှစ်တည်း ပြီးမယ့်ကိစ္စမဟုတ်ဘူး။ နောက်နှစ်တွေမှာလည်း သင်ရိုးသစ်တွေ ပြောင်းဦးမှာမို့ သင်တန်းသစ်တွေ တက်ရဦးမှာပဲ။ ၂၀၂၁ ကျော်လောက်ကျမှပဲ ၁၁ တန်း၊ ၁၂ တန်းတွေ ရှိလာပြီး 'စာပေသင်ကြားမှု ပြီးမြောက်ကြောင်း' Completion Certificate တွေ ပေးနိုင်တဲ့အထိ ရေရှည်ပညာရေး ခရီးစဉ်ကြီးကို လျှောက်လှမ်းကြရပါမယ်။ အဲဒီအခါကျတော့ လုပ်ငန်းဝင်လိုသူတွေက ဝင်၊ တက္ကသိုလ် ဆက်တက်ချင်တဲ့သူတွေကလည်း ဒီမိကြိုက်ရာ တက္ကသိုလ်ကို ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲဝင်ဖြေပြီး စိတ်ကြိုက်ရွေးချယ်ပြီး တက်ကြရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီအချိန်မှာ အလွတ်ကျက်တဲ့ စာသင်စနစ်လည်း ပျက်ပြယ်သွားပြီး စဉ်းစားတွေးခေါ်မှု အသားပေးတဲ့ ပညာရေးစနစ်ကြီးလည်း အထိုင်ကျလာမှာ ဖြစ်ပါတယ်။ နှစ်ရှည်လများ အမျိုးစုံစမ်းသပ်ပြီး ပျက်ချင်ဘိုင်း ပျက်ခဲ့တဲ့ပညာရေးကို အခု လေး၊ ငါးနှစ်အတွင်းမှာ အပင်ပန်းခံ ကြိုးစား ပြုပြင်သွားရမှာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနေရာမှာ တစ်ခုခုပြောချင်တာက 'ကျောင်းသုံးပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်' ဆိုတဲ့ Text Book တွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ကိစ္စပါ။ လွန်ခဲ့တဲ့ လအနည်းငယ်က နံနက်နံနက်၊ တော်ဝင်စင်တာမှာ 'ပင်နီမြန်မာ' ရဲ့ ဦးဆောင်မှုနဲ့ ပညာရေးဆိုင်ရာ အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲတစ်ခု လုပ်ခဲ့ပါတယ်။ 'ကျောင်းသုံးပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်များ ဆခြေအနေ' နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဆွေးနွေးပွဲပါ။ ပညာရေးတက္ကသိုလ်က ပါမောက္ခ ဒေါက်တာ နုနုဝင်းရယ်၊ ဒေါက်တာ မသီတာ (စာရေးဆရာမ မသီတာ-ခမ်းချောင်း) ရယ်၊ ကျွန်တော်ရယ် ပါဝင် ဆွေးနွေးခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော်က ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးသုတေသနအဖွဲ့မှာ ၂၆ နှစ်ကြာ ဘာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့တဲ့ ပညာရေးသုတေသီတစ်ဦးအနေနဲ့ ပါဝင်ခဲ့တာပါ။

ပထမဆုံးအနေနဲ့ မူလတန်းကလေးတွေအတွက် ကျောင်းသုံးပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်တွေကစပြီး ဆွေးနွေးကြပါတယ်။ အဓိကအားဖြင့် မြန်မာဘာသာရပ်၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ စာအုပ်တွေပါ။ အဲဒီမှာဖော်ပြထားမယ့် အကြောင်းအရာတွေဟာ ဘာသာစကားဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်မှု၊ သတ်ပုံနဲ့ စာအရေးအသားအပြင် အတွေးအခေါ်နဲ့ စိတ်ကူးစိတ်သန်းကို အားပေးလှုံ့ဆော်မယ့် စာမျိုးတွေ ဖြစ်ရမယ်။ စက္ကူအမျိုးအစား ကောင်းကောင်းများ၊ တတ်နိုင်သမျှ

ကလေးတွေ ဆွဲဆောင်မှုရှိမယ့်၊ နှစ်သက်သဘောကျမယ့် ဆေးရောင်နံ့ သရုပ်
ဖော်ပုံတွေ ပါရမယ်။ စတာတွေကို တင်ပြကြတယ်။

ဒီနေရာမှာ ကျွန်တော်က တစ်ခုဝင်ပြောတယ်။ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်
လေးပါ။

လမ်းစဉ်ပါတီဥက္ကဋ္ဌကြီး ဦးနေဝင်းက ဆရာကြီး မင်းသုဝဏ်ကို
ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ မုန်းတီးတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဆရာကြီး မင်းသုဝဏ်ရေးတဲ့
သင်ပုန်းကြီးဖတ်စာရဲ့ အစမှာ 'က...ကစွန်းပင် ရေမှာရွှင်' ဆိုပြီး အသံ
သာသာနဲ့ ကဗျာကို ကလေးတိုင်း သင်ရတယ်။ ဒါကို ပါတီဥက္ကဋ္ဌကြီး
သဘောမကျတာ ရိပ်စားမိတဲ့ ပညာရေးဌာနက တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်အချို့က
'က...ကညစ် ပေမှာခြစ်' ဆိုပြီး သင်ပုန်းကြီးဖတ်စာကို အတင်းပြောင်း
ပစ်တယ်။

ကျောင်းသုံးစာအုပ် လုပ်တဲ့အခါ ပညာရေးဌာနက ဝန်ထမ်းပန်းချီ
ဆရာကို သရုပ်ဖော်ဆွဲခိုင်းတယ်။ ကန်းစွန်းပင်ကိုတော့ မြင်ဖူးလို့ အလွယ်
တကူ ပုံဆွဲနိုင်တဲ့ ပန်းချီဆရာ လူငယ်က 'ကညစ်' ကိုတော့ မမြင်ဖူးလို့
အတော် လိုက်ရှာလိုက်ရတယ်။ အမျိုးသားပြတိုက်မှာ ပြထားတဲ့ 'ကညစ်'
ပုံတွေမှ သူ ပုံဆွဲနိုင်သတဲ့။ ဒီအကြောင်းကို အခြေခံပညာဦးစီးဌာနက
မိတ်ဆွေပန်းချီဆရာ 'ယဉ်မင်းပိုက်' ပြောပြလို့ သိရတာပါ။

လူကြီးပန်းချီဆရာတောင် အတော်ရှာဖွေမှ မြင်ဖူးတဲ့ 'ကညစ်'နဲ့
စခဲ့ရတဲ့ မြန်မာသင်ပုန်းကြီး။ ဆရာမတွေရော၊ စာစသင်တဲ့ ကလေးတွေပါ
အတော်ဦးနှောက်ခြောက်ရတဲ့ 'ကညစ်' ပါပဲ။ နောက်ပိုင်းမှာ အစိုးရအာဏာ
ပိုင်ရော၊ ပညာရေးအကြောင်း နကန်းတစ်လုံးမှ နားမလည်ဘဲ ဝင်စွက်ခဲ့ကြ
တဲ့ အမှားတွေ အများကြီးပါပဲ။

ကျွန်တော်တို့ မူလတန်းမှာတုန်းက အင်္ဂလိပ်ဖတ်စာအုပ်က Romance
of Reading ဆိုတဲ့စာအုပ်။ 'အဓိပ္ပာယ်က 'စာဖတ်ခြင်းကို ချစ်ခြင်း'
စာအုပ်ထဲမှာ ကဗျာတွေ၊ ပုံပြင်တွေ၊ ပြဇာတ်တွေ၊ ဝတ္ထုတိုတွေ ပါတယ်။
ပထမတန်းကျောင်းသားတုန်းက စာအုပ်မှာပါတဲ့ 'ဘရ(စ်) ဘုရင်နဲ့ ပင့်ကူ'
ဆိုတာ ကောင်းကောင်းမှတ်မိနေသေးတယ်။ စကော့တလန်ပြည်က 'ဘရ(စ်)

ဘုရင်က စစ်ရှုံးလို့ထွက်ပြေးရင်း ဂူတစ်ဂူထဲမှာ ပုန်းအောင်းရင်း စိတ်ဓာတ်ကျနေတယ်။

အဲဒီအချိန်မှာ ပင့်ကူတစ်ကောင်က ဂူမျက်နှာကျက်ကနေ မြေပေါ်ပြန်ကျပါတယ်။ ပြီးတော့ သူက ပင့်ကူမျှရက်လုပ်ပြီး မျက်နှာကျက် အပေါ်ပြန်တက်၊ ပြုတ်ပြုတ်ကျ၊ ပြန်တက်။ ဒါကိုကြည့်ပြီး စိတ်ဓာတ်ပြန်တက်ကြွလာပြီး စစ်ပွဲကို ပြန်တိုက်တော့ သူနိုင်သွားတယ်။ ခုနစ်နစ်၊ ရှစ်နစ်အရွယ် ကျွန်တော်နဲ့ ကျောင်းနေဘက်အားလုံး စိတ်ထဲမှာ စွဲသွားကြတယ်။ ‘လဲကျရင် ပြထ’ ဆိုတဲ့ စိတ်ဓာတ်ပဲ။ ဒါဟာ ကျောင်းသုံးပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်က ပေးလိုက်တဲ့ အသံပဲ။

‘စာဖတ်ခြင်းကို ချစ်ခြင်း’ စာအုပ်လေးတွဲကို ပထမတန်းကနေ စတုတ္ထတန်းအထိလည်း သင်ပြီးရော ကျွန်တော်တို့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားလည်း တော်တော်တတ်သွားပြီ။ ကဗျာ၊ ပုံပြင်၊ ပြဇာတ်၊ ဝတ္ထုတိုတွေလည်း တော်တော်ဖတ်တတ်၊ အရသာခံတတ်သွားပြီ။ စာအုပ်တွေကပေးတဲ့ သင်ခန်းစာ တော်တော်များများကိုလည်း နှလုံးသားထဲမှာ စွဲထင်သွားခဲ့ကြရ။

မြန်မာဘာသာလည်းကြည့်ဦး။ ‘တေ၊ ဇ၊ သု၊ နေ၊ မ၊ ဘူ၊ စန်၊ ဒါ၊ ဝိ၊ ဝေ’ လို့ ခေါ်တဲ့ ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့မှာ ငါးဘွဲ့ကို သင်ခဲ့ရတယ်။ တေမိယ ဇာတ်တော်၊ ဇနကဇာတ်တော်၊ မဟောသဓာဇာတ်တော်၊ နေမိဇာတ်တော်၊ ဝေဿန္တဇာတ်တော်တွေပဲ။ မင်းဘူးဦးဩဘာသရဲ့ စကားပြေတွေကြောင့် မြန်မာစာရေးနည်းနဲ့ ဝေါဟာရတွေ ကြွယ်ဝခဲ့တယ်။ ဘုရားလောင်း ဇာတ်တော်တွေ ဖြစ်လာတာကြောင့် ဘာသာရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သစ္စာတရား၊ စွန့်လွှတ် အနစ်နာခံခြင်းတွေမျိုးစုံ သိခဲ့ရတာပေါ့။ နောက်ပြီး ဦးပုညရဲ့ ဝတ္ထုလေးပုဒ်တို့၊ ရေသည်ပြဇာတ်တို့လည်း သင်ခဲ့ရတယ်။

ကြုံလို့ ပြောရဦးမယ်။ ကိုယ်ပိုင်သင်တန်းကျောင်းဆင်းတစ်ခုက မကြာခင်ကထုတ်တဲ့ မြန်မာစာ စာအုပ်မှာ ဦးပုညရဲ့ ရေသည်ပြဇာတ်အဖုံးကို ‘ရိုမီယိုနဲ့ ဂျူးလီးယက်တို့နဲ့ သရုပ်ဖော်ထားလို့ ဖေ့စ်ဘွတ်ခ်မှာ ကျွန်တော် မနေနိုင်မထိုင်နိုင်ဝင်ပြီး ကွန်မင်းရေးလိုက်မိသေး။ ဘယ့်နှယ်၊ အဝတ်တောင် မကပ်နိုင်လို့ ကိုယ်အပေါ်ပိုင်း ဗလာနေရတဲ့ ရေသည်ယောက်ျားနဲ့ ဇနီးသည်ကလည်း အင်္ကျီစုတ်၊ ထဘီစုတ်နဲ့ ဆင်းရဲလှတဲ့အကြောင်း ဦးပုညရေးခဲ့တာ။

သရုပ်ဖော်ပုံကျမှ အဖိုးတန် နန်းဝတ်နန်းစား ဝတ်စုံတွေနဲ့ အိုကြီးအိုမပုံကို သရုပ်ဖော်ထားတာများ အံ့ပါရဲ့။

ဂန္ထဝင် မြန်မာစာအပြင် ခေတ်စမ်းမြန်မာစာပေကိုလည်း မြည်းစမ်း နိုင်ဖို့ သိပ္ပံမောင်ဝရဲ့ စာတွေကိုလည်း ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့ပါတယ် ကျွန်တော်တို့ မတိုင်မီခေတ်ကလည်း ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနုရေးတဲ့ 'မိတ္တဗလဋီကာ' တို့၊ ဆရာ သာဓုရဲ့ 'တပ်ထဲက မြတ်ကိုကို' တို့၊ ဆရာကြီး ရွှေဥဒေါင်းရဲ့ 'ရတနာပုံ' ၊ ဆရာကြီးသခင်ဘသောင်းရဲ့ 'ပန်းသာမစာဥ' စာအုပ်တွေကို တက္ကသိုလ် ဝင်တန်း မြန်မာစာမှာ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ဖူးတယ်။ အခု အသက် ၆၀ ကျော်ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဆိုရင် 'ခြင်္သေ့ဖတ်စာ' တို့ 'ဒေါင်းဖတ်စာ' တို့လည်း မြန်မာစာမှာ သင်ဖူးကြ မှာမို့ ဘယ်လောက် အကျိုးရှိတယ်ဆိုတာ သိကြမှာပါ။

အင်္ဂလိပ်ဖတ်စာအုပ်တွေ အနေနဲ့လည်း 'ဆိုင်းလတ်(စ်)မာနာ' ၊ 'ကမ္ဘာပတ်လည်ရက်ရှစ်ဆယ်' ၊ 'အိုင်ဗင်ဟိုး' ၊ 'ဂါလီဗားခရီးစဉ်များ' စတဲ့ ဂန္ထဝင်ဝတ္ထုကြီးတွေ၊ 'တော်စတိုင်းရဲ့ဝတ္ထုများ' ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါတယ်။ တော် လှန်ရေး အစိုးရလက်ထက်မှာတော့ ပညာရေးဝန်ကြီးတစ်ယောက် တက်ရင် အင်္ဂလိပ်ဖတ်စာအုပ်တစ်မျိုး ပြောင်းပစ်တာပဲ။

အဲဒီနောက်ပိုင်းမှာတော့ တက်လိုက်၊ ဆင်းလိုက်နဲ့ ဘာမှသင်ခန်းစာ လည်း မရ၊ စာအရေးအသားလည်း အတုယူလို့ မရတဲ့ Annapurna တို့၊ သူတစ်ပါးဇနီးကို ကြာကူလီလုပ်တဲ့၊ လက်စားခြေတဲ့ Wuthering Heights တို့လို စာအုပ်တွေ ပြဋ္ဌာန်းကြတယ်။ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်တွေထဲမှာက ဟိုတစ်စ ဒီတစ်စ ကောက်နုတ်ကူးယူခိုးချထားတဲ့ စုပေါင်းစပ်ပေါင်း အင်္ဂလိပ်သင်ခန်းစာ (NEC) စာအုပ်တွေ ပြဋ္ဌာန်းရင်းက အင်္ဂလိပ်ဘာသာ မတတ်၊ မြန်မာဘာသာ လည်း မကျွမ်းကျင်တဲ့ ကျောင်းသားတွေ မွေးထုတ်ပေးခဲ့တာပေါ့။

မြန်မာစကားပြေ၊ မြန်မာကဗျာ ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်မှာလည်း 'ဆရာ တင်မိုးကဗျာကို ပြန်ထည့်လိုက်၊ ဖြုတ်ပစ်လိုက်။ ဆရာလူထုဦးလှရဲ့ တိုင်း ရင်းပုံပြင်တွေကို ယူသုံး၊ ဆရာဆီက ခွင့်ပြုချက် လုံးဝမတောင်းဘဲ ပြဋ္ဌာန်း စာအုပ်မှာထည့်၊ ဉာဏ်ပူဇော်ခ ပေးဖို့ဆိုတာ ဝေလာဝေး။ ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်ကို ပညာရေးဌာနက လက်လွတ်စပယ် လုပ်ချင်တိုင်း လုပ်ခဲ့ကြတယ်။

မြန်မာ့ပညာရေး ကျဆုံးခြင်းထဲမှာ အကြောင်းအချက်တွေ အများ
 ငြီးရှိသလို ကျောင်းသုံးပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်တွေကို အတန်းစဉ်အလိုက် သေသေ
 နှာချာ သုတေသနပြုပြီး စိစစ်စိစစ်ချယ် ပြဋ္ဌာန်းမှု အားနည်းနေတာလည်း
 အဓိကအကြောင်းထဲမှာ ပါနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် မြန်မာ့ပညာရေးစနစ်
 အပြောင်းအလဲကာလမှာ ကျောင်းသုံးပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်ကိစ္စကိုလည်း အရေးပေး
 အလေးထား ဆောင်ရွက်ပေးစေလိုပါတယ်။



သိစိတ်စီးကြောင်းရေးနည်းနှင့် မောင်တင်ဆင့်

ကျွန်တော်က 'အ၊ စ၊ အ၊ စ' ဟု တစ်ချိန်က စာပေလောကတွင် နာမည်ကြီးခဲ့သော 'အင်းစိန်အုပ်စု' တွင် စာရေးဆရာတွေနှင့် အတော် ပဋ္ဌာန်းဆက်ရှိသည်ဟု ဆိုရမည်။ ထိုအုပ်စုတွင် နေ့စဉ်လို အမြဲတွေ့တာက 'ဆရာတင်မိုး' ။ ဆရာက ထိုစဉ်က 'ဘီအိုစီကောလိပ်' ဟု ခေါ်သော နေရာ ရှိ 'တက္ကသိုလ်တာသာပြန်အဖွဲ့' တွင် အလုပ်လုပ်ခဲ့သည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သူ အများစုက စာရေးဆရာတွေ ဖြစ်ကြသည်။ ဆရာ ကျော်အောင်၊ ဆရာမင်းလှညွန့်ကြူး၊ ဆရာတင်မိုး၊ ဆရာသိပ္ပံမင်းကြည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဘီအိုစီကောလိပ်ရှေ့ရှိ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် နံနက်ဆိုလျှင် လူစုံသည်။ ဆရာမောင်သာန်း၊ မောင်စွမ်းရည်တို့ရော ပါတတ်သည်။ ကျွန်တော်က မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးသုတေသနအဖွဲ့တွင် အလုပ်လုပ်သူမို့ ကျွန်တော့်ရုံးနှင့်နီးရာ နံနက်ဆို သူတို့နှင့် လက်ဖက်ရည်ဆိုင် သွားထိုင်ပြီးမှ မိမိရုံးကို လာ၏။

အင်းစိန်အုပ်စုတွင် ဆရာကြီးတစ်ဦးဖြစ်သည့် ဆရာမောင်လင်းယုန် (ရှမ်းပြည်) က နံနက် ဘီအိုစီဆိုင်ထိုင်၊ ပြီးလျှင် ကျွန်တော်နှင့် လိုက်လာကာ ပညာရေးတက္ကသိုလ် စားသောက်ဆိုင်တွင် စတည်းချ၏။ ပညာရေးတက္ကသိုလ် စားသောက်ဆိုင်တန်းပို့၊ နံနက် ၁၁ နာရီကျော်လောက် ရောက်လာတတ်သူက အင်းစိန်သား ကဗျာဆရာ မောင်ခိုင်မာ။ ကျွန်တော် ပေါ်ပြူးလာဂျာနယ်မှာ ၁၆ နှစ်လုံး အလုပ်လုပ်တော့လည်း မောင်လင်းယုန်(ရှမ်းပြည်)နှင့် မောင်ခိုင်မာ က နေ့စဉ်လိုလာတတ်သည်။ ထိုစဉ်က အင်းစိန်နေသူ ဆရာနေဝင်းမြင့်လည်း မောင်ခိုင်မာနှင့်အတူ ပါလာတတ်သည်။ ပြီးတော့ ဆရာစိုးမြင့်လတ်၊ ပန်းချီ ယဉ်မင်းပိုက်၊ ကဗျာဆရာ သွားတဲ့အောင်နှင့် စာရေးဆရာ မောင်တင်ဆင့်။

မောင်တင်ဆင့်က စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ၊ တခြားအများစုတွေလို ဒိန်ပိန်ကိုင်းကိုင်း ချည့်ချည့်နဲ့နဲ့မဟုတ်။ အရပ်ခပ်မြင့်မြင့်၊ ကိုယ်လုံးကိုယ် ဆါက တောင့်တောင့်တင်းတင်း၊ လေးထောင့်စပ်စပ်မေးစေ။ အသားညိုညို မောင်းမောင်း၊ မျက်လုံးတောက်တောက်၊ ဖရူသဝါစာ ပေါက်ပန်းဖျော့စကား ပြောတာ ရှား၏။ အမြဲပင် အကြောင်းအရာတစ်ခုခုကို ချပြကာ လေးလေး နက်နက် ဆွေးနွေးတတ်သည်။

ကျွန်တော်က ၁၉၇၀ တစ်ဝိုက်ထဲက ဝတ္ထုရေးလာသူပါ။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်နဲ့ ခေတ်ပြိုင်တွေတော်တော်များများက စာရေးဆရာအဖြစ် ခိုင်ခိုင် မာမာ ရပ်တည်သွားနိုင်သူ ရှားပါတယ်။ သေချာတာကတော့ စားဝတ်နေရေး ပြဿနာရဲ့ ဖိစီးမှုအောက်မှာပဲ ပုန်းကွယ်လွင့်ပါး ပျောက်ကွယ်တာ များပါတယ်။

သူက အဝေးကိုငေးကြည့်။ မှန်ဝေရီခိုင်းတဲ့ မျက်လုံးတွေနဲ့ ဘာကိုမှ တော့ သဲသဲကွဲကွဲ မြင်ပုံမပေါ်။ တစ်လုံးချင်း ဆွေးဆွေးမြည့်မြည့် ပြောနေသည်။

မြန်မာပြည်က အနုပညာသမားတွေရဲ့ ဘဝဟာ တကယ့်ကို ကြေကွဲ ဝမ်းနည်းစရာ ကောင်းပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ဘဝတွေဟာ တည်ငြိမ်မှု မရှိဘူး၊ အေးငြိမ်းမှုမရှိဘူး။ မြန်မာ့စာပေအနုပညာတွေ၊ နိုင်ငံတကာ စာပေ အနုပညာတွေကို အေးအေးသက်သက် ရှာဖွေလေ့လာခံစားလို့ မနေနိုင်ကြ ရှာဘူး။ ဒီတော့ အနုပညာကို နိုင်ငံတကာနဲ့ ယှဉ်ပြီး ထိုးထွက်နိုင်အောင် ခံစားဖန်တီးနေနိုင်ခွင့် မရပါဘူး ကိုဟိန်းလတ်ရယ်။

ကျွန်တော့်ကို တိုင်တယ်ပြောနေပေမယ့် သူပြောတာက မြန်မာတစ် ပြည်လုံးက အနုပညာသမားတွေရဲ့ အခြေအနေကို အစစ်အမှန် လှစ်ဟာ ဖော်ထုတ်ပြနေခြင်း ဖြစ်သည်။ သူ ပြောခဲ့တာ လွန်ခဲ့သော ဆယ်နှစ်က။ သို့သော် ယခုရော ဘာများထူးပါသေးသလဲ။ ပိုဆိုးလာသည်ဟုပင်ဆိုလျှင် မှန်နိုင်၏။

အခု ကျွန်တော်တို့ အခြေအနေက ဘယ်လိုလဲဆိုတော့ စာပေအနု ပညာဘဝမှာ နှစ်မြှုပ်ပြီး ဖန်တီးနိုင်ဖို့ အခွင့်အရေး သိပ်နည်းနေကြတယ်။ ဒီတော့ ဘာဖြစ်လဲ။ တစ်ဖက်က ကိုယ်မစွန့်ခွာနိုင်တဲ့ အနုပညာကို ထုတ်

တတ် တွယ်ဖက်ပြီး နေရသလို တစ်ဖက်ကရော ကိုယ့်စားဝတ်နေရေး၊ ကိုယ့်မိသားစု စားဝတ်နေရေးအတွက် ကိုယ်ဘယ်လိုမှ ဝါသနာမပါတဲ့၊ ကိုယ်နဲ့ ဘယ်လိုမှမအစီစပ်တဲ့၊ အလွန်စိတ်ပျက်စရာကောင်းတဲ့ အခစား အလုပ်တစ်ခုကို လုပ်နေရတာပေါ့ ကိုဟိန်းလတ်ရယ်'

မောင်တင်ဆင့် ပြောတာကို နားထောင်ရင်း မိမိဘာသာ မိမိပင် ဝမ်းနည်းလာရသည်။ ကျွန်တော် ၁၉၆၅ ခုနှစ်လောက်ကတည်းက စပြီး စာရေးသည်။ စာရေးခြင်း တစ်ခုတည်းနှင့် ရပ်တည်လို့မရမှန်း သိတော့ အစိုးရအလုပ်တစ်ခု ဝင်လုပ်ရ၏။ တော်လှန်ရေးကောင်စီ တစ်ခေတ်လုံး ကိုယ်မလုပ်နိုင်တာတွေပဲ လုပ်ခဲ့ရ၏။ အစိုးရလစာတစ်ခုတည်းနှင့် မိသားစု စားဝတ်နေရေး မလုံလောက်တော့ ရုံးမှအပြန် ကျူရှင်ပြရသည်။ ည ၉ နာရီ လောက်မှ အိမ်ပြန်ရောက်သည်။ မိုးတွင်းဆို မိုးသည်းသည်းအောက်တွင် မီးပျက်သည့်ကြားမှ ခနော်ခနဲ့ လမ်းကြားများကို လျှောက်ရင်း အိမ်ပြန်ခဲ့ရ သည့်ညတွေ အမြောက်အမြား။ ခုထိလည်း ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို စိမ်ပြေနပြေ အရသာခံ အေးအေးလူလူ ဖတ်ခွင့်မရသေး။ သွားသုတ်သုတ်၊ စားသုတ်သုတ်၊ ဒီလိုနှင့်ပဲ ဘဝနေညှိချိန်ကျော်လို့ နေဝင်ချိန်ပင် လက်တစ်ကမ်းအလို ရောက် နေ။

'ဝတ္ထုရေးဖို့က ဘယ်လိုက စလာတာလဲ' ဟု ကျွန်တော်က မောင်တင် ဆင့်ကို မေးဖူးသည်။

'ကျွန်တော် စာရေးဆရာ နိုင်ဝင်းဆွေနဲ့ စကားပြောမိတော့ အနု ပညာနဲ့ အတွေးအခေါ် အယူအဆ ပေါင်းစပ်ရေးအကြောင်း ဆွေးနွေးသွား မိတယ်။ သူက ကျွန်တော့်ကို စကားတစ်ခွန်းနဲ့ အနိုင်ယူခဲ့တယ်။ ခင်ဗျား နားမလည်ပါဘူးဗျာတဲ့။ အဲဒီစကားက ကျွန်တော့်ကို တွန်းအားဖြစ်စေခဲ့ တာပဲ။ ဒါနဲ့ ကျွန်တော် 'အင်တစ်ဝက်၊ အပြုံးတစ်ဝက်' ဝတ္ထုကို စရေးခဲ့တယ်။ အတွေးအခေါ်နဲ့ အနုပညာ ပေါင်းစပ်ရေး သဘောတရားကို ကိုင်စွဲပြီးရေး တာ။ နောက်တစ်ယောက်က စာရေးဆရာမြတ်လွန်း။ ၁၉၇၀ တစ်ဝိုက်မှာ သူဝတ္ထုတိုတွေ တော်တော်များများ မိုးဝေမှာ တွေ့ခဲ့ရမှာပေါ့။ ကိုမြတ်လွန်းဆီ ကို ကျွန်တော် ဝတ္ထုတိုတွေရေးပြီးရင် ပြတယ်။ သူက ပြန်ဝေဖန်ပေးတယ်။

မောင်တင်ဆင့်၏ အဖြေကို နားထောင်ရင်း ကျွန်တော်က သူ မိုးဝေ
မှာရေးခဲ့သော ‘ခရမ်းပြာဆည်းဆာအို’ ဝတ္ထုကို သွားသတိရသည်။ အလုပ်
သမားတစ်ဦး၊ ပညာတတ် ဓနရှင်ပေါက်စတစ်ဦးတို့နှင့် မငွေစန္ဒာဆိုသော
ကောင်မလေးတစ်ဦးတို့ကြားက အချစ်၊ ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထု။

‘လူစီးကြောင်း’ ဆိုသော သူဝတ္ထုကိုလည်း သတိရမိသေး၏။ ကုန်
ထမ်း အလုပ်သမားအချင်းချင်း အလုပ်ကို ဝင်လှလုပ်ကြရင်း ဖြစ်ရတဲ့ ပဋိ
ပက္ခအကြောင်း၊ အတွေးအခေါ်မတပ်ဆင်ရသေးသော အလုပ်သမားတစ်ဦး
တို့၏ ကြီးနိုင်ငယ်ညှဉ်းဝါဒ၊ အမြီးကျက် အမြီးစား ခေါင်းကျက် ခေါင်းစား
သဘာဝကို ထိတ်လန့်တကြား ရေးဖွဲ့ထားသည်မှာ ဒေါသထွက်ရမလို၊ သနား
ရမလို၊ မချီတင်ကဲ ဖြစ်နေ၏။ ရုပ်ရှင်အမြူတေတွင် ပါခဲ့သော ‘ဘတ်စ်ကား
ဝတ္ထု’၊ ပေဖူးလွှာမှ ‘လွန်ပွဲ’ ဝတ္ထုများမှာ ဇာတ်ကောင်၏ စိတ်တွင်းခံစားမှု
များကို ‘စိတ်တွင်း တစ်ကိုယ်တော်ပြောပုံ’ (Interior Monologue) ဖြင့်
ရေးသားထားရာ ခံစားမှုရုပ်လုံးက ကြွတက်နေ၏။

‘လူမှာရှိတဲ့ အာရုံငါးပါး၊ ဓမ္မာရုံပါထည့်တွက်ရင်တော့ အာရုံခြောက်
ပါးကို သင်္ကေတတွေ၊ နိမိတ်ပုံတွေနဲ့ ရက်ယုက်ရေးထားပါတယ်။ စိတ်ရဲ့
ဖြစ်ပျက်မှုက မမြင်နိုင်စွမ်းနိုင်လောက်အောင် မြန်ပါတယ်။ အဲဒီနောက်ကို
လိုက်လံစီးပျော်ပြီးရေးတော့ ရွေ့လျားမှုက သွက်လက်နေတယ်။ စာရေးသူက
ဘာမှဝင်မပြောဘူး။ ဒီပုံစံကို ကျွန်တော် စမ်းရေးတာပါ’ ဟု မောင်တင်ဆင့်က
ခွင်းပြ၏။

မောင်တင်ဆင့်၏ ဝတ္ထုတိုများထဲတွင် ထင်ရှားသည်မှာ စန္ဒာမဂ္ဂဇင်းမှာ
ပါသော ‘တစ္ဆေ’ ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ဒါက ဇာတ်လမ်းမဲ့ဝတ္ထု။ ‘ကြည့်အေး’ ၏
‘တစ္ဆေ’ ကဗျာမှစကာ ‘မိုးဇက်’၊ ‘ကပ်ဖိကာ’၊ ‘မနိဂိုး’၊ ‘အိုင်းစတိုင်း’၊
‘ပါစတာညက်’ တို့ ဝင်ပူးနေသော တစ္ဆေတစ်ကောင်အကြောင်း နိမိတ်ပုံ
အားကောင်းစွာနှင့် ရေးထား၏။ ထိုဝတ္ထုကို စာပေဝေဖန်ရေးဆရာ တော်
ဆော်များများက ချီးကျူးခဲ့သည်။

‘ကျွန်တော်က အင်္ဂလိပ်အခြေခံ ညံ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဘာသာပြန်
ဆွဲ အားကိုးရတယ်။ ကိုဟိန်းလတ်ရေးတဲ့ ‘နှစ်ဆယ်ရာစု အနောက်တိုင်း
စာပေ’ တို့၊ ‘သိစိတ်အလျဉ်နဲ့ စာပေဆောင်းပါး’ တို့၊ ‘နိဘယ်လ်ဆုရ စာရေး

ဆရာများ တို့က ကျွန်တော့်အတွက် အများကြီး လေ့လာအားကောင်းစေ ပါတယ်။ အဲဒီအားကိုးတွေနဲ့ ကျွန်တော် မြန်မာဝတ္ထုတွေကို ကမ္ဘာ့အဆင့် မီအောင် ကြိုးစားရေးကြည့်နေပါတယ်' ဟု မောင်တင်ဆင့်က ပြောသည်။

၁၉၈၇ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် သဘင်မဂ္ဂဇင်းတွင် 'ဇက်ကြိုး မပါတဲ့မြင်း၊ ပဲ့မပါသောလှေ' ဟူသော အမည်ဖြင့် မောင်တင်ဆင့်က သိစိတ် အလျဉ် ရေးနည်းကို ရေးခဲ့၏။ အနောက်တိုင်းစာပေ သဘောတရားများ သာမက ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာမှ စိတ်နှင့်ပတ်သက်သည်များကိုပါ လေ့လာ ရေးသား ခဲ့သည်။

'စိတ်ထဲပေါ်လာတဲ့ အာရုံတွေ၊ အတွေးတွေ၊ စိတ်ကူးတွေ၊ ဝေဒနာတွေ စသဖြင့် ပေါ်လာသမျှတွေကို ပေါ်လာသမျှ၊ ရှေ့နောက်စီစဉ်တာတို့၊ ယုတ္တိ ကျမှုတို့ဖြစ်အောင် ဆင်ခြင်သိနဲ့ ဖြတ်တောက်ကာ ယုတ္တိတန်အောင် ပြောင်း လွဲတာ မလုပ်ဘဲ စိတ်နဲ့အရှိကို အရှိအတိုင်း ထုတ်ပြရတဲ့သဘောပါ။ သဒ္ဓါ စည်းကမ်းနဲ့ ညီချင်ညီမယ်။ ညီချင်မှလည်း ညီမယ်။ ဒါပေမယ့် စကားလုံး အဓိပ္ပာယ် ပျက်သွားစေလောက်တဲ့အထိလည်း မဟုတ်ရပါဘူး'

ကျွန်တော်က 'သိစိတ်စီးကြောင်း' (Stream of Consciousness) နှင့် ပတ်သက်သော ဆောင်းပါး လေးငါးပုဒ် ရေးဖူးသည်။ ကျွန်တော့်ဘာသာ ကျွန်တော်တော့ တော်တော်ပြည့်စုံသည်ဟု ထင်မိသည်။ အခြားသူတွေရေး တာလည်း သိပ်မတွေ့ရ။

သို့သော် မောင်တင်ဆင့်ကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓဒဿန၊ စိတ်၊ စေတသိက်ခွဲခြားပြီး စေတနာငှာ ရေးသားပုံမျိုးလောက်တော့ ပြည့်စုံတာ မတွေ့ဘူး။

'စိတ်ဆိုတာ လက်ဖျစ်ကလေး ဖျစ်ခနဲ တီးလိုက်တဲ့ အချိန်ကလေး အတွင်းမှာ စိတ်ပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်းမက ရှေ့နောက်ဆက်ပြီး ဖြစ်နိုင်ပါ တယ်။ သိပ်မြန်လွန်းလို့ စိတ်က နှစ်မျိုး၊ သုံးမျိုး တစ်ပြိုင်နက်တည်း ဖြစ်နေ တယ်လို့ ထင်ရပါတယ်။ ဆိုလိုတာက သိမှုအာရုံနှစ်ခု သုံးခု တစ်ခါတည်း ရနိုင်တယ်လို့ ထင်ရတယ်။ တကယ်တော့ စိတ်ဆိုတာ နှစ်စိတ်ပြိုင်ပြီး ဖြစ်တာမျိုး မဟုတ်ဘူး။ တစ်စိတ်ပြီးမှ တစ်စိတ်ဖြစ်ပါတယ်။ အာရုံတစ်ခု ဖြစ်ပြီးမှ နောက်တစ်ခု ဆက်ဖြစ်တယ်ဆိုတဲ့ သဘောပါ။ အနောက်အယူအဆနဲ့ အရှေ့အယူအဆ တူသလိုလိုရှိပေမယ့် တကယ်က မတူဘူး။ ရှင်းအောင်

ဥပမာလေးတစ်ခုနဲ့ ပြောချင်ပါတယ်။ 'မီးတုတ်တစ်ခုကို မီးရှို့ပြီး လှည့်လိုက်ရင် မီးကွင်းလို့ ထင်ရတယ်။ မီးတွေတစ်ဆက်တည်း သိရှိထားသလို ဆင်ရတယ်။ အနောက်တိုင်းရဲ့ စိတ်အပေါ်အမြင်အရ မီးကွင်းလို့မြင်တယ်။ ခုဒ္ဒဟောထားတာကတော့ စိတ်က မီးတစ်ခုတည်းပါ။ မီးတစ်ခုတည်းပဲ ရှိပါတယ်။ မီးကွင်းဆိုတာက ထင်ယောင်ထင်မှားပါ။ မီးတစ်ခုတည်းကသာ ပကတိ အရှိတရားပါ။ အဲဒီလို ကွာခြားပါတယ်။ စိတ်နောက်ကို လိုက်ကြည့်တော့လည်း စိတ်ကို အတန်းကြီးလို့ ထင်ရမယ်။ အမှန်က စိတ်တစ်ခုတည်းပါ။ တစ်ခုတည်းမှ ဖြစ်ပျက်နေတာပါ။ သိစိတ်စီးကြောင်းရေးနည်းကို ကျွန်တော် သိထားသလောက် ဒီလိုပါ။ လူမှာ အာရုံခြောက်ပါး ရှိတယ်။ မြင်တယ်၊ ကြားတယ်၊ အနံ့ရတယ်။ အရသာတွေထိတယ်။ ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ ထိတွေ့တယ်။ အတွေး သို့မဟုတ် ဉာဏ်သိ ရှိတယ်။ အဲဒီ အာရုံတွေနဲ့ တွေ့ထိသိမြင်ခံစားတာကို စိတ်အာရုံပေါ်တဲ့အတိုင်း စိတ်အာရုံဖြစ်ပေါ်မှု အစဉ်အတိုင်း ရေးသွားတဲ့နည်းပါ။

ရေးတဲ့အခါ ဇာတ်ဆောင်တစ်ဦးတည်းက အတွင်းပြောစကားပုံစံနဲ့ ရေးရတယ်။ တခြားသူဝင်ပြောတာ မရပါဘူး။ စာရေးသူက ဝင်ရောက်စွက်ဝက်တာမျိုး မလုပ်ရဘူး။

တကယ်တော့ စာရေးဆရာ မောင်တင်ဆင့်က တက္ကသိုလ်ပညာတတ်ဘွဲ့ရပညာရှင် မဟုတ်ပါဘူး။ အလုပ်ကြမ်းသမား၊ ကော်လာပြာ လုပ်သား အနေနဲ့ စာတွေဖတ်ပြီး ဝတ္ထုတွေ ရေးသူတစ်ယောက်ပါ။ သို့သော် သူက ဗာဖတ်နာ၏။ ချင့်ချိန်တွေးခေါ် စဉ်းစားတတ်၏။ မြန်မာစာပေလောက၏ ဗာရေးဟန်ကို ကမ္ဘာ့ပုံစံဖြင့် သွတ်သွင်းရေးသားကာ နိုင်ငံတကာ စံချိန်မီ ဖြစ်လို၏။ အမှန်တကယ်ပြောရရင် မောင်တင်ဆင့်၏ 'အသိစိတ်စီးကြောင်း ရေးနည်း' စာတမ်းသည် တက္ကသိုလ်အဆင့်အရဆိုလျှင် မဟာဝိဇ္ဇာကျမ်းတစ်ဆောင် ဖြစ်လောက်၏။ ထို့ထက် အနည်းငယ် ချဲ့ရေးလျှင် ပါရဂူကျမ်းပင် ဖြစ်နိုင်သည်။ ကျွန်တော် တစ်ဦးတည်းသဘောအရဆိုလျှင်ကား ဂုဏ်ထူးဆောင် ပါရဂူဘွဲ့နှင့် ထိုက်တန်သော 'ဒေါက်တာ မောင်တင်ဆင့်' ဟု ချီးမြှောက်လျှင် လွန်အံ့မထင်။

ယခု မောင်တင်ဆင့် ကွယ်လွန်သည်မှာ ဆယ်စုနှစ်တစ်ခုနီးပါး ရှိ
 လောက်ပြီ။ သူ့ကို မေ့သူက မေ့လောက်ပြီ။ အမှန်မူ သူသည် ၂၀ ရာစု
 မြန်မာစာပေလောက၏ ကျေးဇူးရှင်တစ်ဦး။



မင်္ဂလာနေ့ခြည်ဖြာ

မင်္ဂလာပါ

မောင်တို့မယ်တို့ ကျောင်းခန်းဝင်

အပြုံးပန်းကိုဆင်

မင်္ဂလာပါ ဆရာမ

ညီညီညာညာ နှုတ်ဆက်ကြ။

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန လက်အောက်ရှိ အစိုးရ မူလတန်းကျောင်းတိုင်း၏ အထမတန်းတွင် ဤကဗျာကို ဆရာ၊ ဆရာမတွေက ဦးဆောင်ကာ အသံမှန်မှန်၊ ဖန်ပါပါနှင့် သင်ပေးကြသည်။ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူကလေးများက ဖန်ပန်အမှုအရာပါပါ ရွှင်လန်းတက်ကြွစွာဖြင့် သံပြိုင် သီဆိုကြသည်။ ဤကဗျာကို နေ့စဉ်ရွတ်ဆိုကြရင်းဖြင့် ဆရာ၊ ဆရာမများ အသက်အားဖြင့်၊ ဝါအားဖြင့် ကြီးသူများသာမက မိမိနှင့် သက်တူရွယ်တူများပါကျေနပ် လက် အုပ်လေးချီ အပြုံးလေးတွေ ကိုယ်စီဖြင့် 'မင်္ဂလာပါ'ဟု နှုတ်ဆက်သည့် အလေအထ စွဲသွားသည်။ သို့ဖြင့် မြန်မာတို့၏ နှုတ်ခွန်းဆက်စကားက 'မင်္ဂလာပါ' ဖြစ်လာသည်။

နိုင်ငံခြားမှ မြန်မာပြည်သို့ ရောက်လာသူ နိုင်ငံခြားသားများသည်လည်း Mingalabar ဆိုသောစကားကို မသုံးမဖြစ် သုံးလာကြသည်။ 'မင်္ဂလာရှိ ဆန္ဒ'။ ဤကလေးကဗျာကို အသံသာသာ အဓိပ္ပာယ်ရှိရှိ ရေးစပ်ခဲ့သူက ဘဏ္ဍာဆရာ ပျဉ်းမနားမောင်နီသင်း။

လူက မည်းမည်း၊ ဝဝတုတ်တုတ်။ သူကြည့်လိုက်လျှင် အမြဲပင် နေထိုင်နေတာပဲ တွေ့ရတတ်သည်။ ရယ်လိုက်လျှင်တော့ နဂိုကမှ မျက်ပေါက်

ကျဉ်းကျဉ်းက လုံးဝပင်ပိတ်သွားသည်အထိ။ ကဗျာဆရာဆိုတာ ဖြူဖြူနဲ့နဲ့၊ ပိန်ပိန်ပါးပါးဟုသာ သတ်မှတ်ကြမည်ဆိုလျှင် သူကား ကဗျာဆရာရုပ် လုံးဝ မပေါက်။ သဘောမနောကောင်းသူ ကလေးကြီးတစ်ဦးပုံစံ။

ကျွန်တော် ၁၉၅၆ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်ထိ ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်တွင် ကျောင်းတက်ခဲ့ရာ ထိုစဉ်က ကျွန်တော်တို့နှင့် ခေတ်ပြိုင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား စာပေသမားတွေ အများကြီးနှင့် သိက္ခမ်းရင်းနှီးခဲ့ ရသည်။

ငြိမ်းကျော်၊ မောင်စိန်ဝင်း(ပုတီးကုန်း)၊ နွမ်ဂျာသိုင်း၊ မောင်တင်မြိုင် (အင်းလေး)၊ ရွှေမြိုင်ပြုံးလှဲမော်၊ ဒေါက်တာဌေးစိုး၊ လင်း(ဆေး-၁)၊ နတ် မောက် အနီချို၊ အညာတမာ၊ ဖေမြင့်၊ စောမဇ္ဈ(ဖျာပုံ)၊ မြစိန်မိုး၊ မောင်နဲ့ သာ (အညာ)၊ အောင်စိုးဦး။ ထို့နောက် ယခု ကျွန်တော်လွမ်းနေသည့် ပျဉ်းမ နား မောင်နီသင်း။

မောင်နီသင်းက ပညာရေးတက္ကသိုလ်တွင် ၁၉၆၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၇၁ ခုနှစ်အထိ တက်ခဲ့သူ။ ဘီအီးဒီအောင်သိုက်တို့၊ မောင်တင်မြိုင်(အင်းလေး) တို့၊ ပန်းချီကျော်သောင်းတို့၊ နတ်မောက်အနီချိုတို့၊ နောင်အခါ ကျွန်တော့် မဟေသီဖြစ်လာမည့် သီရိခင်တို့နှင့်အတူတူ B.Ed 71 တွေပါ။ * ကဗျာဆို သည်* စံပယ်ပန်းမဟုတ်။ စံပယ်ရနံ့သာ ဖြစ်၏။

ပယ်လယ်ပြာ မဟုတ်။ လှိုင်းပုတ်သံသာ ဖြစ်၏။

ကောင်းကင်ပြာ မဟုတ်၊ လျှပ်ပန်းနွယ်သာ ဖြစ်၏။

လမင်းမဟုတ်၊ လရောင်သာဖြစ်၏။ ၁၉၆၉ ခုနှစ်က မောင်နီသင်း

ပြောခဲ့သော ကဗျာစိတ်ကူး *လှလိုက် နလိုက်ပါပေ* ရဲ့။

ကဗျာဆိုတာက စံပယ်ပန်းနွဲလေးကို ရရှိသလို၊ လှိုင်းပုတ်သံကို ကြားရသလို၊ လရောင်လေးကို မြင်ရသလို မဟုတ်လား ကိုဟိန်းလတ် ရယ်

မည်းမည်းဝဝပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးနှုတ်ဖျားက ထွက်အန်ကျလာသော ကဗျာ ဝတ္ထာရ ဖွင့်ဆိုချက်။

ကျွန်တော် ၁၉၇၄ ခုနှစ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးသုတေသနဗဟိုရုံးကို ရောက်လာတော့ မောင်နီသင်းက ဤဌာနမှာ အရင်ရောက်နှင့်သူ။ ကျွန်တော့်

ထို ပထမဆုံးကြိလင်ကာ ကျန်သည့် အရာရှိတွေနှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည်။ ကျွန်တော်နှင့် သူတို့ဌာန အစိုးအောက်တွင် ၂၆ နှစ်အတူတူ အရိပ်ခိုနားခဲ့ကြ သည်။ နေ့စဉ်လိုလို တွေ့ကြ၊ ဆိုကြ၊ စကားပြောကြ။

‘ကဗျာရေးတာက ငှက်ကလေးတွေ တေးဆိုနေသလိုပါပဲ။ ငှက်က လေးတွေဟာ ချီးကျူးတာ၊ ကဲ့ရဲ့တာကို သိပ်တုန်လှုပ်ဟန် မတူပါဘူး။ ဇာတာကို ချစ်ခင်တဲ့ စိတ်လေးနဲ့ ငှက်ကလေးတွေ တေးဆိုနေသလို ကဗျာ ရေးဖွဲ့သူတွေကလည်း အစဉ် ဖန်တီးနေကြပါတယ်။ အစဉ်အလာကဗျာ၊ ဇာတ်အိမ်ကဗျာ၊ စသဖြင့် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်နေကြတာထက် ငှက်ကလေးရဲ့ ဘေးသံကိုပဲ ကျွန်တော် ပိုပြီး စိတ်ဝင်စားမိပါတယ်’

လေးလုံးစပ်တွေ မော်ဒန်ကို မြန်မာ့ရိုးရာရနံ့ မသင်းဘူးလို့ အပုပ်ချကြ။ ဇာတ်အိမ်ကလည်း ရိုးရာသမားတွေက ခေတ်နောက်ကျကျန်ရစ်ပြီ။ ခေတ်ပြိုင် ခံစားမှုမဲ့ကြလေခြင်းလို့ ဝေဖန်ချေကြချိန်တွင် မောင်နီသင်းက ထိုသို့ပြောခဲ့၏။ နီးလင်းလှပါတီ။ အေးမြလှပါတီခြင်း။ ဤ ‘ရိုးဂုဏ်’ သည်ပင် မောင်နီသင်း၏ အမှတ်သင်္ကေတ။

ကျွန်တော်က ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်တွင် နှစ်နှစ်တာမျှ တာဝန်ထမ်းဆောင်ဖူးသဖြင့် ပျဉ်းမနားမှ ကဗျာဆရာအတော်များများနှင့် ဆင်မင်ရင်းနှီးသည်။ အချိန်အားတိုင်း မောင်သင်းခိုင် (ပျဉ်းမနား)၊ ဇော် (ပျဉ်းမနား)၊ ပျဉ်းမနားရဲလှတို့နှင့် တတွဲတွဲ။

‘ခင်ဗျားတို့ ပျဉ်းမနားက ကဗျာဆရာထုတ်တဲ့ စက်များ ရှိနေသလား မသိဘူး။ မဂ္ဂဇင်းတော်တော်များများကို ပျဉ်းမနားကဗျာဆရာတွေကပဲ သိမ်းပိုက်ထားနေသလိုပဲ’

ကျွန်တော်က မောင်နီသင်းကို ဆွပေး၏။

‘ပျဉ်းမနားမှာ ကဗျာဆရာ ပေါ်ထွန်းတာများတာ ကျွန်တော် ကြည့်နူးပါတယ်။ လယ်တီဆရာတော်ကြီးဟာ ပျဉ်းမနား လယ်တီစံကျောင်း စာ ဝါဆိုတော်မူရင်း ကျမ်းတွေအပြင် ကဗျာတွေပါ ရေးဖွဲ့ခဲ့တယ်လေ။ သူ့မီးချင်းကဗျာတွေ အရေးကောင်းတဲ့ ကျေးလက်စာဆို ဦးကြီးကလည်း ပျဉ်းမနားမှာနေ၊ ပျဉ်းမနားမှာ ကွယ်လွန်ခဲ့တာဗျ’

‘ခလောက်ကလေးရယ်တဲ့ ဒိုးဒိုးဒေါင်’ဆိုတဲ့ ကဗျာကိုရေးဖွဲ့ခဲ့သူ ဦးရာကျော်(သတိုးပီယ)ကလည်း ပျဉ်းမနားသား။ လွတ်လပ်ရေးခေတ် နောက်ပိုင်းမှာတော့ ပျဉ်းမနားရဲလှ၊ မောင်သင်းခိုင်၊ ဇော်(ပျဉ်းမနား)၊ ပျဉ်းမနားမြင့်လှိုင်၊ မောင်နှင်းခိုင်၊ ပျဉ်းမနားမြင့်မော်၊ ခင်ဝတ်လွှာ၊ ခင် သန့်ဇင်(ပျဉ်းမနား)၊ သင်းသင်းနွယ်(ပျဉ်းမနား)၊ ဇော်ဝင်းကို ပျဉ်းမနားသား မဟုတ်ပေမယ့် ပျဉ်းမနားမှာ လာအလုပ်လုပ်ရင်း ခေတ္တနေခဲ့တဲ့ မောင်ခိုင်စာ တို့လည်း ပါလာတာပေါ့ဗျာ။ ကိုကိုးကျွန်းပြန် မောင်လေးမွန်လည်း ပျဉ်းမနား သား ကဗျာဆရာပဲပေါ့။

မောင်နီသင်း ရွတ်ပြသော ပျဉ်းမနားသား ကဗျာဆရာ တော်တော် များများကို ကျွန်တော် သိသည်။ ယခု ပျဉ်းမနားရဲလှ၊ ဇော်(ပျဉ်းမနား)၊ မောင်လေးမွန်(ပျဉ်းမနား)တို့ပင် ကွယ်လွန်သွားကြပြီကော။

မောင်နီသင်းနှင့် တွဲပြီးမြင်ရတာက ကဗျာဆရာအပြင် ကလေးစာပေ လည်း ဖြစ်သည်။ သူက ကလေးစာပေ အရေးကောင်းသဖြင့် စာပေဆုတွေ ပင် တော်တော်များများ ရခဲ့ဖူးသည်။ သူ၏ ကလေးစာအုပ် တော်တော် များများက လူကြိုက်များသည်။ ‘ရတနာဦး’၊ ‘ပုံပြင်ဖတ်ရအောင်’၊ ‘မဝတ် ရည်အတွက် ပုံပြင်များ’ စသော စာအုပ်များက အကြိမ်ကြိမ် ပုံနှိပ် ထုတ်ဝေ ရသော စာအုပ်တွေ။ ‘သုဝဏ္ဏသာမ’၊ ‘မြတ်လေးရုံ’၊ ‘မြစ်ပယ်’၊ ‘မြတ်ကုမု ဒြာပန်း’၊ ‘ရွှေကြာ’ဆိုသော စာအုပ်များကို မြန်မာဘာသာအပြင် အင်္ဂလိပ် ဘာသာပြန်နှင့်ပင် ထုတ်ဝေရ၏။

ကလေးစာပေဟာ မြင့်မြတ်စင်ကြယ်တဲ့ လုပ်ငန်းပါ။ ကလေးစာပေ ကောင်းမွန်လာမှ ကလေးရဲ့ အပြော၊ အဆို (Speech) ကလေးရဲ့ အပြုအမူ (Behavior)၊ ကလေးရဲ့ စိတ်နှလုံး (Mind) တို့ကို စင်ကြယ်စေပါတယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုရင်ရင် ကလေးတွေရဲ့ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ သုံးခုကောင်းအောင် ကလေးစာပေက ဥပမာဆောင်ပေးနိုင်ပါတယ်။

ကလေးစာပေအကြောင်း ပြောရလျှင် မောင်နီသင်း၏ မျက်လုံးမှေး မှေးက ပြူးကြယ်လာသယောင်၊ အရောင်တွေက တစ်လက်လက်။ သူက ‘ပညာရေး မဟာဝိဇ္ဇာ’ ဘွဲ့ ရထားသူ၊ ပညာရေး သုတေသီတစ်ဦးမို့ ကလေး စိတ်ပညာကို ပိုနားလည်၏။ ကလေးစိတ်ပညာ၌ သူ၏ အနုပညာ၊ သူ၏

စေတနာတွေ ပေါင်းထည့်လိုက်သောအခါ ရှားရှားပါးပါး ကောင်းမွန်သော ကလေးကဗျာ၊ ကလေးပုံပြင်တွေ များလာ၏။

‘ပညာရေးနဲ့ စာပေဆိုတာက နေရောင်နဲ့ လရောင်လိုပဲ။ ဆက်စပ်မှု ခိုတယ်။ ပညာရေးဆိုတာကလည်း ကျောင်းပရိဝုဏ်ထဲမှာသာ ရှိတာမဟုတ်ဘူး။ အပူလို့ မိခင်ဝမ်းကြောတိုက်ထဲက မွေးလာကတည်းက မိခင်ရဲ့စကား၊ မိခင်ရဲ့ အသံကို နားထောင်ပြီး သင်ယူခဲ့ရတာပါ။ ကျွန်တော်တို့က မွေးကတည်းက နားထောင်သူ (Listener)၊ သင်ယူသူ (Learner) တွေ ပါပဲ။ နေရာတိုင်းမှာ ပညာရေးဆိုတဲ့ နေရောင်ရှိပါတယ်။ ပညာရေးဟာ ဘယ်တော့မှ ဆိတ်သုဉ်း ကုန်ခမ်းတယ် မရှိပါဘူး။ အကြောင်းအရာကို အခြေခံ ဗဟုသုတ ဖြစ်စေတဲ့ သုတစာပေ၊ ဘဝနဲ့လောကကို မြတ်နိုးစေတဲ့ ရသစာပေတွေဟာ ပညာရေးနဲ့ အစဉ်ဆက်စပ်နေပါတယ်’

မောင်နီသင်းပြောခဲ့သော သုတရသစာပေနှင့် ပညာရေးဆက်စပ်မှုက အရေးကြီးလှ၏။ အထူးသဖြင့် မွေးသည်မှ သေသည်အထိ ဘဝတစ်သက်တာ ပညာရေး (Life-Long Learning) ကို နိုင်ငံတကာက အရေးပေးလုပ်ဆောင်ကြရာတွင် ပညာရေးနှင့် စာပေဆက်စပ်မှုက မရှိမဖြစ်။

ပျဉ်းမနား မောင်နီသင်းက ကဗျာအဖွဲ့အနွဲ့ကောင်း၊ ကလေးစာပေရေးသားရာတွင် အောင်မြင်သကဲ့သို့ စာပေဟောပြောပွဲ အတော်များများ ခံကြားခံရသူလည်း ဖြစ်၏။ သူ၏ ဟောပြောချက်များတွင် အကြောင်းအရာကောင်းသကဲ့သို့ အဝဇ္ဇန်းရွှင်ရွှင်နှင့် ဟာသဖောက်တတ်သောကြောင့် ခရီးသတ်က သိပ်ကြိုက်ကြသည်။ မြန်မာပြည်တစ်လွှား သူ မရောက်ဖူး၊ မဟောဖူးသောနယ် မရှိသလောက် နေရာအနှံ့သွားသည်။

‘စာပေဟာ မိုးရေ၊ နှင်းရည်လို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်ပြီးသား ဖြစ်တဲ့ အတွက် စာပေဟောပြောပွဲဆိုလည်း မိုးရေနှင့် နှင်းရည်ကို သယ်ဆောင်အနီးပက်တာ ဖြစ်တယ်။ ဒီသဘောကို လက်ခံပြီး ကျွန်တော် အစဉ်တစိုက် ကြိုးစားခဲ့ပါတယ်’ ဟု စာပေဟောပြောပွဲနှင့် ပတ်သက်လို့ မောင်နီသင်း ပြောဖူးသည်။

၁၉၈၈ ခုနှစ် အရေးအခင်းကာလတွင် မောင်နီသင်း ကားတိုက်ခံရသည်။ ကားက တပ်ဖွဲ့တစ်ခုခုမှကားဟု ဆို၏။ ဒဏ်ရာတော်တော် ပြင်းထန်

သဖြင့် ဆေးရုံရောက်တော့ သူ့ဦးခေါင်းက သိပ်မကြည်လင်။ ပထမ ရက်
 သတ္တပတ်များတွင် သူ့ဇနီး၊ သူ့သားသမီးများကိုပင် မမှတ်မိတော့။ နောက်ပိုင်း
 သက်သာလာ၍ အလုပ်ပြန်ဆင်းသည်။ သို့သော် ဉာဏ်ရည်များ ကျဆင်းသွား
 သည်။ ကဗျာမစပ်နိုင်၊ ကလေးစာပေ မရေးနိုင်တော့။ သူ၏ ရာနှုန်းပြည့်အပြိုင်
 က ယခုတစ်ဝက်သာသာပဲ ကျန်တော့သည်။ ဌာနမှ အငြိမ်းစားယူပြီး မကြာ
 ခင် ကွယ်လွန်သွားရှာသည်။

‘နေခြည်မှာ ရွှေရည်လောင်း ငါတို့စာသင်ကျောင်း’ ဆိုသော သူ၏
 ကဗျာတိုလေးကား ပညာရေးဌာနတွင် ဝင်းလက်တောက်ပ ရှင်သန်တည်တံ့
 ခဲ့။



လမ်းဆက်လျှောက်သွားတဲ့ ခင်ပန်နှင်း

နေမထွန်းလည်း လဝန်းဖြူစင်
ထွန်းလျက်ပင်တည့်၊
လမသာလည်း တာရာရွှန်းစို
ထွန်းလျက်ကိုတည့်။
လမင်းမထိန်၊ ကြယ်ရောင်မှိန်လည်း
အိမ်ပေါက်ဝတွင် မီးခွက်ပြင်၍
ထွန်းတင်ဦးမည်ပါတကား။ ။

ဒီကဗျာက 'ဆရာတင်မိုးရဲ့ ကဗျာပါ။ ဘယ်မှာဖတ်ရသလဲဆိုတော့
သမီးလျှောက်သူများ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် စာအုပ်အဖွင့်မှာပါ။ ကဗျာနာမည်က
'လမ်းမပျောက်ပါ' တဲ့။

အဲဒီဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်စာအုပ်က ၁၉၈၂ ခုနှစ်မှာ ထွက်ခဲ့ပါတယ်။
ဗွန်ခဲတဲ့ ၃၈ နှစ်လောက်ကပေါ့၊ အဲဒီစာအုပ်ထဲမှာ ကျွန်တော် မှတ်မိတယ်။
သံလျှင် မောင်မောင်ဦးရယ်၊ မောင်မြင့်မား (ဘိုကလေး)ရယ်၊ သားကြီး
အောင်ဇေယျရယ်။ သူတို့က အခုထက်ထိ စာပေနယ်မှာ လှုပ်ရှားရေးသား
နေကြသူတွေပါ။ အမျိုးသမီးကလောင်ရှင်တစ်ယောက်လည်း ပါသေးတယ်။
သူကတော့ 'ခင်ပန်းနှင်း(မြောင်းမြ)' ဆိုတာပါပဲ။ သူတို့ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်
ထွက်လာတော့ ချီးကျူးအားပေးကြသူ များပါတယ်။ မျိုးဝေစာအုပ်စင်
ထဲကလည်း အားပေးတယ်။ သောင်းပြောင်းတွေလာ မဂ္ဂဇင်းမှာဆိုရင်
အောင်စွမ်းရည်က 'ဒီဝတ္ထုတိုတွေ ရေးတဲ့သူတွေ လမ်းဆက်လျှောက်နိုင်ပါစေ၊
သမီးမပျောက်ပါစေနဲ့' လို့တောင် ချီးကျူးဆုတောင်းပေးခဲ့တာ ဖတ်ဖူးလေရဲ့။

ဒီ 'လမ်းလျှောက်သူများ' ထဲက စာရေးသူ တော်တော်များများ ကျွန်တော်နဲ့ ရင်းနှီးသူတွေ များတယ်။ သံလျင်မောင်မောင်ဦးက သူငယ်ချင်း အရင်းအချာကြီး၊ ကျွန်တော့်နာမည်အရင်းကလည်း မောင်မောင်ဦးလေ။

စာပေလောကမှာ မောင်မောင်ဦးဆိုတဲ့ နာမည်ရင်းနဲ့ သုံးယောက်ရှိ တယ်။ သံလျင် မောင်မောင်ဦးရယ်၊ တင်သန်းဦးရဲ့ နာမည်ရင်းကလည်း မောင်မောင်ဦးပဲ။ ဟိန်းလတ် နာမည်ရင်းကလည်း မောင်မောင်ဦးပဲလို့ ပြောစမှတ် ရှိကြတယ်။

မောင်မြင့်မား (ဘိုကလေး) ကတော့ လူကသာ ပိန်ပိန်ချည့်ချည့်နဲ့၊ ယမကာ ရီဝေဝေနဲ့။ ရေးလိုက်တော့ မုဆိုးဝတ္ထုတွေ၊ ဆင်ပစ်လိုက်၊ ကျား ပစ်လိုက်၊ ဗိုလ်တာရာ (ရဲဘော်သုံးကျိပ်) နောက်ပိုင်းမှာ မုဆိုးဝတ္ထုအရေး ကောင်းသူက မောင်မြင့်မား (ဘိုကလေး) ပဲ။ ရတီမဂ္ဂဇင်းကို ကျွန်တော် ကိုင်တုန်းက သူ့ဝတ္ထု တော်တော်များများ ရွေးပြီး ထည့်ပေးဖူးတယ်။

သားကြီး မောင်ဇေယျကျတော့ သူ့အဖေ ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်က တစ်ဆင့် သိရတာ။ ကျွန်တော်တို့က အားရင် ဆရာလင်းယုန်ကြီးအိမ်သွား ပြီး စကားပြောတတ်တယ်။ အဲဒီမှာ ဆရာသား မောင်ဇေယျတို့၊ မောင်ဒေဝ တို့နဲ့ သီခွဲရတာပဲ။ သူတို့နဲ့ တစ်တွဲတည်း ခင်မင်ရတာက ကွယ်လွန်သူ မင်းလူတို့၊ ပန်းချီကိုမြိုးတို့ပါပဲ။

ကျွန်တော်နဲ့ မသိသူဆိုလို့ ခင်ပန်းနှင်း (မြောင်းမြ) ပဲ ရှိတယ်။ ဒါ ပေမယ့် ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း ကဗျာဆရာမောင်ရင့်ကြူး (မြောင်းမြ) က မိတ်ဆက်ပေးပေးချင်း သူနဲ့ ချက်ချင်း မင်ခင်သွားတာ မဆန်းဘူး။ မြန်မာ့ ရုပ်ရှင် ကိုခင်မောင်ရင်၊ ဘတင့်၊ တင်ဋေ၊ ကျော်ဆွေ၊ ရွှေဘတို့က အစ ဝင်းဦး၊ ကျော်ဟိန်း၊ ရန်အောင် အလယ်၊ ပြေတီဦး၊ ဟိန်းဝေယံ၊ မိုးယံစွန် အဆုံး မင်းသားတွေအကြောင်း သူနဲ့ ကျွန်တော် စကားလက်ဆုံ ပြောလို့ မကုန်။ 'စိတ်' ရုပ်ရှင်ထဲက ဝါဝါဝင်းရွှေ၊ 'သင်္ကြန်မိုး' က ခင်သန်းနု၊ 'ကကြီးရေက' ထဲက မြတ်မွန်၊ 'နှင်းပျောက်တဲ့နွေ' ထဲက တင်တင်အေး၊ 'နှစ်ယောက်တည်း နေချင်တယ်' က တင်တင်မူ၊ မိုးမြို့မြင့်အောင်ခေတ်ကနေ မိုးပောက်၊ နန်းဆုရတီမိုး၊ ဝတ်မှုန်ရွှေရည်တို့အထိ။ သီချင်းပိုင်းကျတော့လည်း စန္ဒရားချစ်ဆွေ၊ ကိုသန်းလှိုင်၊ သန်းဖေလေး၊ မောင်မောင်ကြီးတို့က အစ

ဆင်းလတ်၊ ပလေးဘွိုင်း သန်းနိုင်၊ ပုလဲကစပြီး စိုင်းစိုင်းခမ်းလှိုင်၊ ဆင်
 ဆိတ်၊ ကျားပေါက်တို့အထိ သူက အကုန်ပြော။ ကျွန်တော်ကလည်း ကြား
 မြင်ဖူးသမျှ ဝင်ရော၊ မိတ်ဆက်လာတဲ့ မောင်ရင့်ကြူးကတောင် 'ခင်
 နှစ်နှစ်ယောက်ပဲ ဆက်ပြောကြပါတော့ဗျာ' ဆိုပြီး ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်
 ထို့ ထားရစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီကစပြီး သူနဲ့ ခင်မင်ခဲ့၊ နောက်ပိုင်းကျမှ သူက
 ဆက်တာခင်မြင့်ဦးဆိုတဲ့ ဆရာဝန်ကြီးဖြစ်မှန်း သိခဲ့ရတာ။ အသံတအား
 ထွယ်ကျယ်နဲ့ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းပြော၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်အသာထား လမ်း
 ဆား အရက်ပိုင်းမှာပါ အမျိုးသားကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာတွေနဲ့ ခွက်လှည့်
 သောက်မလား သိပ်ရတာပေါ့။ စီးကရက်မီးတရဲရဲ၊ စီးကရက်မရှိရင် ဆေး
 ချေလိပ်က ဖွားဖွားနဲ့။

'စာရေးတာ ဝါသနာပါတော့ စကားလုံးတွေ တစ်လုံးချင်းအဓိပ္ပာယ်
 တို့ ကောက်ယူ ခံစားတတ်တာက စပါတယ်။ စာမဖတ်တတ်ခင်ကတည်းက
 သီချင်းတွေ ကြိုက်တတ်တယ်။ ကျွန်မငယ်ငယ်က အဆိုတော်တွေဖြစ်ကြတဲ့
 ဒေါ်မေလှမြိုင်၊ ဒေါ်မြင့်မြင့်ရှိန်၊ ဒေါ်မြသက်မူ၊ လီလီကြာညွန့်၊ နွယ်ညီအစ်မ
 များက စလို့ ဒီနေ့ ဟဲဗီးမက်တယ်လ်အထိ ကျွန်မ ကြိုက်တယ်။ စာသား၊
 စကားလုံး တစ်ပိုဒ်စီ၊ တစ်လုံးစီကို ခံစားစိတ်ဖြာ နားထောင်ပါတယ်။
 စာရေးဝါသနာ ဘယ်ကစပါသလဲလို့ မေးရင် သီချင်းကြိုက်တာက စတယ်
 လို့ ပြောရပါတယ်'

သူရဲ စာရေးဝါသနာပါပုံကို ဒီလိုပြောတတ်တယ်။ '၁၉၇၀ လောက်
 ကစပြီး ဖြူနီညိုပြာမဂ္ဂဇင်းမှာ ကဗျာရေးတယ်။ ဆေးတက္ကသိုလ် နှစ်ပတ်
 လည် မဂ္ဂဇင်းတွေမှာလည်း ကဗျာတွေ ရေးခဲ့တယ်။ ပထမတော့ ခင်ပန်နှင်း
 (မြောင်းမြ) ရယ်လို့ ကလောင်အမည် ယူရေးနေရင်းက ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်၊
 သြဂုတ်လထုတ် ရုပ်ရှင်တေးကဗျာမှာပါတဲ့ 'မလှိုင်မေမေ၊ ဝိုင်မေမေ' ဝတ္ထုက
 စပြီး မြောင်းမြကို ဖြုတ်ပြီး 'ခင်ပန်နှင်း'ပဲ သုံးခဲ့တယ်။

'ကျွန်မကို တချို့မိတ်ဆွေတွေက ဆရာဝန် စာရေးဆရာမဟုတ်သော
 စာရေးဆရာ ဆရာဝန်လို့ ခေါင်းတပ်ခေါ်တယ်။ စာပေလောကကို ကျွန်မ
 ဆရာဝန်တံခါးက မဝင်ဘဲ ကိုယ့်နာမည်ကိုပြောပြီး တည်ဆောက်ပြီးမှ
 စာပေလောကကို ဝင်ခဲ့တာပါ'

သူပြောသော စကားက ဆိုးနေပါလိမ့်မယ်။ စာရေးကောင်းတဲ့ဆရာ
 ဝန်တွေ အပြိုင်းအရိုင်း ရှိခဲ့တာကိုး။ သူရိယကန္တိ၊ ဒေါက်တာထွန်းရွှေ၊
 မောင်သင်၊ ဆရာဝန်တင်ရွှေတို့လို လူကြီးတွေ၊ ဂျူး၊ နိုင်ဇော်၊ လူမျိုးနော်၊
 ဖြေမြင့်၊ ကျော်စွာထက်၊ လင်း(ဆေး-၁)၊ ပြေ(ဆေး-၂)၊ ဒေါင်တာငွေစိုး၊
 ဒေါက်တာမောင်မောင်ညို၊ ဒေါက်တာရဲနိုင်၊ ဝင်းဝင်းလတ်၊ မြနှောင်းညို၊
 တင်မောင်သန်း၊ စုထား၊ ရဲဘုန်းခေါင်၊ အောင်ထိပ်၊ ဒေါက်တာအောင်ကြီး
 စတဲ့ ဆရာဝန် စာရေးဆရာတွေ နားကြပ်နဲ့ ကလောင်တွဲကိုင်တဲ့သူတွေ
 မြန်မာစာပေလောကမှာ အများကြီး ထွန်းပေါက်ခဲ့တယ်လေ။ ခင်ပန်နှင်း
 ပြောချင်တာက သူ့ရဲ့ ကနဦးဝတ္ထုတိုတွေဖြစ်တဲ့ ‘ရွှေကွန်ချာ’(ရုပ်ရှင်မဂ္ဂဇင်း)၊
 ‘ရေမရှိသောမြစ်’ (လမ်းလျှောက်သူများ)၊ ‘ဆာလောင်နေသော ငါးနှင့်
 သည်းသည်းလှုပ်မင်းသမီး’ (သောင်းပြောင်း)၊ တိဗ္ဗိ၊ ဝိဒီယို၊ ပရက်စတို၊
 ဟိုင်းလတ်၊ (သဘင်) စတဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေဟာ ဆရာဝန်အကြောင်း၊ လူနာ
 အကြောင်း၊ ဆေးရုံအကြောင်းတွေ မဟုတ်ခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီဝတ္ထုတွေ ဖတ်မိရင်
 စာရေးသူဟာ ဆရာဝန်ဖြစ်ရမယ်ဆိုတဲ့ အတွေး စာဖတ်သူ ခေါင်းထဲကို
 အဝင်မခံခဲ့လို့ပါပဲ။

ဆရာမ ခင်ပန်းနှင်း ဝတ္ထုတွေ ရေးနေတဲ့အချိန်ကာလမှာ ပြဿနာ
 တစ်ခုနဲ့ ကြုံတွေ့ရတယ်။ စာရေးဆရာကျော်စွာထက်က သူ့အင်တာဗျူး
 တစ်ခုမှာ-

‘ရသစာပေဖြစ်တဲ့ ဝတ္ထုမှာ ကျန်းမာရေး ဗဟုသုတတွေထည့်ရေးတာ
 အနုပညာ တန်ဖိုးကျတယ်။ ဝတ္ထုကို ပျက်စီးစေတယ်လို့ ယူဆကြတယ်။
 ဒါက အနုပညာတန်ဖိုးနဲ့ ပတ်သက်ပြီး ပြောရရင်ပေါ့’ လို့ ပြောခဲ့တယ်။

ဆရာကျော်စွာထက်ရဲ့ သဘောထားကို ဆရာဒေါက်တာ မောင်မောင်
 ညိုက နေ့ရက်ပေါင်းများစွာ ကိုင်စွဲပြီး ချေပခဲ့တယ်။ မြန်မာ့စာပေတိုက်ပွဲ
 ထဲက မှတ်တမ်းတင်စရာလေးတစ်ခုပေါ့။

ဆရာမခင်ပန်းနှင်းကတော့ ဆရာကျော်စွာထက်ဘက်က လိုက်တယ်
 လို့ ပြောပါတယ်။ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ပေဖူးလွှာကို ပေးတယ်၊ ပါမလာဘူး။

‘ဒီကတည်းက ကျွန်မ သိသွားပြီ။ ကျွန်မတို့ဟာ အသက်အရွယ်၊
 အတွေ့အကြုံအင်အား နည်းပါးသူတွေဘက်က ပွင့်ပွင့်လင်းလင်း ခုခံဖို့

အခွင့်အရေးမရကြဘူးဆိုတာ ပြတာပါပဲ' လို့သူက ကျွန်တော့်ကို ပြောပြဖူး
တာ မှတ်မိနေသေးရဲ့။

'ဆရာမ ခင်ပန်းနှင်းနဲ့ အပြင်မှာဆိုရင် ဗရွတ်ရွတ်တပြောတာ များ
တယ်။ ဘယ်အခါမှ လေးလေးနက်နက် သိပ်မပြောတတ်။ ဝိုင်းထဲကို သူဝင်
လာရင် ပွဲကစည်ပြီ။ သူ့ကို စရင်နောက်ရင်လည်း စိတ်မဆိုးတတ်။ သူက
လည်း ဘယ်သူ့ကိုမဆို အားမနာစတမ်း ပက်ခနဲ ဝေဖန်ဖို့ ဝန်မလေး။
ညနေရီ ယမကာဝိုင်းတွေမှာ သူ လိုက်ထိုင်တယ်။ ယောက်ျားသားတွေနဲ့
အပြိုင်သောက်နိုင်တယ်။ အဖြူဆိုင်ဆိုလည်း သူ လိုက်ထိုင်တာပဲ။ အရက်
ဇွတ်မော့လိုက်၊ ဆေးလိပ်သောက်လိုက်နဲ့ သူ့ကို တော်ရုံတန်ရုံလူက စာရေး
ဆရာမလို့ မထင်ကြ။ ဆရာဝန်ဆိုတာတော့ ဝေးသေး။

တစ်နေ့ ဆရာစိန်ခင်မောင်ရီသား ခင်မောင်ဇော်နဲ့ ကျွန်တော် စကား
ဆွဲနေတုန်း ခင်ပန်းနှင်း ရောက်ချလာတယ်။ သူနဲ့ စကား လေး၊ ငါးခွန်း
ဆွဲပြီး သူ ကိစ္စရှိလို့ပြန်သွားတော့ ခင်မောင်ဇော်က ကျွန်တော့်ကို အပြစ်
တင်တယ်။

'ဆရာမို့ ဒီမိန်းမကြီးနဲ့ သွားအရောဝင်တယ်ဗျာ။ ညနေဆို ပုစွန်တောင်
ဆိုင်မှာ လာထိုင်ပြီး အရက်သောက်တဲ့ မိန်းမကြီး။ ဘယ်လိုအတန်းစားက
လည်း မသိဘူး'

ကျွန်တော်က ခင်မောင်ဇော်ကို ဒါ စာရေးဆရာမလို့ပြောတော့ သူက
မယုံ။ ဆရာဝန်ပဲလို့ပြောတော့ ပိုဆိုးသေး။ နောက်ဝိုင်း ကျွန်တော့်ဂျာနယ်
တိုက်ကို စာမူခ လာထုတ်တာမြင်တော့မှ စာရေးဆရာမ ခင်ပန်းနှင်းဆိုတာ
သူက ယုံသွား။

အပြင်မှာ ပေါ့ပါးလွတ်လပ်စွာ နေသလောက် သူ့ဝတ္ထုမှာကျတော့
ဒဿနနက်နက်နဲနဲတွေ တွေ့ရတယ်။ ဥပမာ- ပေဖူးလွှာမဂ္ဂဇင်းမှာပါတဲ့
'နှိုင်းပြာမှုန်ဝေ' ဝတ္ထုဆိုရင် အပြာရောင်ကြိုက်သူချင်း တူပေမယ့် အမြင်ချင်း
မတူတဲ့သဘောကို ပြလာတယ်။ စွဲလမ်းနှစ်သက်မှုပြင်းထန်ရင် လူတစ်ယောက်
ဟာ အစွန်းရောက်တတ်တယ်။ လိုရာဆွဲ တွေးတတ်ကြတယ်။ ကိုယ့်စွဲလမ်း
စိတ်နဲ့ အထာကျ အကွက်ဝင်သွားတဲ့၊ ကိုယ့်စွဲလမ်းမိတဲ့ တစ်ဖက်လူရဲ့
အပြောအဆို၊ အပြုအမူလေးတွေကို နှစ်ခြိုက်ကျေနပ်တတ်တယ်။ မတော်တဆ

ဆန့်ကျင်သွားတာတွေ၊ ဘဝင်မကျစရာလေးတွေ ကြိုတာနဲ့ စိတ်ထိခိုက်ပြန်
ရော၊ တကယ်တော့ ဆဲဒီဝတ္ထုဟာ ‘စွဲလမ်းစိတ်လွန်တဲ့ အယူသီးမှု’ (Super-
stitions)နဲ့ အစွန်းရောက်ခြင်း(Extreme)တို့ကို စာဖတ်သူနှလုံးသားထဲ
အနုပညာမြောက်စွာ ယှဉ်ပြ ရေးပြသွားတာပဲ။

‘အကြိုက်ချင်း တူတိုင်း ခံယူချက်၊ ယုံကြည်ချက်တူချင်မှ တူမယ်၊
‘မှိုင်းပြာမှုန်ဝေ’ထဲက ဆရာဝန်ကြိုက်တဲ့ အပြာက အတ္တပြာ၊ စိုးမိုးပြာ၊
ကောင်းကင်ကြီးကို စိုးမိုးချင်တယ်၊ အရာရာကို အုပ်မိုးပိုင်စိုးထားချင်တယ်။
သူနာပြုဆရာမလေးကြိုက်တဲ့ အပြာက မေတ္တာပြာ၊ အေးချမ်းပြာ၊ တည်တံ့
ငြိမ်သက်တဲ့ သဘောဆောင်တဲ့ ကောင်းကင်ပြာ၊ ဒီဝတ္ထုမှာ ဘာဇာတ်လမ်းမှ
မပါဘဲ စိတ်အထွတ်အထိပ်ရောက်အောင် ကျွန်မ ကြိုးစားထားပါတယ်’
လို့ ခင်ပန်နှင်းက ရှင်းပြခဲ့တယ်။

‘ဒီဝတ္ထုကိုသာ အင်္ဂလိပ်လိုပြန်ပြီး နိုင်ငံခြားကိုပို့နိုင်ရင် သိပ်ကောင်း
မှာပဲ’လို့ ကျွန်တော်က ချီးကျူးမိတဲ့အခါ...

‘ဆရာက အင်္ဂလိပ်တော်တာပ၊ ဆရာ ဘာသာပြန်ပေးလေ’

မှိုင်းပြာမှုန်ဝေဆိုတဲ့ ခေါင်းစဉ်တစ်ခုတည်းကိုပဲ အင်္ဂလိပ်လို ရသ
ပေါ်အောင် ဘယ်လိုပြန်ရမလဲဆိုတာ စဉ်းစားလို့မရ။ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်လုံးဆိုရင်
တော့ အတွေးနက်လွန်းလို့ ကျွန်တော့် အင်္ဂလိပ်စကားလုံးတွေက လိုက်နိုင်မှာ
မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော် အင်္ဂလိပ်စာ စွမ်းရည်ကို ပိုတွက်ထားပုံပေါ်တယ်။
အတင်းပဲ ဘာသာပြန်ဖို့ တိုက်တွန်းလို့ စကားနည်းရန်စ ခေါင်းညိတ်လိုက်
မိတာ တော်သေးရဲ့လို့ သက်ပြင်းချမိ။

ပေဖူးလွှာမှာပါတဲ့ ‘နေရာ’ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုတိုကိုလည်း ကျွန်တော် မှတ်
မိနေသေးရဲ့။ ဝတ္ထုနာမည် အတိအကျကိုတော့ မမှတ်မိတော့ဘူး။ ‘နေရာ’
နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ အယူအဆ၊ အတွေးစကား ချဲ့ရင်ချဲ့သလို ဆန့်ထုတ်လို့ရတယ်။
စာပေစိစစ်ရေးရဲ့ မှန်ဘီလူးချဲ့ကားပြီး ပိုက်စိတ်တိုက် စိစစ်ဖြတ်တောက်နေတဲ့
ကာလမှာ ဒီဝတ္ထုက ပညာပါလွန်းလို့ လွတ်လာတာပဲ။ သူရေးတဲ့ ‘နေရာ’
က ဘတ်စ်ကားပေါ်က နေရာကိစ္စ၊ ကုန်စိမ်းကားပေါ်မှာ မတ်တတ်ရပ်
လိုက်လာရတဲ့ ဆရာဝန်မလေးကို နေရာဖယ်ပေးရမှာစိုးလို့ မမြင်ချင်ယောင်
အတင်းဆောင်တဲ့၊ သူ အခမဲ့ကုသပေးလိုက်ရတဲ့ လူနာရဲ့ အတွင်းစိတ်ကို

အသေးစိတ်ရေးသား ခြယ်မှုန်းပြထားတယ်။ အဲဒီမှာ သူက 'ဆရာဝန်စဉ် မမိတဲ့ ဆရာဝန်' ဆိုတဲ့ စကားလုံးအသစ် တစ်လုံးလည်း သုံးပြထားတယ်။ ဆရာဝန်ဆိုရင် တောမှာနေဖူးမှာ၊ တောမှာမနေဖူးရင် မြန်မာပြည်သား မပီသဘူးလို့ သတ်မှတ်ထားတဲ့ကိစ္စ။ အဲဒီလိုပဲ တချို့ဆရာဝန်တွေကျတော့ အဆက်အသွယ်က မကောင်း၊ ဒါကြောင့် မြို့နယ်သေးသေးလေးတွေမှာပဲ အကြာကြီးနေကြရ။ သူတို့ကိုကျတော့ မြို့ကြီးပြကြီး ဆေးရုံအတွေ့အကြုံမရှိလို့ 'ဆရာဝန်စဉ်မမိတဲ့ ဆရာဝန်' ရယ်လို့ သတ်မှတ်ကြပြန်ရော။ ကျန်းမာရေး ဝန်ကြီးဌာနရဲ့ နေရာချထားမှုမှာ သဘာဝမကျတဲ့ ဖြစ်ရပ်တွေကို တို့ထိပြသွားတာပဲ။

ဆရာမ ခင်ပန်နှင်းနဲ့ သူ့ခင်ပွန်းကို တွဲလျက် မြင်ရခဲ့တယ်။ နောက် ဦင်းကျမှ သူ့ခင်ပွန်းနဲ့ ကျွန်တော် သိရတယ်။ သိပ်ကို သဘောထား နူးညံ့ သိမ်မွေ့တဲ့သူပဲ။ သူတို့မှာ သားသမီး မရှိဘူး။ သူ့ခင်ပွန်းက အရင်ဆုံးတယ်။ အထီးကျန်ဘဝမှာ သုံး၊ လေးနှစ်နေပြီး ဆရာမလည်း ကင်ဆာရောဂါနဲ့ ကွယ်လွန်ရှာတယ်။ မန္တလေးက သူ့ညီမဆီ သွားဦးမယ်လို့ ကျွန်တော့်ကို လာနှုတ်ဆက်တယ်။ ကျွန်တော်တို့လုပ်တဲ့ ရွှေသံလွင်မီဒီယာက ကျန်းမာရေး အစီအစဉ်မှာ ရာထူးနေရာလစ်လပ်လို့ သူ လာလျှောက်တာ၊ ကျွန်တော်နဲ့ ကျော်ဇင်ကိုကိုက သူ့ရောက်လာမယ်ဆိုလို့ ဝမ်းသာနေကြတာ။ နောက်လမှာ သူ အလုပ်ဝင်ရဖို့ ရှိနေတယ်။

ကျွန်တော်တို့နားမှာ စာရေးဆရာ တော်တော်များများ ရှိနေကြပြီ။ အမျိုးသားစာပေဆုရ ရေနံမြေ မောင်မောင်ကြည်၊ အမျိုးသားစာပေဆုရ ခင်းချမ်းမွန်၊ မျိုးကိုမျိုး၊ ကျော်သီဟ (ဟင်္သာတ)၊ သွားထက်နိုင်(ဘူမိဗေဒ)၊ ဘုန်းဝေ၊ ချစ်ချစ်ချိုင်း၊ မင်းတခေတ်၊ သစ္စာပိုင်စိုး၊ ကိုနေ (မန်း)၊ စည်သူအောင်မြင်၊ ကျော်ဇင်ကိုကို၊ ရဲမင်းဦး၊ အံ့ခေါင်မင်း။

'ခင်ပန်နှင်းသာ ရောက်လာရင် ဝိုင်းပိုစည်မယ်ဟေ့'
ဆိုပြီး ဝမ်းသာလှုပ်လှဲ ကြိုဆိုနေကြ...

'လမ်းလျှောက်သူများ' စာအုပ်နဲ့ စင်တော်ကောက်ခံခဲ့ရတဲ့ စာရေးဆရာမခင်ပန်နှင်း ကျွန်တော်တို့ဆီရောက်မလာဘဲ ဟိုးမိုးကုတ်စက်ဝိုင်းဆီကို လမ်းဆက်လျှောက်သွားပါရောကလား။



ပညာရေးလည်ပြန်

ကျွန်တော်က ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးသုတေသန အဖွဲ့မှာ သုတေသနပညာရှင်အဖြစ် ဆယ်စုနှစ်သုံးစုနီးပါး တာဝန်ထမ်းဆောင် ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအချိန်နဲ့ တပြေးညီမှာပဲ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက် ပညာဌာန၊ သမဝါယမဝန်ကြီးဌာန၊ သမဝါယမကောလိပ်တို့မှာ ပြင်ပကျွမ်းကျင် ပညာရှင်အဖြစ် စာသင်ရပါသေးတယ်။ ဒီလိုပဲ ဌာနဆိုင်ရာတွေက အကူ အညီတောင်းလို့ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ စက်မှု(၁)ဝန်ကြီးဌာန၊ ပြန်ကြား ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အားကစားဝန်ကြီးဌာနတွေမှာလည်း သင်တန်းမျိုးစုံ ပို့ချ ပေးခဲ့ရပါတယ်။

အခုလက်ရှိမှာလည်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနက ဖွင့်လှစ် တဲ့ စာပေဖန်တီးမှုနှင့် တည်းဖြတ်မှုဘွဲ့လွန်သင်တန်း၊ အားကစားနှင့် ကာယ ပညာ ဦးစီးဌာန၊ အားကစားသိပ္ပံဘွဲ့သင်တန်းတွေမှာ စာပေသင်ကြား ပို့ချ ဆဲပါ။ ဌာနဆိုင်ရာက အငြိမ်းစားယူပြီးနောက်မှာလည်း စာသင်ပိုင်းတွေ၊ ဘော်ဒါတွေမှာလည်း စာသင်ကြားပေးပါသေးတယ်။

တစ်နည်းပြောရရင် ကျွန်တော့်ရဲ့ စာသင်သက်ဟာ ဆယ်စုနှစ်ငါးစု နီးပါးရှိနေပါပြီ။ တိတိကျကျပြောရရင် ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်မှာ ဘွဲ့ရပြီးပြီးချင်း အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာနက ဖွင့်လှစ်တဲ့ 'အလုပ်သမားညကျောင်း' (ယခု ပုဇွန်တောင် အထက (၄) နေရာမှာ စပြီး စာသင်တာ ခုထိပဲ ဆိုပါတော့။ ပြောရရင်တော့ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူတွေရယ်၊ မြန်မာပညာရေးရယ်နဲ့ ကျွန်တော် နှစ် ၅၀ နီးပါး တစ်ခါမှ အဆက်မပြတ်ကြောင်းပါပဲ။

ပညာရေးစနစ်အမျိုးမျိုး(ပညာရေးဝန်ကြီးအဆက်ဆက်)ကို ဖြတ်သန်းခဲ့တဲ့အလျောက် ကိုယ်တိုင် ငယ်စဉ်ကပညာသင်ယူခဲ့ပုံကို ပြန်ပြောင်းသတိပေးတယ်။ ကျေးဇူးရှင် ဆရာ၊ ဆရာမတွေရဲ့ ကျေးဇူးတော်ဂုဏ်ကိုလည်း ခြေလှမ်းတမ်းတ လက်စုံမိုး ရှိခိုးဦးခိုက်လိုတာကလည်း ပါတာပေါ့။

ကျွန်တော် ပထမဦးဆုံးနေရတဲ့ ကျောင်းက 'လေဒီပေါ်ထွန်းကျောင်း' ဖြစ်တယ်။ အင်္ဂလိပ်ခေတ်က နာမည်ကျော်ခဲ့တဲ့ 'ဆာပေါ်ထွန်း' ရဲ့ ဇနီး ဇနီးထောင်ထားတဲ့ ကျောင်းပေါ့။ ရန်ကုန်မြို့ 'ဟယ်လပင်လမ်း' (အခု ဆလင်လမ်း)မှာ ရှိတယ်။ ကျောင်းရဲ့တကယ့်နာမည်က Childrens' Play School (ကလေးများကစားကျောင်း)ပေါ့။ ၁၉၅၃-၁၉၅၄ တစ်ဝိုက်က ဇနီးကျွန်မြို့ရဲ့ နာမည်အကြီးဆုံး ကျောင်းတစ်ကျောင်းပါပဲ။

ဒီကျောင်းမှာ သူငယ်တန်းက သုံးနှစ်နေရတယ်။ Infant A, Infant B, Infant C (သူငယ်တန်းလေး၊ သူငယ်တန်းလတ်၊ သူငယ်တန်းကြီးပေါ့) သူငယ်တန်း သုံးနှစ်နေပြီးမှ ပထမတန်း တက်ရတယ်။ မှတ်မှတ်ရရ အဲဒီ သူငယ်တန်း သုံးနှစ်စလုံး စာအုပ်၊ ခဲတံဝေးလို့ ကျောက်သင်ပုန်း၊ ကျောက်တံဆောင် တစ်ခါမျှ မကိုင်ခဲ့ရဘူး။ အိမ်စာမပေးဆို သူငယ်တန်းသုံးနှစ်လုံး ဆန်ခါမှ ကျောင်းမှာ စာမသင်ခဲ့ရဘူးလေ။ ကျောင်းသွားတက်ပြီး ဘာစာမှ ဆောင်ရဘူးလားဆိုပြီး အံ့သြကောင်း အံ့သြမယ်။ တကယ်ကို စာဟုတ်တိတ်တိတ် မသင်ပါဘူး။ ကျောင်းရောက်တာနဲ့ ဆရာမတွေက စန္ဒရားတီးတယ်။ အင်္ဂလိပ်သီချင်း၊ မြန်မာသီချင်းတွေ ဝိုင်းဆိုကြရတယ်။ သီချင်းတွေထဲမှာ အေ ဘီ၊ စီ၊ ဒီ သီချင်းတို့ ကကြီး ခခွေးသီချင်းတို့လည်း ပါတာပေါ့။

အများအားဖြင့်တော့ ကလေးတွေဆိုလို့ကောင်းမယ့် သံစဉ်ချိုမြိန်တဲ့ 'ဆိုလွယ်' သီချင်းတွေပဲ။ အင်္ဂလိပ်သီချင်းဆိုတဲ့အခါ အင်္ဂလိပ်သံပီသအောင်၊ မြန်မာသီချင်းဆိုတဲ့အခါ မြန်မာသံပီသအောင် ဆရာမတွေက သေသေချာချာ ရတနာစိုက် ပြင်ပေး၊ သင်ပေးတယ်။ သီချင်းဆိုရင်း ကျောင်းသူရော ကျောင်းသားပါ စည်းချက်ညီညီ ကကြရတယ်။ သီချင်းဆိုပြီးရင် ကစားကြရတယ်။

သစ်သားတုံးရောင်စုံလေးတွေ၊ ခပ်ပေါ့ပေါ့ကနေ ခပ်လေးလေးအထိ ချပေးထားတယ်။ အိမ်ဆောက်တမ်း၊ တံတားဆောက်တမ်း ကစားရတယ်။ ရောင်စုံ သစ်သားတုံးလေးတွေကို အဝါရောင် (Yellow) အတုံးလေးတုံး

အစိမ်းရောင် (Green) နှစ်တုံး၊ အပြာရောင် (Blue) တစ်တုံး ယူခဲ့လို့ ပြောတယ်။ အဲဒီတုန်းကတော့ ကျွန်တော်တို့ မသိဘူး။ အခုတော့ နားလည် သွားပြီ။ ဒါဟာ အရောင်တွေ သင်ပေးနေတာပဲ။ အင်္ဂလိပ်လို၊ မြန်မာလို သင်ပေးနေတာပဲ။ အရေအတွက် တစ်၊ နှစ်၊ သုံး၊ (One, Two, Three) သင်နေတာပဲ။

သစ်သားတုံးလေးတွေ ဟိုနေရာ၊ ဒီနေရာ သယ်မ၊ သွားစေတာ ခန္ဓာ ကိုယ်ကြံ့ခိုင်ရေး လေ့ကျင့်ပေးနေတာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ ရွံ့ရောင်စုံတွေ ချပေးတယ်။ အဲဒီမှာ အဝိုင်းတွေ၊ အချွန်တွေ၊ တြိဂံပုံတွေ လုပ်ပြကြရတယ်။ ဆရာမတွေက ကလေးတစ်ယောက်စီကို တစ်မျိုးစီခိုင်းတယ်။

'Please Make it into Triangle'

'တြိဂံပုံလေး လုပ်ပြပါဦး' ဘာညာ စသဖြင့် ရွံ့ကို လက်နဲ့ နယ်ဖတ် တဲ့ အတွက် လက်ချောင်းလေးတွေရဲ့ ဆုပ်ကိုင်အား ဖြစ်ထွန်းစေတဲ့အပြင် အင်္ဂလိပ်စာလုံး မြန်မာစာ ဝေါဟာရတွေပါ နားရည်ဝလာစေတယ်။ ပြီးတဲ့ အခါ အရုပ်ကားချပ်တွေ ယူလာတယ်။ ဥပမာ- တိရစ္ဆာန်ပုံတွေဆိုပါတော့ ဆင်ရုပ်၊ မြင်းရုပ်၊ ကျားရုပ် ဒါတွေကို ထောင်ပြတယ်။ အင်္ဂလိပ်လို ဘယ်လို ခေါ်သလဲဆိုတာ ဆရာမက အသံထွက် ရွတ်ပြတယ်။ ပြီးရင် ထိပ်တုံးတုံး ကတ်ကြေးတွေပေးပြီး အဲဒီပုံတွေ ညှပ်ခိုင်း၊ ကိုယ်ညှပ်တဲ့ အရုပ်နာမည်ကို အင်္ဂလိပ်လို၊ မြန်မာလို ပြောပြီး တစ်ယောက်စီ ဘုတ်ပြားမှာ လိုက်ကပ်ကြ၊ အရုပ်ကို ညီညီညာညာ ကတ်ကြေးနဲ့ ညှပ်တတ်တဲ့ အလေ့အကျင့်တွေ သင် သေးတယ်။ ဝေါဟာရသင်တွေပါ အလိုလို တတ်လာကြတာပဲ။

နွေလယ် ထမင်းစားပြီးရင် တစ်ရေးအိပ်ခိုင်းတယ်။ အိပ်ရာကနိုးရင် ဆရာမတွေက ပုံပြောပြ၊ ခြံထဲမှာ ပြေးတမ်းလိုက်တမ်း ကစားကြ။ ပန်းချီ ဆွဲချိန်မှာ ပန်းချီဆွဲ၊ သီချင်းဆို ကျောင်းဆင်း။

ဒါကြောင့် ကျောင်းသွားရမယ်ဆို ကလေးတိုင်း ပျော်နေကြတာပဲ။ အိမ်ရောက်ရင်လည်း ဘာစာမှကျက်စရာမလိုဘူး။ ဒီလိုနဲ့ သူငယ်တန်းသုံးနှစ် ပြီးလို့ ပထမတန်းလည်း ရောက်ရော အင်္ဂလိပ်စာ၊ မြန်မာစာ၊ သင်္ချာတွေ အကုန်ကျေညက်နေပြီ။ အဲဒီတုန်းက အတန်းဖော်တွေက စိုးညွန့်၊ ထွန်းညွန့် တို့ (အင်္ဂလိပ်စာဌာန ဒေါ်ကြည်ကြည်ညွန့်၊ နောက် လဝကညွန့်မှူးရဲ့ အစ်ကို

တွေ)၊ ကြေးမုံသတင်းစာ အယ်ဒီတာချုပ် စာရေးဆရာ (ဦး)ရဲတင့်ရဲ့ဇနီး ဒေါ်မေမေအောင်တို့ကို သတိရသေးတယ်။ အဲဒီ ကျောင်းထွက်တွေထဲမှာ အဆိုကျော် ရင်ခန့်သံ မောင်အေးစွန်းတို့၊ သရုပ်ဆောင် ကိုအရိုင်းတို့လည်း နို့ပါသေးတယ်။

'လေဒီပေါ်ထွန်း' ကျောင်းမှာ သူငယ်တန်းသုံးနှစ်နေပြီး အခု ဓမ္မစေတီ လမ်းက 'P.P Boundry Road School' ဆိုတဲ့ 'ဘောင်ဒရီလမ်း ပုဂ္ဂလိက မူလတန်းကျောင်း' ဆိုတာကို ပြောင်းတယ်။ ကျောင်းတည်ထောင်သူ ဆရာမ ကြီး ဒေါ်ခင်ခင်အေးကို အစွဲပြုပြီး 'ဒေါ်ခင်အေးကျောင်း' လို့လည်း လူသိ များတယ်။ အဲဒီကျောင်းမှာလည်း ပထမတန်းကနေ သတ္တမတန်းအထိ မြန်မာစာကလွဲရင် အကုန် အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ သင်ပေးတယ်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်က Romance of Reading စာအုပ်တွေပဲ။ 'စာဖတ်ခြင်းကို ချစ်မက်ခြင်း' ဆိုတဲ့ စာအုပ်မှာမည်အတိုင်း အင်္ဂလိပ်ကဗျာ၊ ပုံပြင်၊ ပြဇာတ်၊ ဝတ္ထုတို့တွေပါတဲ့ စာအုပ်ပဲ။

အတွဲလေးတွဲကို ပထမတန်းကနေ စတုတ္ထတန်းအထိ လေးနှစ်လည်း သင်ပြီးရော အင်္ဂလိပ်စာအုပ်အားလုံးကို ဖတ်တတ်သွားပြီ။ (အခု ကျွန်တော် ရေးသားနေတဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်တွေဟာ မူလတန်းလေးနှစ်မှာ သင်ခဲ့ရ တဲ့ ပညာတွေရဲ့ ကျေးဇူးပဲ)။ မြန်မာ့သမိုင်း၊ မြန်မာ့ပထမဝိကအစ အကုန် အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ပဲ သင်ရတယ်။ သင်္ချာလည်း အင်္ဂလိပ်လိုပဲ။ အလီတောင် အင်္ဂလိပ်လိုပဲ ကျက်ရတယ်။ 'လေးငါးလီနှစ်ဆယ်' မကျက်ရဘူး။ 'Four Five Are Twenty' လို့ပဲ အာဂုံဆောင်ခဲ့ရတယ်။

မြန်မာစာကျတော့လည်း မည့်ဘူး။ ဒေါင်းမြန်မာဖတ်စာ၊ နည်းသစ် မြန်မာကြည့်စာ၊ မြန်မာသဒ္ဒါ၊ ဇနကဇာတ်တော်၊ မဟောသဇာဇာတ်တော်၊ မြန်မာကဗျာပန်းကုံး စတာတွေ သင်ရတယ်။ ပဉ္စမတန်းကျတော့ စာထူးချွန်တဲ့ ကျောင်းသားစာရင်းမှာ ကျွန်တော်လည်း ပါသွားလို့ ပဉ္စမတန်းကနေ ဆဋ္ဌမ တန်း မနေရတော့ဘဲ သတ္တမတန်းကို အတန်းကျော် တင်ပေးခံရတယ်။ Double Promotion ပေါ့။

ကျွန်တော်တို့၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်ကျော်သိန်း(ငြိမ်း)တို့က ဒီအထဲ ပါသွား တယ်။ ကျွန်တော်တို့ထက် ပိုတော်တဲ့ ကျောင်းသားတွေကျတော့ ပဉ္စမတန်း

နေ အဋ္ဌမတန်းကို Triple Promotion ရသွားကြတယ်။ အခု သြစတြေးလျ ကို နှစ် ၃၀ ကျော်ရောက်နေတဲ့ ကိုစောညိုတို့၊ သင်္ချာဆရာအနေနဲ့ တစ်ခေတ် မှာ သရဖူဆောင်းနိုင်ခဲ့တဲ့ ရာပြည့်(ဦး)ကြည်ဝင်းတို့တစ်တွေ အဲဒီထဲ ပါသွား ကြတာပေါ့။ အဲဒီကျောင်းက ကျွန်တော် သတ္တမတန်းအောင်ပြီးတဲ့နောက် ကျွန်တော် ကျောင်းပြောင်းခဲ့တယ်။ ဒီ 'ဒေါ်ခင်အေးကျောင်း' ကနေပြီး အလယ်တန်းပညာအုတ်မြစ်ကို ကျွန်တော် အခြေခိုင်ခိုင်ရခဲ့ကာ နောက်တက် လှမ်းမယ့် ပညာရေးအဆင့်ဆင့်ဟာ လွယ်လွယ်ကူကူ ပြီးမြောက်ခဲ့တာပါပဲ။

ဒီကျောင်းက ထွက်တဲ့သူတွေထဲမှာ သံအမတ်ကြီးတွေ၊ တပ်မတော် အရာရှိကြီးတွေ၊ ဌာနဆိုင်ရာ အကြီးအကဲတွေ၊ စာရေးဆရာ၊ သတင်းစာ ဆရာတွေ၊ နာမည်ကြီး ရုပ်ရှင်ပညာရှင်တွေ၊ ပါမောက္ခကြီးတွေ အများကြီး မွေးထုတ်ပေးခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော် သတ္တမတန်းကျောင်းသားအရွယ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံကို တပ် မတော်က အာဏာသိမ်းခဲ့တယ်။ နောက်တော့ ပုဂ္ဂလိကကျောင်းတွေအားလုံးကို ပြည်သူပိုင်သိမ်းခဲ့တယ်။ တော်လှန်ရေးကောင်စီ လက်ထက်၊ မြန်မာ့ဆိုရှယ် လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ လက်ထက်မှာ 'စနစ်သစ်ပညာရေး' ကို စတင်ခဲ့တယ်။ တက္ကသိုလ်ကောလိပ်တွေကို ဝေးလံသီခေါင်တဲ့ ပစ္စန္ဒရစ်အရပ်တွေဆီ နယ် နှင်ခဲ့တယ်။

ဒေသကောလိပ်တွေလုပ်၊ အဓိကဘာသာစနစ်တွေ မျိုးစုံစမ်းသပ်၊ တက္ကသိုလ်စာပေးစာယူ ပုံစံနဲ့ ဘယ်စာမှ ဟုတ်တိပတ်တိ မသင်ရဘဲ ဘွဲ့ရ ပညာမတတ်တွေ လှိုင်ဘောလယ်အောင် မွေးထုတ်၊ ၁၉၆၂ ခုနှစ်ကတည်းက စည်းစနစ်မဲ့စွာ ပရမ်းပတာလုပ်ခဲ့ကြတဲ့ ပညာရေးစနစ်ကို အခုကျမှ လမ်း ကြောင်း ပြန်တည့်အောင် ကြိုးစားနေကြရ။



ဝတ္ထုမှ ရုပ်ရှင် (သို့မဟုတ်) “မိ”ဖြစ်သွားသော ပိုင်ဖြိုးသု

ကျွန်တော် ကံကောင်းတာက အဖေသည် ရုပ်ရှင်ကြည့်တာ အလွန်
 ခံစားပါသူ ဖြစ်ခြင်းပင်။ မြန်မာ၊ အင်္ဂလိပ်၊ အိန္ဒိယရုပ်ရှင်ကား မျိုးစုံ
 ကြည့်၏။ အထူးသဖြင့် တနင်္ဂနွေနေ့ ရုံးအားရက်တိုင်း ရန်ကုန်မြို့ထဲသို့
 သွားကာ ရုပ်ရှင်ကြည့်သည်။ ဆူးလေဘုရားလမ်းရှိ ယခု ရန်ကရီလာဟိုတယ်
 အောက်တွင် ဂလုပ်ရုံနှင့် ပလေဒီယမ်ရုံ ရှိသည်။ ယခု စတင်ထရယ်ဟိုတယ်
 အောက်က ကာလ်တန်ရုံနှင့် ရွှင်ရယ်လ်ရုံ၊ ယခု ဝဇီရာရုံနေရာက ယခင်
 အိမ်ဇယ်ဇီယာ၊ ယခု ရှေ့ဆောင်ရုံနေရာက လိုက်ဟောက်(စ်)၊ အိန္ဒိယရုပ်ရှင်
 နေရာသည် ပြသော ရာဇရုံတို့၊ ယောက်ဇီရုံတို့၊ ဂျီတီရုံတို့လည်း ရှိသေးသည်။
 ဘာငွေရုံမှာတော့ တရုတ်ကားတွေချည်း ပြတတ်၏။ မြေနီးကုန်းဘက်မှာ
 ငွေရုံလည်း ရန်ကုန်မြို့လယ်ရုံတွင် ပြပြီးသား တစ်ပတ်ရစ် အင်္ဂလိပ်ကားတွေ
 ပြနေပြသော ဝိဇယရုံတို့၊ ဆန်းသီရီရုံတို့ ရှိသေးသည်။

ယခု မရှိတော့ပြီဖြစ်သော မြန်မာဇာတ်ကားပြရုံများ ဖြစ်ကြသည့်
 နေ့မန်း၊ တပင်ရွှေထီး၊ သီတာ၊ မရိုးဆန်း၊ ပဒေသာ၊ လှ စသည့် ရုံပေါင်း
 များစွာလည်း ရှိခဲ့ကြသေးသည်။ အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာရုပ်ရှင်ကားတွေ အပြိုင်
 အနိုင်၊ ရုပ်ရှင်ရုံတွေ အပြိုင်အဆိုင်။ ရှေ့ဆုံးက သုံးမတ်တန်း (၇၅ပြားတန်း)၊
 အပေါ်ထပ် အထူးတန်း (Dress Circle) က နှစ်ကျပ်ခွဲ၊ ၁၂ နှစ်အောက်
 အလေးက ရုံဝင်ခမပေးရသဖြင့် အဖေက နှစ်ကျပ်ခွဲတန်း လက်မှတ်တစ်စောင်
 ဝယ်က ကျွန်တော့်ကို သူပေါင်ပေါ်တင်ပြီး ကြည့်သည်။ ယခု ဤစာရေး
 အခဉ်မှာပင် အဖေပေါင်ပေါ်တွင် ဖိမ်ကျကျထိုင်ပြီး ရုပ်ရှင်ကြည့်ခဲ့ရသော
 အရသာကို လွမ်းလှမိပါဘိ။

အဖေနှင့်အတူ ကြည့်ခဲ့သော ကားများထဲတွင် သမ္မာကျမ်းစာပါ
 စာတ်တော်လာများကို ရိုက်ကူးထားသော ပညတ်တော် ၁၀ပါး၊ (The Ten
 Commandments)၊ ဒေးဗစ်နှင့် ဂိုးလီးယတ်သ် (David and Goliath)၊
 အယ်လ်ဆစ်ဒ် (El Cid)၊ ဆော်လံမွန်နှင့် ရှိဘာ (Solomon and Sheba)၊
 ဘင်ဟာ (Benhur) စာတ်ကားများကို မှတ်မိသည်။ သမ္မာကျမ်းစာ စာအုပ်ပါ
 စာတ်တော်ဝင်၊ မဟာဝင်များကို ရိုက်ကူးထားသဖြင့် အဆင်အပြင် အလွန်
 ခွဲညား၊ ပါဝင်သူများပြားလှသည်။ ထိုသို့သော ကားကြီးမဟာများကို ရိုက်
 ကူးသူ ဒါရိုက်တာက စီစီဘီဒီမီလ် (Cecilbedemille) ပင်ဖြစ်ကြောင်း
 ကျွန်တော် ရုပ်ရှင်စာအုပ်တွေဖတ်တော့ သိခဲ့ရသည်။

ကျွန်တော် အလယ်တန်းကျောင်းသားအရွယ်တွင် အင်္ဂလိပ် ဂန္ထဝင်
 ဝတ္ထုကြီးတွေ စမ်းဖတ်တတ်ပါသည်။ အကြိုက်ဆုံး စာရေးဆရာက ချားလ်စ်
 ဒစ်ကင်း (Charles Dickens)။ သူ ရေးသောဝတ္ထုတိုင်း လိုက်ရှာဖတ်သည်။
 သူဝတ္ထုတွေ ရုပ်ရှင်ရိုက်တော့လည်း မလွတ်တမ်း ကြည့်ပါသည်။ မျှော်
 တလင့်လင့် (The Great Expectations)၊ အိုလီဗာတွစ် (Oliver Twist)၊
 ထိုဂန္ထဝင်ဝတ္ထုကြီးများ ရိုက်ကူးသော ဒါရိုက်တာမှာ ဒေးဗစ်လင်း (David
 Lean) ဖြစ်သည်။ ဆိုဗီယက်စာရေးဆရာကြီး ဘောရစ်ပတ်စကာညက်၏
 ဒေါက်တာဇီးဗားဂိုး (Dr. Zhivago)၊ ဗြိတိသျှစာရေးဆရာ တီအီးလောရင့်စ်၏
 အာရေဗျမှ လော့ရင့်စ် (Lawrence of Arabil)၊ စာရေးဆရာ ဝီယာဘိုးလ်၏
 သံဖြူဇရပ် ချွေးတပ်ခခန်းမှတ်တမ်းဝတ္ထု၊ ကွေမြစ်ပေါ်မှ တံတား (The
 Bridge on the River kwai) စသော ဝတ္ထုကြီးများကို ရုပ်ရှင်အဖြစ်
 ရိုက်ကူးခဲ့သည်မှာလည်း ဒေးဗစ်လင်းပင် ဖြစ်သည်။

အမေရိကန်စာရေးဆရာ ဂျွန်စတီန်းဘက် (John Steinbeck) ၏
 ဒေါသစပျစ်နွယ် (The Grapes of watch) ဝတ္ထုကို ရိုက်ကူးသူ ဂျွန်ဖိုးဒ်
 (John Ford)၊ စတီန်းဘက်၏ East of Eden ဝတ္ထုကို ရိုက်ကူးခဲ့သူ
 ဒါရိုက်တာ အီလီယာကာဇန် (Elia Kazan) တို့ အပါအဝင် ကမ္ဘာကျော်
 ဝတ္ထုကြီးများကို ရုပ်ရှင်အဖြစ် အသက်သွင်းခဲ့ရာတွင် အောင်မြင်ခဲ့ကြသော
 စတီဗင်စပီးဘာဂ်၊ မာတင်စတော်စီစီ၊ ဖရန်စစ်ကော်ပိုလာ၊ ဝူဒီအယ်လင်း၊
 စတင်လေကုဗရစ်တို့မှအစ ယနေ့ ခေတ်သစ် နာမည်ကျော် ဟောင်းလီးဝုဒ်

ဒါရိုက်တာ ပေါလ်မောမတ်ဒင်ဒါဆင်၊ ရိုင်ယင်ကူဂလာ၊ နိုဝင်ဘောင်ဘား
ဆုတိုးအထိ။

မူရင်းဝတ္ထု ကောင်းပြီးသား။ စာပေဆိုင်ရာ နိဗ္ဗာန်ဆုတွေ၊ ပူလစ်ဇာ
ဆုတွေ ရခဲ့ပြီးသား။ ဒါတွေကို ရုပ်ရှင်အဖြစ်ပြန်ရိုက်ကူးသည့်အခါ ရွေးချယ်
နိုက်ကူးသည့် ဒါရိုက်တာကြီးတွေကလည်း ဝါရင့်၊ သမ္မာရင့် နာမည်ကျော်
ကြီးတွေချည်း။ သို့သော် စာဖတ်ပရိသတ် သန်းနှင့်ချီသူများ၏ မျက်စိ
အာရုံထဲ၊ နှလုံးအိမ်ထဲတွင် အလိုအလျောက် စွဲထင်ပြီးသား ဇာတ်လမ်း
ဆက်ခံ၊ ဇာတ်ဆောင်ရုပ်သွင်၊ ဇာတ်နေဇာတ်ထားတို့ကို ထပ်တူညီရအောင်
ဆော့ ပံ့ပိုးရမည်မှာ အတော်ပင် မလွယ်ကူသောကိစ္စ ဖြစ်သည်။

ဥပမာတစ်ခု ပြလိုပါသည်။ စာရေးဆရာကြီး မာဂရက်မစ်ချယ်
ရေးသားသော လေရူးသုန်သုန် (Gone With the Wind) က ဝတ္ထုအနေဖြင့်
အလွန်အောင်မြင်ခဲ့သလို ရုပ်ရှင်တွင်လည်း အံ့မခန်း အောင်မြင်ခဲ့သည်။
ဇာတ်ဆောင် ရက်ဘတ်တလာနေရာမှာ သရုပ်ဆောင်သူမင်းသားကြီး ကလပ်
ဘာယ်လ်၊ ဇာတ်ဆောင် စကားလက်အိုဟားရား အဖြစ် သရုပ်ဆောင်သူ
မင်းသမီး ဝီဗီယန်လေး၊ မီလာနီဟီမီလ်တန်အဖြစ် ပါဝင်သူ အိုလီဗီယာဒီယာ
ဇီလန်တို့ကို ဝတ္ထုနှင့် အံဝင်ခွင်ကျ အကွက်ဝင်နေစေရန် ဒါရိုက်တာ ဗစ်တာ
ဒလင်းမင်းက ဇာတ်ရုပ်ချခဲ့သည်။ ဝတ္ထုဖတ်သူ အများစု၏ ရင်ထဲမှ ဇာတ်
ဆောင်များက သူတို့နှင့် အလွန် လိုက်ဖက်ညီနေသည်။ ဇာတ်ဆောင်တွေ
ကလည်း ဝတ္ထုကို ထုံးလိုခြေ ရေလိုနှောက်ဖတ်ထားကာ ဇာတ်ဆောင်နေရာ
မှာ ဝင်ပူးနေကြတော့ ရုပ်လုံးက ကြွတက်နေသည်။ ဤဇာတ်လမ်းကိုပင်
နောက်တစ်ခါ ဒါရိုက်တာနှစ်ဦး ထပ်ရိုက်တော့ မအောင်မြင်တော့။

ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီး လီယိုတော်စတိုင်း၏ ကမ္ဘာကျော်
ဝတ္ထုကြီးများဖြစ်ကြသော 'စစ်နှင့် ငြိမ်းချမ်းရေး' (War and Peace) ၊
အင်နာကရင်နီနား (Anna Karenina) တို့ကို ရုပ်ရှင်ရိုက်ကူးဖူးသည်။
သုံးဝ မအောင်မြင်။ စာရေးဆရာကြီး မိခေးလ်ရိုလိုဘော့ဖ်၏ တသိမ့်သိမ့်ရွန်
(And Quiet Flows the Don) ဇာတ်ကားပြတော့ ကျွန်တော် ဂုဏ်ရုံမှာ
သွားကြည့်၏။ ရှည်လွန်းသဖြင့် တစ်ပတ်နှင့်မခံ၊ သုံးလေးရက်နှင့် ရုံမှဆင်း
သွားကြောင်း သတိရမိသေးသည်။

သေချာတာကတော့ ဝတ္ထုက ဝတ္ထု၊ ရုပ်ရှင်က ရုပ်ရှင်။ ဝတ္ထုကောင်းကို ရုပ်ရှင်အဖြစ် အောင်မြင်အောင် ပံ့ပိုးဖို့ အတော်ခက်၏။ ရုပ်ရှင်ကြည့်ပရိသတ်အများစု လက်ခံနိုင်ရေးကား အတော်ပင် နတ်ကြီးသည်။

မြန်မာ့ရုပ်ရှင်တွင်လည်း ဆရာကြီးများ၏ ဝတ္ထုများကို ရုပ်ရှင်ရိုက်ခဲ့ကြတာ များ၏။ ဆရာကြီးရွှေဥဒေါင်း၏ 'ရတနာပုံ'၊ ဆရာကြီး သခင်ဘသောင်း၏ 'ပန်းသာမစာဥ'၊ ဆရာတင့်တယ်၏ 'ဖြေလျော့ခွေ'၊ 'ဖိုးဖြူချို'၊ ဆရာမကြီး ခင်နှင်းယု၏ 'မွှေး'၊ 'ပန်းပန်လျက်ပါ'၊ ဆရာရောင်နီ၏ 'ဆောင်း'၊ ဆရာသိန်းသန်းထွန်း၏ 'ဘယ်ပန်းချီရေးလို့မမှီ'၊ ဆရာမောင်သာ၏ 'ကတ္တီပါဖိနပ်စီး ရွှေထီးဆောင်း'၊ ဆရာအောင်လင်း၏ 'အရိုင်းစံပယ်'၊ 'မောင့်မမငြိမ်း'၊ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၏ 'မိုးညှအိပ်မက်မြူ'၊ 'သူ့ကျွန်မမဲပြီ'၊ ဆရာမ မစန္ဒာ၏ 'ဆဋ္ဌဂံ'၊ ဆရာမြတ်ထန်၏ 'နှောင်းတမြေမြေ'၊ ဆရာမ မိုးမိုးအင်းလျား၏ 'မှတစ်ပါး အခြားမရှိ'၊ မောင်ဝဏ္ဏ၏ 'ပန်းတွေနဲ့ဝေ' စသည်တို့ အောင်မြင်ခဲ့သည်။

တချို့ စာရေးဆရာနှင့် တချို့ ဒါရိုက်တာတို့က အတော်တွဲကြ၏။ ဥပမာ-ဆရာငြိမ်းကျော်၏ ဝတ္ထုတော်တော်များများကို ဒါရိုက်တာ အောင်မြင့်မြတ်က ရိုက်ကူးခြင်း၊ ဆရာသခင်မြသန်း၏ ဝတ္ထုအတော်များများကို ဒါရိုက်တာ ချစ်ခင်က ရိုက်ကူးခြင်း၊ စိုးပိုင်၊ ရေစီးတခါ ရေသာတလှည့်၊ ၎င်းမိသဲတိုင် စသော ဇာတ်ကားများကို မှတ်မိနေသေးသည်။ မင်းသားကလည်း ထွန်းဝေနှင့်သာ အလိုက်ဖက်ဆုံး ဖြစ်၏။

ဝတ္ထုတော်တော်များများကား ရုပ်ရှင်ရိုက်တော့မှ ရသပျက်သွားတာတွေ တွေ့ရသည်။ စာဖတ်ပရိသတ် မှန်းထားသော ဇာတ်ကောင်စရိုက်ကို ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင်က လိုက်မမီတာမျိုး ရှိသကဲ့သို့ စာရေးဆရာ၏ စိတ်ကူးစိတ်သန်း ရည်ရွယ်ချက်ကို ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာက လိုက်မမီအောင် မဖော်ပြတတ်တာမျိုး။ ဇာတ်ညွှန်း၊ အသံ၊ ဇာတ်ပို့၊ ဇာတ်ရုံ၊ နောက်ခံသီချင်းဂီတ ပံ့ပိုးမှုအားနည်းတာတွေကြောင့်လည်း ဖြစ်နိုင်၏။

ဆရာမောင်သာရ၏ 'ကတ္တီပါဖိနပ်စီး ရွှေထီးဆောင်း'ကို ရုပ်ရှင်ရိုက်၍ မရနိုင်တဲ့ ဇာတ်ဟု စာရေးဆရာကိုယ်တိုင်က ပြောထားပါလျက် ဒါရိုက်တာ မောင်ဝဏ္ဏက ရုပ်ရှင်ရိုက်ပြတော့ အနုပညာအရရော ဝင်ငွေပါ အောင်မြင်သည့်ဇာတ်ကား ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။

ထို့အတူ စာရေးဆရာမ ကြည်အေး၏ ဝတ္ထုများကိုလည်း ရိုက်၍ ရေးနိုင်ဟု အများက ထင်ခဲ့ကြသည်။ ဆရာမကြည်အေးက ပုဂ္ဂလခံစားမှုနှင့် ဖြစ်တည်မှုသက်သက်ကို လက်ရင်းပြုသောကြောင့် ထိုဒဿန၊ ထိုခံစားမှုကို ဖော်ကျူးသော အရေးအသား၊ အတို့အထိတို့မှာ အကြောင်းအရာနှင့် လိုက် လျောညီထွေစွာ အိပ်မက်သဖွယ် အဆန်းတကြယ်၊ အကွန့်အမြူးတွေ များ ပဲ၏။ ကြည်အေးက အတွေးဆန်း၏။ အရေးဆန်း၏။ ပုဂ္ဂလခံစားမှုသည် ကြည်အေး၏ စာပေဝါဒ။ သူ၏အတွေးဆန်းများကို ဖော်ကျူးသော စကား ပုံ အသစ်လေးတွေနောက်ကို စာဖတ်သူက လိုက်ပါရင်ခန့်ရစေမိ၊ ဒါကို ချီကံရှင်နှင့် ဘယ်လို ပုံဖော်မလဲ။

ကျွန်တော်တွေ့တာ မမှန်ကြောင်း မကြာသေးခင်က သက်သေတစ်ခု မြင်တွေ့ခဲ့ရသည်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာ ၅ ရက်မှ ၁၀ ရက်အထိ မြန်မာ့ကုန်တွင် ကျင်းပခဲ့သော အဋ္ဌမအကြိမ်မြောက် ဝဿန်ရုပ်ရှင်ပွဲတော်။ ဤရုပ်ရှင်ပွဲတော်တွင် ဒါရိုက်တာအောင်ဖြိုး ရိုက်ကူးသော မိုးရာသီဇာတ်ကား ပြီး ကြည့်ခဲ့ရ၏။ ၁၉၅၃ ခုနှစ်က ဆရာမကြည်အေး ရေးခဲ့သော ဝတ္ထုကို အချို့ဖော်ဝင်စ မြန်မာမိန်းကလေးတင်ဦး၏ ရင်ခန့်လှုပ်ရှား ပြောင်းလဲမှုတို့၏ အပြောင်းအလဲအပေါ် ပတ်ဝန်းကျင်၏ ရိုက်ခတ်မှုတို့ကို ရိုက်ပြထားသည်။

မြန်မာမိသားစု အစဉ်အလာထဲတွင် ကြီးလာသော မိန်းမငယ်တစ်ဦး အနေဖြင့် မိဘနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်၏ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်မှု၊ လွတ်လပ်လိုသောစိတ်၊ အချစ်ခံစားလိုစိတ်တို့၏ ဝိရောဓိများကို အနုပညာ အားကောင်းလှသော ချီကံချက် ပုံဖော်မှုတွေနှင့် တင်ဆက်ထားသည်။ ပြဿနာ မိနစ် ၃၀ သာ။ သို့သော် ဆရာမကြည်အေး ပေးသော မက်ဆေ့ချ်ကို အပြည့်အဝခံစားခဲ့ရ သော ရုပ်ရှင်ကား။ ယခု ဆရာမကြည်အေး၏ လုံးချင်းဝတ္ထု 'မိ' ကို ဒါရိုက် တာ ထကြီး ရိုက်ကူး၍ ရုပ်ရှင်အဖြစ် ကြည့်ခွင့်ရပြန်ပြီ။

'ကတ်ထူပြားမှာ တွယ်အပ်နဲ့ စိုက်တွယ်လိုက်သော လိပ်ပြာ၏ ဇုတ်ဇုတ်လူးဟန်။ လူးလေ အတောင်နုလေးတွေ စုတ်ပြတ်လေ'

ဆရာမကြည်အေး ၁၉၆၀ က ထုတ်ဝေခဲ့သော 'မိ' စာအုပ်၏ နောက် ဆောင်ပုဒ်က စာ။

‘မိမှာ အကြောက်နဲ့ အရဲ တွဲနေတယ်။ အဆန့်ကျင်ဆုံးနှစ်ခု တွဲနေ
တယ်။ ဒါကြောင့် ထင်ရာတွေဖြစ်ခဲ့။’

‘ဘယ်သူ့ကိုမှ’ မခဲရရင် ကိုယ့်အမြီးကိုယ် ပြန်ခဲသည့် ကျားနာလို
ရက်စက်တတ်၊ ယောက်ျားလေးတစ်ယောက်ကို ပေါ့ပေါ့လေးသေစေတတ်’

‘ပျော်တုန်း သေရတာဟာ ဘဝကို အနိုင်နဲ့ ပိုင်းလိုက်တာပဲ’

ဒါတွေဟာ ဆရာမကြည်အေး၏ ဇာတ်ကောင် ‘မိ’ ၏ စရိုက်လက္ခဏာ
ပြ စကားလုံးတွေ။ ထိုနောက် ဆရာမကြည်အေးက ‘မိ’ ၏ ပုံပန်းသဏ္ဍာန်ကို
ဤသို့ ဖွဲ့၏။

‘မိဆံပင်က အညိုရောင်၊ မျက်လုံးက မီးခိုးရောင်လိုလို၊ အသားက
ဖြူပြီး ပျော့တယ်။ ကိုယ်နေကလည်း ခပ်လျလျပါးပါး၊ မိုအလှဟာ ပျော
တော့တဲ့ အလှ။ မိဟာ ဗမာနဲ့လည်း သိပ်မတူဘူး’

ပါတီတက်သည်။ ခေတ်မီသည်။ ယောက်ျားတွေ ထည်လဲတဲ့သည်။
လက်တစ်ဖက်က ဘရန်ဒီခွက်ကို ဟန်ပါပါကိုင်၊ နှုတ်ခမ်းမှာတော့ စီးကရက်
မီးက တရဲရဲ။

‘မိ’ အဖြစ် ပိုင်ဖြိုးသူက သရုပ်ဆောင်သည်။

‘မိ’ အနေနဲ့ သရုပ်ဆောင်တာထက် မိဖြစ်အောင် လုပ်ပစ်လိုက်တယ်
လို့ပဲ ပြောရမယ်။ ကျွန်မ မီဝတ္ထုကို ထပ်တလဲလဲ ဖတ်ပြီး နောက်ပိုင်းမှာ
မိ အနေနဲ့ ဒိုင်ယာရီရေးတယ်။ ပိုင်ဖြိုးသူကို နှင်လိုက်ပြီး မိအဖြစ်ပဲနေတော့
တယ်’ ဟု ပိုင်ဖြိုးသူက အင်တာဗျူးတစ်ခုတွင် ပြောဖူးသည်။

‘ကျွန်တော့်ရဲ့ မိက ပျော့ခွေကျလာတဲ့ တွယ်ရာမဲ့ မိ’

‘လောကကို ရွံ့နေတဲ့ သနားစရာမိ’ ဟု သစ်တောဝန်ထောက် ဦးသော်
ဆွေအဖြစ် သရုပ်ဆောင် နေတိုးက ပြော၏။

မိကြောင့် ရာထူးက ဖယ်ရှားခြင်းခံလိုက်ရုံသော မြို့ပိုင်မင်း ဦးဘချစ်
အဖြစ် ရဲအောင်။

မိုကို ကယ်ချင်ရင် မိကိုယ်တိုင်ဆီက ကယ်မှပဲရမယ်ဟု ပြောသော
သူဌေးတင်မောင်အဖြစ် မင်းဦး။

လူတကာအပေါ် လူလည်ကျခဲ့သလောက် မိနဲ့ကျမှ cအဖြစ်သွားသူ
လူဆိုး ရွှေဓားမြှောင်က သားညီ။

သူတို့အားလုံး အပြိုင်သရုပ်ဆောင်ထားကြသည်။ ဝါရင့်သရုပ်ဆောင်တွေချည်းမို့ အပိုအလိုမရှိ ကွက်တိ။ ဒါကို အထူးချီးကျူးစရာမလို။ 'မိ' အပါအဝင် သရုပ်ဆောင် အားလုံး၏ ဝတ်စားဆင်ယင်ပုံ၊ ဆံပင်ပုံစံ၊ စကားပြော ဟန်နေဟန်ထားအားလုံးက ၁၉၆၀ တစ်ပိုက်က ပုံစံတွေ။ ဇာတ်ဆောင်တွေ စကားပြောနေစဉ် နောက်မှ ဖြတ်သွားဖြတ်လာ သွားနေသူတွေကအစ ဆီခေတ်ပုံစံတွေ။ လန်ချားကုလားနှစ်ယောက် စကားပြောနေပုံ၊ ဟိုတယ် ငါ့ထမ်းများ သွားလာလုပ်ကိုင်နေပုံ၊ ထူးခြားစွာ သတိထားမိတာက နောက်ခံအသံ။ ထိုခေတ်ထိုအခါ ပတ်ဝန်းကျင်အသံမျိုးဖြစ်အောင် ဂရုစိုက်ဖန်တီးထားသည်။ နောက်ခံဂီတမျိုးကိုလည်း ချီးကျူးရမည်။ သူ့နာမည် အမှတ်တမဲ့ ဇာတ်ကြည့်တော့ မြင့်သန်းထွန်းတဲ့။ ဇာတ်ကားတော်တော်များများတွင် နောက်ခံတီးလုံးက ဇာတ်ကောင်များ၏ စကားပြောကို လွှမ်းနေတတ်သည်။ ဤဇာတ်ကားတွင်တော့ ဇာတ်ကောင်များ၏ စကားပြောနှင့် ရင်ခုန်သံကိုပါ ဝီတက တောက်လျှောက် လိုက်ပံ့ပိုးပေးနေသည်ဟု ထင်သည်။ Director Photography အနေနှင့် ကား အထူးပြောစရာမလို။ ဒါရိုက်တာဏကြီး ညီယံတိုင်ပင်၊ သူက အင်္ဂလန်နိုင်ငံတွင် ရုပ်ရှင်ပညာသင်ခဲ့ပြီး ပြန်အလာ 'လန်ဒန်ပုံပြင်' ဆိုသော ဗီဒီယိုကားတစ်ကား ကျွန်တော့်ကို ပြခဲ့သည်။ သွန်ခဲသော ၁၀ နှစ်ခန့်က။ ထိုစဉ်ကတည်းက သူ၏ အနုပညာအရည်အသွေးကား ခေသူမဟုတ်မှန်း ရိပ်စားခဲ့မိပြီးပါပြီ။ သို့သော် 'မိ' ကို ရုပ်ရှင် ချိတ်မည်ဆိုသောအခါ သူ့အစာ ရင်တုန်ပန်းတုန် ရှိမိသည်။

'မိ' ဝတ္ထုထဲမှ ဇာတ်ကောင် 'မိ' အကြောင်းကို စာရေးဆရာမ ကြည်အေးက မပြောခဲ့။ သူနှင့်ဆုံကြုံဖူးသော အမျိုးသားလေးဦး၏ ပြောစကားမှ တစ်ဆင့်သာ စာဖတ်သူက 'မိ' ကို သိခဲ့ရသည်။ ထိုအချက်ကို ဒါရိုက်တာဏကြီး ကောင်းစွာ ဖမ်းဆုပ်မိတာ သေချာ၏။ ဇာတ်ကောင် အမျိုးသားလေးဦးကို ကောင်းစွာ ပုံဖော်ပြထားသည်။ ဤဇာတ်ကားတွင် မျက်နှာသစ်သရုပ်ဆောင်တစ်ဦးဖြစ်သူ အောင်ရဲထိုက်ကို မချီးကျူးဘဲ မနေနိုင်ပါ။ 'မိ' ကို အသည်းနှလုံးသာမက အသက်ပါ နှစ်ပြီးချစ်သူ ကိုမောင်လေးအဖြစ် သရုပ်ဆောင်ထား၏။ ဇာတ်ကားအစမှာပင် သူနှင့် ပွဲဦးထွက်ရ၏။ သူမတစ်ဆင့် သော်ဆွေ (နေတိုးက 'မိ' ကို မမြင်ဖူးခင်ကတည်းက စွဲမက်

ခဲ့ရရာ သူ၏ အခန်းကဏ္ဍက ဇာတ်တစ်ခုလုံးကို သယ်သွားနိုင်သည်အထိ အရေးပါလှ၏။ အောင်ရဲထိုက် မပီပြင်လျှင် ဤဇာတ်ကား ပျက်ပြီ။ ယခုတော့ အောင်ရဲထိုက် အပို့ကောင်း၍ ဇာတ်ကားတစ်ခုလုံး တဖြည်းဖြည်း ဇာတ်ရှိန် မြင့်တက်လာရ၏။ ‘မိ’ ဇာတ်ကားတစ်ကားလုံး၏ မိတ်ကပ်နှင့် ဆံပင်ဦးစီး လုပ်ဆောင်သူက မေဦး၊ အဝတ်အစားတာဝန်ခံ မော်မော်တို့ကတော့ ဤဇာတ် ကားကြီး ရုပ်လုံးကြွလာစေဖို့ အရေးကြီးဆုံး အခန်းကဏ္ဍတွင် ပါဝင်သူများ။

ဒါရိုက်တာ ဇာကြီး၏ ‘မိ’ နှင့်ပတ်သက်၍ အကောင်းဆုံး တင်ဆက် နိုင်ရေးအတွက် စိတ်ပင်ပန်းမှုဒဏ်၊ ငွေကုန်ကြေးကျ များပြားလှမှုဒဏ်တို့ကို နှစ်ရှည်လများ သည်းခံရင်းနှီး စိုက်ထုတ်ခဲ့သူ ပရိဂျူဆာ ‘ဒေါက်တာနွယ်ဦး’ (Victoria Film) ကတော့ အားလုံးထဲမှာ အခရာ။

မကြာခင်က စာရေးဆရာ လူနေ၏ ‘ခယဝတ’ ဝတ္ထုကို ဒါရိုက်တာ ဝိုင်း ရိုက်ကူးခဲ့သော ‘သမ္မတကြီးထံပေးစာ’ကို ကြည့်ခဲ့ရသည်။ ဝတ္ထုနှင့် လိုက်ဖက်သူတိုင်းလိုလို စိတ်တိုင်းကျသည့် ရုပ်ရှင်ကားကြီး ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခု ရုပ်ရှင်ရိုက်၍ မလွယ်သည့် ဆရာမကြီး၏ ‘မိ’ ဝတ္ထုကို ဒါရိုက်တာ ဇာကြီးက ပုံဖော်လိုက်ပြန်ပြီ။ သရုပ်ဆောင်ရန် ခက်ခဲလွန်းသော ‘မိ’ စရိုက်၊ ‘မိ’ ဟန်ပန်ကို ပိုင်ဖြိုးသူ သရုပ်ဆောင်နေသည်မဟုတ်၊ ပိုင်ဖြိုးသူက ‘မိ’ ဖြစ်သွားပေပြီပဲ။ ဆရာမကြည်အေး၏ ဝတ္ထုကို ရသမြောက်ရုပ်ရှင် ရိုက်ဖြ ခဲ့သူ ဇာကြီးသည်လည်း မြန်မာဒါရိုက်တာ လက်ရွေးစင်တွင် စာရင်းဝင်ခဲ့ လေပြီ။



တစ်ချိန်က စနစ်သစ်ပညာရေး၏ အစမ်းသပ်ခံသားကောင်

တော်လှန်ရေးကောင်စီခေတ်က ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန ဒုတိယဝန်ကြီး အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သော ဒေါက်တာညီညီသည် 'ပညာရေးစနစ်' ဘက်ကို မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပထမဆုံး အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ဆရာ ဒေါက်တာညီညီက သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီးဖြစ်သွားသည်။ ထိုနောက် တာဝန်က အနားယူကာ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂ အဖွဲ့တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ရန် နိုင်ငံခြားထွက်သွားသည်။

'ကျွန်တော် မြန်မာပြည်မှာ ဝန်ကြီးလုပ်တုန်းက ကျွန်တော်တာဝန် ထုတ် ဝန်ကြီးဌာနတစ်ခုအတွက်ပဲ လုပ်ဆောင်ပေးခွင့်ရခဲ့တယ်။ အခု ကမ္ဘာ့ ကုလသမဂ္ဂမှာ ညွှန်ကြားရေးမှူးတာဝန်ယူရတော့ ကမ္ဘာ့နိုင်ငံအသီးသီးရဲ့ ပညာရေးတွေကို ကူညီဆောင်ရွက်ခွင့်ရတာ ဝမ်းသာစရာပဲ' ဟု ဆရာ ဒေါက်တာညီညီက မကြာခဏ ပြောဖူးသည်။

ကျွန်တော်က ဒေါက်တာညီညီ မြန်မာနိုင်ငံသို့ ခေတ္တအလည်အပတ် ဆက်လာတိုင်း သွားတွေ့တတ်သည်။ ဆရာညီညီ ရန်ကုန်မှာ တည်းတတ် သောအိမ်က အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီး ဦးရာဇ၏သားဖြစ်သူ ဦးတင်မြင့် (ရေနံ)၏ အိမ်ဖြစ်သည်။ ဆရာညီညီကို ကျွန်တော် 'စနစ်သစ်ပညာရေး' အကြောင်းမေးသည့် ရုပ်မြင်သံကြား ရိုက်ကူးသည်။ စကိုင်းနက်ရုပ်မြင် သံကြား၏ ပညာရေးရုပ်သံလိုင်း (Education Channel) က ပြန်လည် ထုတ်လွှင့် ပြသသည်။

ဆရာဒေါက်တာညီညီက ယခင်တုန်းက ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံတက္ကသိုလ် ဘူမိဗေဒပါမောက္ခ ဖြစ်ခဲ့သည်။ နောက်မှ မြန်မာနိုင်ငံတွင် တော်လှန်ရေး ကောင်စီ အာဏာသိမ်းပြီးနောက် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန၏ ဒုတိယဝန်ကြီး အဖြစ် ခန့်အပ်ခြင်းခံရသူ ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားတုန်းက ကျောင်းသား သမဂ္ဂတွင် တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်လှုပ်ရှားပြီး ကျောင်းသားအရေးတိုက်ပွဲ ဝင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို သက်ဝင်ယုံကြည်သူ ဖြစ်သဖြင့် တော်လှန်ရေး ကောင်စီက 'မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီ' ထူထောင်သောအခါ ပါတီ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးနေဝင်းက ဆရာညီညီကို ခေါ်ယူကာ ဆိုရှယ်လစ်ပညာရေးစနစ်ကို ရေးဆွဲစေခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် 'စနစ်သစ်ပညာရေး' ပေါ်ထွန်းလာခြင်းဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားတုန်းက လက်ဝဲဝါဒကို ယုံကြည်ကိုးကွယ်သူပီပီ စနစ်သစ်ပညာရေး အစကနဦးတွင် ယခင်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ခေါင်းဆောင်များကို ဆရာညီညီက သူနှင့်အတူ လက်တွဲပြီး ဆိုရှယ်လစ်ပညာရေး ဖော်ဆောင်ရာတွင် ကူညီရန် စည်းရုံးခဲ့၏။

ထို့ကြောင့် ယခင်ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဦးလှဝင်းနှင့် ဦးစိုးသိန်း (နှုတ်ခမ်းမွေး) တို့သည် အထက်တန်းပညာဦးစီးဌာနတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူး များ ဖြစ်လာကြသည်။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ၏ ရဲရဲတောက် ခေါင်းဆောင် ကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးဘကောင်း၊ ဦးခင်မောင်အုန်းနှင့် ဦးဇော်ဝင်း စသူတို့ လည်း ပညာရေးဌာနသို့ ရောက်လာကြ၏။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ခေါင်းဆောင် တစ်ဦးဖြစ်သော ဦးစိုးမင်း(ပြည်)ကလည်း ဦးသန်းဦးဟု အမည်ပြောင်းလဲကာ မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးသုတေသနဗဟိုရုံးတွင် တာဝန်ယူသည်။

ဆရာညီညီ အမြဲတမ်းပြောလေ့ရှိသော လက်သုံးစကားက 'နီလည်းနီ ချွန်လည်းချွန်' (Red and Sharp) ဖြစ်ရမည်ဆိုသော စကားဖြစ်၏။ 'နီ' ကတော့ လက်ဝဲဝါဒ ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို ယုံကြည်သက်ဝင်သူ၊ 'ချွန်' က တော့ ပေးအပ်သောတာဝန်များကို မဆုတ်မနစ် ဇွဲလုံ့လ ခံယူချက်အပြည့် အဝဖြင့် အောင်မြင်အောင် ထမ်းဆောင်တတ်သော အရည်အချင်းကို ဆိုလို သည်။ 'ဆရာညီညီ' ရွေးချယ်ထားသော ကျောင်းသားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင် အားလုံးသည် 'နီလည်းနီ ချွန်လည်းချွန်' သူများ ဖြစ်ကြသည်ကို ထိုစဉ်က

ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ဖူးသူတိုင်း သိကြပြီးသား ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်က အထက်တန်းကျောင်းတန်းက အလွတ်ပညာသင်ကျောင်း တွင် နေခဲ့ရာ သင်္ချာသင်သော ဆရာ ဦးသာဘန်းနှင့် ရူပဗေဒ သင်သော ဆရာဦးလှဖေတို့၏ တပည့်ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ဆရာဦးသာဘန်းနှင့် ဆရာဦးလှဖေ (ကိုကိုးကျွန်းပြန်)တို့ နှစ်ဦးစလုံးသည် နောက်ဆုံးကျောင်းသား သမဂ္ဂ၏ ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ရာ သူတို့၏ စည်းရုံးမှုကြောင့် ကျွန်တော်လည်း 'နေ့ကုန်ခရိုင် ကျောင်းသားသမဂ္ဂ' (ရကသ)အဖွဲ့ဝင် ဖြစ်ခဲ့ရ၏။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော်က အလုံမြို့နယ်တွင် နေထိုင်ရာ အလုံတိုက်နယ်ကျောင်းသား သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် လှုပ်ရှားခဲ့ရသည်။ ကိုကျော်စိုး(ငှက်ကြီး) (ကိုကိုးကျွန်း ပြန်)၊ ကိုထိန်လင်း (လင်းသူ)၊ ကိုရဲထွန်းတို့နှင့်အတူ 'ဗမာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ' (ဗကသ)က ပေးသောတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရ သည်။ လှိုင်မြို့နယ်က ကိုကြည်တင်ဦး(ဘဲဥ)၊ ကိုစိုးညွန့်(ညွန့်သစ်)၊ ကမာ ဇွတ်မြို့နယ်က 'ကိုတင်အေး(သခွပ်နီ)၊ ကြည့်မြင်တိုင်မြို့နယ်က ကိုဇော် သွန်း(ဇော်နောင်)၊ ပုဇွန်တောင်မြို့နယ်က ကိုအုန်းမောင်(လေကြီး)၊ ကိုထွန်း အောင်ကျော်(လိပ်ကလေး)စသူတို့နှင့် ကျွန်တော်တို့အတူ လှုပ်ရှားကြရသည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ကျောင်းသားသမဂ္ဂအဆောက်အအုံကြီးကို စစ် အာဏာရှင်များက ဖုံးခွဲဖျက်စီးပြီးနောက် ကျောင်းသားအတော်များများ သွေးမြေကျကာ 'စုလိုင် ၇ ရက်' အရေးတော်ပုံကြီး ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကိုသက်၊ ကိုဗဆွေလေးတို့ ရှောင်တိမ်း တောခို ကြ ကျောင်းသား သမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင် အတော်များများ အဖမ်းခံခဲ့ကြရသည်။ အထူးတကသ၊ ရကသတွေ အားလုံးကို ဖျက်သိမ်းပစ်ရာ မြေအောက် အဖွဲ့အစည်းအနေဖြင့်သာ တရားမဝင် လှုပ်ရှားကြရသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ခေါက်တာညီညီ၏ စည်းရုံးမှုဖြင့် ဆိုရှယ်လစ်လူ့ဘောင် ချီတက်မည်ဆိုကာ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် အတော်များများ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် ဝင် အောက် လုပ်ကိုင်ခဲ့ကြသည်။

ကျွန်တော်လည်း ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ဦးဇော်ဝင်း၏ အောက်ခံချက်ဖြင့် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်ဟောင်း ဦးသန်းဦး (ပြည်-

စိုးမင်း)၏ မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးသုတေသန ဗျူရိုသို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က တစ်နိုင်ငံလုံး အတိုင်းအတာဖြင့် 'စာမတတ်သူ ပပျောက်ရေး' လှုပ်ရှားမှုကို ဆင်နွှဲခဲ့ရာ အမျိုးသားရေးတာဝန်တစ်ရပ်အနေဖြင့် ပြည်သူ့အတွင်း စာတတ်မြောက်ရေးဆိုသည့် 'အသုံးလုံးလှုပ်ရှားမှု'တွင် ကျွန်တော်တို့ ပါဝင်ခဲ့ကြရသည်။ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန တက္ကသိုလ်ဘာသာပြန် ဌာနတွင်လည်း ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်ကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဦးကျော်အောင် (စာရေးဆရာကျော်အောင်)၊ ဦးမောင်မောင်ညွန့် (မင်းလှညွန့်ကြူး)၊ ဦးဘဂျမ်း (တင်မိုး)တို့လည်း ရှိကြ။ အခြေခံပညာဦးစီးဌာနတွင် ဦးဝင်းဖေ (မောင်စွမ်းရည်)တို့လည်း ရှိကြရာ ဆိုရှယ်လစ်ပညာရေး အစစ်အမှန်ကို ထူထောင်ရန် အားတက်သရော ကြိုးပမ်းခဲ့ကြသည်။ သို့သော် အထက်က ချမှတ်သော ပေါ်လစီလမ်းကြောင်းက သွေဖည်သွားသဖြင့် အားလုံးရည်မှန်းထားသော ဆိုရှယ်လစ်ပညာရေး မဖြစ်ဘဲ မြန်မာ့နည်းမြန်မာ့ဟန် ဆိုရှယ်လစ်ပညာရေး အဖြစ်နှင့် ပညာရေးလောကကြီး ရေစုန်မျောခဲ့ရသည်။

ဆရာညီညီ ချမှတ်သော 'စနစ်သစ်ပညာရေး' ထဲတွင် အစမ်းသပ်ခံသားကောင်ထံ၌ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်ပင် ပါခဲ့ရ၏။ ပုဂ္ဂလိကကျောင်းတွေ အားလုံးကို ပြည်သူပိုင်သိမ်းပြီးသည်မှစ၍ ပညာရေးလောကကြီး ပျက်စီးခြင်း လမ်းစကို စတင်ရောက်ခဲ့သည်ဟုဆိုလျှင် မမှားနိုင်ပါ။

ကျွန်တော်တို့ ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် ကိုးတန်း (ထိုစဉ်က တန်းမြင့်ကျောင်းထွက်)(High School Final)(H.S.F)ကို အစိုးရစစ်စာမေးပွဲ ဖြေရသည်။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းက ကျောင်းသား ၁၂၀ ဖြေရာ ကျွန်တော်တစ်ဦးတည်းသာ အောင်သည်။ ထိုနောက် ဆယ်တန်း (Matriculation)ခေါ် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း စာမေးပွဲဖြေရ၏။ ကျွန်တော်ဖြေသောနှစ်၌ အောင်ချက် ၆ ရာခိုင်နှုန်းကျော်သာ စာမေးပွဲအောင်သည်။ ဆယ်တန်းအောင်ပြီးလျှင် တက္ကသိုလ်တွင် ဥပစာခေါ် Intermediateအတန်းတက်ရ၏။ ဥပစာ ဝိဇ္ဇာ (ဝိဇ္ဇာတွဲ)၊ ဥပစာ သိပ္ပံ (သိပ္ပံတွဲ) နှစ်နှစ်တက်ရသည်။ ထိုနှစ်နှစ်ပေါင်း အမှတ်များကိုကြည့်ပြီး ဆေးတက္ကသိုလ်နှင့် စက်မှုတက္ကသိုလ်သို့ ဆက်တက်ရ၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်ဦးလေးတွေ၊ အစ်ကိုတွေက ဆယ်တန်းကို အောင်မှတ်ရရုံပဲ ဖြေကြသည်။ တက္ကသိုလ်ရောက်မှ ဥပစာတန်းနှစ်တန်းတွင် ကြိုးစားပြီး ဆရာ

သံတွေ၊ အင်ဂျင်နီယာတွေ ဖြစ်ကုန်ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ အများစုလည်း ဘာသာစုံ အောင်မှတ်ကျော်ကျော်ရလျှင် တော်ပြီဆိုကာ ဆယ်တန်း စာမေးပွဲကို အပြင်းအထန်မကြိုးစားဘဲ ဖြေကြသည်။ တက္ကသိုလ်ရောက်မှ ကြိုးစားသော်ပေါ့။ သို့သော် ဘာမှကြိုတင်ကြေညာထားခြင်း မရှိဘဲ ၁၉၆၄ ခုနှစ်တွင် စနစ်သစ်ပညာရေး စတင်ကာ ကျွန်တော်တို့ ဆယ်တန်းဖြေပြီးမှ ILA (Intelligence Level Attitude) ခေါ် အမှတ်အနည်း၊ အများဖြင့် တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်ကို သတ်မှတ်လိုက်သည်။

တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့် လျှောက်ရာ ပထမဦးစားပေး စက်မှုတက္ကသိုလ်၊ ဦးနောက်သစ်တောသိပ္ပံ၊ ထို့နောက် ရူပဗေဒ၊ ဓာတုဗေဒ စသဖြင့် လျှောက်၏။ ထိုအချိန်က တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်လျှောက်သူ နည်းသဖြင့် အစိုးရအာဘော်သတင်းစာ၌ တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်များကို ကြေညာဖော်ပြပေးသည်။ ပထမနေ့ သတင်းစာတွင် ဆေးတက္ကသိုလ်၊ စက်မှုတက္ကသိုလ်စာရင်း ကြေညာ၏။ ဩန်တော်နာမည် မပါ။ ဒုတိယ၊ တတိယနေ့ သစ်တောသိပ္ပံ၊ ဓာတုဗေဒ၊ ရူပဗေဒဘာသာရပ် သင်ခွင့်ရသူ စာရင်းတွင်ရှာကြည့်၏။ ကျွန်တော်နာမည် မပါ။ နောက်ဆုံးကြေညာမည့်နေ့ကျမှ ကျွန်တော်မလျှောက်သော၊ ကြားလည်း မကြားဖူးသော ဘာသာရပ်အောက်တွင် ကျွန်တော်နာမည်ကို ရှာတွေ့ရ၏။ သတ္တဗေဒ (Zoology) တဲ့။ တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးလည်း မဟုတ်၊ တိရစ္ဆာန်ဆေးကုရမှာလည်း မဟုတ်။ တိရစ္ဆာန်တွေအကြောင်းပဲ သင်ရမည်သိရတော့ ဩန်တော် တော်တော်စိတ်ပျက်သွားသည်။ ကျွန်တော်မျှော်မှန်းသော အင်ဂျင်နီယာ ဘယ်တော့မှ ဖြစ်တော့မှာမဟုတ်ဟု စိတ်ဓာတ်ကျခဲ့ရသည်။ မြန်မာ့ပညာရေးစနစ်သစ်၏ စမ်းသပ်မှုထဲတွင် ကျွန်တော်လည်း ဓာတ်ခွဲခန်းထဲက အားကလေး၊ ငှက်ကလေးများပမာ အစမ်းသပ်ခံခဲ့ရသည်ပဲ။ ဘဝရည်မှန်းချက်ကို လုံးလုံးလျှားလျှား ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ချေပြီတကား။

ယခု ၂၀၂၁-၂၀၂၂ ခုနှစ်လောက်တွင် အခြေခံပညာကို ၁၂ တန်းအထိ သင်ပြီး မိမိနှစ်သက်သော တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့် စာမေးပွဲဖြေကာ မိမိနှစ်သက်ရာ တက္ကသိုလ်တက်ခွင့်ရမည်ဟု ကြားရ၏။ အမှန်တကယ် ထိရောက်သွင်ကား ကောင်းပါသည်။ နံနက် ၆ နာရီ ၁၅ မိနစ် ကျောင်းတက်၊ အချိန်

တွေ အများကြီးယူပြီး စာတွေသင်၊ မိဘတွေလည်း ကောင်းကောင်း မအိပ်ရ၊
ကလေးတွေလည်း အိပ်ရေး မဝ၊ သူငယ်တန်းတက်ပြီး နောက် ၁၂ နှစ်တာ
ကာလကြီးကို ဖြတ်သန်းကြရမည့် ကလေးများကို ရွေးပြီး အကြီးအကျယ်
ကိုယ်ချင်းစာမိပါသေးသည်။

ဆရာဒေါက်တာညီညီကို ကျွန်တော်ပြောပြသည်။

ဆရာလုပ်ခဲ့တဲ့ စနစ်သစ် ပညာရေး စတဲ့နှစ်မှာ ကျွန်တော်ရည်မှန်း
ချက်တွေ စပျက်ခဲ့ရပါတယ် ဆရာ။ ဒီလိုနဲ့ မသင်ချင်တဲ့ဘာသာကို လေးနှစ်
သင်ပြီး ဘာမှမတတ်ဘဲ ဘွဲ့ရခဲ့တာ။ ဆရာရဲ့ 'နီလည်းနီ၊ ချွန်လည်းချွန်'
နောက်ဆုံးအုပ်စုမှာပါပြီး ပညာရေးဌာနမှာ အရာရှိဖြစ်ခဲ့ရပါတယ် ဆရာ။
သူများတွေတော့ မသိဘူး။ ဆရာကြောင့် ကျွန်တော့်ဘဝ အညွန့်ကျိုးခဲ့သလို
ဖြစ်ပြီး ဆရာကြောင့်ပဲ ဘဝအညွန့်လေး ပြန်ထူထူထောင်ထောင်ဖြစ်ခဲ့တာ။
ဆရာနဲ့ကျွန်တော် ဘယ်ဘဝက ပဋ္ဌာန်းဆက် ဘယ်လိုရှိလို့လဲ မသိဘူးနော်

ဒေါက်တာညီညီကတော့ ပြတင်းပေါက်ကတစ်ဆင့် ကောင်းကင်ပြင်
မှာ တလိပ်လိပ်ရွေ့လျားနေတဲ့ တိမ်တောင်တွေကိုကြည့်ပြီး ဘာမျှပြန်မပြော။



အောင်ဇင်မင်း သို့မဟုတ် စကားကို ကဗျာနဲ့ပြောသူ

သူ့မျက်နှာက အစဉ်အမြဲ ပြုံးနေသည်။ စကားပြောသံက အလွန်
 သင်သာယာဉ်ကျေးသည်။ သူနှင့်ကျွန်တော် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးအရ ရင်းနှီးခင်မင်သည်
 မှာ နှစ် ၅၀ ကျော်ပြီ။ သူနှင့် လူချင်းဆုံတိုင်း စာပေအနုပညာကိစ္စကိုသာ
 အလေးအနက် ပြောတတ်သည်။ ဖရုသဝါစာ စကားမျိုး၊ မနာလိုမုန်းထား
 ဆောင်းအပျင်းစကားမျိုးတွေ တစ်ခါဖူးမျှ သူပြောတာ မကြားရ။ စကားလုံးကို
 လည်း တခုတ်တရ အလှပဆုံး ရွေးချယ်ပြီး လေးလေးနက်နက် စဉ်းစားချင့်
 ခြိမ်းစွာ သုံးနှုန်း ပြောဆိုတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ခါတရံ ကျွန်တော်က
 သူ့အပေါ် မှတ်ချက်ချမိသည်။

‘ခင်ဗျားက စကားကို ကဗျာလို အဆင်တန်ဆာဆင် ပြောတတ်ပြီး
 ဇာတ်ကိုကျတော့ လူတိုင်းနားလည်တဲ့ စကားပြေမျိုးနဲ့ ရေးတတ်သူပဲ’
 သူက ကဗျာဆရာ ‘အောင်ဇင်မင်း’။

သူ...ကဗျာစရေးတာ ၁၉၆၃ ခုနှစ်က ဆိုသဖြင့် ကဗျာရေးသက်ပင်
 ဇွင် ၅၇ နှစ် ရှိနေပြီ။

‘ကျွန်တော့်အသက် ၁၇ နှစ်။ ကဗျာကို ချစ်မက်ရဲတဲ့ ကောင်လေး
 အစ်ယောက်လို့ ပြောရမလား။ ကျွန်တော်က ကျောက်ကုန်းက ‘စိန်ထရီစာ’
 ကျောင်းမှာတက်တယ်။ ကျောင်းတတ်ချိန်က မနက် ၈ နာရီ၊ ကျွန်တော်က
 မနက် ၆ နာရီခွဲလောက်မှာ ကျောင်းရောက်နေပြီ။ ကျောင်းက ကျောက်သင်
 ဗွန်းပေါ်မှာ ကျွန်တော်က ကဗျာတွေရေးတယ်။ တစ်နေ့ကျတော့ ကျွန်တော်
 ဇာတ်တစ်ပုဒ်ရေးပြီး ကျောက်သင်ပုန်းကို မဖျက်မိဘူး။ ဒါကို ဆရာဦးကိုကို

ကြီး ဆိုတဲ့သူက တွေ့သွားပြီး သူထုတ်ဝေတဲ့ အချစ်တော်ဂျာနယ်မှာ ထည့်လိုက်တယ်။ မှတ်မှတ်ရ ၁၉၆၃ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလ သောကြာနေ့တစ်နေ့

ထိုကဗျာ၏ အမည်က 'ဘဝ' ။ ရေးသူက အောင်ဇင်မင်း (ရန်ကင်း) ကိုအောင်ဇင်မင်းက သူ ကဗျာဆရာစဖြစ်သော အမှတ်တရတွေကို တဖွဲ့တဖွဲ့ ပြောနေတယ်။

'ကျွန်တော် အိမ်ကိုပြန်ပြေးတယ်။ အမေအခန်းထဲဝင်ပြီး အမေမယ်အောင် အမေပိုက်ဆံအိတ်ထဲက ငွေငါးကျပ် ခိုး။ ရပ်ကွက်ထဲက စာစောင်ရောင်းတဲ့နေရာတွေသွား။ ကျွန်တော့်ကဗျာပါတဲ့ အချစ်တော် စာစောင်တွေ ရသမျှအကုန်ဝယ်။ ကျောင်းထဲပြန်ဝင်ပြီး တွေ့သမျှ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူတွေကို ကျွန်တော့်လက်မှတ်ထိုးပြီး အတင်းဝေတော့တာပဲ။ အဲဒါကို ကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီး ဒေါ်ဝင်နီ မြင်တော့ ရုံးခန်းထဲခေါ်သွားကာ ကြိမ်လုံးနဲ့တင်ပါးကို သုံးချက်ရိုက်ပြီး ဒဏ်ပေးတယ်။ ကျွန်တော် ကဗျာဆရာ စဖြစ်တဲ့နေ့မှာ အရိုက်ခံရတာ အမှတ်တရပဲ။

ကိုအောင်ဇင်မင်း၏ ကဗျာဆရာဘဝ အစက စိတ်ကူးယဉ်ဝတ္ထုတစ်ခုလို စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်း၏။

ထိုနောက် ရန်ကင်းမှာနေသော ကဗျာဆရာကြီး 'ဒေါင်းနွယ်ဆွေ' ကို သွားမိတ်ဆက်ကာ တပည့်ခံခဲ့သည်။ အောင်မင်းဇင်(ရန်ကင်း)မှ အောင်ဇင်မင်းဆိုသော ကလောင်အမည်ကို ဆရာဒေါင်းနွယ်က ပြောင်းပေးခဲ့သည်။ တိုင်းရင်းမေ ဂျာနယ်တွင် ဆရာဒေါင်းနွယ်ဆွေက 'သူ ရေးသီရာ အတွေ့ကဗျာများ' စာမျက်နှာတွင် အောင်ဇင်မင်း၏ ကဗျာတွေကို ထည့်ပေးသည်။

'ဆရာဒေါင်းက အတွေ့နဲ့အလင်္ကာရဲ့ ခမ်းနားမြင့်မြတ်မှု ရေအလျဉ်လို စီးဆင်းပြတယ်။ ကျွန်တော့်ရဲ့ ကဗျာသည် ဘဝ၊ ကဗျာအိမ်ပြတင်းတစ်ချပ်ကို ဖွင့်ပြပေးခဲ့တဲ့ ပုံကူလက်လှည့်ပဲ။ မင်းဟာလေ ကာရံသာမြင်ပြီး ကဗျာမမြင်သေးတဲ့ကောင်ပဲဆိုတဲ့ ဆရာရဲ့ ဆုံးမစကားတွေအောက်မှာ ကျွန်တော် ကဗျာဆရာအဖြစ် ထုဆစ်ခံခဲ့ရတယ်'

အောင်ဇင်မင်းက သူ့ထုံးစံအတိုင်း စကားအလင်္ကာတွေဖွဲ့ပြီး ပြောပြသည်။

အလွှာနှစ်ခု၏ စပ်ကြားမှာ

ခွေးသည် အိပ်ငိုက်

အိမ်စေ့ရှိုက်လျှင်

လူကိုက်နေကြောင်း သိနိုင်သည်။

ထိုကဗျာကိုရေးပြီး အောင်ဇင်မင်းက ဆရာဒေါင်းနွယ်ဆွေထံ သွား

ကြ၏။

ကျွန်တော့်ကဗျာကို ဆရာဒေါင်းက ဖတ်ပြီး မတ်တတ်ထရပ်လိုက်
တယ်။ အဲဒီအချိန်က သူ အရက်ဖြတ်ထားချိန်။ သူ့ဆရာစားပွဲပေါ်မှာ အရက်
ပုလင်းတစ်လုံး တင်ထားတယ်။ အဲဒီပုလင်းမှာ 'အဆိပ်' လို့ရေးပြီး ကပ်ထား
တယ်။ ခုတော့ အဲဒီအရပ်ပုလင်းကိုဖွင့်ပြီး ဖန်ခွက်ထဲကို လောင်းထည့်၊
တစ်ကျိုက်တည်း မော့ချလိုက်ပြီး ကျွန်တော့်ကိုလည်း အရက်တိုက်တယ်။
ပြီးတော့ ကဗျာက တိုချင်တို၊ ရှည်ချင်ရှည်မယ်။ အဓိကက အတွေးပဲလို့
ပြောပြီး လာ...မြို့ထဲသွားမယ်လို့ ပြောတယ်။ ပြီးတော့ လွစ္စလမ်း (အခု
ဆိပ်ကမ်းသာလမ်း)က အိုးဝေဂျာနယ်တိုက် သွားကြတယ်။ ဂျာနယ်တိုက်
ဆည်း ရောက်ရော ကျွန်တော့်ကဗျာကို စာစီသမားကို ချက်ချင်းစာစီခိုင်း
တယ်။ ပြီးတော့ အယ်ဒီတာချုပ် ဆရာဦးညိုမြဆီ ခေါ်သွားပြီး ကျွန်တော့်
ကဗျာကို ပေးဖတ်တယ်။ သဘောကျရဲ့လား၊ ကျရင် ပိုက်ဆံ ၃၀ ပေးဆိုပြီး
ဆောင်းပေးတယ်။ အိုးဝေဂျာနယ်မှာ ထိပ်တန်းကဗျာဆရာရေးမှ တစ်ပုဒ်ကို
၄၂၀ ရတာ၊ ကျွန်တော့်လို ချာတိတ်က အခု ၄၅ ၃၀ ရခဲ့တာ ဆရာဒေါင်း
ကြောင့်ပဲ။

'ဒါက ကျွန်တော့်ရင်ခုန်သံကို ကျွန်တော် ကိုဟိန်းလတ်ကို ခြွေချ
ပြလိုက်တာပဲ'

၁၉၆၈ ခုနှစ်၊ နိုဝင်လားလ ၂၀ ရက်က စာဆိုတော်နေ့။ ၂၅ ကြိမ်
မြောက် ငွေရတုသဘင် စာဆိုတော်နေ့ အထိမ်းအမှတ် 'ကဗျာမြေ' စာအုပ်
ထုတ်ရာတွင် ကဗျာဆရာ ၁၀၇ ဦး ပါဝင်ရေးသားကြ၏။ မျက်နှာဖုံးက
ဖုန်းချိုအောင်စိုး။ ဦးခေါင်းခွံပေါ် သံဆူးကြိုးပတ်ထားတဲ့ပုံ။ စာပေစိစစ်ရေးက
မ္ဘာ့မပြု၍ သံဆူးကြိုးနေရာတွင် သစ်ရွက်လေးတွေ ပြင်ထည့်ပေးရ၏။
ဆက်ကျောဖုံးတွင် ဆရာဒေါင်းနွယ်ဆွေ၏ ကဗျာ။

‘မြေပြင်ကဗျာ

ဤနေရာဝယ်

သစ္စာပွင့်ဖူး နိုင်နိုင်ဝေသတည်း’

၁၉၆၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် တော်လှန်ကဗျာဆိုတော ကဗျာစာအုပ်ကြောင့် မြန်မာစာပေလောကတွင် အရှိန်အဟုန် ရိုက်ခတ်လှုပ်ခါသွားခဲ့၏။

၁၉၆၂ ခုနှစ်၊ ဇွေဦးပေါက်တွင် ပေကျင်းမှ ကဗျာဆရာတွေ စုကာ စာအုပ်တစ်အုပ် ထုတ်ခဲ့၏။ ၎င်းကဗျာများကို ‘ရေဝီအယ်လီ’ ဆိုသော ဘာသာပြန်စာရေးဆရာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ခဲ့ပြီး Poems of Revolution စာအုပ်အမည်ဖြင့် စာအုပ်ထွက်လာ၏။ ထိုစာအုပ်ကို ၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာလူငယ် ကဗျာဆရာအချို့က ‘တော်လှန်ကဗျာ’ ဟု တိုက်ရိုက် မြန်မာပြန်ဆိုကာ ကဗျာစာအုပ် ထုတ်ခဲ့၏။ မောင်ပြုပြင်(ကျုံးပျော်)၊ စိုးမြင့်သိန်း၊ မောင်သင်းခိုင်၊ မောင်ချောနွယ်၊ လှဆွေ၊ မောင်သွေးသစ်၊ မောင်စိမ်းစိမ်း အောင်ဇင်မင်းတို့ ရေးသားကြသည်။

‘တော်လှန်ကဗျာဟာ ခမ်းနားမြင့်မြတ်ခြင်းရဲ့ အိပ်မက်သစ်၊ မြူသံအတွက် ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ နှလုံးသည်းပွတ်တွေကို ဖဲ့ခြေပြခဲ့ကြတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်ရေးခဲ့တဲ့ ကဗျာကိုးပုဒ်ကို သမိုင်းနည်းကျ ချဉ်းကပ်နည်းနဲ့ ပြန်လည်သုံးသပ်ကြတယ်။ အချိန်ကာလက ပြောင်းပစ်လို့မရတဲ့ ကဗျာတွေရှိသလို တချို့ ကဗျာကျတော့လည်း အဲဒီနှစ်က ပိုင်းက ခံစားမှုရဲ့ အတိုင်းအတာပေါ့ဗျာ၊ ခေတ်မော်ကွန်းလို့ ပြောပါရမယ့် မြန်မာပြည်က ကဗျာသမိုင်းကို ပြုစုကြမယ်ဆိုရင် တော်လှန်ကဗျာစာအုပ်ကိုတော့ ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမှာပဲ’

ကျွန်တော်က တော်လှန်ကဗျာနဲ့ပတ်သက်၍ သမိုင်းရေးထိုးခဲ့သူများ ဖြစ်ကြသော မောင်သင်းခိုင်၊ မောင်စိမ်းနီ၊ မောင်ဆွေသစ်၊ မောင်ချောနွယ်၊ စိုးမြင့်သိန်း၊ လှဆွေတို့ကို မေးပြီးပြီ။ ယခု ကိုအောင်ဇင်မင်း အလှည့်က

၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင် ကျွန်တော်က ပျဉ်းမနားရှိ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရ၏။ ကျွန်တော် ပျဉ်းမနားတွင် ရှိနေစဉ် ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့် ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်တို့ ပျဉ်းမနားဆရာကော်လာကြ၏။ ပျဉ်းမနားက ကဗျာဆရာများဖြစ်ကြသော မောင်သန်းနီ

မောင်ဝင်းကို၊ မောင်လေးမွန်၊ ဇော်(ပျဉ်းမနား)၊ ဝင်းမောင်ထိုက်တို့အပြင်
နေ့ကုန်မှ ကိုအောင်ဇင်မင်း၊ အောင်ငြိမ်း၊ သင်းမြစန္ဒာ၊ အောင်ဇင်မင်းတို့လည်း
ဝါဝင်ပြီး ပေါင်းလောင်းမြစ်ကမ်းနီးဖူးတွင် စာပေ၊ ကဗျာညနေခင်းကို ဆင်
နွဲ့ကြသည်။ ဆရာဒဂုန်တာရာက 'ကျွန်တော့် ဝတ္ထုရှည်၊ ဝတ္ထုတို၊ ကဗျာ၊
ပေဖန်ရေး၊ ရုပ်ပုံလွှာ အဲဒါတွေမှာ ခင်ဗျားတို့ ဘာကိုပိုခံစားရသလဲဟု
မေးခဲ့၏။ ဆရာဖန်းမော်တင်အောင်က ကဗျာပျံ့နှံ့ရေးနှင့် မြင့်တင်ရေးကို
ဆွေးနွေးရင်း 'ကျွန်တော်ကတော့ ကာရန်မဲ့ဆိုတာထက် ကာရန်မင့်လို့ ပြော
ခင်တယ်'ဟု အတွေးသစ်တစ်ခု ချပြခဲ့၏။ အသက်အရွယ်၊ မျိုးဆက်သစ်၊
မျိုးဆက်ဟောင်း ဘာမှမခွဲခြားဘဲ လူကြီး၊ လူငယ်တို့အတူ ဒူးတိုက်ပွင့်လင်း
မင်းသာမှုကို ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြ၏။

'ခင်ဗျားလက်ဖဝါးတွေ ကျွန်တော်တို့လက်ဖဝါးတွေ ကိုယ်စီမှာ
ခံစားလှိုင်းတွေ ထန်ခဲ့ကြပေမပ'

ကိုအောင်ဇင်မင်း၏ မှတ်ချက် လေးနက်မှုအတိုင်းအတာကို ကျွန်တော်
တို့ ကောင်းကောင်းသိ၏။

ကိုအောင်ဇင်မင်းက စတိုင်သစ်မဂ္ဂဇင်းမှာ ကဗျာဆောင်းပါးတွေ
လည်း ရေးခဲ့၏။ မင်္ဂလာ၊ မြစ်သာ၊ ဂျိုင်း၊ မေယု၊ ဧရာဝတီ၊ သံလွင်၊ ရှမ်း၊
နင်း၊ ကချင်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ ရခိုင်တောင်တန်းတောင်ရိုးတွေကို သူ ဖြတ်ခဲ့၏။
သူဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်တွေက ထိရ၏။

'ကဗျာဆရာနှလုံးသားထဲမှာ ဖလင်လိပ်တစ်လိပ် ရှိတယ်'

'ပဲခူးမြစ်ရေပြင်မှာ ထင်းဆယ်နေကြတဲ့ပွဲ'

'ချစ်လှစွာသော ဧရာဝတီ'

'ကျွန်တော်ရောက်ခဲ့တဲ့ ကမ်းနဖူးတွေပေါ်ထိုင်ရင်း တောင်ကုန်း၊
တောင်ရိုးတွေပေါ်က အင်း၊ အတွေ့နက်ရှိုင်း ခရီးတွေက ကျွန်တော်စွဲမက်တဲ့
အရာတွေဖြစ်ပါတယ်။ တိုးတိုးဖော်မရှိတဲ့အခါ တိုးတိုးလေး ရွတ်နေမိတာ
တွေပါ။ အဲဒီအချိန်မှာ ကျွန်တော်ဟာ လွတ်ချတဲ့ရသတွေကို ပွေ့ပိုက်ထား
သလို ခံစားနေမိလိမ့်မယ်'

စကားလုံး အထူးရွေးချယ်သုံးနှုန်းပြောဆိုတတ်သူ ကိုအောင်ဇင်မင်း၏
စကားမှ ခံစားမှု စိမ့်စီးလာသည်။ ကိုအောင်ဇင်မင်းက အမှန်တရားအတွက်

စာပေ ကဗျာအနေနှင့်သာမက နိုင်ငံရေးလက်နက်ကိုင်စွဲ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့သူမို့ ဆိပ်ဖလူးနဲ့သင်းသော အင်းစိန်တောရတွင် စံမြန်းရဖူးသည်။

‘ကျွန်တော်က’ အင်းစိန်ထောင်ဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းထက်၊ မြေစိုင်ခဲတို့ ထူထူထဲထဲ၊ ထမတ်တတ်ရပ်နေသော ပရိဂုဏ်စိုက်ဝန်းလို့ ပြောချင်တယ်ဗျာ

သူက အကျဉ်းကျရက်များကိုပင် ‘ပုတ်ဖြတ်ရက်လေးတွေ’ ဟု တင်စားပြောတတ်၏။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်က ‘နေရောင်ခြည်နဲ့ အိမ်ကလေး’ ဆိုသော သူ၏ ကဗျာပေါင်းချုပ်စာအုပ် ထွက်၏။ ထိုစာအုပ်ထဲတွင် အမှာစာချီးမြှင့်ခဲ့သော ဆရာဒဂုန်တာရာ၏ စကားတွေက ကဗျာသမိုင်း မှတ်တမ်းမော်ကွန်းတွေဖြစ်လာပြီ။

ထိုခေတ်တစ်ဝိုက်က ကာရန်မဲ့ဟု လူအများက နာမည်တပ်ကြသော ကဗျာ ခေတ်စမ်းသစ်လေးများကို တွေ့နေရသည်။ သူတို့သည် မည်သည့် ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်ကို အတုယူကြသည်မသိ။ တသွင်သွင်တော့ ရေးခဲ့ကြသည်။ ယင်းခေတ်ကာလ တစ်ဝိုက်က ကိုအောင်ဇင်မင်း၏ ကဗျာများကို တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော်၏ ကဗျာအပေါင်းအသင်းများတွင် သူတို့လည်း ပါဝင်နေကြသူများဖြစ်သည်။ သို့သော် ကျွန်တော်က သူတို့ကို စာနာသည်။ ကျွန်တော်လည်း ကဗျာပုံသဏ္ဍာန်ကို စမ်းသပ်ဆဲပင်။

‘ကျွန်တော်တို့ဆီမှာ ကိုယ်စီကိုယ်စီ အိပ်မက်တွေ၊ အဲဒီအိပ်မက်တွေ အိပ်မက်ချင်း တွဲယှက်နှုတ်ဆက်လိုက်ကြတဲ့ တစ်နေ့မှာ ကျွန်တော်တို့ အနာဂတ်အိပ်မက်ကို ပုံဖော်နိုင်ကြပါလိမ့်မယ်။ ရောင်နီဦးထွန်းရပေလိမ့်ဦးမည်ပ’

ကိုအောင်ဇင်မင်း ဆိုလိုသော ‘ရောင်နီဦး ထွန်းသည့်ကာလ’ ယခုရောက်၊ မရောက်တော့ ကျွန်တော် မသေချာ၊ ဆရာဒဂုန်တာရာရေးသော ‘ဒို့ခေတ်ကို ရောက်တော့မည်မှာ မလွဲပါ’ ဆိုတာတော့ မရောက်သေးတာ သေချာ၏။ စာရေးဆရာ တာရာမင်းဝေ ပြောခဲ့ဖူးသော ‘စာပေခေတ် မြိုင်ပြီလား’ ဆိုတာလည်း ‘မမြိုင်သေး’။

ယခင်နှစ် ၂၀၁၉ က ကိုအောင်ဇင်မင်း၏ ကဗျာပေါင်းချုပ်စာအုပ် တစ်အုပ် စိတ်ကူးချိုချိုက ထုတ်သည်။ ကိုအောင်ဇင်မင်း၏ ကဗျာစာအုပ် ဆောင်းပါးစာအုပ် ၁၃ အုပ်ကျော် ရှိသည်။

၇-၆-၂၀၂၀ ရက်က ကိုအောင်ဇင်မင်းထံမှ ဖုန်းလာသည်။ ရှေး

ဟောင်းနှင်းဖြစ် စာပေနယ်အကြောင်းတွေ ပြောရင်း ‘ကျွန်တော့်ဘဝထဲဆီ
 နာတော့ ခန်းဝင်ပစ္စည်းဟာ ကဗျာပဲ။ အသက်ရှင်တလျှား ကျွန်တော်ဖြတ်သန်း
 ခဲ့တာ၊ ပစ္စုပ္ပန်ကနေ ပြန်လည်ငဲ့စောင်း အတိတ်များရယ်၊ မျှော်လင့် အနာ
 တိတ်ရယ်’ ဘာလိုလိုနဲ့လို့ ‘အလွယ်တကူ မှတ်ချက်မျိုးမပေးဘဲ၊ စိတ်နဲ့ရုပ်ပေါ်
 ခဲ့လာတဲ့၊ ဖယ်ရှားပစ်လို့မရနိုင်သော အဲသလိုခံစားမှုတွေကနေ ကျွန်တော့်
 ဆတွက် ကဗျာတွေကို မွေးဖွားလာ ယူရစေမြဲပါ။ ဒါကြောင့် ကဗျာ (စာပေ၊
 အနုပညာအကျုံးဝင်) ကို ခံစားနေတတ်မှုမျိုးကနေ စာပေအနုပညာဆိုတာ
 ခံလည်းပဲ ကောင်းကျိုးလိုရာဖွဲ့ဝင် ကမ္ဘာမြေပြင်ထက် ခံစားစိတ်နဲ့ ခံစား
 ရပ်တို့ ထည့်သွင်းသွားရမှာပဲလို့ အဲဒီလိုသာပါပဲ’ ခံစားမိရပြန်ပါတယ်။
 သူ့ဘဝ၊ သူ့ ကဗျာအကြောင်းတွေ ဆက်... ဆက်ပြော။

တကယ်တော့ သူ့စကားပြော စကားပြေတွေကလည်း ကဗျာတွေ
 ဖြစ်နေပြန်ရော။



၂၁ ရာစု စာကြည့်တိုက်များသို့ သွားရာလမ်း

စာကြည့်တိုက်ဆိုတာ စာအုပ်တွေကို မပျောက်ပျက်၊ မပျက်စီးစေဖို့ မိုးဒဏ်၊ လေဒဏ်၊ နေဒဏ်တွေခံနိုင်တဲ့ အဆောက်အအုံတစ်ခုခုမှာ စုစည်း သိမ်းဆည်းထား၊ အဲဒီစာအုပ်တွေကို လာဖတ်ကြ၊ ကြည့်ကြသူတွေကို ထုတ်ပေး၊ ငှားရမ်း၊ ဒါကိုပဲ မြန်မာစကားနဲ့ လွယ်ကူရှင်းလင်းတဲ့ အဓိပ္ပာယ် ပေါက်အောင် 'စာကြည့်တိုက်' လို့ ခေါ်ခဲ့ကြတာပေါ့။ အနော်ရထာမင်း လက်ထက်ကစပြီး ပိဋကတ်တော်တော်များကို သိမ်းဆည်းထားသိုရာ ဖြစ် တဲ့အတွက် 'ပိဋကတ်တိုက်' ရယ်လို့ ခေါ်ကြတယ်။

အဲဒီအဆောက်အအုံမှာ တာဝန်ယူကြီးကြပ်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို 'ပိဋကတ် တိုက်မှူး' လို့ ခေါ်ကြတယ်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှာတောင် စာကြည့်တိုက်မှူး အဖြစ် တာဝန်ယူခဲ့ရတဲ့ ဆရာဦးသိန်းဟန် (ဆရာဇော်ဂျီ) ကို တစ်ခေတ် တစ် ကာလက 'ပိဋကတ်တိုက်မှူး' လို့ပဲ ခေါ်ဝေါ် သုံးနှုန်းကြတာ ကြားဖူး၊ ဖတ်ဖူးပါတယ်။

အခု ၂၁ ရာစုမှာတော့ 'စာကြည့်တိုက်' ဆိုတာ စာအုပ်ကိုပဲ သိုလှောင် ငှားရမ်းတဲ့ဌာနတင် မကတော့ပါဘူး။ ပညာဗဟုသုတပေးရာဌာန၊ သတင်း အချက်အလက် ဗဟိုဌာန၊ ဝန်ဆောင်မှု အမျိုးမျိုးပေးနိုင်တဲ့ဌာန၊ ဖျော်ဖြေ တင်ဆက်မှု အမျိုးမျိုးလုပ်တဲ့ဌာန၊ စာအုပ်အပြင် e-book အသံထွက်စာအုပ် (Audio books)၊ စီဒီ၊ ဗီဒီယို၊ ဗီဒီယိုဂိမ်းတွေ ငှားရမ်းနိုင်၊ အင်တာနက် အသုံးပြုနိုင်တဲ့ လူထုအတွက် အသိပညာ ဖြန့်ဖြူးနိုင်တဲ့ 'လူထုရိပ်သာ' တွေ သဘောကို ဆောင်လာနေပါပြီ။

ဒါကြောင့် ၂၁ ရာစုစာကြည့်တိုက်တွေမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်တဲ့ စာကြည့်တိုက်မှူးတွေဟာ 'Librarian' ဆိုတဲ့ စာကြည့်တိုက်မှူးတာဝန် နဲ့သာမက အောက်ဖော်ပြပါ လုပ်ငန်းတာဝန် ထမ်းဆောင်သူတွေလည်း ဖြစ်လာကြပါပြီ။

- (၁) သတင်းအချက်အလက် ကျွမ်းကျင်သူ (Information Specialist)
- (၂) သတင်းအချက်အလက်ပွဲစား (သို့)
ကြားခံပုဂ္ဂိုလ် (Information Broker)
- (၃) အပြောင်းအလဲ နားလည်သူ (Change Agent)
- (၄) အထောက်အကူပြုသူ (Facilitator)
- (၅) အချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲသူ (Database Manager)
- (၆) ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သူ (Collaborator)
- (၇) ပေါ်လစီချမှတ်သူ (Policy Maker)
- (၈) စီးပွားရေးကိစ္စ စီမံခန့်ခွဲသူ (Business Manager)
- (၉) ပုံရိပ်ဖန်တီးသူ (Image Maker) တို့ ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီတာဝန်တွေထဲမှာ ပုံနှိပ်မီဒီယာရော၊ အသံလွှင့်၊ ရုပ်သံ စတဲ့ အီလက်ထရွန်နစ်မီဒီယာတွေ၊ ဒစ်ဂျစ်တယ် နည်းပညာတွေ အကုန် အကျုံး ဝင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အိုင်တီနည်းပညာ တတ်ကျွမ်းရမယ်။ အီလက်ထရွန်နစ် အခွင့်အလမ်း၊ ကွန်ကရက်တွေ၊ ဆော့ဖ်ဝဲတွေအပြင် e-book ဘို့၊ e-journal တို့ ဝယ်ယူစုဆောင်းရေး တာဝန်တွေကိုပါ လုပ်ဆောင်နိုင် တဲ့သူ ဖြစ်ရပါမယ်။

အဲဒီတော့ ၂၁ ရာစု စာကြည့်တိုက်မှူးဟာ ပညာပေးသူသာမက ဝက်ဘ်ဆိုက်ဒီဇိုင်းနာနဲ့ အွန်လိုင်းကျွမ်းကျင်သူ ဖြစ်ရမှာ သေချာနေပါပြီ။

ကမ္ဘာ့စာကြည့်တိုက်နဲ့ ပြတိုက်သုတေသနစာတမ်း (၂၀၁၇) မှာ ဆော်ပြထားတဲ့ ကိန်းဂဏန်း အချက်အလက်တွေက သိပ်စိတ်ဝင်စားစရာ နှောင်းပါတယ်။

- (၁) စာကြည့်တိုက်တွေရဲ့ ၆၇ ရာခိုင်နှုန်းမှာ e-bookတွေကို ဖတ် ကြတယ်။

(၂) စာကြည့်တိုက် ၆၄ ရာခိုင်နှုန်းမှာ အင်တာနက် အခမဲ့ အသုံးပြုနိုင်ကြတယ်။

(၃) လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်က ပြည်သူ့စာကြည့်တိုက် ၁၆၀၀၀ ထဲက တစ်ခုခုကို လူပေါင်း ၁၆၉ သန်း အသုံးပြုခဲ့ကြတယ်။

(၄) ပြည်သူ့စာကြည့်တိုက် ၈၆ ရာခိုင်နှုန်းမှာ ဝိုင်ဖိုင် အခမဲ့အသုံးပြုခွင့်ပေးတယ်။

ဒါကြောင့် ၂၁ ရာစု စာကြည့်တိုက်မှူးတွေဟာ ရည်ညွှန်းဌာန စားပွဲ နောက်ကထွက်ပြီး တတ်နိုင်သမျှ မီဒီပေါင်းစုံသုံးကာ လာရောက်သူမှန်သမျှကို ဝန်ဆောင်မှုပေးရပါမယ်။

သတင်းအချက်အလက်ဟာ အစားအစာတို့၊ ရေတို့၊ ဆေးဝါးတို့လို မရှိမဖြစ်အရေးပါတယ်ဆိုတာ လူတွေသိအောင် ပြောဆိုစည်းရုံးရမယ်။

အဓိကအနေနဲ့ မှတ်ရမှာက ကျွန်တော်တို့ရဲ့ အရေးအကြီးဆုံး အသုံးပြုမယ့်သူတွေက ကလေးတွေဆိုတာပါပဲ။ ကလေးတွေအတွက် လိုအပ်တဲ့ ဖတ်စရာမှန်သမျှကို အသင့်စုဆောင်းထားရမယ်။

ဒါကြောင့် ဒီဂျစ်တယ်ခေတ်မှာ စိန်ခေါ်မှုပေါင်းစုံအတွက် အသင့်ပြင်ထားနိုင်မှ တော်ကာကျပါမယ်။

ကမ္ဘာမှာ စာကြည့်တိုက်ရဲ့ အခန်းကဏ္ဍက အမြင့်မားဆုံးရှိနေပြီး 'လူထုရိပ်သာ' သဖွယ် သတင်းအချက်အလက် မှန်သမျှကို အကျယ်ပြန့်ဆုံးနဲ့ အလှုံ့ပယ်ဖြန့်ချိနေကြတဲ့ အချိန်မှာ ကျွန်တော်တို့ မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ ခေတ်နဲ့အညီ လျော်ကန်သင့်မြတ်တဲ့ 'မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက်ဥပဒေ' ဆိုပြီး မပေါ်ပေါက်သေးတာ ဝမ်းနည်းစရာပါ။

၁၉၆၄ ခုနှစ်က ပြဋ္ဌာန်းခဲ့တဲ့ စာကြည့်တိုက်ဥပဒေဟာ သူ့ခေတ်သူ့အခါနဲ့တော့ သင့်လျော်ကောင်း သင့်လျော်တယ် ဆိုနိုင်ပေမယ့် ယနေ့ခေတ်မှာတော့ လုံးဝကို အံ့မဝင်ခွင့်မကျတော့ပါဘူး။

မြန်မာ့လူ့ဘောင်ကို အစဉ်လေ့လာသင်ယူနေတဲ့ လူ့ဘောင်အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် တည်ဆောက်နိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံတစ်ဝန်း ထူထောင်ထားပြီးဖြစ်တဲ့ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး စာကြည့်တိုက်တွေကို စံငါးရပ်နဲ့ကိုက်ညီတဲ့ အခိုင်အမာစာကြည့်တိုက်တွေအဖြစ် ရပ်တည်လာနိုင်ရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲ

အထွက် လိုအပ်တဲ့ ပုံပိုးကူညီမှုတွေ ဆောင်ရွက်ပေးဖို့ 'မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက်များ ဖောင်ဒေးရှင်း' ကို ၂၀၁၀ ပြည့်နှစ် မေလ ၁၅ ရက်နေ့မှာ ခွဲစည်းခဲ့ပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက်များ ဖောင်ဒေးရှင်းက နိုင်ငံ ဘဏ်ဝန်းမှ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး စာကြည့်တိုက်တွေအတွက် အဆောက်အအုံ၊ ဝန်ဆောင်မှု၊ စာအုပ်တွေအပြင် စာဖတ်ရိုက်မြှင့်တင်ရေး ပွဲတော်တွေကိုပါ ဘုဏ်ပေးခဲ့ပါတယ်။ အခုဆိုရင် အသင်းဝင်ပေါင်းကလည်း ၃၉၂၂ ဦး ရှိနေပါပြီ။

အဲဒီလို ထောက်ပံ့မှုတွေဟာ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှာ ၇၀၈ ဒသမ ၁ သိန်း၊ ၂၀၁၂ ခုနှစ်မှာ ၉၂၄ ဒသမ ၆ သိန်း၊ ၂၀၁၃ ခုနှစ်မှာ ၁၇၀၄ ဒသမ ၃ သိန်း၊ ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှာ ၁၄၉၀ ဒသမ ၂ သိန်း၊ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှာ ၁၈၅၀ ဒသမ ၉ သိန်း၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ်မှာ ၆၄၈ သိန်း၊ ၂၀၁၇ ခုနှစ်မှာ ၃၂၆ သိန်း၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်မှာ ၅၅၇ သိန်းဆိုတော့ ခုဆိုရင် စာကြည့်တိုက်တွေကို ထောက်ပံ့တာ သိန်းပေါင်း ၇၀၀၀ ကျော်နေပါပြီ။

အဲဒီလိုပဲ မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက်မှူးများ ညီလာခံကို မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက်မှူးများ ညီလာခံကို မြန်မာနိုင်ငံစာကြည့်တိုက်များ ဖောင်ဒေးရှင်းက ၂၀၁၄ ခုနှစ်ကစပြီး ကျင်းပခဲ့တာ ၂၀၁၇ ခုနှစ်အထိ လေးကြိမ်ရှိ သွားပါပြီ။ တက္ကသိုလ်၊ ကောလိပ်များမှ စာကြည့်တိုက်ပညာရှင်တွေ၊ အပါအဝင် မြန်မာတစ်ပြည်လုံးက စာကြည့်တိုက်မှူးပေါင်း ၃၀၀ ကျော် နှစ်စဉ် ဘက်ရောက်ကြပြီး မြန်မာနိုင်ငံမှာ စာကြည့်တိုက်ယဉ်ကျေးမှု တည်တံ့ထွန်း ကားပြန့်ပွားရေးအတွက် အကြံပြုဆွေးနွေးကြပါတယ်။

စတုတ္ထအကြိမ် မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက်မှူးများ ညီလာခံမှာ နေ့ကုန်တိုင်းဝန်ကြီးချုပ် ဦးဖြိုးမင်းသိန်းက 'စာကြည့်တိုက်ကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုး တက်ရေးဟာ ကျွန်တော်တို့မြန်မာနိုင်ငံအတွက် မရှိမဖြစ် လိုအပ်နေတဲ့ ထိခွဲဖြစ်ပါတယ်။ တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရဘက်ကလည်း ဘက်ပေါင်းစုံကနေ ထွန်းအားပေး ကူညီပံ့ပိုးမှုတွေ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးနေတာ ရှိပါတယ်' လို့ အဖွင့်အမှာစကား ပြောကြားခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ စာကြည့်တိုက်လောကမှာ မကြာခင်က လှုပ်လှုပ်ရွရွနဲ့ အတော် ဂယက်ထသွားတာကတော့ ရန်ကုန်တိုင်း စာကြည့်တိုက်ဥပဒေ (မူကြမ်း)နဲ့ ပတ်သက်လို့ပါပဲ။

၁၉၆၄ ခုနှစ် စာကြည့်တိုက်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းတုန်းက အစိုးရရဲ့ ရည်မှန်းချက်တစ်မျိုးပါ။ အဲဒီအချိန်က လူငယ်တွေ ဟိုတစ်စု ဒီတစ်စု စုဝေးကြတာကို မလိုလားခဲ့ပါဘူး။ နိုင်ငံရေးလုပ်မယ်။ အဖျက်အမှောင်လုပ်မယ်ပဲ ထင်ပြီး စာကြည့်တိုက်ဖွံ့ဖြိုးမှုကို အားမပေးခဲ့ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒီခေတ်မှာ စာကြည့်တိုက်တည်ထောင်ဖို့ရာ အတော်ခက်ခဲ့တယ်။ ဥပဒေစည်းမျဉ်းတွေ တင်းကြပ်ပြီး ခွင့်ပြုချက်တွေ အဆင့်ဆင့်တောင်းနေရလို့ စာကြည့်တိုက် အသစ်တွေ ပေါ်ထွက်လာတာ အတော်နည်းပါတယ်။ သူ့ခေတ်သူ့အစိုးရနဲ့ ဆိုတော့လည်း ဘာမှမပြောသာဘူးပေါ့။ ဒါပေမယ့် စာကြည့်တိုက် တည်ထောင်မှုတွေဟာ ပွင့်လင်းမြင်သာလာတဲ့ ဒီမိုကရေစီခေတ်မှာ ပြန်လည် ခေါင်းထောင်ထလာတယ်။ တိတိပပပြောရရင် ၂၀၁၁ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းမှာ ပေါ့။ သက်ဆိုင်ရာ ကျေးရွာမြို့နယ်တွေမှာ စာကြည့်တိုက် ထူထောင်ချင်တယ်ဆိုရင် စာကြည့်တိုက် ကော်မတီဖွဲ့၊ အဆောက်အအုံနဲ့ စာအုပ်စာတမ်း ပရိဘောဂတွေ ရန်ပုံငွေရှာပြီး တည်ထောင်ဝယ်ယူ၊ စာအုပ်ငှားသူလည်းရှိ၊ အငှားစနစ်လည်း ရှိရင် မြို့နယ်၊ တိုင်း စသဖြင့် ပြန်ကြားရေးနှင့် ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေး ဦးစီးဌာနက တာဝန်ခံအရာရှိတစ်ဦးရဲ့ ထောက်ခံချက်လည်း ပါမယ်ဆိုရင် စာကြည့်တိုက် ဖြစ်သွားတာပဲ။ အဲဒီ ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး စာကြည့်တိုက်အတွက် လိုအပ်တာကို 'မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက်များ ဖောင်ဒေးရှင်း' ကို လျှောက်လွှာတင်နိုင်တယ်။ ပြည်နယ်နဲ့ တိုင်းတာဝန်ခံက စိစစ်စစ်ဆေးပြီးလို့ ထောက်ခံချက် ပေးတယ်ဆိုရင် ထိုက်သင့်တဲ့ငွေ၊ ပရိဘောဂစသဖြင့် ထောက်ပံ့ပါတယ်။ အဲဒီလိုပဲ ဒေါ်ခင်ကြည်ဖောင်ဒေးရှင်းတို့၊ Save the Library တို့၊ MBAPF စာအုပ်ထောက်ပံ့ရေးတို့ အဖွဲ့ကလည်း လှူဒါန်းထောက်ပံ့ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း ကျေးရွာနဲ့ရပ်ကွက်၊ မြို့နယ် တော်တော်များများမှာ စာကြည့်တိုက်တွေ ဖွဲ့လိုပေါက်သလို ပေါ်လာတာ အားရဝမ်းသာစရာပါပဲ။

ဒီအချိန်မှာ နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် ကိုယ်တိုင်က စာဖတ်ဖို့ အရေးကြီးပုံ၊ စာကြည့်တိုက်တွေ ဖွံ့ဖြိုးဖို့ လိုအပ်ပုံကို မိန့်ခွန်းတော်တော်များများမှာ ပြောကြားတဲ့အတွက် စာဖတ်ရှိန်က အတော် မြင့်တက်လာတာ သိသိသာသာပါပဲ။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလကဆိုရင်

နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်ကိုယ်တိုင် 'စာတတ်သူတိုင်း စာဖတ်ရေး' ဆိုတဲ့ အစီအစဉ်ကို ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနတို့နဲ့ ပူးပေါင်းပြီး တိုင်းနဲ့ပြည်နယ်အလိုက် လှုပ်ရှားမှုတွေလုပ်ဖို့ လမ်းညွှန်လှုံ့ဆော် ခဲ့ပါတယ်။

အခု ရန်ကုန်တိုင်းစာကြည့်တိုက် ဥပဒေ(မူကြမ်း)မှာတော့ စာကြည့် တိုက်တွေကို မှတ်ပုံတင်ဖို့ ပါပါတယ်။ အဲဒီမှာ ကော်မတီ၊ မြို့နယ်ကော် မတီဖွဲ့စည်းဖို့တွေ ပါပါတယ်။ ကော်မတီမှာ မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက် အသင်း ကိုယ်စားလှယ်ကို အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် တာဝန်ပေးတာ သင့်လျော်ပါတယ်။ သပ်မဲဖြည့်စွက်လိုတာက မြန်မာနိုင်ငံမှာ စာကြည့်တိုက်များ ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် အားပေးကူညီ ဆောင်ရွက်နေတဲ့ သက်တမ်းကိုးနှစ်ရှိပြီဖြစ်တဲ့ 'မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက်များဖောင်ဒေးရှင်း' က ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကိုပါ အဖွဲ့ဝင် အဖြစ် တာဝန်ပေးစေလိုပါတယ်။

'မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း ကိုယ်စားလှယ်' ဆိုတဲ့ နေရာမှာ တော့ မရှင်းပါဘူး။ လွန်ခဲ့တဲ့နှစ်က ကျင်းပခဲ့တဲ့ 'စာပေညီလာခံ' မှာဆိုရင် စာရေးဆရာ အသင်းအဖွဲ့ ခုနစ်ဖွဲ့ ပါဝင်ဖိတ်ကြားတာ တွေ့ရပါတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း၊ မြန်မာစာရေးဆရာ သမဂ္ဂ၊ မြန်မာ စာရေး ဆရာကလပ်၊ ကဗျာဆရာသမဂ္ဂ၊ မြန်မာစာပေ ချစ်သူများအသင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ စာပေပြန့်ပွားရေး အသင်း၊ မြန်မာနိုင်ငံ ကာတွန်းဆရာများအသင်း စသည် ဘို့က စာရေးဆရာ အဖွဲ့အစည်းတွေချည်းပါပဲ။ နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်က စာရေးဆရာတွေနဲ့ တွေ့ဆုံရာမှာလည်း ဒီအသင်းအဖွဲ့တွေ ပါဝင် သလို အမျိုးသားစာပေဆု၊ စာပေဗိမာန်စာမူဆု ပြိုင်ပွဲတွေမှာလည်း ဒီအသင်း များက ကိုယ်စားလှယ်တွေ ပါဝင်တဲ့အတွက် အသင်းပေါင်းစုံမှ ကိုယ်စား လှယ်တစ်ဦးကို လျာထားရွေးချယ်သင့်ပါတယ်။ ပုဒ်မ ၁၅ ၁၆ ကို ဖောက် ဇွက်ရင် ကျပ်တစ်သောင်းမှ တစ်သိန်းအထိ၊ ထောင်ဒဏ်ခြောက်လအထိ ချမှတ်ရမယ်တို့၊ ပုဒ်မ ၁၇ ကို ဖောက်ဖျက်ရင် ငွေကျပ်သုံးသိန်း သို့မဟုတ် ထောင်ဒဏ်တစ်နှစ် သို့မဟုတ် နှစ်ရပ်စလုံးကျခံရမယ်ဆိုတာတွေကိုတော့ နည်းနည်း လျော့ပေါ့စဉ်းစားသင့်ပါတယ်။

နိဂုံးချုပ်အနေနဲ့တော့ ကမ္ဘာ့စာကြည့်တိုက်တွေရဲ့ ဆောင်ပုဒ်ဖြစ်ကြတဲ့
 'The Library has on barriers' (စာကြည့်တိုက်မှာ အသီးအတားဆိုတာ
 မရှိ) နဲ့ပဲ အဆုံးသတ်ပါရစေ။



စာမေးပွဲတုလား

တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းစာမေးပွဲ အောင်စာရင်း ထွက်သွားပြီးပြီ။ ဖြေဆိုသူ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူတွေထက် မိဘတွေက ပိုသည်းသည်းလှုပ်ဖြစ်ကြတယ်။ ဖေ့စ်ဘွတ်ခ်တွေပေါ်မှာလည်း ကိုယ့်သားသမီးကို ဂုဏ်ထူးဘယ်နှခုပါတယ်ဆိုတာ အပြိုင်အဆိုင် တင်ကြလေရဲ့။ သတင်းစာထဲမှာလည်း ကျူရှင်တွေနဲ့အပြိုင် သူမိဘ၊ ကိုယ့်မိဘတွေ ကြော်ငြာခွေ အများကြီးအကုန်ခံပြီး ဂုဏ်ထူးဘယ်နှဘာသာ ရတယ်ဆိုပြီး ချီးကျူးကြ။ ဒါကလည်း အပြစ်ပြောစရာ၊ ကဲ့ရဲ့စရာမှ မဟုတ်တာ။ ချီးကျူးထိုက်သူကို ချီးကျူးတာ မင်္ဂလာပဲပေါ့။ အောင်တဲ့သူတွေ၊ ဂုဏ်ထူးရတဲ့သူတွေဟာ သူတို့ရဲ့ ကြိုးစားမှုရဒ်အသီးအပွင့်တွေကို ခံစားကြရတာမို့ မုဒိတာပွားစရာပေါ့။ ကျရှုံးသူတိုင်းမှာလည်း ကြိုးစားပါလျက်နဲ့ ခြေချော်လက်ချော် ဖြစ်ပြီး ကျရှုံးသူတွေလည်း ပါသလို ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် မကြိုးစားလို့ ကျရှုံးသူတွေလည်း ရှိပါတယ်။

တစ်နေ့ကပဲ ဖေ့စ်ဘွတ်ခ်မှာ ကလေးတစ်ဦး ရေးတာဖတ်ပြီး သဘောကျမိတယ်။

I Love education but i hate examination တဲ့ (ကျွန်တော်က ပညာရေးကိုချစ်တယ်။ ဒါပေမယ့် စာမေးပွဲကို မုန်းတယ်တဲ့)။ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းစာမေးပွဲ အောင်စာရင်း ထွက်တဲ့အချိန်မှာ စင်ကာပူနိုင်ငံထုတ် Education Now ဆိုတဲ့ အပတ်စဉ်ထုတ် ပညာရေးစာအောင်ထဲက 'စင်ကာပူအမျိုးသားတက္ကသိုလ်' (NUS)က ပညာရေးပါရဂူ ဘဝဦးရဲ့ 'စာမေးပွဲ'နဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ဖတ်လိုက်ရလေရဲ့။

* စာမေးပွဲဆိုတာ အရေးကြီးတယ်။ ဒါပေမယ့် လူတစ်ဦးရဲ့ ဘဝအဆုံး အဖြတ်တော့ မဟုတ်ဘူး။ စာမေးပွဲမှာ အမှတ်ကောင်းကောင်း ရရေး၊ မရ ရေးကလည်း အဓိကမကျဘူး။

- အနုပညာရှင် လုပ်ချင်တဲ့သူက သင်္ချာတော်စရာ မလိုဘူး။

- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းမှာ စွန့်ဦးတီထွင်လုပ်မယ့်သူအတွက် သမိုင်းနဲ့ အထွေထွေသိပ္ပံ အမှတ်ကောင်း ရစရာမလိုဘူး။

- အားကစားထူးချွန်ချင်တဲ့သူအဖို့ မိမိအားကစား စွမ်းရည်မြှင့်တင်ဖို့ ကြိုးစားတဲ့နေရာမှာ ရူပဗေဒ နားမလည်လည်း ဘာမှမဖြစ်ဘူး။

- အရေးကြီးတာက 'မိမိကိုယ်မိမိ ယုံကြည်စိတ်' (Self-Confidence) နဲ့ 'ဣန္ဒြေဂုဏ်သိက္ခာ' (Dignity) ပျိုးထောင်တည်ဆောက်ဖို့ပဲ လိုတယ်။

- စာမေးပွဲမှာ အမှတ်ဘယ်လောက်ရရ အရေးမကြီးဘူး။

- စာမေးပွဲ(သို့) အမှတ်က ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူတွေအတွက် အနာဂတ်အဖြေမဟုတ်ဘူး။

- အဲလဲဘတ်အိုင်းစတိုင်း ပြောတဲ့စကားကို မှတ်ထား-

• 'လူတိုင်းဟာ ပါရမီရှင်တွေချည်းပဲ။

ငါးကို သစ်ပင်မတက်တတ်လို့ ဆိုပြီး

ညံ့တယ်လို့ ပြောစရာမလိုဘူး'

ဒါတွေက အဲဒီဆောင်းပါးထဲက အရေးကြီးတဲ့အချက်အလက် အချို့ ကို ကောက်နုတ်ပြတာပါ။

မြန်မာနိုင်ငံမှာလည်း စာမေးပွဲကို ပုံစံမျိုးစုံနဲ့ စမ်းသပ်စစ်ဆေးခဲ့ပါတယ်။ ဥပမာ-တက္ကသိုလ်ဝင် စာမေးပွဲဆိုကြပါစို့။ သင်္ချာဘာသာရပ် မေးခွန်းက လှည့်တာနည်းနည်းများသွားလို့ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူ အများစု မဖြေနိုင်ဘူး။ ဒါဆိုရင် အောင်ချက်ရာခိုင်နှုန်း နည်းလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် အောင်မှတ်ကို အမှတ် ၄၀ အစား ၃၅ မှတ်ထားလိုက်မယ်ဆိုရင် ကောင်းမယ်ဆိုပြီး အောင်မှတ်ကို လျှော့ချတာမျိုး။ တစ်နှစ်တုန်းကဆို အင်္ဂလိပ်စာ မေးခွန်းခက်ပြီး အောင်မှတ်ရတဲ့သူ နည်းတယ်ဆိုတာ အောင်မှတ်ကို လျှော့ချလိုက်တာ။ အဲဒီနှစ်က အင်္ဂလိပ်စာ ၂၈ မှတ်ခွဲ ရတဲ့သူတိုင်းကို အောင်မှတ် ၄၀ တိုးပေးခဲ့တာ တွေ့ရပါတယ်။ ၁၁ မှတ်ခွဲအထိတောင် တိုးပေးထားတာ။

မေးခွန်းထုတ်တဲ့သူတွေကလည်း သူ့ဌာန၊ ငါ့ဌာနအပြိုင် မေးခွန်းတွေ ထုတ်ကြတာ။ (မေးခွန်းအခက် ပြိုင်ပွဲကျနေတာပဲ) အများစုက ကျောင်းသား ဖြေနိုင်တာ၊ မဖြေနိုင်တာ အပထီး သူ့မေးခွန်းက အဆင့်မြင့်(ခက်တယ်) ဆိုတာကို မသိမသာ ကြွားချင်တဲ့ စိတ်မျိုးထားပြီး ထုတ်ကြပုံရပါတယ်။ လန်ဒန် မက်ထရစ်လို့ခေါ်တဲ့ G.C.E (O Level) အဆင့်မျိုးနဲ့တူအောင် မေးခွန်းထုတ်ကြတယ်။ ဒီနေရာမှာ တစ်ခုလစ်ဟာချက်ကို ပြောရဦးမယ်။ ဘာကူသိုလ်ဝင်တန်း မေးခွန်းထုတ်တဲ့သူက တစ်ဦး၊ တက္ကဝင်တန်း စာသင် ဘွဲ့သူတွေက တခြား၊ (မေးခွန်းထုတ်သူက အခြေခံပညာအဆင့်အတန်းနဲ့ ဆေးသွားပြီး ကျောင်းတွေမှာ ဘာသင်လို့ သင်မှန်းတောင် မသိတော့ဘူး။ ကျောင်းသားအများစုရဲ့ စာတတ်နှုန်းမှန်မှုအဆင့်ကိုလည်း မလေ့လာဘူး။ မသိတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် တချို့နှစ်တွေမှာ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းက ဖြုတ်ထား ဘွဲ့ အခန်းတောင် မေးခွန်းထုတ်သူက မသိဘဲ စာမေးပွဲမေးခွန်းမှာ ထည့် မေးလာတတ်တာတွေတောင် ကြုံရသေးရဲ့။)

ကျွန်တော် ပညာရေးဝန်ကြီးဌာန မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးသုတေသန အဖွဲ့မှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်တုန်းက ဗြိတိန်နိုင်ငံနဲ့ အမေရိကန်နိုင်ငံက ညှာရေးပါရဂူတွေနဲ့ အတူတူတွဲလုပ်ရတာတွေ ရှိတယ်။ အထူးသဖြင့် သူတို့က 'စာမေးပွဲမေးခွန်း အတိမ်အနက်နဲ့ အောင်ချက်ရာခိုင်နှုန်း သုတေ သန'ကို လုပ်ကြတဲ့သူတွေပဲလေ။ ဒီနှစ်မေးခွန်းက ခက်လွန်းလို့ သာမန် အောင်ချက်အဆင့်ထက် နိမ့်ကျသွားမယ်ဆိုရင် နောင်နှစ်မှာ မေးခွန်းအဆင့် ဘွဲ့ ရာခိုင်နှုန်းဘယ်လောက်အထိ ပြန်နှိမ့်ရမယ်ဆိုတာ သုတေသနလုပ်ပြီး အစီရင်ခံစာ ရေးရတယ်။ မေးခွန်းက လွယ်လွန်းပြီး ဂုဏ်ထူးရတဲ့သူ ရှိသင့် တာထက် ပိုများရင်လည်း နောင်နှစ်မေးခွန်းမှာ ဘယ်လိုအဆင့်မြင့်ရမယ် ဆိုတာမျိုးတွေ အကြံပေးတယ်။ သူတို့ရဲ့ သုတေသနပြုချက်တွေနဲ့ မြန်မာ ညှာရေးပညာရှင်တွေရဲ့ သုတေသနပြုချက်တွေကို စုပေါင်းပြီး 'မြန်မာ နိုင်ငံ ပညာရေးကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ' ဆီကို တင်ပြရတယ်။

အဲဒီတုန်းက 'မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ' ဆိုတာက နေတရဲ့ အတွင်းရေးမှူး (၁) လေ။ ကျွန်တော့်ဌာနမှာ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ သမျှ ကာလပတ်လုံးတော့ 'ပညာရေး ကော်မတီဥက္ကဋ္ဌ' ဆီက ဘာလုပ်ပါ။

ညာလုပ်ပါရယ်လို့ ပြန်ပြီးညွှန်ကြားတာမျိုး တစ်ခါမျှမရှိခဲ့ဘူး။ ဒါကြောင့်
ပညာရေး သုတေသနအဖွဲ့က ဘာပဲသုတေသနလုပ်လုပ်၊ အထက်ကို ဘာ
တင်တင် ဘာညွှန်ကြားချက်မှ ပြန်မလာ။ ဒါကြောင့် ပညာရေးစနစ်ကြီး
ရေစုန်မျောတာ ဘာဆန်းတော့မလဲ။

ခုနကစကား ပြန်ဆက်ရဦးမယ်။ အမေရိကန်ပညာရေး အကြံပေး
ပါရဂူ ‘ဒေါက်တာဆေးလ်’ က ပြောတယ်။

‘မင်းတို့ရဲ့ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းစာမေးပွဲ မေးခွန်းတွေက တော်တော်
ခက်တာပဲ။ ငါ့နိုင်ငံက ကျောင်းသားတချို့ ဖြေခိုင်းတာတောင် အမှတ်
လေး၊ ငါးဆယ်ရအောင် တော်တော်လုပ်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် မင်းတို့ပညာ
ရေးစနစ်ကျတော့ နိမ့်လိုက်တာ။ အံ့ဩစရာပဲ’ လို့ မှတ်ချက်ချဖူးပါတယ်။
(မေးခွန်းက အမြင်မှာခက်ပေမယ့် စာစစ်တဲ့အခါ အမှတ် အတိုး၊ အလျှောက်
လုပ်တာ သူ ဘယ်သိမလဲ)

‘မစ္စတာ ဂျွန်းဘားလ်နွေဖ်’ ဆိုတဲ့ ဗြိတိသျှလူမျိုး တစ်ဦးနဲ့ သံရုံးစည်း
ပွဲတစ်ခုမှာတွေ့ပြီး စကားလက်ဆုံကြရင်းနဲ့ ကျွန်တော်က ပညာရေးဌာနက
အရာရှိဆိုတာ သိသွားလို့ သူက ကျွန်တော့်ကိုမေးတယ်။

‘ငါက လန်ဒန်တက္ကသိုလ်က မစ္စတာ ဂျွန်အိုဘဲလ်ရဲ့ မိတ်ဆွေက
သူက မင်းနဲ့သိတယ်ပြောတယ်။ မြန်မာမှာမည်ကိုလှသိန်းလေကွာ။ သူက
မြန်မာသဒ္ဒါကျမ်းတောင် ပြုစုနေတဲ့သူပဲ။ သူနဲ့ငါနဲ့က မြန်မာ့ပညာရေး
သမိုင်းအကြောင်း ဆွေးနွေးဖူးတယ်။ ၁၉၆၀ လောက်အထိ မင်းတို့ပညာရေး
အဆင့်က အရှေ့တောင်အာရှမှာ အမြင့်ဆုံးကနေ အခု ၁၉၈၀ လည်းရော
ရော ဘာဖြစ်လို့ အနိမ့်ဆုံးအဆင့် ကျသွားတာလဲ။ အဲဒါကို သုတေသနလုပ်
တဲ့သူ မရှိဘူးလား။ မှားနေပါရက်နဲ့ ပြင်မယ့်သူ မရှိဘူးလား။ ငါက လန်ဒန်
ပညာရေးတက္ကသိုလ်က စာမေးပွဲမေးခွန်း သုတေသနပညာရှင်ကွ။ မင်း
စာသင်တာနဲ့ စာစစ်တာ လွဲနေတာ သေချာနေပြီ’

ကိုယ့်ပေါင်ကိုယ် လှန်ထောင်းသလို ဖြစ်မှာစိုးလို့ ကျွန်တော်လည်း
ဘာမှပြန်မပြောဘဲ လူကြီးရှက်ရယ်နည်းနဲ့ပဲ သွားဖြိုနေလိုက်ရတယ်။

တစ်ခါကလည်း ‘တတ်အောင်သင်၊ အောင်အောင်စစ်’ ဆိုတဲ့ ညွှန်ကြား
ချက်နဲ့အညီ မြန်မာ့ပညာရေးမှာ စာမေးပွဲစစ်နည်းတစ်မျိုး ပေါ်ဖူးသေးတယ်။

ဆိုလိုတာက အတန်းထဲမှာ စာကို ကျေညက်အောင် သင်ပေး။ ကျောင်းသား တိုင်း မတတ်တာမရှိအောင် သင်။ ဒါကို ပြန်စစ်ဆေးရင် စာမေးပွဲအောင် မှာပဲဆိုတဲ့ပုံစံ။ အခုတော့ ဆရာဦးရေနဲ့ ကျောင်းသားဦးရေက မမျှတ။ ခပ်ညံ့ညံ့ ပညာရေးကနေ မွေးထုတ်လာလိုက်တဲ့ ဘွဲ့ရဆရာ၊ ဆရာမတွေ တို့ယ်တိုင်ကလည်း ဘာသာရပ်ရော သင်ပြနည်းပါ သိပ်နားမလည်း။ ပေး ဆားတဲ့လစာနဲ့ အခွင့်အရေးကလည်း ဘာမှမဖြစ်လောက်။ သူတို့အနေနဲ့ ငလေးတွေကို အကုန်တတ်အောင် ဘယ်သင်နိုင်ပါ့မလဲ။ 'အောင်စစ်' ဆို တာကတော့ လွယ်ပါဘူး။ သေတဲ့သူနဲ့ မဖြေတဲ့သူတောင် အောင်စာရင်းထဲ ပါနေတာ။ အကုန်အအောင်ပေးလိုက်တော့ ပြီးတာပဲ။ တချို့နယ်တွေမှာဆိုရင် စာမေးပွဲကျတဲ့ကာလ အိမ်ကိုဆရာမကသွားပြီး အောင်မှတ်ရအောင် ကလေး ငါတို့နဲ့ ပြန်ဖြေခိုင်းပြီး စာမေးပွဲအောင်အောင် လုပ်ပေးတာတွေ ဒုနဲ့ဒေးပဲ။ ဆရာမကလည်း 'စာမေးပွဲအောင်စာရင်း' မဟုတ်ဘဲ 'အတန်းကူးပြောင်း စာရင်း' ဆိုတာ ဖြစ်သွားပြီကိုး။

တကယ်တော့ စာမေးပွဲပုံစံမျိုးက မျိုးစုံ ရှိပါတယ်။ ကျောင်းစစ် စာမေးပွဲတွေ၊ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းလို အစိုးရစစ် စာမေးပွဲတွေမှာ စစ်နေကျ ပုံစံအတိုင်း တစ်နှစ်တာသင်ခဲ့တဲ့ ဘာသာရပ်တွေကို ဘယ်လောက်အထိ နားလည်တတ်ကျွမ်းမှုရှိသလဲဆိုတာ နှစ်နာရီစာ၊ သုံးနာရီစာ မေးခွန်းတွေ ခြေပြီး ဖြေရတာမျိုးတွေ၊ Essay Exams ခေါ်တာပေါ့။

တချို့ နိုင်ငံတွေမှာ လုပ်နေသလို 'Open Book Exams' ဆိုတဲ့ စာမေးပွဲခန်းထဲ စာအုပ်ကြိုက်သလို ယူသွားပြီး ဖြေရတာမျိုးတွေ။ ဒါက ဂျာမနီလိုနဲ့ ပိုခက်တယ်။ သဘောတရားကို မမေးဘူး။ သဘောတရား (သိင်္ခါ)က စာအုပ်ထဲမှာ ရှိပြီးသား။ အလွတ်ကျက်စရာမလိုဘူး။ ဒါကြောင့် စာအုပ်ဖွင့်ကြည့်ပြီး ဖြေလို့ရတယ်။ တကယ်မေးတာက အဲဒီသဘောတရား ဘာ ကျေညက်မှ၊ နားလည်မှ ဖြေလို့ရတဲ့ ဉာဏ်စမ်း လက်တွေ့လုပ်ဆောင်မှုကို မေးတာပါ။ ဒါမျိုးကိုပဲ (Take Home Exam)လို့လည်း ခေါ်တယ်။ အိမ်မှာ ကြိုက်သလို စာအုပ်မျိုးစုံ လှန်လှောကြည့်ခဲ့ပြီး ဖြေရတဲ့ စာမေးပွဲမျိုး။

'Problem or case-based Exams' ဆိုတာမျိုးလည်း ရှိသေးတယ်။ အဲဒါက ပိုခက်တယ်။ ကျက်စာကို မေးတာ မဟုတ်ဘူး။ ဘယ်လောက် သိခဲ့။

တတ်ခဲ့တာလဲလို့ အခြေတည်ပြီး လက်တွေ့အဖြေခိုင်ခိုင်းတာ။ စဉ်းစားဉာဏ်၊ လက်တွေ့ အသုံးချတတ်တာကို မေးတာပဲ။ ကိုယ်သိသမျှ အချက်အားလုံး ကျက်ထားသမျှအကုန် ဤသည် မလွဲဖြေကြည့်ပါ။ ဒီစာမေးပွဲမှာ ကျမှပဲ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ စာစစ်သူတွေ သိချင်တာက အချက်အလက် မဟုတ်ဘူးလေ။ အသုံးချတတ်ဖို့ပဲ သိချင်တာကိုး။

နောက်တစ်ခုက Oral Exams ဆိုတဲ့ နှုတ်ဖြေစာမေးပွဲပဲ။ ဒါက အခက်ဆုံး။ မေးတဲ့သူက သူ့စိတ်ထဲရှိတာ မေးချင်တာမေးမယ်။ ကိုယ်က ဘာသာရပ်ကို တကယ်ပိုင်နိုင်ရင် ဘယ်လိုမေးမေး ဖြေနိုင်မှာပဲလေ။ တစ်ပွဲတိုးဖြေလို့တော့ မရဘူး။ ဥပမာ-ဘာနဲ့တူသလဲဆိုတော့ ရေငုပ်နေတဲ့မြင်းကို ရေစပ်ဆီ ခေါ်သွားလို့တော့ ရချင်ရမယ်။ အဲဒီမြင်းကို ရေသောက်အောင် လုပ်ဖို့ကတော့ ပါးစပ်ကပြောလို့ မရဘူး။ လက်တွေ့လုပ်တတ်တဲ့လူပဲ နားလည်ရမယ့် ကိစ္စမျိုး။ လူတစ်ယောက်ရဲ့ ဘာသာရပ်ဆိုင်ရာ တတ်စွမ်းမှုကို တကယ်သိချင်ရင် 'ရေးဖြေ'ထက် 'နှုတ်ဖြေ'စာမေးပွဲက ပိုအားသာချက် ရှိပါတယ်။ ရေးဖြေမှာက ခိုးချလို့ရတယ်။

သူ့သိသမျှ တတ်သမျှ စုပေါင်းဆက်စပ်ပြီး ဖြေရင်လည်း အောင်မှတ်တော့ ရနိုင်တာပဲ။ 'နှုတ်ဖြေ'ကျတော့ အဖြေကတစ်မျိုးမဟုတ်ဘူး။ မေးသူက လှည့်ပတ်မေးပေမယ့် ကိုယ်က အကြောင်းအရာကို တကယ်သရုပ်မှန်အောင်ဖြေလို့ ရပါတယ်။ 'နှုတ်ဖြေ'ကို လက်တင်ဘာသာစကားနဲ့ Viva Voice လို့လည်း ခေါ်ပါတယ်။ အဓိပ္ပာယ်က 'သက်ရှိအသံ' ဒါမှမဟုတ် 'နှုတ်ထွက်စကား'ပါ။

လူဖြစ်လာရင် စာမေးပွဲမျိုးစုံတော့ မလွဲမသွေ ကြုံရမှာပဲ။ ကျောင်းနေရင် ကျောင်းစသောမေးပွဲကို ဖြတ်သန်းရမှာ မလွဲမသွေပါ။ ကျောင်းစာမေးပွဲမှာတော့ တော်ရုံတန်ရုံဆို အောင်မှတ်ရမယ်။ ထူးချွန်ရင်တော့ ဂုဏ်ထူးပေးပါ။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းရှိတယ်။ သင်ပေးတဲ့သူ ရှိတယ်။ ဒါကြောင့် အောင်မြင်ဖို့ သိပ်မခက်ပါဘူး။ အမှတ်များရင်ကောင်းတယ်။ အမှတ်မများလည်း သိပ်တော့ အရေးမကြီးပါဘူး။

ဘဝကို တကယ် ဆုံးဖြတ်ပေးမှာကတော့ ဘဝစာမေးပွဲပဲ။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းမရှိဘူး။ သင်ပေးမယ့်သူ မရှိဘူး။ စိတ်ကောင်းစေတနာကောင်း

ယံ၊ ဇွဲ၊ လုံ့လ၊ ဝီရိယရယ်၊ အကျင့်စရိုက်ရယ်၊ ရေရှည်မြော်တွေးချင့်ဆ
ဘတ်မှုရယ်၊ သည်းခံနိုင်စိတ် ဒူပေနာပေ ခိုင်နိုင်မှုရယ်၊ အခြေအနေအရပ်ရပ်
တို့ ဟန်ချက်ညီ ကျင့်သုံးတတ်မှု၊ အစွန်းမရောက်မှု စတာတွေနဲ့ပဲ *ဘဝ
စာမေးပွဲ* ကို ဖြတ်သန်းလျှောက်လှမ်း ဖြေဆိုကြရမှာပါပဲ။



အကြိုထောက်နှင့်မယ်..... မောင်ချောနွယ်

‘အနုပညာနဲ့ ပတ်သက်လာရင် အပ်ကျတာကအစ သိတယ်’
ဒီစကားမျိုး ဘယ်သူ ပြောရဲသလဲ။ တော်ရုံတန်ရုံလူ ပြောတဲ့သော
စကား မဟုတ်။ မိမိကိုယ်မိမိ ယုံကြည်မှုအပြည့်ဖြင့် ရဲဝံ့ပြတ်သားစွာ ပြော
ခဲ့သူကား ရှိ၏။

သူက ကျွန်တော်တို့၏ ဇာတ်လိုက်ကျော်ကြီး မောင်ချောနွယ်။
‘အိုင်ယာလန်မှာ ဆုံကြမယ်’
မောင်ချောနွယ်က သူ တူတူတန်တန် ကဗျာဆရာရေးသူဟု သတ်မှတ်
သူနှင့်တွေ့လျှင် ဤသို့ နှုတ်ဆက်တတ်သည်။
‘နောင်ဘဝမှာ လူဖြစ်ရင် ကျွန်တော် အိုင်ယာလန်မှာပဲ လူဖြစ်ချင်
တယ်ဗျာ’

ထိုစကားကြားရခါစတွင် တစ်မျိုး ခံစားမိသည်။ သူ့သူငယ်ချင်း
ကဗျာဆရာ သစ္စာနီ ရှင်းပြမှ သဘောပေါက်မိ။

‘အိုင်ယာလန်တက္ကသိုလ်မှာ ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီး ဂျိမ်းစ်
ပွိုက်စ်တို့၊ ကဗျာဆရာ ဒိုင်လန်တောမတ်စ်တို့ မွေးတယ် မဟုတ်လား။
နောက်ပြီး အိုင်ယာလန် သူပုန်ဆိုတာက လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် ၁၀၀ လောက်ကစပြီး
နာမည်ကြီး။ အိုင်ယာလန်တော်လှန်ရေးကလည်း ခုထိ မပြီးသေးဘူးလေ။
ဒါကို သူက တင်စားပြောတာပါ’

‘တော်လှန်ရေး ကဗျာ’ စာအုပ်တွင် အသက်အငယ်ဆုံး ကဗျာဆရာ
အဖြစ် ရေးဖွဲ့ခဲ့သော မောင်ချောနွယ်ပါကလား။

‘ပန်းဆိုတာ

ကြွေတာကိုက

ပွင့်ခြင်းပဲ’ ဆိုသည့် ကဗျာပုံစံမျိုးက စတင်ရေးဖွဲ့လာလေသူ။

ကျွန်တော်က ပြည်မြို့သား ခင်ဝမ်းတို့၊ သုခမိန်လှိုင်တို့နှင့်ပတ်သက်

မောင်ချော့နွယ်နှင့်ပါ ခင်မင်ခဲ့သည်။ ရန်ကုန်ရောက်တိုင်း သူ ကျွန်တော့်

ဘာသည်။ ကျွန်တော်ပြည်ရောက်တိုင်း သူ့ဆီဝင်သည်။ သူနှင့်တွေ့တိုင်း

ဆရာသစ်တွေ နားထောင်ရတာကို ကျွန်တော် စွဲမက်ငြိတွယ်မိသည်။ အထူး

သဖြင့် မည်သည့်မဂ္ဂဇင်းတိုက်ကိုမှ မပို့ရသေးသော ကဗျာလတ်ဆတ် သစ်

ထွက်တွေကို သူ့နှုတ်ဖျားမှ အန်ကျသံတွေက သိပ်အရသာရှိလှ၏။

‘ဘုရားသခင်နှင့် တီတူးသူများ’

‘ကြမ်းပိုးများတဲ့ အိပ်ရာ’

‘မျှော်လင့်ခြင်း ထမင်းသိုးများ’

‘နတ်တို့ ခိုးဝှက်ခြင်း ခံရတဲ့ကဗျာ’

နာမည်ဆန်းဆန်းနှင့် ကဗျာတွေကို ကျွန်တော့်ကို သူ ဦးဦးဖျားဖျား

ပို့ပေးသည်။ (ကျွန်တော့်ထက်အရင် အခြားသူတစ်ဦး သို့မဟုတ် နှစ်ဦးကို

ပေး ချက်ပြချင် ရွတ်ပြမည်။ သို့သော် သူ့အပြော၊ ‘လတ်ကြီး’ ကို အဦးဆုံး

အဖွင့်လာပေးတာဆိုသော သူ့စကားကိုပင် ယုံထား၏)

လွန်ခဲ့သော ၂၈ နှစ်၊ တိတိပပပြောရလျှင် ၁၉၉၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလထုတ်

မဂ္ဂဇင်းကဗျာ မဂ္ဂဇင်းတွင် ‘မောင်ချော့နွယ်နဲ့ မြန်မာမော်ဒန်ကဗျာ’

ဆိုသော ဆောင်းပါးကို ကျွန်တော်ရေးခဲ့သည်။ ဤဆောင်းပါးတွင် မောင်

ချော့နွယ်ကိုယ်တိုင်ရေးကဗျာများထဲမှ ‘မောင်ချော့နွယ်သုံးမျိုး’ ကို မီးမောင်း

ဖော်ပြခဲ့သည်။

(၁)

အဆီအသားဖျင်းတဲ့ ငါးဖျင်းက ၂၈ ကျပ်

ရေချိုငါးသလောက်ကြီးတွေ ဈေးနည်းတာက လူကြိုက်နည်းလို့၊

အနည်းကတော့ လူကြိုက်များလို့ ဈေးကြီးတယ်တဲ့။ ဟုတ်ကဲ့...မောင်ချော့

ဆိုတာ လူကြိုက်နည်းတဲ့ကောင်။

ဤကဗျာကို 'ဟန်သစ်မဂ္ဂဇင်း' အမှတ်(၂)တွင်ရေးခဲ့သည်။ 'အလင်္ကာ
ဟန်သစ်' ဟု အမည်ပေးထားသော သူ၏ ကဗျာလိုလို၊ ဆောင်းပါးလိုလို၊
ဝတ္ထုလိုလို၊ စာညွှန့်လိုလို ရေးဖွဲ့ပုံ။ မောင်ချောနွယ်၏ မိမိကိုယ်မိမိ မညာ
မတာ ဝေဖန်ရေး။

(၂)

တကယ်တော့
ဟောဒီကမ္ဘာလောကကြီး
သာယာပျော်ရွှင်ဖွယ်ကောင်းအောင်
လှပအောင်
အင်မတန် စိတ်ကူးကောင်းပြီး
ယဉ်ကျေးတဲ့သူတွေက
ထူထောင်ထားတာ ဖြစ်တယ်
မောင်ချောနွယ်ဟာ
အဲဒီအစားက ဖြစ်လေရဲ့။

၁၉၇၅ ခုနှစ်တွင်ရေးသော 'ကြမ်းပိုးများတဲ့အိပ်ရာ' ကဗျာမှ ကောက်
နုတ်ချက်။

ယခင် 'လူကြိုက်နည်းတဲ့ကောင်' ကဲ့သို့ လူနှင့်လောကကြီးကို မဲ့
ငဲ့စောင်းသရော်တော်တော် ရှုမြင်ပုံ မဟုတ်တော့။ 'မောင်ချောနွယ်' သည်
ဤကမ္ဘာလောကကြီးကို ပျော်ရွှင်လှပအောင် ထူထောင်ပေးသော၊ အလွန်
စိတ်ကူးကောင်းသော ယဉ်ကျေးသူတစ်ဦးအဖြစ် မိမိကိုယ်မိမိ တန်ဖိုးထား
သုံးသပ်ခဲ့။

(၃)

လူ့ပြည်မှာ
အသက်တစ်ရာမနေရ
အမှုတစ်ရာတွေ့ရတဲ့
ကျွန်တော်ကား
အသက်တစ်ရာနေချင်
အမှုတစ်ရာလည်း တွေ့ချင်သူပင်

.....

.....

နောင်အနှစ်တစ်ထောင်မှ
‘မောင်ချောနွယ်’ လူဖြစ်ရင်လည်း
စိတ်တွေမညစ်ပါ။

‘မောင်ချောနွယ်’၏ ‘သစ်ရွက်အသေများပေါ်မှ ရက်စက်သော
‘တ’ထဲမှ ကဗျာ။ ထိုစဉ်က သူ့အသက် ၂၅ နှစ်ကျော်ကျော်သာ ရှိသေးသည်။
နောက်ထပ် သူ ၂၈ နှစ် ဆက်ပြီး အသက်ရှင်သန် သွားခဲ့သည်။ ယခု သူ
ဒွယ်လွန်သည်မှာ ၁၆ နှစ်သာ ရှိသေးသည်။ နောက်ထပ် အနှစ်တစ်ထောင်
အသက်ရှင်ရလျှင်လည်း လောကကြီးကို အရှုံးမပေး။ စွန့်ပစ်စိတ်ညစ် ထွက်
နာမည်သူ မဟုတ်ကြောင်း အနာဂတ်အရေးကိုပင် အေးဆေးပျော်ရွှင် သွားရ
မည့် သတ္တိ၊ စွမ်းအား။

ဤသတ္တိ၊ ဤစွမ်းအား ဘယ်ကလာသလဲ။

‘မောင်ချောနွယ်ကား သူ့ရှင်သန်နေခဲ့ရတဲ့ ဘဝတစ်ခုလုံး၊ တစ်ဘဝ
လုံး ကဗျာကလွဲပြီး ဘာအလုပ်မှ မလုပ်သွားခဲ့သူ’

အာဏာရှင်အဆက်ဆက် လက်ထက်တွင်လည်း ရဲရဲတောက်ကဗျာ
များရေးကာ အာဏာရှင်တို့၏ ဖိအားပေးမှုများကို ကြုံကြုံခံ တွန်းလှန်ခဲ့သည့်
ဇရာစာဆို။

ဘဝကို ခက်ခဲကြမ်းတမ်းစွာ ရုန်းကန်ဖြတ်သန်းလာခဲ့ရသော်လည်း
မည်သည့်အခါကမှ ကဗျာကလွဲပြီး ဘာမှမလုပ်ခဲ့။ အာဏာရှင်တို့၏ ဘုန်း
ဘော်ဘွဲ့ကဗျာများ ရေးဖွဲ့ခြင်း လုံးဝအလျှင်း မလုပ်ခဲ့သူ။

‘မောင်ချောနွယ်’သည် သူ့ကဗျာများဖြင့် လူသားတွေကို ဆေးကု
ပေးခဲ့၊ ဓာတ်စာထောက်ပံ့ခဲ့၊ လေကောင်းလေသန့် ထုတ်လွှင့်ပေးခဲ့။

မောင်ချောနွယ်၏ ကဗျာများထဲတွင် အိပ်မက်၊ အိပ်မက်နှင့်ဘဝ၊
မောင်လင့်ချက်၊ အနာဂတ်၊ သစ္စာတရား၊ လူ၊ ထုထည်၊ အရောင်၊ ရနံ့၊ ငြိမ်း
ချမ်းရေး၊ အားပြိုင်မှု၊ တွန်းတိုက်ထိတွေ့မှုတို့ကို အချိုးကျနု ဟန်ချက်ညီ
စေဆစ်ရေးခြယ်ထားသည်။

မောင်ချော့နွယ်၏ ကဗျာများတွင် ထူးခြားချက်မှာ ခေတ်ပြိုင်ကဗျာ ဖြစ်ကာ ကာရန်ကို မငဲ့ကွက်သော်လည်း အလွတ်ရွတ်ဆိုရလွယ်ခြင်း၊ အသံ သာခြင်း၊ ဖတ်လျှင် ဖတ်ချင်းစူးရှတိုးဝင် ခံစားနိုင်ခြင်း စသော လက္ခဏာများ ပေါင်းဆုံနေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ခေတ်ပေါ်ကဗျာအကြောင်း ပြောရမည်ဆိုလျှင် မောင်ချော့နွယ်အမည် ကို လုံးဝချန်ထား၍မရ။ မြန်မာခေတ်ပေါ် ကဗျာရေစီးကြောင်းတွင် အရေး အပါဆုံး ကဗျာဆရာအဖြစ် ဝေဖန်ရေးသမားများရော ကဗျာချစ်သူများပါ တညီတညွတ်တည်း သတ်မှတ်ခြင်းခံထားရသူလည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ထက် ပို၍ ပြောရမည်ဆိုလျှင် ပညာရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများ လုပ်ဆောင်ပြီးပါက ခေတ်ပြိုင် မြန်မာစာသင်ရိုးတွင် ကျောင်းတွင်းပြဋ္ဌာန်းစာအုပ်များ၌ မောင် ချော့နွယ်ကဗျာများက ထိပ်ဆုံးတန်းမှ ပါဝင်ရမည်မှာ သေချာသည်ဟူသော အချက်ပင်ဖြစ်သည်။

လွန်ခဲ့သော နှစ် ၂၀ ကျော်က ကျွန်တော် မောင်ချော့နွယ်နှင့် စာပေ အင်တာဗျူး ‘မဟေသီ’မဂ္ဂဇင်းတွင် လုပ်ခဲ့ဖူးသည်။

အင်တာဗျူးနိဂုံးတွင် မောင်ချော့နွယ်က ဤသို့ ကျွန်တော့်ကို ပြော ခဲ့သည်။

‘ကျွန်တော် စာပေဆိုင်ရာ နိဗယ်ဆုယူပြီး ပြန်လာတဲ့နေ့ကျရင် ခင်ဗျား ကျွန်တော့်ကို မင်္ဂလာဒုံလေဆိပ်မှာ လာကြိုနေဗျာ’

ထိုစကားကို မောင်ချော့နွယ် အတည်ပေါက်ပြောခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။ မောင်ချော့နွယ် ရေးသမျှ ကဗျာအားလုံးကိုသာ နိုင်ငံခြားဘာသာ တစ်ခုခု ပြန်ဆိုနိုင်ခဲ့ကြလျှင် မောင်ချော့နွယ် စာပေဆိုင်ရာ နိဗယ်ဆုရမည်မှာ ကျိန်းသေပေါက်ဟု ကျွန်တော် ယုံကြည်ပါသည်။ မောင်ချော့နွယ်၏ ကဗျာ ပရိသတ်လည်း ကျွန်တော့်စကားကို ရာနှုန်းပြည့် ထောက်ခံကြမည်မှာ သေချာပါသည်။

မောင်ချော့နွယ်နှင့်က ရန်ကုန်မှာ တွေ့၊ ပြည်မှာတွေ့၊ လူချင်းမတွေ့ ရလျှင် သူက ပြည်မှစာရေးသည်။ သူရေးသော စာတွေက စကားပြေထက် ကဗျာပိုဆန်နေ၏။ သူ့ရင်ဘတ်ထဲက အန်ကျီလာတတ်သည့် အန်ဖတ်များက ချိုမြလန်းဆတ်နေတတ်၏။ အတွေးသစ်တွေက တစ်ခါတရံ။ တစ်ခါတလေ ကျတော့ ပွင့်အာလူးလွန်။ သူ့လိပ်စာကို ရေးတာကပင် တစ်မူခြားနား။

ရင်ခုန်ယုံကြည်လျက်
 သစ္စာဝါဒီ
 မောင်ချော့နွယ်
 ဗမာပြည်သား ကဗျာဆရာ
 ရှုရီခေတ္တရာမြို့
 မြောက်လတ္တီတွဒ်
 ၁၉ ဒီဂရီ
 အမှတ် ၄၃၈ ဘုရားနီလမ်း
 ပြည်မြို့

သေတယ်ဆိုတာ လေယာဉ်ပျံတစ်စင်းကနေ နောက်တစ်စင်း ပြောင်း

စိတ်ပါပဲ။

(မောင်ချော့နွယ်)

သူ လေယာဉ်တွေ တစ်စင်းပြီးတစ်စင်း ပြောင်းစီးနေတာ အခု ၁၆ နှစ် တိုင်ခဲ့ပေါ့။ မောင်ချော့နွယ်စီးလာတဲ့ 'မဟာမြန်မာကဗျာ' လေယာဉ်ကြီး ဘယ်အချိန်မှာ မြန်မာနိုင်ငံရဲ့ နိုင်ငံတကာလေဆိပ်ကြီးကို ဆိုက်ရောက်လာမှာလဲ။ ကဗျာချစ်သူ သစ္စာဝါဒီအားလုံး ဝုဏ်ပြုကြိုဆိုဖို့ ပန်းကုံးတွေ သီနေကြပြီ။

(မောင်ချော့နွယ်-ခွဲစွာခြင်းခေတ္တ (၁၆) နှစ်နှင့် ကြိုဆိုပွဲ ငုံ့လင့်ရက်

ဗျား)



ထိုနှစ်သကြိမ်... သည်နှစ်သကြိမ်... နောင်နှစ်သကြိမ်

ဂျိမ်းဒလိန်းလိန်း ဂျိမ်း။

ကွန်ကရစ်လမ်းပေါ်သို့ ရေတိုင်ကီလွတ်များ လိမ့်လာသော အသံကို ကြားသည်နှင့် ရင်တွေက ခုန်နေပြီ။ အိမ်တံခါးဝသို့ ပြေးထွက်ခဲ့သည်။ မနေ့ညက ရွာသော မိုးတစ်ပြိုင်နှစ်ပြိုင်ကြောင့် အိမ်ရှေ့မှ ပိတောက်ပင်ကြီး တစ်ပင်လုံး ဝါဝါထိန် ရွှေ့ရောင်ဝင်းလို့။ လမ်းထိပ်က အုန်းပင်တွေက အုန်းလက်များခုတ်ပြီး မဏ္ဍပ်ထိုးနေကြသော ကာလသားများကို တွေ့ရသည်။ အမေကလည်း ဈေးကပြန်လာတော့ အတာအိုးတွေ ဝယ်လာသည်။ မြတ်... သကြိမ်ကြိုချိန် ရောက်ပြီပဲ။

နံဘေးအိမ်မှ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူ ညီအစ်မများက ရေကစားမဏ္ဍပ် ထိုးပြီး 'မေသန္တာဟု အမည်ပေးသည်။ သူတို့သူငယ်ချင်း အပျိုတွေပါခေါ်ပြီး ရေကစားကြသည်။ ကျွန်တော်လည်း သူတို့မဏ္ဍပ်မှာ ကြေးမြတ်ကိုင်ပြီး ရေဝင်ပက်သည်။

မိမိမဏ္ဍပ်မှ အပျိုမများကို ရိုသဲ့သဲ့ပြောလာသော ရေပက်ခံကားများ လူတွေ၏မျက်နှာကို မြှတ်နှင့်ထိုးသည်။ ဒါကိုမှ အားမရလျှင် နို့ဆီခွက်ထဲ ရေတစ်ဝက်ထည့်ပြီး ခွက်စောင်းခုတ်သည်။ အိမ်နီးနားချင်းမှ တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများကလည်း စုပြီး ဂျစ်ကားတစ်စီးငှားကာ 'တက္ကသိုလ် ရွင် ပျော်ပျော်' အမည်ဖြင့် ရေပက်ခံကားထွက်သည်။ သူတို့ကား ဓာတ်ဆီသွား ထည့်ချိန်တွင် ရပ်ကွက်ထဲမှ ကလေးများကို စုတင်သွားရာ ကျွန်တော်လည်း ထိပ်ဆုံးက ပါ၏။ မိန်းကလေးလှလှမြင်လျှင် အမိပွယ်ဘာမှန်း၊ ညာမှန်း မသိ 'စိန်ပလိန်တိန်ဂိန် မအေးစိန်' လို့ လက်ညှိုးထိုးအော်ရတာ အမော။

၁၀ တန်းအရွယ်ရောက်တော့ ရပ်ကွက်က လူငယ်များစုပြီး ရေပက်ခဲ ကားထွက်ကြသည်။ သင်္ကြန်အကျ၊ အကြတ်၊ အတက် သုံးရက်အတွက် ကားခ ကျပ် ၅၀ ပေးရသည်။ မျက်နှာမှာ မိတ်ကပ်တွေ အဖွေးသားနှင့်။ ကားနာမည်ကလည်း ယခုအခါ ပြန်စဉ်းစားကြည့်တာ ရှက်စရာ။ 'တိတ် ဘခိုးနဲ့ ကျိတ်ဝိုးမယ်' ဆိုပါကလား။

တက္ကသိုလ်နောက်ဆုံးနှစ်မှာတော့ ကျွန်တော်သည် စာပေလောကထဲ လူရာနည်းနည်း ဝင်စပြုနေပြီ။ အထူးသဖြင့် မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းမှာ အရေးများတော့ ခိုးဝေအုပ်စုနှင့် ပိုတွဲမိသည်။ တစ်နှစ်တွင် ကျွန်တော်တို့အုပ်စု သင်္ကြန်သံချပ် ကားထွက်ဖို့ စီစဉ်ကြသည်။ ထိုစဉ်က စမ်းချောင်းဘက်မှ ကဗျာဆရာ အညာတမာ၊ ငါးသိုင်းချောင်းဝံသာတို့က 'ပိတောက်တစ္ဆေ'၊ ရန်ကင်းဘက်မှ ခေါင်းနှယ်ဆွေ၊ အောင်ဇင်မင်းတို့က 'ပဒိုင်းပင်ပေါ်မှ အရူး'၊ မောင်ပြုပြင် (ကျွဲပျော်)၊ ဂန္ထဝင်မောင်ဝိုင်းတို့ကလည်း သူ့အုပ်စုနှင့်သူ။ မောင်စိမ်းနီ (ကေသီပန်)တို့ကတော့ 'အနီနဲ့အပြာ'။

ကျွန်တော်တို့ မိုးဝေကဗျာသမားများက 'ရွှေပြတင်းမှ အလှကဗျာ'၊ သွန်တော်တို့ သံချပ်ကား၏ အဆင်အပြင်က တခြားကားများနှင့် မတူ။ ငေးဖက်လေးတန် ပိတ်ကားပေါင်များမှာ ကဗျာများရေးထားသည်။ မိုးဝေ ဆွဲဇင်းတွင် ပါဝင်ဖော်ပြခဲ့သော ကဗျာများထဲမှ အကောင်းဆုံးစာပိုဒ်များကို ဘာကနုတ်ကာ မူရင်းကဗျာဆရာများ၏ လက်ရေးတို့ဖြင့် အလှဆင်ထား သည်။ ထိုစဉ်က မိုးဝေ၏ ပင်တိုင်ပန်းချီကျော်များ ဖြစ်ကြသော ပန်းချီဝသုန်၊ မြတ်အောင်၊ ချမ်းမြငြိမ်းတို့က ဒီဇိုင်းအလှဆင်ပေးသည်။ သင်္ကြန်ကား အဆင်အပြင်ကပင် ပန်းချီကားတစ်ချပ်လို ဖြစ်နေသည်။

သံချပ်များကို အောင်ချိမ့်၊ သခွပ်နီတို့က ဒိုင်းခံရေးသည်။ ကျန်အဖွဲ့ သားများက လိုအပ်သည်များကို ဖြည့်စွက်ကြရသည်။ အောင်ချိမ့်က အဖွဲ့ ခေါင်းဆောင်။ ထို့နောက် သခွပ်နီ၊ ညွန့်သစ်၊ လင်းသူ၊ တင်မော်၊ အောင် သိန်းဦး၊ အောင်ကျော်ဦး၊ ဆွေသစ်၊ မှူးအောင်၊ ငြိမ်းချမ်းသူ၊ မြတ်အောင်၊ ဟော်လူမိုန်၊ ကျွန်တော် စသဖြင့် အုပ်စုက တောင့်သည်။

ဤအုပ်စုဖြင့်ပင် အမှတ်တရ စာအုပ်တစ်အုပ်လည်း ထုတ်ကြသည်။ 'တောရဲ့ရွှေ'။

‘ဇွေရောက်တယ်ဆိုရင် ရင်ခုန်မြန်လာသလိုပဲ။ ဇွေဆိုတာ ရင်ခုန်စရာ
 တက်ကြွတဲ့အတိတ်ကလည်း ရှိခဲ့တယ် မဟုတ်လား။ ရှိတော့လေ...’ဟု
 မျက်နှာဖုံးမှာ စကားဆိုထားသည်။ ဤကဗျာစာအုပ်တွင် ကဗျာဆရာ
 အကျော်အမော် ‘မောင်လေးအောင်’က နီနီဟိန်းဆိုသော ကားလိပ်အမည်
 ဝှက်ဖြင့် ‘ပီတောက်ဆို၏ နောက်ဆုံးနေ့’ကဗျာကို ရေးပေးခဲ့၏။

အကြိုနဲ့အကျ
 လှလိုက်တဲ့ ပီတောက်ပန်း။
 အကြက်ရက်တွင်
 သူ့သခင်မ၊ စွန့်ပစ်ချလို
 ကြေမွပါလေရောလား။
 အေး...အဲဒီလိုပဲ

လှလည်းခဏ၊ တစ်ဘဝလေ
 ငြိမ့်အဟောင်း၊ ပြောင်းသစ်အံ့။

မောင်လူမှိုန်(မြင်းခြံ)ရေးသော ကဗျာကလည်း ၁၉၇၂ ခုနှစ်ကတည်းက
 ဟန်သစ်တစ်ခု တည်နိုင်ခဲ့ပြီဆိုတာ သက်သေထူနေသည်။

ဝှမ်းဝါနုလိုဖြူညလှပရဲ့
 ဒါပေမယ့် ပေါ့ပါးကြွမြောက်
 အနောက်လေနောက်
 ကောက်ကောက်ပါမျောလိုက်
 ပေါလောမိုက်ပေ။

‘ဖော်ဝေး’၏ ကဗျာကတော့ ယခုကွန်ပျူတာ ခေတ်မတိုင်မီကပင်
 တင်ကြိုတွက်ချက်ထားသည့်အလား နိမိတ်ကြိုဖတ်လို့။

*ကွန်ပျူတာတစ်လုံး
 အသုံးပြုဖို့ ငါ့ကိုပေးရင်။
 ကွဲအက်ကြေမွ
 တို့ဘဝတွေ
 ရေတွက်ကြည့်ချင်တယ်။
 ဒါပေမယ့်

တိကျမှန်ကန်တဲ့
 ကွန်ပျူတာစက်ဟာ
 သွက်သွက်ခါအောင် ရူးသွပ်သွားမှာ
 ငါ သနားမိပါရဲ့။

ကျွန်တော်တို့ 'ဧည့်ပြတင်းမှ အလှူကဗျာ' သံချပ်ကားအဖွဲ့သားများ၏ တူညီဝတ်စုံကလည်း ပြောစမှတ်ရှိလှသည်။ ထိုစဉ်က အဝတ်အထည် ရှားပါးသဖြင့် တူညီဝတ်စုံအတွက် ကုန်သွယ်ရေးမှ လုံချည်လျှောက်ရာ တစ်ထည်ကို ခုနစ်ကျပ်ခွဲဖြင့် ခရမ်းရောင်ချည်ကြမ်းလုံခြည်များ ရ၏။ ရုပ်အင်္ကျီအဖြူ၊ ပင်နီကြမ်း တိုက်ပုံကိုယ်စီနှင့်။ တချို့သံချပ်ကားများလို မျက်နှာကို မှက်နှာချေမိတ်ကပ်တွေ မလိမ်းခြယ်။ နေပူကျဲကျဲမှာ ရေပက်ခံထွက်လိုက်တော့ ပုဆိုးမှ ခရမ်းရောင်များက ရုပ်အင်္ကျီအဖြူနှင့် ပင်နီတိုက်ပုံများမှာ ကျွတ်ကာ စွန်းထင်း။ လူတွေအားလုံးကလည်း နဂိုအသားမဲမဲသံသံထဲမှာ နေပူခံတော့ ပြာနှမ်းလို့၊ ဒီရုပ်တွေနှင့် ကျွန်တော်တို့ သံချပ်ကားဝင်လာလျှင် အော်ထိုင်သူ တော်တော်များများ ပြန်ထသွားကြတာ များသည်။

ကျွန်တော်တို့ကားက စလျှင်စချင်း 'မြင်းခွာတစ်ချက် ပေါက်ရဲ့နဲ့ ဒီးဟုန်းဟုန်းတော်ကံစေမယ်' ဟု သံပြိုင်ကြွေးကြော်ကြတာ ၁၃၀၀ ပြည့်အရေးတော်ပုံ သရုပ်ဖော်သံချပ်များနှင့် စသည်။ ထို့နောက် ခေတ်သရုပ်ကို ဝင်ဟပ်မည့် ဝေဖန်ရေး သံချပ်များကို အားနှင့်မာန်နှင့် အတိုင်အဖောက် ညီညီ ဆက်တိုက်သံချပ်ထိုးကြသည်။ ၁၅ မိနစ်လျှောက်ကြာလျှင် ပရိသတ်များ ဝိုင်းအုံလာ၏။ အထူးသဖြင့် အခြေခံလူတန်းစားများ အနေများသော ဘဏေတ၊ ဒေါပုံ၊ အုတ်ကျင်း၊ သမိုင်းနှင့် အင်းစိန်တို့တွင် ဆုတွေရသည်။ အပြန်ကားထွက်ခါနီးတွင် လူထုက သူထက်ငါ အလှူအယက် ဝိုင်းအုံနှုတ်ဆက်ကြ၍ တော်တော်နှင့် ကားမထွက်နိုင်။

ယခု မောင်လေးအောင်၊ သခွပ်နီ၊ မောင်လူမိုန်၊ လင်းသူ၊ ဖော်ဝေး၊ အောင်ကျော်ဦး၊ တင်မောင်၊ ဆွေသစ်၊ မျိုးအောင်၊ ထိုစဉ်က အဖွဲ့သားများ ချီကြတော့။ ကဗျာဆရာ သံချပ်သမား ဆရာဒေါင်းနွယ်ဆွေ၊ မောင်ဖြူပြိုင်၊ နန္ဒဝင်မောင်ဝိုင်း၊ မောင်စိမ်းနီ၊ အညာတမာ၊ ငါးသိုင်းချောင်းဝံသာတို့လည်း သတ်မပြ၊ နှုတ်မဆက် ခွဲခွာသွားရစ်ကြပြီ။

သင်္ကြန်အကြောင်း တွေးတောရင်းဖြင့် ကျွန်တော် ကြံခဲ့ရသော သင်္ကြန်နှစ်ကြိမ်ကိုလည်း သွားသတိရမိသည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ် 'ဧပြီတိုင်းမှ အလှူကဗျာ' သံချပ်ကားထွက်အပြီး သုံး၊ လေးလ အကြာတွင် ထောက်လှမ်းရေးက ကျွန်တော့်ကို စစ်ဆေးစရာ ရှိသည်ဟုဆိုကာ အိမ်လာခေါ်ပြီး ထောက်လှမ်းရေးစခန်းတစ်ခုသို့ ပို့သည်။ ထိုစခန်းတွင် ဆေးတက္ကသိုလ်မှတစ်ယောက်၊ သွားဘက်ဆိုင်ရာ တက္ကသိုလ်မှ တစ်ယောက်၊ ပညာရေးတက္ကသိုလ်မှ တစ်ယောက်၊ ရေကြောင်း တက္ကသိုလ်မှ တစ်ယောက်၊ ထို့နောက် ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံ တက္ကသိုလ်မှ ကျွန်တော်တို့ကို အတူထားကာ မြေအောက် ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုနှင့် ပတ်သက်၍မေးသည်။ စစ်၍အားရတော့ ရန်ကုန်အင်းစိန်ထောင်သို့ ပို့၏။ ပထမခြောက်တိုက်အခေါ် အဖွင့်တိုက်တွင် ထား၏။ နောက်တော့ တံခါးနှစ်ထပ် အလုပ်ဝတ်တိုက်ကို ပို့သည်။ ပြီးတော့မှ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများထားသော (၃) ဆောင်သို့ ပို့သည်။ တစ်ခုသော သင်္ကြန်အကြို နေ့လယ်တွင် ရေချိုးဆင်းခွင့်ပြုရာ ကျွန်တော်က ဘာစိတ် ဘာလက် ပေါက်သည်မသိ အဖမ်းခံရစဉ်က ဝတ်ခဲ့သော တိုက်ပုံအင်္ကျီ၊ လည်ကတုံးရှပ်အင်္ကျီကို အကျအနုဝတ်ပြီး ရေချိုးကန်သို့ သွားသည်။

ထောင်တာဝန်ခံက ကျွန်တော့်ကိုကြည့်ပြီး...

'ဟေ့ကောင်၊ မင်း ရူးနေသလား' လို့ မေးတယ်။

'သင်္ကြန်အကြိုနေ့မှာ ဝတ်စုံပြည့်နဲ့ ရေပက်ခံမလို့' ဟု သူ့ကိုပြောကာ ရေချိုးကန်သို့ ဆင်းခဲ့သည်။ ရေချိုးကန်တွင် အခြားရဲဘော်များ ကိုယ်တုံးလုံး တွေ။

'ရဲဘော်တွေ ငါ့ကို ရေပက်ကြကွာ။ သင်္ကြန်ရေစိုချင်လို့' ဟုဆိုကာ ရေပက်ခိုင်းသည်။ သူကပက်၊ ကိုယ်ကပက်ဖြင့် တဒဂံအပျော်ကို ရခဲ့သည်။ ရေချိုးကန်မှ အတက် အဆောင်ရောက်ပြီး ဘာမှမကြာ ထောင်တာဝန်ခံများ ရောက်လာကာ 'ဟေ့ကောင်တွေ၊ မင်းတို့ လွတ်မိန့်ရပြီ' ဆိုကာ လွတ်ပေးသည်။ ထောင်ဘူးဝရောက်တော့ ချက်ချင်း အိမ်မပြန်သေးဘဲ အင်းစိန်တစ်ပိုက် လမ်းလျှောက်ရင်း ရေပက်ခံသည်။ လွတ်လပ်အေးချမ်း အရသာရှိပေစွ။

နောက်တစ်ခါ သင်္ကြန်ကျတော့ တစ်မျိုး၊ ဩစတြေးလျနိုင်ငံတွင်
 ယာသင်ရောက်နေစဉ် သင်္ကြန်နှင့်ကြုံသည်။ ဩစတြေးလျနိုင်ငံ ကင်ဘာရာ
 မြို့၏ ပြေလကား အလွန်အေး၏။ ဘောင်းဘီပင် နှစ်ထပ်ဝတ်ရသည်။
 အင်္ကျီက သုံး၊ လေးထပ်၊ လက်အိတ်၊ ခေါင်းစွပ်၊ ခြေစွပ်နှင့်။ မျက်နှာတစ်ခု
 သာ လွတ်နေ၏။ ဤမျှပင် လေအရေတွင် ရေခဲမြားအစင်း ၁၀၀ လောက်
 ခံလွတ်လိုက်သလို မျက်နှာပြင်မှာ အေးစက်ထုံကျင် ခံစားရ၏။ မြန်မာ
 သံရုံးက ကျင်းပသော သင်္ကြန်ပွဲသွားသည်။ မည်သူမျှ ရေမထိရ။ သပြေ
 ခက်လေးများနှင့် အင်္ကျီဆွတ်ရုံ ရေပက်ကြ၏။ ကက်ဆက်မှ တူးပို့တူးပို့
 သီချင်းသံက စီညံနေ၏။ အပြင်က လူအများအားလုံးကတော့ ရေရွဲဖို့နေနေ
 သာသာ ရေတစ်ပေါက်၊ နှစ်ပေါက်စိုရုံမျှ ဆွတ်ရုံမျှ ဒါလည်း သင်္ကြန်တစ်မျိုး
 ပေပ။

ယခုနောက်ပိုင်း သင်္ကြန်ကာလများကား ကြွတယ်၊ လှမ်းတယ်၊ ချ
 တယ် ဆိုကာ စကြံလျှောက်ရင်း သမာဓိကပ်ကာ သွားသတိ၊ စားသတိ
 သတိမှတ်ရင်း နောင် လက်ချိုးရေတွက်ရနိုင်တော့မည့် သင်္ကြန်အချို့ကို
 မျှော်မှန်းရင်း ကုသိုလ်စိတ်ဖြင့်သာ။



ဒါရိုက်တာကြီးထံ ပေးစာ

အိန္ဒိယမှ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ 'အာရ်လာလ်ကီ' ရေးသား ရိုက်ကူးသော Pad Man ဇာတ်ကားကို ကြည့်ပြီးသောအခါ စိတ်ကူးအတွေးတွေက မီးခိုးငွေ့တွေလို တသီတတန်းကြီး ထွက်လာ၏။ ကျွန်တော်တို့ ငယ်ငယ်က စူပါမင်း (စူပါလူသား) ရုပ်ရှင်ကိုကြည့်ပြီး 'စူပါမင်းနဲ့' လုပ်တမ်း ကစားကြတာ မမှတ်မိသေးသည်။ လည်ပင်းမှာ ပုဆိုးကိုချည်နှောင်ကာ စူပါမင်းဝတ်ရုံကြီးမြို့သလို ဟိုသည်ပြေးလွှားပြီး မကောင်းသူပယ် ကောင်းသူကယ်သည့် စိတ်ကူးယဉ် လူစွမ်းကောင်း လုပ်တတ်ကြ၏။

ကျွန်တော်တို့ လူလတ်ပိုင်းကျတော့ Batman ခေါ် 'လင်းနို့လူသား' ရုပ်ရှင် ပေါ်ပါ၏။ စက္ကူတစ်ရွက်ယူ၊ မျက်လုံးနေရာ အပေါက်နှစ်ပေါက်ဖောက်၊ အစွန်နှစ်ဖက်ကို သားရေကွင်းနှင့်ချည်ပြီး သူခိုးမျက်မှန်ပုံစံတပ်၊ လည်ပင်းမှာ စောင်ကိုချည်နှောင်ကာ 'လင်းနို့လူသား' လို နံရံပေါ် တွယ်တက်သည့်ပုံစံ ကလေးတွေ ကစားကြတာကြည့်ပြီး ကြည်နူးမိ၏။

ယခု Pat Man ကတော့ စူပါလူသား၊ လင်းနို့လူသားတို့ကဲ့သို့ စိတ်ကူးယဉ် ဇာတ်ဆောင်မဟုတ်။ ကျေးလက်နေ အမျိုးသမီးများ လစဉ် ဓမ္မတာလာကြချိန်တွင် မီးယပ်သွေးကို လူမမြင်စေရန် ဝှမ်းစအစုတ်အပြတ်၊ အဝတ်ဟောင်း ကြိုရာတို့ဖြင့် မိန်းမကိုယ်ကို ကာကွယ်ကြ၏။

ထို့ကြောင့် ဝှမ်းထုတ်အဟောင်း၊ အဝတ်စုတ်တို့တွင် တွယ်ကပ်နေသော ပိုးမွှားများကြောင့် ရောဂါရကြ၏။ အခန့်မသင့်လျှင် အသက်ပင်ဆုံးရှုံး

ဘတ်၏။ ကျန်းမာရေးနှင့် ညီညွတ်သော၊ ပိုးသတ်ထားသော အခုအခံထုပ်
တွေ ဆိုင်တင်ရောင်းသော်လည်း ရှေးရိုးအစွဲကြီးကြသူ အသိပညာနုနု
သူတို့က သွားဝယ်ရမှာ ရှက်တာကတစ်ကြောင်း၊ ငွေကုန်ကြေးကျ မခံလို၍
တစ်ကြောင်း ဝယ်မသုံးကြ။ ဤခေလေဟောင်းကို ပစ်ပယ်ရန်အတွက် Pad
manဇာတ်ကား ရိုက်ကူးခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဒါရိုက်တာ စာရေးဆရာ 'အာရ်
ဘာလ်ကီ' က ပြောသည်။ ဇာတ်လမ်းမှာ ပညာတတ်လူငယ်တစ်ဦးက သူ
ချစ်သူ ကျေးတောသူနှင့် အိမ်ထောင်ပြုကာ တောမှာလိုက်နေသည်။

ထိုအိမ်တွင် မရိုးတွေ၊ ခယ်မတွေလည်း ရှိ၏။ သူတို့ တစ်လတစ်ကြိမ်
ဓမ္မတာလာချိန်တွင် ယောက်ျားသားတွေ အနေရခက်၏။ ဟိုရှောင်ပေးရ
ဒီရှောင်ပေးရနှင့် သူဇနီးကိုယ်တိုင်ကလည်း အရှက်အကြောက်ကြီး၏။ ထို
အချိန်မျိုးတွင် သူက အိမ်အပြင်ထွက်အိပ်ရသည်။ ဒါက ပြဿနာမဟုတ်၊
အရေးကြီးတာက သူမိန်းမကို မည်သို့ပြောပြော မရသည့်ကိစ္စ။ သူက ဓမ္မ
ဘာလာချိန်သုံးရန် အခုအခံ ပစ္စည်းဝယ်လာ၏။ ဒါကို ဈေးများသည်ဆိုကာ
မသုံး၊ အဝတ်စုတ်တွေနှင့်သာ အခုအခံလုပ်မြဲ။

ထို့ကြောင့် သူက ဈေးမကြီးသော အခုအခံလုပ်ရန် ကြိုးစား။ အကြိမ်
ကြိမ် မအောင်မြင်။ နောက်ဆုံးတွင်မှ သူ၏ အခုအခံပစ္စည်းက ဈေးသက်သာ
သည့်အပြင် စိတ်ချရကြောင်း တီထွင်မှုပြုပွဲတစ်ခုတွင် ပြရင်း လူသိသွား၏။
လူတိုင်းဝယ်သုံးနိုင်သည့် ဈေးသက်သာပြီး ကျန်းမာရေးနှင့်ညီသော အခုအခံ
ပစ္စည်းအကြောင်း အမေရိကအထိ သူ သွားပောပြောရ၏။ တီထွင်မှုတံဆိပ်
တွေလည်း ရ၏။ ထိုအခါ ကွဲကွာနေသော ဇနီးနှင့် ပြန်ဆုံကာ သူ့ကိုလည်း
Pad Man အနေဖြင့် လူသိများ ကျော်ကြားလာပုံကို ရိုက်ထား၏။

ရုပ်ရှင်ဆိုတာ ဘာလဲ။ ကျွန်တော် စဉ်းစားကြည့်၏။ ဖြေဖျော်မှု
သက်သက်ကားမဟုတ်။ ပညာပေးရမည်။ အတုံးလိုက် အတစ်လိုက် ဝါဒ
ဖြန့်တာမျိုးဆိုလျှင်တော့ လူထုက သိပ်မကြိုက်။ ပါးပါးလေးနှင့် အနုပညာ
မြောက်စွာ ပြသတတ်ဖို့ လို၏။

ကျွန်တော်တို့ကို ရုပ်ရှင်ကားကောင်းကြည့်တတ်ရန် ဆရာတွေ အများ
ကြီး သင်ပေးခဲ့ကြ၏။ ဆရာကြီး ရွှေဒုံးဘီအောင်၊ ဆရာဆန်းလွင်၊ ဆရာ

ပြည့်စုံတို့၏ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ညွှန်းစာအုပ်များ၊ ဆရာထွန်းလှိုင်ရေးသော နိုင်ငံတကာ ရုပ်ရှင်သဘောတရား စာအုပ်များ၊ ဆရာနေသွေးနီ၊ ဆရာမြတ်လေးတို့၏ ရုပ်ရှင်သဘောတရား ဆောင်းပါးများကြောင့် ရုပ်ရှင်ပိုကြည့်တတ်လာသည်။ အရသာပိုခံတတ်လာ၏။

‘ပိတောက်သစ်’ မဂ္ဂဇင်းတွင် လစဉ်စောင့်ဖတ်ရသော ဆရာမြတ်လေး၏ ‘အော်စကာဝေဖန်ရေး’ ဆိုလျှင် အော်စကာဆုရ ဇာတ်ကားကြီးများကိုပင် စနစ်တကျ အသေးစိတ် ပိုင်းခြားဝေဖန် ပြထားသဖြင့် ပညာအထူးရ၏။ ‘ဒါဖတ်ပြီးမှ ရုပ်ရှင်ကြည့်ပါ’ ဆိုသော ဆရာစိန်ခင်မောင်ရီ၏ မည်သူ့ကိုမျှ အားမနာစတမ်း လက်သံပြောင်လှသော ဆောင်းပါးတွေ၊ ဆရာသမာဓိရှင်လုံးတို့၊ ဆရာဖိုးသောကြာတို့၏ ရုပ်ရှင်ဝေဖန်ရေးဆောင်းပါးများ ဖတ်ရသည်ကလည်း ရုပ်ရှင်ပညာ ဆည်းပူးရခြင်းတစ်မျိုးပင် ဖြစ်၏။

ဆိုဗီယက်က ထုတ်သော Soviet Film၊ အိန္ဒိယက ထုတ်သော Film Fare၊ သြစတြေးလျကထုတ်သော Centrals Film Notes၊ ဗြိတိန်က ထုတ်သော Film and Fliming၊ Frame Work၊ Focus on Film စာအုပ်တွေ တစ်ချို့က မြန်မာစာအုပ်ဆိုင်တွေမှာ ရောင်းသည်။ နိုင်ငံခြားမှ မှာယူဖတ်ရှု၍လည်း ရသည်။ ဒါတွေက ရုပ်ရှင်ကို ‘ပရော်ဖက်ရှင်နယ်’ မလုပ်သော ရုပ်ရှင်ဝါသနာအိုးတစ်ဦး၏ ဆည်းပူးလေ့လာမှုများသာ ဖြစ်၏။

ဟိုတလောက စာအုပ်ဆိုင်တွင် ထူးထူးခြားခြား စာအုပ်တစ်အုပ်တွေ၍ ကောက်ကိုင်မြည်းစမ်းကြည့်ပြီး တန်ဖိုးရှိလှ၍ ကောက်ကိုင်မြည်းစမ်းကြည့်ပြီး တန်ဖိုးရှိလှ၍ ဝယ်ခဲ့၏။ ‘3-ACT ရုပ်ရှင်’ ဆိုသော စာအုပ်၊ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရုပ်ရှင်ဆိုင်ရာ ပညာရပ်၊ အကိုးအကားနှင့် အစီအစဉ်များကို မြှင့်တင်ရန် တစ်နှစ်လျှင် သုံးအုပ်နှုန်းဖြင့် ကိုးတွဲရှိသော ရုပ်ရှင်မဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေရန် စီစဉ်နေသည်ဟု သိရ၏။ ကျွန်တော်မှာရှိတာက ပထမတွဲ။ အမေရိကမှာ ရုပ်ရှင်ပညာသင်ယူပြီး ပြန်လာသော ‘မိုးမြတ်မေစာခြည်’ ဆိုသည့် ကလေးမလေး စီစဉ်ထုတ်ဝေခြင်း ဖြစ်သည်။ ဗြိတိန်မှ ရုပ်ရှင်ပညာသင်ခဲ့သော ‘ဏကြီး’၊ ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယားတွင် ရုပ်ရှင်ပညာဘွဲ့တွေရခဲ့သော ‘သိဒ္ဓိ’ တို့၊ ‘သူသူရှိန်’ တို့၊ လူငယ်ဒါရိုက်တာ ‘မောင်ဆန်း’ တို့၊ သူတို့က လူငယ်လေးတွေ။ မြန်မာရုပ်ရှင် တစ်ခေတ်ဆန်းဖို့ သူတို့

ကြီးစားနေကြသည်။ သူတို့လက်ရာ ရုပ်ရှင်တွေ ကျွန်တော်တို့ မကြည့်ရ
သေး။

မကြာမီက အထူးပွဲပြသ၍ ကြည့်ခဲ့ရသော မြန်မာရုပ်ရှင်ကားကြောင့်
အံ့ပျော်နေသော မြန်မာရုပ်ရှင်လောကကြီး လန့်ဖျပ်သွားနိုင်သည်။ မြန်မာ
ရုပ်ရှင်လောက အရွှေ့တစ်ခုကို အတင်း လှုပ်နှိုးခဲ့သော လက်ရာဟုလည်း
ဆိုနိုင်သည်။ ဇာတ်ကားအမည်ကပင် တုန်လှုပ်ဖွယ်ရာ-

‘သမ္မတကြီးထံ ပေးစာ’

စာရေးဆရာ ‘လူနေ’ ၏ လွန်ခဲ့သော ခြောက်နှစ်ကျော်က လက်ရာ
‘ဓယဝယ’ ဝတ္ထုကို ရိုက်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ‘လူနေ’ က ‘သမ္မတ’ ဆိုသော
စကားလုံး တော်တော်ကြိုက်ပုံ ရ၏။ တစ်ခါက ‘သမ္မတကြီးကို လုပ်ကြံခြင်း’
ဆိုသော အမည်ဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးဖူးသည်။ ထိုစာအုပ်တွင် အမေ
နီကန် သမ္မတ အေဗရာဟမ်လင်ကွန်း၊ အမေရိကန်သမ္မတ ဂျွန်အက်ဖ်ကနေဒီ
ဘို့ကိုလုပ်ကြံပုံ ဖြစ်ရပ်မှန်သတင်းများနှင့် သူ့ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းများကို
ရာမွှေးရေးထား၏။ စိတ်ကူးကောင်း၊ ဖတ်လို့ကောင်း။

‘ဓယဝယ’ ကို စိန်ဌေးရုပ်ရှင်က ဝယ်ပြီး ‘သမ္မတကြီးထံ ပေးစာ’

ဟု အမည်ပြောင်းကာ ရုပ်ရှင်ရိုက်ရန် စီစဉ်၏။ ပြီးခဲ့သည့် အစိုးရလက်ထက်
တွင် ဆင်ဆာမကျ။ လက်ရှိ အစိုးရလက်ထက်ကျမှ ရိုက်ကူးခွင့်ရ၏။ ဤ
သည်မှာပင် အပြောင်းအလဲဟု ဆိုနိုင်သည်။ ဇာတ်လမ်းအရ ပြည်ထောင်စု
ဝန်ကြီးသားက လူသတ်သမား။ ဤသည်ကို ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးဌာနမှ
ဘာဝန်ရှိသူ ခပ်ကြီးကြီးတစ်ဦးက ‘ခရိုနီသား’ ဟု ပြင်ပေးရန် လာပြောသည်။
ဆုတ်လုပ်သူကလည်း ပြောင်းပေးမှ မြန်မြန်ရိုက်ခွင့်ရမည်ဖြစ်၍ ပြောင်း
ပေးစေချင်၏။ သို့သော် ဒါရိုက်တာ ဝိုင်းက မပြောင်းနိုင်ဟု ပြောခဲ့၏။
မူရင်းဝတ္ထုမှာလည်း ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသားဟုပင် ပါရာ ခရိုနီသားဆိုလျှင်
ပေါ့သွားနိုင်သည် မဟုတ်ပါလား။ ဒါရိုက်တာဝိုင်း မှန်၏။ ၂၀၁၆ ခုနှစ်တွင်
ရိုက်ကူးခွင့်ရ၏။

ဇာတ်လမ်းက ရိုး၏။ နာမည်ကြီး နိုက်ကလပ်တစ်ခုမှ အဆိုကျော်
မလေးနှင့် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးသားတို့ ငြိစွန်း၏။ ကိုယ်ဝန်ရလာသော
အခါ တာဝန်မယူဟုဆို၏။ ကောင်မလေးက လျော်ကြေးတောင်းရာ မပေးဘဲ

ဓားဖြင့် ထိုးသတ်လိုက်သည်။ ကောင်မလေး ဓားဒဏ်ရာဖြင့် လဲကျနေသည်ကို
 လုံခြုံရေးဝန်ထမ်းက လာပွေ့၏။ ဒါကို မြင်သွားသောသူက သူ့ကို ရဲစခန်း
 ပို့လိုက်၏။ တရားရုံးရောက်တော့ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ ဩဇာအရှိန်ဖြင့်
 ထိုလုံခြုံရေး ဝန်ထမ်းသာ လူသတ်တရားခံအဖြစ် ထောင်ကျသွားသည်။
 ဤထောင်ကျသွားသော ကောင်လေးတွင် မွေးစားအဘိုး အဘွား ရှိသည်။
 အဘိုးက ကျန်းမာရေးမကောင်း၊ အဘွားက ပဲပြုတ်ရောင်းကျွေး၏။ သတင်း
 စာဟောင်းများကို ပဲပြုတ်ထုတ်ရန် ဖြိုရင်းဖြင့် သမ္မတသစ် တက်လာပြီ၊
 တိုင်စရာရှိ တိုင်နိုင်သည်ဟူသော သတင်းကို ဖတ်မိ၏။ ထို့ကြောင့် သမ္မတ
 ကြီးထံ သွေးမြေးလေး မတရားခံရမှုအပေါ် တိုင်ကြားစာရေးသည်။ ထိုစာရေးပြီး
 တစ်ပြိုင်တည်း သေဆုံးကုန်ကြသည်။ စာက ဟိုလွင့်၊ ဒီလွင့်၊ ဟိုရောက်၊
 ဒီရောက်။ အဘွားကြီး၏ ပြင်းပြသော စိတ်တန်ခိုးကြောင့်ပဲ ဆိုပါတော့။
 နောက်ဆုံး သမ္မတကြီးထံ စာရောက်သွားသည်။ အောက်ခြေဆင်း စစ်တော့
 ဘာမှရေရေရာရာ မသိရ။ ထို့ကြောင့် ယခင်အတိုင်းပင် လုံခြုံရေးဝန်ထမ်း
 ထောင်ထဲမှာပဲ နေရ၏။ ဤသဲလွန်စကို ရသွားသော သတင်းထောက်မလေး
 တစ်ဦး (သူက ရှေ့နေလိုင်စင်လည်း ရှိသူ)က အမှုကို အစမှအဆုံးလိုက်ကာ
 အမှန်တရားကို ဖော်ထုတ်၏။ နောက်ဆုံးတွင် ဟိုတယ်က လျှို့ဝှက်တပ်ဆင်
 ထားသော စီစီတီဗွီအချုပ်ကို ရ၏။ စီစီတီဗွီထဲမှာက ရှင်းနေပြီ။ သတ်သူက
 ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏သား။ ဒါကို တရားသူကြီးထံ တင်ပြတော့ သူလည်း
 လက်ခံ၏။ သို့သော် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးက သူ့ထံဆုန်းဆက်ကာ ဖိအား
 ပေး၏။ ထို့ကြောင်း ရုံးတော်ရောက်သောအခါ သက်သေမခိုင်လုံဟုဆိုကာ
 အမှုကို ပလပ်လိုက်သည်။ တကယ့် လူသတ်သမား ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး
 သားက ဘာမှမဖြစ်။ ထောင်ကျနေသူ လုံခြုံရေးဝန်ထမ်းလေးမှာ ထောင်ထဲ
 တွင် အချင်းချင်း ရန်ဖြစ်ပြီး အရိုက်ခံရ၍ သေသွားသည်။ သတင်းထောက်
 မလေးကို နည်းမျိုးစုံ ခြိမ်းခြောက်ကြ၏။ အရိုက်ခံရ၏။ နောက်ဆုံး ကား
 တိုက်ခံလိုက်ရသည်။

'လူနေ' ၏ 'ဓယဝယ' ဝတ္ထုထဲကအတိုင်း အကုန်အတိအကျ လိုက်
 ရိုက်၏။ တရားခွင်လျှောက်လဲချက်များ၊ အမှုနှင့် ပတ်သက်သော ပုဒ်မများ၊
 အသုံးအနှုန်းများကိုသာ ဇာတ်ညွှန်း 'နေချော်' ကို ထပ်ဖြည့်ပေးထား၏။

ရုပ်ရှင်ကြည့် ပရိသတ်က ကြည့်ရင်းကြည့်ရင်းနှင့် မတရားမှုတွေကို ခံပြင်း
လာကြ၏။ မလျော်ကြစာ အာဏာသုံးသော ဝန်ကြီးဆိုသူများကို ရွံရှာလာ၏။
လုပ်ချင်တာလုပ်၊ မိုက်ရိုင်းချင်တိုင်း မိုက်ရိုင်းသော လူကြီးသားသမီးများ
အပြင်မှာ တကယ်ရှိတာကို သိလာကြ၏။ ငွေကြေးကြောင့် အာဏာတို့ကြောင့်
ဘုရားရေးမထူပြင် ယိုင်လဲနေပုံကို ကြည့်ပြီး ပြင်ပလောကမှ တရားရုံးများ
အခြေအနေနှင့် နှိုင်းယှဉ်မိလာကြသည်။ ရန်ကုန်တိုင်း ဥပဒေချုပ်နှင့်တကွ
ဘုရားရေးဝန်ထမ်းများ၊ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များ၏ အကတိလိုက်စားမှုကြီး ပေါ်ပေါက်
လာပုံကို ရိပ်စားမိကြသည်။

ဤသို့ဖြင့် ရုပ်ရှင် အနုပညာစွမ်းအင်က ကြည့်ရှုသူ ပရိသတ်ကို
'အမှန်တရားဆိုတာ ဘာလဲ' ဆိုသည်ကို ဆင်ခြင်တွေးတော သိရှိလာအောင်
ဆုဆော်ပေးနိုင်လာ၏။ ယခင် အောင်ပွဲအဆင့်ဆင့် ရရှိပြီးသူ ဒါရိုက်တာ
ဒိုင်းအတွက် 'သမ္မတကြီးထံ ပေးစာ'ဖြင့် ပိုမိုမြင့်မား တန်ဖိုးရှိသော သရဖူ
ဘစ်ခု ထပ်ဆောင်းနိုင်ခဲ့ပြီ။

'ဒီကားမှာ ကျရှုံးလို့မဖြစ်ဘူး။ နောက်ထပ် ဒီလိုကားမျိုး ဖန်တီးချင်
လို့ပါ။ နောက်ထပ် ဒီလိုအခွင့်အရေးမျိုး ရချင်လို့ပါ' ဟု ဒါရိုက်တာဒိုင်းက
ပြောခဲ့သည်။

'ကိုရိုင်းရေ... မရှုံးတဲ့အပြင် အမှတ်ပြည့်ဂုဏ်ထူးဆောင်ရတဲ့ကားမို့
ဒါမျိုးတွေ ဆက်ပြီးသာ ရိုက်ပါလေတော့။ နှစ် လေး၊ ငါးဆယ် အိပ်ငိုက်
နေတဲ့ မြန်မာ့ရုပ်ရှင်လောကကို ဒီလိုစာတ်ကားမျိုးနဲ့ ရိုက်နှိုးခဲ့တာပဲ။ မြန်မာ
ပရိသတ်အားလုံးက ထုတ်လုပ်သူရော၊ ဒါရိုက်တာကိုပါ ကျေးဇူးတင်လို့
မဆုံးပါဘူးဗျာ' ဟုသာ 'ဒါရိုက်တာကြီးထံ ပေးစာ' ရေးလိုက်ချင်ပါသည်။



သံယောဇဉ်နှောင်တစ်မျှင် - မောင်လွန်းကြင်

'ဖြူဖွေးသော ပုလဲသောင်ခြေအဆုံးတွင်ကား စိမ်းညိုသော အုန်းပင်ခြေတံရှည်များ စိတန်းရပ်တည်လျက် ရှိကြသည်။ အုန်းပင်များ အနောက်ဘက်တွင် ထင်းရှူးပင်ရိုင်း(ပလ္လင်ပင်)များနှင့် ပုန်းညက်ပင်များ ရောယှက်ပေါက်ရောက်ကြကုန်၏။ ဆားနဲ့ချိုသင်းသော ပင်လယ်လေပြည်ညှင်းဝယ် ထင်းရှူးကိုင်းခတ် ရိုးတံတို့ကား ပင်လယ်တေးကို မပီမသ ဖွဲ့နွဲ့ဆိုညည်းလျက် ရှိကြသည်။ အုန်းလက်တံရှည် သွယ်နွဲ့တို့ကား ထင်းရှူးကိုင်းခတ်တို့၏ ပင်လယ်တေးအေးချိုချိုဝယ် ငိုက်ယွန်းယစ်ဝေလျက် ရှိကုန်၏။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနက ကြီးမှူးဖွင့်လှစ်သော 'စာပေဖန်တီးမှုနှင့် တည်းဖြတ်မှု' သင်တန်းတွင် ကျွန်တော် ပြင်ပ ပညာရှင်အနေဖြင့် နံနက်တိုင်း သင်ကြားပေးနေသည်မှာ ခြောက်နှစ်ကျော်ပါပြီ။ တက်ရောက်သူတွေကလည်း အသက် ၂၀ ဝန်းကျင်မှ ၆၀ ပိုင်းအထိ ရှိသည်။ အားလုံး ဘွဲ့အသီးသီး ရရှိကြပြီးသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ယခုသင်တန်းက ဘွဲ့လွန်သင်တန်း ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန ဌာနမှူးပါမောက္ခ ဒေါက်တာမြင့်ဦး၏ မဆုတ်မနစ် ကြိုးပမ်းချက်ကြောင့် မူလက သုံးလပြတ်လက်မှတ်ရ သင်တန်းအဆင့်မှ ယခု ဘွဲ့လွန်ဒီပလိုမာ ပေးနိုင်သည့်အဆင့်အထိ အောင်မြင်တည်ရှိလာခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤသင်တန်းတွင် ပါမောက္ခ ဒေါက်တာခင်အေး(မောင်ခင်မင်-ခနုဖြူ)၊ ဒေါက်တာ ထွန်းတင့်၊ အမေရိကမှနေ၍ နှစ်စဉ် တကူးတက ပညာလာမျှဝေသူ ဆရာကြီး ဦးစောထွန်း (စောလူ)၊ ဒေါက်တာ ခင်သန်းဦး (မမိုးမြေ)၊ ဒေါက်တာအောင်မြင်ဦး၊ ဒေါက်တာ

သိမ်းညိမ်း(ရှင်ညိမ်းမယ်)၊ ဒေါက်တာ ခင်မောင်ညို၊ ကောင်းသန့်၊ မျိုးမြတ်သူ၊
ဦးမျိုးအောင်(ငြိမ်းမင်း)နှင့် ကျွန်တော်တို့ ပညာမျှဝေ ပို့ချကြသည်။

ကျွန်တော်က ဘာသာပြန်ပိုင်းကို သင်ရင်းနှင့် ချောမွေ့ပြေပြစ်သော
စကားပြေအရေးအသားများကိုပါ ဥပမာကို နှိုင်းယှဉ်ပြတတ်၏။ ထိုနေ့က
တော့ 'ငွေသောင်ကမ်းနှင့် လွမ်းစေတီ' ဝတ္ထုတို၏ အဖွင့်စကားပြေကို
ဖတ်ပြမိသည်။ စာရေးသူက 'မောင်လွန်းကြင်' ။ သူ ကွယ်လွန်ခဲ့သည်ကပင်
၂၆ နှစ် ရှိချေပြီ။ မောင်လွန်းကြင်ကို သတိရလိုက်လျှင် သူ့ရုပ်သွင်ကို တန်း
မြင်၏။ ယောက်ျားချင်း မှင်တက်မိ၊ ငေးကြည့်ရလောက်သည့် ရုပ်ရည်ပိုင်ရှင်။

'အသားဖြူဖြူ မျက်လုံး၊ မျက်ခုံးနှုတ် ထင်ရှား ပေါ်လွင်လျက်၊
မိန့်ပိန်သွယ်သွယ်၊ ခပ်နွဲ့နွဲ့မင်းသားဟန်၊ မိန်းမတွေ ကြိုက်တဲ့ရုပ်ရည်'

ဒါက ၁၉၇၉ ခုနှစ် ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် 'မောင်လွန်းကြင်' ရေးခဲ့သော
သူ့အတိုး၏ ရုပ်ပုံလွှာအဖွဲ့အဖွဲ့၊ သူ့အတိုး ရုပ်သွင်အတိုင်း 'မောင်လွန်းကြင်' ၏
ရုပ်ရည်က ချွတ်စွပ်။

ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ၁၉၇၅ ခု ပတ်ဝန်းကျင်လောက် ကျွန်တော် စာတွေ
ရေးပြီး ရှုမဝတိုက်သို့ အဝင်အထွက် တော်တော်ရှိခဲ့၏။ အားလပ်သည့်အချိန်
တိုင်း ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတိုက်၏ အဝင်ခန်းလေးတွင် လာသမျှစာရေးဆရာတွေနှင့်
စကားပြောကြ၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် သွားကြ။ တစ်နေ့တွင် ရှုမဝတိုက်သို့
အရောက်အပေါက်နည်းသူ တစ်ဦးကို တွေ့လိုက်ရသည်။ အသားအရေက
ယောက်ျားတွေထဲတွင် အတော်ရှားသော ဆင်စွယ်နှစ်ရောင် အသား၊ မျက်ခုံး၊
မျက်လုံး၊ နှုတ် ဘာမှပြောစရာမလို။ ပန်းချီ ဦးသောင်းဟန်၏ ပန်းချီကား
တွေထဲက စံပြပုဂ္ဂိုလ်ပုံစံမျိုး အတိအကျ၊ ကိုယ်လုံးကိုယ်ပေါက်က မဝလွန်း
မပိန်လွန်း။ အနေတော်၊ အရပ်အမောင်းက ငါးပေ ရှစ်လက်မကျော်မည်။
အထူးသဖြင့် ထာဝစဉ်ပြီးနေသော သူ၏ နှုတ်ခမ်းတို့က သွေးရောင်လွမ်းပြီး
နီမြန်းစိုစွတ်နေသည်။ ရှုမဝအယ်ဒီတာက မိတ်ဆက်ပေးသည်။

'ဒါ စာရေးဆရာ မောင်လွန်းကြင်လေ'

'ပြီးခဲ့တဲ့ နှစ်လလောက်က ရှုမဝမှာပါတဲ့ 'မေတ္တာမြနှင်းရည်' ရေး
တဲ့ ဆရာပါ။ စက်မှုတက္ကသိုလ် ကျောင်းသား ကိုအေးနဲ့ ရတနာဆောင်သူ
မြထွေးတို့ရဲ့ အချစ်ဇာတ်လမ်းလေ' ။

သူက ဘာမျှပြန်မပြောဘဲ ကျွန်တော့်လက်ကို အတင်းဖျစ်ညှစ် နှုတ်ဆက်၏။ မိမိရေးသော ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းမှ ဇာတ်ကောင်အမည်တွေကိုပါ အတိအကျ ရွတ်ဆိုပြသော စာဖတ်သူအပေါ် သဘောမကျ၊ မကျေနပ်သော စာရေးဆရာ အဘယ်မှာ ရှိပါအံ့နည်း။ သို့နှင့် မောင်လွန်းကြင်နှင့် ကျွန်တော် ချက်ချင်းပင် ငယ်ပေါင်းကြီးဖော်လို ခင်မင်သွားကြ၏။

ဒါထက်ပို၍ သူနှင့် အဖွဲ့ကျသွားသည်က ဆရာ ဒဂုန်တာရာနှင့် ပတ်သက်၍ ဖြစ်၏။ ‘မောင်လွန်းကြင်’က သူ့အမည်ရင်း ‘မောင်အုန်းလွင်’ အမည်ဖြင့် ‘ဒဂုန်တာရာ-သူကဗျာ-သူစာပေ သဘောတရား’ ဟူသော ကျမ်းဖြင့် မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရခဲ့သူ ဖြစ်၏။ ကျွန်တော်က ထိုအချိန်တွင် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်၌ ‘စာကြည့်တိုက်ပညာ’ ဘွဲ့လွန်သင်တန်းတက်နေချိန် ကျွန်တော်က ‘ဒဂုန်တာရာ စာစုစာရင်း’ ရေးသားကာ ဘွဲ့ယူရန် ပြင်ဆင်နေချိန်။

ကျွန်တော့်ကို ဆရာဦးသိန်းဟန် (ဆရာဇော်ဂျီ)က ‘မင်း ဒဂုန်တာရာကို ကိုင်ရဲမှ ကိုင်နော်’ဟု သတိပေးခဲ့၏။

‘ကျွန်တော်က ဆရာဒဂုန်တာရာရဲ့ စာတွေကို စာတမ်းပြုစုမှ ဖတ်တာ မဟုတ်ပါဘူး ဆရာ။ ဆရာဒဂုန်တာရာ ရေးခဲ့သမျှအားလုံး ဖတ်ဖူးပြီး အရင်ကတည်းက မှတ်စုတွေထုတ် တေးမှတ်ထားတာ ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော် ဒီစာတမ်းကို သိပ်ခက်ခက်ခဲခဲ မရေးရဘူးထင်လို့ပါ ဆရာ’

ဆရာဇော်ဂျီက ပြုံးပြုံးကြီး ကျွန်တော့်ကိုကြည့်ကာ ‘ဒါဆိုလည်း၊ ငါ့လူ ဆက်လုပ်ကွာ’ဟု ခွင့်ပြု၏။ ကျွန်တော် စာတမ်းပြုစုတော့ ဒဂုန်တာရာ ကိုယ်တိုင်ရော၊ မောင်လွန်းကြင်ရော အများကြီး ကူညီခဲ့ကြ၏။

‘ခင်ဗျားက စကားပြောတုန်းလက်စ ဘာဖြစ်လို့ ကျွန်တော့်ကို လာလာ ကြည့်နေတာလဲ’

‘အစ်ကို့ကို ကျွန်တော်ကြည့်ပြီး စဉ်းစားမိတာ တစ်ခုရှိလို့ပါ။ အစ်ကိုက ရုပ်ကလည်း ချော၊ ငွေကြေးကလည်း ချမ်းသာ၊ ပညာကလည်း မဟာဝိဇ္ဇာ၊ ဝတ္ထုရေးတာပါ အောင်မြင်၊ ဒါမျိုး ဇာတ်ကောင်က ဝတ္ထုထဲမှာပဲရှိ တယ်ထင်တာ။ အခု အပြင်မှာ တွေ့နေရလို့’

‘အင်း ခင်ဗျားပြောသလို ပြည့်စုံလွန်းနေတာကကို မပြည့်စုံတာပဲ’

သူက သက်ပြင်းရှည် ခပ်မျဉ်းမျဉ်းလေးတစ်ချက် ချကာ အဝေးဆီသို့ ဆေးရီ ကြည့်နေ၏။ သူ ဘာဆိုလိုသလဲ ကျွန်တော် မသိ။ သူ ရုတ်တရက် နှိုင်းတွေကျသွားတာ တွေ့ရ၍ ကျွန်တော်လည်း စကားမဆက်တော့။

‘လွမ်းမြိုင်ကျေးရဲ့ အဝေးတစ်နေရာဆီမှာ လုံးချင်း ဝတ္ထုထွက်တော့ သူက သံတွဲမှနေ၍ သူက မေတ္တာလက်ဆောင် လွမ်းပို့ပေးသည်။’ သိင်္ဂီရ ရသ ‘စာအုပ်ထွက်တော့ ရန်ကုန်ရောက်တုန်း လူကိုယ်တိုင် ပေး၏။

‘သိပ်ကောင်းတာပဲတွေ ဘာတွေ မပြောနဲ့ ကိုယ့်လူ၊ ကိုယ့်လူက အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုတွေ အဖတ်သန်တော့ နှိုင်းယှဉ် ဝေဖန်ပြဦး’

‘သိင်္ဂီရရသ’ ကိုဖတ်ပြီး အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ရင် သိပ်ကောင်းမှာပဲ။ နိဘယ်ဆုတော့ အသာထား။ ဘွတ်ကာဆုလို ဆုမျိုးတော့ ရမှာ။ အဘိုးကြီး အဘွားကြီး အချစ်ကို အသေးစိတ် ဖွဲ့နွဲ့ထားတာ သိပ်ခံစားရတယ်ဗျာ။

‘ဒါဆို ခင်ဗျား ဘာသာပြန်ပေးဗျာ။ တစ်နေ့ နည်းနည်း။ အားတဲ့ အချိန်ပေါ့။ တစ်နေ့ စာအုပ်ဖြစ်လာမှာပဲ’

‘ကျွန်တော် အင်္ဂလိပ်စာ ဒီလောက်မနိုင်ဘူးဗျ။ တော်ကြာ ခင်ဗျား မူရင်းရသပါ ပျက်သွားဦးမယ်’

‘ကျွန်တော့်လည်း တတ်သလောက် မှတ်သလောက် ဝိုင်းကူမယ်ဗျာ။ အရင်မလိုပါဘူး။ ဖြည်းဖြည်းမှန်မှန်ပေါ့’

ကျွန်တော်က ဘာကြောင့်ရယ်မသိ ခေါင်းညိတ်ကာ ကတိပေးလိုက် မိသည်။ သူက ‘စိန်လိုက်နော်’ (It's a deal) ဟု အင်္ဂလိပ်လိုပြောကာ ကျွန်တော့်လက်ကို ဖျစ်ညှစ်၏။ ဒါ မောင်လွန်းကြင်နှင့် နောက်ဆုံး တွေ့ဆုံ ခြင်းပါပဲ။ ၁၉၉၂ ဧပြီ သို့မဟုတ် မေ။

၁၉၉၂ ခုနှစ် ဇွန် ၁၆ ရက်နေ့တွင် သံတွဲမှ ရန်ကုန်လာရင်း မတော် တဆ သေဆုံးခဲ့သည်။ ယာဉ်ပေါ်မှာ မတော်တဆ ထိခိုက်မှု။

သူ ကွယ်လွန်ချိန်မှာ အသက် ၅၀ ကျော်ကျော်သာ ရှိသေး၏။ သူက စာပေသာမက ပန်းချီလည်း ရ၏။ ဂီတဘက်မှာလည်း ခေသူ မဟုတ်။ ‘တက္ကသိုလ်ပုလဲပန်း’ အပျော်တမ်း တူရိယာအဖွဲ့ကို ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းကာ မြန်မာ့အသံတွင် အသံလွှင့်ဖူးသည်။ သူ့သီချင်းတွေ ဓာတ်ပြားပင် ရခဲ့၏။

၁၉၅၅ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် မောင်လွန်းကြင်၏ ဦးလေးက အမှတ် ၃၅၁၊ ပြည်လမ်း ရန်ကုန်မြို့အိမ်တွင် မောင်လွန်းကြင်၏ ဒဂုန်တာရာကဗျာ စာပေသဘောတရား စာအုပ်ကို ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေပြီး ခင်မင်ရင်းနှီးသူတွေကို ကျွေးမွေးဖည့်ခံကာ စာအုပ်တွေ လက်ဆောင်ပေးသည်။

*မောင်လွန်းကြင်ကိုယ်တိုင် ဒီစာအုပ်ကို လက်မှတ်ထိုးနိုင်တော့၍ သူ့ကိုယ်စား ကျွန်တော် လက်မှတ်ရေးထိုးပေးပါသည်*ဟု စာတန်းလေး ရေးကာ သူ့ဦးလေး ဦးခင်မောင်ကြီးက လက်မှတ်ရေးထိုး ပေးခဲ့၏။

ဆရာဒဂုန်တာရာ၊ ဆရာပါရဂူ၊ ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်၊ ဆရာ တော် ရွှေကိုင်းသား စသည့် ဆရာကြီးတွေ တော်တော်များများကို တွေ့ရ သည်။ ဆရာကြီးတွေအနီးတွင် ကျွန်တော်တို့ စာရေးဆရာတွေ ဝိုင်းအုံကာ ဂါရဝပြု စကားလက်ဆုံကျနေကြသည်။ ကျွန်တော် အမှတ်တမဲ့ ဖည့်ခန်း ဘက် ထွက်လာမိသည်။ မောင်လွန်းကြင်၏ ပုံတူပန်းချီကားချပ်ကြီးတွေ တစ်ဦးတည်းထိုင်ပြီး မိုင်ရီငေးမောနေသူတစ်ဦးကို တွေ့ရ၏။ ဘာဘီးခင် မောင်ကြီး။ သူက ကျွန်တော် အနားရောက်နေသည်ကိုပင် သတိမပြုမိ။ ဆိုနှင့်ခံစားမှုက ကျွန်တော့်ထံ ချက်ချင်း ကူးစက်လာ၏။ ကျွန်တော် ခြံထဲ ဆင်းလာခဲ့၏။

နွေဦးသစ်ပြီဖြစ်၍ ကောင်းကင်က ရွန်းလဲ့ပြာကြည်လျက်။ မြူရိပ် တိမ်စ တစ်မျှင်တလေမျှ လွင့်မျောနေသည်ကို မမြင်ရ။ လေပွေရူးတစ်ချက် ဝှေ့ယမ်းလိုက်သောအခါ သရက်ရွက်၊ ဝါးရွက်၊ ရော်ရွက်ညိုညို၊ နီနီဝါဝါ တို့သည် ပတ်ချာဝှေ့လည် ကြွဆင်းကာ မြေပြင်မှာ ရှုပ်တိုက်ပြေးလွှားသွား ကြ၏။

နွေသစ်ကာစမှာပင် ပြည်လမ်း ကတ္တရာလမ်းကြီးကား အပူရှိန် တံ လျှပ် ငွေ့များ ထလျက်ရှိ၏။

ကျွန်တော်ကတော့ မောင်လွန်းကြင် ထားရစ်ချိန်ပစ်ခဲ့သော အနုပညာ အငွေ့အသက်များကိုသာ တစ်စိုက်မတ်မတ် ပွေ့ဖက်ခံစားလျက်သာ ဆက်၍ ရှင်သန်.....။



ယဉ်ကျေးမှုသစ်၏ အစက်ငယ်တစ်ခု (မောင်ရန်ပိုင် လွမ်းချင်း)

‘ရန်ကုန်မှာ အနုပညာသက်သက်နဲ့ ရှင်သန်ဖို့ ကျွန်တော် ပုသိမ်ကနေ အပြီးအပိုင် ထွက်လာတာပဲ’ ဟု အသား တော်တော်ညှိသော၊ ပိန်ပိန်ကိုင်းကိုင်း၊ လူငယ်တစ်ဦးက ပြောသည်။ သူ့အသံမှာက ယုံကြည်ချက် အပြည့် အလျှံရှိနေသကဲ့သို့ မျက်လုံးတွေကလည်း စူးရှတောက်ပနေသည်။

ကျွန်တော်ကတော့ မိမိကိုယ်နှင့် နှိုင်းပြီး သူ့စိတ်ဓာတ်ကို တဒဂံ အတွင်း မချိုးကျူးဘဲ မနေနိုင်။

ကျွန်တော်ဆိုလျှင် ရန်ကုန်မှာ မိဘအိမ် ရှိသည်။ တစ်ကိုယ်တော် ကောင်းစွာ စားလောက်၊ သုံးလောက်သော ပုံမှန်လစာရသည့် အစိုးရ ဝန်ထမ်း အရာရှိငယ်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် အပိုသုံးစွဲဖို့ ရနိုင်ရန် ရုံးဆင်းတာနှင့် ကျူရှင်ပြရသေးသည်။ ဝန်ထမ်းဖြစ်တာကြောင့် ကျူရှင် ပြတာလည်း ပေါ်ပေါ်တင်တင် ပြရသည် မဟုတ်။ ကျူရှင်မှတ်ပုံတင် မရှိဘဲ စာပြလျှင် ဒဏ်ငွေ ကျပ်သုံးသောင်း၊ ထောင်ဒဏ် သုံးနှစ်ဆိုလား ကျခံနိုင်သည်။ ဓားပြမှုပင် လျှောက်လဲချက် ကောင်းလျှင်၊ ရှေ့နေတော်လျှင် ဤမျှအပြစ်ဒဏ် မကျခံရ။ ကမ္ဘာပေါ်မှာ စာသင်၍ ထောင်ကျသော နိုင်ငံဟူ၍ မြန်မာနိုင်ငံသာ ရှိမည်ထင်၏။

အိမ်တစ်အိမ်တွင် ကျောင်းသားလေး၊ ငါးယောက်ကို စုပြီး ‘ပိုင်း’ ကျူရှင်သင်ရ၏။ ကျောင်းစာအုပ်အပြင် ကျွန်တော် အပိုဆောင်းသွားရတာက ဖဲထုပ်တစ်ထုပ်။ စာသင်အိမ်၏ အိမ်တံခါးခေါက်လိုက်လျှင် ဖတ်စာအုပ်တွေ ဘာတွေ ကမန်းကတန်း ဝှက်ကြ၊ သိမ်းကြပြီး ဖဲကိုင်အမြန်ဝေရ၏။ ရပ်ကွက်ကောင်စီဝင် သို့မဟုတ် ရဲ အိမ်ထဲဝင်လာလျှင် ဖဲကစားမှုဖြင့်

အဖမ်းခံမည်။ လောင်းကစားမှုက မသကာကျလှ နှစ်လ၊ သုံးလ။ လိုက်နိုင်လျှင် လွတ်သေးသည်။ ကျူရှင်စာသင်တာ ပိုပြစ်မှုကြီးနေသည်။ ထိုသို့ 'စွန့်စွန့်စားစား' နှင့် 'မှောင်ခို စာသင်' ရသည့်ကာလ။

မိဘအိမ်နေပြီး ရုံးလခရော၊ ကျူရှင်လခပါ ပေါင်းပြီးမှ ရန်ကုန်တွင် သုံးလလောက် အခြေအနေတွင် ဤပုဂ္ဂိုလ်က အနုပညာသက်သက်ဖြင့် ရန်ကုန်မှာ ရပ်တည်မတဲ့။ သူ့စိတ်ဓာတ်ကို အလေးအမြတ် ပြုသော်လည်း သူ့အတွက်ကား ရင်လေးမိ၏။ သူက သူပြောသလိုပင် ရန်ကုန်မှာ ဝတ္ထုတိုလေးဘာလေး အတိုအစရေးပြီး ရပ်တည်ခဲ့သည်။ သူကား စာရေးဆရာ 'မောင်ရန်ပိုင်' ။

၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်လောက်က ထုတ်ဝေသော 'မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း' တွင် သူရေးသော 'ကျွန်တော်နှင့် လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ဆံဆက်ရေး' ဆိုသော ဝတ္ထုကို အမှတ်ရမိသည်။

ငမိုးရိပ်ကမ်းနဖူးရှိ ဓမ္မိထရုံကာ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်လေးတွေ ချိုရဲရဲတောလက်ဖက်ရည်ကို ရှာကြံ အရသာခံသောက်နေသည့် လူသိနည်းသော ဝတ္ထုရေးဆရာလေးတစ်ဦး၏ စိတ်ကူးအန်ဖတ်များ။

ရန်ကုန်မြို့ အနော်ရထာလမ်းနှင့် ၃၃ လမ်းထောင့်ရှိ 'ရွှေကြည်အေး' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ 'ပွင့်ဦး' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ဗိုလ်ချုပ်လမ်းနှင့် ဆူးလေဘုရားလမ်းထောင့်ရှိ 'ပြည်သူ့မုန့်တိုက်' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ၃၃ လမ်းအပေါ်လမ်းရှိ 'လေထန်ကုန်း' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ဆူးလေစေတီတော်အနီး 'ရသာမုန့်တိုက်' လက်ဖက်ရည်ဆိုင် စသည်တို့သည် 'မောင်ရန်ပိုင်' ကျက်စားနေကျ နေရာတွေ။

မနက်စောစောတွင် သူနေထိုင်ရာ (ခေတ္တတည်းခိုရာ) မြောက်ဥက္ကလာ အိမ်မှာ ရန်ကုန်မြို့ထဲ ထွက်လာကာ ဤဆိုင်များတွင် တစ်လှည့်စီ သူဒကာရှာ၏။ ဒကာရှိလျှင် ဆိုင်ထဲဝင် 'ဒကာမရှိလျှင် လမ်းပေါ်မှာ တရစ်ဝဲဝဲ။ မဂ္ဂဇင်းတိုက်တွေ သွား စာမူပို့၊ ပြီးလျှင် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တစ်ခုခုမှာ တစ်ခါနား။

သူနှင့် ကျွန်တော်လည်း လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာပင် သိကျွမ်းခဲ့၏။ အသက် ၂၀ ကျော်အရွယ် သူနှင့် ကျွန်တော်တို့၏ ပါးပြင်တွင် အနုပညာ

စိတ် ပန်းနုရောင်သွေး အဖျန်းဆုံး ကာလတွေပေါ့။ အနုပညာ မိုးကုပ်စက် ဝိုင်းကို မမိတမီနှင့် မှန်းမျှော်ပြီး ခြေလှမ်းငယ်တွေဖြင့် ခရီးထွက်ဖို့ တာစု ဆဲ နှစ်ကာလတွေ။

မည်သည့် မဂ္ဂဇင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သလဲကား ကျွန်တော် မမှတ်မိ။ ဝတ္ထုခေါင်းစဉ်ကိုတော့ ကောင်းစွာ မှတ်မိသေးသည်။

‘ဆင်းရဲသော ချစ်ခြင်းကို ဖွဲ့ဆိုခြင်း’

သင်္ကြန်တွင်းတစ်ခုမှာ ခမ်းနားထည်ဝါသော အိမ်ကြီးတစ်အိမ်မှ အိမ်ရှင်မိသားစု သင်္ကြန်ရေပက်ခံ ထွက်သွားကြသည်။ သူတို့ဘာသာသူတို့ ကားမောင်းသွားကြ၍ ယာဉ်မောင်းလေးက အိမ်စောင့်ကျန်ခဲ့၏။ ထိုအိမ် ကြီး၏ နောက်ဖေးတိုက်အိမ်မှာလည်း အိမ်ဖော်အပျိုမလေးတစ်ဦးသာ အိမ် စောင့်ကျန်ခဲ့၏။ ယာဉ်မောင်းလေးက နောက်ဖေးဘက် ခြံစည်းရိုးဖျားအသွား ဘစ်ဖက်ခြံမှ ကောင်မလေးက သူ့မှာ တခြား ရေပက်စရာလူလည်းမရှိသဖြင့် ယာဉ်မောင်းလေးကို ရေခိုးပက်လိုက်၏။ ယာဉ်မောင်းလေးက သူ ညဘက် အပြင်ထွက်လည်ဖို့ အဝတ်အစား ခပ်ခတ်ခတ်လေး ဝတ်ထားတုန်း ရေပက် ခံရ၍ အဝတ်တွေ ရေစို၍ကုန်သည်။ သူ့မှာ လဲစရာ အခြား အဝတ်ကောင်း ကောင်းကန်းကန်း မရှိ။ ထို့ကြောင့် စွပ်ကျယ်နှင့် လုံချည်ဟောင်းတစ်ထည် ဝတ်ကာ ရေစိုသွားသော အင်္ကျီ၊ လုံချည်တွေကို သံဆူးကြိုးမှာ ချိတ်လှမ်း လိုက်ရ၏။ လေအငွေ့တွင် ထိုသံဆူးကြိုးတွေက တလှုပ်လှုပ်။ ဒါကိုကြည့်ပြီး ဘစ်ဖက်မှ အိမ်ဖော်မလေးက စိတ်မကောင်းဖြစ်စွာဖြင့် အဝတ်တွေကို ငေး ကြည့်။ ယာဉ်မောင်းလေးကလည်း ငေးကြည့်။

သံဆူးကြိုးပေါ်မှာ အဝတ်လေးတွေက လေအငွေ့တွင် တလှုပ်လှုပ်။ ယာဉ်မောင်းလေးနှင့် အိမ်ဖော်မလေးတို့ ရင်တွေလည်း တလှုပ်လှုပ်။

‘ရုပ်ရှင်ရိုက်လို့ သိပ်ကောင်းမယ့်အကွက်ဗျာ’ ဟု မောင်ရန်ပိုင်ကို ခိုးကျူးလိုက်တော့ သူက ကျွန်တော့်ကို မကြည့်ဘဲ လမ်းမပေါ်ကို အဓိပ္ပာယ် မဲ့စွာ ငေးကြည့်နေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ မောင်ရန်ပိုင်နှင့် ကျွန်တော် ရုပ်ရှင် အကြောင်းတွေ ပြောဖြစ်သည်။ နိုင်ငံခြား ရုပ်ရှင်ကောင်းတစ်ခု တင်လျှင် သူ့ကို ကျွန်တော် တကူးတက ခေါ်ပြီးပြသည်။ ပထမတစ်ခေါက်က ရုပ်ရှင် ကို အရသာခံ ကြည့်တာ။ နောက်တစ်ခါ ထပ်ကြည့်ကြတာက ကင်မရာ

ရှုထောင့်က ဘယ်လို၊ ဒီနေရာမှာ ဘယ်လိုတေးသွားကဝင်လာတာ ဇာတ်ညွှန်းက ဘယ်နှယ် စသဖြင့် သရုပ်ခွဲကြည့်ကြကာ။

ထိုစဉ်က 'ကာလတနီ' ရုံနှင့် 'ဂလုပ်' ရုံတို့တွင် တင်သော နိုင်ငံခြား ရုပ်ရှင်တွေက ကောင်းတာများ၏။

ထိုရုံများတွင် မောင်ရန်ပိုင်နှင့် ကျွန်တော် နှစ်ခါ၊ သုံးခါကြည့်ပြီး မဝသေး။ ထိုကားတွေ မြေနီကုန်းရှိ 'ဆန်းသီရီ' ရုံ၊ 'ဝိဇယ' ရုံတွေမှာ ပြန်ပြလျှင်လည်း ထပ်ကြည့်ကြ။

ဆိုဗီယက်စာရေးဆရာ 'ဘောရစ်ပတ်စတာညက်' ၏ 'ဒေါက်တာ ဖီဗားရီး' ဝတ္ထုကို ရုပ်ရှင်ရိုက်သောအခါ ထိုကားကို မောင်ရန်ပိုင်နှင့် ကျွန်တော် ခြောက်ကြိမ်တိတိ ကြည့်ဖူးသည်ကို အမှတ်ရ၏။ မင်းသား 'ဆိုမာရှရစ်မ်'၊ မင်းသမီး 'ဂျူလီခရစ္စတီ'၊ 'ရီတာတူရှင်ဂန်' နှင့် 'ပီတာ အူစကီနော့ဖ်' တို့၏ သရုပ်ဆောင်မှုတွေ အကြောင်း၊ 'Somewhere My Love' ဆိုသော ဇာတ်ဝင် သီချင်းအကြောင်း ကျွန်တော်တို့ အသေးစိတ် ပြောကြ၊ ဆွေးနွေးကြတာ အကြိမ်ကြိမ်။

'နိုင်ငံင်းဆွေ' ၏ 'ဇွေတစ်ည' ဝတ္ထုကို သူနှင့်ကျွန်တော် အသေးစိတ် ဇာတ်ညွှန်းခွဲကြ၏။

'တစ်နေ့ကျရင် ဒီဝတ္ထုကို ကျွန်တော် ဒါရိုက်တာလုပ်ပြီး ရုပ်ရှင်ရိုက် ဖြစ်အောင် ရိုက်မယ်။ ဇာတ်ညွှန်းက ကိုဟိန်းလတ်ပေါ့ဗျာ' ဟု သူပြောမိတာ သတိရသေးတော့။

မောင်ရန်ပိုင်၏ လုံးချင်း စာအုပ်များထဲတွင် 'ချစ်သူစာအုပ်' နှင့် 'တက္ကသိုလ်ရွှေရတု သဘင်မှာ ကန့်လန့်ကာဆွဲတဲ့ ကောင်လေး' တို့က ထင်ရှား၏။ စာအုပ်တွေက သိပ်မထူ။ ခပ်ပါးပါးလေးတွေ။ သို့သော် သူ၏ အနုပညာစမ်းသပ်မှု လက်ရာများကို တင်းပြတ်စွာ တွေ့ရသည်။

ဝတ္ထုဆိုသော် ဝတ္ထုပုံစံမဟုတ်။ ကဗျာလိုလည်း ပြောမရ။ ကာရန် လျော့ရဲသော စကားပြေ။ သို့မဟုတ် စကားပြေလှလှကို နဂိုစည်းဝါးကျစွာ သီကုံးပြီး စီကာစဉ်ကာ ခံစားပြသော စာတွေ။ မည်သို့ဆိုစေ ဤစာအုပ် နှစ်အုပ်က မောင်ရန်ပိုင်၏ အနုပညာလမ်းခွဲ။ ဤစာအုပ်တွေ မရေးမီ အနုပညာဘဝဟောင်း ဆိုသည်ကို 'သိမ္မဗေဒ' အရ စွန့်လွှတ်ကာ နောက်ပိုင်း

လက်ရာတွေကျမှ အနုပညာသစ်၊ အနုပညာစစ်ဟု ခံယူကြောင်း သူပြော
ခဲ့၏။

‘ကျေးဇူးကန်းသားမိုက်များ’ ဝတ္ထုက မောင်ရန်ပိုင် ၁၉၈၀ ကာလက
ရေးသော ဝတ္ထုတိုဖြစ်၏။ ယခုထိ မည်မျှခေတ်မီ လတ်ဆတ်သလဲကို ကြည့်
ကြစို့။

‘အမေကို တွေ့ချင်သူများပွဲတော်’ ကျင်းပကြသည်။ အိုင်းရစ်စာရေး
ဆရာကြီး ‘ဂျိမ်းစ်ဂျိက်စ်’ ရော၊ အသက်ငယ်ငယ်နှင့် ကွယ်လွန်ခဲ့သော
ကဗျာဆရာ ‘ဖော်ဝေး’ ရော တက်ကြသည်။ ပထမဆုံး မိခင်ကျေးဇူးတွေ
ဘစ်ယောက်စီ ပြောကြ။ ပြီးတော့ ‘တိုင်းရင်းဖြစ်’၊ ‘ရောဝတီစတိုင်လ်’
နှင့် ‘သုဝဏ္ဏသာမ’ စာတ်တော်ကြီးကို ဘဲလေးကအသွင်ဖြင့် ကပြ။ မိခင်
ကျေးဇူးနှင့် ဗုဒ္ဓတရားတော် အဆီအနှစ်တွေကို အနုဆုံး၊ အလှဆုံးစကားလုံး
အလေးနက်ဆုံး အတွေး၊ အဆန်းသစ်ဆုံး တင်ပြမှုတွေဖြင့် ရေးဖွဲ့ထားခဲ့သည်။

သူ့ကိုယ်သူလည်း ဝတ္ထုတွေထဲမှာ ဖွဲ့နွဲ့ဖူးသည့် မနက်စာအဖြစ်
ကဗျာကိုစားလျက်၊ ညနေစာအဖြစ် ဝတ္ထုတိုရဲ့ ဒြပ်မဲ့သဘောကို သုံးဆောင်
ကာ၊ နေ့လယ်စာအဖြစ် ရုပ်ရှင်နှင့် သဘင်မြှင့်တင်မှု အစီအစဉ်ကို ရေးဆွဲ
နေသော အနုပညာကို သိပ်ချစ်သလောက်၊ သိပ်ဆင်းရဲနေသူ၊ ထမင်းငတ်နေ
သည့်ကြားမှ ‘ထမင်းဆာဂီတ’ ဖန်တီးပုံ၊ ‘စိတ်စေတသိက်ရဲ့ မညာတမ်း
ပြပွဲ’ လုံးပန်းနေပုံ၊ ‘စိတ်ကို ကုတ်ခြစ်’ အန်ပြပြီး မြန်မာ့အလှ ကမ္ဘာကိုမြင်
အောင်ပြချင်သူကို ငွေမရှာတတ်ခြင်း တစ်ခုတည်းကြောင့် အသိုင်းအဝိုင်းက
နှင်ထုတ်ချင်ကြ။

‘၁၉၈၈ မှာ အသက် ၄၃ နှစ် ပြည့်တဲ့အခါ သူငယ်နာရောဂါကင်းစင်
ပြီး မွဲခွက်ခွက်မျက်နှာကြီးရယ် အဝတ်အစားဟောင်းဟောင်း နွမ်းနွမ်းကြီး
ဘစ်စုံရယ်ကို ပိုင်ဆိုင်ပြီ ယဉ်ကျေးမှုအကြည်ဓာတ်ရဲ့ အားကောင်းတဲ့အစက်
ငယ်တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့’

မောင်ရန်ပိုင်က ‘တစ်ကိုယ်တော်ယဉ်ကျေးမှု စီမံကိန်း အငယ်စား
လေးတစ်ခု။ မော်ဒန်အနုပညာ ပြပွဲအစီအစဉ် သို့မဟုတ် စိတ်ပြပွဲ။ မော်ဒန်
ပညာရေးရဲ့ ရင်ခုန်နှုန်းကို စမ်းကြည့်မယ့်ပွဲဟုလည်း သူက ဆို၏။ တစ်နိုင်စာ
မော်ဒန်ရွှေခေတ်အတွက် အစက်ငယ်တစ်ခုဟုလည်း ဆို၏။ ထိုသို့ ခေတ်ကြို
စမ်းသပ်မှုပြပွဲတွေ ခင်းကျင်းဖူးသည်။

တစ်နေ့ မောင်ရန်ပိုင်နှင့် ကျွန်တော် လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ထိုင်နေစဉ် တွင် သူက ရေခဲကုတ်ထဲမှ ရေခဲချမ်းကို သူ့လက်ညှိုးနှင့်တို့ကာ စားပွဲပေါ်တွင် ပုံတစ်ပုံ ရေးနေသည်ကို တွေ့ရ၏။

‘ဘာပုံ ရေးနေတာလဲ’

ကျွန်တော်က စပ်စုကြည့်သည်။

‘အိမ်ပုံရေးနေတာလေ’

သူ့အသံက ညှိုးငယ်ရာမှ တိမ်ဝင်ပျော်ပြယ်သွားသည်။ သူ မကြာခဏ ဤသို့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် စားပွဲတွင် အိမ်ပုံတွေ ရေးတတ်သည်။ ဤအကြောင်းကိုလည်း သူ့ဝတ္ထုတိုတစ်ပုဒ်တွင် ရေးဖူးသည်။ ရန်ကုန်မှာ နေထိုင်သည့် သူ့ဘဝတစ်လျှောက်လုံး အိမ်နှင့်ယာနှင့် တစ်ခါမှ မနေခဲ့ရ။ သူများအိမ် ကပ်နေ၊ ဟိုကမောင်းချ တစ်နေရာ ထပ်ပြောင်း။ သူ့လို စာရေးဆရာကြီးတွေ အိုမင်းလာလျှင် နေထိုင်နိုင်ကြဖို့ စာရေးဆရာ ‘လူအိုရံ’ ကိစ္စ ကျွန်တော်တို့ ဆွေးနွေးမိကြသည်။ သို့ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ၂၅-၅-၂၀၁၂ တွင် ‘မေတ္တာအိမ်ပရဟိတအဖွဲ့’ တည်ထောင်ကြပါသည်။ အလှူငွေ တချို့ရလာသည်။ မင်္ဂလာဒုံမြို့နယ် ရေနံသာစံပြရွာ ဆရာတော် ဒေါက်တာ အရှင်ခေမာ်သီရိ (လှတော)က မြေလှူ၏။ ငွေကြေး လုံလောက်လာလျှင် အိမ်တစ်လုံး ဆောက်မည်။ ထို ‘မေတ္တာအိမ်’ တွင် မောင်ရန်ပိုင်နှင့် အခြားအိမ်မရှိသူ စာရေးဆရာ အိုကြီးတွေ နေထိုင်စေမည်။ သို့သော် ‘မေတ္တာအိမ်’ မတည်ဆောက်နိုင်မီ ထာဝရအိုးမဲ့အိမ်မဲ့ မောင်ရန်ပိုင် ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီ။ ယခုတော့ ထိုစီမံကိန်း နောက်ဆက်တွဲအနေဖြင့် စာပေ၊ ရုပ်ရှင်၊ ဂီတ၊ သဘာဝအနုပညာရှင်တို့၏ ‘အနုပညာ ဆည်းဆာရိပ်’ ပေါ်ထွန်းခဲ့ပါပြီ။

ယနေ့ စာပေလောကမှ ဝတ္ထုတိုကဏ္ဍသည် ‘မော်ဒန်’ အနုပညာရွှေခေတ်၏ အကြိုနှိဒါန်းလေးများ ပွင့်လန်းနေသည့် ကာလဟု မောင်ရန်ပိုင် လက်ခံခဲ့ပုံရ၏။ ‘မော်ဒန် သို့မဟုတ် အခြားတစ်ခုခု’ (Modern or Other Wise) မည်သည်က ပိုသည်၊ သာသည်၊ ကြီးသည်၊ သေးသည် မရှိ။ ‘စံမှန်မှုနှင့် ဖြူစင်မှု’ (Authentic and purity) သာ အဓိက။

‘ခေတ်မီသော မော်ဒန် (Modish Modern) နှင့် ‘ထာဝရခေတ်ပြိုင်’ (Forever Chntemporary) ဘယ်သင်းက ပိုသာသည် ငြင်းခုံနေမည့်အချိန်

မဟုတ်တော့။ 'အတိတ်နှင့် ပစ္စုပ္ပန်ကြားတွင် ရန်စီးမွေးငြင်းခုံနေကြလျှင် အနာဂတ်ပျောက်မည်မှာ သေချာ၏။

မောင်ရန်ပိုင်ကား အနုပညာသည် အစစ်အမှန်တစ်ဦးအဖြစ် သူ့လက်
ရာတွေကို ချန်ထားရစ်ခဲ့ပြီ။

ကျန်ရစ်သူအားလုံးက 'ဝေးဝေးပြေး... မြင့်မြင့်ပျံ' ယဉ်ကျေးမှုသစ်
ရှေ့ခရီးဆက်ပြီး ချီလေ...။



ရွှေရောင်တောက်ခဲ့ ကောလိပ်ရက်များ ဖန်ဆင်းခဲ့သူ

တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝက ကဗျာစာအုပ်တစ်အုပ် ထုတ်ဝေခဲ့ခြင်းနှင့် ပတ်သက်၍ 'ရွှေရောင်တောက်ခဲ့ ကောလိပ်ရက်၏ ကဗျာနေ့စွဲများ' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ရေးခဲ့ဖူးသည်။

တကယ်တော့ 'ရွှေရောင်တောက်ခဲ့ ကောလိပ်ရက်များ' သည် ကျွန်တော့်ကိုယ်ပိုင် စကားလုံးမဟုတ်။ သူငယ်ချင်း 'ခင်ဝမ်း' ၏ သီချင်းတစ်ပုဒ်မှ စာသားများ။

'ရှည်လျားတဲ့ နေ့ရက်များစွာ၊ ပျင်းချည်တစ်လှည့် ပျော်တစ်လှည့် ကုန်ခဲ့စဉ်အခါ၊ အပေါင်းအသင်း ခုနစ်ယောက်ရဲ့ ကြားဘဝမှာ၊ ရွှေရောင်တောက်ခဲ့တဲ့ ကောလိပ်ရက်များ'

၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံ တက္ကသိုလ် စတင်သည်။ ကျောင်းစတင်သော ပထမပတ်မှာပင် ဆံပင်ပွရောင်းရောင်း၊ ခေါင်းကြီးကြီး မျက်နှာမှာ ကျောက်ပေါက်ရာ အနည်းငယ်နှင့် ခန္ဓာကိုယ် ခပ်ထွားထွား လူငယ်တစ်ဦးကို စတင်သတိထားမိသည်။ အထူးသဖြင့် သူ လမ်းလျှောက်တာ ထောင့်ထောင့်နှင့်မို့ ပိုပြီး အာရုံစိုက်မိသည်။ သူ့ကို ကျွန်တော် တစ်နေရာရာတွင် မြင်ဖူးသည်။ ဘယ်နေရာလဲတော့ ချက်ချင်း မမှတ်မိ။

ကျွန်တော် သူ့ကို အကဲခတ်နေသည်ကို အကင်းပါးသောသူက ရိပ်မိသွားဟန် တူသည်။ ကျွန်တော်ရှိရာကို ခြေတစ်ဖက် ထောင့်ထောင့် လျှောက်လာရင်း မေးသည်။

'မင်း ကူရှင်ကျောင်း နေဖူးလား'

‘ကူရှင်ကျောင်း’ဆိုသည်မှာ ယခု အမှတ်(၄)အထက်တန်းကျောင်း အလုံဖြစ်သည်။ ထိုကျောင်းမှာ ကျွန်တော် မနေဖူး။ သို့သော် ထိုကျောင်းတွင် ကျွန်တော်သူငယ်ချင်း များစွာရှိသဖြင့် ထိုကျောင်းမှာလုပ်သော ပွဲတော် တော်များများ ကျွန်တော် တက်ဖူးသည်။ အထူးသဖြင့် ခရစ္စမတ်ပွဲတွေ၊ နီတင်ပွဲတွေ။

ထိုအချိန်က အမေရိကန်အဆိုကျော် ရုပ်ရှင်မင်းသား ‘အဲလ်ဗစ်ပရက် စလေ’ ခေတ် အစားဆုံးအချိန် ဖြစ်သည်။ လူငယ် တော်တော်များများက ‘ပရက်စလေ’ ရူး ရူးကြသည်။ အထူးသဖြင့် ‘ပရက်စလေ’ သီချင်းတွေကို ဘုပဆိုကြ၏။ ဤတွင် Presley Contest ခေါ် ပရက်စလေ သီချင်းဆိုပြိုင်ပွဲ တွေ ခေတ်စားလာ၏။ ကူရှင်ကျောင်းတွင် ‘ဘီလီရင်’၊ ‘ဘီလီဖိုးကျော်’ ဆိုသော ကျောင်းသားကြီးတွေက ဂီတတီးလည်း တော်၊ ‘ပရက်စလေ’ ဆိုသော အင်္ဂလိပ်သီချင်းတွေကို ပရက်စလေ၏ မူရင်းအသံနှင့် အတူဆုံး ဆိုနိုင်၍ လူငယ်လောကတွင် နာမည်ကြီးပေါ်ပြူလာ ဖြစ်ကြသည်။ သူတို့နှင့် သွားပြိုင်သူများထဲက ထူးခြားသော လူငယ်တစ်ဦးလည်း ရှိ၏။ ကူရှင် ကျောင်းသားတစ်ဦးဖြစ်သူ စမ်းချောင်းမှ ကျော်ဌေး။ သူကလည်း ဂီတာ အတီးကောင်းသည့်အပြင် အင်္ဂလိပ်အသံထွက် ပီပီသသနှင့် ဆိုနိုင်သည်။ သို့ထက် ပိုတာက အမူအရာ ပရက်စလေပုံစံဖြင့် သီဆိုတတ်၍ ကျောင်းသူ လေးတွေ အသည်းစွဲ ဖြစ်ခဲ့သည်။

ကျော်ဌေးဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့က အမြဲလိုက်ပြီး အားပေးကြရသည်။ ဆာကန်မဲ့မီးခဲ တရဲရဲ ဆိုသကဲ့သို့ ထိုအချိန်ကပင် ပရိသတ်ရှိခဲ့သော ကျော် ဌေးက နောင်အခါ ‘မောင်မောင်ကျော်’ အမည်ဖြင့် ရုပ်ရှင်အစည်းအရုံးက ရွေးသော မင်းသားဖြစ်လာသည်။ ရုပ်ရှင်ရိုက်ဖြစ်တော့ နာမည်တစ်ခါ ထပ် ပြောင်းသည်။ ‘ကျော်ဟိန်း’ပေါ့။ ‘ဖူးစာလမ်းဆုံ’ ဇာတ်ကားမှစပြီး တစ် ဘုန်ထိုး နာမည်ကြီးလာသည့် ထို ‘ကျော်ဟိန်း’ အပေါင်းအလျာနှင့် ‘ကူရှင်’ ကျောင်းမှာ တွဲခဲ့သူက ‘ခင်ဝမ်း’။ သူကလည်း ဂီတတီးပြီး ‘ပရက်စလေ ပြိုင်ပွဲ’ ဝင်ခဲ့သူ။ သူ့ကိုတော့ ထိုစဉ်က သတိထားမိသူ ရှားသည်။ ယခု ကျွန်တော့်ကို လာမေးနေသူက သူပင်။ ထိုနေ့မှစ၍ ‘ခင်ဝမ်း’ နှင့်ကျွန်တော် သူငယ်ချင်း စဖြစ်သည်။

သူက ပြည်မှလာ ကျောင်းတက်သူ ဖြစ်သူဖြင့် အဆောင်နေရ၏။ သူနေသော အဆောင်က 'ဂျပ်ဆင်ဘေးမှ ရွှေဘိုဆောင်' ။ 'ရွှေဘိုဆောင်' မှ သူ့အခန်းသည် ကျွန်တော်တို့ စတည်းချရာ ရပ်ဝန်းဖြစ်လာသည်။ သူ့အခန်းတွင် ကျွန်တော်တို့ သူငယ်ချင်း ခုနစ်ယောက် အမြဲရှိသည်။ ဂီတာတီးသီချင်းဆို၊ ကဗျာရွတ်၊ စာပေအကြောင်း ဆွေးနွေး၊ နိုင်ငံရေး ငြင်းခုံ။

သူ့သီချင်းထဲမှာပါသော အပေါင်းအသင်း ခုနစ်ယောက်က တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝမှာပင် 'ပိရောမိအရုဏ်' ဆိုသော လုံးချင်းကဗျာ စာအုပ် ထုတ်ခဲ့သူ 'မြင့်မော်' ခေါ် 'မောင်ညီညွတ်' ။ ဒီမိုကရက်တစ် ပါတီထူထောင်စမှာပင် ဦးသုဝေ၊ ဒေါ်စန်းစန်းနုတို့နှင့်အတူ ပါဝင်ခဲ့သူ နိုင်ငံရေးသမား သိန်းဟန်(မောင်သံခဲအမည်ဖြင့် ကဗျာစာအုပ်ထုတ်ခဲ့)၊ မောင်လင်းသာ အမည်ဖြင့် စာရေးခဲ့သူ၊ သာလင်းခေါ် ဟယ်ရီသန်း၊ ယခု စင်ကာပူတွင် နေထိုင်သူ ရှေ့နေကြီး မင်းညွန့်(သူကလည်း ကျွန်တော်တို့ဝိုင်းတွင် ဒိုင်ခံ ဂီတာတီးသူ)ရုပ်ပြ စာအုပ်တစ်ခေတ်တစ်ခါက မြိတ်ဝင်းထိန် စာအုပ်တွေ အပါအဝင် ရုပ်ပြစာအုပ်များစွာ ထုတ်ဝေခဲ့သူ နောက်တစ်ယောက်က မကြာခင်ကမှ 'မကွဲခံဝါဒ အဘိဓာန်' စာအုပ် ထုတ်ဝေခဲ့သူ လူရွှန်း၊ အိန်ဂျယ်၊ မော်၊ လီနင် စသည့် နိုင်ငံရေးကျမ်းများစွာ ရေးသူ မြင့်ဆွေခေါ် အောင်စင် တတိယနှစ်ကျောင်းသား ဘဝက ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင်အဖြစ် တောခိုခဲ့ပြီး အလင်းပြန်ဝင်ခဲ့ပြီးနောက် ဂျပန်နိုင်ငံတွင် နှစ် ၂၀ ကျော် နေခဲ့သူ မင်းညိုခေါ် ဒေါက်တာမင်းညို။

နောက်ပိုင်းမှ ကျွန်တော်တို့ အုပ်စုထဲသို့ ရုပ်ရှင်မင်းသား ပြေငြိမ်း မတိုင်မီကတည်းက ပြေငြိမ်း ကလောင်အမည်ဖြင့် ကဗျာတွေ ရေးခဲ့သူ အောင်လင်းခေါ် ပြေငြိမ်းတို့။ ခေတ်ပေါ်ကဗျာကို ကနဦးအစကပင် ရေးခဲ့ပြီး ခင်ဝမ်းမျက်နှာဖုံးနှင့်ပင် 'ခေတ်ပေါ်ကဗျာ' စာအုပ် ထုတ်ဝေခဲ့သူ ချမ်းငွေတို့ပါ ပါလာတော့ ကျွန်တော်တို့ အုပ်စုက အနုပညာအသိုင်းအဝန်းကို တက္ကသိုလ်မှာပင် အတော်ခိုင်ခိုင်မာမာ ထူထောင်နိုင်ခဲ့သည်။

၁၉၆၅ မှ ၇၀ ကြား ရန်ကုန် ပိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်တွင် ကျောင်းတက်ခဲ့ဖူးသူတိုင်း 'ခင်ဝမ်း' ကို မသိသူ၊ မမြင်ဖူးသူ မရှိဟု ထင်သည်။ သူက ဆရာဇဝန ရေးသော 'ကောလိပ်ကျောင်းသား'၊ 'ကောလိပ်ဂျပိုး'

သော ဝတ္ထုတွေထဲက ဇာတ်ကောင်မျိုး လမ်းသွားရင်းနှင့် တွေ့သမျှ၊ မြင်
သမျှအားလုံးကို ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာမျိုးစုံဖြင့် နောက်ပြောင်
သွားတတ်သည်။ အသံသေး၊ အသံကြောင်ဖြင့် တစ်မျိုး၊ အသံတု အမျိုးမျိုး
ဖြင့် တစ်ဖုံ ပြောတတ်၏။

သူ နောက်ပြောင်ကျီစယ်တာတွေကို တွေ့ရ၊ ကြုံရသမျှ လူတိုင်းက
စိတ်မဆိုး။ ရယ်ကြ၊ မောကြသည်။ သူ့ကို ပိုချစ်ခင်တွယ်သွားကြသည်။
သူပုံဖန်းသဏ္ဍာန်ကို မြဲကြည့်လိုက်လျှင် အရုပ်ဆိုးသည်။ အကျည်းတန်သည်။
သို့သော် အစဉ်အမြဲ နောက်ပြောင်းကျီစယ် ပျော်နေတတ်သော သူ့ကို မြင်ရ
သူတိုင်း ခင်တွယ် ချစ်ခင်သွားကြတာ သူ၏ဘဝ အကျိုးပေးပင်ဖြစ်သည်။

‘ခင်ဝမ်း’ နှင့် ‘မင်းညွန့်’ တို့က ဂိတာတီး၊ ကျွန်တော်တို့၊ မောင်ညီညွတ်
ဘို့က ဒိုင်ခံ သီဆို။ ခင်ဝမ်း၏ ဂီတပါရမီ ထူးချွန်မှုမှာ အံ့လောက်စရာ။
အနောက်တိုင်း ဂီတာတီးနေရာမှာ မြန်မာဂီတာပုံစံ ပြောင်းတီးကာ ကိုစော
ညွန့် သီချင်းတွေ တီးပါ၏။ ဂီတာတင်အုန်း၏ ‘ဘာလိုလိုနဲ့ တစ်ဝါဆိုခဲ့ပြန်
ပြီ’ သီချင်းကို သူ ဂီတာနဲ့တီးတာ ဖြောင့်လို့။ ထို့နောက် ‘မောင်မော်’ တူရိ
ယာဆိုင်မှာ မယ်ဒလင်သွားဝယ်တော့ ကျွန်တော်လည်း လိုက်သွားတယ်။

‘မင်းက မယ်ဒလင် တီးတတ်လို့လား’

ကျွန်တော်က မေးတော့ သူက ဘာမှ ပြန်မပြော။ အဆောင်ရောက်
တော့ မယ်ဒလင်လက်ကွက်တွေ သူ့ဘာသာသူ စမ်းတီးသည်။ နားကလော
စရာအသံတွေ ဒေါင်ဒေါင်ဒင်ဒင် ဆူညံလို့ သူ့အခန်းဘေးက သူငယ်ချင်းတွေ
ဘောင် ပြူးတူးပြီတဲ ရောက်လာကြတယ်။ မည်သူမျှ နားမခံသာ။ ‘ခင်ဝမ်း’
က အဆောင်အပြင်ထွက်ကာ မယ်ဒလင်ကို စမ်းတီးသည်။ တစ်ပတ်လောက်
ကြာတော့ သူ့နားမှာ လူတွေဝိုင်းလို့။

‘ပုလဲဥနှယ်၊ သဲနုရွယ်၊ စံပယ်ငုံအသွေး၊ အတွေးစင်ကြယ်လှတယ်’
ဆိုသော သန်းဖေလေး၏ သဲနုရွယ်ကို သူ မယ်ဒလင်နှင့် အကျအနု တီးနေ
တာကို ဝိုင်းဆိုနေကြပါပကော။

မယ်ဒလင်တီးပြီး တစ်လလောက်ကြာတော့ တယောသွားဝယ်ပြန်
သည်။ တယောဆိုတာက ထိုးတတ်သူထိုးလျှင် ချွဲချွဲနဲ့နဲ့နှင့် အတော်နားဝင်
ပီယံဖြစ်သလောက် မထိုးတတ်သူထိုးလျှင် ဂေါ်ဂေါ်ဂီဂီနှင့် အတော်ကြားရ
ဆိုးသည်။

‘တယောက ဂီတဘုရင်ကွ၊ King of the Music။ တယောပြီးရင် ငါးကြိုးတပ် တူရိယာ ပိုင်ပြီ’

ခင်ဝမ်းက သူ့ဘာသာသူ ယုံကြည်ချက်ကြီးစွာ ရှိခဲ့သူ။ ဆရာမပါ ဘာမပါနှင့် သူ တယောလေ့ကျင့်တာလည်း တစ်ပတ်ကျော်လောက်မှာ ကောင်းကောင်း ထိုးတတ်သွားသည်။ ယုဒသန်မျှော်စင်ရှေ့ တစ်ဖက်လမ်းတွင် ယုဒသန်ရိပ်သာ ရှိသည်။ ထိုရိပ်သာတွင် စန္ဒရားရှိသည်။ စန္ဒရား တစ်ခါမှ မတီးဖူးဘူး။ ခင်ဝမ်းက ရိပ်သာက စန္ဒရားကို တစ်နာရီ ငွေ ၁၀ ပေးကာ သွားတီးတော့လည်း အဖြောင့်သား။

ထို့နောက် ဘုရားစိတ်ဘာလက် ပေါက်သလဲမသိပြန်။ တူရိယာပညာ တွေ အသာချကာ ပန်းချီဆွဲပြန်တော့သည်။ ပန်းချီမှာလည်း ဆရာမရှိ၊ သူ ဘာသာသူ စာအုပ်တွေဖတ်။ သူ့ဘာသာသူ စိတ်ခံစားရာဆွဲ။ သူ့ပန်းချီတွေကို တော့ ကျွန်တော်တို့ မခံစားတတ်။ မခံစားတတ်၍ မကြိုက်။ ‘ဒီကောင် ကျောက်ရူးထပြီ ပေါက်တတ်ကရ လျှောက်လုပ်နေတာ’ ဟုပင် ပေယျာလကန် ထားလိုက်၏။

‘ဟေ့ကောင်တွေ မင်းတို့က နလပိန်းတုံးတွေ။ အနုပညာကို ဘာမှ မခံစားတတ်တဲ့ ကောင်တွေ။ ငါ အခု ပန်းဆိုးတန်း လောကနတ်ပန်းချီခန်းက ပြန်လာတာ။ ငါ့လက်ရာတွေကို ဆရာကြီး ဓမ္မိကဘသန်းရော၊ ဆရာကိုပေါ် ဦးသက်ကပါ သဘောကျကြပြီး ဆက်လုပ်လို့ အားပေးကြတယ်ကွ’

ပန်းချီရေးပြီး ဘာမှမကြာ ခင်ဝမ်း၏ ပန်းချီစာအုပ်က ထွက်လာပြန် ပြီ။ ‘စိတ္တဇပန်းချီ’ တဲ့။ သူ့အယူအဆကို သူပိုင်နိုင်စွာ ကိုင်ဆွဲကာ ရဲရဲဝံ့ဝံ့ ချပြခဲ့၏။ ပန်းချီလောက တစ်ခုလုံး လှုပ်ခတ်သွားသည်။ ထိုစာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ အမှတ်တရတစ်ခု ပြောစရာရှိပါသေးသည်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ် တစ်ဝိုက်က ထုတ်ခဲ့သော သူ့စာအုပ်ကို နောက်ထပ် နှစ် ၃၀ လောက်အကြာ ၂၀၀၀ ပြည့်နှစ်လောက်က ထုတ်ဝေသူတစ်ဦးက ပြန်ထုတ်ပါရစေဆိုကာ သူ့ထံမှ လာဝယ်၏။

‘ဆရာရယ် ကျွန်တော်က ပိုက်ဆံလည်း သိပ်ရှိတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါပေမယ့် ဆရာစာအုပ်ကို ကြိုက်လွန်းလို့ ပြန်ထုတ်ပါရစေ။ ဉာဏ်ပူဇော်တော့ လျှော့လျှော့ပေါ့ပေါ့ ထားပါနော်’

အသက် ၃၀ ဝန်းကျင် လူလတ်ပိုင်းတစ်ဦးက သူ့ထံမှ စာအုပ်ကို အတော် တောင်းတောင်းပန်ပန် လာဝယ်နေ၏။ သူ့ဘေးမှာ ကျွန်တော်ရှိနေ သည်။

‘စာမူခတော့ လျှော့ဖို့လာမပြောနဲ့ဗျာ။ ကျွန်တော် ငါးသိန်းရမှ ဒီစာ အုပ်ကို ထုတ်ခွင့်ပေးမယ်’

ထုတ်ဝေရန်လာသူ အတော် မျက်လုံးပြူးသွားသည်။

‘စာအုပ် ၅၀၀၀ ကုန်ရင်တောင် ငါးသိန်းမရပါဘူး ဆရာရယ်။ မလုပ်ပါနဲ့’

‘ကျွန်တော်ကလည်း ခင်ဗျား မထုတ်ဖြစ်အောင် တမင်ပြောတာလေ။ သူ့ဘာသာသူ အဟောင်းလေးအတိုင်းပဲ ကောင်းပါတယ်ဗျာ။ အဲဒီစာအုပ် ရေးတုန်းက ကျွန်တော့်ရဲ့ အော်ရီဂျင်နယ် အတွေးဖြူဖြူစင်စင်လေးတွေကို ဒီနေ့ခေတ်ထိ ဆွဲယူပြီး မညစ်နွမ်းလိုက်ကြပါနဲ့’

ပန်းချီပြပွဲကို အခမဲ့ပြတာတောင် ကြည့်မယ့်သူရှားနေသော ကာလ တွင် ‘ခင်ဝမ်း’က လူတစ်ယောက် ငွေတစ်ကျပ် ဝင်ကြေးပေးမှ ကြည့်၍ရ သော ပြပွဲလုပ်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော် တက္ကသိုလ်နောက်ဆုံးနှစ် ကျောင်းသားပင် တစ်နေ့ကို မုန့်ဖိုးတစ်ကျပ်သာ ရနေသော ကာလတွင် ပန်းချီပြပွဲဝင်ကြေး တစ်ကျပ်ဆိုသည်မှာ အတော်ဈေးကြီးနေ၏။

‘ဒါက ငါတမင် လူသန့်ပစ်လိုက်တာကွ။ တစ်ကျပ်ပေးပြီး လာကြည့် တဲ့သူက အနုပညာကို တကယ်တန်ဖိုးထား နားလည်တဲ့သူပဲ ဖြစ်မယ်။ အဲဒီလိုလူမျိုး တစ်ယောက်တည်း လာပါစေ ငါ ကျေနပ်ပြီ’

ထိုသို့ အနုပညာစိတ် တစ်ခုတည်းသာ ရှိသော ခင်ဝမ်းက သူ၏ ပထမဆုံးသီချင်းခွေ ‘နှင်းဆီဖြူ၏ အဝေးကလူတစ်ယောက်’ ထုတ်ဝေတော့ အဆိုကျော်နာမည်ပင် မထည့်ခဲ့။ တီးဝိုင်းက Rainbow ။ ပြည်မှစာပို့လုလင်၊ စားပွဲထိုး စသော ဂီတဝါသနာရှင်များကို သူက သင်ပေးကာ တီးဝိုင်းဖွဲ့ခဲ့၏။ အားလုံးပင်ကိုသံစဉ်၊ ကိုယ်ပိုင်စကားလုံးများဖြင့် သူ တစ်ကိုယ်တော် သီဆို ခဲ့သည်။ ထိုစီးရီးပေါက်သွားမှ အဆိုကျော်က ‘ခင်ဝမ်း’ဆိုတာ လူတွေ သိခဲ့ရသည်။

ခင်ဝမ်းက စာရေးမည်၊ ပန်းချီဆွဲမည်၊ သီချင်းစပ်၊ သီချင်းဆိုမည်။ သူက ငွေအတွက် ဘာမှမလုပ်။ ငွေများများရလျှင် တစ်ရက်တည်း အကုန် သုံးချင်ရာသုံးလိုက်သည်။ ငွေမရှိလည်း ဗိုက်မှောက်နေတတ်သည်။ ပါရမီ ဖြည့်ဖက် ဇနီးနှင့် သမီးသုံးယောက် ရှိသည်။ မိသားစုအပေါ် တာဝန်ကျေ ချင်မှ ကျေမည်။

သူ ကွယ်လွန်သည့်နေ့က ပန်းချီ(ဦး)ညှိဝင်းနှင့် တွေ့တော့ ခင်ဝမ်းက သူ့ဘဝကို အနုပညာအတွက် သက်သက်တန်အောင် နေသွားတဲ့လူပဲဟု ပြောခဲ့သည်။ သူ့အသက် ၂၀ မှ ၅၀ လောက် ရှင်သန်စဉ်အတွက် စာပေ၊ ဂီတ၊ ပန်းချီ၊ အနုပညာများ နိုင်စွမ်းသမျှ အံ့မခန်းလောက်သော ဖြည့်ဆည်း မှုတွေ သူပြုခဲ့သည်။

‘နှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ်။ ကျွန်တော် သွားတော့မယ်။ ကံကြိုရင် ပြန်ဆုံ ကြဦးမယ်...။ အားလုံးကို ခွဲထားရစ်ခဲ့ပြီ။ အရာရာကို စွန့်လွှတ်ထားခဲ့ပြီ’

‘ခင်ဝမ်း’က ကျွန်တော်တို့ကို တကယ်ပဲ နှုတ်ဆက်၍ သွားပါပြီ။

အမုန်းတရားတွေ ကင်းပ၊ စစ်မက်များမရှိ၊ ပန်းချီဂီတ ရသမြစ်များ ဝေစည် စီးဆင်းနေမည့် ဘုံအဆင့်တစ်နေရာရာတွင်မတော့ ‘ကံကြိုလျှင် ပြန်ဆုံကြသပ ခင်ဝမ်း’ရေ။



သိုးတစ်ကောင်၏ တစ်ဝက်တစ်ပျက် ဘဝမာတိကာ (သို့မဟုတ်) မောင်ခက်ပန်

၁၉၇၂ ခုနှစ် မတ်လက 'တံပိုးအောက်မှာ' ဝတ္ထုတိုကို အယ်ဒီတာချုပ် ဆရာနတ်ရွယ်က ထည့်သွင်းဖော်ပြပေးရာမှ စပြီး 'ဟိန်းလတ်' ကလောင် အမည်ဖြင့် 'မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း' တွင် စာတွေ တော်တော်များများ ရေးခဲ့သည်။

ထိုအချိန်က ဗီယက်နမ်နိုင်ငံကို အမေရိကန်တို့က ကျူးကျော်ရန်စကား ဗီယက်နမ်တစ်ပြည်လုံး ဗုံးမိုးရွာ၊ ဗီယက်နမ်မျိုးချစ်စစ်သည်များ ဖြစ်ကြသည့် ဗီယက်ကောင်းတို့ကို အကြီးအကျယ် ဖိနှိပ်သုတ်သင်နေသောကာလ ဖြစ်သည်။ 'မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း' တွင် စာရေး၊ ကဗျာရေးနေကြသူ အများစုက တော်လှန်ရေးအစိုးရကို ဆန့်ကျင်ပုန်ကန်မှုဖြင့် ထောင်သွင်း အကျဉ်းချထားရာမှ ပြန်လည် လွတ်မြောက်လာသူတွေ များသည်။

ကဗျာဆရာများထဲမှ မောင်လင်းယုန်(ရှမ်းပြည်)၊ မောင်သင်းခိုင်၊ မောင်လေးမွန်၊ အောင်ခြိမ်း၊ သခွပ်နီ၊ ကြည်တင်ဦး၊ မောင်လဲ့မလွန်၊ အောင်ဇင်မင်း၊ ဇော်နောင်၊ ညွန့်သစ်၊ စိုးမြင့်သိန်း၊ လင်းသူ၊ ငြိမ်းချမ်းသူ၊ အုန်းမြင့်လှိုင်၊ ဇော်ဝင်းကို စသူတို့အားလုံး ထောင်ထွက်တွေချည်း။ သူတို့ထောင်က လွတ်လာပြီးမှ အထိန်းအသိမ်းခံရသူက ကျွန်တော်။ ဆရာ မင်းကျော်၊ နတ်ရွယ်၊ မောင်နေဝင်းတို့က 'တော်လှန်စာပေ'၊ ကဗျာဆရာတွေက 'တော်လှန်ကဗျာ' တို့ကို ထုတ်ဝေနေကြသည်။ အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိကတို့မှ အဖိနှိပ်ခံပြည်သူများဘက်မှ ကလောင်လက်နက်ဖြင့် တိုက်ပွဲဝင်သူ အများစုက မိုးဝေအလံတော်အောက်မှာ စုမိကြသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဦးထိပ်ပန်ဆင် ခေါင်းပေါ်တင်ထားသော စာရေးဆရာကြီးများကတော့ ဆရာ ဒဂုန်တာရာ၊ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်၊ ဆရာမြသန်း

တင့်။ ထိုအချိန်က မြန်မာ့စာပေလောကတွင် 'အနုပညာသည်' အနုပညာအတွက်' (Art for Art's sake) နှင့် 'အနုပညာသည် ပြည်သူအတွက်' (Art for people's sake) ဆိုသော အယူအဆ နှစ်ခုအောက်၌ စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာများသည် မိမိတို့ ယုံကြည်ရာ ထီးရိပ်အောက်တွင် ကွန်းခိုကာ မိမိအယူအဆကို မိမိ တင်ပြနေကြသည်။

မောင်ခက်ပန်က ပထမ ကဗျာ အရေးများသည်။ သို့သော် နောက်ပိုင်းတွင် စကားပြေဘက်ကို ပိုအားသန်ကာ ဝတ္ထုတိုများ၊ ဆက်တိုက်ရေးခဲ့၏။ မောင်ခက်ပန်၏ ရုပ်သွင်မူဟန်က ထိုခေတ်ရုပ်ရှင်ကားများထဲက နိုင်ငံရေးသမား ပုံအတိုင်း အတိအကျ။ ဆံပင်စုတ်ဖွား၊ ကျွဲကော်ကိုင်၊ မျက်မှန်ထူထူတပ်၊ ပင်နီတိုက်ပုံအင်္ကျီ မချွတ်တမ်းဝတ်၊ ပုဆိုးက ခြေသုံးအထက် ခပ်တိုတို၊ ဆေးပြင်းလိပ်ကြီး မပြတ်ခဲကာ ရှူးသိုးသိုး မျက်နှာထားနှင့်မို့ တော်ရုံတန်ရုံလူက သူနှင့် မပေါင်းချင်။ တကယ်ပေါင်းကြည့်တော့ သူက ဟာသဉာဏ် ခပ်ရွှင်ရွှင်၊ ထေ့လုံး၊ ငေါ့လုံးတွေ၊ ပုံတိုပတ်စတွေ အတော်ပြောတတ်သူအဖြစ် ခင်စရာကောင်းလှ၏။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ ထောင်ထဲက သူ့နာမည်ပြောင် 'ဖိုးခွက်' ဟုပင် ခေါ်ကြသည်။ သူ့အမည်ရင်းက ကိုလှရှိန်။

ကျွန်တော် ရှုမဝမှာ စာဝင်ရေးတော့ မောင်ခက်ပန်၊ မြတ်သစ်၊ ပုပွားကိုကိုဇော်တို့အတွဲနှင့် ပြန်ပေါင်းမိ၏။ ပုပွားကိုကိုဇော်က ယခင် အပျော်ဖတ်ဝတ္ထုတွေ ရေးနေရာမှ 'ကောလိထန်မောရိယယ်' အမည်ပြောင်းကာ ရှုမဝတွင် ဝတ္ထုပါရေးရင်း လူကြိုက်များသော စာရေးဆရာဖြစ်လာသည်။

ကျွန်တော်သူငယ်ချင်း လမ်း ၄၀ ကိုတင်မောင်ဝင်း (ယခု-လေးကိုတင်)က မောင်ခက်ပန် ဝတ္ထုတိုတွေကို သိပ်ကြိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် စာရူးပေရူး သူက ရှိစုမဲ့စု ပိုက်ဆံလေးဖြင့် 'ချစ်ဖွယ်' စာအုပ်တိုက် ထူထောင်သော အခါ မောင်ခက်ပန်၏ ဝတ္ထုဖြင့် ပွဲဦးထွက်စာအုပ်ထုတ်ရန် စီစဉ်သည်။ သို့သော် မောင်ခက်ပန်က ရေးပြီးသား မရှိသေး။ မောင်ခက်ပန်က သူရေးချင်သော စာတ်လမ်းတစ်ပုဒ် နှုတ်ကပြောပြသည်။ ကိုတင်မောင်ဝင်းရော ကျွန်တော်ပါ သဘောကျပြီး စာအုပ်နာမည်ကိုပါ ပေးလိုက်ကြသည်။

'ဆည်းဆာရိပ်အောက်က ရုပ်ပုံ' စာအုပ် ပုံနှိပ်ပြီးသည့်နေ့မှာ စာအုပ်လက်ဆောင်ပေးပွဲကို ၃၇ လမ်းရှိ 'ကိုကြည်' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် ကျင်းပသည်။ ထိုပွဲကို လာဖြစ်အောင်လာပါဟု ကိုတင်မောင်ဝင်းက ဖိတ်

၏။ ကျွန်တော် ရောက်သွားတော့ မောင်ခက်ပန် ထိုင်နေသော ခုံဘေးမှာ ကျွန်တော် ဝင်ထိုင်လိုက်သည်။ ဖိတ်ထားသူစုံတော့ စာအုပ်လိုက်ဝေသည်။ 'မောင်ခက်ပန်က စာအုပ်ကို လှန်လည်းကြည့်ပြီးရော ရှူးရှူးရှားရှားဖြစ်ကာ ဝန်းခနဲထိုင်ရာမှထပြီး ဆိုင်အပြင်ထွက်သွားသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း ကြောင်ကြည့်နေကြသည်။ စာအုပ်ကို လှန်လိုက်တော့မှ စာအုပ်တိုင်း၏ ရေခဲမျက်နှာတွင် လက်ရေးဖြင့် ထိုးထားသော စာကိုတွေ့ရ၏။ ထုတ်ဝေသူ နှင့် စာရေးသူတို့၏ ပဋိပက္ခ။ ဒါက ကျွန်တော်တို့နှင့်မဆိုင်။ သူတို့အချင်းချင်း ပုဂ္ဂလိက ကိစ္စ။ မည်သို့ဆိုစေ မောင်ခက်ပန် လုံးချင်းစရေးဖြစ်သွားတာက အမြတ်။

'သိုးတစ်ကောင်၏ တစ်ဝက်တစ်ပျက် ဘဝမာတိကာ'

'ကြွေရွက်တွေ'

'လွမ်းရတဲ့ အဖြစ်ကလေးတွေ'

မောင်ခက်ပန် ဝတ္ထုအားလုံး အကြောင်းအရာကောင်းသည်။ ရည်ရွယ်ချက်လည်း မှန်၏။ စကားပြေကတော့ ပြောစရာမလို။ ညက်ညောပြေပြစ် သွယ်နှံ့။

သို့သော် ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်း သဘောပြောရလျှင်တော့ မောင်ခက်ပန်၏ ဝတ္ထုတိုတွေက ပိုကောင်းသည်။ ဥပမာ-ငယ်သူငယ်ချင်း သုံးယောက် အကြာကြီးခွဲနေရပြီး ယခု လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တစ်ဆိုင်တွင် ရုတ်တရက် ပြန်ဆုံကြတော့ တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် မသိကျိုးနွံပြုကာ မမှတ်မိသလို နေကြပြီး ဆိုင်ထဲမှပြန်ထွက်လာကြပုံ။ ကိုယ့်သူငယ်ချင်းကြီးကို မြင်ပါလျက် လက်ဖက်ရည်ဖိုးမရှိ၍ မသိချင်ယောင်ဆောင်ရသည့် အဖြစ်ကို ရေးသော 'သူငယ်ချင်းသုံးယောက် ရှိလေသည်' ဝတ္ထုမျိုး။ ကျွန်တော်တို့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ထိုင်ကြတိုင်း ဤဝတ္ထုကို သတိရမိကြ၏။

ဒါတောင် မောင်ခက်ပန်ခေတ်က လက်ဖက်ရည်တစ်ခွက်က လေးကျပ်၊ ငါးကျပ်မျှသာ၊ (မနေ့ကပဲ ကျွန်တော့်လမ်းထိပ် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်က ဒေါ်လာဈေး တက်သည်ဟုဆိုကာ တစ်ခွက် ကျပ် ၅၀၀ ဖြစ်သွားပြီ)

မောင်ခက်ပန်၏။ 'ဖတ်ခဲ့ရသော ဝတ္ထု'စီးရီးတွေကိုလည်း သတိရမိသေးသည်။

‘အင်းလေး၌ ဖတ်ခဲ့ရသော ဝတ္ထု’
 ‘မြစ်ဝကျွန်းပေါ်၌ ဖတ်ဖို့ ဝတ္ထု’
 ‘သူငယ်ချင်းကဇရာဆရာဖတ်ဖို့ ဝတ္ထု’

ခေတ်ပေါ် ခံစားမှုဘဝ သရုပ်ဖော်ဝတ္ထုတွေ ဖြစ်သည်။ ယခုခေတ် အခြေအနေသာဆိုလျှင် မောင်ခက်ပန်အဖို့ ‘ဖတ်ဖို့ဝတ္ထု’ တွေအတွက် ကုန်ကြမ်းတွေ တစ်ပုံတစ်ခေါင်း မယူချင်အဆုံး ရနေတော့မှာသေချာ၏။ နောက်ပိုင်း မောင်ခက်ပန် ရုပ်ရှင်လောကကို ရောက်သွားသည်။ ပထမဆုံး ပြောင်းလဲလာတာ ဝတ်ပုံစားပုံ။ ဆံပင်ပုံစံသပ်သပ်ရပ်ရပ်။ ကျွဲကော်ကိုင်း မျက်မှန်အစား ရွှေကိုင်းမျက်မှန်။ စပို့ရှပ်နှင့် ဘောင်းဘီနှင့်။ သို့သော် သူ့ရုပ်ရှင်နယ် ရောက်သွားချိန်တွင် ဖလင်ကုန်ကြမ်း ပြတ်ချိန်နှင့် ကြုံရသည်။

‘ရုပ်ရှင်ဘက် ရောက်ကတည်းက ကျွန်တော် စာမရေးဖြစ်တော့။ စာရေးဖို့ နေနေသာသာ တစ်ခါတစ်ခါ စာမဖတ်ဖြစ်သည့် ရက်များစွာပင် ရှိလာနေတတ်သည်။ အလှေအကျင့် ပျက်သွားသော လက်ဝေသမားတစ်ဦး ပမာ စာတစ်ကြောင်းကို ဘယ်လိုစရေးရမှန်းပင် တစ်ခါတရံ မသိတော့’ ဟု သူ့ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်တွင် ရေးထားသည်ကို ဖတ်ရ၏။

မကြာခင် မောင်ခက်ပန်နှင့် ပတ်သက်သော ကြေကွဲဖွယ်သတင်း တစ်ခု ကြားရ၏။ သူ ရုတ်တရက် ကွယ်လွန်သွားသည်။ သူ့အသုဘကို ကျွန်တော် လိုက်မပို့နိုင်။ သူ၏ နောက်ဆုံးခရီးကို ကိုတောက် (ယခု နေဇော် နိုင် D.V.B) က အသေးစိတ် ပြန်ပြော၍ ရင်နှင့်ရ၏။ ဘာစကား၊ ဘယ် အကြောင်းအရာ ပြောပြော ဟာသဖောက်ပြီး နောက်တီးနောက်တောက် ပြောတတ်သည့် ကိုတောက်သည်ပင် ယခုတော့ ကြေကွဲဆို့နှင့်ဖွယ်ရာ လေးလေးပင်ပင် တစ်လုံးချင်း ပြောပြနေ၏။ နိုင်ငံရေးသမားအဖြစ်၊ စာရေးဆရာအဖြစ် မားမားမတ်မတ် ထူခဲ့သော မောင်ခက်ပန်၏ အောင်လံသည် ရုပ်ရှင်နယ်ထဲရောက်မှ...။

ရုပ်ရှင်နယ်ထဲ ရောက်သွားတော့ မောင်ခက်ပန်ကား ကျွန်တော်နှင့် မဆိုင်။ ကျွန်တော့်ရင်ထဲ စွဲနေသည်ကား မောင်ခက်ပန်၏ စာရေးဆရာအဖြစ် ရပ်တည်ရှင်သန်ခဲ့သော ခုနှစ်သက္ကရာဇ်များ။



၁၆၀မ်းအလွမ်း တစ်ပိုင်းတစ်စ

အလုံမြို့နယ်က 'ကူရှင်ကျောင်း' အခုတော့ အထက(၄)အလုံပေါ့။ ကျောင်းခန်းမကြီးထဲမှာ အော်ဟစ်အားပေးသံတွေ စိစိညံနေလေရဲ့။ အဲဒီခေတ်က အမေရိကန်ရုပ်ရှင်မင်းသား အဆိုကျော် 'အဲလ်ဗစ်ပရက်စလေ' ကို လူငယ်ထုက သည်းသည်းလှုပ် အားပေးကြတဲ့ ကာလ G.I.Bluesတို့၊ King Creoleတို့၊ Jail House Rockတို့ ဆိုတဲ့ ရုပ်ရှင်တွေကို ရန်ကုန်မြို့က 'အိပ်အယ်လ်စီယာ' ရုပ်ရှင်ရုံတို့၊ 'ကာလ်တန်' တို့၊ 'နယူးပလေဒီယံ' ရုံတို့မှာ ပြတဲ့အခါ ရုံပြည့်ရုံလျှံ အားပေးကြ။ ရုပ်ရှင်ပြီးတဲ့အခါ သူ့သီချင်းတွေကို လူငယ်ထုက ဂစ်တာနဲ့လိုက်တီးကြ၊ လိုက်ဆိုကြ၊ အခုလည်း 'ကူရှင်ကျောင်း' မှာ ကျောင်းသားထုရဲ့ တောင်းဆိုမှုအရ Presley Contest (ပရက်စလေ ပြိုင်ပွဲ)ကို ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီး ကျင်းပပေးနေတာ။ ကျောင်းသား ၁၀၀ လောက် ဂစ်တာတီးပြီး ပရက်စလေသီချင်းတွေကို မူရင်းအသံနဲ့ မတူတူအောင် သီဆိုယှဉ်ပြိုင်ကြတယ်။

ဒီနေ့က ဖိုင်နယ်နေ့။ နောက်ဆုံးလက်ရွေးစင် ဆန်ခါတင် ၁၀ယောက် ပဲ ကျန်တော့တယ်။ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးနဲ့ ဆရာမတွေက ဒိုင်လုပ်ကြတယ်။ အင်္ဂလိပ်ဘာသာမှာ တော်အောင်၊ ထူးချွန်အောင်ဆိုပြီး အင်္ဂလိပ်အသံထွက်၊ လေယူလေသိမ်း မှန်၊ မမှန် စစ်ကြတယ်။ ပြင်ပက ဂီတပညာရှင်နှစ်ဦး၊ သုံးဦးက သီဆိုမှု ဟန်ပန်တွေ၊ စည်းဝါးကျနမှုတွေ၊ အဝင်အထွက် မှန်ကန်မှုတွေကို စိစစ်ကြတယ်။ ကျောင်းသား၊ ကျောင်းသူတွေကတော့ သူတို့ကြိုက်တဲ့သူကို သူတို့က နာမည်ခေါ်ပြီး အားပေးကြတာပေါ့။

လက်ခုပ်လက်ဝါး ညီညာပြိုင်ပြိုင် တီးပြီး နာမည်ကို အော်ဟစ်အားပေးခြင်းခံရသူ တစ်ဦးကတော့...။

‘ကျော်ဌေး... ကျော်ဌေး...ကျော်ဌေး’

အရပ်ခပ်ပျပ်ပျပ်၊ ကိုယ်လုံးကိုယ်ထည် ကျစ်ကျစ်လျစ်လျစ်၊ ထာဝ စဉ် အပြုံးကိုဆင်ပြီး ‘ပရက်စလေ’ ဟန်ပန်ကို တုပကာ တစ်ကိုယ်လုံး တွန့် တက်တုန်ခါ၊ သရုပ်အပါဆုံး သီဆိုသူပဲ။ သူက အဲဒီအချိန်မှာ စမ်းချောင်း တစ်ဝိုက်က လူငယ်တစ်စုနဲ့အတူ (စိန်ဂေါ်လီ) လို့ခေါ်တဲ့ လူငယ်အသိုက် အဝန်းတစ်ခုကို တည်ထောင်ထားသူမို့ လူသိ တော်တော်များနေသူပဲ။

‘ဘာကြောင့်ရယ်မသိ။ ကျော်ဌေးတို့အုပ်စု လမ်းလျှောက်လာပြီဆိုရင် လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ထိုင်နေတဲ့ အလုံ၊ ကြည့်မြင်တိုင်၊ စမ်းချောင်းက လူငယ် တချို့က မတ်တတ်ထရပ်ကြတယ်။ ‘ကိုကျော် လက်ဖက်ရည်သောက်ပါ လား၊ စီးကရက်ယူဦးမလား’ ဆိုပြီး ဧည့်ဝတ်ပြုကြတယ်။ အဲဒါ မယုံမရှိနဲ့ ကိုယ်တွေ့။ ကျွန်တော်က အဲဒီတုန်းက အလုံမှာနေတာ။ ကွင်းကျောင်းလမ်း ထိပ်က ရတနာဆိုတဲ့လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ကျွန်တော်တို့လူငယ်တွေ စတည်း ချကြတယ်။ ကျော်ဌေးတို့အုပ်စုလာရင် ဒီလိုပဲ ခရီးဦးကြိုပြု ကြိုဆိုကြရစမြဲ ပဲ။ အထူးသဖြင့် အလုံက သီတာရုပ်ရှင်ရုံမှာ အဲဒီတုန်းက အသစ်စက်စက် ရုပ်ရှင်ကားကောင်းတွေ၊ ကားသစ်တွေ တင်တယ်။ သောကြာနေ့ ဆိုရင် လက်မှတ်တန်းစီသူတွေ တန်းရှည်ကြီးပဲ။ သုံးမတ်တန်း၊ တစ်ကျပ်ခွဲတန်းမှာ တန်းစီသူ ပိုများတယ်။ ၁၂ နာရီခွဲရုပ်ရှင်အတွက် မနက် ၇ နာရီကျော်ကျော် လောက်ကစပြီး အပင်ပန်းခံ တန်းစီကြရတာ။ ဒါပေမယ့် လက်မှတ်ရောင်း ချိန်နီးလာတာနဲ့ ဘယ်ကဘယ်လို ပေါ်လာမှန်းမသိတဲ့ လူမိုက်တွေက ကြား ဖြတ်ဝင်၊ ဗိုလ်ကျ လက်မှတ်ယူကြတာကြောင့် အချိန်ကုန်ခံပြီး ခြေသလုံး တောင့်တင်း မတ်တပ်ရပ်အပင်ပန်းခံ တန်းစီကြတဲ့သူတွေခမျာ လက်မှတ်မရ တတ်ကြဘူး။ အဲဒါကြောင့် ‘သီတာ’ ရုပ်ရှင်ရုံက ဝန်ထမ်းတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ‘ကိုတွတ်’ က သူ့သူငယ်ချင်း ကျော်ဌေးတို့အုပ်စုကို အကူအညီတောင်းတယ်။ ကျော်ဌေးတို့ရောက်လာပြီး နည်းနည်းကြမ်းပြု၊ ရမ်းပြလိုက်ရင် လူမိုက်ဆိုတဲ့ ကောင်တွေ ‘ဝေါင်ဝေါင်ရှေး’ ဝေးဝေးရှောင်ပြေးကြတယ်။ အဲဒီလို မတရား မှုကို ဖြေရှင်းပေးကြတဲ့ ကျော်ဌေးတို့အုပ်စုကို လူငယ်တွေက လေးစားကြည် ညိုကြတယ်။

ခုလည်း 'ပရက်စလေ' အိုက်တင်အပြည့်နဲ့ ကိုယ်တိုင်ဂစ်တာတီးသီချင်းဆိုတဲ့ 'ကျော်ဌေး' ကို ပရိသတ်အများစုက အမှတ်ပေးနေကြတယ်။ အဲဒီနေ့ ပြိုင်ပွဲမှာ ကျော်ဌေး ပထမလား၊ ဒုတိယလား မသိ။ ကျွန်တော် မှတ်မိ။ ဆုတစ်ခုခု ရသွားတာတော့ မှတ်မိတယ်။ သူ့ကို ပိုမှတ်မိစေတာက ဘာ့ အဲဒီ ကျော်ဌေးဆိုတဲ့လူငယ်က နောင်အခါ မြန်မာ့ရုပ်ရှင်လောကမှာ အိပ်ဆုံးအဆင့် သရုပ်ဆောင်ဖြစ်လာတဲ့ မင်းသား 'ကျော်ဟိန်း' ဖြစ်လာလို့ပါပဲ။ အခုတော့ သြစတြေးလျနိုင်ငံမှာ ခေတ္တသီချင်းသုံးနေတဲ့ ဦးပဉ္စင်းကြီး ဦးကိတ္တိသာရ ပေါ့။

'ပရက်စလေပြိုင်ပွဲမှ' နောက်ထပ်နှစ်ဦးကိုလည်း အမှတ်ရမိသေးသည်။ 'ဘီလီရင်'နဲ့ 'ဘီလီမိုးကျော်' တို့ပဲ။ သူတို့ကလည်း ဂစ်တာအတီးကောင်း၊ အင်္ဂလိပ်သီချင်း အဆိုကောင်းတွေ။ 'ပရက်စလေ'ရဲ့ ဆံပင်ပုံစံအတိုင်း အမောက်အမြင့်ကြီးထောင်၊ ဘောင်းဘီဖင်ကျပ်၊ အင်္ကျီဟပြီစတိုင်တွေက သိပ်မိုက်သပေါ့။ သူတို့ဟာလည်း နောက်ပိုင်း မြန်မာ့အသံ အင်္ဂလိပ်ဒိုင်းအစီအစဉ်က Local Talentsဆိုတဲ့ ပြည်တွင်းပါရမီရှင် အစီအစဉ်မှာ အင်္ဂလိပ်သီချင်းတွေ အများကြီးဆိုပြီး နာမည်ကျော်ခဲ့ကြသူတွေပေါ့။ အဲဒီဘုန်းက မြို့ပြလူငယ်တွေကြားမှာ Hit Paradeစတဲ့ အင်္ဂလိပ်သီချင်းစာအုပ်တွေ သိပ်ခေတ်စားတယ်။ အဲဒီစာအုပ်တွေထဲမှာ 'ဘီလီရင်'၊ 'ဘီလီမိုးကျော်' ဘို့အပါအဝင် 'တိုနီဟန်ဒလေး' (ဘိုဘိုဟန်)၊ 'ဂျွန်စံဝင်း' (နွဲ့ယဉ်ဝင်း)၊ 'ရယ်ဂျီဘဦး' (တက္ကသိုလ် အေးမောင်)၊ 'အယ်ဒီဘဦး' (တင်အောင်မိုး)၊ 'မာရယ်လတ်' (မင်းမင်းလတ်)၊ မစ်တာခင်ညို၊ 'ပေရယ်ချစ်ခင်' (ဇာခြည်လင်း)၊ 'မာရီကွန်းဝေး' (တင်မိုးခိုင်) တို့ရဲ့ ဓာတ်ပုံတွေ ဖော်ပြထားတယ်။ အင်္ဂလိပ်နာမည်နဲ့ အဆိုကျော်တွေ။ လူငယ်ပရိသတ်က မိတ်ဆက်စာတွေ ရေး၊ ဓာတ်ပုံတွေတောင်း၊ အဲဒီခေတ်ရဲ့ ဆယ်လီတွေပေါ့။ 'ပလေးဘွိုင်း' က ဒရမ်သမား 'သန်းနိုင်'၊ The Shades က ဒရမ်သမား 'ကျော်ဆွေဟန်' တို့လည်း နာမည်ကျော်တွေ။

'ကူရှင်'ကျောင်းက 'ပရက်စလေ' အဆိုပြိုင်ပွဲမှာ ထူးခြားထင်ရှားတဲ့ လူတစ်ယောက်ကိုလည်း လူအများက ဂရုပြုမိကြလေရဲ့။ သူက ခေါင်းကြီးကြီး၊ ဆံပင်ပွရောင်းရောင်းနဲ့ စင်ပေါ်ကို ခြေတစ်ဖက် ခပ်ဆာဆာ၊ ထော့

နင်းထော့နင်းနဲ့ တက်လာတယ်။ ပြီးတော့ ဘာအိုက်တင်မှမလုပ်ဘဲ မျက်စိ
 စုံမှိတ်ပြီး ဂစ်တာကို အာရုံစိုက်တီး၊ သီချင်းကို သေသေချာချာခံစားပြီး ဆို
 တယ်။ အင်္ဂလိပ်သံ သိပ်မပီဘူး။ ဒါပေမယ့် အဆိုရော၊ အတီးရော တော်တော်
 ပိုင်တယ်။ သူ့ကို အားပေးသူ နည်းတယ်။ သူ ဘာဆုမှမရဘူး။ သူဆိုပြီးတဲ့
 အခါ စင်အောက် ကျွန်တော့်ဘေးတစ်ခုကျော်မှာ လာထိုင်တယ်။ ကျွန်တော်
 က သူ့ကို စပြီး စကားသွားပြောတယ်။

‘မင်းကော အလုံမှာနေတာလား’

‘ဟင့်အင်း။ ငါက ရန်ကုန်က မဟုတ်ဘူး။ ပြည်မှာနေပြီး ဒီမှာ
 ကျောင်းလာတက်တာ’

သူနဲ့ ကျွန်တော် နောက်ပိုင်းမှာ မတွေ့တော့ဘူး။ နောက်တစ်နှစ်ကျော်
 ကျွန်တော် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းအောင်တော့ တက္ကသိုလ်တက်တယ်။ ရန်ကုန်
 ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံ တက္ကသိုလ်မှာ သိပ္ပံသတ္တဗေဒအဓိကဘာသာ ယူရတယ်။
 ကျောင်းရောက်တဲ့ ပထမဆုံးနေ့မှာပဲ သူနဲ့ပြန်တွေ့တယ်။ အဲဒီကစပြီး သူ
 ကွယ်လွန်တဲ့အထိ ဆက်တိုက်တွဲခဲ့ကြတယ်။

သူက...

‘ခင်ဝမ်း’။

‘ခင်ဝမ်း’ ကွယ်လွန်ခဲ့တာ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီမှာ ၁၉ နှစ်
 ပြည့်ခဲ့ပြီ။

၁၉၅၆ ခုနှစ် ကျွန်တော်တို့ ပထမနှစ်ကျောင်းသားမှာပဲ ပထမဆုံး
 ထုတ်တဲ့ ‘သတ္တဗေဒ’ မဂ္ဂဇင်းမှာ ခင်ဝမ်း စပြီး စာရေးတယ်။ အဲဒီမဂ္ဂဇင်း
 တစ်အုပ်လုံး အထူးခြားဆုံးက ခင်ဝမ်းရဲ့စာပဲ။ ဝတ္ထုမဟုတ်ပါ။ ဆောင်းပါး
 မဟုတ်၊ စာညွှန့်ဟုတ်။ ဒါပေမယ့် ၁၇ နှစ်သားအရွယ် ကျောင်းသားလူငယ်
 တစ်ယောက်ရဲ့ တောက်ပမယ့် မီးခဲတရဲရဲ အငွေ့အသက်တွေ သူ စာမှာပါ
 တယ်။ စကားလုံးတွေ သိပ်ဆန်းသစ်တယ်။ ခုရွတ်တယ်။ ဒသန နက်နက်
 ရှိုင်းရှိုင်းပါတယ်။ အဲဒီခင်ဝမ်းကပဲ အသက် ၂၀ စွန်းစွန်းအရွယ်လောက်မှာ
 ‘စိတ္တဗေဒ’ ဆိုတဲ့ လုံးချင်းစာအုပ်ကို ရေးတယ်။ မြန်မာပန်းချီလောက
 တစ်ခုလုံး အဲဒီစာအုပ်ကြောင့် အကြီးအကျယ် လှုပ်ခတ်သွားတယ်။ တကယ်
 ပန်းချီ အဓိပတိကြီးတွေ ဖြစ်ကြတဲ့ ဆရာဘဝသန်း(ခမ္ဘီက)တို့၊ ဆရာပေါ်ဦးသစ်

ဘို့က ချီးကျူးကြတယ်။ ဘယ်ကျောင်းမှမတက်၊ ဘယ်ဆရာဆီကမှ မသင်
ယူဘဲ မော်ဒန်ပန်းချီတွေ အများကြီး ဆွဲခဲ့တယ်။ တစ်ကိုယ်တော် ပြပွဲတွေ
လုပ်တယ်။ ပြီးတော့ 'နှင်းဆီဖြူရဲ့ အဝေးကလူတစ်ယောက်' ဆိုတဲ့ သီချင်း
ခွေထုတ်တယ်။ ကိုယ်ပိုင်သံစဉ်၊ ကိုယ်ပိုင်စာသားတွေနဲ့ ကိုယ်တိုင်တီး၊
ဆိုခဲ့တာ။ တစ်ခွေတည်းနဲ့ ပေါက်။

'ပြည်မှာ ဆောင်း'၊ 'မြားဘုရင်'၊ 'ဧရာဝတီ'၊ 'ဆယ်လမွန်ငါးတို့
အပြန်'၊ 'နှင်းရေ'၊ 'နဒီဧရာ'၊ 'ဝေးခဲ့ပြီ ပန်းခရမ်းပြာ'၊ ရွှေရောင်တောက်
ခဲ့ ကောလိပ်ရက်များ'၊ 'နှုတ်ဆက်ခဲ့ပါတယ်'။

အနုပညာမြောက် ပန်းချီလက်ရာများစွာ၊ ဂန္ထဝင်သစ် ဖြစ်စေမယ့်
သီချင်းများစွာ၊ ဒီမြေကမ္ဘာကို လက်ဆောင်တပွေတပိုက်ပေးခဲ့သူ။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် 'ရွှေဘိုဆောင်' ရဲ့ အခန်းကျဉ်းထဲမှာ စာပေအနု
ပညာနဲ့ နိုင်ငံရေးမှန်တိုင်း ဆင်ခဲ့ကြတဲ့နေ့တွေ။ လရောင်ဆန်းပက်ထားလို့
ဧရာဝတီရဲ့ သောင်ခုံပေါ်က ငွေရောင်လက်လက်ထ သံပြင်လွလွတွေပေါ်က
ရင်ခုန်ဂီတညတွေ။ မြေနီကုန်းတစ်ဝိုက်နဲ့ ပုဇွန်တောင် ဈေးရှေ့က သေတင်း
ကုပ်တွေထဲမှာ အင်္ကျီအပေါင်ထားခဲ့ပြီး ကုန်းကြောင်းလျှောက် ပြန်ခဲ့တဲ့
အချိန်တွေ။

နောင်အခါ 'ခင်ဝမ်း' ရဲ့ ချစ်ဇနီးဖြစ်လာမယ့် 'ခင်လေးမြင့်' ကို သူ
ပိုးပန်းခဲ့တုန်းက ကောင်မလေးအိမ်ရှေ့သွားပြီး အဆိုကျော် သန်းဖေလေးရဲ့
'မလှပေမယ့် ချစ်တတ်သူပါကွယ်' သီချင်းကို ညကြီးသန်းခေါင် ထပ်တလဲလဲ
သွားဆိုလို့ 'ခင်လေးမြင့်အဖေကြီး လိုက်ရိုက်တဲ့အတွက် ထွက်ပြေးရပုံတွေ။

'ခင်ဝမ်း' ရေ... မင်းက ငါတို့ကို ခွဲထားရစ်ခဲ့တာ ၁၉ နှစ်ကြာသွား
ပေမယ့် ခုလိုအချိန်ရောက်တိုင်း ငါတို့အတွက်တော့ မညောင်းနိုင်ဘဲ ပြန်
လည်ရင်ခုန် ရှင်သန်ဆဲ။



လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်သုံးဆယ်က “ဝ-စ-သ”

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် ၄၀ ကျော်လောက်က မန္တလေးရောက်တုန်း ဆရာညီပုလေးက မန္တလေးက စာရေးဆရာ တော်တော်များများနဲ့ ကျွန်တော့်တို့တွေ့ဆုံပေးမယ်။ စုစည်းပေးတဲ့ နေရာက လူထုတိုက်။ အမေဒေါ်အမာကို ဝါရဝပြုပြီး အမေ့ရဲ့ ရှေးဟောင်းနှောင်းမြစ် စကားတွေက နာခံလို့ပင်မဝ။ ပြီးတော့ လူထုတိုက်အောက်ထပ်က ကြမ်းပြင်ပေါ်မှာ ထိုင်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို တစုတဝေးကြီးနဲ့ တွေ့ရတယ်။ ဖိတ်ဖိတ်လတ် ပြောင်ချောသန့်စင်တဲ့ ကြမ်းပြင်ပေါ်မှာ စာရေးဆရာ၊ ဆရာမတွေ တင်ပျဉ်ခွေထိုင်ပြီး တရင်းတနီး စကားဝိုင်းဖွဲ့နေကြတယ်။

သူတို့ကြားထဲက နေရာလပ်တစ်ခုမှာ ကျွန်တော်လည်း ဝင်ထိုင်လိုက်တယ်။ ဒီစာရေးဆရာတွေထဲမှာ ကျွန်တော်နဲ့ နဂိုကတည်းက ခင်မင်ရင်းစွဲရှိပြီးဖြစ်ကြတဲ့ စာရေးဆရာတွေပါသလို အခုမှစပြီး တွေ့ရတဲ့သူတွေလည်း ပါတာပေါ့။ မိုးဝေမှာ ရေးဖော်ရေးဖက်ဖြစ်တဲ့ ဆရာသိုက်ထွန်းသက်ရေး ဆရာကျော်စွာထက်နဲ့ ဆရာပိုင်စိုးဝေတို့ရော ကျွန်တော်နဲ့ ရန်ကုန်မှာ မကြာခဏ တွေ့ဆုံဖူးတဲ့သူတွေပဲ။

၁၉၇၄ ခုနှစ် မန္တလေး စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်မှာ ကျွန်တော် အလုပ်တာဝန် စတင်ထမ်းဆောင်ချိန်မှာ ဖိုးသံချောင်းနဲ့ ဇော်ဝင်းကိုတို့က ပထမနှစ်ကျောင်းသားတွေ။ သူတို့နဲ့ ကျွန်တော်က တကယ်တော့ သက်တူရွယ်တူပဲ ဒါပေမယ့် သူတို့နှစ်ဦးဟာ အထက်တန်းကျောင်းသားကတည်းက နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွေမှာ ပါဝင်ခဲ့လို့ ၁၆နှစ်၊ ၁၇ နှစ်သားအရွယ်လောက်မှာပဲ ကိုကိုးကျွန်းကို အပို့ခံရတဲ့ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေ ဖြစ်ခဲ့ကြရတယ်။

ကျွန်တော် ဘွဲ့နှစ်ဘွဲ့လောက်ရပြီး နောက်ကျမှ သူတို့က ထောင်က သွတ်လာပြီး မန္တလေးတက္ကသိုလ် ပြန်တက်ကြတာ။ အဲဒီတုန်းက ဖိုးသံချောင်းက ဘောလုံးကန်ကောင်းတယ်။ ကုန်သွယ်ရေး(၄) ဘောလုံးအသင်းမှာ ဝင်ကစားတဲ့အတွက် ညနေဆို သူကစားတဲ့ ဗထူးကွင်းအထိ ကျွန်တော်တို့ လိုက်အားပေးခဲ့ကြရတယ်။ ကိုဇော်ဝင်းကိုကလည်း အဲဒီအချိန် မိုးဝေမှာ ကဗျာတွေ ရေးနေပြီ။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာ ရှိနေတုန်း သူတို့နဲ့ကျွန်တော် ပေါင်းသင်းခဲ့ကြရတယ်။

အဲဒီကာလတုန်းက ဖိုးသံချောင်းရဲ့ညီ ကိုညို(ညီပုလေး)က စာမရေးသေးဘူး။ သူ ခုနစ်တန်း၊ ရှစ်တန်းလောက်ပဲ ရှိလိမ့်ဦးမယ်။ အခုကျတော့ မြန်မာဝတ္ထုတိုနယ်ပယ်မှာ အတော်တွင်ကျယ်တဲ့ စာရေးဆရာ ညီပုလေး ဖြစ်နေပြီ။ သူကပဲ ကျွန်တော့်ကို မန္တလေးဆရာတစ်စုနဲ့ မိတ်ဆက်ပေးတာပဲ။ အဲဒီနေ့မှာ သူမိတ်ဆက်ပေးလို့ ဝင်းစည်သူ၊ ကျော်ရင်မြင့်၊ ရဲသျှမ်း၊ ညိုထွန်းသူ၊ ကိုကို (အမရပူရ)၊ ဆူးငှက်တို့ကို လူချင်း သိခွင့်ရခဲ့တယ်။ သူတို့ရဲ့ စာတွေကိုတော့ ဖတ်ဖူးပြီး ကြိုက်ခဲ့၊ ရင်းနှီးခဲ့ရတာတော့ ကြာပါပြီ။ သူတို့ စာတွေကို သဘောကျပြီး လေးစားခဲ့တာ။ အခု လူကိုယ်တိုင်မြင်ရ၊ သိရတော့ ဝမ်းသာလိုက်တာ မပြောပါနဲ့တော့။ အမျိုးသမီးစာရေးဆရာမတွေ ထဲကလည်း အဲဒီနေ့မှာပဲ တွေ့ခဲ့ရတာက မေမောင်၊ မကို၊ စုထားတို့ပါပဲ။

ကျွန်တော် ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဝန်းကျင် မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာ အလုပ်လုပ်ခဲ့တုန်းက မန္တလေးစာပေအသိုင်းအဝိုင်းနဲ့ သိပ်မထိတွေ့ မဆက်စပ်ခဲ့ရဘူး။ ကျွန်တော်နေတဲ့ ဆရာဆောင်ရဲ့ ကပ်လျက်မှာ ဆရာကြီး ဒေါက်တာသန်းထွန်းအိမ်ရှိတယ်။ အားတဲ့အချိန် ဆရာကြီးဆီက စာအုပ်တွေသွားငှားရင်းနဲ့ ဆရာကြီးရဲ့ ဩဝါဒတွေ နာခံခွင့်ရခဲ့တယ်။ စနေ၊ တနင်္ဂနွေအားလပ်ရက်မှာ စိန်ပန်းရပ်မှာနေတဲ့ ဆရာဦးမောင်မောင်တင်ဆီ သွားစကားပြောဖူးတယ်။ ဆရာဦးဝင်းတင်ရှိတဲ့ ဟံသာဝတီသတင်းစာတိုက်ကို စာမူသွားပို့ရင်း ဆရာနဲ့ စကားပြောခွင့် ရခဲ့တယ်။

ဟံသာဝတီမှာ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း ကိုသိန်းတိုးကလည်း အယ်ဒီတာလုပ်တော့ ဟံသာဝတီမှာ အဝင်၊ အထွက်များခဲ့တယ်။ ဟံသာဝတီသတင်းစာမှာ ကျွန်တော့်ဆောင်းပါး သုံးပုဒ်ပါခဲ့တယ်။ အခု

ကိုညီပုလေးရဲ့ ကျေးဇူးကြောင့် မန္တလေးစာရေးဆရာ အကျော်အမော်တွေနဲ့ တွေ့ဆုံရင်းနှီးခွင့် ရခဲ့တာ တကယ့်အမှတ်တရပါပဲ။ အဲဒီနောက်ပိုင်းမှာ ဒီ မန္တလေးစာရေးဆရာ တော်တော်များများကို မဟေသီမဂ္ဂဇင်းမှာ ကျွန်တော် စာပေအင်တာဗျူးတွေ လုပ်ခွင့်ရခဲ့ပါတယ်။

အဲဒီနေ့ကမှ မိတ်ဆက်ပေးခဲ့လို့ သိခွင့်ရတဲ့ စာရေးဆရာတွေထဲမှာ ဆရာဝင်းစည်သူလည်း ပါတာပေါ့။ သူ့ကို သူ့အပေါင်းအသင်းတွေက ချစ်စနိုးနဲ့ နာမည်ပြောင် ‘ဝ-စ-သ’ လို့ ခေါ်ကြတယ်။ သူက စိုက်ပျိုးရေး တက္ကသိုလ်က စိုက်ပျိုးရေးဘွဲ့ရ။ ဒါပေမယ့် စိုက်ပျိုးရေးလောကထဲမှာ မကျင်လည်ဘဲ ကျူရှင်ဆရာ လုပ်တယ်။ သူသင်တဲ့ ဘာသာရပ်က မြန်မာစာ သူ့ကျူရှင်ကျောင်းရှေ့မှာ ကြည့်လိုက်ရင် စက်ဘီးတွေ တန်းစီရပ်ထားတာ ကိုက လေး၊ ငါးရာလောက်ရှိတယ်။ ကျောင်းသား ထောင်ကျော်ကို သင်နေရတဲ့ အအောင်မြင်ဆုံး မြန်မာဆရာပဲ။ မန္တလေးက ဆရာဂုဏ်ထူးသိန်းနိုင်တို့ ဆရာဒိုးတို့ပြီးရင် အအောင်မြင်ဆုံး မြန်မာစာဆရာပဲ။

မြန်မာစာကို ကျွမ်းကျင့်နှံ့စပ်သလို အပြောကောင်း၊ အဟောကောင်း၊ အသင်ကောင်းမို့ ကျောင်းသားတွေ အသည်းစွဲဖြစ်တာ မဆန်းပါဘူး။ မြန်မာစာပြဆရာ အချွန်အမွန်အပြင် ထပ်ပြီးထူးခြားတာက စင်တင်ပြဇာတ် အရေးကောင်းသူလည်း သူပါပဲ။

*ကျွန်တော် ၁၀ တန်းတုန်းက အထက(၁) မန္တလေးမှာ ကျောင်းတက်တယ်။ အဲဒီမှာ မြန်မာစာသင်ရတာ အားမရလို့ ညဘက် နေပြည်တော် ကျောင်းမှာ သွားတက်တယ်။ အဲဒီမှာ ဆရာတင်မိုးက မြန်မာစာသင်တော့ ကျွန်တော် တပည့်သွားခံတယ်။ ကျောင်းမှာတင် တပည့်ခံရတာ အားမရလို့ ၁၈ လမ်းနဲ့ ၁၉ လမ်းကြားက အမတော်ဝင်းထဲက ဆရာအိမ်အထိလိုက်ပြီး မြန်မာစာ ဆည်းပူးခဲ့တယ်။ ၁၉၆၅ ခုနှစ်ကနေ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်အထိ စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်တက်ရင်း တစ်လျှောက်လုံး ကဗျာတွေ၊ စာတွေရေးတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကလောင်အမည်က ငြိမ်းအောင်။ *ဆာပူငြိမ်းအောင် စီးပွားဆောင်လိမ့်* ဆိုတဲ့ ရှေးစာကို သဘောကျလို့ ငြိမ်းအောင်လို့ လှည့်ခဲ့တာလို့ ကိုဝင်းစည်သူက ပြောဖူးတယ်။

ဆရာဝင်းစည်သူရဲ့အိမ်က ပထမတုန်းက မန္တလေး ၈၁ လမ်းနဲ့ ၈၂
လမ်းကြား၊ ၁၀ လမ်းမှာ။ နောက်မှ ၁၅ လမ်းပြောင်းခဲ့တယ်။ သူတို့လမ်း
ဆိပ်က မြို့တော်မောင်ယဉ်အောင် အိမ်။ နှစ်အိမ်ကျော်က မြို့တော်သိန်း
အောင်အိမ်။ ဇာတ်တိုက်တာတွေ သွားကြည့်ရင်း ဇာတ်သဘင်နဲ့ ယဉ်ပါးလာ
တယ်။ မြို့တော် ယဉ်အောင်ရဲ့ ပြဇာတ်တွေကြားမှာ ကျင်လည်လာတယ်။
ဒါနဲ့ ၁၉၇၁ ခုနှစ်မှာ သူ ပြဇာတ်ရေးတယ်။

- ‘ရွှေတံခါးကြီး ဖွင့်ပါဦး’
- ပြီးတော့ ‘မြန်မာလာသောလမ်း’
- ‘ပုဂံမှာမွေး ပုဂံသွေး’
- ‘ပွဲပြန်ကြော့ကြော့’
- ‘ရွှေဆယ်တင်းနဲ့ မလဲနိုင်’
- ‘ယမုံနာပြောသော ပုံပြင်’
- ‘ပန်းသလား မေပျို’
- ‘မြင်းမိုရ်ထက်မှာ သာတဲ့လ’
- ‘နေထဲက လူ’

‘ဒီမှာက ကိုဟိန်းလတ်။ သဘင်ပညာဟာ အသက်လောက်ကို
မြတ်နိုးစရာ ကောင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် သဘင်သည် ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက်
က ပရိသတ်အားပေးမှု တလွဲဆံပင်ကောင်းပြီး စက်ဆုပ်စရာ ကောင်းတာ
သိပါတယ်။ ဒီလိုပြောလို့ နာချင်သပဆိုလည်း နာကြဗျာ။ ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း
လောက်ပဲ ကောင်းတာတွေ့ရတယ်’ လို့လည်း သူ ပြောဖူးတယ်။

၁၉၈၆ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၃ ခုနှစ်အထိ ဝတ္ထုတို ၆၅ ပုဒ် ရေးခဲ့တယ်။
‘ပန်းစည်းထဲမှ ဝိုး’ လို့ ဝတ္ထုမျိုးကို ဆရာအောင်သင်းက အကြိုက်ဆုံးဝတ္ထု
ဘို့အဖြစ် ရွေးခဲ့တယ်။

‘ဝင်းစည်သူ ဝတ္ထုက သဘာဝလည်းကျ၊ ဟာသလည်း ပါတယ်။
သူဟာသက နည်းနည်းလေးတော့ ခါးသက်သက်၊ တစ်မိုစိမ့်နဲ့ နောက်တော့
လည်း ချိုမြမြလေးဖြစ်လာတယ်’ လို့ ဆရာအောင်သင်းက မှတ်ချက်ရေးခဲ့တာ
မှတ်မိသေးရဲ့။

၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ ထီးပေါင်းကားစာအုပ်တိုက်က ဝင်းစည်သူရဲ့ '၉၀ ဝန်းကျင် ဝတ္ထုတိုများ' စာအုပ် ထွက်ခဲ့တယ်။ ဝတ္ထုတိုအရေးကောင်း၊ ပြဇာတ်လည်းကောင်းတဲ့ ဆရာဝင်းစည်သူ ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်က ကွယ်လွန်ခဲ့တယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကပေါ့။ သူ သက်ရှိထင်ရှားသာ အခုရှိနေရင် သူ့ဆီက ဝတ္ထုတိုလက်ရာကောင်း လက်ရာမွန်တွေ၊ တစ်ခေတ်ဆန်းမယ့် မြန်မာစင်တင် ပြဇာတ်တွေ အများကြီး ကျွန်တော်တို့ အမွေရလိုက်မှာ ဆော့ချာတယ်။ နှမြောလှပါဘိ။ ဝမ်းနည်းရပါဘိ။



မိုးမိုး (အင်းလျား) - မေ့ပျောက်ပစ်ဖို့ မလွယ်

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့က ရန်ကုန်မြို့၊ သိမ်ဖြူလမ်း ရန်ကုန်စာအုပ်လမ်းမှာ စာရေးဆရာမ မိုးမိုး(အင်းလျား)ကွယ်လွန်ခြင်း ၂၈ နှစ်ပြည့် အခမ်းအနား ကျင်းပခဲ့တယ်။ ဆရာမမိုးမိုး(အင်းလျား) ရေးခဲ့တဲ့ နာမည်ကျော်စာအုပ်တွေလည်း ရောင်းချပေးတယ်။ ကဗျာဆရာမ မအိ၊ စာပေဝေဖန်ရေး ဆရာကိုလေးမြတ်၊ ကဗျာဆရာ မင်းချမ်းမွန်၊ စာပေသုတေသီ ဦးကြည်ဝင်း(လောကအမွန်)တို့က စာရေးဆရာမ မိုးမိုးရဲ့ စာပေလက်ရာ တွေကို ချီးကျူး ပြောကြားသွားကြတယ်။ အခမ်းအနားမှူး ကိုနေဇော်နိုင် ကလည်း သူ့ရဲ့ ဒီဗီဘီဟန်အမူအရာအတိုင်း အားနဲ့မာန်နဲ့ အာဝဇ္ဇန်းကောင်း ကောင်း ဝင်ပြောတော့ ပွဲက ပိုပြီးရှင်သန်လှပနေတာပေါ့။ ကျွန်တော်ကတော့ စာရေးဆရာမ 'မိုးမိုး(အင်းလျား)' ဆိုတာထက် 'အယ်ဒီတာမိုးမိုး(အင်းလျား)' ရဲ့ လှုပ်ရှားမှုတွေကို ပိုပြီးမြင်ယောင်နေမိတယ်။

၁၉၉၀ ပတ်ဝန်းကျင်လောက်ကပေါ့။ စာရေးဆရာမကြီး သုံးယောက် ကို မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေခွင့်တွေ ရှားရှားပါးပါး ချပေးခဲ့တဲ့အချိန်။ ဆရာမ မလေးလုံက 'လုံမလေးမဂ္ဂဇင်း'၊ ဆရာမကြီးကလျာ(ဝိဇ္ဇာ-သိပ္ပံ)က 'ကလျာ မဂ္ဂဇင်း'၊ ဆရာမကြီးခင်ဆွေဦးက 'စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်း' တွေ အားကြီးမာန် တက် လုပ်ကြတာပေါ့။ ဆရာမ မလေးလုံရဲ့ ဖခင်ကြီး ဦးချစ်ထွန်းနဲ့ ဆရာမ ရဲ့အစ်ကို 'ဦးစန်းမောင်' တို့ တည်ထောင်တဲ့ ရန်ကုန်မြို့ ကျုံးကြီးလမ်းထောင့် က 'မြန်မာခရစ်ယာန် အလွတ်ပညာသင်ကျောင်း' အဋ္ဌမတန်းနဲ့ နဝမတန်း မှာ ကျွန်တော်က ကျောင်းတက်ဖူးတော့ သူတို့မိသားစုနဲ့ ခင်မင်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဆရာမက 'လုံမလေးမဂ္ဂဇင်း' ထုတ်တော့ ကျွန်တော်လည်း ဝင် ရေးတယ်။ မှတ်မှတ်ရရ သုံး၊ လေးပုဒ်လောက်ပါပဲ။

ဆရာမကြီး ကလျာ(ဝိဇ္ဇာ-သိပ္ပံ)ရဲ့ 'ကလျာ' မဂ္ဂဇင်းမှာတော့ စထွက်ကတည်းက ဆောင်းပါးဆက်တိုက် ရေးဖြစ်ခဲ့တယ်။ အယ်ဒီတာက သူငယ်ချင်း မောင်ဝဏ္ဏနဲ့ မောင်သင်္ကြာတို့ လူရင်းတွေမို့ သိမ်ဖြူလမ်း တင်းနစ်ကွင်းရှေ့က တိုက်မှာ ညနေတိုင်းလိုလို ဝင်ထွက်သွားလာကာ စာမူတွေ ရေးခဲ့တယ်။ ဒီမဂ္ဂဇင်းတိုက်နှစ်တိုက်ထက် ပိုသံယောဇဉ်ရှိတာက 'စံပယ်ဖြူ' တိုက်ပဲ။ ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်ဆွေဦးနဲ့က မောင်နှမရင်းလို ခင်မင်သံယောဇဉ်ကြီးတဲ့အပြင် ဆရာမကြီးရဲ့သမက် ဒေါက်တာမောင်မောင်စောတို့၊ သမီးမပုလဲတို့နဲ့လည်း စိတ်တူကိုယ်တူ ဘာသာစကား တူကြတာမို့ ပိုတွဲဖြစ်ကြတယ်ပေါ့။

ဒါကြောင့် ဆရာမကြီးရဲ့ 'စံပယ်ဖြူ' မဂ္ဂဇင်းစထွက်မယ့် ဆရာမကြီးတို့မိသားစုက စီးပွားရေးအမြင် မကျယ်ကြလို့ ခုခေတ်တန်ဖိုးနဲ့ဆို သိန်းသောင်းချီတန်တဲ့ အိမ်နှစ်လုံးလောက် 'ပလုံ' ဖြစ်သွားရှာလေရဲ့။ ဆရာမကြီးတို့ ငွေဆက်မလိုက်နိုင်ပေမယ့် 'စံပယ်ဖြူ' ကို ဆက်ရှင်သန်စေချင်တာကြောင့် ဟိုလူလက်ပြောင်း၊ ဒီလူလက်ပြောင်းနဲ့ 'မောင်စိမ်းနီတို့၊ ကိုမင်းသစ်တို့တာဝန်ယူတဲ့ သုံးလေးလမှာ ကျွန်တော်တောင် စံပယ်ဖြူအယ်ဒီတာဖြစ်လိုက်သေးရဲ့။

နောက်ဆုံးတော့ ရန်ကုန်မြို့ မြေနှီကုန်း မပိုလမ်းက မစံစံဝင့်လက်ထဲ ရောက်သွားရော ဆိုပါတော့။ ဒီအခါ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ ပြန်ဖွဲ့တော့ ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်ဆွေဦးက အယ်ဒီတာချုပ်၊ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာက မိုးမိုး(အင်းလျား)။ အဲဒီအချိန်မှာ မိုးမိုး(အင်းလျား)က လုံးချင်းဝတ္ထုရှည်နဲ့ရော ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် အနေနဲ့ပါ အမျိုးသားစာပေဆု လေးကြိမ်လောက်ရထားတဲ့ စာပေလောကရဲ့ လျှမ်းလျှမ်းတောက် ကြယ်ပွင့်ကြီး ဖြစ်နေပြီ။

ဒီလိုလူမျိုးက အယ်ဒီတာလုပ်တယ်ဆိုတော့ ကျွန်တော် တော်တော် အံ့သြမိတယ်။ အထူးသဖြင့် အနေအေးလွန်းသူ၊ တစ်နည်းအားဖြင့် စာပေသမားတွေနဲ့ ဆက်ဆံရေးကြံ့သူ၊ သူက သူ့ဘာသာသူပဲ ဝတ္ထုတွေ ကျိတ်ရေးပြီး စာရေးဆရာ၊ အပေါင်းအသင်းကျတော့ သိပ်မရှိ။ အဲဒီတုန်းက ၃၃ လမ်း 'လေထန်ကုန်း' မပေါ်သေး။ လမ်းထိပ်မှာ 'ရွှေကြည်အေး' လက်ဖက်

ရည်ဆိုင်းပဲ ရှိတယ်။ စာရေးဆရာ တော်တော်များများ ဒီဆိုင်မှာ စတည်းချကြတယ်။

ဆရာလင်းယုန်မောင်တို့၊ ဆရာမောင်သာနိုးတို့ကအစ အောင်ချိမ့်၊ သုခမိန်လှိုင်၊ မောင်ရန်ပိုင်တို့လည်း ဒီဆိုင်မှာပဲထိုင်ကြ၊ ဆရာဒဂုန်တာရာတောင် ကျွန်တော်တို့ခေါ်လို့ ဒီဆိုင်မှာ ထိုင်ဖူးခဲ့။ လမ်းထဲမှာက စာပေလောကစာအုပ်ဆိုင်။ စာပေလောကပိုင်ရှင် ကိုမျိုးညွန့်နဲ့ပတ်သက်ပြီး သူ့မိတ်ဆွေ ကိုဖေမြင့်တို့၊ ကိုဌေးစိုးတို့၊ ကိုသွေးသစ်၊ ကိုထိန်ဝင်းတို့ စာအုပ်ဆိုင်မှာ အမြဲရှိကြတယ်။ ကျွန်တော်တို့လည်း 'ရွှေကြည်အေး'နဲ့၊ 'စာပေလောက'နဲ့ကို တစ်နေ့မပြတ် ရောက်ခဲ့ကြတာပေါ့။

ကိုမျိုးညွန့်နဲ့ ရင်းနှီးပေမယ့် သူ့ဇနီး မိုးမိုး(အင်းလျား)နဲ့တော့ မေးထူးခေါ်ပြော ခပ်တန်းတန်းပဲ။ သူက ခပ်တည်တည်ဆိုတော့ ကိုယ်လည်း ခပ်တည်တည်ပေါ့။ ဒါပေမယ့် 'မသုဓမ္မစာရီ' စာအုပ်ထွက်လာတော့ ဖတ်ပြီးပြီးချင်း ကောင်းလွန်းလို့ မနေနိုင်မထိုင်နိုင် သူ့ဆီ တကူးတကသွားပြီး ချီးကျူးစကား ပြောမိလေရဲ့။

ကျွန်တော်က သူ့စာအုပ်ထဲက စာပိုဒ်တချို့တောင် အလွတ်ရွတ်ပြပြီး အားရပါးရ ချီးကျူးနေ။ သူကတော့ မတုန်မလှုပ်။ ဒါကြောင့် တရစပ်ချီးကျူးနေတဲ့ကျွန်တော်တောင် ချက်ချင်း ဘရိတ်အုပ်လိုက်ရတယ်။ ပြီးမှ သူက လေသံလေးနဲ့ ပြန်ပြောတယ်။

'ကျွန်မက ရှင်တို့ချီးကျူးဖို့ ရေးတာမဟုတ်ဘူး။ တကယ်ခံစားရတဲ့ ဇာတ်လမ်းကို မရေးဘဲ မနေနိုင်လို့ ချရေးတာ။ ဝတ္ထုဖတ်တဲ့သူ တစ်စုံတရာ စဉ်းစားသုံးသပ်နိုင်ရင် ကျွန်မ တာဝန်ကျေပြီ'

ဒီလိုပြောပြီး သူက မျက်နှာလွှဲလိုက်တယ်။ ကျွန်တော်လည်း အရှက်ပြေ၊ ဟိုပြောဒီပြော ပြောပြီး ပြန်ခဲ့တယ်။ ဪ ဒီအမျိုးသမီးနှယ် သူ့ကို ချီးကျူးတာတောင် အလိုအထိုက် ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ပြန်မပြောဘူး။ သူ ဝတ္ထု သွားဝေဖန်မိရင် ငါ့ကို သတ်များသတ်မလား မသိလို့ ကိုယ့်ဘာသာ ကိုယ် ခံစားမိတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော်က အမှတ်မရှိတဲ့သူ 'နာမကျန်းသည် အိုနှင်းဆီ' စာအုပ်ထွက်တော့ စာပေလောကတိုက်ရောက်လို့ သူ့နဲ့ တွေ့တဲ့အခါ စာအုပ်ကောင်းကြောင်း၊ ထပ်ပြောမိသေးရဲ့။ ဒီတစ်ခါကျတော့

ဟိုအရင်လို တုံးတိတိပြန်မပက်ဘဲ၊ ပြုံးစေ့စေ့နဲ့ သူ့ကိုမပြောသလို လုပ်နေပြန်ရော။

အဲဒီ မိုးမိုးက စံပယ်ဖြူအယ်ဒီတာ မိုးမိုး ဖြစ်လာတဲ့အခါ လူသစ်တစ်ယောက်လို ပြောင်းလဲသွားတယ်။

‘ကျွန်မက စာပဲရေးတတ်တာ။ အယ်ဒီတာလုပ်ဖူးတာ မဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီပညာကို မတတ် တတ်အောင် သင်မယ်ရှင်။ ကိုဟိန်းလတ်တို့လည်း တတ်သမျှ မှတ်သမျှ သင်ပေးပါ’

ကျွန်တော်သာမဟုတ် လာသမျှ စာရေးဆရာတွေကိုလည်း သူ ဒီလိုပဲ ပြောတယ်။ မသိတာတွေ မေးတယ်။ မှတ်တယ်။ ၁၄ ပွိုင့်၊ ၁၆ ပွိုင့် ခဲစာလုံးတွေ ဂယ်လီပရု(ဖ်)၊ စက်ပရုပ်(ဖ်)တော၊ ဖောင်ပြင်တာ၊ ဖောင်ဖွဲ့တာတွေ၊ အားသမျှ အချိန်တိုင်း သူ လေ့လာတယ်။ စက်ဆရာတွေဆီမှာ မေးတယ်။ စာစီသမားတွေနဲ့ ပေါင်းတယ်။ ဒါတွေ တွေ့တော့ ကျွန်တော်က သူ့ကို စမိတယ်။

‘မမိုးတော့ ဖူးရောင်နေပြီပဲ’

သိပ်ပြီးရိုးတဲ့ ဆရာမကြီးခင်ဆွဦးက ပျာပျာသလဲ ဝင်ပြောတယ်။

‘ဟဲ့ ဘာတွေဖြစ်ကုန်ပြီလဲ။ မိုးမိုးကြီးကို ဘယ်သူက ထိုးကြိတ်လို့ ဖူးရောင်ကုန်တာလဲ။ ရေချိုးရင်း ချော်လဲပြီး မျက်နှာတွေ ဖူးရောင်ကုန်တာလား။ ခုကော သက်သာပြီလား’

ဆရာမကြီးရယ်၊ စိတ်မပူပါနဲ့။ မမိုးက တစ်နေ့တစ်နေ့ စာဖောင်တွေပဲကစားပြီး ပြောင်းလိုက်ရွေလိုက်နဲ့ ဖောင်ရွေးနေလို့ မပြီးတာကြောင့် စက်ဆရာတွေ စ၊ သလို ဖောင်ရွေး၊ ဖူးရောင်လို့ ခေါ်တာပါ’ လို့ ရှင်းပြမှ ဆရာမကြီးက သဘောပေါက်တယ်။

စာမူတွေကို စနစ်တကျ ဖိုင်တွဲတယ်။ စာမူအားလုံးကို အမြန်ဆုံး အကြွေးမထားပဲ ဖတ်တယ်။ စာဖောင်သစ်တွေလာရင် ဘယ်နေရာမှာ ဘာလိုနေတယ်။ ဘာလေးဖြင့် ပြင်လိုက်စသဖြင့် စိတ်ရှည်လက်ရှည် ရှင်းဖြတယ်။ စာဖောင်သစ်တွေထဲက စာမူဟောင်းလေးတစ်ပုဒ် သူ့သုံးလို့ရပြီဆိုရင် စာမူချီးမွမ်းခန်း ဖွင့်လိုက်ရတာ။ ဘေးလူတွေ နားငြီးလာတဲ့အထိပဲ။ ဝတ္ထု

ဘိုကို ပန်းချီအပ်ရင်လည်း သူ့စိတ်ကြိုက် ပန်းချီသရုပ်ဖော်ဖြစ်မှ။ မကြိုက်ရင် ပြန်ဆွဲခိုင်းတယ်။

တစ်နေ့ ကျွန်တော်ရောက်သွားတုန်း ထိုင်တောင်မထိုင်ရသေး၊ မမိုးက ဆိုင်းမဆင့်ခုံမဆင့် ဆီးပြောတယ်။

‘ကိုဟိန်းလတ် ကျွန်မကို ဒီစာရေးဆရာတွေ ခေါ်ပေး’

ပြီးတော့ သူက စာရေးဆရာ စာရင်းရေးထားတဲ့ စာရွက်လှမ်းပေးတယ်။

‘ကျွန်မက စာရေးဆရာတွေနဲ့ သိပ်သိတာမဟုတ်ဘူး။ အခု မဂ္ဂဇင်းလုပ်တော့ ကျွန်မကြိုက်တဲ့ စာရေးဆရာတွေကို သိကျွမ်းရင်းနှီးချင်လာတယ်။ သူတို့နဲ့ရင်းနှီးမှ သူတို့ဆီက စာမူတွေ တောင်းလို့ရမှာ မဟုတ်လား’

ကိုယ့်ဘာသာကို အိမ်တွင်းပုန်းစာတွေ ကုပ်ရေးနေပြီး စာရေးဆရာအသိုင်းအဝိုင်းနဲ့ ကင်းကွာနေတတ်တဲ့ မိုးမိုး အခုလိုစိတ်မျိုးပြောင်းလာတာက အယ်ဒီတာဝိညာဉ် ပူးဝင်နေလို့ပဲဆိုတာ ခံစားမိလို့ ကျွန်တော်လည်း ဝမ်းသာသွားတာပေါ့။

ဒါနဲ့ သူတွေ့ချင်တဲ့ စာရေးဆရာ စာရင်းကိုဖတ်လိုက်တဲ့ အခါ ပိုတောင် ဝမ်းသာသွားလေရဲ့။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ အဲဒီစာရေးဆရာတွေ အားလုံးလိုလိုက ကိုယ်နဲ့ ခင်မင်ရင်းစွဲရှိသူတွေချည်းပဲကိုး။

နောက်တစ်ပတ်လောက်အကြာ (လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၈ နှစ်ရဲ့ မတ်လ ၁ရက်ပေါ့) ကျွန်တော်ဖိတ်ထားတဲ့သူတွေ စံပယ်ဖြူ မဂ္ဂဇင်းကို ရောက်လာကြတယ်။ လင်း(ဆေး-၁)၊ ပြေ(ဆေး၂)၊ တင်မောင်သန်း၊ ကျော်စွာထက်၊ ရဲဘုန်းခေါင်၊ ဂျူး၊ မသီတာ(စမ်းချောင်း)။ အဲဒီအချိန်က နားကြပ်နဲ့ကလောင်တံတွဲကိုင်ပြီး မြန်မာဝတ္ထုတိုနယ်ပယ်မှာ အစွမ်းပြနေသူတွေလေ။ နောက်ပြီးတော့ ဝတ္ထုတိုရွှေခေတ်ရဲ့ တပ်မှူးတွေဖြစ်နေတဲ့ ကိုခေး၊ မေငြိမ်း၊ ဆောင်းဝင်းလတ်၊ မင်းသစ်၊ မောရူးဆိုး။

မမိုးက သမံတလင်းပေါ် ဒူးထောက်ပြီး မှတ်တမ်းတင်ဓာတ်ပုံတွေ ရိုက်လိုက်တယ်။ တစ်ယောက်စီရဲ့ စာပေလက်ရာတွေကို ချီးကျူးလိုက်၊ မဂ္ဂဇင်းအတွက် အကြံတွေတောင်းလိုက်နဲ့ ဝတ္ထုရေးဆရာအနေနဲ့ မမိုးရဲ့ အနုပညာကို လေးစားနှစ်သက်ကြသူတွေ အားလုံးကပဲ မမိုးရဲ့ အယ်ဒီတာ

အရည်အသွေးတွေကို မျက်မြင်ဒိဋ္ဌ တွေ့မြင်နေရလို့ လက်ဖျားခါ ချိုးကျူးနေကြလေရဲ့။

‘ကိုကျော်စွာထက် ရှင့်ကို ကျွန်မတို့ မဂ္ဂဇင်းမှာ ကိုဟိန်းလတ်က ချိုးကျူးတဲ့ ဆောင်းပါး ရေးထားပေးတယ်နော်။ ကျေးဇူးသိတဲ့အနေနဲ့ ကျွန်မကို မော်ဒန်ဝတ္ထုတို ကောင်းကောင်းလေး ပို့ပေးဦး’

‘ဝတ္ထုတော့ နောက်မှရေးပေးမယ်။ အခု ဝတ္ထုစာအုပ်ကြော်ငြာလာထည့်ပြီး ကျေးဇူးဆပ်တာ’

စကားနည်းတဲ့ မိုးမိုးတစ်ယောက် ကျော်စွာထက်ဆီက ဝတ္ထုတောင်းပုံလေးကြည့်ပြီး သဘောကျမိတယ်။

‘ဆရာမင်းသစ်ရဲ့ အိပ်မက်ကွန်ဖရင့်တို့၊ တစ္ဆေရင်ကွဲတို့ကို ကျွန်မသိပ်ကြိုက်တာ။ ဒါမျိုး ကျွန်မ မရေးတတ်ဘူး။ ရှင်က စာရေးကောင်းသလောက် စာရေးပျင်းတဲ့သူ။ အပျင်းပြေတဲ့အခါ ကျွန်မကို ဒီလိုသရော်စာလေးတွေ ရေးပေးဖို့ သတိရဦးနော်’

‘ကိုမင်းသစ်ကလည်း ရေးမယ် ရေးမယ်လို့ စိတ်လိုလက်ရ အာမဘန္တေခံ ကတိတွေပေးလို့’

‘ကြည်အေး၊ ဂျူး၊ မေငြိမ်းဆိုတဲ့ ကိုဟိန်းလတ်ဆောင်းပါးဖတ်ပြီးပြီ မဟုတ်လား။ အဲဒါ စံပယ်ဖြူရဲ့ အာဘော် မဟုတ်ဘူး။ ကိုဟိန်းလတ် သူဘာသာသူ အိက္ခမရှင်းတွေ လျှောက်ထုတ်တာ။ မဂျူးနဲ့မေငြိမ်း ကျွန်မတို့ စိတ်မဆိုးနဲ့။ ဆောင်းပါးရှင်ကိုသာ ရှင်တို့ ထမင်းကျွေးခိုင်း’

‘ဂျူး’နဲ့ ‘မေငြိမ်း’ တို့လည်း သူက စနေ၊ နောက်နေတယ်။ ပြီးတော့ အမျိုးသား စာရေးဆရာတွေစုပြီး သူကိုယ်တိုင် ဓာတ်ပုံရိုက်တယ်။ သူအပါအဝင် အမျိုးသမီးစာရေးဆရာတွေကိုတော့ ကျွန်တော့်ကို ဓာတ်ပုံရိုက်ခိုင်းတယ်။

‘မမိုးက အတော့်ကို တိုးတက်ပြောင်းလဲနေပြီပဲ’ လို့ ဆောင်းဝင်းလတ်က ကျွန်တော့်နားကပ်ပြီး တိုးတိုးလေး မှတ်ချက်ချတယ်။

‘ဒီလောက်ဆို အယ်ဒီတာအောင်လက်မှတ် ရလောက်ပါပြီနော်’ လို့ မိုးမိုးက ကျွန်တော့်ဘက်ကို မျက်စေ့တစ်ဖက် မှိတ်ပြီးပြောတယ်။ စံပယ်ဖြူ

ရောက်တိုင်း စာရေးဆရာတွေဆီက စာမူတောင်းနည်းတွေ လက်ချာမျိုးစုံ ရိုက်ခဲ့တဲ့ ကျွန်တော့်ကို ပြန်ပက်တာ ခုမှ သိရတယ်။

အဲဒီနေ့က မမိုးရဲ့ အားမာန်တက်ကြွ၊ သွက်လက်လှတဲ့ လှုပ်ရှားမှု တွေကို လာရောက်ခဲ့ကြတဲ့ စာရေးဆရာတိုင်း ခုထိ အမှတ်ရနေကြမှာ သေ ချာပါတယ်။ အဲဒီအုပ်စုထဲက ကိုမင်းသစ်ကြီးတစ်ယောက်ပဲ လွန်ခဲ့တဲ့ လေး ငါးလက နှုတ်ဆက်ထွက်ခွာသွားရှာလေရဲ့။ ဪ မမိုး ကွယ်လွန်ခဲ့ တာတောင် ၂၈ နှစ်ရှိပြီပဲ။

မမိုးရဲ့ အသုဘအခမ်းအနားက သိပ်ကို စည်ကားတာ။ ကျွန်တော် လည်း ရင်ထဲဗလောင်းဆူပြီး မစပ်တတ် စပ်တတ် ကဗျာစပ်ပြီး အသုဘမှာ ရွတ်ဆိုမိခဲ့။

‘ပျောက်သောလမ်းမှာ စမ်းတဝါးဝါး’ တဲ့

ခြေလှမ်းဖွဖွတွေနဲ့ လမ်းစဖွေရှာ

ငါတို့နှလုံးအိမ်ထဲ ကွဲကြေတွေပေါ်

ဖြတ်ကျော်နင်းသွား

ခြေရာတွေထိ

ကျန်ရစ်သူတွေ တ၊ သ၊ ခံစား

(စမ်းတဝါးဝါး ခရီးကို

ထွက်သွားနှင့်တဲ့...)

မင်း...ဘယ်သိတော့မှာလဲ။

ခါဖြင့်လည်း

မှတစ်ပါး အခြားမရှိ။

ခွဲကြဦးစို့

မြေတစ်စွန်၊ တစ်ဆုပ်

ခြေတစ်လှမ်း၊ နှစ်လှမ်း

တမ်းတခြင်း ကိုယ်စီ

ဒဏ္ဍာရီတစ်ခုဖြစ်တည်

မေ့ပစ်ဖို့တော့ မလွယ်ဘူးနော်။



လောကဓံပရစ် မင်းသစ်

Myanmar Idol သီချင်းဆိုပြိုင်ပွဲထဲမှ ခါးလယ်လောက် ဆံပင် ရှည်ရှည်၊ အသားဖြူဖြူ၊ အမြဲပြုံးနေသော ကလေးတစ်ယောက်ကို သတိထားမိသည်။ သူ့နာမည်က 'နေခန့်မင်းသစ်'။

ဒီကောင်လေးမျက်နှာ မြင်ဖူးပါတယ်ဟု စဉ်းစားမိနေတုန်း ပရိသတ်ကို ကင်မရာရိုက်ပြတော့ 'ဒေါ်ရှယ်လီထွား' အဖေပေးနေတာ တွေ့လိုက်ရတယ်။ ဒါဆို ကိုန်းသေပြီ။ ဒီကောင်လေးက သူငယ်ချင်း မင်းသစ်နှင့် တစ်နည်းတစ်ဖုံ ပတ်သက်ရမည်။ စုံစမ်းကြည့်တော့ ဟုတ်သည်။ သူက 'မင်းသစ်'၏ မြေး။

ပြိုင်ပွဲ၏ အပတ်စဉ်တစ်ခုတွင် 'နေခန့်မင်းသစ်' တစ်ယောက် ပရိသတ်၏ မဲအရနည်းပြီး ပြိုင်ပွဲမှာ ထွက်ရ၏။ သို့သော် သူက အပြုံးမပျက်။ ပြိုင်ပွဲမှ ထွက်ရသူများ ထုံးစံအတိုင်း သီချင်းတစ်ပုဒ်ဆိုပြီး ပရိသတ်ကို နှုတ်ဆက်ရ၏။

ရှုံးနိမ့်တာ သေချာနေပြီ။ သူ နှုတ်ဆက်ထွက်ခွာရတော့မည်။ ဤအချိန်မျိုးတွင် သီချင်းဆိုလို့ ဖြောင့်ပါဦးမလား။ ကျွန်တော်က စိတ်မကောင်းစွာနှင့် ကြည့်နေ၏။

သူ့မျက်နှာက ခပ်ပြုံးပြုံးနှင့်ပင် သီချင်းကို မမှားမယွင်း တည်တည် ငြိမ်ငြိမ် ဆိုပြလိုက်၏။

သူ့ကို သဘောကျသွားတာ ခိုင်တွေ Saveလုပ်လိုက်ကြ၏။ သူပြိုင်ပွဲမှ မထွက်ရတော့။ ဆက်ယှဉ်ပြိုင်ရဦးမည်။

‘ကျွန်တော် အမှန်ပြောရရင် မပျော်ပါဘူး။ နောက်အပတ်မှာ နှစ်
ယောက် ထွက်ရမယ်လေ။ အဲဒီနှစ်ယောက်ထဲမှာ ကျွန်တော်ပါမသွားရင်
ထွက်လိုက်ရတဲ့ သူငယ်ချင်းတွေအစား ကျွန်တော် အမြဲ နောင်တရမိမှာပဲ’

သူ့စိတ်ရင်းကို သူ ပြောပြလိုက်သည်။ မဆန်းပါ။ သူက ‘မင်းသစ်’
ရဲ့ သွေးကိုး။ သူ့အသွားက အဆိုကျော် ‘ရှယ်လီထွား ခေါ် သက်သက်’ ။

‘ခင်ဗျားနဲ့ မာရှယ်လတ်နဲ့ ခင်တယ်မဟုတ်လား။ အခု သူနဲ့ကျွန်တော်
စထရင်းဟိုတယ်မှာ ချိန်းထားတယ်။ အဲဒါ ခင်ဗျားပါ လိုက်ခဲ’

‘မာရှယ်လတ်’ ဆိုတာက ထိုစဉ်က ကျော်ကြားနေသော အဆိုကျော်
‘မင်းမင်းလတ်’ ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ ‘စောရိုး’ (ကပ္ပတိန်သာဇေ
ယျ) တို့အုပ်စုနှင့် ပတ်သက်၍ သူနှင့်ပါ တွဲမိကြသည်။ သူ၏ ကိုယ်တိုင်ရေး
အတ္ထုပ္ပတ္တိဖြစ်သော ‘မင်းမင်းလတ်၏ မင်းမင်းလတ်’ တို့၊ ‘Slang’ ခေါ်
ဗန်းစကားများအကြောင်း ရေးသော ‘လမ်းဘေး ဝေါဟာရများ’ စသော
စာအုပ်များကြောင့် သူ့ကို အဆိုကျော်အနေနှင့်သာမက စာရေးဆရာအနေနှင့်
ပါ ကျွန်တော်တို့က လေးစားပြီးဖြစ်သည်။ (မင်းမင်းလတ်က အဆိုကျော်
အနဂုဏ်အဖေ ဖြစ်သည်)။

‘ကိုမင်းသစ်’ ခေါ်၍ စထရင်းဟိုတယ် (အခု ကမ်းနားလမ်းဟိုတယ်)
သို့ လိုက်သွားသော ဟိုတယ်မှာ လက်ဖက်ရည်အိုး၊ နွားနို့ခွက်၊ သကြား
ခွက်နှင့် ကျကျနန လက်ဖက်ရည်ကို ဖိမ်ခံသောက်နေသော မင်းမင်းလတ်ကို
တွေ့၏။

‘ကိုမင်းသစ်ရော၊ ကိုဟိန်းလတ်ရော လက်ဖက်ရည် အရင်သောက်
ကြဗျာ။ ပြီးရင် ကိုကျော့မှူး အခန်း သွားရအောင်’ ဟု မင်းမင်းလတ်က
ပြောသည်

ဂီတစာဆို ကျော့မှူးအခန်းက ၃၄ လမ်း (အလယ်) မှာ သူ့အိမ်ကို
ရှာရတာ အလွန်လွယ်၏။ ‘ကျော့မှူး’ ဆိုသော ဧရာမဆိုင်းဘုတ်ကြီး တပ်
ထားသော သူ့အိမ်။ လူနာမည်ကို ဆိုင်တစ်ဆိုင်၏ ဆိုင်းဘုတ်ပမာဏမျှ
အကြီးကြီးရေးထားတာ ဒါတစ်ခုပဲ မြင်ဖူးသည်။ (ယခင်ကလည်း မမြင်
ဖူးခဲ့။ ယခုလည်း မမြင်ဖူး)။

ကိုကျော့မျိုး အခန်းရောက်တော့ မင်းမင်းလတ်က သူ့ အသင့်ယူလာ
 သော တိပ်ခွေတစ်ခုကို 'အကိုင်းရီကော်ဒါ' ထံ ထည့်ဖွင့်၏။ အင်္ဂလိပ်သီချင်း
 တွေ ထွက်လာ၏။ ကိုမင်းသစ်က သီချင်းနားထောင်ရင်း စာရွက်တစ်ရွက်မှာ
 တစ်ခုခု ရေးမှတ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ မင်းမင်းလတ်က သီချင်းတစ်ပုဒ်ဖြင့်
 တစ်ပုဒ် ဖွင့်။ မင်းသစ်က စာရွက်မှာ ရေးမှတ်။ ကျွန်တော်ကတော့ ပရိသတ်။
 တစ်နာရီကျော်လောက် ကြာတော့ အင်္ဂလိပ်သီချင်း ၁၀ ပုဒ်လောက်ဖွင့်ဖြင့်
 သွားပြီ။ 'ရီကော်ဒါ' ခေါ် အသံဖမ်းစက်ကို ပိတ်လိုက်သည်။

'မာရှယ်ကြီးရေ ရှေ့... ခင်ဗျားအတွက်'

မင်းသစ်က စာရွက်တစ်ထပ် ပေးလိုက်၏။ မင်းမင်းလတ်က တစ်
 ရွက်ချင်းဖတ်။ အင်္ဂလိပ်တေးသွားအလိုက် တစ်ခေါက်နှစ်ခေါက် လိုက်ဆို။

'ဟား ကိုမင်းသစ် ကြိုက်သွားပြီဗျာ'

'ကြိုက်ဆို ဘီယာတိုက်လိုက်'

ခုမှ သဘောပေါက်သွားသည်။ အင်္ဂလိပ်သီချင်း ၁၀ ပုဒ်ကို နား
 ထောင်ပြီး ချက်ချင်း မြန်မာစာသား ထည့်လိုက်တာပဲ။ 'မင်းသစ်' က ဤ
 လောက် စွမ်းသည်။ ဂီတနားပါးသည့်အပြင် မြန်မာစကားလုံး ထည့်ရာတွင်
 လည်း ခေတ်မီပြောင်မြောက် ရသမြောက်လှ၏။

သီချင်း ၁၀ ပုဒ်ကို တစ်ထိုင်တည်း စပ်နိုင်ခဲ့သည်။ အနုပညာကြော
 မယူ။ ဘီယာသောက်၊ သူ့ပြောချင်သော ဟာသတွေပြော၊ ဒါဆို သူ့ကျေနပ်
 သွားပြီ။ ဒါက အနောက်တိုင်းတေးသံ။ မင်းသစ်က မြန်မာသံလည်း ရ၏။
 တွဲတေးသိန်းတန်သီချင်း တော်တော်များများ၏ စာသားက သူ ရေးတာ။
 (ချစ်စပယ်၏ ဓာတ်ပြားရ သီချင်းတစ်ပုဒ်သည် သူ့လက်ရာ) သူက နာမည်
 မခံ။ သီချင်းတစ်ပုဒ်ကို လက်ဖက်ရည်တစ်ခွက်နှင့် ပြီး၏။

'ဒီကောင်အကြောင်း ခင်ဗျားတို့က ဘာသိလို့လဲ။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်
 မှာတုန်းက ဒီကောင်က ဘုန်းကြီးပျံပေင်ကျူးတာတောင် ရေးပေးနိုင်တဲ့
 ကောင်'

ဆရာဦးတင်မိုးက ထိုသို့ပင်ဝင်ပြော၏။ သူ့နာမည်ရင်းက 'မြတ်သူ'
 သို့သော် မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှာ ကဗျာရေးတော့ ကလောင်နာမည်က
 'မောင်မင်းမြတ်-အညာတက္ကသိုလ်'။

မင်းသစ်နှင့် ကျွန်တော် စသိတာ သူ ရန်ကုန်ရောက်စကတည်းက

ဖြစ်မည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်မှာ ကျွန်တော်မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းမှာ စာစရေးတော့ သူနှင့် ပိုတွဲမိသည်။ ထိုစဉ်က သူသည် ရန်ကုန်မြို့၏ နာမည်ကြီး ကျူရှင်ဆရာ 'ဘိုင်အိုမင်းသစ်' ။ ဇီဝဗေဒကို စနစ်ဟောင်းဖြင့် ဘီအက်စ်စီဘွဲ့ရလာသူဖြစ်၍ ပညာရပ်ဆိုင်ရာ ပိုင်၏။ အာဝဇွန်းကကောင်း၊ ဟာသဉာဏ် သိပ်ရှိသဖြင့် သူ့သင်တန်းတက်သူတွေမှာ ပါးစပ်မစေ့ရအောင် ရယ်နေသည့်အပြင် ဇီဝဗေဒကိုပါ လွယ်လွယ်လေးတတ်သွားကြ၍ သူ့သင်တန်းတိုင်း လူက အပြည့်အလျှံ၊ ဒီကြားထဲ ပုံဆွဲကပါ အလွန်တော်သည်။

စကားတပြောပြောဖြင့် လက်က ကျောက်သင်ပုန်းမှာ မြေဖြူကစားရင်း ဖား၏သွေးလွှတ်ကြော၊ သွေးပြန်ကြော၊ အစာချေအင်္ဂါ အစိတ်အပိုင်းတွေကို ဆွဲပြသွားသည်။ ပုံနှိပ်စာအုပ်ထဲက ပုံအတိုင်း အတိအကျ။ သူက ထိုသို့ ပုံဆွဲနည်းကိုလည်း သင်ပေးသေးသည်။ ဒီကြားထဲ 'ဇီဝဗေဒ' ဘာသာကို သီချင်းစပ်ပြီး အခွေထုတ်၏။ လူတိုင်း နားစွဲနေသော သီချင်းများအလိုက် အတိုင်း ဇီဝဗေဒအချက်အလက်တွေကို သီချင်းဆို၍ ရ၏။ သီချင်းဆိုရင်း စာအလိုလိုရသွားသည်။

သူ၏ ကြော်ငြာဆိုင်းဘုတ်ကလည်း ဆန်း၏။

'မင်းရှာနေတဲ့ မင်းသစ်' ဒါပဲ။

ငွေတွေ သောက်သောက်လဲရ၏။ ရသမျှငွေကို သူက ရေလိုသုံး၏။ လေလိုသုံး၏။ လက်ကလည်း ဖွာသမို့ စာပေလောကမှာ လိုအပ်သူတွေကို သူ အလျှံအပယ် ထောက်ပံ့သည်။ ပိုက်ဆံကို ပိုက်ဆံမထင်တတ်သော 'မင်းသစ်နှင့်ပိုက်ဆံ' အကြောင်းကား စာတစ်စောင် ပေတစ်ဖွဲ့ ရေးစရာတွေ များလွန်း၍ ဤနေရာမှာ မရေးတော့။ မင်းသစ်၏ စာပေအနုပညာအကြောင်းပဲ ရေးပါရစေတော့။

၁၉၉၆ ခုနှစ်တွင် 'မောင်မင်းမြတ်-အညာတက္ကသိုလ်' အမည်ဖြင့် 'အညာပလွေကဗျာများ' စာအုပ် သူထုတ်သည်။ ၁၉၆၆ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းမှာ 'ဧည့်သည်ဆိုးသို့' ဆိုသော ကဗျာဖြင့် မဂ္ဂဇင်းလောကဝင်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်၊ ဩဂုတ်လထုတ် မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းထဲက 'လန်ဒန်မိုးခါးရေ' ဝတ္ထုတိုကား မြန်မာဝတ္ထုတိုလောကတွင် ပြောစမှတ်ဖြစ်အောင် တွင်ကျန်ရစ်သော ဝတ္ထု။ ကလောင်နာမည် မင်းသစ် မဖြစ်သေး။ 'မင်းမြတ်' ။

၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်၊ စက်တင်ဘာလထုတ် မိုးဝေထဲက 'ကူးစက်တတ်သော
ခေတ်' ကဗျာကျမှ 'မင်းသစ်' ကလောင်စသုံး။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် ဆရာ
နတ်ရွယ်နှင့်ပေါင်းပြီး မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းကို ငွေစိုက်ထုတ် ထုတ်ဝေ။ ခွက်ခွက်
လန်အောင် ရှုံးခဲ့။

ထိုစဉ်က 'မင်းသစ်' ပြောခဲ့သော စကားတစ်ခွန်း ကျွန်တော့်နားဝယ်
ပဲ့တင်ထပ်နေဆဲ။

'ကိုဟိန်းလတ်ရေ...ဘယ်တော့များမှ ခင်ဗျားတို့၊ ကျုပ်တို့ အရုံးမရှိ
တဲ့ စာပေမဂ္ဂဇင်းစစ်စစ်တစ်စောင် ထုတ်နိုင်ကြမလဲဗျာ'

ထိုစကား သူပြောတာ ၄၅ နှစ်ကြာခဲ့ပြီ။ ယခုကော။ ထုတ်ဖို့နေနေ
သာသာ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်တွေ ပြုတ် ပြုတ် ပြုတ်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၈၂ ခုနှစ်ထိ 'မင်းသစ်' စာတစ်လုံးမှ မရေးဖြစ်ခဲ့။
စာရေးသက် ၂၅ နှစ်အတွင်း ဝတ္ထုတိုပုဒ်ရေ ၂၀ သာ ရေးခဲ့သည်။ ထိုဝတ္ထုတို
၂၀ သည် မြန်မာစာပေလောက၏ 'အမြုတေ' စစ်စစ် အနှစ်တွေသာဖြစ်
ကြောင်း ဘယ်သူငြင်းရဲသလဲ။ ဥပမာ 'အိပ်မက်ကွန်ဖရင့်' (၁၉၈၈-မေလ)။

နိုင်ငံတကာ အနုပညာထိန်းသိမ်း မြှင့်တင်ရေး အဖွဲ့ချုပ်ကြီး၏
အရေးပေါ် ကွန်ဖရင့်ကို နိုင်ငံပေါင်း ၁၆၁ နိုင်ငံက စာပေ၊ ဂီတ၊ ရုပ်ရှင်၊
ပန်းချီ၊ ပန်းပုပေါင်း ၆၄၄ ဦး တက်ကြ။ သဘာပတိက ဂရိကဗျာဆရာကြီး
ဟိုးမား။ အခမ်းအနားမှူးက ချီလီကဗျာဆရာကြီး နီရူဒါး။ တက်ရောက်
သူတွေက အိုမာဗယမ်း၊ တရိုး၊ လူရွှန်း၊ ရှိတ်စပီးယား စတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတွေ။
ပန်းချီထဲက ဗင်ဂိုး၊ ဂေါ်ဂင်။ ဂီတမှာကျတော့ မိုးဇက်။ ဘောသိုဘင်။ မြန်မာ
ဂီတကိုယ်စားလှယ်က မြို့မငြိမ်း။ ပန်းချီမှာ ဆရာချုံ၊ မင်းသမီး မထွေးလေး။
ဆရာကြီးသခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းတို့ လယ်တီပဏ္ဍိတဦးမောင်ကြီးတို့ ကျန်းမာ
ရေးမကောင်းလို့ သူတို့ရဲ့ကိုယ်စား လွှတ်လိုက်တဲ့ မင်းသစ်။ မြန်မာကိုယ်
စားလှယ်က ဘက်စံဆဲလားပြဿနာ၊ ရဲဒိုးပြဿနာတင်။ ဆရာချုံက ကံ
တွန်းနဲ့ ပန်းချီကိစ္စတင်ပြ။ အချီအချ ငြင်းကြ။ ပျင်းစရာကောင်းနိုင်တဲ့
လေးနက်လှတဲ့ စာပေအနုပညာ ပြဿနာများကို 'မင်းသစ်' က ပေါ့ပါးရွှင်မြ
သွက်လက်စွာ ရေးပြခဲ့သည်။

Time and Space အချိန်နှင့်နေရာကိုရွှေ့ပြီး အတွေးကောင်းကောင်း

နှင့် စာပေအနုပညာလောကကြီး တစ်ခုကို ထင်ဟပ်ပြနိုင်သော 'အိပ်မက်ကွန်ဖရင့်' ကို 'မင်းသစ်' လို ပါရမီရှင်သာ တွေးနိုင်၊ ရေးနိုင်မှာ သေချာသည်။

ဆိုကဲ့သို့ ပုံစံဖြင့်ရေးသော နောက်ထပ် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်က 'နောစသဘော ဘေးစီးခြင်း' ။ ရှားရှားပါးပါး သိပ္ပံဝတ္ထု။ သိပ္ပံဝတ္ထုရေးရင်းနှင့် အမြီးအမောက် မတည့်သော လောကကြီးကို သရော်သော သရော်စာဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။

ဆိုသို့ ပြောင်ပြောက်သော သရော်စာများဖြစ်ကြသည့် 'ကုလုံမပါပေလို့'၊ 'သိန်းတစ်ထောင်ဂိုဏ်းနဲ့ မဏိမေခလာ'၊ 'ဒေါ်အုန်းကြည်နှင့် အလုပ်ခွဲခြား လုပ်ကိုင်ခြင်း သီဝရီ' တို့လည်း သရော်စာရေးသူ ရှားသော မြန်မာစာပေ လောက၏ 'သရော်စာမှတ်တိုင်' များပင် ဖြစ်၏။

သရော်စာအရေး ထူးချွန်သကဲ့သို့ သစ်မွှေးမှောင်ခိုမလေးတွေအကြောင်း 'ခေါက်ကျိုးနဲ့အောက်ခံ' ဂျင်လောကအကြောင်း၊ 'ဝက်ပက်လက်ကြက်'၊ ကျူရှင်လောကအကြောင်း 'သုံးလအပြတ်' စသည့် ဝတ္ထုတိုတွေ ကျတော့ 'ဘဝသရုပ်ဖော်' ။

ကျွန်တော့်ဘဝ ဇာတ်အကြောင်းတွင် 'မင်းသစ်' က အတော်အရေးကြီးသော အအစိတ်အပိုင်းက ပါဝင်ခဲ့သည်။

၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ယခုပုဇွန်တောင် အထက(၄) ကျောင်းနေရာတွင် 'အလုပ်သမားဝန်ကြီးဌာန' ကဖွင့်လှစ်သော 'အလုပ်သမားညကျောင်း' ဆိုတာ ရှိခဲ့၏။ လုပ်ငန်းခွင်မှာ လုပ်ကိုင်နေကြသော အလုပ်သမားများအတွက် နဝမတန်းနှင့် တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းကို ဤနေရာတွင် ဖွင့်လှစ်သင်ကြားပေး၏။ ရန်ကုန်မှ နာမည်ကျော် ကျူရှင်ဆရာတွေ စေတနာဖြင့် လာသင်ကြ၏။ အင်္ဂလိပ်စာဆရာကြီး ကက်နက်ဘစ်နီတို့၊ ဆရာမောင်သာနိုးတို့လည်း သင်၏။ ဇီဝနာမည်ကြီး 'မင်းသစ်' လည်း ဤကျောင်းတွင် ဇီဝဗေဒကို လာသင်၏။ ကျွန်တော်က သတ္တဗေဒကို မဟာသိပ္ပံအရည်အချင်းစစ်အထိ တက်ထားသူဖြစ်၍ 'မင်းသစ်' က ဇီဝဗေဒလာသင်ရန် ခေါ်၏။ ပထမဆုံး နေ့တွင် မင်းသစ် စာသင်တာ ကျွန်တော်ထိုင်ကြည့်၏။ ဘာသာရပ်ရော၊ အပြောအဟောရော၊ ဟာသရော၊ ပုံဆွဲရော ကောင်းလွန်းလှ၍ ကျွန်တော်ပင် မင်တက်မိကာ ငေးမောကြည့်နေရ၏။



ပျဉ်းမနားက ဂေါ် (သို့) ဂေါ်(ပျဉ်းမနား)

၉၀ ပြည့်နှစ်ဝန်းကျင်လောက်က ရန်ကုန်မြို့လယ်က လမ်း ၃၀ (အပေါ်လမ်း)တွင် 'မြတ်ရွှေအိုး'ဆိုသော အင်္ဂလိပ်ဘာသာ၊ မြန်မာဘာသာ နှစ်ဘာသာတည်း စာသင်သော ကျူရှင်ကျောင်းတစ်ကျောင်း ရှိသည်။

မြန်မာစာ အောင်သင်း။ အင်္ဂလိပ်စာ ဟိန်းလတ်။

ကျောင်းထောင်သူက ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ မောင်မြင့်မြတ်နှင့် သင်းနိုင်စာပေမှ ဖိုးသင်းနိုင်။

စာရေးဆရာများသင်သော ကျောင်းဆိုတော့ စာပေနယ်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ သားသမီးများ အများစုလာအပ်ကြသည်။ ဆရာမောင်ဆွေတင့်သမီး၊ ရုပ်ရှင် သရုပ်ဆောင် မောင်ယဉ်ထွေး + စန်းစန်းအေးတို့၏ သမီး၊ စာရေးဆရာမ နန်းအိအိစာ သမီး၊ ပန်းချီဝသူန် သား စသည်ဖြင့်။

စာသင်ချိန် မရောက်သေးလျှင် ဗိုလ်ချုပ်လမ်းနှင့် မောင်ထော်လေး လမ်း(ယခု ဗိုလ်ဆွန်ပက်လမ်း)ထောင့်နားရှိ 'သမ္မတ'လက်ဖက်ရည်ဆိုင် တွင် ကျွန်တော်တို့ စတည်းချတတ်၏။ ဆရာဦးအောင်သင်း၏ တပည့် တပန်းများ၊ ကျွန်တော့်စာပေ မိတ်ဆွေများ ချိန်းကြလျှင် ဤဆိုင်ပင်ချိန်းကြ၏။ တစ်နေ့တွင် ဆရာဦးအောင်သင်းက သူ့တပည့်တချို့နှင့် စကားဝိုင်းဖွဲ့နေစဉ် ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း ပျဉ်းမနားမှ ကဗျာဆရာ 'ဂေါ်(ပျဉ်းမနား)'လည်း ရောက်လာရင်း စကားဝိုင်းမှာ ဝင်နားထေ့တတ်၏။ ဘာအကြောင်းအရာက စပြီး ဘာပြောနေသည် ကျွန်တော် မမှတ်မိ။ ကျွန်တော်မှတ်မိတာက ဆရာ ဦးအောင်သင်းက ဥပမာပေးလိုက်သောစကား။

'ဘယ်နိုင်ငံမှာမဆို တော်လှန်ရေးကို စတာ ပညာတတ်အလွှာကွ။ ပြည်သူ့ဆိုတာတော့ နောက်ကလိုက်လာတာပဲ။ ကြီးဆွဲရာလိုက်တဲ့ နွားတွေ လိုပဲ'

ဤတွင် ပြည်သူ့ကိုဦးထိပ်ထားသူ၊ ပြည်သူ့ကဗျာဆရာအဖြစ် စွဲစွဲ မြဲမြဲ ခံယူထားသူ 'ဇော်(ပျဉ်းမနား)'က တစ်စခန်းထတော့၏။

'ခင်ဗျား ပြည်သူ့ကို ဘာဖြစ်လို့ အသားလွတ်စော်ကားလိုက်တာလဲ'

'ဇော်'က စားပွဲမှထကာ အင်္ကျီလက်မောင်းကို ပင့်ပြီး ဒေါကြီးမောကြီးနှင့် ဆရာဦးအောင်သင်းကို ပြောလိုက်သည်။

'မင်းကရာ ဒီစကားဝိုင်းမှာ ပါဝင်ရအောင် ဘာကောင်မို့လဲကွ'

ဆရာဦးအောင်သင်းကလည်း ထိုင်နေရာမှ ဆတ်ခနဲထကာ သောက်လက်စလိမ္မော်ရည်ပုလင်းကို ဆွဲယူလိုက်သည်။

တကယ်တော့ သူတို့နှစ်ယောက် တစ်ယောက်နှင့်တစ်ယောက် လူချင်းမမြင်ဖူးကြ။ စာချင်းတော့ သိကြမည်။ ဘေးမှ ဖိုးသင်းနိုင်၊ ကိုမြင့်မြတ်နှင့် ကျွန်တော်တို့က နှစ်ယောက်ကို ဖျန်ဖြေရ၊ ဆွဲရလွဲရနှင့်။ ကျွန်တော်က ကားငှားကာ ဇော်(ပျဉ်းမနား)ကို သူ့လူများရှိရာ ပုဇွန်တောင်ရှိ 'အမေကြီး' ဆိုင်သို့ ပို့ပြီး လူချင်းခွဲလိုက်ရသည်။ ထို့နောက် ကျွန်တော် လက်ဖက်ရည် ဆိုင်ပြန်လာတော့ ဆရာဦးအောင်သင်းတို့အုပ်စု ထိုင်နေကြဆဲ။ ဆရာအောင်သင်းက မျက်နှာကြီးနီရဲပြီး ဒေါသမပြေသေး။

'ခင်ဗျား ကောင်းဗျာ။ ကျုပ် တီးထည့်တော့မလို့'

ဆရာအောင်သင်းက ကျွန်တော့်ကိုပြောတော့ ကျွန်တော် ဇာတ်စုံခင်းပြသည်။

'သူက ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေပါ။ မိုးဝေမှာ ကဗျာတွေရေးနေတဲ့ ဇော်(ပျဉ်းမနား)ပါ။ ဆရာ့ကိုလည်း ဆရာဦးအောင်သင်းမှန်း မသိလို့ပါ။ ကျွန်တော်ကပဲ ကြားကနေ တောင်းပန်ပါတယ် ဆရာ'

'အေးလေ၊ ကျုပ်ကလည်း ခင်ဗျားမိတ်ဆွေမို့ လျှောပေးလိုက်တာပေါ့။

နို့မို့ဆို သူကွဲကိုယ်ကွဲပဲ'

ဆရာအောင်သင်းက အခုထိ ချမယ်၊ နှက်မယ် တကဲကဲ။

'ဆရာက သူ့အကြောင်း မသိဘူးနဲ့တူတယ်။ သူက ကဗျာရေးတော့ စကားလုံးနုနုနဲ့လေးတွေ သုံးတာ။ တကယ်တော့ ဒေါသသိပ်ကြီးတဲ့သူ။ လွန်ခဲ့တဲ့ လေးငါးနှစ် သင်္ကြန်တုန်းက ပျဉ်းမနားမှာ သူ လမ်းလျှောက်လာတုန်း သူ့ကိုရေမပက်ဖို့ တောင်းပန်နေတဲ့ကြားက အတင်းပက်တဲ့သူကို အိမ်ပြန်

ဓားယူပြီးထိုးလိုက်တာ အဲဒီလူ ပွဲချင်းပြီးသေတာပဲ။ သူလည်း ထောင်ငါးနှစ်လောက် ကျသွားပြီး လွတ်လာတာ မကြာသေးဘူး။ အဲဒီကစပြီး သူ့ကို ပျဉ်းမနားမှာ ဓားထွန်းဆင့်ဆိုပြီး နာမည်ကြီးလာတဲ့သူ'

ကျွန်တော် စီကာပတ်ကုံး ပြောလိုက်တော့မှ ဆရာအောင်သင်းက ရယ်ကျဲကျဲနဲ့ ကျွန်တော့်ကို ပြန်ပြောသည်။

'ဒီအကြောင်း အစကတည်းက ခင်ဗျားကမှ မပြောထားတာ။ သူနဲ့ ဆက်ရန်မဖြစ်ရဲပေါင်ဗျာ'

၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းမှာ ကျွန်တော် စပြီး စာရေးသည်။ မိုးဝေမှာ ရေးဖော်ရေးဖက်တွေ စုမိသည်။ ရန်ကုန်ကရော၊ နယ်တွေကရော။ အထူးသဖြင့် ကဗျာဆရာမောင်သင်းခိုင်နှင့် ပတ်သက်ပြီး ပျဉ်းမနားမှ ကဗျာဆရာတော်တော်များများ မိုးဝေတွင် ကဗျာရေးကြသည်။ မောင်ခိုင်မာ၊ မောင်လေးမွန်၊ ဇော်ဝင်းကို၊ ဇော်(ပျဉ်းမနား)စသဖြင့်။ ပျဉ်းမနားတွင် ကဗျာဆရာစက်ရုံများ ရှိသလားဟုပင် ထင်ရသည်။

စက်ကလုည့်ထုတ်သကဲ့သို့ ထင်ရသလို ကဗျာဆရာကောင်းတွေ ဟောတစ်ယောက်၊ ဟောတစ်ယောက် ထွက်၏။ ပျဉ်းမနားရဲလှတို့၊ ပျဉ်းမနားမောင်နီသင်းတို့။ ပျဉ်းမနား မြင့်လှိုင်တို့က မိုးဝေမှာ မရေးကြသော်လည်း ထင်ရှားသော ကဗျာဆရာများဖြစ်ကြသည်။ အင်းဝခေတ်က လှေထိုးသားတောင် စာကဗျာရေးနိုင်သလို ပျဉ်းမနားမှာလည်း ဆိုက်ကားဆရာပင် ကဗျာစပ်နိုင်ကြသည်ဟု 'ဇော်(ပျဉ်းမနား)၏ ကဗျာတစ်ပုဒ်တွင် ကျွန်တော် ဖတ်ဖူးသည်။

စာပေကဗျာ
သာသည့်သီချင်း၊ ဝိုးတဝင်းပေါ့
အင်းဝခေတ်များ၊ လှေထိုးသားလို
ဆိုက်ကားသမားက စာစပ်တယ်

(ပျဉ်းမနားမေတ္တာစာကဗျာမှ)

ဇော်(ပျဉ်းမနား)ကို သူ၏ရုပ်သွင်ဟန်ယန်ကြည့်လျှင် ကဗျာဆရာဟု မည်သူမျှ ယုံမည်မဟုတ်။ အရပ်မြင့်မြင့်၊ ခန္ဓာကိုယ် တုတ်တုတ်ခိုင်ခိုင်။

အသားကလည်း မည်းသမ္မ နတ်မှောင်နေ၏။ ထစ်ခနဲရှိ ဒေါသထွက်တတ်
တတ်လည်း သူ့အားနည်းချက်။

ပျဉ်းမနားရှိ ဆိုင်တစ်ဆိုင်တွင် အရက်ပိုင်းဖွဲ့ကာ ရောက်တတ်ရာရာ
စကားတွေပြောကြ၊ ရယ်ကြ၊ မောကြ။ ထုံးစံအတိုင်း နောက်ပိုင်းကျတော့
နိုင်ငံရေးများ ပါလာသည်။ ကျွန်တော်နှင့် ပါလာသူတစ်ဦးက အရက်ကလေး
အထွေထွေနှင့် နိုင်ငံရေးသမား အချို့ကို ပြက်ရယ်စကားဆို၏။ ဤတွင်
ဘာမပြောညာမပြော သစ်သီးလှီးသော ဦးချွန်စားနှင့် ဇော်(ပျဉ်းမနား)က
သူ့လက်ဖခိးကို သူ့စားနှင့်စိုက်ချလိုက်ပြီး ဓားကိုပြန်နုတ်လိုက်သည်။ သူ
လက်တစ်ခုလုံး သွေးခြင်းခြင်းနီရဲ။

* ကိုဟိန်းလတ်ကို အားနာလို့ဗျာ။ ခင်ဗျားခေါ်လာတဲ့သူကို ဆုံးမချင်
တာ။ အခုတော့ စိတ်မထိန်းနိုင်လို့ ကိုယ့်လက်ကိုယ် ဓားနဲ့ထိုးလိုက်ရတယ်*

သူက လေသံအေးအေးဖြင့် တည်တည်ငြိမ်ငြိမ် ပြောနေသည်။
ကျွန်တော်တို့ကတော့ သွေးတွေဘာတွေ လန့်ဖျပ်ကုန်သည်။

မှတ်မှတ်ရရ စက်တင်ဘာ ၁ရက် ည ၈နာရီခွဲလောက် ပျဉ်းမနားရှိ
လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ကျွန်တော်တို့တစ်စု ထိုင်နေကြစဉ် ရေဒီယိုမှ သတင်း
တစ်ပုဒ်ကို ကြားလိုက်ရ၏။ ပဲခူးရိုးမတွင် တောတွင်းခေါင်းဆောင်တစ်ဦး
လုပ်ကြံခံရသော သတင်း။ ထိုခေါင်းဆောင်ကို *ဇော်(ပျဉ်းမနား)* က ကြည့်
ညှိ၏။ ထိုသတင်းကြားရသည်နှင့် စားပွဲပိုင်းမှထကာ ခွေးခြေဆွဲပြီး ထိုရေ
ဒီယိုကို ရိုက်ခွဲလိုက်သည်။ တစ်ဆိုင်လုံး ရုတ်ရုတ်သဲသဲ ဖြစ်သွားသည်။
ကျွန်တော်တို့က ဝိုင်း တောင်းပန်ကြ။ ကွဲသွားသည့် ရေဒီယိုဖိုးကို ဝိုင်းစု
လျော်ကြ။ သူက ဒီလိုလူမျိုး။ ကျွန်တော်တို့သာမပါလျှင် သူ့ကို လူတွေ
ဝိုင်းရိုက်လို့ ခေါင်းကွဲမှာသေချာ၏။ သူ့ကို ကျွန်တော်က ဒေါသထိန်းဖို့ပြော
သည်။ သူက ဘာမှပြန်မပြော။ မကြာခင် ကဗျာတစ်ပုဒ်ရေးပြီး ကျွန်တော့်ကို
ပြသည်။

*ဘောလံတဲကို ရိုက်မယ်ဆိုရင်
ခေါင်းကို မထိစေနဲ့ဟေ့
သူ့စာတွေ မတွေ့ရပဲ ဖြစ်သွားမယ်*

ပြင်သစ်ကဗျာဆရာကြီး ‘ဘောလ်တ’အရက်ဆိုင်တွင် ရန်ဖြစ်ရာ သူ့ကို ဝိုင်းရိုက်ကြမည့်အလုပ် လူအုပ်ထဲမှ အသံတစ်သံ ထွက်လာသည်။

‘ဟေ့... သူ့ကိုရိုက်ရင် ခေါင်းမထိစေနဲ့။ ခေါင်းထိသွားရင် သူ့စာတွေ မဖတ်ရပဲ နေလိမ့်မယ်’ ဟု လှမ်းပြောသတဲ့။ အတွေးအခေါ်မှန်လျှင်၊ အနုပညာအရည်အချင်းရှိလျှင် ရန်သူကပင် လူ့ကိုမုန်းပါလျက်နှင့် စာကိုတော့ လေးစားပုံကို သူက ဆက်ပြောသည်။ သူ့ကဗျာကို ဆက်၍ ဘာသာပြန် မပြလိုပါ။ ကဗျာအတွေးလို ဆက်၍ အဓိပ္ပာယ်တွေ ဆန့်ထုတ်လိုက ဆန့်ထုတ်ပြနိုင်သေးသည်။

ဇော်(ပျဉ်းမနား)၏ ကဗျာအများစုတွင် တိုင်းခြားစကားလုံးတွေ ထည့်ထည့်သုံးတတ်တာ သတိထားမိသည်။

မွန်ရိုး၊ ယက်ဗ်တူရှင်ကို၊ နီရူဒါ။

ဂျါရာနီကာ၊ ထရီဂျင်၊ ဂုစတီနာ၊ ဒါလီ၊ ပီကာဆို။

ရီဟာဇယ်၊ မိုနိုဂမ်၊ ပိုလီဂမ်။

မြန်မာကဗျာ၊ အထူးသဖြင့် ခေတ်ပေါ်ကဗျာ တော်တော်များများတွင် တိုင်းခြားစာလုံး(အများအားဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာလုံး)တွေ ညှပ်ညှပ်သုံးစွဲခြင်းကို ဝေဖန်ကြတာတွေ ဖတ်ဖူး၊ ကြားဖူး၏။ အင်္ဂလိပ်စာလုံးတွေပါလို့ မြန်မာကဗျာတွေ ပိုညံ့သွားမယ် ထင်ပါသလား။ အင်္ဂလိပ်စကားလုံးတွေ ဖောဖော သီသီသုံးတိုင်း ထိုကဗျာဆရာကို အထင်ကြီးရမှာလား။ လိုအပ်လို့သုံးတာကော ဘာဖြစ်သွားသလဲ။

ဥပမာ-

တောင်သမန်နယ်စား မောင်ဖေငယ်၏ ပတ်ပျိုးတစ်ခုတွင်-

‘သင်းပျံ့အေးကြည်၊ အိစတန်ပက်ပါလို့’ မှ ‘အိစတန်ရေမွှေး’

ကင်းဝန်မင်းကြီး မေတ္တာစာမှ-

နှိုင်းတုမထိုက်အောင်၊ သိုင်းကရလိုက်ပါကြောင်းမှ ‘သိုင်းကရ’

(Thank You)

‘ပြေငှာနပရမ်း မဟာနာဂရတွင်မှ Promé’

‘အောရိုက် အောရိုက်နှင့် သဘောထိုက်၊ မနောကြိုက်’ မှ All Right တို့ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း၏ လေးချိုးကြီးများတွင် ဖတ်ရသည်။

ယာဉ်စက်ပြင် မက္ကင်းနစ်လုပ်မှတော့ ဘောဂျိုင်း၊ နတ်၊ ကရိုင်း၊ ရုပ်၊ အလိုင်းမင်း၊ အင်ဂျင်ဝိုင်တို့ကို ရှောင်လို့ဘယ်ရပါ့မလဲ။ ထို့အတူ ဘချို့ကဗျာများတွင် ခံစားမှု ပိုနက်ရှိုင်း၊ ထင်သာမြင်သာရှိအောင် လိုအပ် သည့်နေရာတွင် တိုင်းခြား စကားလုံး သုံး၍ အမျိုးသား ဟန်ပျက်စရာ အကြောင်း မရှိပါ။

ကဗျာဆရာ၏သားက အသက် ၄၀ ကျော်မှ မိန်းမခိုးလာသည်ကို တွေ့ရသောအခါ ပထမတော့ အံ့သြသွားသည်။ ပြီးမှ...

‘သေချာပြီ၊ မျက်မှန်လဲရမည်
မိန်းကလေးကိစ္စ၊ သားကိစ္စ
ပုဆိုးပေါက်၊ ထဘီပဲ့လို
လှည့်မဝတ်ရ၊ စဉ်းစားရပြီ’

‘မျက်မှန်လဲရမည်’ ဆိုသည်မှာ အမြင်ကြည်လင်စေရန် ဟူသော နိမိတ်ပုံကို ယူထားသည်။

ဘဝအမြင်ကို ပိုရှင်းစေရန် ကြည့်နိုင်ဖို့ဟု အဓိပ္ပာယ်ရ၏။ သား မိန်းမခိုးလာပြီးမှတော့ မျက်နှာလွှဲခဲပစ်လုပ်မရဟု ဟူသည်ကို ‘ပုဆိုးပေါက်၊ ထဘီပဲ့လို၊ လှည့်မဝတ်ရ’ဟု တင်စားပြထား၏။ (နောက်ဝါကျတွင်ပါ သော ‘လှည့်’နှင့် ကာရန်ညီရန် ထဘီ‘ပဲ့’ဟု စပ်ထားသည်။ ထဘီဆိုကာ ပြတာပဲရှိသည်။ ‘ပဲ့’တယ် ဘယ်ပြောလို့ရမလဲဟု စကားကတ်လို့မရ။

တစ်ချိန်က စာရေးဆရာမ ‘ဂျူး’၏ ‘အမှတ်တရ’စာအုပ်နှင့် ပတ်သက် ၍ Living Together (လက်မထပ်ဘဲ အတူနေ)ဆိုသောကိစ္စ မြန်မာစာပေ လောကတွင် အတော်ပွက်လောညံ့ခဲ့ဖူးသည်။

‘ဇော်(ပျဉ်းမနား)လည်း ဘယ်နေမလဲ။ ကဗျာနှင့် ဝင်ပါသပေါ့။

မိဂျူ၏ အိုင်ချင်းရှည်
အချစ်ဆိုတာ

‘အတူခွဲမသွားခင် အာလျှံတဲ့
‘တူဂဲသားဝါဒ’နဲ့ရယ်...
‘လက်ထပ်စာချုပ်၊ ဗလာစာအုပ်’တဲ့
ဘာလုပ်ဖို့လဲတဲ့နေ့ကွယ်...

ကြည်အေးကိုတု
 'ဝမ်း' ကိုသိလာတယ်
 ကြည်အေးကို လိုက်
 'ဂြိုဟ်' ကိုသိလာတယ်။
 မောလိုက်တာနော်

သဘာဝသရုပ်ဖော်တဲ့...မသိဘူး
 ကျွန်မသရုပ်ဖော်နေတောင် မူးလှတယ်။

'ဇော်(ပျဉ်းမနား)' ၏ ကဗျာအများစုက ကာရန်မမဲ့ပါ။ ကဗျာစပ်ထုံး
 မျိုးစုံကို အသံစနစ်၊ ကာရန်စနစ် လဲလှယ် သုံးစွဲကာ အကြောင်းအရာနှင့်
 လိုက်ဖက်အောင် ရေးဖွဲ့တတ်၏။ စကားလုံးရွေးချယ်မှုနှင့် နိမိတ်ပုံသုံးစွဲမှု
 ပိုအားစိုက်၏။

ကျွန်ုပ်ဆံပင်ဖြူခြင်းအကြောင်း

သူများတွေတော့မသိ
 လူသားတွေကို...
 အူလျားရှည်တစ်ခု၊ ပေးထားမှုကြောင့်
 တစ်ခုအလိုနှင့်၊ ဗဟုအလိုမှ
 လူ့အလိုလိုက်ရင်း...
 တစ်ခုချို့ယွင်း၊ တစ်ခုချို့ယွင်းနဲ့
 (သူငယ်ချင်းရယ်...)

နုပျိုခြင်းတွေ ကုန်ခမ်းသွားပါလေရော

၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇူလိုင်လထုတ် မဟေသီမဂ္ဂဇင်းတွင် ဇော်(ပျဉ်းမနား)
 က ကဗျာဆရာသုံးမျိုးခွဲပြီး ပြောခဲ့၏။

'ပထမ အမျိုးအစားကတော့ သမားရိုးကျ ကဗျာဆရာအဖြစ်နဲ့ သွား
 ချင်သူ၊ ဒုတိယအမျိုးအစားက ကဗျာထက်လူလည်လုပ်နည်းပါ ရောမွှေသွား
 ချင်သူ။ တတိယအမျိုးအစားက ကဗျာဆရာမူလ၊ ကဗျာဆရာပိညာဉ်၊ Purity
 နဲ့သွားချင်တဲ့သူ' ဟု အမျိုးအစား ခွဲပြ၏။ သူ၏ ပေတံသုံးချောင်းနှင့် သူ
 ကဗျာတွေ ပြန်တိုင်းကြည့်ပါ။ ဇော်(ပျဉ်းမနား)က ဘယ်လို ကဗျာဆရာမျိုး
 လဲ။

ကျွန်တော် ပျဉ်းမနားတွင်ရှိနေစဉ် ကျွန်းပြန်ကဗျာဆရာ ကိုဝင်းကို၏ ပင့်ဖိတ်ချက်ဖြင့် ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့် ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်တို့ ပျဉ်းမနားသို့ ရောက်လာကာ စာပေစကားဝိုင်း ဖွဲ့ခဲ့ကြသော နေ့ရက်များကို လွမ်းတမိသည်။ ထိုစဉ်က ဇော်(ပျဉ်းမနား)က ဆရာဒဂုန်တာရာကို အလွန်ကြည်ညိုလေးစားသူ ဖြစ်သည်။

ဆရာနတ်နွယ်ရေးသော ‘မနေ့တနေ့က ရွာတဲ့မိုး’ မိုးဝေခေါင်းကြီး နောက်ပိုင်းတွင် မိုးဝေမှခွဲထွက်ကာ ဆရာဒဂုန်တာရာနောက်သို့ ကျွန်တော်တို့ လိုက်သွားသည်အထိ သူက ဆရာဒဂုန်တာရာဂိုဏ်းတွင် ရှိနေဆဲ။ နောက်ပိုင်းကျမှ ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့် သဘောတရားအချို့ကွဲလွဲကာ ဇော်(ပျဉ်းမနား)က ‘ကတ္တီပါလမ်းခွဲ’ စလုပ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ကတော့ ဆရာဒဂုန်တာရာ အလံတော်အောက်မှာပင် ကွန်းခိုကြဆဲ။

မည်သို့ပင် အယူအဆမတူကြစေ ဇော်(ပျဉ်းမနား) ရန်ကုန်ရောက်ပြီဆိုလျှင် ကျွန်တော့်အိမ်ကို အရင်ဆုံးဝင်၏။

‘ဆရာမရေ၊ ဟောဒီမှာ ကိုဟိန်းလတ်ကြီး ကြိုက်တတ်တဲ့ ပျဉ်းမနား မျှစ်ချဉ်။ အဖူးနုနုလေးတွေချည်း ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် တောထဲမှာခူးပြီး မျှစ်ချဉ်လုပ်ထားတာ’ ဟုဆိုကာ ဖက်ဖြင့်ထုပ်ထားသော မျှစ်ချဉ်ထုပ်ကြီးတွေ ကျွန်တော့်အမျိုးသမီးကို လာပေးသည်။

ယခုဆို မျှစ်ချဉ်မစားရတာ ၁၀ စုနှစ် တစ်စု ကျော်ခဲ့ပြီ။ မျှစ်ချဉ် မစားရလို့ ဘာမှမဖြစ်။ ဇော်(ပျဉ်းမနား)၏ အတွေးလတ်ဆတ်၊ စကားလုံး နုသစ် ကဗျာတွေကို မဖတ်ရတာ ကြာတောင့်ကြာလို့ သိပ်လွမ်းမိတယ် ဇော်ကြီးရေ။



ရာဂဝင်ထဲက ချစ်ဦးညို

စာရေးဆရာ ချစ်ဦးညို ယခင်နှစ်က ယာဉ်မတော်တဆတိုက်ခံရသောကြောင့် ခြေထောက်ဒဏ်ရာရကာ ယခုထိ တုတ်ကောက်ကို အားပြု၍ လမ်းလျှောက်နေရဆဲ။ ကိုချစ်ဦးညိုခြေထောက် ခွဲစိတ်ခံရပြီး ခြောက်လခန့် အကြာတွင် ကျွန်တော်လည်း ခြေထောက်ဒဏ်ရာ အနာဟောင်း ပြန်ပေါ်လာသဖြင့် ခွဲစိတ်ခံရရာ ယခု ၁၀ လနီးပါးကျော်သည်အထိ အပြင်သွားလျှင် တုတ်ကောက်အကူနှင့် သွားနေရသေးသည်။ ကျွန်တော်တို့နှင့် မရှေးမနှောင်းတွင် ပန်းချီဆရာမျိုးမြင့်လည်း အိမ်မှာချော်လဲပြီး ချိုင်းထောက်နှင့် သွားနေရကြောင်း သိရသည်။

ထိုအချိန်ပိုင်းတွင်မှ အမေရိကန်တွင် နေထိုင်သူ ကိုအောင်(စာရေးဆရာမြက်ရိုင်း) ရန်ကုန်ရောက်လာသည်။ သူက စာအုပ်တစ်အုပ်ရေးပြီး အမှာစာရေးပေးရန် ပထမဆုံး ကိုချစ်ဦးညိုထံ သွား၏။ ကိုချစ်ဦးညိုက အမှာစာရေးပေးလိုက်သည့်အခါ ကျွန်တော့်ထံ ဖုန်းဆက်သည်။

‘ကိုဟိန်းလတ် ကျွန်တော့်စာအုပ်အတွက် အမှာစာ ရေးပေးဗျာ။ ခင်ဗျားအိမ်လာခဲ့မယ်’

‘ကျွန်တော် အိမ်မှာ မရှိတော့ဘူးဗျာ။ ခြေထောက်ခွဲစိတ်မလို့ အခု ဆေးရုံရောက်နေရတယ်။ ဆေးရုံလာခဲ့’

ကိုအောင်က ချက်ချင်း ဆေးရုံလိုက်လာသည်။

‘ဆရာချစ်ဦးညိုရော ဆရာဟိန်းလတ်ပါ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေဗျာ။ နှစ်ယောက်စလုံး ခြေထောက်ကျိုးချိန်ကျမှ ကျွန်တော်က လာတွေ့ရတာ’

ကိုအောင်က စုတ်တသပ်သပ်ဖြင့် ကြေကွဲနေသည်။ ခြေကျိုးလျက် တန်းလန်းက သူ့ကို အမှာစာရေးပေးလိုက်တော့ သူက မျက်နှာဖုံးအပ်ဖို့ ပန်းချီမျိုးမြင့်ထံ သွားသည်။ ပန်းချီမျိုးမြင့်ဆီရောက်တော့ ကိုအောင် အံ့ဩနေသည်။ ကိုမျိုးမြင့်မှာလည်း ခြေထောက်ကျိုးလျက်က သူ့အတွက် အဖုံးရေးပေးလိုက်သည်။

‘ကျွန်တော့်စာအုပ်ကတော့ တကယ် အကျိုးပေးမယ်ထင်တယ်ဗျာ။ ကိုချစ်ဦးညိုရော၊ ကိုဟိန်းလတ်ရော၊ ကိုမျိုးမြင့်ပါ ကျွန်တော်နဲ့ တွေ့တဲ့ အချိန်မှာ အကုန် အကျိုးတွေချည်းပဲ’

ကိုအောင် တတွတ်တွတ် ပြောနေ၏။

မင်္ဂလာဆောင်တစ်ခုတွင် ကိုချစ်ဦးညိုနှင့် ကျွန်တော်တို့ တုတ်ကောက်ကိုယ်စီဖြင့် ဝင်လာသည်ကို စားပွဲဝိုင်းတစ်ခုမှ ဆရာလယ်တွင်းစားစောချစ်က မြင်တော့ လှမ်းခေါ်သည်။

‘ဟေ့ကောင်တွေ၊ ငါ့ဝိုင်းမှာ လာထိုင်’

ဆရာလယ်တွင်းသားစောချစ်ကလည်း ဆီးချိုရောဂါကြောင့် လမ်းလျှောက်ရာတွင် အခက်အခဲရှိလို့ တုတ်ကောက်အားဖြုတ်ပြီး လျှောက်ရသည်။ ကျွန်တော်တို့သုံးယောက် စားပွဲဝိုင်းမှထကြတော့ အားလုံးက အံ့အားသင့်နေကြ၏။ သုံးယောက်စလုံး တုတ်ကောက်ကိုယ်စီ။

‘တုတ်ကောက်ပါတီ ဗမာပြည်ပေါ့ဗျာ။ အဖွဲ့ဖွဲ့လိုက်ပါတော့လား’။

အလံကောဝတ်ရည်မောင်မောင်အေး (မောင်ဟေမာ)က ဝင်ပြောတော့ ဝိုင်းရယ်ကြသည်။

ကိုချစ်ဦးညိုနှင့် ကျွန်တော်က တစ်လတည်းဆရာဖြစ်လာကြသူတွေဟု ပြော၍ရ၏။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်လောက်က မင်္ဂလာတောင်ညွန့်(၁၁၁)လမ်းတွင် မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းရှိသည်။ အယ်ဒီတာချုပ်က ဆရာနတ်နွယ်။ ဆရာနတ်နွယ် အလာကိုစောင့်ရင်း အယ်ဒီတာစားပွဲရှေ့တိုင်နေသူ ကျွန်တော့်အရွယ် လူငယ်တစ်ဦးကို တွေ့သည်။ အနီးအပါးတွင် မည်သူမျှမရှိ၍ အချင်းချင်း မိတ်ဆက်လိုက်ကြသည်။

‘ကျွန်တော်က ဟိန်းလတ် ကလောင်နာမည်ယူပြီး ဝတ္ထုလာဖို့တဲ့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်က ကျောင်းသားပါ’

*ကျွန်တော်နာမည်က ကျော်စွာပါ။ ကျွန်တော်လည်း ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဒဿနိကဗေဒကပါ။ ချစ်ဦးညိုကလောင်နာမည်နဲ့ ဝတ္ထုစရေးတာပါ

နောက်တစ်လထုတီ မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် 'တံပိုးအောက်မှာ' ဆိုသော ကျွန်တော့်ဝတ္ထုတို ပါလာ၏။ မဂ္ဂဇင်း မာတိကာတွင် ချစ်ဦးညို၏ 'ရန်ကုန် မြို့အလယ်' ဝတ္ထုတိုပါ ပါလာသည်ကိုလည်း တွေ့ရ၏။ ထို့ကြောင့် သူနှင့် ကျွန်တော် တစ်လတည်း စာရေးဆရာဖြစ်လာသူတွေဟု ခေါ်လိုရ၏။ ထို အချိန်ကစပြီး သူနှင့် ကျွန်တော် ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့၏။ (၄၈)နှစ်ပင် ကျော်ချေပြီ။

ကိုချစ်ဦးညိုတို့ ဒဿနိကဗေဒတွင် စာရေးသူများ၏။ မြဝင်း(ဒဿန)၊ ထွန်းအောင်၊ မောင်ဝဏ္ဏ၊ မောင်ကြည်သစ်၊ အောင်ဝင်း(ကိုနော်)၊ အောင်လင်း (ပြေငြိမ်း)၊ စိုးမြင့်သိန်း စသဖြင့် သူတို့အားလုံးက ဝိဇ္ဇာဘက်ကဆို ပေမယ့် ကျွန်တော်သိပ္ပံသမားက သူတို့နှင့် သွားတွဲသည်။ ကိုချစ်ဦးညိုက ဇာတ်မင်းသားကြီး ဦးရွှေဒေါင်းညို၏ သားဖြစ်သဖြင့် ငယ်စဉ်ကပင် သဘင်၊ ဂီတ ပါရမီရှိသည်။ ဇာတ်အဆိုအကတွေ ပိုင်နိုင်သည်။ ပတ္တလားကို ကျွမ်းကျင်စွာ တီးတတ်သည်။ ဘွဲ့ရပြီးနောက်တွင် စန္ဒာဦးယဉ်ကျေးမှုကဇာတ်တွင် ဇာတ်ညွှန်းနှင့် ဒါရိုက်တာ ဝင်လုပ်ဖူးသည်။ ဒဿနိကဗေဒဌာနတွင် နည်းပြ၊ ဗဟိုသမဝါယမသင်တန်း ကျောင်းနည်းပြ၊ နောက်ပိုင်းတွင် ဝတ္ထုများရေးသည့်အပြင် ရုပ်ရှင်ဇာတ်ညွှန်းဆရာလည်း လုပ်သည်။ စာပေဟောပြောပွဲများအပြင် ဘာသာရေးဆိုင်ရာ တရားပွဲများတွင်ပါ ဓမ္မကထိကဆန်ဆန် တရားဟော။ ဆိုကရေးတီးပြိုင်ပွဲများတွင် ဗဟိုအကဲဖြတ်ပိုင်လူကြီး၊ ယဉ်ကျေးမှုတက္ကသိုလ်၏ အချိန်ပိုင်းပါမောက္ခ၊ (ဝင်းတင်ဝင်း၏ ရုပ်သံအစီအစဉ်တစ်ခုတွင် ဒါရိုက်တာမောင်ရန်ပိုင် ရိုက်ကူးသော ဗီဒီယိုဇာတ်ကား၍ မင်းသမီး ဝင့်သီဂီနှင့်တွဲပြီး မင်းသား ဝင်လုပ်သေးသည်။ ဒါကတော့ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကား ထွက်မလာ၍ သရုပ်ဆောင်လုပ်ဖူးသည်ဟု ပြော၍မရ။

ကိုချစ်ဦးညိုက ဘဝစုံသဖြင့် တစ်ခါက ကျွန်တော့်ရှေ့တွင်ပင် ဆရာတက္ကသိုလ်စိန်တင်က သူ့ကို ကမ်းလှမ်းဖူးသည်။

အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးရာတွင် အလွန်အစွမ်းအစပြောင်မြောက်သူ တက္ကသိုလ်စိန်တင်က သူ့ကို ခဗယယ ပြောနေ၏။

‘ကိုချစ်ဦးညို တစ်ချက်လေးသာခေါင်းညိတ်ဗျာ။ ကျွန်တော် ခင်ဗျား အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးပါရစေ’

ကိုချစ်ဦးညိုကတော့ ရယ်၍သာနေ၏။ တက္ကသိုလ်စိန်တင် ရေးသော ‘ချစ်ဦးညို အတ္ထုပ္ပတ္တိ’ ဖတ်ချင်စမ်းပါဘိ။

ကိုချစ်ဦးညို၏ ပထမဆုံး လုံးချင်းဝတ္ထုက ‘လင်္ကာဒီပချစ်သူ’ ။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်က ထွက်သည်။ ဒဏ္ဍာရီဆန်သော စာတ်ကားကို အသစ်ပြန်လည် ကာ ရွှေထောင့်မျိုးနှင့် ရေးသားထားသည်။ ပုတ္တိုတန်သော ဒဿန၊ ဆန်းသစ် သော တင်ပြမှု၊ ပြေပြစ်သော စကားပြေတို့ကြောင့် ဤပွဲဦးထွက်စာအုပ် တစ်အုပ်တည်းနှင့်ပင် ကိုချစ်ဦးညိုက နာမည်ကျော်ခဲ့သည်။ စာရေးသူသည် ဒဿဂီရိနေရာမှ ဝင်စား၊ ဒဿဂီရိ၏ ကြီးမားသောအချစ်ကို ဖွဲ့ဆိုထားသည်။ ‘လင်္ကာဒီပချစ်သူ’ နောက်ပိုင်းတွင် သမိုင်းနောက်ခံဝတ္ထုများစွာကို ဆက်တိုက် ရေးခဲ့သည်။

ကိုချစ်ဦးညိုနှင့်ကျွန်တော် ပိုမိုနီးစပ်ရင်းနှီးလာတာက ‘သဘင်မဂ္ဂဇင်း’ နေ့ရက်များ။ သူငယ်ချင်း ‘ကိုလေး’ က သဘင်မဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေသူ။ ကိုချစ်ဦး ညိုက အယ်ဒီတာချုပ်။ ရန်ကုန်မြို့ ဗဟန်းရေခဲဆိုင်မှတ်တိုင်လမ်း ကြားထဲက အိမ်ကုပ်ကုပ်လေးတွင် သဘင်မဂ္ဂဇင်း တည်ရှိသည်။ နေ့တိုင်းလိုလို သဘင် မဂ္ဂဇင်းကို ကျွန်တော်ရောက်သည်။ သဘင်မဂ္ဂဇင်းတွင် ကလောင်အမည် လေး၊ ငါးမျိုးနှင့် ဆောင်းပါးမျိုးစုံရေးတာ သဘင်မဂ္ဂဇင်းရပ်သွားတဲ့အထိ ပါပဲ။ ကျွန်တော့်လိုပဲ ဆောင်းပါး လေး၊ ငါးပုဒ်ရေးသူ နောက်တစ်ယောက်က ဒေါက်တာသန်းထွတ်(လင်း-ဆေး ၁)။ ဆရာအောင်သင်း၏ အကြိုက်ဆုံး ဝတ္ထုတိုများ ဆောင်းပါးတွေလည်း သဘင်မဂ္ဂဇင်းမှာပင် ပါခဲ့သည်။ အရေး အခင်းကာလ ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှာပင် သဘင်မဂ္ဂဇင်း ခေတ္တရပ်ပြီး နေ့စဉ်ထုတ် သတင်းစာ ထုတ်ခဲ့ကြသေးသည်။ ထိုအရေးအခင်း သတင်းဘက်တွင်ပင် ကလောင်ဝှက်နှင့်မရေးဘဲ ‘ဟိန်းလတ်’ ကလောင်အမည်နှင့်ပင် (ဓာတ်ပုံပါ ဖော်ပြလျက်)ဆောင်းပါးတွေ ရေးခဲ့သေးသည်။ ကျွန်တော် ပေါ်ပြူးလာကျာနယ် ကိုင်တော့ ဆောင်းပါးအများဆုံး ရေးပေးသူက ကိုချစ်ဦးညို၊ ကျွန်တော် နားပူနားဆာလုပ်လွန်းလို့လည်း ဖြစ်သည်။ သူနှင့် စကားတွေ အကြာကြီး ပြောဖြစ်သည်။ သမိုင်းနောက်ခံဝတ္ထုရဲ့ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်ခွင့်နှင့်ပတ်သက်ပြီး-

‘သမိုင်းဝတ္ထုရေးသူရဲ့ လေ့လာမှုအား၊ စေတနာထူထပ်နဲ့ အနုပညာ
 မြောက်မှုဂုဏ်ရည်တွေက အရေးကြီးတယ်။ ဆန္ဒ၊ ဒေါသ၊ ဘယာ၊ မောဟ၊
 အဂတိတွေနဲ့ မှတ်တမ်းပြုထားတဲ့ သမိုင်းတစ်ခုထက် သမိုင်းနောက်ခံ ဝတ္ထု
 က ပိုပြီးကြီးကျယ်မြင့်မြတ်ပါတယ်။ သမိုင်းပညာရှင်နဲ့ သမိုင်း ဝတ္ထုရေးသူ
 က ကွဲပြားပါတယ်။ သမိုင်းဝတ္ထုရေးသူက စာရေးဆရာ၊ ရသသမား၊ အနု
 ပညာသမားပါ။ သူက ကွန်မြူးတယ်၊ ဖန်တီးတယ်။ သူ့ဆီက သမိုင်းဖြစ်ရပ်
 ကို မျှော်လင့်လို့မရဘူး။ လူတွေအကြောင်း သမိုင်းထွက် လူတွေအကြောင်း
 အဲဒီလူတွေရဲ့ ကံသုံးပါးအမှု၊ ဖြစ်ရပ်နဲ့ လူသားတို့ရဲ့ အပြန်အလှန်အကျိုးပြု
 မှု ပြုကြတဲ့ သမူဟ၊ အဲဒါတွေကို သူကလိုက်သွားပြီး၊ ခံစားပြီးရေးပြတာ
 ဟု ရှင်းပြသည်။

ကိုချစ်ဦးညိုနှင့် လယ်တီပဏ္ဍိတဦးမောင်ကြီး၏ တပင်ရွှေထီးဝတ္ထု
 နတ်ရှင်နောင်ဝတ္ထု၊ ရွှေစကြာ ဦးစိုးမြင့်၏ နားခံတော် ဝတ္ထု၊ မဟာဆွေ၏
 ရာဇဝင်ဝတ္ထုများနှင့် ယှဉ်ပြီး ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ချစ်ဦးညို၏ သဘာထား
 အတိုချုပ်ကတော့ ရှင်းသည်။

‘သမိုင်းဝတ္ထုရေးသူဟာ သမိုင်းအချက်အလက်ကို သူ့ဝတ္ထုရဲ့ ကျော
 ရိုးအဖြစ် အသုံးပြုရာမှာ သမိုင်းပညာရှင်လို လိုက်နာကျိုးနွံခြင်းမပြုဘူးဆို
 တာ ထင်ရှားပါတယ်’

ကိုချစ်ဦးညိုက သမိုင်းနောက်ခံဝတ္ထု အရေးကောင်းသလို ဘာသာရေး
 နောက်ခံဝတ္ထုရေးရာမှာလည်း ထင်ရှားပါတယ်။

‘ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း အပြစ်အနာအဆား၊ အကာအဆွေး၊
 အညစ်အကြေးတွေနဲ့ အညိတက်နေသူပါပဲ။ ကျွန်တော့်လိုပဲ လောကလူသားတွေ
 အားလုံးဟာလည်း ဒီလိုပါပဲ။ ဒါကြောင့် နှလုံးသားကို တိုက်ချွတ်ဆေးကြော
 ချင်လို့ ဘာသာရေးနောက်ခံတွေ ရေးတာပါ’ ဟု ဆိုသည်။

ဆရာရွှေဒေါင်း၏ ‘ဗုဒ္ဓစာပန်းချီ’ ဗုဒ္ဓဝင် နောက်ခံဝတ္ထုများနောက်
 တွင် လူသိထင်ရှားသူမှာ ကိုချစ်ဦးညိုပင် ဖြစ်၏။

‘ဓမ္မနှင့် ဝိနယကို နှလုံးသွင်းလိုက်နာ၊ အဓမ္မနှင့် အဝိနယကို ရှောင်
 ကြဉ်၊ ဆန့်ကျင်၊ အဇ္ဈတ္တသာသနာကို ကိန်းစပ်ဝေဖို့ ဘာသာရေးဝတ္ထု ရေး
 တာပါ။ ဗုဒ္ဓ၊ ဓမ္မ၊ သံဃာဆိုင်ရာ သုတကနေ ရသသန္တရကို ထိတွေ့စေဖို့
 အားထုတ်ရေးသားပါတယ်’ ဟု ကိုချစ်ဦးညိုက ပြောခဲ့သည်။

ကိုချစ်ဦးညိုအကြောင်းကို ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလထုတ် Facesမဂ္ဂဇင်းတွင် ဆောင်းပါးရေးဖူးသည်။ လွန်ခဲ့သော အနှစ် ၃၀ ကျော်က မဟေသီမဂ္ဂဇင်းကို ကိုချစ်ဦးညိုစာပေအင်တာဗျူး လုပ်သည်။ ထိုမဟေသီမဂ္ဂဇင်းကို ကိုချစ်ဦးညိုက လာပြသည်။

‘ခင်ဗျားနဲ့ကျွန်တော်ရဲ့ ပုံတွေကြည့်စမ်းဗျာ။ အဲဒီက ရုပ်တွေ အခု ရှိသေးရဲ့လား’

အသက် ၄၀ အရွယ်နှင့် အသက် ၇၀ ဘယ်တူကြပါတော့မလဲ။ ‘ဖြည်းဖြည်းလာပါ အိုဇရာ’ဟု ကျွန်တော် စာအုပ်ရေးဖူးသည်။ ဇရာကား တား၍မရ။ သူ့အချိန်နှင့်သူ မှန်မှန်လာစမြဲ။

‘ဒီဓာတ်ပုံကို ကြည့်ဦးလေ’

ကျွန်တော်က မြိတ်စာပေဟောပြောပွဲတွင် ရိုက်ထားသော ဓာတ်ပုံ တစ်ပုံ ထုတ်ပြလိုက်သည်။

ဝဲမှယာ။ အိကြာကွေး၊ သုမောင်၊ ချစ်ဦးညို၊ ဟိန်းလတ်။

‘ဟိုဘက်က နှစ်ယောက် ကွေးကြီးနဲ့ ဗလကြီးတို့လည်း မရှိတော့ဘူးနော်’

သူ့မျက်လုံးတွေက ရီဝေသွားသည်။ ကျွန်တော့်မျက်လုံးတွေ ဘယ်လို ရှိနေမည်ကိုကား ကျွန်တော်မမြင်ရ၍ မသိ။ သို့သော် ရင်တဒိတ်ဒိတ်ခုန်သံက ပိုမြန်လာသည်ဟူကား သတိမပြုဘဲ မနေနိုင်။



ခက်မာ-ဘေးကလူ ဘယ်သူလဲ

(၁)

၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၀ ရက်နေ့။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ပရိဝုဏ်အတွင်းမှာ ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြပွဲတစ်ခု ဖြစ်ထွန်းခဲ့တယ်။

၁၉၉၁ ခုနှစ်မှာ နိုဘယ်ငြိမ်းချမ်းရေးဆု ရခဲ့တဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် နေအိမ်အကျယ်ချုပ်က လွတ်မြောက်ရေးနဲ့ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတွေ လွတ်မြောက်ရေးအတွက် တောင်းဆို ဆန္ဒပြကြတာပါ။

အဲဒီတုန်းက ဆန္ဒပြပွဲမှာ ပါဝင်ခဲ့တဲ့ အသက် ၂၀ ကျော်အရွယ် အသားညိုညို၊ ခပ်ပိန်ပိန်မိန်းကလေးတစ်ဦး။

နိုင်ငံတကာ တရားရုံး ICJ မှာ လူမျိုးတုံးသတ်ဖြတ်မှု စွပ်စွဲချက် အတွက် ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်းဖို့ ရောက်နေတဲ့ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်သတင်းကို 'လွတ်လပ်ရေးအာရှအသံ' (အာရ်အက်ဖ်အေ) က သတင်းကြေညာပေးနေ တဲ့သူ။

သူက တစ်ယောက်တည်းပါပဲ။

စာရေးဆရာမ 'ခက်မာ' ။

(၂)

၁၄-၂-၂၀၂၀ ရက်မှာ 'ခက်မာ' ရဲ့ 'ကျမဘေးကလူ ဘယ်သူလဲ' ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုပေါင်းချုပ်စာအုပ်၊ စာအုပ်မိတ်ဆက်ပွဲကို ကျွန်တော် ရောက်ခဲ့

တယ်။ စာရေးဆရာမ ဂျူး၊ စာရေးဆရာ အောင်မြင်၊ ကဗျာဆရာ မောင်သိန်း
ဇော်၊ စာရေးဆရာမ ရာသက်ပန် (တောင်ငူဆောင်)၊ စာရေးဆရာ ဖြူမွန်နဲ့
ကျွန်တော်တို့က မုဒိတာစကား ပြောခဲ့ရသည်။

‘ခက်မာ’နဲ့ ကျွန်တော် မတွေ့တာကြာပြီ။ သူ နိုင်ငံရပ်ခြားကိုထွက်
သွားပြီးကတည်းက ဆိုပါတော့။ တကယ်တော့ သူနဲ့သိခဲ့တာက နှစ် ၃၀
နီးပါး ရှိခဲ့ပါတယ်။ ၁၉၉၀ ပြည့်ဝန်းကျင်လောက်က လစဉ်ထုတ်မဂ္ဂဇင်း
တော်တော်များများရဲ့ စာမျက်နှာမှာ ‘ခက်မာ’ဆိုတဲ့ ကလောင်ကို ခပ်စိပ်စိပ်
တွေ့ခဲ့ရတယ်။

‘လုံမလေး’မဂ္ဂဇင်းမှာ ပါခဲ့တဲ့ ‘ရွှေရင်စိုးထိတ်’ဆိုတဲ့ ကဗျာက
သူ့ရဲ့ ပထမဆုံးပုံနှိပ်ဖော်ပြခြင်း ခံရတဲ့ ကဗျာပဲ။ ၁၉၈၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ
ထုတ် လုံမလေးမဂ္ဂဇင်းမှာ ၁၉၈၉ ခုနှစ်၊ စတင်ဘာလကျတော့ သူ့ဝတ္ထုတို
တိုနှစ်ပုဒ်ဟာ ‘ချယ်ရီ’မဂ္ဂဇင်းရော၊ ‘မဟေသီ’မဂ္ဂဇင်းမှာပါ ပြိုင်တူပါလာ
ပြန်ရော။ တကယ်တော့ သူက တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းလောက်ကတည်းက
စာတွေ စရေးခဲ့တာ။ တက္ကသိုလ် တတိယနှစ်လည်း ရောက်ရော ရေးပြီးသား
ဝတ္ထုတိုက ၁၅ ပုဒ်လောက်တောင် ရှိနေပြီတဲ့။ အဲဒီဝတ္ထုတိုတွေကို မဂ္ဂဇင်း
တိုက်တွေ ဖြန့်ပို့လိုက်တာ။ ရှေ့ဆင့်၊ နောက်ဆင့်ဆိုသလို ဝတ္ထုတိုတွေ ပါ
လာတော့ သူ့ကို ရေးအားကောင်းသူလို့ ထင်လာရတာပေါ့။

သူ့ဝတ္ထုတွေက နက်ရှိုင်းတဲ့ အိမ်ထောင်ရေးပြဿနာတွေ၊ အမျိုးသမီး
တို့မှာ ထားရှိအပ်တဲ့ အားမာန်သတ္တိတွေ၊ အတွေးခပ်နက်နက် ဒဿနတွေ
ကြောင့် သူ့ကို လူလတ်ပိုင်း အိမ်ထောင်ရှင်အမျိုးသမီးတစ်ယောက်လို့
စာဖတ်ပရိသတ်က ထင်မိကြတယ်။ ဒါပေမယ့် တကယ်တော့ သူက အဲဒီ
အချိန်မှာ အသက် ၂၀ ဝန်းကျင် ကျောင်းသူလေးပဲ ရှိသေးတယ်။ ကျွန်တော်
က အဲဒီအကြောင်း သူ့ကို မေးကြည့်မိတယ်။

‘အသက်ရော၊ အတွေ့အကြုံပါ ကျွန်မငယ်ပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့်
ကျွန်မက ပတ်ဝန်းကျင်တော်တော်စုံစုံထဲမှာ ကျင်လည်ခဲ့ဖူးပါတယ်။ ကျွန်မ
ဇာတိက မအူပင်ကပါ။ နောက်ပိုင်းမှာ အမေတာဝန်ကျတဲ့ မလက်တိုဆိုတဲ့
တံငါရွာလေးမှာ လိုက်နေရတယ်။ ပြီးတော့ ၁၀ တန်းရောက်တဲ့အခါ
ရန်ကုန်မှာ ကျောင်းလာတက်တယ်။ ကျောင်းဖွင့်ချိန် ရန်ကုန်မှာနေလိုက်။

ကျောင်းပိတ်တော့ ရွာပြန်လိုက်နဲ့။ တောက လူမှုစရိုက်ရော၊ မြို့ကလူမှုစရိုက်
ရော ကြုံရတယ်။ အားမာန်သတ္တိရှိတဲ့ အမျိုးသမီးတွေရော၊ အားမာန်သတ္တိနည်း
ပါးတဲ့ အမျိုးသမီးတွေကိုရော နီးစပ် ကြုံတွေ့ဖူးတယ်။ နက်ရှိုင်းတဲ့ အိမ်
ထောင်ရေးပြဿနာတွေလည်း မြင်ဖူး၊ ကြားဖူးတယ်။ ဒါတွေကို ဝတ္ထုတွေ
ဖန်တီးမိတာပါပဲ လို့ သူက ဖြေဖူးတယ်။

ဝတ္ထုတိုတွေ ရေးနေရာကနေ ‘နှင်းရိုင်းကြွေတဲ့ည’ဆိုတဲ့ လုံးချင်း
ဝတ္ထုပါ ထွက်လာသေးတယ်။ အခုထိ ‘ခက်မာ’ရဲ့ လုံးချင်းဝတ္ထုဆိုလို့
ဒီတစ်အုပ်ပဲ ထွက်သေးတယ်။ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်လေးအုပ်၊ အက်ဆေးပေါင်း
ချုပ် သုံးအုပ်၊ ဘာသာပြန်တစ်အုပ် ထွက်ပြီးပြီ။ သူ့ဝတ္ထုတိုတွေကို အင်္ဂလိပ်၊
ဂျပန်၊ စပိန်ဘာသာတွေနဲ့ ပြန်ဆိုခဲ့ကြတာလည်း တွေ့ရတယ်။ အမေရိကန်
ပြည်ထောင်စုမှာ Soul of Fallen Flowers စာပေါင်းစုတစ်အုပ်နဲ့ Night
Birth လုံးချင်းဝတ္ထုတစ်အုပ် ထုတ်ပြီးပြီလို့လည်း သိရတယ်။ ဒါတွေကိုတော့
မဖတ်ဖူးသေးပါဘူး။

အခု ထွက်လာတဲ့ စာအုပ်ထဲက ‘ကျမဘေးကလူ ဘယ်သူလဲ’ ဝတ္ထု
တိုကတော့ မြန်မာဝတ္ထုလောကမှာ ဖတ်ရခဲတဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို
အခြေတည်ထားတာမို့ တော်တော် ထူးခြားပါတယ်။

အိမ်ထောင်သက် ကိုးနှစ်ရှိနေပေမယ့် သူ့ဘေးမှာအိပ်တဲ့ ယောက်ျား
ကို ဘယ်သူမှန်းမသိတဲ့ မာယာဆိုတဲ့ ကောင်မလေးတစ်ယောက်အကြောင်းပဲ။
အိမ်ထောင်ကျပေမယ့် မာယာက သူ့ခင်ပွန်းနဲ့ ဇနီးမောင်နှံအရာမြောက်ဖို့
မကြိုးစားနိုင်ခဲ့ဘူး။ အိမ်ထောင်သည်တစ်ယောက်မှာ ရိုရမယ့်စိတ် မာယာမှာ
မပေါ်လာဘူး။ မာယာ အမေ့ကိုဖွင့်ပြောတော့ ငါ့သမီး အိမ်ထောင်သည်ဖြစ်
နေပြီလေ။ အိမ်ထောင်ရှင်မိန်းမ တာဝန်ကျေရမယ်လို့ ပြန်ပြောပါတယ်။
ဒါကြောင့် ခင်ပွန်းအပေါ်မှာ ကျေရမယ့် တာဝန်ဆိုတာကြီးကို စိတ်မပါ၊
လက်မပါနဲ့ ထမ်းဆောင်ရင်း ခန္ဓာကိုယ်ရော၊ စိတ်ပါ နာကျင်လာတယ်။
အိပ်လို့လည်း မရတော့ဘူး။

ဒီဇာတ်ကွက်ကို ခက်မာက အလွန်သိမ်မွေ့နူးညံ့တဲ့ စကားလုံးတွေ၊
ပြေပြစ်ချောမွေ့ လတ်ဆတ်တဲ့ စကားပြေနဲ့ ဖွဲ့ဆိုထားတယ်။

(၃)

ခက်မာရဲ့ ကျမဘေးကလူ ဘယ်သူလဲ ဝတ္ထုစာအုပ်ရဲ့ မျက်နှာဖုံးက သူးခြားတယ်။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၃ နှစ် ပန်းချီခင်မောင်ရင်က မေတ္တာနဲ့ဆွဲပေးတဲ့ ခက်မာရဲ့ ပုံတူပန်းချီကားကို မျက်နှာဖုံးလုပ်ထားတာ။ ဝတ္ထုတိုတွေကလည်း သူ သတင်းတွေနဲ့ နပန်းလုံးရင်း ကပ်ရေးဖြစ်တဲ့ ရသဝတ္ထုတိုလေးတွေပါပဲ။ ခက်မာ နိုင်ငံခြားမှာနေတဲ့ ၁၂ နှစ်အတွင်း ဝတ္ထုတိုသစ် ၁၀ ပုဒ်လောက် ရေးဖြစ်ခဲ့တယ်။

ဝတ္ထုတိုင်းကလည်း အတွေးရော၊ အရေးရော၊ စကားလုံးက ဆန်းသစ် လတ်ဆတ်မြဲမို့၊ မြန်မာပြည်နဲ့သူက ကင်းကွာနေပေမယ့် မြန်မာစာပေနဲ့တော့ ရင်းနှီးချစ်ခင်မြတ်နိုးနေဆဲဆိုတာ တွေ့ရလို့ ရေးဖော် စာရေးဆရာတွေက ဝမ်းသာနေကြလေရဲ့။

‘ခက်မာ’ က ၁၉၉၆ ခုနှစ်လောက်တုန်းက ‘ပိတောက်ပွင့်သစ်’ မဂ္ဂဇင်းမှာ ‘ပညာနှင့်တွေ့ဆုံခြင်း’ ဆိုတဲ့ ကဏ္ဍကို တာဝန်ယူခဲ့တာကိုလည်း မှတ်မိသေး။ ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်တို့၊ ဆရာကြီး ဦးခင်မောင်လတ်တို့ နဲ့ တွေ့ခဲ့၊ မေးခဲ့တာတွေဟာ ခုတော့ တန်ဖိုးမဖြတ်နိုင်တဲ့ မော်ကွန်းတွေ ဖြစ်ကုန်ပြီလေ။

ကျွန်တော် ‘ခက်မာ’ နဲ့ ၁၉၉၃ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလမှာ စာပေအင်တာဗျူး ကို မဟေသီမဂ္ဂဇင်းမှာ လုပ်ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ၂၇ နှစ်တောင် ကြာခဲ့ပေါ့။ အဲဒီ ၂၇ နှစ်ကြားမှာ ‘ခက်မာ’ ရဲ့ ဘဝအရွှေ့အပြောင်းတွေ များစွာရှိခဲ့ပြီ။ အဲဒီ အတွေ့အကြုံ အပြောင်းအလဲတွေကို အခုအင်တာဗျူးသစ် စလုပ်ရရင်ကောင်း မလား၊ အဲဒီအထဲမှာ ကမာရွတ်သူခလမ်းထဲက ကိုမင်းသစ်ခြံထဲမှာ ငယ်ရွယ် နုပျိုလွတ်လပ် ပျော်ရွှင်ခဲ့ကြတဲ့ ကြည်နူးစရာတွေဟာ ခုတော့ လွမ်းစရာတွေ ဖြစ်ကြတာလည်း ပါမယ်။ နိုင်ငံရပ်ခြားမှာ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားရင်း အခု သီးပင်၊ စားပင်တွေအစုံအလင်၊ ချစ်တဲ့သားတွေနဲ့ ပျော်ရွှင်နေကြတဲ့ ‘ခက် မာ’ ရဲ့ ပန်းချီဆန်လှတဲ့ ခြံလေးနဲ့ အိမ်လေးတွေအကြောင်းလည်း ပါမယ်။ ‘ခက်မာ’ နဲ့ ဆက်သွယ်နေတဲ့ ပန်းချီကားတွေနဲ့ ဖန်တီးရှင်အကြောင်းလည်း ပါမယ်ပေါ့။

ပန်းချီဆရာမကြီး ‘ဖရီဒါခါလို’ က ပြောခဲ့ဖူးသတဲ့။

‘ကျွန်မက ကျွန်မပုံပဲ ကျွန်မဆွဲတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကျွန်မ တစ်ယောက်တည်းပဲ ရှိတာကိုး။ ကျွန်မက ကျွန်မပုံပဲ ကျွန်မဆွဲတယ်။ ဘာ ဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ကျွန်မသိသည်သာ ကျွန်မအသိဆုံးဖြစ်တဲ့ အကြောင်းအရာ ပဲနို့ပါ’

ဒီစကားကို ‘ခက်မာ’က ပြန်ပြီး ကိုးကားတယ်။

‘ကျွန်မလည်း နှစ် ၃၀ အတွင်းမှာ ကိုယ့်အကြောင်းကိုယ်ရေးတာ ၅၀ ရာခိုင်နှုန်းလောက် ရှိပါတယ်’တဲ့။

ဒါကြောင့် ‘ခက်မာ’က...

‘ကျွန်မက ကျွန်မအကြောင်း ရေးတာများပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲ ဆိုတော့ ကျွန်မက ကျွန်မအကြောင်း အသိဆုံးသူမို့ပါ’လို့ ဖုတ်ဘွတ်စ်မှာ ရေးတာ ဖတ်မိပါရဲ့။

‘ခက်မာ-ဘေးကလူ ဘယ်သူလဲ’



ခင်မောင်တိုး(မိုးမိတ်) သို့မဟုတ် အဖြူထည်ကြီး

ကျွန်တော် မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေး သုတေသနဗဟိုရုံးကို ၁၉၇၄ ခုနှစ် လောက်က စာကြည့်တိုက်မှူးတာဝန်နဲ့ ရောက်လာတော့ ဒီဌာနက စာပေ ဝါသနာပါသူ စာရေးဆရာတွေ တော်တော်များများနဲ့ ဆုံတွေ့ရတယ်။ အဲဒီ တုန်းက ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တာဝန်ယူသူက ဆရာကြီး ဦးသန်းဦးပါ။ အရင်က ပြည်စိုးမင်းကလောင်အမည်နဲ့ စာရေးခဲ့တာအပြင် နောက်ပိုင်း ဦးသန်းဦး အမည်ရင်းနဲ့ပဲ ပညာရေးဆောင်းပါးတွေအ များကြီးရေးခဲ့သူပေါ့။ နောက် တစ်ဦးက ဆရာဦးဇော်ဝင်း။ သူက ကျောင်းသားသမဂ္ဂဥက္ကဋ္ဌအနေနဲ့ စည်းရုံး ရေး အလွန်ကောင်းသူ၊ စကားပြော အလွန်ကောင်းသူအပြင် စာရေးလည်း အလွန်ကောင်းပါတယ်။ ဆရာက 'လွန်းမြိုင်' အမည်နဲ့ ရေးခဲ့တဲ့ 'ကလေး များအတွက် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း' စာအုပ်ဟာ အကြိမ်ကြိမ် ပြန်လည်ပုံနှိပ် ရတဲ့ စာအုပ်ပါ။ ပညာရေးပြပွဲတွေတိုင်းမှာ လူကြိုက်များ ထင်ရှားခဲ့တဲ့ 'ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း Kit' ဆိုတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်နဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ဓာတ်ပုံတွေ၊ မိန့်ခွန်းတိပ်ခွေတွေ၊ မှတ်တမ်းတွေဟာလည်း ဆရာဦးဇော်ဝင်း တီထွင်ခဲ့တာပါ ပဲ။ နာမည်ကျော် ကဗျာဆရာ ပျဉ်းမနားမောင်နီသင်းလည်း ကျွန်တော်တို့ဌာန ကပဲလေ။ ဝါးခယ်မမြတ်သွင်(တက္ကသိုလ်မြတ်သွင်)တို့၊ အောင်ကြည်ညွန့် (တက္ကသိုလ်)တို့ကလည်း ကျွန်တော်နဲ့ သက်တူရွယ်တူ စာပေသမားတွေပေါ့။ အခု မြန်မာနိုင်ငံကင်းထောက်ချုပ် တာဝန်ယူနေတဲ့ ဆရာဒေါက်တာ တင်ညို ကလည်း ပညာရေးသုတေသန ဆောင်းပါးတွေရေးတဲ့ ပညာရှင်ပါပဲ။ ရုံး အဖွဲ့မှူး ဦးမြင့်စိုးကလည်း စာဖတ်သိပ်ဝါသနာပါပြီး ဆောင်းပါးတွေ အရေးကောင်းသူပါ။ ပိုပြီး စာဖတ်အားကောင်း၊ စာရေးကောင်းတဲ့ နောက်

အရာရှိတစ်ဦးကတော့ ဆရာဦးမြင့်ဟန်ပဲပေါ့။ သူက မောင်ဟန်ဝင်း (ထန်းတပင်) အနေနဲ့ ဝတ္ထုတို၊ ဆောင်းပါး၊ ပြဇာတ်တွေ ရေးပါတယ်။ စာတတ်မြောက်ရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူး ဦးအေးစိုးတို့၊ ပညာတန်ဆောင်စာစောင်ကိုင်တဲ့ ဦးဘိုကြီးတို့ကလည်း စာမျိုးစုံ ရေးကြသူတွေပါ။ ခြံပြီးပြောရရင် မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးသုတေသနဗဟိုမှ တာဝန်ထမ်းဆောင်တဲ့ သုတေသနပညာရှင် အရာထမ်းအားလုံးလောက် နီးနီးက စာပေဝါသနာပါသူ၊ စာရေးသူတွေများတဲ့ အကြောင်းပါပဲ။

အဲဒီမှာ ဆရာဦးမြင့်ဟန် (မောင်ဟန်ဝင်း-ထန်းတပင်)နဲ့ပတ်သက်ပြီး တောင်ငူက သူ့သူငယ်ချင်း ဆရာခင်မောင်တိုး (မိုးမိတ်)နဲ့ပါ သိခွင့်ရလာပါတယ်။ နောက်ပိုင်း ဆရာခင်မောင်တိုးက ကျွန်တော်တို့ ပညာရေးတက္ကသိုလ် စားသောက်ဆိုင်တန်းမှာ စာအုပ်ဆိုင်လာဖွင့်တော့ နေ့စဉ်လိုလိုတွေ့ပြီး ပိုမိုရင်းနှီးလာတယ်။

ဆရာခင်မောင်တိုး (မိုးမိတ်)က အသားတော်တော်ဖြူတယ်။ အလွန်သဘောကောင်းပြီး အမြဲပဲ ရယ်နေတတ်တယ်။ ရိုးလည်း အင်မတန်ရိုးတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ကို ရင်းနှီးသူတွေက နာမည်ရင်းမခေါ်ဘဲ အဖြူထည်ကြီးလို့ပဲ ခေါ်ကြတယ်။ ဟာဝေယံရှပ်အင်္ကျီလက်တိုကို အမြဲပဲ ပုဆိုးအပြင်ထုတ်ဝတ်ဆင်တတ်တာလည်း အဖြူထည်ကြီးရဲ့ စတိုင်တစ်ခုပဲ။

၁၉၇၅ ခုနှစ်ကစပြီး ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းမှာ ဝတ္ထုတို စရေးခဲ့တယ်။ ‘အဖြေနှစ်ခု’ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုတိုပေါ့။ ငွေတာရီမှာ သုံးပုဒ်လောက်ရေးပြီး မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းမှာ ပြောင်းလာတော့ ‘ကလောင်လူလားမြောက်တယ်လို့’ ဆရာခင်မောင်တိုးက ပြောတယ်။

‘မိုးဝေ’မှာ ဘဝရုပ်ဖော်ဝတ္ထုတွေ ဆက်တိုက်ရေးခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် စာရေးသက် ၁၅ နှစ်အတွင်းမှာ ဝတ္ထုတိုအပုဒ် ၃၀ လောက်ပဲ ရေးနိုင်ခဲ့လို့ သူ့ဘာသာသူ ‘အရေးမနည်း၊ အရွေးကွဲသည်ဆိုရာဝယ်’ ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးရေးပြီး ရှင်းပြခဲ့တာ မှတ်မိလေရဲ့။

‘သူများတွေရဲ့စာက ငယ်၊ နု၊ လှ၊ ကြွ၊ ရွှံ့၊ ကျွန်တော့်ဇာတ်ကောင်က မငယ်၊ မနု၊ မလှ၊ မကြွ၊ မရွှံ့။ သူများတွေဇာတ်ကောင်က စိတ်ကူးဇာတ်ကောင်၊ ဖန်ဆင်းကောင်၊ ကျွန်တော့်ဇာတ်ကောင်က ဘဝထဲကဇာတ်ကောင်။’

မိုးနဲ့မြေ၊ ရေနဲ့မီး၊ ကျီးနဲ့ဒေါင်း၊ မြောင်းနဲ့ပင်လယ်လို ကွာခြားတယ်လေ။ ဒါကြောင့် မဂ္ဂဇင်းတော်တော်များများက မထည့်ကြဘူး။ ကျွန်တော် စာရေးမကျပါဘူး။ မဂ္ဂဇင်းတွေက အရွေးကျတာပါ။

ဆရာခင်မောင်တိုးရဲ့ ဝတ္ထုတိုတိုင်းက ထိုင်၊ တွေး၊ ရေးဝတ္ထုပုံစံတွေ မဟုတ်။ သူ့ဇာတ်ကောင်အများစုက ဒရိုင်ဘာ၊ စားပွဲထိုး၊ ကုန်စိမ်းသည်၊ ဆေးလိပ်သမ၊ ဆိုက်ကားသမား။

ဒါတွေက ကျွန်တော့်ဘဝတွေလေ။ ကျွန်တော်က ဘဝအတော်စုံခဲ့ဘယ်။ ဒရိုင်ဘာ၊ စားပွဲထိုး၊ ကုန်စိမ်းသည်၊ လေးဆိပ်ပို့သမား၊ ကျောက်ပွဲစား၊ ကားပွဲစား၊ ကျောင်းဆရာ၊ လမ်းဘေးဈေးသည်၊ စာအုပ်ရောင်းသမား၊ ထီဆိုင်အရောင်းစာရေး၊ မီးသွေးသည်၊ ကျူရှင်ဆရာ စသဖြင့် ဘဝသရုပ်ဖော် အင်မတန်ကောင်းတဲ့ 'ကွင်း'ပဲပေါ့။ ကျွန်တော် ဒီဘဝတွေမှာ ကျင်လည်ရတော့ 'လူတန်းစား'ဆိုတာ သိလာတယ်။ 'လူတန်းစား'ညှဉ်'ဆိုတာ သိလာတယ်။ ဒီကတစ်ဆင့် 'လူတန်းစား'တိုက်ပွဲအထိ သဘောပေါက်လာပြီး ငါဘယ်က ရပ်ရမလဲဆိုတာ ခပ်ပြတ်ပြတ်မြင်တယ်။

ဆရာခင်မောင်တိုးက ရပ်တည်ချက်ပြတ်သားတယ်။ ဒါကြောင့် ဘဝသရုပ်ဖော်ဆိုတဲ့ စကားလုံးကိုပဲ သူက ထပ်ရှင်းပြသေးတယ်။

'ဘဝသရုပ်ဖော်'ထဲက 'သရုပ်ဖော်'ဆိုတဲ့ စကားလုံးက 'ဖြစ်ရပ်မှန်'ဆိုတဲ့စကားနဲ့ အဓိပ္ပာယ် ရောထွေးနိုင်တယ်။ 'တိမ်ညွန့်စားအလွှာ'တွေက သူဌေးအကြောင်းရေးရင် 'ဘဝသရုပ်ဖော်ပဲလို့ ပြောကြတယ်။ အပြင်မှာ တကယ်ရှိ၊ တကယ်ဖြစ်တာပဲဗျာ၊ သရုပ်မှန်ပေါ့'လို့ ခပ်ပေါ့ပေါ့ပြောကြတယ်။ တကယ်တော့ 'ဘဝသရုပ်ဖော်'ထဲမှာ 'ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှု၊ လွတ်မြောက်လိုမှု၊ လူဆန်မှုစတဲ့ အခါလက္ခဏာတွေ မလွဲမသွေ ပါဝင်နေရမယ်။

ဆရာခင်မောင်တိုးရဲ့ အယူအဆ ခံယူချက်နဲ့ပတ်သက်ပြီး ပြန်လည်တုံ့ပြန် ဝေဖန်ကြတဲ့အသံတွေ ဆူဆူညံညံရှိလှတယ်။ ဆရာခင်မောင်တိုးက 'ပေဖူးလွှာ'မဂ္ဂဇင်းမှာ ပြောဖူးတယ်။

'အက်စ်အီးပေါ်က ခွေးထက် အမှိုက်ပုံဘေးက ခွေးက ခွေးသဘာဝပိုတယ်'တဲ့။

ဆရာမ ဒေါက်တာမတင်ဝင်းကလည်း 'အဖြူထည်ကို ကြွေးချွတ်ခြင်း' ဆောင်းပါးနဲ့ 'ဘဝရှိတယ်မရှိဘူး' ဆိုတာ ဆရာနဲ့အငြင်းပွားဖူးတယ်။

ဆရာခင်မောင်တိုးရဲ့ စာတီကသာ မိုးမိတ်၊ တကယ်နှစ်ရှည်လများ ကျင်လည်ကျက်စားတာက တောင်ငူမြို့။ ဒါကြောင့် သူက တောင်ငူမြို့သား တစ်ပိုင်းဖြစ်ခဲ့သူ။ တောင်ငူမှာ အလွန်စာဖတ်တဲ့ကျူရှင်ဆရာကြီး 'ဦးလွှာဇော်' နဲ့ ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့ကြတယ်။ ဆရာကြီး ဦးလွှာဇော်က ငြိမ်းချမ်းရေး စာပေဆိုပြီး စာအုပ်ဆိုင်လည်းဖွင့်၊ ကျူရှင်ကျောင်းလည်း ဖွင့်ထားသူပဲ။ ဆရာရဲ့သား ဒေါက်တာလွှာဇော်ဆွေတို့၊ ဒေါက်တာ လွှာဇော်ငွေတို့ကလည်း ပညာထူးချွန်ကြတယ်။ 'ဒေါက်တာလွှာဇော်ဆွေ' က သီချင်းလည်းဆို၊ အယ်ဒီတာလည်း လုပ်သူပေါ့။ သူတို့က 'မြားနတ်မောင်မင်္ဂလာမဂ္ဂဇင်း' ဆိုတာ ကို တည်ထောင်ကြတော့ ဆရာခင်မောင်တိုး(မိုးမိတ်)က အယ်ဒီတာချုပ်ပေါ့။ မြားနတ်မောင်မဂ္ဂဇင်းက နာမည်မှာကိုက မင်္ဂလာမဂ္ဂဇင်းရယ်လို့ တပ်ထား တော့ ထွက်နေကျ၊ ထွက်ပြီးသား မဂ္ဂဇင်းတွေနဲ့တော့ တော်တော်ကို ကွာ ခြားပါတယ်။ ပုံစံတစ်မျိုးနဲ့ ခွဲထွက်လာတယ်လို့ ဆိုရပါမယ်။ ဒါပေမယ့် ဆရာခင်မောင်တိုး ရေးနေကျ 'ဘဝသရုပ်ဖော်' ပြည်သူ့စာပေ ပုံစံမျိုးတော့ မဟုတ်ဘူး။

စာရေးသက် နှစ် ၂၀ ကာလဟာ ကျွန်တော့်အတွက် အပူပင်မဲ့၊ သောကမဲ့ကာလများပါ။ အခု မဂ္ဂဇင်းလုပ်ရတဲ့ကာလကတော့ 'ရေခဲရေ သောက်တာတောင် ပူဆင်းသွားသလိုပဲ ဆရာရေ' လို့ ဆိုပါရစေ။ တခြား ပြည်သူတွေ ပြောသလို မဂ္ဂဇင်းတွေက သုတ်သုတ်သုတ်သုတ်၊ ရှုပ်ရှုပ်ရှုပ် ရှုပ်၊ လှုပ်လှုပ်လှုပ်လှုပ် တွေထဲမှာ ရောမပါအောင် ကြိုးစားနေပါတယ်။ သေသေချာချာ မူချပါတယ်။ လုပ်ငန်းစဉ်သတ်မှတ်၊ ပြင်ဆင်ချိန် အလုံ အလောက်ပေး၊ ထူးခြားမှုအတွက် အာရုံစိုက်ပြီး ကာယအား၊ ဉာဏအား၊ ငွေအား သွန်ပြို ကြိုးစားပါတယ်' လို့ ဆရာခင်မောင်တိုး(မိုးမိတ်)က ပြောဖူး ပါတယ်။ စာရေးဆရာကနေ အယ်ဒီတာအဖြစ် ကူးပြောင်းသွားပုံနဲ့ပတ်သက် ပြီးလည်း 'အဖြူထည်ကြီး' က အဖြူထည်ပိသစ္စာ ခုလိုပြောခဲ့တာ မှတ်မိသေး ပါရဲ့။

‘ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် အယ်ဒီတာအနေနဲ့ ထိုက်တန်တဲ့အရည်အချင်းရှိတယ်လို့ မခံယူပါဘူး။ ထိုက်တန်တဲ့အရည်အချင်း မရှိပေမယ့်လည်း လုပ်ရတာပါပဲ။ တကယ်တော့ ထိုက်တန်တဲ့ အရည်အချင်းမရှိဘဲ နေရာတစ်နေရာ တက်ယူဖို့ဆိုတာ အင်မတန်ကို အရှက်နည်းဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော် ရှက်တတ်ပါတယ်’

အဲဒီအချိန်ကာလ နိုင်ငံအုပ်ချုပ်သူတွေထဲမှာ ဘယ်လိုအရည်အချင်းမှ မရှိဘဲ ‘လူကြီး’တက်လုပ်နေသူတွေရဲ့ ရှက်ကြောပြတ်ကြပုံတွေကို ဆရာခင်မောင်တိုးက ဆက်ပြောနေသေးတယ်။

ဆရာဦးလွင်၏မောင်က ငွေစိုက်၊ ဆရာခင်မောင်တိုး (မိုးမိတ်)နဲ့ ကိုလွင်၏ဆွေက လူအား၊ ဉာဏ်အား စိုက်ထုတ်ကြတဲ့ ‘မြားနတ်မောင်’ မဂ္ဂဇင်းဟာ မြန်မာမဂ္ဂဇင်းလောကမှာ ထူးခြားစွာဝင့်ထည်ခဲ့ပါတယ်။ စာပေရော ယဉ်ကျေးမှာပါ လုံ့လဥဿဟ ရင်းနှီးတည်ဆောက်ကြတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ကောင်းတဲ့ မဂ္ဂဇင်းမို့ ပရိသတ် အတော်အတန် အခိုင်အမာရခဲ့ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ရသစာပေအားနည်းလာပြီး သတင်းဦးစားပေးကျေနပ်တွေ ခေါင်းထောင်စပြုလာတဲ့ ကာလတစ်ခုမှာ မြားနတ်မောင်လည်း ပစ်ကွင်းကို ချိန်ရွယ်တဲ့ လေးနဲ့မြားကို လက်နက်ချ အရှုံးပေးခဲ့ရတာပေါ့။

၁၉၃၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၇ ရက်မှာ မွေးဖွားခဲ့တဲ့ ဆရာခင်မောင်တိုးဟာ ဇာတိမြေ မိုးမိတ်ကနေ ၁၉၅၁ ခုနှစ်ကစပြီး မန္တလေးကို ပြောင်းရွှေ့ပညာသင်ခဲ့။ နောက်တော့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဆက်တက်။ တောင်ငူမှာ သွားပြီး သမ္မတအလွတ် ပညာသင် အထက်တန်းကျောင်းမှာ ကျောင်းအုပ်ရာထူးနဲ့ အင်္ဂလိပ်ဘာသာသင်ပြ။ ၁၉၈၃ ခုနှစ်မှာ ပညာရေးလောကကို စွန့်ခွာပြီး စာပေလောကဝင်ဖို့ ရန်ကုန်ကိုပြောင်း။ မဂ္ဂဇင်းတွေမှာ ဘဝသရုပ်ဖော် ဝတ္ထုတွေရေးရင်း ၁၉၈၄ ခုနှစ်မှာ ‘ရွှင်ပြုံးလှေလာ အင်္ဂလိပ်စာ’၊ ၁၉၈၆ ခုနှစ်မှာ အင်္ဂလိပ်စာ ကိုယ်ပိုင်အတွေး၊ ကိုယ်ပိုင်အရေး၊ ၁၉၉၂ ခုနှစ်မှာ အိန္ဒိယ ရိုးရာခလေးပုံပြင်များ။ အဲဒီကစပြီး နိုင်ငံတကာပုံပြင်စာအုပ်တွေ ဆက်တိုက်ရေးခဲ့တာပေါ့။

ဆရာခင်မောင်တိုး(မိုးမိတ်)က ပုံပြင်စာအုပ်တွေအပြင် ဟာသပေါင်းချုပ်စာအုပ် တော်တော်များများလည်း ရေးခဲ့တယ်။

- အမြင်အကြားပါဗျ လင်မယားဟာသ (၂၀၀၀)
- အနောက်ကမ္ဘာက ကပေါက်တိကပေါက်ချာဟာသ (၂၀၀၁)
- ဖတ်တိုင်းရယ်ဟာသများ (၂၀၀၁)
- ရယ်ရတယ်နော်ဟာသများ (၂၀၀၂)
- ကားလောက ဟာသများ (၂၀၀၂)
- စားဝင်အိပ်ပျော်ဟာသများ (၂၀၀၂)
- ဘဝထဲက ဟာသများ (၂၀၀၃)
- ရယ်ရမောရ လူ့ဘဝဟာသများ (၂၀၀၄)
- ပြုံးစေရယ်စေ ဟာသများ (၂၀၀၄)
- အမေပြောတဲ့ အမောပြေဟာသများ (၂၀၀၄)
- ဘဝလေးထဲမှာ ပျော်စရာ (၂၀၀၄)
- (ပြုံးတော်မူဟာသများ) ၂၀၀၅
- ဧည့်ခံဟာသများ (၁) မှ (၈) (၂၀၀၆-၂၀၀၇)

ဘယ်သူတွေ ဘာအတွက်ပဲ စိတ်ညစ်နေနေ ဆရာခင်မောင်တိုး (မိုးမိတ်) စကားပိုင်းထဲဝင်လာရင် ဟာသမျိုးစုံ တရစပ်ပြောတတ်တဲ့ သူကြောင့် အပျော်တွေ ကူးစက်ကုန်ကြတာချည်းပဲ။ အထူးသဖြင့် ညနေပိုင်း ယမကာပိုင်းတွေမှာတော့ သူပါမှ ပွဲစည်တာကလား။

ကျွန်တော်လုပ်ကိုင်တဲ့ ပညာရေးသုတေသန ဗျူရိုရုံးနဲ့ ဆရာခင်မောင်တိုးတို့နေတဲ့ ကမာရွတ် ဝဂ္ဂီရပ်ကွက်က မျက်နှာချင်းဆိုင် ဓားလွယ်ခုတ်ဆိုတော့ ပြည်လမ်းမကြီး တစ်ဖက်ကမ်းကူးလိုက်တာနဲ့ ရောက်သွားတဲ့နေရာ။ အဲဒီရပ်ကွက်မှာ စာရေးဆရာတွေ တစ်ပြိုင်တစ်ခေါင်းကြီး နေကြလေရဲ့။ ဆရာစိန်ခင်မောင်ရီ၊ ဆရာမောင်စွမ်းရည်၊ ဆရာမောင်အောင်မွန်၊ ဆရာမောင်မြင့်မြတ်၊ ဆရာမရွှေကူမေနှင်း၊ ဆရာပျဉ်းမနားမောင်နီသင်း၊ ကဗျာဆရာမောင်ခင်သာ၊ ကဗျာဆရာ ဇော်နောင်၊ ဆရာခင်မောင်တိုး(မိုးမိတ်)၊ ဆရာသခွပ်နီ။ ဒီဆရာတွေ၊ ဆရာမတွေအားလုံး ကျွန်တော်ရှိရာ ပညာရေးတက္ကသိုလ်က ဒေါ်တင်ထမင်းကြော်ဆိုင်၊ ကိုတင်ဝင်း အကြော်ဆိုင်၊ အငယ်လေး လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ကို လာကြ။ ဒါမှ သူတို့ဆုံကြရာ မြန်မာ့အသံဘေးက 'မြ' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ လှည်းတန်းစေတနာရှင်ဆိုင်၊ ကိုယုန်လေး ခေါင်ဆွဲ

ဆိုင်မှာ စကားဝိုင်းဖွဲ့ကြ။ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်နှစ်ဆယ်ကျော်၊ အစိတ်။ ကာယ
အား၊ ဉာဏအား အတက်ကြွဆုံး လူလတ်ပိုင်းအရွယ်တွေ။ စာပေအနုပညာ
သံယောဇဉ်တစ်ခုတည်း အရင်းတည်ပေါင်းသင်း ဖြူစင်ပွင့်လင်းချစ်ခြင်းတို့
ထုံမွမ်းကြည်နူး ပီတိအဟုန်လွမ်းခြုံလို့ပေါ့။

အခု ဆရာမောင်စွမ်းရည်နဲ့ ဆရာမောင်အောင်မွန်တို့က အမေရိကမှာ
အခြေချ။ ဆရာ စိန်ခင်မောင်ရီ၊ ဆရာမောင်မြင့်မြတ်၊ ဆရာပျဉ်းမနား မောင်
နီသင်း၊ ဆရာသခွပ်နီ၊ ဆရာခင်မောင်တိုး(မိုးမိတ်)တို့က သံသရာခရီးကို
ခြေဆန့်သွားကြ။

ခုလို နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ စစ်ရေးတွေ အဖြေရှာမရ။ ကိုဗစ်(၁၉)
နဲ့ ကိုယ်စိတ်မကြည်လင်၊ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ချုံးချုံးကျနေတဲ့ ကာလမျိုးမှာ
အဖြူထည်ကြီး ခင်မောင်တိုး(မိုးမိတ်)ရဲ့ ဟာသတွေကို ပိုလို့ငတ်မွတ်တောင့်
တနေလေရဲ့။



လျင်းဘောင်းဘီဝတ် ကဗျာဆရာ

၁၉၇၄။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၄၆ နှစ်။

ရန်ကုန်မြို့၊ မင်္ဂလာတောင်ညွန့် ရဲစခန်းနှင့် စားလွယ်ခတ်၊ တရုတ် သင်္ချိုင်းနဲ့ မျက်နှာချင်းဆိုင် ဗာဒံပင်အရိပ်အောက်မှာ စားပွဲတစ်လုံး၊ ကုလား ထိုင်သုံးလေးလုံးနဲ့ စားပွဲပေါ်မှာက စစ်တုရင်ခုံ။

မိုးဝေစာပေမဂ္ဂဇင်း။

မိုးဝေကို လာကြတဲ့ ကဗျာဆရာတော်၊ စာရေးဆရာတွေ စုတုရင်ထိုးကြ တာ လူကိုမစဲဘူး။ စစ်တုရင်ဒိုင်ခံထိုးသူက ကဗျာဆရာ မောင်လေးအောင်။ သူက 'နစ်ဆင်နဲ့ စစ်တုရင်ထိုးခြင်း' ကဗျာတောင် ရေးသွား။

မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာချုပ်က ဆရာနတ်ရွယ်။ ဒါပေမယ့် မိုးဝေမှာ အချိန်ပြည့်ရှိကြတာက ကဗျာဆရာ မောင်လေးအောင်နဲ့ မောင်သင်းခိုင်ပဲ။

မိုးဝေနေရာ ကျဉ်းကျဉ်းလေးမှာ လာကြတဲ့ ကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာ တွေက နေရာအနှံ့ကပဲ။ မနက် ၁၀ နာရီလောက်ဆိုရင် မိုးဝေတိုက်ရှေ့မှာ လူစုံနေပြီ။ ဝတ္တလစ်မှာနေတဲ့ အောင်ခြံမိုးနဲ့ လှည်းတန်းမှာနေတဲ့ သခွပ်နီတို့ ဆိုရင်လည်း မိုးဝေကို နေ့တိုင်းလာကြတယ်။ အုတ်ကျင်းက အောင်ကျော်ဦး၊ အောင်သိမ်းဦး၊ ကြည်တင်ဦး၊ ဂေါ်ရာကုန်းက ဖော်ဝေး၊ မင်္ဂလာခုံက အုန်း သစ်၊ စမ်းချောင်းက ညွန့်သစ်၊ အလုံက လင်းသူနဲ့ ကျွန်တော်။ တက္ကသိုလ် တက်နေတဲ့ ချစ်ဦးညို၊ ထွန်းရောင်။ ပြည်က မောင်ချောနွယ်နဲ့ သိဒ္ဓတ္ထိလှိုင်။ မြင်းခြံက မောင်လူမိုန်၊ မောင်လှဝင်း။ ညနေကျရင် မောင်လေးအောင်၊ မောင်သင်းခိုင်တို့ ဦးဆောင်။ ပုဇွန်တောင် မီးရထားသံလမ်းဖြတ်ပြီး ပုဇွန် တောင် ကိုချီတက်ကြ။ အဲဒီတုန်းက အရက်ဖြူတစ်ပက်ကို ပြားသုံးဆယ်။

ကိုသင်းခိုင်က ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်တွေကို တသသ လွမ်းမောရီဝေ
ပြောနေတယ်။ သူ့မျက်လုံးက ကျွန်တော့်ကို ကြည့်ပေမယ့် ကျွန်တော့်ကို
မြင်ပုံမရဘူး။ ကျွန်တော့်ကိုကျော်ပြီး မိုးဝေက သူ့ရဲဘော်ကြီးတွေကို မြင်
ယောင်နေပုံရတယ်။ မောင်လေးအောင်၊ မောင်စိမ်းနီ၊ ထွန်းရောင်၊ ဖော်ဝေး၊
သခွပ်နီ၊ မင်းသစ်၊ လင်းသူ၊ အောင်ကျော်ဦး၊ မောင်ပြုပြင်၊ ကြည်တင်ဦး၊
ညွန့်သစ်၊ ပန်းချီရွှေမောင်မောင်၊ ပန်းချီဝသုန်၊ မောင်လူမှိန်။

ကိုသင်းခိုင်က ကျွန်တော့်ထက် အသက် ၁၀ နှစ်လောက်ကြီးတယ်။
သူက ကျွန်တော်နေတဲ့ မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ် (၁၀၈)လမ်းအပေါ်
ဘလောက်မှာ နေခဲ့ဖူးတယ်။ သူ့ဇနီးက နာမည်ကျော် ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ
(ဦး)ချစ်ခင်ရဲ့ သမီးပဲ။ ကိုသင်းခိုင် ကဗျာရေးတာ တော်တော်စောတယ်။
၁၉၅၅ ခုနှစ်လောက်ကလို့ ပြောရင်ရမယ်။ သူ့ကဗျာ ပထမဆုံးပါလာတာက
ဆန်းညွန့်ဦးမဂ္ဂဇင်းမှာ။ အဲဒီတုန်းက ဆန်းညွန့်ဦး မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာက
ဘခြားသူမဟုတ်ဘူး။ မင်းသားကြီး မြတ်လေးလေ။ အဲဒီကနေ ကိုသင်းခိုင်
ကဗျာတွေကို ပြည်သူ့ဂျာနယ်မှာ အတွေ့ရများလာတယ်။ ပြီးတော့ သွေး
သောက်မဂ္ဂဇင်းပေါ့။ အဲဒီအချိန်က သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်းကို ပျဉ်းမနားက
ထုတ်တာလားလို့တောင် မေးယူရတယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ သွေးသောက်
မဂ္ဂဇင်းမှာ ပျဉ်းမနားက ကဗျာဆရာတွေ အုံနဲ့ကျင်းနဲ့ ရေးကြလို့ပဲ။ တိုင်းရင်း
မေမဂ္ဂဇင်းမှာလည်း ကဗျာတွေရေးတယ်။ အဲဒီခေတ်က တိုင်းရင်းမေမှာ
ကဗျာပါမှ ကဗျာတန်းဝင်တယ်လို့ သတ်မှတ်ကြ၊ ပြောစမှတ်ပြုကြတဲ့အထိ
တိုင်းရင်းမေမှာ ကဗျာကောင်းတွေ များများပါတယ်။

တစ်ခုသတိထားမိတာက အဲဒီအချိန်ကာလက ကလောင်နာမည်တွေ
ကလည်း 'မောင်'ပါတာ များတယ်။ မောင်သာရ၊ မောင်နေမျိုး၊ မောင်စည်
သူ၊ မောင်ဆွေတင့်၊ မောင်မြင့်မြတ်၊ မောင်ယဉ်မွန်၊ မောင်ကြည်မွန်၊ မောင်
ယဉ်ကြူး၊ မောင်စွမ်းရည်၊ မောင်သာနိုး၊ မောင်ပြုပြင်၊ မောင်ယဉ်မြင့်၊
မောင်လေးအောင်၊ မောင်သင်းခိုင်။

၁၉၅၆-၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာ မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကဗျာဆရာအသင်း
ချုပ်ဆိုတာ ပေါ်လာတယ်။ ဥက္ကဋ္ဌက ကဗျာဆရာဒေါင်းနွယ်ဆွေ။ အတွင်း
ရေးမှူးက ဆရာနေသွေးနီ။ ၁၉၅၇ ခုနှစ်မှာ ပျဉ်းမနားကဗျာဆရာအသင်းကို

ဖွဲ့စည်းပြီး မြန်မာနိုင်ငံလုံးဆိုင်ရာ ကဗျာဆရာအသင်းချုပ်နဲ့ ဆက်သွယ်ကြ
 တယ်။ အဲဒီအချိန်က နယ်က ကဗျာဆရာအသင်းတွေထဲမှာ အားအကောင်း
 ဆုံးက ပျဉ်းမနားပဲ။ ဓနုဖြူမှာလည်း ဓနုဖြူကျော်ထွန်းတို့၊ တောင်ငူမှာလည်း
 မောင်လူသော် (ကေတု) တို့၊ ကေတုဘုန်းသော်တို့၊ ဗုံရွာဆိုရင်လည်း သလ္လာ
 မြေ ယုလွင်၊ သလ္လာစောတို့ ဦးဆောင်ကြတာပေါ့။

ကိုသင်းခိုင်တို့ရဲ့ ပျဉ်းမနားက ကဗျာဆရာအသင်းက ကဗျာလှုပ်ရှား
 မှု အနေနဲ့ ကဗျာစာအုပ်တွေ အများကြီးထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့တာလည်း မှတ်တမ်း
 တင်ရမယ်။ လွတ်မြောက်ရေးကဗျာ(၁၉၆၀)၊ စောင်းခတ်သံလင်္ကာများ(၁၉၆၁)၊
 ခေတ်ရေစီး (၁၉၆၃) စတာတွေပေါ့။ ပျဉ်းမနားမှာက ကဗျာရွတ်ပွဲတွေ
 ကျင်းပနိုင်တဲ့အထိ ကဗျာဆရာတွေရဲ့ လှုပ်ရှားမှုက နိုးကြားတက်ကြွလှ
 တယ်။

* ကျွန်တော်တို့ ကဗျာရေးစက ကဗျာဆိုတာ စာမူခရဖို့ မပြောနဲ့
 မေတ္တာလက်ဆောင် စာအုပ်တောင် မရကြဘူး။ ကိုယ့်ကဗျာပါရင် ကိုယ်တိုင်
 စာအုပ်ဝယ်ဖတ်ရတယ်။ ကဗျာကို အဖြည့်ခံသဘောမျိုးနဲ့ပဲ သုံးကြတာလေ။
 နောက်ပိုင်းကျမှ ရှုမဝနဲ့ သွေးသောက်မဂ္ဂဇင်းက ကဗျာပါရင် စာအုပ်ပို့ပေး
 တာ။ ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်ကျတော့ ကဗျာဆရာအသင်းချုပ် နှစ်ပတ်လည် ညီ
 လာခံမှာ အဆိုတစ်ခု တင်သွင်းတယ်။ ကဗျာပါရင် စာမူခပေးဖို့ မဂ္ဂဇင်း
 အသီးသီးကို မေတ္တာရပ်ခံတဲ့အဆိုပဲ။ အဲဒီကစပြီး မဂ္ဂဇင်းတိုင်းက ကဗျာ
 စာမူခတွေ ပေးလာကြတယ်။ ကဗျာတစ်ပုဒ် ၁၀ ကျပ်*

ကိုသင်းခိုင်တို့ တိုက်ယူမှရသည့် ကဗျာစာမူခသမိုင်းကို မှတ်တမ်း
 တင်ရပါမည်။

* လက်ဖက်ရည်တစ်ခွက် ပြား ၃၀၊ အရက်တစ်ပက် ပြား ၃၀ ၊ ဒူး
 ယားတစ်လိပ် ၁၅ ပြား၊ ရွှေခြူးဆေးပေါ့လိပ်၊ ၁၀ ပြားဖိုး သုံးလိပ်ရတဲ့ခေတ်
 ကာလမှာ ကဗျာတစ်ပုဒ် ၄၅ ၁၀ ကျပ်ဆိုတာ မနည်းဘူးဗျ။ ခုခေတ် ကဗျာ
 စာမူခနဲ့ ခုခေတ်ကုန်ဈေးနှုန်းနဲ့ကြည့်ရင် နည်းလိုက်တာ လို့ ကိုသင်းခိုင်က
 တွက်ပြပါတယ်။

၁၉၆၂ ခုနှစ် အမျိုးသားညီလာခံ မကျင်းပမီ ကဗျာဆရာအသင်းတွေ
 များလာတယ်။ ကဗျာဆရာအသင်းချုပ်ကနေ ဆရာဒေါင်းနွယ်ဆွေထွက်ပြီး

ပြည်သူ့ကဗျာဆရာ အင်အားစုဆိုတာ ထပ်ဖွဲ့တယ်။ ကိုသင်းခိုင်ကလည်း မြန်မာကဗျာဆရာသမဂ္ဂဆရာ ဖွဲ့တယ်။ ဥက္ကဋ္ဌက ဆရာဒဂုန်တာရာ၊ အတွင်း ရေးမှူးက ဆရာနေသွေးနီ၊ တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူး မောင်လေးအောင်၊ ဗဟို ဦးစီးအဖွဲ့ဝင်တွေက ဆရာမင်းလှညွန့်ကြူး၊ ဆရာမောင်လင်းယုန်(ရှမ်းပြည်)၊ မောင်သင်းခိုင်တို့။

* ကိုသင်းခိုင်အနေနဲ့ ကိုယ်တိုင်ဖြတ်သန်းခဲ့ရတဲ့ ကဗျာလှုပ်ရှားမှုခေတ် တွေကို စာတစ်စောင်ပေတစ်ဖွဲ့ ရေးရင် သိပ်တန်ဖိုးရှိမှာပဲဗျာ* လို့ ကျွန်တော် သူ့ဆီက ငုံ့ငုံ့လင့်လင့် တောင်းဆိုပါတယ်။

* စိတ်ကူးထဲကတော့ ရှိတာပဲ။ တချို့လည်း သိပ်မမှတ်မိတော့ဘူး။ ဖြည်းဖြည်း ပြန်စဉ်းစားကြည့်ရမှာပဲ* လို့ သူက ချင့်ချင်တွေးတွေး ပြောပါတယ်။

* ကျွန်တော်အားရင် ခင်ဗျားကို လာမေးပါ့မယ်ဗျာ။ တိပ်ခွေနဲ့ သွင်း ထားမယ်။ မှတ်မိသမျှက မှတ်တမ်းပေါ့။ အဲဒါမျိုးကို နိုင်ငံတကာ စာကြည့် တိုက်တွေမှာတော့ 'ပါးစပ်ရာဇဝင်' Oral History လို့ ခေါ်တယ်။ ပညာရှင် တေါရဲ့ နှုတ်ထွက်စကားတွေကို မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ရတာ'

ပြောသာပြော။ ကျွန်တော်လည်း ကြားထဲမှာ မအားလို့မလုပ်ဖြစ်။ ကိုသင်းခိုင်ကလည်း အသက် ၈၀ နားနီးတော့ သတိက သိပ်မကောင်းတော့။ ဒီလို တာဝန်မျိုး အချိန်ရှိခိုက် ကျွန်တော်တို့ မလုပ်ဖြစ်ခဲ့တာ။ မြန်မာစာပေ သမိုင်း ကွက်လပ်ကြီးဖြစ်သွားတာပါပဲ။

ဒါပေမယ့် ကျွန်တော် အရေးကြီးတဲ့အချက် တစ်ခုတော့ ကိုသင်းခိုင်ကို မေးဖူးပါတယ်။

'မိုးဝေ ကဗျာခေတ် ရှိ၊ မရှိ'

* အိပ်နေတဲ့ မိုးဝေကဗျာကို သွားနှိုးတဲ့သူက မောင်စွမ်းရည်ပဲ။ အဲဒါ ကလည်း ကိုဟိန်းလတ်ရဲ့ အင်တာဗျူးတစ်ခုမှာ ပြောခဲ့တာပဲ မဟုတ်လား။ ကျွန်တော့်အနေနဲ့ ဘယ်လိုမှ မခံစားရဘူး။ မောင်စွမ်းရည်မှာလည်း ပြောပိုင် ခွင့်ရှိတယ်။ သူ့အခွင့်အရေးပဲ၊ ပန်းတိုင်းပွင့်ပါစေပေါ့ဗျာ'

မိုးဝေကဗျာ မရှိဘူးလို့ မောင်စွမ်းရည် ပြောခဲ့တာကို ရုပ်ရှင်တေး ကဗျာ မဂ္ဂဇင်းကနေပြီး ထွန်းရောင်က ချေပတယ်။ မိုးဝေကဗျာ ပြဿနာက

အဲဒီကစတာပဲ။ နောက်တော့ ရွာရိုးကိုးပေါက် ရောက်တော့တာပဲပေါ့ဗျာ။ စာပေလောကထဲမှာ မိုးဝေကဗျာရှိတယ်။ မရှိဘူး။

၁၉၈၄ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလထုတ် မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း လ (၂၀၀) ပြည့် ထဲမှာ မင်းလှညွန့်ကြူးက 'ယနေ့ မြန်မာကဗျာ' ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးရေးခဲ့တယ်။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ် တစ်ပိုက်က နယ်တွေမှာကျင်းပတဲ့ စာဆိုတော်နေ့ စာပေဟောပြောပွဲ အတော်များများမှာ လူငယ်ကဗျာ ဝါသနာရှင်တွေက ဆွေးနွေးမေးမြန်းကြတဲ့အခါ မိုးဝေကဗျာဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းကို သတိထားမိတယ်လို့ ရေးခဲ့တယ်။

ဗီယက်နမ်အရေး၊ ကျူးကျော်စစ်၊ နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေး၊ အမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေး တိုက်ပွဲဆိုတဲ့အသံတွေ တော်လှန်သံလို မြည်ဟည်းနေတယ်။ ဒီအဖြစ်အပျက်တွေကို မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းပါ ကဗျာတော်တော်များများမှာ ထင်ဟပ်ဖော်ပြခဲ့တာကို ရှားရှားပါးပါး တွေ့ရတယ်လို့ မင်းလှညွန့်ကြူး ဆောင်းပါးမှာ ပါတယ်။ ဒါဟာ မိုးဝေကဗျာဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်း ပေါ်ထွက်လာခြင်းရဲ့ အကြောင်းတစ်ရပ် ဖြစ်နိုင်တယ်လို့ မင်းလှညွန့်ကြူးက သုံးသပ်ရှုမြင်ခဲ့တယ်။ ဒါဟာ ပကတိ ရုပ်ဝတ္ထုအခြေအနေတစ်ရပ်ကို သမိုင်းအရေးအမြင်နဲ့ ကောက်ချက်ဆွဲထားတာပဲ။ နောက်ပိုင်းမှာ စာရေးဆရာ လင်း(ဆေး-၁)ကလည်း 'မိုးဝေကဗျာ ဗေဒါပွင့်သစ်' ဆိုပြီး ဆောင်းပါးရေးတာ ဖတ်ဖူးတယ်။ မိုးဝေကဗျာဆိုတဲ့ အသုံးအနှုန်းက မိုးပေါ်က ကျလာတာ မဟုတ်ပါဘူး။ ပေါ်ထွက်လာတဲ့ အသံပါဗျာ။

ကိုသင်းခိုင်နဲ့ ကျွန်တော်က အတော် ပဋ္ဌာန်းဆက်နီးတယ်ဆိုရမယ်။ မင်္ဂလာတောင်ညွန့် ၁၀၈ လမ်းမှာ အထက်လမ်း၊ အောက်လမ်းနေခဲ့။ မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းမှာ အတော် တပူးတွဲတဲ့နေ့ရတဲ့အပြင် ကျွန်တော် ပျဉ်းမနားရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်ကို တာဝန်နဲ့ပြောင်းရတော့ ပိုပြီးတွဲဖြစ်တယ်။ သောကြာနေ့ ညနေတိုင်း ကျွန်တော် ပျဉ်းမနားရောက်တယ်။ သောကြာ၊ စနေ၊ တနင်္ဂနွေညတွေမှာ ပျဉ်းမနားမှာနေတပြီး တနင်္ဂနွေ မနက်ရုံးတက်ချိန်ကျမှ ရေဆင်းကို ပြန်တယ်။ ပျဉ်းမနားမှာ ရှိနေတုန်း စတည်းချတာတော့ ကိုသင်းခိုင်အိမ်ပေါ့။ ကိုသင်းခိုင်က မနက်ဆို ဈေးအမြဲသွားတယ်။ ဝက်ခြေဝက်လက်၊ အမဲအူ စတာတွေ ဝယ်တယ်။ တစ်နေ့ကုန် ဈေးတလုံးလုံးနဲ့ ချက်ပြုတ်။

ညနေ ၅ နာရီလောက်ဆို ဝိုင်းစတော့တာပဲ။ မောင်လေးမွန်၊ ဇော်(ပျဉ်းမနား)၊ ဝင်းမောင်ထိုက်၊ ကျော်မင်းဟန်၊ ဇော်ဝင်းကိုတို့နဲ့ပေါ့။ ရေဆင်းတက္ကသိုလ်က ကျွန်တော့်အခန်းလည်း သူတို့လာကြ။ အဓိက ပြောကြတာက စာပေအနုပညာနဲ့ နိုင်ငံရေးပေါ့။ မှတ်မှတ်ရရ ၁၉၇၄ ခုနှစ်မှာ ပျဉ်းမနားကို ဆရာ ဒဂုန်တာရာနဲ့ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်တို့ လာကြတယ်။ ကျွန်တော်ရှိနေတဲ့ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်ကိုလည်း တကူးတက ပင်ပန်းကြီးစွာ လာကြသလို ညနေဘက်တွေမှာလည်း ပေါင်းလောင်းမြစ်နံဘေးမှာ စာပေအနုပညာ ဆွေးနွေးကြတာတွေက တကယ် သတိရတမ်းတစရာတွေ ပဲပေါ့။ မောင်သင်းခိုင်၊ ဇော်(ပျဉ်းမနား)၊ အောင်ဇင်မင်း၊ အောင်ငြိမ်း၊ ကျော်မင်းဟန်၊ ဝင်းမောင်ထိုက်၊ ဇော်ဝင်းကို၊ ကျွန်တော်တို့၊ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်က လူငယ်တွေရဲ့ ကဗျာတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ သူ့အမြင်တွေကို ပြောတယ်။ တိုက်တွန်းအားပေးတယ်။ ဆရာဒဂုန်တာရာကလည်း ကဗျာရေးရာ ပြဿနာတွေနဲ့ပတ်သက်လို့ နည်းလမ်းတွေ ညွှန်ပြတယ်။ ပြီးတော့ သဘောတရားရေးရာတွေ။ (ဒါကလည်း အဲဒီတုန်းက မပါမဖြစ်တဲ့ကိစ္စ) ဇော်ဝင်းကိုကတော့ အဲဒီပေါင်းလောင်းမြစ်ကမ်းဘေးက စကားဝိုင်းကို 'စကားဝိုင်းသည် လေမုန်တိုင်းတိုက်ခတ်သလို တဝန်းဝန်း၊ တဒိုင်းဒိုင်း။ ထို့နောက်တွင်တော့ ကဗျာရွတ်သံများ၊ ပွင့်အန်ပေါက်ကွဲသော ရင်ခွန်သံများ' လို့ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါတယ်။

ကိုသင်းခိုင်ရဲ့ နာမည်ရင်းကို ကိုမြင့်ဦးပါ။ ဒါပေမယ့် သူ့ကို ရင်းနှီးသူအားလုံးကတော့ ဗိုလ်ကြီးလို့ပဲခေါ်ကြတယ်။ သူကမှ ဗမာပြည်ရဲ့ကတယံကဗျာဆရာအစစ်လို့ ပြောရမယ်။ တစ်သက်လုံး ကဗျာရေးတဲ့အလုပ်ပဲလုပ်လို့ပါ။ ဆောင်းပါးရေးတာတောင် ကဗျာနဲ့ ပတ်သက်တာပဲ ရေးတဲ့သူ။ ၁၉၅၅ ခုနှစ်ကတည်းက ကဗျာရေးခဲ့သူ၊ တော်လှန်ကဗျာရဲ့ ကဗျာပုံကိုင်အယ်ဒီတာ၊ ကဗျာအသင်းအဖွဲ့ အားလုံးလိုလိုမှာ တက်ကြွ လှုပ်ရှားခဲ့သူ။ အသက်အရွယ်အရရော အတွေ့အကြုံနဲ့ သမ္မာအရပါ ကဗျာခေါင်းဆောင်နေရာကို အလိုလိုရပြီးသူပါ။ ဒါပေမယ့် သူ့မှာ ထူးခြားချက်က သူ့ကိုယ်သူ ရှေ့တန်းမတင်တတ်တာပဲလို့ အားလုံးက ပြောကြတယ်။ သူ့အသက် ၄၀ လောက်တုန်းကလည်း သူ့ထက် အသက် နှစ်ဆလောက်ငယ်တဲ့သူတွေနဲ့ လည်ပင်းဖက် တွဲတာပဲ။ အခု အသက် ၈၀ အရွယ်မှာလည်း အသက် ၂၀

လူငယ်ကဗျာဆရာလေးတွေနဲ့ လည်ပင်းဖက် ခွက်လှည့်လိုက်ပဲ။ သူ နည်းနည်း ရီဝေလာရင် သူ့ရဲဘော်တွေရဲ့ လက်ကို အတင်းဖျစ်ညှစ်ပြီး ‘ချစ်တယ်ဗျာ’ လို့ လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ ပြောတတ်လေရဲ့။ မျက်နှာကြီးက ဝင်းပပြုံးချိုလို့။ မျက်ဝန်းမှာတော့ အရည်ကြည်တွေလဲနေ။ သူ့ကို ကဗျာဆရာတွေက ချစ်ကြတယ်။

သူ့အိမ်ရှေ့ လသာဆောင်မှာ မအိပ်ဖူးတဲ့၊ ကဗျာမရွတ်ဖူးတဲ့ လူငယ် ကဗျာဆရာဆိုတာ ရှားပါတယ်။ တစ်ခေတ်တစ်ခါကဆိုရင် မောင်သင်းခိုင် အိမ် လေသာဆောင်မှာ ‘ထုံ’ မဝင်ဖူးရင် ကဗျာဆရာ မဖြစ်သလောက်လို့ တောင် ဇော်ဝင်းကိုက ရေးခဲ့ဖူးသည်။

ယခင်က ပုဆိုးနဲ့ပဲ မြင်နေကျဖြစ်တဲ့ ကဗျာဆရာ ကိုသင်းခိုင်ကို အခုနောက်ပိုင်း နှစ် ၂၀ လောက်မှာ ဂျင်းဘောင်းဘီ အမြဲဝတ်တာပဲ တွေ့ရတတ်တယ်။ ကဗျာဆရာ ‘ရိုးဘတ်’ ရဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ထဲမှာ-

သူ့ထက် အသက် ၂၀၊ ၃၀ ငယ်သူတွေကိုလည်း ညီအစ်ကိုလိုပေါင်း
အနုပညာ ခေါင်းလောင်းထိုးပြီး
ခေါင်းလောင်းကို အသက်သွင်း
ရန်ကုန်ကိုဆင်း ‘သိမ်းပိုက်’ ပြီး
ဧရာဝတီခရီးသည်ကြီး
လူငယ်တွေကို အနုပညာရေးသာမက
နိုင်ငံရေးအယူအဆပါ အမွေပေး
ဗိုလ်ကြီးက ပြောဖူးတယ်
ကဗျာဆိုဆရာတာ
ဘယ်အလံအောက်မှာမှ မရှိဘူး
‘ဒီမိုကရေစီရမှ ဂျင်းပင်ချွတ်မယ်ဆိုတဲ့ လိုဂို’ ကဗျာနဲ့ ကဗျာဆရာ
မောင်သင်းခိုင်မွေးနေ့ ဂုဏ်ပြုတဲ့ကဗျာပေါ့။

ခုထိ မောင်သင်းခိုင် ဂျင်းပင်မချွတ်သေးတာ မြန်မာပြည် ဒီမိုကရေစီ မရသေးတာ သေချာနေရောသလား။

(၂၁-၃-၂၀၂၀ မှာ အသက် ၈၀ ပြည့်တဲ့ မောင်သင်းခိုင်သို့)



မြသီလာအလွမ်းပြေနှင့် မြသီလာရဲ့ အဝေးမှာ

မိမိရွေးချယ် ပေါင်းသင်းခဲ့သူ အများစုက စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာများဖြစ်ကြ၍ သူတို့နှင့် တွေ့ဆုံစကားပြောရလျှင် ပျော်သည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ရှိရာ စာပေဝိုင်းတွေကို သွားသည်။ တကူးတက တွေ့ဆုံစကားစမြည် ပြောရသည်ကိုပင် အရသာတစ်ခုပမာ ခံစားမိသည်က ကြာပြီ။

ယခုတလောတွင် အဝေးတစ်နေရာ၊ ရေခြားမြေခြား ရောက်နေသည့် မိတ်ဆွေ စာရေးဆရာများကို အထူးတလည် လွမ်းမိနေသည်။ အသက်အရွယ်အများစုက တတိယအရွယ်တွေမို့ ငါ့ရဲ့ လက်ကျန်သက်တမ်းလေးများ သူတို့နှင့် ပြန်မှတွေ့ပါ့မလားဆိုသည့် စိတ်က စိုးတထိတ်ထိတ်။

ဆရာတင်မိုးတို့ ဆရာမောင်သာရတို့နှင့် ပြန်ဆုံမည့်ရက်ကို လက်ချိုးစောင့်မျှော်ရင်း ဆရာတို့က အမေရိကမှနေ၍ လမ်းခွဲနှုတ်ဆက် ထွက်သွားကြလေပြီ။ ယခု အမေရိကန်တွင် နေထိုင်နေကြသော ဆရာမောင်စွမ်းရည်၊ ဆရာမောင်အောင်မွန်၊ ခက်မာ၊ မေငြိမ်း၊ မိုးချိုသင်း၊ မောင်သစ်ဆင်းတို့နှင့် ပြန်ဆုံချင်သေးသည်။ သြစတြေးလျမှာက မြင့်သန်းတို့၊ သာထက်အောင်တို့၊ တရုတ်ပြန်ရောက်နေသော ဖိုးသံချောင်းတို့ ဝင်းတင့်ထွန်းတို့၊ ငြိမ်းချမ်းသူတို့၊ ယခင်နှစ်က မေငြိမ်း မြန်မာပြည်ခေတ္တပြန်လာစဉ် သုံးလေးခါ ဆုံကြသည်။ ယခင်တစ်ခေါက် လာတွေ့တုန်းကလည်း သူက အမြဲပင် ဖုန်းဆက် အကြောင်းကြား၍ တွေ့ကြစမြဲ။

‘အသံသစ်ပြတိုက်’ ခေါ် အဆိုကျော် ဇော်ဝင်းထွဋ်၏ ရုပ်ပုံလွှာစာအုပ် ဒုတိယအကြိမ်ထုတ် အခမ်းအနားတက်တော့ ‘ဇော်ဝင်းထွဋ်’ ပါ ရောက်လာ

သည်။ ဤစာအုပ်ကို 'မေငြိမ်း' ရေးမည်ဟု ကျွန်တော့်ကို စပြောတော့ ကျွန်တော်က သူ့ကို ခါးခါးသီးသီးပင် တားဆီးသည်။

'မေငြိမ်းက ဝတ္ထုရေးတဲ့နေရာမှာ အစွမ်းထက်တာ ကျွန်တော်သိ တယ်။ ဒါပေမယ့် အခုချိန်မှာ အတ္ထုပ္ပတ္တိတော့ မကိုင်နဲ့ဦး။ ရှင်းရှင်းပြောရရင် အတ္ထုပ္ပတ္တိတစ်စောင်တစ်ဖွဲ့ ပြုစုဖို့က ကလောင်က နုသေးတယ်။ အသက် ငယ်သေး၊ အတွေ့အကြုံ နည်းသေးတယ်။ အထူးသဖြင့် ဇော်ဝင်းထွဋ်က သက်ရှိပုဂ္ဂိုလ်။ လူငယ်ထုတစ်ရပ်လုံးက ကိုးကွယ်နေတဲ့သူ။ သူ့အကြောင်း ရေးတာ အတိမ်းအစောင်းခံလို့ မဖြစ်ဘူး'

ကျွန်တော်ပြောတာကို မေငြိမ်းက ခေါင်းတဆတ်ဆတ်ငြိမ့်ပြီး နား ထောင်နေသည်။ ဘာတစ်ခွန်းမှ ပြန်လည်တုံ့ပြန်ဆွေးနွေးခြင်း မပြု။

နောက်တစ်လကြာတော့ 'တူဒေးစာအုပ်တိုက်မှ ထွက်လာသည်။ မေငြိမ်း၏ 'အသံသစ်ပြတိုက်' တဲ့။

သူတစ်ပါးပြောစကားကို နားထောင်ချင်ယောင်ဆောင်ပြီး ကိုယ်လုပ် ချင်တာပဲ လုပ်တတ်သူ 'မေငြိမ်း' အစစ်ပေပဲ။

မေငြိမ်းနှင့် ကျွန်တော် စသိစဉ်က သူ့အသက် ၂၀ ကျော်ကျော်သာ ရှိဦးမည်။ မြန်မာစာဌာနရှေ့ တောင်ငူဆောင်ကင်တင်းထဲသို့ ကျွန်တော် နံနက်တိုင်း သွားသည်။ မြန်မာစာဌာနမှ ဆရာတွေဖြစ်၊ စာရေးဆရာတွေ လည်း ဖြစ်ကြသည့် ဆရာတက္ကသိုလ်မင်းမော်၊ ဆရာအောင်သင်း၊ ဆရာ ဇော်ဇော်အောင်၊ ဆရာတက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်တို့၏ လက်ဖက်ရည်ပိုင်းတွင် သူ တို့ပြောတာဆိုတာတွေကို နားထောင်ပြီးမှ ကျွန်တော့်အလုပ်ရှိရာ ပညာရေး သုတေသနဗဟိုရုံးကို ပြန်သည်။ ကျွန်တော်တို့ပိုင်းသို့ သက်တူရွယ်တူ လူလတ် ပိုင်းတွေဖြစ်ကြသည့် စာရေးဆရာ ငြိမ်းကျော်၊ ကဗျာဆရာ အညာတမာ၊ မောင်နဲ့သာ (အညာ)၊ ဇော်ဟိန်းတို့လို ပုဂ္ဂိုလ်တွေ လာပိုင်းကြသကဲ့သို့ အင်္ဂလိပ်စာဌာနမှ ဆရာဇေယျာလင်းတို့၊ မြန်မာစာဌာနမှ ကျူတာပေါက်စ 'မေငြိမ်း' တို့လည်း လာကြသည်။

မေငြိမ်းနားမည်ရင်းက 'ငြိမ်းခက်ခက်' ။

ငြိမ်းခက်ခက် နာမည်က ရှားလည်းရှား၊ လှလည်းလှတယ်။ ဒီနာမည် ကိုယူပြီး စာရေးရင်ရသားနဲ့ ဘယ့်နယ့် မေငြိမ်း ဖြစ်သွားတာလဲ' ဟု သူ့ကို မေးကြည့်၏။

သူက ချက်ချင်း အာသွက်လျှာသွက်နှင့် စကားမြားတွေ တရစပ်ပစ်ပြီး ပြန်ဖြေသည်။

‘အဲဒီ ငြိမ်းခက်ခက်က ကျွန်မအဖေ ပေးတဲ့နာမည်ပဲ။ လူတစ်ဦးဟာ ဘာပဲလုပ်လုပ် နာမည်တစ်မျိုးသာ ရှိကောင်းတယ်လို့ ကျွန်မ ထင်ပါတယ်။ တတ်နိုင်ရင် နာမည်တစ်ခုတည်းနဲ့ပဲ စာရေး၊ ကဗျာရေးပေါ့။ အဲဒီလိုပဲ တကယ့်ဘဝထဲမှာ နေတာကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်မ ကလောင် နာမည်ကို ဒီနာမည်ရင်းမပေးဖြစ်ခဲ့တာက အဲဒီတုန်းက ကျွန်မက ဒီနာမည်ရင်းကို သိပ်ကိုစွဲလမ်းတယ်။ ကျွန်မ စာရေးဆရာတွေကိုလည်း သိပ်စိတ်မချဘူးလေ။ ကျွန်မအသက်ကလည်း စာကောင်းကောင်းရေးဖို့ရာ ငယ်လွန်းသေးတယ်။ ပြီးတော့ ကျွန်မရဲ့ တကယ့်ဘဝနဲ့ စာတွေထဲကဘဝလို ပြတ်ပြတ်သားသား စည်းတစ်ခုခြားချင်တဲ့ စိတ်ကလည်း ရှိတယ်။ ဒါနဲ့ ကလောင်နာမည်တစ်ခု ယူခဲ့တာပဲ။ ကလောင်နာမည် ရွေးတဲ့အခါလည်း ကျွန်မက မိန်းမရုပ်အပေါ်ဆုံး စကားလုံးဖြစ်တဲ့ ‘မေ’နဲ့ ကျွန်မ ကြိုက်တဲ့ ‘ငြိမ်း’ဆိုတာကို လွယ်လွယ်နဲ့ တွဲယူလိုက်တာပါ။ အခုမဂ္ဂဇင်းတွေမှာ ‘မေ’တွေ များလာတော့မှ ကျွန်မကလောင်နာမည်ကို မေငြိမ်း အစား ငြိမ်းခက်ခက် ဆိုတဲ့နာမည်ရင်းပဲ ပြန်ပြောင်းရင် ကောင်းမလားလို့ ခဏခဏ စဉ်းစားမိတယ်’

ဘယ်လိုကစပြီး စာရေးဖြစ်သလဲလို့ မေးကြည့်တော့...

‘ထုံးစံအတိုင်းပဲ ကဗျာကစရေးတာပဲ။ ဒါပေမယ့် ကဗျာဉာဏ် သိပ်မပါဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်မှာ ကျောင်းပြီးတော့ စိတ်ပေါ့ပြီး ၁၉၈၆ ခုနှစ်ကစပြီး ဝတ္ထုတွေစရေးခဲ့တယ်။ ဝတ္ထုလေးပုဒ်ရေးတာ တစ်ပုဒ်ပဲ အပယ်ခံရပြီး ကျန်သုံးပုဒ်က ၁၉၈၇ ခုနှစ်မှာလည်း လဆက်ပါခဲ့တယ်။ ဆက်ပြီးရေးတာ သုံးနှစ်အတွင်း ၁၈ ပုဒ်ပါခဲ့တယ်။ ပထမဆုံးဝတ္ထုက ၁၉၈၇ ခုနှစ်မှာ မေလထုတ် ပေဖူးလွှာမှာပါခဲ့တဲ့ ‘ဆွဲငင်သိမ်းရစ်ရင်းနှင့်ပင်’ ဝတ္ထုပါ။

ယခုဆိုလျှင် မေငြိမ်း ကလောင်သစ်ပင်လျှင် ၃၃ နှစ် ရှိချေပြီ။ ကျွန်တော်တို့နှင့် စတွေ့သောကာလက ‘မေငြိမ်း’က ကျူတာပေါက်စ။ သို့သော် တခြားတက္ကသိုလ် ဆရာမတွေလို သူက ဣန္ဒြေကြီးတစ်ခွဲသားနှင့် မနေ။ အမြဲပင် လွတ်လပ်ပေါ့ပါးစွာ အရာရာကို ရယ်သွမ်းဖွဲ့လျက်။

မေငြိမ်း၏ ဝတ္ထုတိုတော်တော်များများတွင် စကားလုံးအဆန်းတွင်မူ များ တွေ့ရသည်။ ဥပမာ- 'အနာကဗျာ'၊ 'သွေးပန်းပွ'၊ 'ဒဏ်ရာပန်းချီကား'၊ 'သိက္ခာအနာ'၊ 'မို့တက်ယန္တရား'၊ 'ခေတ်ပေါ်တံခါးပိတ်ခဲဆေးလုံး'၊ 'အနုအချစ်' စသဖြင့်။

ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ရဲ့ စာဖတ်ပရိသတ်အပေါ်မှာ ညှို့စွမ်းနိုင်မှုဟာ စကားလုံး သစ်တွေပေါ်မှာ မူတည်နေတယ်လို့ ထင်သလား၊ စကားလောလီအောင် တမင် ဖန်တီးနေသလားဟု သူ့ကို မခံချင်အောင် ဆွပေးမိသည်။ ဆရာ သိန်းဖေမြင့်က ဆရာဒဂုန်တာရာကို ဝေဖန်ရာတွင် စကားလုံး မီးရှူးမီးပန်း ဖောက်ခြင်းဟု ဆိုခဲ့ဖူးသမို့လား။

'ကျွန်မက စကားလုံးတီထွင်တာ မဟုတ်ဘူး။ သုံးနေကျစကားလုံး ဟောင်းထက် အဓိပ္ပာယ်ကို ပိုပြီးထိရောက်အောင် ဖော်နိုင်တဲ့ သုံးဖို့လည်း ပြေပြီတဲ့ ဖောင်းပွမှုလည်း မရှိတဲ့စကားလုံးကို သုံးတာပါ။ တကယ်တော့ ကျွန်မရဲ့ စကားလုံးသစ်တွေတောင်မှ သိပ်သစ်လှတယ် မဟုတ်ပါဘူး။ လူ အများလက်ခံတဲ့ 'စံ' ဖြစ်ဖို့ လိုနေပါသေးတယ်။ လူအချို့ကိုတော့ ပြောပါ ရစေ။ ဘယ်လောက်မှ မခက်ခဲတဲ့ စကားလုံးတွေ၊ အကြောင်းအရာတွေကိုပဲ 'နားမလည်ဘူး' လို့ ဇွတ်မှိတ်ငြင်းနေကြတာကိုတော့ ကျွန်မကိုယ်တိုင်လည်း သူတို့ကို 'နားမလည်ဘူး' လို့ပဲ ပြောပါရစေ။

ထိုအချိန်က မြန်မာစာပေနယ်တွင် မော်ဒန်ဝတ္ထုတွေ စတင်ထိုးဝင်လာ သည်။ ထုံးစံအတိုင်းပင် လက်ခံသူတွေ ရှိသကဲ့သို့ စကားလုံးသစ်တွေ၊ အဆက်စပ်မရှိတဲ့ အကြောင်းအရာတွေကို နားမလည်ဘူးဟူသော အသံတွေ လည်း စီညံနေ၏။ ကျွန်တော်က တိုအကြောင်းအရာများကို အခြေခံကာ 'ကျော်စွာထက် သိလား' ဟု ဆောင်းပါးရေးခဲ့၏။ ကျော်စွာထက်၏ ခေတ်ပေါ် ဝတ္ထုတွေမှာ ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်မရှိ။ နိဒါန်း၊ စာကိုယ်၊ နိဂုံးတွေမပါဟု ဝေဖန်နေကြချိန်။ ဘာတွေရေးမှန်းမသိဘူးဟု ပြောနေကြချိန်၊ ကျွန်တော်က 'နားလည်ခြင်း' ဆိုသည့် အဓိပ္ပာယ်ကို ရှင်းပြရင်း သိပ်ပြီး ရှင်းရှင်းလင်းလင်း နားလည်ချင်ရင်တော့ 'အသုံးလုံးဖိတ်စာ' ပဲ ဖတ်ကြတော့ဟု ကောက်ချက်ချ ခဲ့သည်။

စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်းတွင်ပင်...

ကျွန်တော်က ကြည်အေး-ဂျူး-မေငြိမ်းဟူသော ဆောင်းပါးလည်း ရေးဖြစ်၏။ ထိုဆောင်းပါး ပါလာပြီး မကျေနပ်သူတွေထဲမှ အသံတွေကြားရ သည်။ ကြည်အေးလို တကယ့်စာပေရဲ့ အရှင်သခင်ကြီးနဲ့ 'ဂျူး' ကို နှိုင်းရက် သေခြင်း။ ဂျူးလို 'အမှတ်တရ'နဲ့ နာမည်ကျော်လာသူကို လုံးချင်းဝတ္ထုလောက မှာ ဘာမှမဟုတ်သေးတဲ့ 'မေငြိမ်း'နဲ့ ညီမျှခြင်း ဆွဲရလေခြင်း။

'ကျွန်မလည်း အဲဒီအသံတွေကြားရတယ်။ ကျွန်မတော့ သိပ်နားမလည် ဘူး။ သေချာတာကတော့ ကြည်အေး၊ ဂျူးနဲ့ ကျွန်မက တစ်ခရီးတည်းသွား နေတဲ့ သူတွေပါ။ ခရီးကလည်း တစ်နေရာစီ၊ လမ်းကလည်း တစ်လမ်းစီ။ ပြီးတော့ ခရီးဆောင် ပစ္စည်းတွေကအစ တခြားစီ။ သွားရမယ့်ကိစ္စကလည်း တစ်မျိုးစီပဲ။ ပြောတဲ့သူတွေထဲမှာ ကြည်အေးလောင်းရိပ်အောက်မှာ ဂျူးဂျူး နဲ့ အသံတူတာ မေငြိမ်း၊ မေငြိမ်းပြောချင်တဲ့ စကားတွေကို အရင်လိုပြီး ပြောသွားတာက ကြည်အေးလို့ ရည်ရွယ်ရင်းရှိရလောက်အောင် ရမ်းသမ်း မပြောကြဘူးလို့ ထင်တယ်။ တကယ်တော့ ကြည်အေးနဲ့ ဂျူးဟာ ကျွန်မစွဲ လမ်းတဲ့ စာရေးဆရာတွေပါ။ သူတို့ထွင်ခဲ့တဲ့ လမ်းတွေက တကယ့်လမ်း ကောင်းတွေပါ။ သူတို့လမ်းကို နောက်ကလိုက်လျှောက်နိုင်တယ်ဆိုတာတောင် အဲဒီလိုလျှောက်နိုင်သူဟာ သူတို့ခြေရာလိုက်နင်းရသူဆိုပြီး ဂုဏ်ယူရမှာ ပါ'ဟု မေငြိမ်းပြောတာ မှတ်မိသေးသည်။

မေငြိမ်း၏အတွေးရဲ့မှုကို ရုပ်ရှင်အမြူတေတွင်ပါသော 'သန်ရဲ့ပျိုးခင်း' တွင် တွေ့ရ၏။ မင်္ဂလာဦးညကျမှ အသေအချာမှတ်မိခဲ့သော ခင်ပွန်းသည်၏ 'ရမ္မက်မျက်နှာ' ၊ သူစိမ်းယောက်ျားတစ်ဦးကို ခင်ပွန်းတော်ခိုင်းကာ အတူအိပ် ခိုင်းသော အမေ။ ဘဏ်စာရင်းတိုးလာ။ လက်ဝတ်ရတနာများလာတာကိုပဲ ကျေနပ်သောအမေ၊ အင်္ကျီကြယ်သီးတပ်ပေးချိန် ဇနီးသည်၏နဖူးကို မနမ်း တတ်တဲ့ ခင်ပွန်း၊ မြားကပ်ကလေးများ အညွှန်းအတိုင်းသာ လိုက်သောက် နေရသော ရွှေရောင်ဆေးကတ်၏ ကျေးကျွန်၊ နောက်ဆုံးကျမှ ကလေးမရနိုင် တဲ့မိန်းမဆိုပြီး ကွာရှင်းခိုင်းပုံ။ ခန္ဓာကိုယ်ဆိုတာ ရောင်းကုန်လား။ အငှား ပစ္စည်းလား၊ ကြေးကြီးပေးရတဲ့ အပျော်မယားနဲ့ မခြားနားတဲ့ အိမ်ထောင်ရေး စသည့် ပုစ္ဆာများစွာကို ဆက်တိုက်ပေးခဲ့သည်။

‘မုန်တိုင်းရဲ့ကျောရိုး’ ဝတ္ထုတွင်လည်း မာနနှင့် မိန်းမဘဝကို လဲလှယ်လိုသော မိန်းမတစ်ယောက်၏ စရိုက်ကို ဖွဲ့ဆိုခဲ့သည်။ ပြည့်စုံသော သူများ၏ စိတ်ရူးပေါက်ခြင်း၊ ဘာမဟုတ်တာလေးများကို ရေးကြီးခွင်ကျယ်လုပ်တတ်သော သဘောများကို ရေးခဲ့သဖြင့် ဤဝတ္ထုသည် စာပေလောကတွင် လှုပ်ခါရိုက်ခတ်ခဲ့သည်။

ယခုတစ်ခေါက် မေငြိမ်း မြန်မာပြည်ပြန်လာတော့ စာပေလက်ဆောင်နှစ်ခါပါလာသည်။ တစ်ခုက ‘မြသီလာအလွမ်းပြေ’ စာအုပ်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နှစ် ၁၀၀ ပြည့်အကြို စာအုပ်ဟုလည်း ပြောနိုင်သည်။ မြန်မာစာဌာနတွင် သူ လုပ်ကိုင်စဉ်က တွေ့ထိဆက်နွယ်ခဲ့ရသော ဆရာ၊ ဆရာမကြီးများ၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တွေကို ဖွဲ့နွဲ့ရေးသားထားသည်။ ရသစာရေးဆရာတစ်ဦး၏ ရေးဟန်ကြောင့် အက်ဆေးလည်းမကျ၊ ဝတ္ထုလည်းမဟုတ်သော်လည်း ဖတ်ရတာက ရုပ်လုံးတွေ ကြွနေသည်။ သူကတော့ တက္ကသိုလ်ပညာရေး လောကထဲက အယုတ်အမြတ်အားလုံး ရေးခဲ့တာဟု ပြော၏။ လုံးချင်းဝတ္ထုသစ် ‘အရောင်ဆွဲလိပ်ပြာ’ ကိုလည်း ရေးခဲ့သည်။ မြန်မာပြည်က ပြန်လာတော့ သူ့ဝန်းကျင်က အိမ်ထောင်ရေး ပြဿနာတွေ၊ အိမ်ထောင်ကွဲ၊ တစ်ကိုယ်တည်း အမေတွေအကြောင်း ရေးသင့်တယ်ဆိုပြီး ‘အိပ်မက်တွေရဲ့အဆုံး’ ဆိုသော ဝတ္ထုကို ကိုင်နေသည်ဟု သိရသည်။ သို့သော် ရေးရတာ မတွင်သဖြင့် ယခုအထိ အဆုံးမသတ်နိုင်သေးဟု ဆို၏။ ထို့ကြောင့် မြန်မာပြည်ကထွက်လာပြီး အတွေ့အကြုံတွေအကြောင်း၊ ကိုယ့်အတ္တနှင့် သူများတွေ၏ ပရတွေ၊ ပေးဆပ်ကြရသူတွေ၊ ပြင်းထန်တဲ့ ချောက်ချားစရာ အတွေ့အကြုံတွေအကြောင်း ‘မြသီလာရဲ့အဝေးမှာ’ ကိုသာ ရေးမည်ဟု ဆို၏။

‘မြန်မာဝတ္ထုတွေကို တိုးတက်ဖို့ရာ ပုံစံမျိုးစုံကို ရေးကြဖို့လိုတယ်။ သိစိတ်စီးကြောင်းရော၊ ပဉ္စလက်သရုပ်မှန်ရော၊ စူးစမ်းထောက်လှမ်း အရေး၊ အသားရော၊ သင်္ကေတနိမိတ်ပါ ဦးစားပေးတွေ့ရော ရွေးချယ်စရာအားလုံးကို ရေးရမယ်’

ရွေးချယ်စရာအားလုံးထဲကနေ အနာဂတ်လူတွေ ဆန်ကာတင်စစ်ချယူကြမှာပဲ။ မြန်မြန်တိုးတက်ချင်ရင်တော့ အတတ်ပညာ အမျိုးအစားများအောင်၊ ပုံသဏ္ဍာန်မျိုးစုံနဲ့ ရေးနိုင်အောင် စာရေးသူတွေက ကြိုးပမ်းကြ။

ပုံစံမျိုးစုံနဲ့ လက်ရာတွေကို စာဖတ်သူတွေက တောင်းဆိုကြ။ ဒါဆို မြန်မာ
ဝတ္ထုတွေရဲ့ အဆင့်အတန်းက ပိုမြင့်လာမှာ သေချာတယ်။

မြန်မာဝတ္ထု အလားအလာကို မေငြိမ်းက ထိုသို့ သုံးသပ်ပြီး မြန်မာ
ပြည်မှ ထွက်ခွာသွားသည်။ နောက်တစ်ခေါက် ပြန်အလာ ထပ်မျှော်ရင်း
ပြောစရာတွေ အများကြီး ကျန်ပါသေးရဲ့။



ဖြတ်သန်းခဲ့သော သင်္ကြန်ရက်များ

(၁)

နံနက် မျက်လုံးဖွင့်လိုက်လျှင် ဖွင့်လိုက်ချင်း နှာဝကို ရနံ့တစ်မျိုးက ကလူကနီစယ်ပါသည်။ ကမန်းကတန်း အိပ်ရာမှ လူးထဲထကာ၊ ပြတင်းပေါက် တံခါးကို တွန်းဖွင့်လိုက်သည်။ ခေါင်းရင်းက အပင်ခွကြားတွင် စိမ်းမြ သစ်ရွက်တွေကြားမှာ အဝါရောင် အစက်အပြောက်လေးတွေ အခုမှ သတိရ သည်။ မနေ့ညက မိုးလေးတစ်ဖြိုက် ရွာခဲ့သကဲ့သို့။ အခုတော့ ပိတောက်တွေ ပွင့်လေပြီ။

ညနေဘက်တွင် ကတ္တရာလမ်းပေါ်သို့ တဒိန်းဒိန်း လိုမ့်သံတွေ ကြား ရသည်။ ဟိုအိမ်၊ သည်အိမ်တွေဆီက သံစည်ပိုင်းတွေကို ကာလသားတွေက သွားယူလာသည်။ ကျွန်တော်တို့ခြံနှင့် ကပ်လျက်တစ်ခြံထိပ်တွင် လူငယ် တစ်စု လှုပ်ရှားနေကြသည်။ ဝါးလုံးတွေ သယ်လာသူက သယ်လာ၊ အုန်း လက်ခုတ်သူက ခုတ်၊ ရေတိုင်ကီတွေကို အစီအရီထောင်သူထောင်၊ ရေပိုက် တွေသွယ်၊ မကြာခင် ဆိုင်းဘုတ်တစ်ခု ယူလာကြတာ ဝါးလုံးတိုင်နှစ်ခုတွင် ချိတ်လိုက်ကြသည်။ ‘မေသန္တာ ရေကစားမဏ္ဍပ်’

တစ်ဖက်ခြံတွင် ယစ်မျိုးမင်းကြီး ဦးအေးမိသားစုနေကြသည်။ သား တစ်ယောက်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊ သားတစ်ယောက်က စက်မှုတက္ကသိုလ်၊ သမီးတစ်ယောက်က ဆေးတက္ကသိုလ်က။ ကျန်သမီးတစ်ယောက်က ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်က။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ကျောင်းသူ။ သူတို့မောင်နှမတွေက ရေပက်မဏ္ဍပ်လုပ်တော့ သူတို့ သူငယ်ချင်းတွေကပါ စုစည်းပြီး ရေလာကစား ကြသည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူ လှပျိုဖြူတွေ စုံညီဝေဆာနေသော အင်းလျား

မြိုင်လမ်း၏ ‘မေသန္တာမဏ္ဍပ်’က ၁၉၆၀ ပြည့်နှစ်တစ်ဝက်တွင် လူသိများသည်။ ရနံ့ထုံသင်း လှပစိုမျစ် ပန်းခင်းသို့ ပျားပိတုန်းတွေစုံညီဝဲတာ မဆန်းတော့။ ရှစ်နှစ်၊ ကိုးနှစ်သား ကျွန်တော်က ထိုမဏ္ဍပ်မှာရေပက်သည်။ ‘အနီလေးလည်း ဖိမ်ပဲ၊ အညိုလေးလည်း ဖိမ်ပဲ’ဟု ရေပက်ခံကားပေါ်မှ အပျိုမတွေကို လက်ညှိုးထိုးထိုး ကျီစားနေသူများ၏ မျက်နှာကို ရေပြတ်ဖြင့်ထိုး၏။ နို့ဆီခွက်စုတ်တွင် ရေနည်းနည်းထည့်ပြီး ထိုသူတို့၏ ကျောပြင်ကို ခွက်စုတ်ဖြင့် အားကုန်ခတ်ရတာ ကျွန်တော့်အလုပ်။

တစ်ဖက်ခြံမှ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား အစ်ကိုကြီးတွေကလည်း ဂျစ်ကားဖြင့် ရေပက်ခံ ထွက်သွားကြသည်။ ဂျစ်ကားပတ်ပတ်လည်တွင် ပေါင်တပ်ကာ အလှဆင်သည်။ ‘တက္ကသိုလ် ရွှင်ပျော်ပျော်’၊ သူတို့အားလုံး ရေပက်သာခံချင်ကြ၍ ကားမောင်းချင်သူမရှိ၊ ထို့ကြောင့် အသက်သုံးဆယ်သာသာ ရှိသေးသော အဖေက ကားလိုက်မောင်းပေးသည်။ တစ်ခါတစ်ခါ ထိုရေပက်ခံကားနှင့် ကျွန်တော်လည်း လိုက်လည်ရသည်။

(၂)

၁၉၆၅ ခုနှစ် တက္ကသိုလ်ရောက်စနစ်၌ ဝတ္တလစ်တွင်နေထိုင်သော ကိုသိန်းတန် (ကဗျာဆရာ မောင်သံဟိန်း)နှင့် တွဲမိတော့ သူတို့နှင့်သင်္ကြန်ရေပက်ခံ ထွက်သည်။ ကျွန်တော်နေတာက အလုံ၊ သူတို့စုရပ်က ဝတ္တလစ် ဆိုတော့ နံနက် ၉ နာရီလောက် အိမ်ကစထွက်ပြီး သူတို့စုရပ်ကို သွားရသည်။ အလှပြဆန်ဆန်ကားမို့ ဟိုရောက်မှ မိတ်ကပ်လိမ်းရသည်။ ဒေါ့ဂျစ်ကားမှာ ပေါင်တွေ ဘာတွေဆင်ထားလို့ လူ ၃၀ ကျော်လောက် ဆံ့သည်။ ရေပက်ခံကားနာမည်က ‘တိတ်တခိုးနဲ့ ကျိတ်ပိုးမယ်’။ ညနေ ၆ နာရီလောက်မှာ နားသည်။ ကျန်သူတွေကတော့ ထိုရပ်ကွက်တွင်းမှများသဖြင့် အိမ်ကို အလျှို့လျှို ပြန်ကြသည်။ ကျွန်တော့်မှာသာ ဘတ်စ်ကားစောင့်ပြီး အလုံကို ပြန်စီးရ၊ အိမ်ရောက်တော့ ည ၈ နာရီလောက်။ သင်္ကြန်သုံး၊ လေးရက်စလုံး ဤသို့ပင် သွားလိုက် ပြန်လိုက်။ ပျော်ချင်တော့လည်း အပင်ပန်းခံတာပ။

နောက်နှစ်များကျတော့ လူရည်လည်သွားပြီ။ မိမိရပ်ကွက်အနီးနားမှ သူငယ်ချင်းများနှင့်သာ ရေပက်ခံထွက်သည်။ သင်္ကြန်နားနီးပါလျှင်ဂျစ်ကား

ဣာရတာက အလုပ်တစ်ခု။ သင်္ကြန်လည်ဖို့ ဂျစ်ကားက ရှားသည်။ ထို့ကြောင့် သူတို့ ကြိုက်ဈေးကို လိုက်ပေးရသည်။ တစ်ရက် ၁၀၀၊ သုံးရက် ၃၀၀။ လူ ၁၀ ဆိုလျှင် ကားခပင် တစ်ယောက် သုံးဆယ်လောက် ကျနေသည်။ စားဖို့သောက်ဖို့ပါဆိုတော့ ကိုယ့်မှာ ငွေ လေး၊ ငါးဆယ်ရှိမှ အဆင်ပြေသည်။ မုန့်ဖိုးက တစ်နေ့ကို တစ်ကျပ်ပဲရတာမို့ ငွေလေးငါးဆယ်စုမိဖို့ မလွယ်။ တချို့တော်ခါတွေက သူတို့အမေ၊ အစ်မတွေ၏ ထင်ကို အသာလေးသုတ် ပြီး ပုဇွန်တောင်ဈေးအဟောင်းတန်းမှာ သွားရောင်းကြ။ တချို့ကလည်း လက်စွပ်၊ နာရီ စတောတွေ ကို အပေါင်ဆိုင်မှာ ခေတ္တသွားသိမ်းကြ။ နည်း နည်းပြေလည်သူက မပြေလည်သူ သူငယ်ချင်းအတွက် စိုက်စရာရှိတာစိုက် ပေး။ အချိန်တန်တော့လည်း ပြေလည်သွားကြတာပဲ။

သင်္ကြန်မတိုင်မီ ဆံပင်အရှည်ထားရတာကလည်း တာဝန်ကြီးတစ်ခု။ ဘောင်းဘီအနက်၊ အင်္ကျီအနက် ရှာထားရသည်။ နေကာမျက်မှန်ကလည်း မရှိမဖြစ်။ မဏ္ဍပ်တကာလှည့် ရေပက်ခံကြပြီး အပြန်တွင် တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် ပြိုင်ကြရသည်။

‘ဟောဒီမှာ စမ်းချောင်း ရွှေစမ်းမေမဏ္ဍပ်က ကောင်မလေးက သူ လိပ်စာကို ပလတ်စတစ်နဲ့ထုပ်ပြီး ငါ့ကိုပေးတယ်ကွ’

‘ငါလည်း မင်္ဂလာတောင်ညွန့်၊ ရွှေဝါဖူးမဏ္ဍပ်က ကောင်မလေး ဖုန်းနံပါတ် ရခဲ့တယ်’

(၃)

၁၉၇၂ ခုနှစ် မိုးဝေတွင် ဝတ္ထုဆောင်းပါးတွေ ရေးနေရင်း မိုးဝေမှ ကဗျာဆရာအုပ်စုနှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့သည်။ သူတို့နှင့်ပေါင်းပြီး သင်္ကြန်တွင် ‘နေဦးရင်စုန်သံ’ သံချပ်အဖွဲ့ ထွက်ရန် စီစဉ်သည်။ ပေါင်အလှဆင်သူက ပန်းချီဝသုန်၊ မြတ်အောင်၊ ချမ်းမြငြိမ်၊ သံချပ် ကိုအောင်ချိန်၊ သခွပ်နီတို့ ဦးဆောင်စပ်သည်။ လူစုတာကတော့ ကျွန်တော့်အိမ်။ အိမ်ရှေ့က ဘောလုံး ကွင်းကြီးမှာ စုဝေးသည်။ သံချပ်တိုက်တော့ ထီးတန်းကမ်းနားက ဝိုဒေါင် တွေကြားမှာ။ မြင်းခြံမှ ကဗျာဆရာမောင်လူမှိန်က ကျွန်တော့်အိမ်မှာ တည်း သည်။ အလုံက လင်းသူနှင့် ကျွန်တော်၊ အုတ်ကျင်းက အောင်ကျော်ဦး။

အောင်သိန်းဦး၊ စမ်းချောင်းက ညွန့်သစ်၊ မျိုးအောင်၊ ကြည်ထွန်း၊ ကမာရွတ်က သခွပ်နီ၊ ဇော်နောင်၊ ရဲထွန်း၊ တင်မော်၊ သိန်းခိုင်၊ ငွတ္တလစ်က အောင်ချိမ့်။

ပြည်သူ့ဆိုင်မှ တစ်ထည်လျှင် ခုနစ်ကျပ်ခွဲပေးရသော ချည်ကြမ်းလုံခြည် ခရမ်းရောင်၊ ရုပ်အင်္ကျီအဖြူ၊ ပင်နီတိုက်ပုံ၊ အလှပြအဖွဲ့မဟုတ်ဘဲ သဘာဝသံချပ်တိုင်အဖွဲ့ဖြစ်၍ ရေပက်လည်ခံရာ လုံချည်မှ ခရမ်းရောင်တွေက ရုပ်အင်္ကျီရော၊ တိုက်ပုံပါ စွန်းထင်းကုန်သည်။ လူတွေက တစ်နေ့ကုန် နေပူခံထားသဖြင့် မည်းသည်းနေရသည့်အထဲ တစ်ကိုယ်လုံး ခရမ်းရောင်တွေ စွန်းထင်းနေ၍ ညစ်ပေနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် သားသားနားနား ပြင်ဆင်ထားသော မြို့လယ်မဏ္ဍပ်တွေက ကျွန်တော်တို့ကားလာလျှင် သိပ်ပြီး လက်မခံချင်ကြ။ သို့သော် သမိုင်း၊ အုတ်ကျင်း၊ ဥက္ကလာပ စသော ရုပ်ကွက်များကမူ သောင်းသောင်းဖြဖြ အားပေးကြသည်။

‘မြင်းရွာတစ်ချက်ပေါက်ရုံနဲ့ မီးဟုန်းဟုန်းတောက်စေရမယ်’ ဟူသော သခင်ဗဟိန်း၏ ကြွေးကြော်သံကို ဟစ်ကြွေးကာ ရေနံမြေသပိတ်တိုက်ပွဲအား သရုပ်ဖော်ကြသည်။ ဖိနှိပ်ခံ အလုပ်သမား၊ လယ်သမားဘဝကို ဖော်ကျူးသော သံချပ်တွေ တိုင်သည်။ လူထုဝေဒနာ၊ ပြည်သူ့ခံစားချက်ကို ရောင်ပြန်ဟပ်ပြသည်။

‘အားလုံးက ကဗျာဆရာ အနုပညာသမားတွေမို့ ဌာနနှင့်မာန်နှင့် အသံတွေက ဟိန်းထွက်ပဲ့တင်ထပ်နေ၏။ သံချပ်တိုင်ပြီး၍ ကားထွက်မည် ဆိုလျှင် တော်တော်နှင့် ထွက်မရ။ လူအုပ်ကြီးထဲမှ လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြသူ တော်တော်များများက လက်တွေတားပြီး ချီးကျူးနေကြတာ ဝိုင်းအုံလို့’

(၄)

မဝတ်ဘဲ ခေါက်ထားတာကြာပြီဖြစ်သော တိုက်ပုံကို ကျွန်တော် ကောက်စွပ်လိုက်သည်။ ခေါ်လာတုန်းက ဝတ်ခဲ့သော လုံချည်ကို သေသေချာချာ လက်နှင့်သပ်ချပြီး အခေါက်အတွန့်ပြေအောင် ပြန်ခါလိုက်သည်။ စတစ်ကော်လံ အင်္ကျီလက်ရှည်အဖြူ၊ တိုက်ပုံအင်္ကျီ၊ ပြန်ပြူးနေသော လုံချည်တို့ဝတ်ကာ ရေချိုးဆင်းခဲ့သည်။ ရေကန်တွင် မိမိထက် အရင်ရောက်နေသော ရဲဘော်ဆယ်ယောက်၊ ဆယ့်ငါးယောက်ကို လှမ်းအော်လိုက်သည်။

‘ငါ့ကို ဒီအဝတ်အစားအတိုင်း ရေပက်ကြကွာ’ ပထမတော့ သူတို့ ကြောင်နေကြ၏။ သူတို့အားလုံးက အပေါ်ပိုင်းဗလာတွေနှင့် ကျွန်တော်တစ်ယောက်တည်းသာ ဝတ်စုံပြည့်ဖြင့် သူတို့လည်း ကြာရှည်ကြောင်မနေကြဘဲ ကျွန်တော့်ကို ရေပိုင်းပက်ကြသည်။

‘ဟေ့ကောင်ဟိန်းလတ် မင်းရူးနေသလား’ အသံလာရာကို လှည့်ကြည့်လိုက်တော့ ထောင်မှူးကြီး ဦးသိန်းညွန့်။ ‘ဒီနေ့ သင်ကြိုအကြိုနေလေ။ ဒါကြောင့် ရေပက်ခံတာ ဘာဖြစ်လဲဗျ’ ကျွန်တော်က သူ့ကို ဂရုမစိုက်သလို ခပ်ထန်ထန် ပြန်ပက်လိုက်သည်။ ‘ဒါက မင့်အမေလင်အိမ် မဟုတ်ဘူး။ ထောင်ကွ ထောင် အင်းစိန်ထောင်’

ဆေးတက္ကသိုလ်မှ မြင့်စိုး၊ သွားဘက်ဆိုင်ရာ တက္ကသိုလ်မှ မျိုးမြင့်၊ ရေကြောင်းတက္ကသိုလ်မှ ထွန်းအောင်၊ စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်မှ စံမြင့်၊ ဘူမိဗေဒဌာနမှ ဆရာသန်းနိုင်၊ အချစ်တော်ဂျာနယ်မှ သိန်းအောင်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ ကျွန်တော်တို့ကို နိုင်ငံရေးပြစ်မှု အသီးသီးနှင့် ထောက်လှမ်းရေးကဖမ်းဆီးကာ အင်းစိန်ထောင်သို့ ပို့ထားတာ ယခု သင်္ကြန်ဆိုလျှင် တစ်နှစ်နီးပါးရှိနေပြီ။

သင်္ကြန်ဆိုလျှင် ရေပက်မခံရ မနေနိုင်သော ကျွန်တော်က ထောင်ထဲတွင် ဝတ်စုံပြည့်ဝတ်ကာ ရေပက်ခံနေပြီဖြစ်သည်။ တကယ်တော့ ထိုနေ့က တကယ့် အမှတ်တရ။ ထိုနေ့သင်္ကြန် အကြိုနေ့တွင် နိုင်ငံရေးပြစ်ဒဏ်ကျ အကျဉ်းသား ၅၀၀ လွတ်ခဲ့ရာ ကျွန်တော်တို့ လွတ်လာခဲ့ကြသည်။

(၅)

အောက်ဆုံးက ဆွယ်တာလက်ပြတ်၊ ထိုအပေါ်က ဖလန်နယ်လက်ရှည်၊ ပြီးတော့ ဝစ်စကုတ်ချိုင်းပြတ် အနွေးထည်။ ထိုအပေါ်က ကုတ်အင်္ကျီ၊ ကုတ်အင်္ကျီပေါ်က ဖားကုတ်ခေါ် အပေါ်ရုံကုတ်အင်္ကျီရှည်၊ ဘောင်းဘီရှည်။ အောက်တွင် ငွမ်းကပ်ဘောင်းဘီရှည်တစ်ထည် ရှိသေးသည်။ လက်နှစ်ဖက်စလုံး လက်အိတ်နှင့်။ ခေါင်းပေါ်မှာ ဆောင်းထားသော ဦးထုပ်၏ဘေးတွင် နားပေါ်အုပ်နေသော သားမွေးအဖက် နှစ်ဖက်က ကျနေသေး၏။ လူတစ်ကိုယ်လုံး ပေါ်နေတာဆိုလို့ မျက်နှာကွက်ကွက်လေးသာ ရှိ၏။ အသားပေါ်နေသော ထိုမျက်နှာပြင်ပေါ်သို့ လေတစ်ချက် ဝေလိုက်လျှင်ပင် ရေခဲမြား

အစင်းတစ်ထောင် ရုတ်တရက် ပစ်လွှတ်လိုက်သလို ခိုက်ခိုက်တုန်သွားသည်။

ဩစတြေးလျနိုင်ငံ ကင်ဘာရာမြို့ကို ကျွန်တော် ပညာတော်သင်
ရောက်နေတာ ခြောက်လကျော်ပြီ။ ယနေ့က သင်္ကြန်အကျနေ့။ မြန်မာသံ
အမတ်ကြီး ဦးမောင်မောင်စိုးတင့်က သူ့အိမ်တွင် သင်္ကြန်ပွဲတော် ကျင်းပမည်
ဖြစ်သဖြင့် ကျွန်တော်တို့ မြန်မာကျောင်းသား ကျောင်းသူတွေကို ဖိတ်ထား
သည်။

သံအမတ်ကြီးနေအိမ်တွင် ‘သင်္ကြန်နှစ်ဦး တူးပို့တူးပို့’ အသံက စည်
ညံ့နေ၏။ သံရုံးဝန်ထမ်းများ၏ မုန့်လုံးရေပေါ်ဝိုင်းမှ စကားသံတွေက မြန်မာ
ပြည်ကို ပိုသတိရစေသည်။

သံအမတ်ကြီးနှင့် သံအမတ်ကြီးကတော်တို့က ငွေဖလားတွင် အမွှေး
နံ့သာရည်များ ထည့်ကာ ကျောင်းသား ကျောင်းသူတွေကို ရေလိုက်ပက်နေ
သည်။ မြန်မာပြည်တွင် တစ်နေ့ကုန် ရေစိုခံရတာတောင် မဝသေးသော
ကျွန်တော်က ယခုကဲ့သို့ အေးစက်တုန်နေသည့် ကာလတွင် ငွေဖလားထဲမှ
ရေကို ကြောက်နေ၏။

‘ကျွန်းမာ ချမ်းသာပါစေဗျာ’

သံအမတ်ကြီးက ဖလားငယ်လေးဖြင့် ကျွန်တော့်ကို လာလောင်း
သည်။ စောစောက ချမ်းတာစီးတာတွေ ဘယ်ပြေးသွားသည် မသိ၊ နွေးထွေး
ကြည်နူးစရာ ပီတိအရသာကို ခံစားရ၏။ ဒါပဲလေ၊ သင်္ကြန်ရေ။

၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် မြန်မာသင်္ကြန်။

ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရက ကြေညာချက်ထုတ်သည်။ ၁၀-
၄-၂၀၂၀ မှ ၁-၄-၂၀၂၀ ရက်အထိ မိမိနေအိမ်၌ (Home Stay) နေထိုင်
ခြင်းဖြင့် အသွားအလာကန့်သတ်။ ဟိုနှစ်သင်္ကြန်၊ ဩော်...ဒီနှစ်သင်္ကြန်၊
ဩော်...သင်္ကြန်...ဩော်...သင်္ကြန်။



ဖတ်ပြီးတွေးရတဲ့ ဝတ္ထုတိုရေးဆရာ

အဆိပ်တွေ သွန်ချဖို့ ဧရာမအစွယ်တွေထုတ်ကာ ပြူးကြောင်ကြောင် မျက်လုံးကြီးတွေနှင့်၊ စေးထန်းထန်း ခြေတွေလက်တွေနှင့် ကိုယ်ပေါ် တရွရွ တက်လာကြသော တောပင့်ကူများ။ တစ်ကောင်က မျက်လုံးအိမ်ကို ထိုးဖောက်သည်။ တောပင့်ကူဆိပ်တွေက တစ်ကိုယ်လုံး ဖုံးနှံလာသည်။ သားယံ ပူလောင်နာကျင်သော ဝေဒနာနှင့်အတူ အသက်ရှူကြပ်လာသည်။ ပင့်ကူတွေ ဝိုင်းအုံနေသော ဆိပ်တွေ၊ အဝတ်တွေ၊ ထွက်ပြေးဖို့ ကြိုးစားသည်။ သို့သော် ပင့်ကူမျှင်တွေက လမ်းမှန်သမျှ တားဆီးနေသည်။ အစေးအမျှင်တွေက တစ်ကိုယ်လုံး တွယ်ကပ်ကုန်ပြီ။ တောပင့်ကူတွေ ကိုယ်ပေါ်သို့ ခုန်တက်လာသည်။ ပင့်ကူမျှင်များက တစ်ကိုယ်လုံးကို အထပ်ထပ်ရစ်ပတ်လာသည်။ အစွယ်ချွန်ချွန်တို့ဖြင့် နှလုံးသွေးကို ထိုးဖောက်စားကြတော့သည်။ နှလုံးသားထဲက ဟင်းလင်းပွင့်ကျ စီးဆင်းလာတဲ့ သွေးတွေ။

စာဖတ်သူသည် လျှို့ဝှက်သည်းဖို့ ဇာတ်လမ်းတစ်ခုတော့ ဖတ်ရတော့မည်ဟု ထင်မည်။ ဆာရိုက်ဒါဟတ်ဂတ်၏ ရူပနန္ဒီ၊ ရူပကလျာဏီတို့လို ဝတ္ထုတွေပဲလား၊ သိုင်းလောက ရာဇာ(၁၅)အုပ်တဲ့ ဝတ္ထုတွေထဲက အတွင်းအားကျင့်စဉ် အားထုတ်နေစဉ် ပညာစမ်းခန်းမျိုးပဲလား။ ဒါမှမဟုတ် ကုသ၏ မုဆိုးကြီး၊ ကိုရဲ၏ စွန့်စားခန်း မှတ်တမ်းမျိုးပဲလား။ ဒါတွေ တစ်ခုမှမဟုတ်ပါ။ စာရေးဆရာမ ခင်မြဇင်၏ ‘တောပင့်ကူများ’ မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုရှည်၏ အဖွင့်ဇာတ်လမ်း ကောက်နုတ်ချက်မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ ဤဝတ္ထုသည် ရင်မသည်းဖို့ စိတ်ကူးယဉ် စွန့်စားခန်း ဇာတ်လမ်းလည်း မဟုတ်ပါ။ ‘ဓမ္မစစ်နှင့် သစ္စာတရား’ ရှာပုံတော် ဝတ္ထုသာဖြစ်ပါသည်။ လောကနဒီ၏ တစ်ခုသောကမ်းပါးမှ

နေ၍ လောကနီ၏ ဟိုမှာဘက်ကမ်းဆီသို့ စွန့်စားသွားရောက်သူ၏ မှတ်တမ်း ဟုလည်း ဆိုနိုင်သည်။ ဘဝတည်းဟူသော မီးလျှံတွင် ပြင်းထန်သောလောင် မြိုက်မှုများစွာ ခံလာရသောအခါ အေးငြိမ်းမှုကိုတောင့်တလာသည်။ လောက နဒီ၏ ဟိုမှာဘက်မှာ..... အေးချမ်းရာရှိသတဲ့။ သံသရာမှ လွတ်မြောက် ရာ၊ သစ္စာတရား ကိန်းဝပ်ရာ ဓမ္မစစ်ကို တည်ဆောက်ရာ၊ ဘာဝနာတရား ဖြင့် ရောင့်ရဲရာ၊ ယောဂီတို့၏ ကျောင်းသင်္ခမ်းများ ရှိသတဲ့။ ကူးခတ်ဖြတ်သန်း ဖို့ မလွယ်ကူသော လောကနဒီမြစ်ကြီးကား ဆီးတားနေသည်။

အမျိုးသမီးငယ် ၉ နှစ်အရွယ်တွင် ဖခင်ဆုံးသည်။ ကပ်ရောဂါမျိုးစုံ ကြောင့် မွေးချင်းမောင်နှမ ငါးယောက်လည်း တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် သေကြသည်။ နောက်တော့ အမေပါ သေသည်။ အမျိုးသမီးငယ်သည် သူ တစ်ပါးပေးစားကမ်းစာ စားကာ သီချိုင်းဇရပ်မှာ နေခဲ့သည်။ ရွာသို့ ဆေးကု လာသော ဗိန္ဒောဆရာငယ်နှင့် တွေ့ကာ ဆရာငယ်နှင့်အတူ လှေဖြင့် လိုက်ခဲ့ သည်။ တစ်ရွာဝင် တစ်ရွာထွက် လှေဖြင့် ဆေးလိုက်ကူကြသည်။ ရင်သွေး ငယ်တစ်ယောက်လည်း ရလာသည်။ သည်လင်၊ သည်သားနှင့် သည်မိသားစု ဘဝသာ ထာဝရ တည်မြဲသောအရာဟု ထင်မှတ်လာသည်။ တစ်နေ့တွင် သားငယ် ကောက်ကာင်ကာ အဖျားဝင်ပြီး သေပြန်သည်။ အမျိုးသမီးငယ် သည် ရွာသို့ပြန်လာကာ ခင်ပွန်းသည်ကို သူ့အား ဤဇရပ်တွင်သာထားခဲ့ရန် ပြောသည်။ 'ရှင် သေမှာ ကျွန်မကြောက်တယ်။ ကျွန်မရှင်နောက်လိုက်ရင် ရှင်လဲ သေဦးမှာပဲ' ဟု ဆိုသည်။ အမျိုးသမီးငယ်သည် လောကနဒီ၏ ဟို ဘက်ကမ်းသို့ ကူးလာကာ သူ့စိတ်ကို သူကုစားသည်။ ဆရာအရှင်နှင့်တွေ့ သည်။ မေတ္တာဘာဝနာ ပွားများစေသည်။ သမာဓိအားဖြင့် ချောက်ချားမှုများ ကို ကယ်တင်စေသည်။ ဝေဒနာ ရှုမတ်နည်းကို ပြ၏။ သံသရာမှလွတ်မြောက် ရာကလွဲ၍ တခြား ဘယ်မှာမှ ဝေဒနာနှင့် မတွေ့ဆုံမယုံနေရာ မရှိကြောင်း သင်ကြားသည်။

သို့သော် ဤတရားရှာရာအရပ်သို့ တောပင့်ကူကြီးများ လာရောက်ကာ ယောဂီတစ်ဦးစီကို နှလုံးသွေး ဖောက်စားနေကြောင်း သိလာတော့ ပိုကြောက် လာပြန်သည်။ ဆရာအရှင်ကမူ တောပင့်ကူတွေထက်ပင် လူတို့၏ ဒေါသ မောဟတရားတွေက ပိုကြောက်စရာကောင်းကြောင်း ပြောသည်။ ဆရာ

အရှင်ကမူ ဘာဝနာကိုသာ ဆက်ပွားခိုင်းသည်။ တောပင့်ကူကြောင့် နေရာ သစ်ရှာလိုကြောင်း ပြောသူများကို သွားလိုကသွားကြပါ။ သို့သော် ဓမ္မစစ်နှင့် သစ္စာတရားထားရှာလေ ဝေးလေဖြစ်မည်' ဟု ဆရာအရှင်က ပြောသည်။ သို့သော် အမျိုးသမီးငယ်တို့ ယောဂီတစ်စုမှာ တောပင့်ကူများကို ပိုကြောက် လာကြ၍ 'လောကနဒီကိုပင် ကူးဖြတ်ရဲခဲ့သူများသည် တောပင့်ကူနဲ့ကျမှ ကြောက်နေကြသည်။ အဝိဇ္ဇာပုံးနေ၍ ဓမ္မစစ်ရဲ့ မွန်မြတ်သော သစ္စာတရားကို အကြောက်တရားက လွင့်ပြေးစေပြီ' ဟု ဆရာအရှင်က ဆက်၍ သွန်သင်ပြန် သည်။ နောက်ဆုံးတွင် တောပင့်ကူများက ယောဂီအားလုံးကို ဝင်တိုက်ခိုက် သည်။ အမျိုးသမီးငယ်မှာ ကြောက်လန့်တကြား ထွက်ပြေးသည်။ ဆရာ အရှင် သူသာ ကျန်ခဲ့သည်။ ဆရာအရှင်က သူ၏ ကိုယ်ရုံအဝတ်စကို လှစ်ပြ သည်။ နှလုံးသားနေရာတွင် ဟောက်ပက်။ 'နှလုံးသွေးနဲ့ တည့်တဲ့အသက် မရှိဘူး။ သမာဓိအားနဲ့ တည့်တဲ့ အသက်ဝိညာဏ်သာ ရှိတော့တယ်' ။ သင်တို့ ကို ဓမ္မစစ်ရှိရာ ညွှန်ပြဖို့ ဒီအခွံအကာ ခန္ဓာကြီးကို ခင်တွယ်နေရသေးတယ်' ဟု ဆရာအရှင်က ပြောသည်။ အမျိုးသမီးယောဂီငယ်မှာ ကြည်နူးမူပီတိဖြင့် မျက်ရည်ဖြိုင်းဖြိုင်းကျရင်း ကန်တော့မိသည်။

ဝတ္ထုဇာတ်ကြောင်းမှာ ဤမျှသာ ဖြစ်သော်လည်း နောက်ဆွယ် အဓိပ္ပာယ်မှာ များစွာ ကျယ်ပြော နက်ရှိုင်းလှသည်။ သေခြင်းအဘိဓမ္မာနှင့် ပတ်သက်၍ ဘာသာရေး ကျမ်းများစွာ ထွက်ပေါ်ခဲ့ပြီ။ ထွက်ပေါ်နေဆဲ။ 'ဖြစ်တည်မှုအဓိကဝါဒ' ပြင်သစ်တွင် ပေါ်ထွန်းလာပြီးနောက်တွင် 'ဆတ်'၊ 'ကမူး' စသော စာရေးဆရာများသည် 'သေခြင်းအဘိဓမ္မာ' ကို ဒဿနကျမ်း များမှတစ်ဆင့် ဝတ္ထုများအတွင်းသို့ သွတ်သွင်း ရေးသားလာကြသည်။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်တွင် 'ပီကာဒေါ' ပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေခဲ့သော 'ဖြစ်တည်မှု ဝါဒစိတ်ကူး' အမည်ရှိ စာအုပ်မှာ ဖြစ်တည်မှုဝါဒကို ဖြန့်ချိကြသော စာရေး ဆရာ ၁၇ ဦး၏ ဝတ္ထုများကို စုစည်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆိုဗီယက်မှ တော်စတိုင်း၊ ဒေါ့စတိုယစ်စကီး၊ အီတလီမှ မိုရေဗီးယား၊ ဆီဂွရိုပီဗီဆီ၊ ပိုလန်မှ ဇီလင်စကီး၊ ဂျာမနီမှ အိုက်ချင်ဂါ၊ ဘားတော့ဗရက်ကာ့ဖ်ဘား၊ ပြင်သစ်မှ အန်ဒရေမာရူး၊ ဆက စသူတို့ပါဝင်ကြသည်။ 'မာရွိဂျာဒေး' ရေး သားသော 'သေကာနီးလူတစ်ဦးနှင့် ဘုန်းတော်ကြီးတစ်ပါးတို့ စကားပြောခန်း'

ဝတ္ထု၊ 'ဆီဂါရီ ပါဗီဇီ'၏ 'မိမိကိုယ်ကိုမိမိ သေကြောင်းကြံခြင်း'ဝတ္ထု၊
ဂီလင်စကီး၏ 'ကောင်းကင်ဘုံမှ ဦးလေး စသော ဝတ္ထုများမှာ သေခြင်း
တရားနှင့်ပတ်သက်၍ စဉ်းစားစရာတွေ တသီတစ်တန်းကြီး ပေးထားသော
ဝတ္ထုများဖြစ်ကြသည်။ ဂျပန် စာရေးဆရာ 'အကုတာဂါဝရနိုဆိုကီ'၊ 'ယူကီ
ယိုမိရှိးမား' တို့သည်လည်း သေခြင်းအကြောင်းကို နက်နက်နဲနဲ တွေးခေါ်ကာ
ရသမြောက် ဝတ္ထုအဖြစ် ဖွဲ့ဆိုရာတွင် ထင်ရှားကြသည်။

ယခု 'ခင်မြဇင်'၏ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း ဝတ္ထုရှည်ဖြစ်သော 'တောပင့်ကူများ'
ဝတ္ထုသည်လည်း မရှောင်မလွှဲသာသော သေခြင်းတရားကို မည်သို့ ရင်ဆိုင်
ရမည်ကို ပြသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ သေဆုံးခြင်း၊ နာချင်ခြင်း၊ ငိုကြွေးခြင်းနှင့်
ဒုက္ခဆင်းရဲတို့ကား လောကနဒီမြစ်ကမ်းပါးတွင် နေထိုင်ကြသူအဖို့ကား
မဆန်း။ ဘဝမှာ အသေတတ် အနေတတ်ဖို့ အရေးကြီးသည်။ စွဲငြိတွယ်တာ
ခြင်း မကင်းရာမှန်သမျှ သမုဒယသစ္စာ။

ထိုသစ္စာတို့ကို သိမြင်မှသာ လွတ်မြောက်ရာ ဖြစ်လာနိုင်စရာနှင့်
မဂ္ဂသစ္စာတို့ကို ရှာဖွေနိုင်လိမ့်မည်။ မသိမမြင် ခင်တွယ်လေသမျှ ဓမ္မစစ်နှင့်
ကင်းဝေးကာ သံသရာသည် ရှည်မြဲရှည်လိမ့်မည်ဟူသော တရားကို ခင်မြဇင်
က 'တောပင့်ကူများ' ဝတ္ထုဖြင့် ပြသခဲ့သည်။ ကျိုက်လတ်ဦးပြုံးချို၏ 'တေး
ဘုမ္မာ' သီချင်းနားထောင်ရင်း တရားသံဝေ ဆင်ခြင်နိုင်သကဲ့သို့ ဤခင်မြဇင်
၏ 'တောပင့်ကူများ' ကို ဖတ်ပြီး ဉာဏ်အမြင် ပိုရှင်းလာစေနိုင်ပါသည်။
အနောက်နိုင်ငံ ဥရောပတို့မှ စာရေးဆရာများ ရေးသားကြသော သေခြင်းနှင့်
ဆိုင်သော ဝတ္ထုများမှာ 'ပျောက်သောလမ်းမှာ စမ်းတဝါး၊ ဘဝအေးစက်နေသော
ဝဲကတော့ကြီးထဲမှ အမှိုက်စုတ်တစ်ခုမျှသာ ဖြစ်သော လူ့ဘဝတွေကို ပြကြ
သည်။ ခင်မြဇင်၏ ဝတ္ထုမှာမူ လူတိုင်းတစ်နေ့ မလွဲမသွေရင်ဆိုင်ရမည့်
သေခြင်းတရားကို လည်းကောင်း၊ သေခြင်းတရားကို တည်ငြိမ်စွာ လက်ခံ
ကျော်ဖြတ်နည်းကို လည်းကောင်း ပြသထားရာ မြန်မာစာဖတ် ပရိသတ်
အဖို့ တုန်လှုပ်သွားမည်မှာ သေချာပါသည်။

ခင်မြဇင်၏ ဝတ္ထုတို အတော်များများကို ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ဖတ်ရ
တတ်သည်။ ရင်ထဲ အစွဲဆုံးကျန်ရစ်ခဲ့သော 'အိပ်မက်တစ်ခြမ်း' ဝတ္ထုတိုမှာ
လည်း ရှုမဝတွင် ပါခဲ့သည်။

ချစ်သူနှစ်ဦးတို့မှာ အိမ်မရှိကြ။ ညနေစောင်းလျှင် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ချိန်းတွေ့၊ စိတ်ကူးယဉ်အလှအပစကားတွေနဲ့ ကလူမကျီစယ်နိုင်အား၊ လက်ဖက်ရည်ကြမ်းကို သွန်ကာ ပေပေတူးတူး စားပွဲပေါ်တွင် အိမ်ပုံလေးတွေကို လက်ချောင်းလေးများဖြင့် ရေးဆွဲကြ၊ လောလောဆယ် နှစ်ယောက်ပေါင်းမှ ခေါင်မလုံသော ထီးအိုလေးတစ်လက်သာ ပိုင်ကြသူတို့၏ တူနှစ်ကိုယ်နီးရေးမှာ... 'အိမ်ကလေးပြီးအောင် ဆောက်ပြီးမှ...' တကယ်ဆောက်မည့်အိမ်မှာ ယခုစိတ်ကူးထဲမှာ ရှိနေသေးတော့...၊ စိတ်ခံစားမှုကို အသေးစိတ်ချယ်မှုန်းကာ ရင်နှင့်စဖွယ်ရေးထားသော ဝတ္ထု။

ရှုမဝတွင် ပါဝင်ခဲ့သော 'မဟောင်းသောပုံပြင်' လို့၊ 'အချစ်ဦးသီချင်း' လို့ ဝတ္ထုများမှာမူ သာမန်အချစ်ဝတ္ထုဟု အပေါ်ယံလျှပ်ကြည့်ပြီး တံဆိပ်ကပ်နိုင်သော်လည်း ခင်မြဇင်၏ စကားအသုံးအနှုန်း ပြေပြစ်ခြင်း၊ စကားပြေလှပချောမွေ့ခြင်း၊ ကာလဒေသနှင့် ဟပ်မိသဘာဝကျသော ဇာတ်ကွက်များ သုံးတတ်ခြင်းတို့ကြောင့် 'ဝတ္ထုတိုရေးဆရာမ' ဟူသော စာမေးပွဲကို ဂုဏ်ထူးရလှနီးပါး အောင်မြင်ခဲ့သူ ဖြစ်လာရသည်။

'သည်းဦးပန်း' မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သော 'ပန်းများဖူးချိန်' ဝတ္ထုတိုမှာလည်း ဤနည်းနှင့် ဝတ္ထုအဆုံးတွင် ဆရာဦးအောင်သင်းက မှတ်ချက်ချရာ၌ ဇာတ်လမ်းအကြောင်းအရာ ဘာမျှ ထူးထူးခြားခြားမရှိ။ မှာကြားပြောဆိုသည့်လေသံ ကြင်နာသိမ်မွေ့ခြင်း၊ စကားအသုံးအနှုန်း ပြေပြစ်ခြင်းတို့ကြောင့် ဖတ်ပျော်စရာပျော်ဝတ္ထု ဖြစ်လာရသည်ဟု ဆိုထားသည်။

ခင်မြဇင်၏ စကားပြေမှာ ထူးခြားသည်ဟု မဆိုသာ။ သို့သော် ဖွဲ့နွဲ့ရာတွင်မှာတော့ အသေးစိတ်ခြယ်မှုန်းတတ်သည်။ စာဖတ်သူ၏ အာရုံထဲတွင် ထင်းကနဲမြင်လာရန် ပန်းချီဆရာစုတ်ချက် စိပ်စိပ်ရေးသလို ရေးဖွဲ့တတ်သည်။ ဥပမာ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သော 'ကောင်းကင်မိုးတိမ်' ဝတ္ထု၏ အဖွဲ့အနွဲ့ -

'လေညင်းက တသုန်သုန်တိုက်ခတ်နေသည်။ ရှူရှိုက်ရသော လေညင်း၏ သင်းရနံ့ထဲမှာ မိုးငွေ့မိုးနံ့ ပါလာသည်။ မြက်ခြောက်တို့က ရွှေဝါရောင်၊ မြေညိုရောင် သွေနေသော ရွက်ခြောက်တို့အသံက လေသံနှင့်အတူ တရုရု။ ကောင်းကင်မှာ မိုးတိမ်လိပ်တို့ အဆုပ်ဆုပ်အခဲခဲ။ မြက်တော

ကိုင်းတောထဲမှာ ဘုတ်ငှက်မြည်သံ ကြားရသည်။ ဗျိုင်းဖြူတစ်အုပ် မြားသဏ္ဍာန် ပျံသန်းသွားကြသည်။ နေ၏ တောင်ပံရပ်သိမ်းစ ပြုပြီး။ ဝင်လုဆဲ နေခြည်များက ရွှေရည်သွန်းလောင်းဆဲ၊ မြက်ခြောက်တို့ လေဝေ့သံနှင့် ညနေရီ၏ သင်းရနံ့များက အားငယ်စိတ်ကို ပိုလို့ တိုးပြည့်စေသလားမသိ

တစ်ခါတစ်ခါတော့လည်း ခင်မြဇင်သည် ကဗျာဆရာမဖြစ်လို့လား မသိ။ စကားပြေမှာ ကဗျာဟန်တွေနှင့် နန္ဒလွန်းနေ၏။ အချို့မေတ္တာဖွဲ့ဇာတ်များနှင့် ကဗျာဟန် နန္ဒလွန်းတို့ လိုက်ဖက်သည်များ ရှိသော်လည်း အချို့ရင်နှင့်ဖွယ် ဇာတ်အိမ်တွင်မူ ဤစကားလုံးများက အားလျော့စေမည်ဟု ထင်မိပါသည်။ ဥပမာ စောစောက ကျွန်တော်စွဲခဲ့သည်ဆိုသော 'အိပ်မက်တစ်ခြမ်း' ဝတ္ထုတွင် -

အိမ်ကလေးပေါ်မှာ တစ်ယောက်အပြုံးတွေကို တစ်ယောက်ဆွတ်ခြေစားသုံးနေကြလေသည်။ ချိန်မြိန်မှုက သူတို့မှအပ ဖြစ်သော ကမ္ဘာလောကကို မေ့လျော့သွားသေသည်။

မျက်စောင်းလေးတွေကို စုဆောင်းသိမ်းဆည်းလိုက်သည်။ မျက်စောင်းလေးတွေက မွှေးသောပန်းတစ်ခက်၏ ဆူးမွှားလေးများပမာ သံသယဆူးလေးတွေက ခဏခဏ ထိရှုစူးမိတတ်သည်။

၁၉၈၃ မတ်လထုတ် ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သော ခင်မြဇင်၏ 'နှင်း၏နိဂုံး' ဝတ္ထုကို ဟန်သစ်မဂ္ဂဇင်း အမှတ်(၉)တွင် ဝတ္ထုတိုရေးတတ်စေချင်လွန်းလို့ ကဏ္ဍ၌ ထပ်မံဖော်ပြခဲ့သည်။ အယ်ဒီတာအဖွဲ့၏ မှတ်ချက်တွင် 'ခင်မြဇင်၏ အရေးအသားကို ဖတ်ရသည်မှာ မပင်ပန်းပေ၊ ငေါထွက်၍လည်း မနေပေ။ ဇာတ်လမ်းနှင့် ဇာတ်ဆောင်ကို အထောက်အကူဖြစ်စေသော တာဝန်ကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်နိုင်သော စကားပြေကောင်းဟု ဆိုသင့်ပါသည်'ဟု ဖော်ပြထားသည်။ ရုံးသွားရန် စက်ဘီးမရှိသော မိန်းကလေးတစ်ဦး ကားကြိုစောင့်ရ၍ ဘဝနစ်မြွန်းရပုံကို ဇာတ်လမ်းဆင်ထားသည်။ မသိနားမလည်ခြင်းကြီးစွာဖြင့် ရိုးသားစွာ ချစ်ခဲ့ခြင်းအစား 'အမိဖမ်းခြင်း' ဆိုသော စကားလုံးများဒဏ်ကို ခံရသော ရုံးစာရေးမလေးတစ်ယောက်၏ ဘဝကို လှပသော အရေးအသားများဖြင့် ရေးသားထားသည်။ လွန်ခဲ့သော ရှစ်နှစ်ခန့်က မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါခဲ့သော ဝတ္ထုတိုလေးမှာ ယခုစာဖတ်ပရိသတ်

အတွက် မရိုးမဟောင်းဘဲ ရသ စူးနှစ်ဝင်နေဆဲ ဖြစ်သည်မှာ ခင်မြဇင်၏ ဝတ္ထုရေးမှုအတတ်ပညာ ခိုင်မာစွာ တည်ဆောက်နိုင်မှု၏ သက်သေပင် ဖြစ်သည်။

ယခုနှစ်ပိုင်းတွင် ခင်မြဇင်၏ ဝတ္ထုတိုများကို အတော်စိပ်စိပ် တွေ့ရသည်။ ရှုမဝ၊ ကလျာ၊ မဟေသီ၊ မြားနတ်မောင်၊ မြို့နယ်မဂ္ဂဇင်းများ၊ ယခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် မဟေသီတွင် ဖော်ပြခဲ့သော 'ကြက်တူရွေး၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ' ဝတ္ထုမှာလည်း လူကြိုက်များသည်။ မိမိပြောချင်သည့် အကြောင်းအရာများကို တိုက်ရိုက်ပြောချသွားသော 'ဇာတ်ကွက်မဲ့ဝတ္ထု၊ မရေးတတ်လျှင် ဆောင်းပါးဖြစ်မည့် ခင်မြဇင်၏ဝတ္ထုများမှာ ဖတ်ပြီးတဲ့အခါ တွေးရတဲ့ ဝတ္ထုတွေ' ဟု မဟေသီမှ 'စာအိုး' က ချီးကျူးခဲ့သည်။ စာနယ်ဇင်းအတော်များများမှ ပင်တိုင်ဝေဖန်ရေး ဆရာတို့၏ ချီးကျူးမှုကို ခံရသည်။ ကျွန်တော်ကမူ လွန်ခဲ့သော လေး၊ ငါးနှစ်က ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်ခဲ့သော ဆရာ 'မောင်ဇော်' ၏ 'ဓားသံလျက်နှင့် ပန်းပွင့်' ဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်ကို သတိရမိပါသည်။ ဘဝကို သရုပ်ဖော်သော ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုများရှိသည်။ သရုပ်ဖော်သော ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုများရှိသည်။ သရုပ်မှန်နည်းကို မသုံးဘဲ (ဘဝသရုပ်ကိုဖော်ပြပြီး) စာရေးနေကြသော စာရေးဆရာတွေလည်း ရှိသည်။ ကျော်စွာထက်၊ ဂျူး၊ သစ္စာနီ၊ မောရူးဆိုး၊ နိုင်ဇော်နှင့် ခင်မြဇင်ဟူ၍ စာရင်းထိုးဖော်ပြထားသည်။ သရုပ်မှန် နည်းကိုမသုံးဘဲ ဘဝကိုသရုပ်ဖော်သော ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုနှင့် သရုပ်မှန်နည်းကို သုံးသော ဘဝသရုပ်ဖော်ဝတ္ထုများကား ကွာခြားလှသည်။ ခင်မြဇင်၏ ဝတ္ထုတိုများ တင်းပြတ်ရှင်သန်နေခြင်းမှာ။

မည်သို့ဆိုစေ စာရေးသက်လည်း ရင့်ကျက်ကာ အတွေးအခေါ်လည်း တည်ငြိမ်သထက် တည်ငြိမ်လာကာ၊ အနုပညာအားလည်း အရှိန်အဟုန်ပြင်းစွာ ထက်မြက်တောက်ပြောင်လာသော ခင်မြဇင်လို ဝတ္ထုရေးဆရာမျိုး ရှိနေသည်မှာ မြန်မာစာပေလောကအတွက် ဝမ်းမြောက်ဂုဏ်ယူစရာ။



ကောလိပ်ရက်များမှ ကဗျာနေ့စွဲများ

ကျွန်တော် မဟေသီမဂ္ဂဇင်းတွင် စာရေးဆရာများကို စာပေအင်တာဗျူးများ ၁၂ နှစ်ဆက်တိုက် လုပ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် ရက်မဂ္ဂဇင်း။ ယခုလည်း ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းတွင် စာပေအင်တာဗျူးများ ပြုလုပ်နေဆဲဖြစ်ရာ စုစုပေါင်း စာရေးဆရာ ၁၅၀ ကျော်ကို စာပေအင်တာဗျူး လုပ်ခဲ့ပြီးပါပြီ။

စာပေအင်တာဗျူးတိုင်းတွင် နိဒါန်းပျိုးလေ့ရှိသည့် မေးခွန်းမှာ 'စာပေလောကကို ဘယ်လိုစတင် ရောက်ရှိလာသလဲ' ဆိုသော မေးခွန်းပင်ဖြစ်သည်။ အများစု ဖြေကြတာက 'ကဗျာစရေးပြီး စာပေနယ်ကို စတင်ခြေချလာပါတယ်' ဆိုသော အဖြေမျိုးတွေချည်း။

မှန်ပါသည်။ ယနေ့ မြန်မာစာပေလောကတွင် ကျော်ကြားထင်ရှားနေကြသူ၊ ဝတ္ထုတို၊ ဝတ္ထုရှည်၊ လုံးချင်းစာအုပ်ရေးသူ အတော်များများပင် ကဗျာဖြင့် အစပျိုးကာ ကလောင်လမ်းကို စမ်းသပ်ဝင်ရောက်လာသူများသာ ဖြစ်ကြသည်။

သူတစ်ပါးကို အင်တာဗျူးတွေ လုပ်ခဲ့သော ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်လည်း ဝင်ရောက်သည့်ပမာ၊ အင်တာဗျူးလုပ်ခံခဲ့ရသော ကိုးကြိမ်ကျော်ရှိခဲ့ပါသည်။ ထိုအင်တာဗျူးတိုင်းတွင် ကျွန်တော် ကဗျာဖြင့်စတင်ပြီး စာပေနယ်ကို ဝင်ရောက်လာကြောင်း အမြဲဖြေမိပါသည်။

'ကဗျာတောင် ကျွန်တော်က စစချင်းကတည်းက လုံးချင်းကဗျာ စတုတ်တာဗျ' ဟု ကျွန်တော်ဖြေတော့ အင်တာဗျူးမေးသူတို့က တော်တော် အံ့သြသွားကြသည်။ စစ်စစ်ပေါက်ပေါက် မေးတတ်သူတွေကတော့

‘ဟိန်းလတ် နာမည်နဲ့ ကဗျာစာအုပ် တစ်အုပ်မှ မတွေ့ဖူးသေးပါဘူး’ ဟု စောဒကတက်၏။

‘ကျွန်တော်ကဗျာရေးတိုင်းက ဟိန်းလတ် ကလောင်နာမည် မယူရသေးဘူးလေ။ အဲဒီတိုင်းက ကဗျာရေးတဲ့ ကလောင်နာမည်က ရတနာဆောင်းဦးတဲ့’

စာရေးသည့်အခါ ကလောင်နာမည် ယူကြရမည်ဆိုသဖြင့် ကျွန်တော် တန်ဆောင်မုန်းလ ဆောင်းဦးရာသီတွင် မွေးသော ရတနာလေးကို တင်စားကာ ‘ရတနာဆောင်းဦး’ ကလောင်အမည်ကို ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ပေးလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

‘မင်း နာမည်ကလည်း မိန်းကလေးဆန်လိုက်တာကွာ။ တော်ကြာ ရတနာဆောင်းဦး’ ဆိုတဲ့ ကောင်မလေး ထင်နေဦးမယ်’

သူငယ်ချင်း အောင်ထွန်းက ပထမဆုံး ကန့်ကွက်သူ။ သူက ဆေးတက္ကသိုလ် တက်နေသည်။ သို့သော် သူပုံစံက ဆေးကျောင်းသားပုံ လုံးဝ မပေါက်။ ဆံပင်က ဘုတ်သိုက်။ ချည်လုံချည်ကြမ်းကို ဒူးဆစ်နီးပါးရောက်အောင် ဝတ်။ အင်္ကျီကလည်း အမြဲပင် တွန့်လိမ်ကြေမွ။ ဒီကြားထဲ ကွမ်းက မပြတ်ဝါးနေ၍ သွားတွေက နီကြင်နေသည်။ လူက တရုတ်ကပြား။ သို့သော် မြန်မာ အတော်ဆန်ချင်သည်။ သူ့ကို တရုတ်ဟုခေါ်လျှင် ဆဲတာထက်ပင် နာချင်သေးသည်။

‘ရှမ်းပါဗျ’

‘အေးကွာ၊ ရှမ်းဆိုလည်း မင်းက ရှမ်းတရုတ်ပဲ ဖြစ်မှာ’ ဟု ကျွန်တော် တို့ကစလျှင် တစ်တစ်ခွခွ ပြန်ပြန်ဆဲလိုက်တာ မိုးမွန်လို့။

သူက ကဗျာတွေရေးရေးပြီး သူငယ်ချင်းတွေကို လိုက်ပြတတ်၏။ ထိုစဉ် ကျွန်တော်တို့တစ်စုက စမ်းချောင်းတစ်ဝိုက်မှာ လမ်းကြောင်းဆိုက် တတ်သူများဖြစ်ရာ စမ်းချောင်းရပ်ကွက် ဗားကရာလမ်းနှင့် ရှမ်းလမ်းထောင့်က ‘သူစာမင်း’ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် ထိုင်တတ်ကြတာများသည်။ ထိုဆိုင်တွင် အမြဲရှိနေပြီး အာပေါင်အာရင်းသန်သန်နှင့် အမြဲဆရာလုပ်သူက ‘ကိုငြိမ်းကျော်’။ သူက ကျွန်တော်တို့ထက် အသက် ၁၀ နှစ်နီးပါးကြီးသည်။ ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းတက်စက သူက ကလေးနှစ်ယောက်ဖခင်

ပင်ဖြစ်နေပြီ။ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းမှာ ဝတ္ထုတိုတွေရေးပြီး အောင်မြင်စပြုနေသူ။ သူက စာစုံဖတ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထု၊ ကဗျာတွေကအစ သုတေသနကျမ်းတွေပါမကျန် အကုန် အတော်နဲ့နဲ့စိစပ် စာဖတ်သူဖြစ်သဖြင့် သူ့ဆရာလုပ်တာ ကျွန်တော်တို့ ခံရကျိုးနပ်၏။ နောက်တစ်ယောက်က ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံ တက္ကသိုလ်တွင် မြန်မာစာအဓိကဖြင့် ကျောင်းတက်နေသူ ကိုလှဋ္ဌေး။ သူကလည်း အောင်မြင်နေသော ကဗျာဆရာ 'အညာ(တမာ)' ။ လူကဝဝတုတ်တုတ် ထောင်ထောင်မောင်းမောင်းကြီး။ အသားကတော့ မည်းလိုက်သမှ သပိတ်ရောင်ဝင်းလက်နေ။ ကဗျာဆရာဟူ၍ အတော်ကျမ်းကျိန်ပြောတောင် ယုံလောက်ဖွယ်ရာမရှိ။ ထို့ကြောင့် သူ့ကို နာမည်အရင်းလည်း မခေါ်။ ကလောင် နာမည်လည်း မသုံးကြဘဲ အားလုံးက 'သရဲကြီး' ဟု ခေါ်ကြသည်။ သူက ဆေးပြင်းလိပ်ကြီး မီးတရဲရဲနှင့် ဆေးပြင်းလိပ်နဲ့ မခိုင်နိုင်သူတွေက သူ့နားမကပ်ကြ။

'ဒါကို ဆေးပြင်းလိပ်လို့ မခေါ်ရဘူးကွ။ ဇယ်ခါလို့ခေါ်ရတယ်။ ဇယ်ဆိုတဲ့ ကောင်မလေးတွေ ငါ့နားကပ်ကပ်နေကြလွန်းလို့ သူတို့ ငါ့နားမကပ်တဲ့အောင် ခါလွတ်တော့ပစ္စည်း' ဟု သူက သူ့ဆေးပြင်းလိပ်ကို အမြဲအမွမ်းတင်တတ်သည်။

ကျွန်တော်တို့ ဝိုင်းတော်သား နောက်တစ်ဦးကလည်း ဗိုက်ပူပူ၊ ခပ်ဝဝကြီး။ သူက အရွယ်နှင့်မလိုက်အောင် နှုတ်ခမ်းမွေးကားကားကြီးလည်း ထား၏။ သူကလည်း မဂ္ဂဇင်းတော်တော်များများတွင် ကဗျာတွေပါနေသူ 'ငါးသိုင်းချောင်း(ဝံသာ)' ။ နှုတ်ခမ်းမွေးကြီးနှင့် လူပုံပန်းက ကြီးထွားခန့်ညားသလောက် စကားပြောတော့ နူးညံ့သိမ်မွေ့လှ၏။ ဘယ်သူတွေ ဘယ်လို ငြင်းခုံဆွဲပွန်နေပါစေ။ သူကတော့ ငြိမ်ကုပ်ပြီး အမြဲပြုံးနေတတ်သည်။

သူ့အိမ်ကို ကွန်တော် ပထမဆုံးရောက်သွားသောနေ့ကို မှတ်မိသေးသည်။

'ကိုဝံသာ ရှိပါသလား'

အမျိုးသမီးခပ်ကြီးကြီး နှစ်ယောက်၊ သုံးယောက် တံခါးမဆီကို ခေါင်းပြုလာကြသည်။

‘ဘယ်သူ့ကိုမေးတာလဲ’

‘ကိုဝံသာကြီးကိုပဲ’

‘ဪ...ကလေးငယ်ကိုပြောတာလား’ ဆိုကာ သူတို့က ကိုဝံသာကို ခေါ်ပေး၏။ သူတို့ကလေးငယ်ဆိုတာက ထွက်လာတော့ နှုတ်ခမ်းမွှေးနှင့် လူဝကြီး။ သူက လူပျိုကြီး။ အစ်မအပျိုကြီးတွေကြားမှာ အတူနေတော့ သူက အိမ်မှာ ကလေးဖြစ်နေသည်။ ယခု မြေနီကုန်းဒဂုံစင်တာနေရာတွင် ယခင်က လဟာပြင်ညဈေးရှိသည်။ ထိုညဈေးတွင် ဝံသာက စာအုပ်ဆိုင် ဖွင့်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းကပြန်လျှင် ကိုဝံသာကြီးဆိုင်တွင် စုကြ၏။ လက်ဖက်တစ်ဝိုင်း၊ ရေခဲခဲကြမ်းနှင့် စာအကြောင်း၊ ပေအကြောင်း၊ သောင်း ပြောင်းတွေလာ ပြောကြ။ ကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာတွေ စုရပ်က ကိုဝံသာ၏ စာအုပ်ဆိုင်။ ည ၉ နာရီလောက် သူ့ဆိုင်သိမ်းမှ ကျွန်တော်တို့ လူစုခွဲကြသည်။ ‘အညာ(တမာ)’ ကို ‘သရဲကြီး’ ဟု နာမည်ပြောင်ခေါ်ကြသကဲ့သို့ ကိုဝံသာကြီး ကိုတော့ ‘အနုကြီး’ ဟု ချစ်စနိုးနဲ့ ခေါ်ကြသည်။

ကိုငြိမ်းကျော်၊ အညာ(တမာ)၊ ငါးသိုင်းချောင်း(ဝံသာ)တို့အုပ်စုက ကဗျာစာအုပ်ထုတ်ကြသည်။

‘ကဗျာအနုပညာလောမ’ တဲ့။

အမှာစာ ကိုငြိမ်းကျော်ရေးသည်။

‘သေတင်းကုပ်တွင် ဖာသည်မများနှင့် ပျော်မြူးနေရာမှ ဆိုက်ကား ဘီးပေါက်သံကြောင့် အနီအနီဟု လန့်အော်ကြသူများ’

ထိုစာအုပ် ကျွန်တော့်ထံမရှိတော့သည်မို့ မှတ်မိသမျှကို ရေးပြရခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုအမှာစာက စာပေလောကတွင် အတော်ဂယက်ရိုက်သွား သည်။ ထိုစဉ်က စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာအများစုက လက်ဝဲဝါဒယိမ်းသူ များသည် လက်ဝဲတောင်မှ ‘အာရ်အက်ဖ်’ ခေါ် ‘အလံနီ’ အုပ်စု (သခင်စိုးအုပ် စု) ဟူ၍ ကွဲနေသေးသည်။ ကိုငြိမ်းကျော်တို့က ‘အာရ်အက်ဖ်’ တွေ။ သူတို့က ‘ဘီစီပီ’ အုပ်စုကြီးစိုးသော ‘မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း’ အုပ်စုကို တိုက်ခိုက်ကြခြင်း ဖြစ် သည်။

ထိုသူတို့နှင့် ပေါင်းမိပြီး ကဗျာပိုးထလာသည်။ ဆေးတက္ကသိုလ်မှ အောင်ထွန်းက ‘အောင်ထွန်းလင်း(ဆေးတက္ကသိုလ်)’၊ ကျွန်တော်က ‘ရတနာ

ဆောင်းဦး' အမည်ဖြင့် ကဗျာစာအုပ်တစ်အုပ် ထုတ်ဖြစ်ကြသည်။ ကဗျာ စာအုပ်အမည်က 'မနုဿသုံးလွှာ'။ ခုနှစ်က ၁၉၇၀။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၄၈ နှစ်။

ထိုစဉ်က စာပေစိစစ်ရေး မပေါ်သေး။ စာအုပ်လုပ်ရတာ အလွန် လွယ်၏။ ၃၃ လမ်းမှာ စက္ကူသွားဝယ်။ အဖုံးပန်းချီကို ကဗျာစာအုပ်အဖုံး ကာလာမောင်မောင်လှဆီမှာ၊ အတွင်းစာသားကိုတော့ ယခင်မြေဖျီကုန်းပီဇယ ရုပ်ရှင်ရုံဘေးရှိ 'သီဟဗာဟု' ပုံနှိပ်တိုက်မှာ ရိုက်။ စာမျက်နှာ ၃၂ မျက်နှာ နှစ်ဖောင်။ အတွင်းစက္ကူအချောစား။ အဖုံးတိုက်ကတ်ကပ်ထူ။ လေးရောင် မျက်နှာဖုံး။ အုပ်ရေ ၁၀၀၀။ ကုန်ကျစရိတ် ၅၂၅ ကျပ်။ တစ်အုပ်ကို ပြား ၅၀ သာသာပဲ ကျသည်။ ရောင်းဈေးက တစ်ကျပ်။

ငါးရက်နှင့် စာအုပ်က ပြီး၏ နေ့ဘက်ကျောင်းတက်နေကြသဖြင့် ပုံနှိပ်တိုက်သို့ ကျွန်တော်တို့မသွားနိုင်။ အညာ(တမာ)ပဲပရုဖတ်။ ဒိုင်ခံ စာအုပ်လုပ်ပေး၏။

စာအုပ်ပြီးတော့ 'အညာ(တမာ)' က ယူလာပြီး ကျွန်တော့်ကို ပေး၏။ မိမိ၏ ပထမဆုံး ကဗျာလုံးချင်းစာအုပ်လေး သပ်ရပ်လှပစွာ မြင်လိုက်ရသဖြင့် ဝမ်းသာပီတိ ပွမ်းဆီထိရသည်မှာ ပြောမပြနိုင်လောက်အောင်ပင်။ သို့သော် သို့သော်...။ ထိုပီတိက မိနစ်ပိုင်းသာ ခံ၏။ ပထမဦးဆုံး စာမျက်နှာကို လှန်ကြည့်လိုက်တော့ 'အညာ(တမာ)' ၏ အမှာစာဆိုတာ တန်းတွေ့လိုက် ရသည်။

'ဟေ့လူ၊ သရဲကြီး။ ခင်ဗျားကို ဘယ်သူက အမှာစာရေးခိုင်းလို့ ခုလို ဝင်ရေးရတာလဲဗျ'

ကျွန်တော်က ရှူးရှူးရှားရှား ဒေါသတွေပွကာ 'အညာ(တမာ)' က သူ့ကိုယ်လုံးကြီး သိမ့်သိမ့်တုန်အောင် ရယ်နေ၏။

'ဒါ နောက်နေတာ မဟုတ်ဘူးဗျ၊ တကယ်စိတ်ဆိုးနေတာ။ ဒါခင် ဗျား သက်သက် ဝင်ကြောတာပဲ။ ဘာလဲ ခင်ဗျားကိုယ်ခင်ဗျား ဆရာကြီး ထင်ပြီး အမှာစာဝင်ရေးတာလား။' ကျွန်တော်ဒေါသဖြစ်လေ သူကရယ်လေ။ သူရယ်တော့ ဘေးက ကိုငြိမ်းကျော်တို့၊ ကိုဝံသာတို့ကပါ ဝင်ရယ်ကြ။ ကျွန်တော်လည်း ကြာရှည်ဒေါမပွနိုင်။ သူတို့နှင့်လိုက်ပြီး ရယ်မိတော့၏။

*မင်းတို့ကို တမင်နောက်ချင်လို့ ခွင့်ပြုချက်မတောင်းဘဲ တိတ်တိတ်လေး အမှာစာရေးပြီး စာစီခိုင်း၊ ပုံနှိပ်လိုက်တာ။ ငါ့အမှာကြောင့် မင်းတို့ စာအုပ်ပိုရောင်းရမှာ သေချာတယ်ကွ'

ထိုအချိန်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ရွှေရတုသဘင်ကာလ။ ကျောင်းထဲမှာ တွေ့သမျှကို တစ်ကျပ်၊ တစ်ကျပ်နှင့် အတင်းလိုက်ရောင်းရာ နှစ်ရက်နှင့် စာအုပ်တွေ ကုန်သွားသည်။ ရသမျှငွေကို ဝိုင်းဖွဲ့စားကြ။ ထိုစဉ်က 'ဦးချစ်' ဆိုင်တွင် 'ခါးပတ်ခန္ဓာ'ခေါ် 'ဆိတ်သားထမင်း'က တစ်ပွဲမှ ၇၅ ပြား (ယခု ၃၀၀၀ တန်လောက်)၊ လက်ဖက်ရည်တစ်ခွက် ပြား ၂၀ ၊ ရသည့်ငွေ ၁၀၀၀ လောက်ကို သူငယ်ချင်းအယောက် ၂၀ လောက်ဝိုင်းပြီး နေ့ရောညပါ တဝကြီး စားသောက်ရတာ တစ်လလောက်တောင် မကုန်နိုင်သေး။

အနာဂတ်မျှော်လင့်ချက်တွေ တနှင့်တပိုးကြီးနှင့် အပူအပင်ကင်းမဲ့စွာ အနုပညာ စိတ်တစ်ခုတည်းဖြင့် ရွှင်ကြည်တက်ကြွခဲ့ကြသော တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝ ရွှေရောင်တောက်ခဲ့ ကောလိပ်ရက်များ။

(ကွယ်လွန်ခဲ့ကြပြီဖြစ်သော စာရေးဆရာ ငြိမ်းကျော်၊ အညာ (တမာ)၊ ငါးသိုင်းချောင်း (ဝံသာ)၊ ဒေါက်တာအောင်ထွန်း (အောင်ထွန်းလင်း-ဆေးတက္ကသိုလ်) တို့အား အမှတ်တရ...။



မြတ်ရွှေအိုး-မေတ္တာမိုးနှင့် သမ္မတ

‘ကဲ... ကိုဟိန်းလတ် ဒီလစာရင်းချုပ်လိုက်။ ဘယ်လောက်ရှုံးမလဲ ကြည့်ရအောင်။ အိမ်လခနဲ့ မိတာခတော့ စိုက်ရမှာ သေချာတယ်’

ဆရာဦးအောင်သင်းက ကျွန်တော်ဘာမျှ တွက်မပြသေးမိပင်။ သူ အိတ်ထဲက ပိုက်ဆံအချို့ကို ထုတ်ပြီး ရေတွက်နေပြီ။

‘ဆရာရေ၊ ဒီလတော့ မဆိုးဘူးဗျ၊ ၄၂၀ ပဲ အရှုံးပြတယ်’ ကျွန်တော် က စာရင်းပြလိုက်တော့...

‘ဒါဆို ခင်ဗျား ၂၁၀။ ကျွန်တော် ၂၁၀ ပေါ့။ ရော့ ကျွန်တော့်ဝေစု ယူလိုက်’

၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်တစ်ပိုက် လွန်ခဲ့သော နှစ် ၄၀ ခန့်ကပေါ့။ ကျွန်တော် နှင့် ဆရာဦးအောင်သင်းတို့ နှစ်ယောက်ပေါင်း ကျောင်းတစ်ခု ထောင်ခဲ့ကြ၏။ ကျောင်းနာမည်က ‘မြတ်ရွှေအိုး’၊ ရန်ကုန်မြို့ ပန်းဘဲတန်းမြို့နယ် လမ်း ၃၀ အထက်လမ်းတွင် ဖြစ်သည်။ ကျောင်းကြော်ငြာကို ထိုစဉ်က ရောင်း အကောင်းဆုံး ‘ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း’မှာ ထည့်သည်။

‘မြန်မာစာ-အောင်သင်း။ အင်္ဂလိပ်စာ-ဟိန်းလတ်’

ကျောင်းသုံးထိုင်ခုံနှင့် ပရိဘောဂတွေကို ‘ဖိုးသင်းနိုင်’ (သင်းနိုင် စာပေ)နှင့် ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ မောင်မြင့်မြတ်တို့က စိုက်ထုတ်ပေးသည်။ ဆရာဦးအောင်သင်းနှင့် ကျွန်တော်တို့က ပညာအိတ်စိုက်။ တကယ်ပင် ပိုက်ဆံပါ အိတ်စိုက်ရသည်။ ကျွန်တော်တို့ကျောင်းကို အခြားကျောင်းသား များအပြင် အနုပညာအသိုင်းအဝိုင်းမှ မိဘတွေလည်း သူတို့သားသမီးများကို လာအပ်သည်။ မှတ်မိသလောက် ပြောရရင် ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းပိုင်ရှင် စာရေးဆရာ မောင်ဆွေတင့်သမီး၊ ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင် မောင်ယဉ်ထွေး-စမ်းစမ်းအေးတို့

သမီး၊ ပန်းချီသုန် သား၊ စာရေးဆရာမ နန်းအိအိစာ သမီးများ စသဖြင့်
'တက္ကသိုလ်ဆရာ၊ ဆရာမများ၊ နိုင်ငံရေးသမားများ မိသားစုဝင် သားသမီး
များလည်း ပါ၏။ ထို့ကြောင့် ဟိုလူ့သားမို့၊ ဒီလူ့သမီးမို့ဟု ကျောင်းလစ
လွတ်ငြိမ်းခွင့်ပေးရင်း လစဉ် ကျွန်တော်တို့ဆရာနှစ်ဦး အရုံးပေါ်ကြရ၏။

'ဒါမှ မြတ်ရွှေအိုး-ပညာရွှေအိုး အစစ်ဗျ။ ပညာကို ကျွန်တော်တို့က
စေတနာနဲ့ တကယ်ဖြန့်ဝေနေတာ'ဟု ဆရာဦးအောင်သင်းက ကျွန်တော့်ကို
အမြဲအားပေး၏။ ဆရာက စာသင်လျှင် တကယ့်အားမာန်နှင့် သင်တတ်သည်။
ထိုစဉ်က ဆရာဦးအောင်သင်းက စာပေဟောပြောပွဲတွေ မလိုက်သေး။ သို့
သော် သူ့စာသင်တာက တကယ်အနှစ်သာရပါသော ဟောပြောပွဲငယ်လေး
တွေလိုပင် ဖြစ်၏။ ရှေ့ဆုံးက စားပွဲခုံပေါ်တွင် ကျကျနနတင်ပျဉ်ခွေထိုင်ကာ
ပါးစပ်သေနတ်ပစ်သလို ဆက်တိုက် ပညာတွေ ဖြန့်ဝေတတ်သည်။ သူ့ဖြော
တာကို တဝါးဝါး တဟားဟားနဲ့ နားထောင်ရင်း ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသား
များ ကျောင်းစာလည်း ခေါင်းထဲဝင်၊ စိတ်လည်း ပျော်ရွှင်သွားကြသည်။
ဆရာစာသင်တာ နားထောင်ရင်း ကျွန်တော်လည်း ပညာတွေ တော်တော်
ရခဲ့ပေ၏။

ယခင် ကျွန်တော် စာသင်သည့်ပုံစံက ခပ်တည်တည်၊ စာကိုမရှင်းရှင်း
အောင် ကြိုးစားပြီး ကျောင်းသား သဘောပေါက်အောင် သင်တာ ဆရာ
ဦးအောင်သင်းနှင့် တွဲမိတော့မှ ကျွန်တော် သင်နည်းပုံစံ ပြောင်းလာသည်။
ဟာသတွေဘာတွေ ဖောက်သင်တတ်လာသည်။ နောက်ပိုင်း ကျွန်တော်
စာသင်ရသော တပည့်တွေဆိုရင် 'ဆရာဟိန်းလတ် စာသင်တာ တော်တော်
ရယ်ရတယ်'ဟု ပြောကုန်ကြ၍ ဟာသတွေပြောတာ မနည်းဘဲရိတ်အုတ်ယူ
ရ၏။ ဆရာအောင်သင်းတို့ ဆရာမောင်မြင့်မြတ်တို့နှင့် တွဲမိတာက ကျွန်တော်
ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းမှာ စာစတင်ရေးတော့မှ ဖြစ်သည်။ ၁၉၇၃-၁၉၇၄ ခုနှစ်တွင်
ကျွန်တော် မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် 'ဟိန်းလတ်'ကလောင်အမည်ဖြင့် စာတွေ
ရေးနေခဲ့ပြီ။ မိုးဝေအုပ်စုတွင်သာ ကျင်လည်ခဲ့သည်။ ဆရာမင်းကျော်၊ ဆရာ
နတ်နွယ်၊ ဆရာမောင်နေဝင်း စသော 'နေနတ်မင်း' အုပ်စုကို ဆရာတင်ကာ
ကဗျာဆရာမောင်လေးအောင်၊ မောင်သင်းခိုင်၊ မောင်သွေးသစ်၊ အောင်မြိန်၊
မောင်ချောနွယ်၊ သိဒ္ဓတ္ထလှိုင်(သုခမိန်လှိုင်)၊ သခွပ်နီ စသူတို့နှင့် အတွဲများခဲ့၏။

‘ဆရာ၏ဂုဏ်တာရာ’ကတော့ ကျွန်တော်စာပေနယ်မဝင်မီကပင် သိရှိလေးစားကြည်ညိုရင်းခဲသူမို့ သူက ကျွန်တော်၏ တုနှိုင်းမဲ့တစ်ဦးတည်းသော ဆရာ။ သို့သော် မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းတွင် ဆရာနတ်ရွယ်က ‘မနေ့တနေ့က ရွာသော မိုး’ဆိုသော ဆောင်းပါးဖြင့် ဆရာဒဂုဏ်တာရာကို စတင်ဝေဖန်လာသောအခါ မောင်သင်းခိုင်အပါအဝင် ကျွန်တော်တို့တစ်စု မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းကို သပိတ်မှောက်ကာ မိုးဝေမှ ခွဲထွက်ခဲ့ကြသည်။

ထို့နောက် ရှုမဝတွင် ပြောင်းပြီး စာရေးသည်။ ရှုမဝပိုင်းတော်သား ‘မြတ်သစ်’တို့ ‘စိုးမင်းဦး’တို့ လက်ကမ်းကြိုကြ၏။ ရှုမဝမှာ စာတွေရေးရင်းနှင့် အယ်ဒီတာချုပ် ‘မောင်ဆွေတင့်’ အယ်ဒီတာ ‘မောင်မြင့်မြတ်’ တို့နှင့် ခင်မင်သွားသည်။ ရှုမဝတွင် ပင်တိုင်ရေးနေသော ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနမှ ဆရာများဖြစ်ကြသော ဆရာတက္ကသိုလ် မောင်မင်းမော်၊ ဆရာအောင်သင်း၊ ဆရာဇော်ဇော်အောင်၊ ဆရာတက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်တို့နှင့် ခင်မင်ခွင့်ရပါသည်။ မနက်ပိုင်း ဆရာတို့နှင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် တောင်ငူဆောင်ရှေ့က လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွင် နေ့တိုင်းသွားထိုင်သည်။ သူတို့နှင့် လက်ဖက်ရည်သောက်ပြီးမှ ပညာရေးတက္ကသိုလ်ဝင်းရှိ ကျွန်တော်တာဝန်ထမ်းဆောင်ရာ မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးသုတေသနရုံးသို့ သွားသည်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာနမှ ကျောင်းသားများဖြစ်ကြသော စာရေးဆရာ ငြိမ်းကျော်၊ အညာ(တမာ)၊ မောင်နံသာ(အညာ)တို့နှင့် တွဲမိသည်။ ငြိမ်းကျော်က ကျောင်းသားဘဝကတည်းက ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ဝတ္ထုတိုများနှင့် အောင်မြင်သော စာရေးဆရာ ဖြစ်နေသည်။ ထိုဝတ္ထုတိုကို ကျောက်မြောင်းရှိ မေတ္တာမိုးပုံနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်သည်မို့ ကျွန်တော်က နေ့စဉ်ငြိမ်းကျော်နှင့်အတူ မေတ္တာမိုးပုံနှိပ်တိုက်သို့ သွားသည်။

ကြာတော့ မေတ္တာမိုးပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင် ဦးစိုးနိုင် - ဒေါ်ခင်စီတို့နှင့်ပါ မိသားစုလို ခင်မင်ရင်းနှီးခဲ့၏။ မေတ္တာမိုးပုံနှိပ်တိုက်သို့ လာကြသူတွေက ရှုမဝအောင်မြင့်မြတ်၊ စာရေးဆရာ စိုးမင်းဦး၊ အားကစားကလောင်ရှင် စာရေးဆရာ စိန်မျိုးမြင့်တို့ ဖြစ်သည်။ စနေ၊ တနင်္ဂနွေဆိုလျှင် မေတ္တာမိုးတွင် စကားပိုင်းကြ၊ အပျော်ဖဲကစားကြသည်။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်ဇနီးသည်ကိုပါ ခေါ်သွားတော့ မိသားစုလိုဖြစ်သွားတာ အမျိုးစုံလုပ်စားကြ၊ စကား

ပြောကြ၊ ဖဲကစားကြဖြင့် အတော်ပျော်စရာ ကြည်နူးဖွယ်နေ့ရက်များဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ ဖဲကစားကြလျှင် ဦးစိုးနိုင်၊ ခေါ်ခင်စိတို့၏သား မောင်မောင်နိုင် (ယခုတော့ အော့ဖ်ဆက်ပုံနှိပ်စက် လောကတွင် ဘုရင်ဖြစ်နေသူ)က အပြင်မှာ လူတွေမြင်မှာစိုးသဖြင့် လိုက်ကာတွေ့ချ၊ တံခါးတွေလိုက်ပိတ်တာ သွားသတိရသေးသည်။ ထိုတစ်နှစ် သင်္ကြန်တွင် ကျွန်တော်တို့အုပ်စုက နေ့စဉ် ‘မေတ္တာမိုး’ ပုံနှိပ်တိုက်တွင် စုမိကြ ပျော်ခဲ့ကြ။

‘မေတ္တာမိုး’ တွင် ရိုက်နှိပ်ခဲ့သော ငြိမ်းကျော်၏ဝတ္ထုခေါင်းစဉ်ကပင် တော်တော်ရှည်လျား၏။

‘နှလုံးသားမြို့ဟောင်း တူးဖော်ချက် နောက်ဆုံး အစီရင်ခံစာ’

ထိုဝတ္ထုဖြင့် လုံးချင်းလိုင်းတွင် ငြိမ်းကျော်ပေါက်သွားသည်။ အရောင်းရဆုံး စာရေးဆရာ စာရင်းဝင်ဖြစ်သွားသည်။ မေတ္တာမိုးနဲ့ ကျွန်တော်ကား ရေစက်မကုန်။ အဝမ်းဦးတင်မောင်၏ သားသမက် ကိုကိုထူးက ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း ထုတ်ဝေတော့ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာက ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း မြတ်သစ်၊ သူနှင့် ကျွန်တော်က မူလတန်း၊ အလယ်တန်း ကျောင်းနေဖက် သူက မော်ဒန်စာရေးဆရာဖြစ်ဦး ဖြစ်ရာ သူလိုင်းသာ ‘ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း’ ကလည်း ပုံစံသစ်ဖြစ်၏။ ‘ဂုန်မဂ္ဂဇင်း’ ပုံနှိပ်တာက ‘မေတ္တာ’ မိုးမှာ ဖြစ်သဖြင့် မေတ္တာမိုးသို့ နေ့စဉ်ရောက်နေရပြန်သည်။ ဦးစိုးနိုင်-ဒေါ်စိမိသားစုနှင့် သံယောဇဉ်က ပိုခိုင်မြဲသွားသည်။ ကျောက်မြောင်းနေသော မောင်မြင့်မြတ်နှင့်လည်း နေ့စဉ် တွေ့ရသဖြင့် ညီအရင်းအစ်ကိုပမာ ခင်မင်ကြရ၏။

ကျွန်တော်က ဝန်ထမ်းတစ်ပိုင်း၊ ကျူရှင်ဆရာတစ်ပိုင်း ဖြစ်နတ်ာ သိတော့ မောင်မြင့်မြတ်က သူ့မိတ်ဆွေ ဖိုးသင်းနိုင်နှင့်တိုင်ပင်ကာ ကျွန်တော်နှင့် ဆရာအောင်သင်းကို ကျူရှင်ထောင်လာကြ၏။ သို့ဖြင့် ‘မြတ်ရွှေအိုး’ ဆိုသော ကျောင်းဖြစ်လာ၏။ ကျောင်းချိန်မတိုင်မီ၊ ကျောင်းချိန်အပြီးတွင် ကျွန်တော်တို့ စတည်းချသော နေရာတစ်ခုရှိ၏။ မောင်ထော်လေးလမ်း (ယခု ဗိုလ်ဆွန်ပက်လမ်း)နှင့် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းလမ်းထောင့်ရှိ (ယခု ပစ်တိုင်းထောင် စာအုပ်ဆိုင်နှင့် အရုဏ်သစ်စာအုပ်ဆိုင်ကြား)မှ ‘သမ္မတလက်ဖက်ရည်ဆိုင်’ ဖြစ်သည်။ ထိုဆိုင်ရှေ့တည့်တည့် ပလက်ဖောင်းပေါ်တွင် ဖိုးသင်းနိုင်က စာအုပ်ဟောင်းရောင်းသည်။ သမ္မတလက်ဖက်ရည်ဆိုင်၏

ဆိုင်ပိုင်ရှင်ရော သားသမီးတွေက တရုတ်ကပြားလေးတွေ။ သူတို့က စာပေချစ်မြတ်နိုးသူတွေ။ ဆရာအောင်သင်း၊ ဆရာမောင်မြင့်မြတ်နှင့် ကျွန်တော်တို့ကို အလွန်ခင်မင်လေးစားသည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့နှင့် ဆက်သွယ်ရောက်လာသူ စာပေသမားမှန်သမျှကိုလည်း မငြိမငြင် ဧည့်ခံ၏။ ကျွန်တော်တို့ထံ စာရေးဆရာတွေ၊ သမ္မတလက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာပင် ချိန်းကြ၏။ စာမူအပေးအယူ၊ စာမူခွေကို ဤဆိုင်က ဆောင်ရွက်ပေးသည်။ မန္တလေးမှာ ပျဉ်းမနားမှာ တောင်ငူမှာ မြစ်ဝကျွန်းပေါ်မှ စာရေးဆရာတွေလည်း ကျွန်တော်တို့ကို တွေ့ချင်လျှင် ဤဆိုင်မှာပင်ချိန်းကြ၏။

ယခု အမျိုးသားစာပေဆု ရွေးချယ်ရေးအဖွဲ့တွင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် တာဝန်ယူနေသူ ကိုသန်းအုန်း(စာရေးဆရာ မောင်ဇေယျ)ဆိုလျှင် ထိုစဉ်က ဘွဲ့ရခါစ အသက် ၂၀ အရွယ် လူငယ်လေးသာရှိသေး၏။ ဆရာအောင်သင်းနှင့် ကျွန်တော်တို့ ကိစ္စမှန်သမျှ သူက ပြန်ကြားရေးအရာရှိအဖြစ် ဒိုင်ခံ ကူညီလုပ်ကိုင်ပေးသည်။ ရန်ကုန်စာပေသမိုင်းတွင် ၃၃ လမ်းထိပ်က 'ရွှေကြည်အေး' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ 'ပွင့်ဦး' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ၃၃ လမ်းထဲက 'လေထန်ကုန်း' တို့ကဲ့သို့ သမ္မတလက်ဖက်ရည်ဆိုင်သည်လည်း တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍပါဝင်ခဲ့ကြောင်း အမှတ်တရ မော်ကွန်းထိုးလိုက်ပါသည်။

ယခု နှစ် ၄၀ ကြာခဲ့ပါပြီ။

လမ်း ၃၀ က 'မြတ်ရွှေအိုး'လည်း မရှိတော့။ ဆရာအောင်သင်း၊ ဆရာမောင်မြင့်မြတ်၊ ဖိုးသင်းနိုင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ကျောက်မြောင်း ဓမ္မဝိဟာရလမ်းမှ မေတ္တာမိုးပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင် ဦးစိုးနိုင်-ဒေါ်ခင်စီတို့နှင့် ဆရာမောင်ဆွေတင့်၊ ဆရာတက္ကသိုလ်မင်းမော်၊ ဆရာဇော်ဇော်အောင်၊ ငြိမ်းကျော်၊ ဆရာတက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်၊ အညာ (တမာ)၊ မောင်နဲ့သာ (အညာ) စသူတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဗိုလ်ချုပ်လမ်းရှိ သမ္မတလက်ဖက်ရည်ဆိုင်သည်လည်းကောင်း၊ သင်္ခါရတရားကို မလွန်ဆန်နိုင်၍ သက်ရှိထင်ရှား မရှိကြတော့ပြီ။ မြန်မာစာပေလောက၏ တချိန်က လှုပ်ရှားခဲ့ကြသော ပုံရိပ်မှန်ဝါးဝါးတို့ကား ဖယောင်းတိုင်မီးတို့လို လေတိုးသကဲ့သို့ ယိမ်းထိုးယိုင်နဲ့စွာဖြင့် မမှေးမှိန်သေးပါ။



အနားယူပါလေ ဂျာကြီးရေ

မိကိုဇူးစင်၊ နိကိုဇူးစင်၊ ကိုဇာလျန်းဝေ၊ ခွန်ဂျာမိုင်း၊ မောရူးဆိုး။
အဓိပ္ပာယ်ဖော်ပြခြင်းငှာ မစွမ်းသာသော ကလောင်အမည်များ။

သူတို့ကို အဘယ့်ကြောင့် ဤအမည်များကို ရွေးချယ်ခဲ့ကြသလဲ
ကျွန်တော် မမေးမိ။ ကျွန်တော် မေးမိသူက ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း အရင်း
အချာကြီးတစ်ဦးဖြစ်သူ 'ခွန်ဂျာသိုင်း' ။

သူ့အဖြေကလည်း အတော်ရှင်း၏။

'ကလောင်အမည်ကိစ္စကိုတော့ ကျွန်တော် သိပ်မပြောချင်ဘူးဗျ။
၁၉၇၁-၁၉၇၂ ခုနှစ်လောက်က ကျွန်တော် ဒီနာမည်ယူခဲ့တာပါ'

ဆက်မေးစရာမလိုတော့။ သူ့ကို စသိတာက 'မောင်မိုးခက်'(အင်းစိန်)
ဆိုသော ကလောင်အမည်နှင့်။ ၁၉၆၉ ခုနှစ်လောက်မှာ သင့်ဘဝမဂ္ဂဇင်းမှာ
သူ ကဗျာတွေ စတွေ့ရ၏။ သင့်ဘဝမှာ သုံးလေးပုဒ်လောက် ပါပြီးနောက်
တိုင်းရင်းမေမှာ ကဗျာလေးတွေ ပါလာ၏။ ထို့နောက် ဆရာသော်တာတွေ
ကိုင်သော 'အဟိ'၊ ဆရာရွှေတည်ရန်နောင်၏ 'သောင်းပြောင်းတွေလာ'၊
ဆရာကမ္ဘောမြင့်လွင်၏ 'ပျော်တော်ဆက်' တို့တွင် ကဗျာတွေ၊ ဝတ္ထုတိုတွေ
ပါလာသည်။ ထူးခြားတာက ထိုစဉ်က သူရေးသမျှကဗျာတွေ၊ ဝတ္ထုတိုတွေ
က ဟာသကဗျာ၊ ဟာသဝတ္ထု။ ထို့ကြောင့်ပင်လားမသိ နောက်ပိုင်း သူရေး
သော မေတ္တာဘွဲ့အချစ်ဝတ္ထု တော်တော်များများတွင် ရယ်စရာဇာတ်ကွက်တွေ
ကို တွေ့ရ၏။ သူ၏ ဟောပြောပွဲများတွင်လည်း ပရိသတ် တဝါးဝါးဖြစ်စေရန်
ရယ်စရာတွေ ပြောတတ်သည်။

ဂီတပဒေသာ၊ သပြေ စသော မဂ္ဂဇင်းကြီးများတွင်ကား သူ့ကလောင် နာမည် နှစ်ဂျာသိုင်းဖြစ်လာ၏။

‘အရမ်းပျော်ခဲ့တာကတော့ ရှုမဝမှာ ကဗျာပါခဲ့တာပဲ။ ရှုမဝထဲပါရတာ သိပ်ဂုဏ်ယူစရာကောင်းတယ်။ ရှုမဝထဲ ရေးနိုင်တဲ့သူကိုလည်း ကဗျာသမား အချင်းချင်း လေးစားတယ်။ တော်ရုံတန်ရုံနဲ့လည်း ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းထဲ မပါနိုင်ဘူး။ ရှုမဝကရတဲ့ ကဗျာစာမူခ ၁၀ ကျပ်ဟာ ကျွန်တော်တို့အတွက် သိန်းဆု တစ်ဆုပေါက်သလိုပဲ’

‘နှစ်ဂျာသိုင်း’က ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းအကြောင်း အားရပါးရပြောသည်။ ရှုမဝမှာပင် သူနှင့် ကျွန်တော် ဆုံခဲ့ကြသည်။ ထိုစဉ်က ရှုမဝမှာ ကဗျာရေးကြသူ မောင်စိန်ဝင်း(ပုတီးကုန်း)၊ အညာ(တမာ)၊ သန်လျင်မောင်ဝင့်ဝါ၊ မောရူးဆိုး၊ နှစ်ဂျာသိုင်း၊ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ တရွယ်တည်း။ အားလုံးပင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတွေ။

၁၉၇၃ ခုနှစ်တွင် နှစ်ဂျာသိုင်းက ‘ပါးကွက်ကျားနဲ့ လပြည့်ဝန်း’ တဲ့ ကဗျာစာအုပ်ထုတ်၏။ သူပိုက်ဆံနှင့်သူ ထုတ်တာ။ သူ့အပြောကတော့ အမေဆီက တောင်းယူတာတဲ့။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်မှာ ကျွန်တော်က ‘မနုဿသုံးလွှာ’ ဆိုသော ကဗျာစာအုပ် ကိုယ့်ပိုက်ဆံနှင့်ကိုယ် ထုတ်သည်။ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် နှစ် ၅၀ အထိမ်းအမှတ် စာအုပ်ပေါ့။ တစ်အုပ်တစ်ကျပ်နှင့် သူငယ်ချင်းတွေ ဝိုင်းရောင်းပေးတာ။ တစ်ပတ်အတွင်း စာအုပ် ၁၀၀၀ ကုန်၏။ ‘နှစ်ဂျာသိုင်း’ စာအုပ်ထုတ်တော့လည်း ကျွန်တော်တို့ ဝိုင်းရောင်းပေးတာ အုပ် ၁၀၀ ကုန်၏။

‘အဲဒီအချိန်တုန်းက ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာသိပ္ပံတက္ကသိုလ်က အညာတမာတို့၊ မောင်နဲ့သာ(အညာ)တို့၊ သန်လျင်မောင်ဝင့်ဝါတို့၊ ကိုဟိန်းလတ်တို့၊ ပညာရေးတက္ကသိုလ်က မောင်နီသင်းတို့၊ အေးငွေတို့၊ မောင်တင်မြိုင်(အင်းလေး)တို့၊ ဆေးတက္ကသိုလ်က မေမြင့်တို့၊ ငွေစိုးတို့၊ စက်မှုတက္ကသိုလ်က ကိုစိန်ဝင်းတို့တစ်တွေ မကြာခဏ ဆုံကြတယ်နော်။ ဒီလိုပဲ မြောက်ဥက္ကလာအဖွဲ့၊ သင်္ဃန်းကျွန်းအဖွဲ့၊ စမ်းချောင်းအဖွဲ့၊ အင်းစိန်အဖွဲ့၊ သန်လျင်အဖွဲ့တို့က ကဗျာဆရာတွေလည်း ဆုံကြတယ်။ စာသမားညီအစ်ကို မောင်နှမတွေ ချစ်တယ်။ ခင်တယ်၊ ခဏခဏ ဆုံကြတယ်’

သူပြောမှ ကျွန်တော်လည်း သတိရမိ လွမ်းမိ၏။ စုရပ်ကလည်း စမ်းချောင်းက 'သူ့စာ' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ လဟာပြင် ဈေးနားက ဆန်းမွန်းအေးဆိုင်၊ ပြည်သူ့မှန်တိုက်၊ အနော်ရထာလမ်းနှင့် ၃၃ လမ်းထောင့်က ရွှေကြည်အေး လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ပွင့်ဦး လက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ထဲက ဦးချစ်ဆိုင်၊ ကိုအောင်ရင်ဆိုင်၊ ယမ်းဘီလူးအအေးဆိုင်၊ အလုံက ရွှေဘဏ္ဍာလက်ဖက်ရည်ဆိုင်၊ ဆေးတက္ကသိုလ် ဘီအိုစီကောလိပ်က ဆိုင်၊ စက်မှုတက္ကသိုလ်ကဆိုင်တွေမှာ။

နှစ်ဂျာသိုင်း၏ ပထမဆုံး လုံးချင်းဝတ္ထုက 'အချစ်ဆုံးသူရဲ အတ္ထုပ္ပတ္တိ' ထိုစဉ်က စာရေးဆရာ ငြိမ်းကျော်ရော၊ နှစ်ဂျာသိုင်းပါ အင်းစိန်တွင်နေကြ လေရာ ဆရာငြိမ်းကျော်ထံ နှစ်ဂျာသိုင်းက သုံး၊ လေးနှစ်လောက် နေ့စဉ်ရက်ဆက်ကို သွား၏။ ဆရာငြိမ်းကျော်ပြောသမျှ စကားအားလုံးက ဝတ္ထုရေးခြင်းအတတ်ပညာတွေချည်းဖြစ်သူဟု နှစ်ဂျာသိုင်း အမြဲပြောသည်။

'ဆရာငြိမ်းကျော်က ဝတ္ထုကို ခံစားချက်နဲ့မရေးဘဲ အတတ်ပညာနဲ့ ရေးဖို့ အမြဲသွန်သင်တယ်။ ခံစားချက်ကို အတတ်ပညာနဲ့ အမြဲတမ်းအနားသတ် လိုက်သတ်ပေးသင့်တယ်လို့ ပြောတယ်။ အတတ်ပညာကိုလည်း ဝတ္ထုရေးတိုင်း သတိထားစမ်းသပ်နေဖို့ မှာတယ်။ စကားပြောရေးဟန်နဲ့ စကားပြောရေးဟန်ကို ရောရေးတယ်။ ပြန်ပြောပုံစံ၊ မှတ်တမ်းတင် ခိုင်ယာရီပုံစံနဲ့ ဇာတ်ကြောင်းပြောဟန် သုံးမျိုးစလုံး သူ့နေရာနဲ့သူ ခွင်ကျအောင် ရေးကြည့်တယ်'

နှစ်ဂျာသိုင်းက ပထမဆုံး စာအုပ်နှင့်ပင် ပေါက်သွားသည်။ ဒုတိယစာအုပ် 'ရေကရွေးမနေနဲ့ ကိုကိုရယ်'၊ တတိယစာအုပ် 'မေတ္တာရှိရင်းစွဲဖို့ လွဲနိုင်ပါဘူးရှင်'၊ 'အချစ်ဆုံးလည်း ဖြစ်ခဲ့ဖူးပါတယ်'၊ 'အလယ်ကလူ စကားဝဲ၏' တို့ ဆက်တိုက်ရေးတော့ စာအုပ်အငှားဆိုင်များတွင် 'နှစ်ဂျာသိုင်း' စာအုပ်ထွက်လျှင် တစ်ဆိုင်ကို လေး၊ ငါးအုပ်ဝယ်ရသည်။ အငှားဆိုင်များတွင် 'နှစ်ဂျာသိုင်း' စာအုပ်ငှားဖို့ တန်းစီစာရင်းပေးထားသူတွေက အလှအယက်။

'ကျွန်တော်က အချစ်ဝတ္ထုကိုပဲ Romance, Fancy, Suspence, Mystery, Comedy, Drama အသွားတွေနဲ့ ကစားကြည့်တယ်။ စရိုက်မျိုးစုံ။

အလုပ်မျိုးစင်ကို၊ နယ်ပယ်မျိုးစုံ၊ ဘာသာရပ်မျိုးစုံ၊ သမိုင်း၊ ရာဇဝင်၊ ပထဝီ၊ သိပ္ပံ၊ သင်္ချာ၊ ဆေးပညာ၊ ဘာသာရေး၊ ထူးဆန်းထွေလာ နောက်ဆုံး ဗေဒင် နက္ခတ်နဲ့ ရှေးဟောင်း သုတေသနအထိ အကြောင်းအရာမျိုးစုံ အကုန်ထည့် ရေးဖူးအောင် ကြိုးစားတယ်။ စာဖတ်ပရိသတ်ကို အမျိုးမျိုးခံစားကြည့်စေ ချင်တယ်။ မငြီးငွေ့စေချင်ဘူး အပ်ကြောင်း မထပ်စေချင်ဘူး ။

ကျွန်တော်နှင့် နှစ်ကျသိုင်း ဟောပြောပွဲ တော်တော်များ နယ်စုံသွား ဖူးသည်။ ဟောပြောပွဲအပြီး ညဘက်တွင် နှစ်ယောက်သား အေးအေးဆေး ဆေး ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ် ပြောကြ၏။ ရောက်ရာနေရာတွင် နံနက်စော စောအိပ်ရာထပြီး လမ်းလျှောက်ကြ၊ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ထိုင်ကြ၏။ ကား နှင့်သွား ကားပေါ်မို့လို့၊ ရထားနှင့်သွား ရထားပေါ်မို့လို့ သူနှင့် ကျွန်တော် စကားလက်ဆုံ ပြောလို့မကုန်။

ဝတ္ထုအများစုကို ရုပ်ရှင်ရိုက်ရ၏။ ရုပ်ရှင်တိုင်းလည်း အောင်မြင်၏။

‘တချို့ဝတ္ထုတွေ ရုပ်ရှင်ရိုက်တော့ ပျက်သွားတာတွေ့ရတယ်။ ကျွန်တို့ဝတ္ထုတွေကျတော့ ရုပ်ရှင်မှာလည်း လူကြိုက်ကြတာ ဘာဖြစ်လို့လဲ’ သူ့ကို ကျွန်တော်တို့က ‘ကျွန်တို့’ဟုပဲ ခေါ်သည်။

‘ဥပမာဗျာ ကျွန်တော့်ရဲ့ ‘အလယ်ကလူ စကားဝဲ၏’ကို ဒါရိုက်တာ ဦးတင်ယုက ကျော်ဟိန်း၊ ချိုပြုံး၊ ဆွေဇင်ထိုက်တို့နဲ့ ‘လွမ်းနေမယ်မမ’ဆို ပြီး ရိုက်ရင် ရိုက်တယ်။ ရုပ်ရှင်ရဲ့ အောင်မြင်မှုဟာ ဆရာဦးတင်ယုတို့၊ ကျော်ဟိန်း၊ ချိုပြုံး၊ ဆွေဇင်ထိုက်တို့အပေါ်ပဲ မူတည်တယ်။ ကျွန်တော့် ဝတ္ထု ‘တစ်ပင်ထဲ ရင်ထဲကနွယ်’က မယ်သီတာလို မိန်းကလေး ဖြစ်သွားတယ်။ ဒါရိုက်တာ မောင်နှင်းမိုး၊ ညီညီထွန်းလွင်တို့၊ ရန်အောင်၊ မိုးမိုးမြင့်အောင်တို့ နဲ့ ရိုက်တာ။ ရုပ်ရှင်က သူတို့ကိစ္စ။ ဝတ္ထုက ကျွန်တော့်ကိစ္စ။ သူတို့က ကျွန်တော့်ဝတ္ထုကို မြတ်နိုးလို့ တခြားအနုပညာပစ္စည်းအသွင် ပြောင်းပြီး ခံစားသရုပ်ဖော်ကြတာပဲ။ ကိုယ့်ဝတ္ထုကို ဘယ်လိုပြင်လို့ ဘာဖြစ်သွားတယ်။ ညာဖြစ်သွားတယ် ကျွန်တော် မခံစားမိဘူး’

‘ပန်းဝေသီ’ မဂ္ဂဇင်းက မင်္ဂလာတောင်ညွန့် ၁၀၇ လမ်းမှာ၊ ကျွန်တော် နေတာက ကပ်လျပ် ၁၀၈ လမ်း။ ပန်းဝေသီမှာ နွယ်ကျသိုင်းက ‘ပန်းနု သစ်သီးကဏ္ဍ’ ကိုင်၏။ ကလောင်သစ်တွေအတွက် လေ့ကျင့်ရေးကွင်းတစ်ခု

သူ ဖန်တီးပေး၏။ သူ၏ 'ပန်းနုသစ်သီ' မှ စင်တင်ပေးခဲ့သော စာရေးဆရာများစွာရှိ၏။ ဥပမာ-မောင်လှမျိုး (ချင်းချောင်းခြံ)၊ ရာသက်ပန်(တောင်ငူဆောင်)၊ မေမောင်၊ မ (ဟင်္သာတ)၊ မောင်ညိုအေး (ပန်းတော)၊ လူပန်ငယ်၊ မိုးစပယ် (ရွှေကျင်)၊ ဝေရည်ကျော်၊ မကြည်ပြာ၊ မောင်သက်နိုင်၊ မြတ်နိုးအိမ်၊ မိုးလှိုင် (မိတ္ထီလာ)၊ ဆက်နိုင်...

'ပန်းနုသစ်သီ' ကဲ့သို့ပင် နွယ်ဂျာသိုင်း၏ စာပေကုသိုလ် နောက်တစ်မျိုး ရှိသေးသည်။

'ချောင်းသာယာ လတာဘေးက တေးကောက်ခဲ့ပြီ' ကဏ္ဍ၊ ဆရာဇော်ဂျီ၏ 'ဗေဒါလမ်းကဗျာများ'ကို ခံစားနားလည်ကြည့်သည့်ကိစ္စ။ သို့သော် အမှတ် (၈) တွင် ရုပ်သွား၏။

'ဆက်ရေးဗျာ'
ကျွန်တော် တိုက်တွန်း၏။
'ဆက်ရေးမယ်'
သူ ကတိခံ၏။

သူရော ကျွန်တော်ပါ 'မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း'တွင် ဗဟိုကော်မတီဝင်တွေ ဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ ထို့နောက် မောင်ဟောမာ၊ ကောင်းသန့်၊ ဒေါက်ထွေး၊ မောင်မျိုး(ကြောင်နှစ်ကောင်)၊ နွယ်ဂျာသိုင်း၊ ကျွန်တော်တို့က ဗဟိုကော်မတီက နုတ်ထွက်ခဲ့ကြ၏။ ထို့နောက် 'မြန်မာစာရေးဆရာကလပ်'ကို ထူထောင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် တတွဲတွဲပြန်ဖြစ်ကြ၏။ လွန်ခဲ့သောနှစ်က စ၍ သူ ကျန်းမာရေး ချူချာလာ၏။ ဆေးရုံက ဆင်းလာတော့ ကျွန်တော် သွားတွေ့၏။

'ငါတို့ ဟောပြောပွဲ ဆက်ဟောကြတာပေါ့' ဟု သူ့ကို အားပေးကာ ရန်ကုန်မြို့ ဘိုကလေးဈေးလမ်း ဟောပြောပွဲကို ခေါ်သွား၏။

'ငါ သိပ်မပြောနိုင်ဘူး ထင်တယ်။ ခေါင်းထဲ မေ့တေ့တေ့တွေ ဖြစ်နေတယ်'

ဟောပြောပွဲ ထောင်ချီပြောခဲ့သူ တစ်ဦးထံမှ ထိုစကားမျိုးကြားရတော့ ကျွန်တော် စိတ်မကောင်း။

'ရပါတယ် သူငယ်ချင်းရယ်။ သမ္ဘာနဲ့ ထိန်းပေါ့'

ဟောပြောပွဲစင်ပေါ်မှာ သူ နာရီဝက်လောက်သာ ဟောပြီး ဆင်း
လာ၏။

‘ငါ မပြောနိုင်တော့ဘူးကွ’

‘အနားယူလိုက်ကွာ။ သင်္ကြန်ကျော်ရင် ပွဲတွေ ပြန်စတော့မှာပဲ’

သူက ခေါင်းညိတ်၏။ ထာဝစဉ်ပြီးနေတတ်သော သူ့မျက်နှာတွင်

ကြေကွဲရိပ်က ခပ်မှိန်မှိန်။

ယခုတော့ သူ အပြီးအပိုင် ထွက်သွားချေပြီ။



ဖတ်မရတဲ့ကဗျာ-တာရာမင်းဝေ

တာရာမင်းဝေ ကွယ်လွန်ပြီးခါစတွင် လူငယ်တစ်စု 'တာရာမင်းဝေ' အမှတ်တရ စာအုပ်ထုတ်ရန် စာမူတွေ လိုက်လံစုဆောင်းနေကြသည်။ သူတို့ ကျွန်တော်ရှေ့မှာပင် လှုပ်ရှားနေကြခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုလူငယ်အများစုကို ကျွန်တော် သိသည်။ သူတို့ကလည်း ကျွန်တော်ကို သိသူများ၏။ သို့သော် သူတို့က ကျွန်တော်ရှေ့မှာပင် ကျော်၍ အခြားသူများထံမှ စာမူတွေလိုက်စု နေကြခြင်းဖြစ်ပြီး ကျွန်တော်ထံမှ စာမူမတောင်း။ ဖြစ်နိုင်တာက တာရာမင်းဝေနှင့် ကျွန်တော် ဆက်စပ်မှုမရှိဟု ထင်ကြ၍ စာမူမတောင်းတာလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ သို့တည်းမဟုတ် သူတို့လူငယ်တွေချည်းစုပြီး စာအုပ်ထုတ်ချင် သဖြင့် ကျွန်တော်တို့ လူကြီးပိုင်းကလူတွေထံမှ စာမူမတောင်းတာလည်း ဖြစ်နိုင်၏။ သို့သော် ကျွန်တော်မှတ်မိသမျှ သူတို့ ထိုစာအုပ်မထုတ်ဖြစ်ကြ။

၂၀၁၇ ခုနှစ်ကျမှ 'ရွှေဘုန်းလူ (ခ) တာရာမင်းဝေ ကွယ်လွန်ခြင်း (၁၀ နှစ်ပြည့်) အလွမ်းစာစုများ' စာအုပ်ထွက်လာသည်။ ဒီတစ်ခါတော့ ဖိုးပိုင်း(ဂျာနယ်လစ်)က ကျွန်တော့်ထံ ဆိုက်ဆိုက်မြိုက်မြိုက် ရောက်လာပြီး စာမူတောင်းသဖြင့် 'တာရာမင်းဝေ ချန်ထားရစ်ခဲ့သော ပုစ္ဆာတစ်ခု' ဆောင်းပါး ရေးပေးဖြစ်ခဲ့သည်။

တကယ်တော့ တာရာမင်းဝေနှင့် ကျွန်တော်က အသက်ချင်း ကွာလှ သည်။ သူမွေးသော ၁၉၆၆ ခုနှစ်တွင် ကျွန်တော် တက္ကသိုလ်ရောက်နှင့်နေ ပြီ။ သို့သော် သူ၏ အနုပညာအရည်အသွေး ပြည့်ဝလွန်းခြင်းနှင့် စာဖတ် နာလွန်းခြင်းကြောင့် သူသည် ကျွန်တော် လေးစားကြည်ညိုရသော စာရေး ဆရာဖြစ်ခဲ့၏။ ထို့ပြင် သူနှင့်ကျွန်တော် စာပေ၊ နိုင်ငံရေးတို့အပြင် ဘာသာ

ရေးနှင့် ဂမ္ဘီရီပညာ ဝါသနာပါ လေ့လာလိုက်စားဖို့ တူညီတာတွေ များသဖြင့် အစ်ကိုကြီးနှင့် ညီငယ်ပမာ အပြန်အလှန်လေးစားချစ်ခင် သံယောဇဉ်ကြီးဒ လှသည်။

တာရာမင်းဝေကို စတွေ့ခါစတွင် သူက ရုပ်ရှင်ဇာတ်ညွှန်းလိုင်းကို စတင်ဝင်ခါစ လူငယ်လေးတစ်ဦး။ ကျွန်တော်က သူ့ကို ဒါရိုက်တာမီးပွား နှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည်။ ထိုစဉ်က ပန်းဆိုးတန်းနှင့် မဟာဗန္ဓုလလမ်းထောင့်က ဟိန္ဒူဘုရားကျောင်းဝင်းထဲတွင် မုတ်ဆိတ်လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ဖွင့်ထားရာ တေးရေးပုဂ္ဂိုလ်၊ ဒါရိုက်တာမီးပွား၊ ဒါရိုက်တာအောင်စိုးဦးတို့နှင့် ကျွန်တော် တို့ နေ့စဉ်ထိုင်သော ဝိုင်းသို့ တာရာမင်းဝေလည်း ရောက်ရောက်လာတတ် သည်။

သူ့လို ပထမနိုင်ငံရေး အကျဉ်းသား၊ အနုပညာဝါသနာပါသူ အနေ ဖြင့် သိရင်းမှ စကားများများပြောရင်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကား တော်တော် နိုင်နင်းတတ်ကျွမ်းသူမှန်း သိလာရသည်။ ‘ကျွန်တော်က တက္ကသိုလ်မှာ တစ်နှစ်၊ နှစ်နှစ်လောက်ပဲ တက်ဖူးပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ထောင်ထဲမှာ ဆရာ ကောင်းတွေနဲ့တွေ့တော့ အချိန်ပေးလေ့လာရင်း ခုလို လိုက်စားမိတာပါ’ ဟု သူက ပြောသည်။ ကျွန်တော်က အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာစာအုပ် ဘာသာရပ် ပေါင်းစုံကို ဖတ်ရှုတာ ဝါသနာပါသဖြင့် သူနှင့် စကားလက်ဆုံကျတော့ သူဖတ်သော စာအုပ်တွေက ပိုများပြီး ဘာသာရပ်စုံကြောင်း တအံ့တဩ တွေ့ခဲ့ရသည်။

‘အစ်ကိုဆီမှာ ဂယ်ရီဇူးဘော့စ်ရဲ့ The Dencing of Lou Li Master စာအုပ်ရှိတယ်ပြောတယ်။ ကျွန်တော့်ကို ပေးဖတ်ပါဦး’

ထိုစာအုပ် ကျွန်တော့်ဆီမှာရှိကြောင်း သူ မည်သို့သိသည်မပြောတတ်။ ဤစာအုပ်မျိုး မြန်မာပြည်တွင် သိသူနည်း၏။ ဖတ်သူ ပိုရှား၏။ ဂမ္ဘီရလည်း ဝါသနာပါဦးမှ၊ သိပ္ပံပညာလည်း နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း လေ့လာဖူးမှ ဤစာအုပ် မျိုး ဖတ်သူ ရှိ၏။ အရှေ့တိုင်း ဂမ္ဘီရပညာကို အနောက်တိုင်း ကွမ်တမ်ရူပ ဗေဒပညာဖြင့် သုံးသပ်ထားသော စာအုပ်ကို ကျွန်တော့်ထက် အသက် ၂၀ နီးပါး ငယ်ရွယ်သူတစ်ဦးက ဖတ်ချင်သည်ဆို၍ အံ့ဩမိခြင်းဖြစ်၏။

‘စာရေးဆရာ ဖရစ်ဂျက်ကာပရော့ရဲ့ Tao of Physics စာအုပ်သစ်ကို ဖတ်ပြီးပြီမဟုတ်လား။ တရုတ်ရှေးဟောင်းဒဿနဖြစ်တဲ့ တောက်တဲ့ကျင်းကျမ်းပညာကို ရူပဗေဒနဲ့ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ထားတယ်လေ’

ထိုအချိန်မှစ၍ သူနှင့်ကျွန်တော် ဘာသာစကား တူသွားမှန်းသိ၍ သူထံမှလည်း စာအုပ်တွေ လဲဖတ်ဖြစ်၏။ ‘ဆီမွန်တွမ်ပလင်’၏ Psychic Powers၊ ‘ကာရိုင်းကလင်းစ်’၏ Mysteries of Unknown၊ ဂျော့ဘီရိုင်း၏ The Reach of The Mind စသော ရှားပါးစာအုပ်တွေ သူထံမှ ရသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် သူ အိမ်ထောင်ကျသွား၏။ သူ့အိမ်ထောင်ဖက်ကလည်း ကျွန်တော်တို့ညီမလေးသဖွယ် ချစ်ချင်ရသော စာရေးဆရာမ ‘မနော်ဟရီ’မို့ ရှေ့သွားနောက်လိုက် ညီလှ၏။ သူ၏ယောက္ခမများက ဩစတြေးလျနိုင်ငံတွင် နေထိုင်ကြသူ များသဖြင့် သူဖတ်ချင်သော စာအုပ်မှန်သမျှကို ဒိုင်ခဲပို့ပေးသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ကိုမှီပြီး ကျွန်တော်တို့ပါ စာအုပ်ကောင်းတွေ ဖတ်ခွင့်ရခဲ့သည်။

‘မနော်ဟရီ’နှင့် အိမ်ထောင်ကျပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ‘တာရာမင်းဝေ’ အမည်ဖြင့် ထွက်သမျှဝတ္ထုတိုင်းလိုလို အရောင်းရဆုံး စာအုပ်စာရင်း ဝင်ဖြစ်လာသည်။ ‘သူ၏ ခေတ်မီသော အတွေး၊ လှပဆန်းသစ်သော အရေးအသား၊ ထူးခြားသော ဝတ္ထုပုံစံတို့ကြောင့် ပရိသတ်အခိုင်အမာရှိသော စာရေးဆရာ ဖြစ်လာသည်။ သို့သော် သူ တကယ်ဝါသနာပါသည်က အနောက်တိုင်း ဂမ္ဘီရပညာ။ ထို့ကြောင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဂမ္ဘီရပညာ နှစ်စပ်နားလည်သည့် ဆရာမောင်ကျောက်တိုင်၊ ဆရာသက်လုံ၊ ဆရာလှမိုး(ပညာရေး)တို့ထံ သူ့ကိုခေါ်သွားသည်။ သူ့လိုချာတိတ်တစ်ဦးက ဤပညာရပ်ကို ကကြီးမှ အထိန်းပါး၊ ကြောင် ပုစွန်စားသလို အလွန်ကျွမ်းဝင်လေ့လာထားသည်ကို သိရသော ဆရာကြီးများကလည်း အံ့ဩချီးကျူးကြသည်။ သူတို့ ဆွေးနွေးသော အကြောင်းအရာများကို ကျွန်တော်ပင်လျှင် အများစုကို မသိ။ ထို့ကြောင့် နံဘေးမှ ပါးစပ်အဟောင်းသားဖြင့် နေခဲ့ရသည်က အကြိမ်ကြိမ်။

ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့်ပတ်သက်၍ အလွန်ခေတ်မီစွာ ချဉ်းကပ်လေ့လာထားသော သူ၏စာမူတစ်ခုကိုလည်း ဖတ်ဖူးသည်။ ပိဋကတ်တော်အဆိုအနှစ်များကို ကျမ်းကိုးကျမ်းကား အခိုင်အမာဖြင့် ထုတ်နုတ်ကာ သူ့အမြင်နှင့်သို့

သုံးသပ်ထားသည်။ ထိုနည်းတူ နိုင်ငံခြားပညာရှင်များ၏ အမြင်များကိုလည်း ကိုးကားတင်ပြထားသည်။ အမေရိကန်၊ အင်္ဂလန်နှင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ အသီးသီးမှ ဗုဒ္ဓဒဿနနှင့် ပတ်သက်၍ ကျမ်းများပြုစုကာ ပါရဂူ (ဒေါက်တာဘွဲ့)ရ ဆရာတော်ကြီးသုံးပါးထံ ကျွန်တော် တာရာမင်းဝေ ရေးသားသော ကျမ်းအကြောင်း လျှောက်ထားဖူးသည်။

‘ဒီကျမ်းမျိုးရေးတဲ့သူက နယ်နယ်ရရမဟုတ်ဘူး။ ဗုဒ္ဓဝါဒရဲ့ အနှစ်သာရ အဆီအနှစ်ကို တကယ်သိ၊ တကယ်နားလည်မှ ရေးလိုရတာ။ ဒါမျိုးကျမ်းကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့သာရေးရင် ဘယ်တက္ကသိုလ်ကမဆို ပါရဂူဘွဲ့ပေးမှာ သေချာတယ်’ ဟု ဆရာတော်ကြီးများက မှတ်ချက်ချဖူးသည်။

‘ဗုဒ္ဓဘာသာကို လူငယ်တွေ၊ လူငြိမ်းတွေ နားလည်အောင် ရေးထားတာပဲ’ ဟု သူက ပြော၏။ ယခု ဤစာမူ မည်သူ့လက်ထဲတွင် ရောက်နေသည်မသိ။ စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခဲ့လျှင် အလွန်တန်ဖိုးရှိမည်မှာ သေချာသည်။ တာရာမင်းဝေ၏ ဝတ္ထုများကို ‘ပိုစ်မော်ဒန်’ ဝတ္ထုများဟု သတ်မှတ်သူများ၏။ ဥပမာ-တရုတ်ဒဿန ပညာရှင်ကြီး ‘လောဇ’ ၏ ‘တောက်တဲ့ကျင်း’ ကျမ်းကို အခြေပြုပြီး သူက ‘ကျွန်တော်နှင့် ဥက္ကာပျံအပိုင်းအစများ’ ဝတ္ထုကို ရေးသည်။

‘ဒီဝတ္ထုကို ကျွန်တော်က Action Painting ပုံစံနဲ့ ရေးတာ။ ကင်းဘတ်အလွတ်ပေါ်ကို ပန်းချီဆရာက ဆေးမျိုးစုံပက်လောင်း သွန်ချပြီး ဆွဲတဲ့ ပုံစံပါ။ တောက်တဲ့ကျင်းကျမ်းကို ကျွန်တော်နားလည် ခံစားမိသလို စာမျက်နှာပေါ်ကို ပက်ချသွန်းလောင်းလိုက်တာပါပဲ’ ဟု ရှင်းပြဖူးသည်။

‘တာရာမင်းဝေ’ ၏ ဝတ္ထုအများစုသည် ‘ခေတ်သစ်ပုံဆောင်ဝတ္ထု’ Modern Parables ပုံစံမျိုးများ ဖြစ်၏။

‘အနုပညာရဲ့ ကိုယ်ပိုင်သီးခြားနယ်မြေ Autonomy ကို လိုချင်လို့ ကျွန်တော် ဖန်တီးကြည့်တာပါ။ အခြားအကြောင်းတွေလည်း ပါတာပေါ့ အစ်ကိုရယ် သိတယ်မဟုတ်လား’

စာပေစိစစ်ရေးဆိုသော ဆင်ဆာကြီးစိုးသော ကာလကွင် သူ၏ ပုံဆောင်ဝတ္ထုများ၏ အဓိပ္ပာယ်က ပုစ္ဆာဆန်လှ၏။ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်နိုင်လျှင် ထိုခေတ်ထိုစနစ်ကို တိုက်ရိုက်ထိမှန် ဝေဖန်၍ ရပြီ။

ထို့ကြောင့် သူ၏ဝတ္ထုများထဲတွင် သစ်ပင်နှင့်စကားပြောခန်း၊ ဘောလုံးနှင့် သူငယ်ချင်းဖြစ်တာမျိုးများ ပါ၏။

‘တကယ်က Eco-Systemအရ သက်ရှိလောကကြီးမှာ လူ၊ တိရစ္ဆာန် သစ်ပင်တွေဟာ တစ်ခုနဲ့တစ်ခု မှီတွယ်ဆက်စပ်နေတာပါပဲ။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော့်ဝတ္ထုထဲမှာ သူတို့အားလုံး လွတ်လပ်စွာ ဖြစ်တည်ခွင့် ပေးထားတာပေါ့။ သူ့ဝတ္ထုတချို့တွင် အောက်ခြေမှတ်စု (Footnote) တွေလည်း ပါ၏။ ဆောင်းပါးတွေမှာသာ မြင်ရလေ့ရှိသော ‘အောက်ခြေမှတ်စု’ မျိုးကို သူ့ဝတ္ထုတွေမှာ တွေ့ရတော့ အတော်ဆန်းနေသည်။ ‘ဟန်သစ်’ မဂ္ဂဇင်းတွင် သူရေးခဲ့သော ‘ပြိုင်မြင်းတို့ရဲ့ ခွာသံ’၊ ‘ပေါ်ပြူလာ’ ဂျာနယ်တွင် အခန်းဆက်ရေးခဲ့သော ‘ကျွန်တော်နှင့် အကွရာများ’ ဆောင်းပါးများကလည်း အရေးရသမြောက်သကဲ့သို့ အတွေးကလည်း နက်လှ၏။

ကမ္ဘာကျော် ကဗျာဆရာကြီး ‘ရှယ်လီ’ ၏ To A Skylark ကဗျာကို တာရာမင်းဝေ ဘာသာပြန်တော့ ဆရာမောင်သာခိုး ဘာသာပြန်နှင့် ကွဲလွဲချက်များ ရှိနေ၍ မေးကြည့်ဖူးသည်။

‘ဘာသာဗေဒဆိုင်ရာ သဒ္ဒဗေဒပုံစံထက်ပိုပြီး သက်ရှင်ဆန်တဲ့ သတ္တဗေဒသဘောကို ပိုပြီးတန်ဖိုးထား ဘာသာပြန်တာပါ။ အင်္ဂလိပ်ကဗျာ တစ်ပုဒ်ကို မြန်မာဆန်တဲ့ ကဗျာဖြစ်အောင် ကြိုးစားကြည့်တဲ့နည်းပါ’ ဟု သူက ဖြေရှင်းပြ၏။

‘တာရာမင်းဝေ’ နှင့် အင်တာဗျူးကို ကျွန်တော် မဟေသီမဂ္ဂဇင်းတွင် သုံးလဆက်တိုက် ထည့်ခဲ့၏။ သူနှင့် ကျွန်တော် အင်တာဗျူးလုပ်တာက တစ်ခုထူးခြား၏။ ကျွန်တော်က မတော်တဆ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသဖြင့် ဆေးရုံတွင် သုံးလခန့်နေရ၏။ ဆေးရုံသို့ တာရာမင်းဝေ မကြာခဏလာသည်။ တစ်ခါတလေ သူနှင့်ကျွန်တော် တစ်နေကုန် စကားပြောကြ၏။ ကျွန်တော် မေးသမျှကို သူက လက်တန်းဖြေ၏။ သူ၏မှတ်ဉာဏ်နှင့် လေ့လာအားက အံ့ဩလောက်အောင်ပင် ကောင်းလှသည်။

တာရာမင်းဝေကား ဇာတ်ကောင်ဆန်လှ၏။ သူတွင် သူတကယ် နှစ်နှစ်ကာကာချစ်သော ဇနီးချော အနုပညာ ဝါသနာတူ ‘မနော်ဟရီ’ ရှိ၏။ အလွန်ချစ်စရာကောင်းသော သားလေး ‘ခေတ်နေ’ ကိုလည်း ရသည်။

ကျောက်ရေတွင်း ဆိတ်ငြိမ်ရပ်ကွက်တွင် တစ်ထပ်တိုက်နှင့် မြဲနှင့်ဝင်းနှင့်။
စီးစရာ မော်တော်ကားနှင့်။ ရေးချင်တာရေး ထုတ်ဝေမည့်သူ ရှိ၏။ ထုတ်
သမျှ စာအုပ်တိုင်းလည်း နာမည်ကျော်၏။ ရောင်းကောင်း၏။ သူ့စာဖတ်
ပရိသတ်ကလည်း ထုနှင့်ထည်နှင့်။

သို့သော် သူက သူ့ကိုယ်သူ မကျေနပ်။ အရက်သောက်များလာသည်။
ဆရာဝန်က အရက်မသောက်နဲ့ဟု ပြောတော့ ဓနိရည်ပြောင်းသောက်သည်။
အိမ်က တစ်ခါတစ်ခါ ထွက်သွားလျှင် လေးငါးဆယ်ရက် ကြာသည်။

ယခုတော့ သူ လောကကြီးမှ ထာဝရထွက်ခွာသွားခဲ့တာ ၁၂ နှစ်ပင်
ကြာခဲ့ချေပြီ။ ကျွန်တော်ကတော့ သူ့ရေးခဲ့ဖူးသော ကဗျာအပိုင်းအစတစ်ခု၏
အဓိပ္ပာယ်ကို အခုထိ ရှာကြည့်နေဆဲ။

ငါဟာ
အရက်မူးလာတဲ့
မီးတောက်ကလေးပါ
အင်္ဂါတောကွာထားတဲ့ ရင်ဘတ်မှာ
ဖတ်မရတဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်နဲ့ ကောင်ပါ။

(မှန်တိုင်းလွန်မြောက် ထိုခေတ်ရောက်မှ ဘာကို လက်မြောက်သွား
ရတာလဲ ညီလေးရယ်)



သူငယ်ချင်း စာရေးဆရာသို့ မေတ္တာစာ

၁၉၇၀ တွင် ကျွန်တော် ဘွဲ့တစ်ခုရပြီးနောက် စာကို ပိုပြီး အာရုံစိုက် ရေးနိုင်လာသည်။ တကယ်တော့ ၁၉၆၅ ကတည်းက စာတိုပေစတွေ ရေးခဲ့ ပြီး တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝတွင်ပင် လုံးချင်းစာအုပ်သုံးအုပ် ရေးသား ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့ပြီးပါပြီ။ သို့သော် ကျောင်းစာတစ်ဖက်နှင့်မို့ ကျောင်းပြီးတော့မှ စာကိုပို၍ လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရေးနိုင်လာသည်။ ထို့ပြင် စာပေလောက သားများနှင့်လည်း နယ်ပယ်ချဲ့ထွင် အပေါင်းအသင်း ပိုဆံ့လာသည်။ ထို အချိန်က ကျွန်တော်တို့မှာ အသက် ၂၀ ဝန်းကျင်၊ ကာယပိုင်းရော၊ စိတ် ဓာတ်ပိုင်းရော အတက်ကြွဆုံး ကာလတွေပေါ့။ အထူးသဖြင့် စာပေနှင့် နိုင်ငံရေးကို တစ်သားတည်းထားကာ ကလောင်လက်နက်နှင့် တော်လှန်ရေး အစိုးရကို ဆန့်ကျင်တိုက်ပွဲဝင်ရန် ပစ်မှတ်ထားကြသော လူငယ်များဖြစ် သည်။ ကျွန်တော်တို့က မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရသည်မှစ၍ ၁၉၆၂ ခုနှစ်အထိ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီအစိုးရ အဆက်ဆက်ကို ဘဝင်မကျ။ ဆိုရှယ် လစ်ဝါဒကိုသာ သဘောကျသည်။ သို့သော် တော်လှန်ရေးကောင်စီ အာဏာ သိမ်းပြီး မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ် လမ်းစဉ်ပါတီ ထူထောင်သောအခါ ‘ဆိုရှယ် လစ်ဝါဒစစ်စစ်’ မဟုတ်သဖြင့် ပို၍ပင် ဆန့်ကျင်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့ လူငယ်တစ်စုက မှာကပ်၊ အိန်ဂျယ်၊ လီနင်တို့၏ ကွန်မြူနစ် ဝါဒ သဘောတရားကျမ်းများကို တခုတ်တရ ဖတ်သည်။ ‘ကလောင်ယုံ’ စာအုပ်တိုက်၊ ‘ဗောဓတော်’ စာအုပ်တိုက်၊ ‘ကျော်လင်း’ စာပေတို့မှ လက်ဝဲ စာအုပ်များ ဝတ်ဖတ်သည်။ သခင်ဗဟိန်း၏ ‘ခေရှင်ဝါဒ’ မောင်မောင်တင် ဘာသာပြန်သော ‘လျှို့ဝှက်ချီ’ ၏ ‘ကွန်မြူနစ်ဖြစ်မြောက်ရေး’၊ ဆရာ

ပါရဂူ ဘာသာပြန်သော 'ကွန်မြူနစ်ဝါဒသာလျှင် အဘယ့်ကြောင့်' စသည့် စာအုပ်များကို ကျေညက်အောင် ဖတ်ကြ၊ အစုအဖွဲ့တွေဖွဲ့ပြီး အပြန်ပြန် အလွန်လွန် လှေလာဆွေးနွေးကြ။ 'ထိုအချိန်တွင် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ သံရုံး၏ ပြန်ကြားရေးဌာနနှင့်ပင် အဆက်အသွယ်ရလာပြီး 'မော်စီတုံး' ၏ 'စစ်ရေးခြောက်စောင်'၊ 'ယင်အန်းစာပေမိန့်ခွန်း'၊ 'ဩဝါဒများ' ဆိုသော စာအုပ်များပါ ရလာသည်။ ပေကျင်း နိုင်ငံခြားဘာသာဌာနမှ ဘာသာပြန် ထုတ်ဝေသော စာအုပ်များ၊ ပလတ်စတစ်ဖုံးအနီဖြင့် မြန်မာစာလုံးများကို အလွန်လှပသေသပ်စွာ ရိုက်ထားသည်။ ထိုစာအုပ်တွေကို ကျွန်တော်တို့က အမြတ်တနိုး သိမ်းဆည်းကာ လျှို့လျှို့ဝှက်ဝှက် ဖတ်ကြရသည်။ ထိုအချိန်က အမေရိကန်နယ်ချဲ့၏ ဝီယက်နမ်ကျူးကျော်စစ်ကို 'အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိက' နိုင်ငံအားလုံးမှ ပြည်သူများက တစ်ခဲနက် ဆန့်ကျင်နေ ကြရာ အာရှ၊ အာဖရိက၊ လက်တင်အမေရိက စာရေးဆရာအသင်းများက ထုတ်ဝေသော 'The Call' စာစောင်၊ 'Lotus' မဂ္ဂဇင်း စသည်တို့ကိုလည်း တရုတ်သံရုံးမှ ပေးသည်။ ထိုစာစောင်များထဲမှ ကဗျာ၊ ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထု များကို ဘာသာပြန်သည်။ ဆောင်းပါးနှင့် ဝတ္ထုတိုအချို့ကို ကျွန်တော် မြန်မာပြန်ပြီး 'မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း' သို့ ပို့သည်။ မိုးဝေကလည်း ကျွန်တော်တို့ ရေးသမျှအားလုံးကို ဒိုင်ခံထည့်ပေး၏။ တရုတ်သံရုံးကပေးသော စာအုပ် များထဲတွင် ထူးထူးခြားခြား ကဗျာပေါင်းချုပ် စာအုပ်တစ်အုပ်လည်း ပါ သည်။ ၁၉၆၂ ခုနှစ် နွေဦးပေါက်တွင် ပေကျင်းမှ ထုတ်ဝေသော Rewi Alley အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ဆိုသည့် 'Poems of Revolt' စာအုပ်။ ကျွန်တော် တို့ လူငယ်စာပေသမားများကြားတွင် ဤစာအုပ်က အတော်ပင် ဂယက် ထသွား၏။ အချို့ကဗျာများကို မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုကြ၏။ စာအုပ်အမည် ကပင် ကျွန်တော်တို့၏စိတ်ကို လှုပ်နှိုးသွေးဆွပေးသည်ပဲ။ ဘာတဲ့ 'တော်လှန်ကဗျာ'

၁၉၆၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် 'တော်လှန်ကဗျာ' အမည်ဖြင့် ကဗျာ စာအုပ်ထွက်လာသည်။ ကဗျာဆရာ မောင်သင်းခိုင်၊ မောင်စိမ်းနီ၊ မောင် သွေးသစ်၊ မောင်ပြုပြင်(ကျူပျော်)၊ မောင်ချော့နွယ်၊ လှဆွေ၊ အောင်ဇင်မင်း၊ စိုးမြင့်သိန်းတို့ ပါဝင်ရေးသားကြသည်။ ဤစာအုပ်သည် မြန်မာကဗျာတစ်

ခေတ်တွင် မော်ကွန်းထိုးရမည့်စာအုပ် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုစဉ်က ရေးသားခဲ့သော ကဗျာဆရာများ၏ နိုင်ငံရေးခံယူချက်ကို လက်ခံသည်။ လက်မခံသည်က တစ်ပိုင်း။ ခေတ်ပြိုင်မြန်မာကဗျာသမိုင်းတွင်ကား 'တော်လှန်ကဗျာ' စာအုပ်ကို ချန်လှန်ထားလို့ကား မရနိုင်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော် 'တော်လှန်ကဗျာ' တွင် ပါဝင်ရေးသားခဲ့သူများကို တစ်ယောက်စီလိုက်မေးကာ 'တော်လှန်ကဗျာ' သမိုင်းကို တူးဆွသည်။ မောင်ပြုပြင်(ကျုံးပျော်)ကား ကျွန်တော် မမေးမြန်းနိုင်မီ ကွယ်လွန်သွားသဖြင့် သူ့ကို မမေးနိုင်ခဲ့။ မောင်စိမ်းနီ၊ မောင်ချောနှယ် တို့ကိုကား ကျွန်တော် မေးမြန်းဖြစ်ခဲ့သည်။ သူတို့လည်း ယခု မရှိကြတော့ပြီ။ လှဆွေကိုကား သူ၏ အခြားကလောင်အမည်တစ်ခုဖြစ်သော 'ရွှေကညာ' အနေနှင့် မေးခဲ့ဖူးသည်။ (ယခု 'တော်လှန်ကဗျာ' စာအုပ် နောက်ဆုံးထုတ်တွင် လှဆွေက သူ့ကဗျာများကို မဖော်ပြပါနှင့်ဟုဆိုကာ တော်လှန်ကဗျာအုပ်စုမှ ထွက်သွားသည်ကလည်း စိတ်ဝင်စားစရာ)

'တော်လှန်ကဗျာ' တွင် ပါဝင်ရေးသားခဲ့သူ 'စိုးမြင့်သိန်း' နှင့်ကား မဆုံမိတာကြာသဖြင့် သူ့ကိုမေးစရာ ကျန်နေသေးသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ကို ယခုလစောစောပိုင်းက တကူးတက ချိန်းတွေ့ကာ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့ရသည်။ တကယ်တော့ 'စိုးမြင့်သိန်း' နှင့် ကျွန်တော်က တက္ကသိုလ်တွင် ခေတ်ပြိုင်တွေ့သူက ဒဿနိကဗေဒ အဓိကကျောင်းသား။ ထိုစဉ်က ဒဿနိကဗေဒ အဓိကကျောင်းသားထဲတွင် သူ့ထက်တစ်တန်း နှစ်တန်းကြီးသူများက 'မြဝင်း (ဒဿန)'၊ 'ချစ်ဦးညို'၊ ထွန်းဇောင်' တို့ ဖြစ်ကြသည်။ သူနှင့်တစ်တန်းထဲက ဒါရိုက်တာ စာရေးဆရာ မောင်ဝဏ္ဏ၊ မောင်မောင်ဇေယျ၊ မောင်ကြည်သစ်၊ ကဗျာဆရာပြေငြိမ်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်တော်က သိပ္ပံကျောင်းသား ဖြစ်သော်လည်း စာပေဝါသနာပါသူများ စုစည်းရာ မြန်မာစာအဓိက၊ ဒဿနိက အဓိကကျောင်းသားများနှင့် အတွဲများခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် 'စိုးမြင့်သိန်း' နှင့်စတင် သိကျွမ်းခင်မင်ခဲ့တာ နှစ် ၅၀ ကျော်ပြီဟု ပြောလို့ရ၏။

ကျွန်တော် တတိယနှစ်ကျောင်းတက်နေစဉ် ၁၉၆၈ ခုနှစ်လောက်က ကျွန်တော်နှင့် တစ်တန်းတည်းသား မင်းညို (ယခု ဒါရိုက်တာမင်းညို) နှင့် သူ့အစ်ကို ကျော်ဝင်းတို့ ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီနှင့် ဆက်သွယ်ကာ တောခိုသွားကြသည်။ ထို့နောက် သူငယ်ချင်း အောင်ကျော်စော၊ ကျော်စောဦး၊

ဇော်မင်း(မအူပင်)(ငြိမ်းချမ်းသူ)၊ ရည်ညွှန်းတို့လည်း တောခိုကာ ဗကပထ ရောက်သွားပြန်သည်။ (ကျော်ဇောဦးနှင့် ရည်ညွှန်းတို့ကား ကွယ်လွန်ခဲ့ရာ ပြီ။ အောင်ကျော်ဇောနှင့် ငြိမ်းချမ်း သူတို့ကား ယခုတိုင် တရုတ်ပြည်တွင် ပင် နေထိုင်ကြဆဲ။) ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုကြောင့် စတင်လေ၊ ပြေငြိမ်း၊ ထွန်းသွင် (ယခု သြစတြေးလျ)၊ စိုးမြင့်သိန်းတို့ အဖမ်းခံရသည်။ သူတို့ နောက်တွင် ကျွန်တော်လည်း အဖမ်းခံရသည်။ စိုးမြင့်သိန်းက ထောင်မှ လွတ်လာပြီး ဆယ်ရက်အကြာတွင် ပဲခူးရိုးမတောထဲသို့ ရောက်သွားသည်။ ၁၉၇၁ ခုနှစ် ပဲခူးရိုးမမှာ ဖိနပ်မပါ အငတ်ငတ်အပြတ်ပြတ် တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့ သည်။ သေနတ်ကိုင်တိုက်ပွဲပေါင်း ၃၀ ကျော် တိုက်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဇွန်လ ၅ ရက်တွင် တိုက်ပွဲ၌ လက်ရဖမ်းမိသည်။ ထို့နောက် လက်နက်ချ။

ကျွန်တော် စတုတ္ထနှစ်မှာ အင်းစိန်ထောင်ရောက်ခဲ့တယ်။ ထောင်က လွတ်လွတ်ချင်း ပဲခူးရိုးမကို တန်းသွားတာပဲ။ သခင်ဇင်၊ သခင်ချစ်တို့နဲ့ လက်နက်ကိုင်တိုက်ပွဲထဲ ရောက်သွားလေရဲ့။ စစ်သာတိုက်တာ ကျွန်တော်က ရေမကူးတတ်ဖူး။ မိုးတွင်းကြီးမှာ ပဲခူးရိုးမက ဘိုင်းဒါးချောင်း၊ ရဲနွယ်ချောင်း၊ ကောလိယချောင်း၊ ဖျူးချောင်းတွေက ဖြတ်ရတယ်။ ဗကပရဲတော်တစ်ယောက် က တွဲကူးပေးတာနောက်ကို တရွတ်တိုက်လိုက်ရတယ်။ ဒီလူကို တွဲကူးရတာ လူသေကောင်လိုပဲ ခြေတစ်ဖက်တောင် မခတ်ဖူးလို့ အဲဒီလူဝေဖန်တာကို ခံခဲ့ ရတယ် ဟု စိုးမြင့်သိန်းက ဆိုနှင့်စွာ ပြန်ပြောပြသည်။

လက်နက်ချဘဝက လွတ်လာတော့ သူ စာမရေးတော့။ ၁၉၆၉ တော်လှန်မှုများတွင် ရဲရဲတောက်ပြောင်မြောက်သော ကဗျာများရေးခဲ့သော 'စိုးမြင့်သိန်း' စိတ်ဓာတ်တွေ ကျနေ၏။ တက္ကသိုလ်ပြန်တက်ခွင့် ရသော် လည်း မတက်။ လမ်းဘေးမှာ စာအုပ်ဟောင်းရောင်းသည်။

လက်နက်ချဖြစ်ပြီးတော့ ဘာချောတိုင်မှ မတက်ချင်တော့ဘူး။ စာလည်း မဖတ်ချင်၊ စာလည်း မရေးချင်တော့ဘူး။ စိတ်က ထိုးကျသွားတာ

နိုင်ငံရေးမလုပ်ဘဲ ကင်းရှင်းစွာနေသော်လည်း ၁၉၉၀ တွင် ထောက် လှမ်းရေးမှ နေ့လယ်ကြောင်တောင်၊ လက်ထိပ်ခတ်၍ ဖမ်းသွားပြန်သည်။ နောက်မှ အထောက်အထားရှာမရ၍ ပြန်လွတ်လိုက်သည်။ စိတ်တွေပိုလေ သွားသည်။ စာမဖတ်၊ စာမရေး။

၁၉၉၄ ၏ တစ်နေ့။

ကျွန်တော့်လမ်းဘေး စာအုပ်ဆိုင်ကို ခင်ဗျား ရောက်လာတယ်။ ကိုစိုးမြင့်သိန်း၊ ခင်ဗျားကို မဝေသီမဂ္ဂဇင်းမှာ စာပေအင်တာဗျူး လုပ်ချင်လို့ တဲ့။ ‘မလုပ်ပါနဲ့ဗျာ ကျွန်တော်က အမှိုက်တစ်ကောင်ဖြစ်သွားပြီ။ ဘာစာမှ မဖတ်မရေးတော့ဘူး’

ကျွန်တော်က သူ့ကို ပြန်ပြောလိုက်သည်။

‘ခင်ဗျား ကဗျာတွေကို ကျွန်တော် ကြိုက်တယ်။ ပရိသတ်လည်း ကြိုက်တယ်။ ခင်ဗျားဘဝကို စိတ်ဝင်စားတယ်။ စာဖတ်သူတွေအတွက် အကျိုးရှိမှာမို့ အင်တာဗျူးဖြေဗျာ’

ကျွန်တော် ၁၉၄၄ နှစ်ကုန်ပိုင်းလောက်တွင် မဟေသီမဂ္ဂဇင်း၏ စာပေအင်တာဗျူးကဏ္ဍတွင် စိုးမြင့်သိန်း အင်တာဗျူးကို ထည့်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်မျှော်လင့်ထားသည့်အတိုင်းပင် စာပေလောကတွင် ‘ငုပ်ကောင်’ ဖြစ်နေသော သူ့ကို စာဖတ်ပရိသတ်တွေက သိပ်စိတ်ဝင်စားကြ၏။

စိုးမြင့်သိန်း ပြန်စိတ်ဓာတ်တက်ကြွလာရာ သူ သူ့ဆောင်းပါးတွေ၊ ကဗျာတွေ၊ စာစောင်၊ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်တွေမှာ ပလူယံ့အောင် ပါလာသည်။ စိုးမြင့်သိန်း စာတွေအများကြီး ရေးဖြစ်လာသည်။

‘အခု အမေရိကရောက်နေတဲ့ စာရေးဆရာ၊ ဆရာမ စမ်းစမ်းတင်က ရှင် ကိုဟိန်းလတ်ကို ကျေးဇူးတင်သင့်တယ်လို့ ပြောတယ်။ ကျွန်တော် တကယ်ပဲ ခင်ဗျားကို ကျေးဇူးတင်ပါတယ်’

စိုးမြင့်သိန်းက ကျွန်တော်နှင့် တွေ့တိုင်း ဤစကားပြောသည်။ ‘Northern Star’ ဂျာနယ်နှင့် ‘စိတ်ပညာ’ မဂ္ဂဇင်းတွေမှာလည်း ဤအကြောင်း ရေးဖူးသည်။ ယခင်လကပင် ‘ကိုဟိန်းလတ်သို့’ ခင်ပွန်းကြီးဆယ်ပါးကန် တော့ခန်း’ ဟူသော စာတစ်စောင် ပါလာခဲ့သေးသည်။

‘ကျွန်တော်ဟာ ကျွန်တော့်ဘဝ လောကဓံတရားကြောင့် ကျွန်တော့် ကိုယ်ကျွန်တော် မြေကြီးပေါ်၊ လမ်းဘေးကို ပစ်ချထားခဲ့တာ။ ခင်ဗျားက ကောက်တင်ခဲ့တာ၊ တကယ်ကျေးဇူးပါပဲ’

သစ္စာတရားကို ကောင်းစွာသိမြင်သူ၊ သူသိသည့်အတိုင်း အနုပညာ အားကောင်းစွာ အခြားသူကို ပြန်ရေးပြတတ်သူ၊ မည်သူ့ကိုမဆို ကျွန်တော့်

အနေနှင့်ကတော့ 'စာတွေမပြတ် ဆက်တိုက်ရေးပါ' ဟုသာ အားပေးရမည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

ဒဿနိကဗေဒဆရာ၊ စာရေးဆရာ 'မောင်မောင်ဇေယျ' ပြောဖူးတာ တစ်ခု သတိရသည်။

'ကာမဂုဏ်အာရုံအပါအဝင် လောကအရသာ အသင့်အတင့်ကို မှီဝဲပြီးပြီ။ သေခြင်းတရားရဲ့ အရသာကိုသာ မှီဝဲဖို့လိုတော့တယ်။ အေးဆေးပဲ။ ပျော်ပျော်ပါးပါး စားသုံးလိုက်မယ်'

မောင်မောင်ဇေယျ၊ စိုးမြင့်သိန်း၊ ကျွန်တော်တို့ အသက် ၇၀ ကျော်ပိုင်းတွေ ရောက်နေကြပြီ။ သူတစ်ပါးကို မထိခိုက်သော၊ မိမိလည်း အမှန်တကယ် ယုံကြည်သော အလုပ်များကို လုပ်ဆောင်သွားရင်း ကျန်သောအချိန်များကို အကျိုးရှိစွာ ဖြတ်သန်းသွားကြပါစို့။



သေခြင်းတရားကို ပျော်ပျော်ပါးပါး စားသုံးသွားသူ မောင်မောင်ဇေယျ

၂၈-၇-၂၀၂၀ ရက်ထုတ် 'မြန်မာတိုင်းမ်' တွင် 'သူငယ်ချင်းစာရေးဆရာသို့ မေတ္တာစာ' ဆိုသော ဆောင်းပါး ပါရှိခဲ့သည်။ ထိုဆောင်းပါးတွင် သူငယ်ချင်း စာရေးဆရာ စိုးမြင့်သိန်းအကြောင်း ရေးရင်းနှင့် နိဂုံးချုပ်တွင် သူ့ရော ကျွန်တော်နှင့်ပါ ခင်မင်သူ စာရေးဆရာ 'မောင်မောင်ဇေယျ' ၏ မှတ်ချက်စကား စာသားလေးတစ်ခုကို ဖော်ပြခဲ့သည်။

မောင်မောင်ဇေယျက 'ကာမဂုဏ်အာရုံအပါအဝင် လောကအရသာ အသင့်အတင့်ကို မှီဝဲပြီးပြီ။ သေခြင်းတရားရဲ့ အရသာကိုသာ မှီဝဲဖို့လိုတော့ တယ်။ အေးဆေးပဲ။ ပျော်ပျော်ပါးပါး စားသုံးလိုက်တယ်' ဟု ပြောခဲ့သည်။ ထိုဆောင်းပါး ရေးစဉ်က မောင်မောင်ဇေယျ အသက်ရှင်ဆဲ။ ဆောင်းပါးပါ လာသောနေ့တွင် တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် မောင်မောင်ဇေယျ၏ အသုဘရက်။

မောင်မောင်ဇေယျနှင့် ကျွန်တော်တို့ လွန်ခဲ့သော နှစ် ၅၀ ကျော် ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားဘဝကပင် ခင်မင်ခဲ့သည်။ ကျွန်တော်က သိပ္ပံဘာသာ တွဲယူသော်လည်း သိပ္ပံကိုစိတ်မဝင်စား။ မြန်မာစာနှင့် ဒဿနိကဘာသာရပ်ကို စိတ်ဝင်စားသည်။ ထို့ကြောင့် ဒဿနိက အဓိကဘာသာက ကျောင်းသားတွေနှင့် အတွဲများ၏။ ဦးမြဝင်း(မြဝင်း-ဒဿန)၊ ဦးသိန်းခဲ(နန္ဒာသိန်းခဲ)၊ ကိုကျော်စွာ(ချစ်ဦးညို)၊ ကိုထွန်းလွင်(ထွန်းရောင်)၊ ကိုမြင့်သန်း၊ မောင်ဝဏ္ဏ၊ ကိုသွင်ဝင်း(သွင်ဝင်းနိုင်)၊ အောင်လင်း(ပြေငြိမ်း)၊ ကိုထွန်းသွင်၊ ကိုမောင်မောင်(မောင်မောင်ဇေယျ)၊ ကိုအေးကျော်(မောင်ကြည်သစ်)၊ စိုးမြင့်သိန်း စသူတို့နှင့်။

မောင်မောင်ဇေယျအမည်ဖြင့် ရုပ်ရှင်တေးကဗျာမဂ္ဂဇင်းတွင် ကိုယ့်လမ်းကိုလျှောက် ကိုယ်ဖြစ်ကိုယ်ခံဆိုသော ဆောင်းပါးဖြင့် နာမည်စရလာခဲ့သည်။ ဖြစ်တည်မှုအဓိက ဝါဒနှင့်ပတ်သက်၍ ထိုစဉ်က စိုးမင်းဦး၊ မြတ်သစ်နှင့် ကျွန်တော်တို့ အရေးများခဲ့ရာ မောင်မောင်ဇေယျပါ ရေးလာလို့ ကျွန်တော်တို့ အင်အားပိုတောင့်သွားသည်။ သို့သော် ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ်လောက်တွင် မောင်မောင်ဇေယျသည် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုဖြင့် ထောင်လေးနှစ်ကျသွားသည်။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် သူ ထောင်ကလွတ်လာပြီး စာပေကျနယ်နှင့် သရဖူမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် သူက ပို့စ်မော်ဒန်စာပေဆောင်းပါးများ ဆက်တိုက်ရေးဖြစ်ခဲ့သည်။

‘ကျွန်တော်က ငွေကြေးဥစ္စာထပ် ပညာကိုပိုမက်မောတယ်။ ကျွန်တော်က ငွေကြေးမရှာဘဲ ပညာကိုပဲရှာတယ်။ အမြဲပဲ ပညာကိုရှာနေတယ်။ ရုပ်ခန္ဓာအတွက် ထမင်းငတ်မှာ ကြောက်သလို စိတ်ခန္ဓာအတွက် ပညာငတ်မှာကို ကြောက်တယ်’

သူတို့နှင့်တွေ့တိုင်း အရည်မရ အဖတ်မရ အတင်းအဖျင်းစကားတွေ မကြားရ။ အသိပညာ အထူးသဖြင့် အတွေးအခေါ်နှင့် ပတ်သက်တာတွေကို ပင် နက်နက်ရှိုင်းရှိုင်း ပြောတတ်သည်။ သူက မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့အတွက် ကျမ်းတစ်ခုပြုစုတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ဒဿနကို စူးစူးစိုက်စိုက် လေ့လာခဲ့သည်။ သူ၏ ကျမ်းကလည်း တန်ဖိုးရှိလှ၏။

ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်ရှိ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တန်ဖိုးများ သုံးပိုင်းရှိတယ်။

- (၁) အကျင့်သီလနဲ့ ပတ်သက်တဲ့အပိုင်း (သီလ)
- (၂) စိတ်တည်ငြိမ် ခိုင်ခံ့မှုနဲ့ ပတ်သက်တဲ့အပိုင်း (သမာဓိ)
- (၃) အသိဉာဏ်ပညာနဲ့ ပတ်သက်တဲ့အပိုင်း(ပညာ)

အဲဒါတွေက တစ်ခုနဲ့တစ်ခု ဆက်စပ်နေတယ်။ ‘အကျင့်သီလ’စောင့်ထိန်းလိုက်နာခြင်းအားဖြင့် စိတ်တည်ငြိမ်ခိုင်ခံ့လာနိုင်ပြီး အဲဒီကနေ တဖြည်းဖြည်းချင်း ဉာဏ်ပညာတွေ ထိုးထွင်းသိမြင်လာမယ်။ ဗုဒ္ဓဝါဒဟာ ဉာဏ်ဝါဒ(ဝါ) ပညာဝါဒ စစ်စစ်ဖြစ်တဲ့အတွက် သိပ်ကို တန်ဖိုးရှိတာပဲ။

သူနှင့် ကြုံမိဆုံမိတိုင်း ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အနှစ်သာရကို လွယ်ကူရှင်းလင်း
သော စကားများဖြင့် အမြဲပင် ပြောတတ်သဖြင့် သာဓုအကြိမ်ကြိမ် ခေါ်မိ
သည်။

‘ကျွန်တော့်ရဲ့ မဟာဝိဇ္ဇာကျမ်းက ကျွန်တော့်အတွက်တော့ သိပ်ကို
အကျိုးအမြတ်ကြီးတယ် ကိုဟိန်းလတ်ရယ်။ ကျွန်တော် မဟာစည်ဆရာ
တော်ကြီးရဲ့ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်၊ လယ်တီပဏ္ဍိတဝေဒနိယဒီယနီ၊ မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာ
တော်ရဲ့ သင်္ဂြိုဟ်ဘာသာဋီကာ၊ အရှင်ဇာဂရရဲ့ စတုဘုမ္မိကကျင့်စဉ်၊ ဆရာ
တော် ဦးဝိစိတ္တသာရာဘိဝံသရဲ့ မဟာရာဟုလာဝါဒသုတ္တန် အပါအဝင်
ကျမ်းပေါင်း ၅၃ အုပ်၊ အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ ကျမ်း ၁၇ အုပ်ကို ဖတ်ပြီးမှ
ရေးခဲ့တာပါ’

မောင်မောင်ဇေယျလိုချင်သော စာအုပ်တွေကို ကျွန်တော် စာကြည့်
တိုက်အသီးသီးက ရှာပေးသည်။ သူ့ကို စာအုပ်တွေ ရှာပေးရင်းနှင့်မှ ကျွန်
တော်လည်း ထိုစာအုပ်တွေကို မြင်ဖူးပြီး ဖတ်မိခဲ့၊ တရားအနှစ်သာရကို
သိခွင့်ရခဲ့သည့် ကျေးဇူးကလည်း ကြီးလှပါတယ်။

မောင်မောင်ဇေယျက ဗုဒ္ဓယဉ်ကျေးမှုဒဿနကို စိတ်ဝင်စားသကဲ့သို့
ဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒကိုလည်း အတော်ပိုင်နိုင် နားလည်နှံ့စပ်သူ ဖြစ်သည်။

‘ပထမတော့ ကျွန်တော် မှာက်စံဝါဒကို သဘောကျတာပေါ့ဗျာ။
မှာက်စံဝါဒက လူသားဝါဒ (Humanism)ကို အခြေခံထားသလို ဖြစ်တည်
မှု ပဓာနဝါဒကလည်း လူသားဝါဒကို အခြေခံထားတာပဲ။ အခြေခံတူပေ
မယ့် နည်းစနစ်နဲ့ ချဉ်းကပ်ပုံကတော့ မတူဘူး။ မှာက်စံဝါဒက အရင်းရှင်
စနစ်က ထုထောင်းလို့ ပိပြားနေတဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းကို ခေါင်းထောင်လာ
အောင် ပြုစုပျိုးထောင်ပေးတာပဲ။ ဖြစ်တည်မှု ပဓာနဝါဒကတော့ စာစစ်
ကြွေမွပျက်ပြုန်းနေတဲ့ လူတစ်ယောက်ကို တစ်စီလိုက်ရှာကောက်တပ်ပေး
လိုက်ရင် ‘လူပုံ’ ပေါ်မယ်လို့ ယုံကြည်ပြီး လုပ်ဆောင်ပေးတာပဲ။ ကျွန်တော်
နောက်ပိုင်းမှာ မှာက်စံဝါဒကို မကြိုက်တော့ဘူး။ သူက ဘာအကျိုးမှ မဖြစ်
ထွန်းတာ သိလာတယ်။ ဖြစ်တည်မှုပဓာနဝါဒကတော့ လူတစ်ဦးချင်းစီရဲ့
လွတ်လပ်မှု (Freedom) ရော၊ အသိတရား (Knowledge) ရော၊ နိုင်ငံရေး
(Politics) ရော၊ အကုန်ပါနေတော့ ကျွန်တော် သဘောကျတယ်။ ကိုဟိန်းလတ်

လည်း ဒါနဲ့ပတ်သက်လို့ စာအုပ်တွေအများကြီး ရေးပြီးပြီပဲ။ ဘာကြိုက်စရာ ရှိလဲဆိုတာ ခင်ဗျား ကိုယ်ချင်းစာနားလည်ပါတယ်။

မောင်မောင်ဇေယနှင့်ကျွန်တော် ပေါင်းလို့ကောင်း၊ စကားလမ်းကြောင်း ဖြောင့်တာ အတွေးအခေါ်တူ၍ဖြစ်သည်။ သူက အဝေးသင်ကျောင်းသား တွေကို 'လော့ဂျစ်' ဘာသာ သင်ပေးသည်။ ပညာအခံကောင်းသကဲ့သို့ စကားပြောလည်း ကောင်းသဖြင့် သူ့ကို ကျောင်းသားတွေ သိပ်ကြိုက်ကြ၏။ သူ့သား ၁၀ တန်းရောက်တော့ ကျွန်တော့်ကို အင်္ဂလိပ်စာသင်ပေးရန် လာ အပ်သည်။

* ခင်ဗျားကိုယ်တိုင် အင်္ဂလိပ်စာတတ်ရဲ့သားနဲ့ဗျာ၊ ကိုယ့်သားကိုယ် သင်ပေါ့ * ။

* ကျွန်တော်က အင်္ဂလိပ်ဘာသာကို ကျွန်တော်ဖတ်ချင်တဲ့ စာအုပ်တွေ ဖတ်လို့ရအောင် လေ့လာထားတဲ့သူဗျ။ ကိုယ့်သား ၁၀ တန်းစာမေးပွဲမှာ အင်္ဂလိပ်စာအောင်ဖို့တော့ မသင်တတ်လို့ ခင်ဗျားဆီလာအပ်တာ * ။

သူ့အပြောကောင်း၍ သူ့သားကို လက်ခံသင်ပေးခဲ့ရသည်။ သူ့သား လည်း နှစ်ချင်းပေါက် ၁၀ တန်းအောင်သွားသည်။

သူ့ရပူမဂ္ဂဇင်းတွင် မောင်မောင်ဇေယျ၏ ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့် ဆရာ ဇော်ဇော်အောင်တို့၏ 'ဗျာ-ပြေ ပြဿနာ' ဆောင်းပါးက စာပေလောကတွင် အတော်လှုပ်ခတ်သွားသည်။ ထိုအချိန်က ဆရာဒဂုန်တာရာရော ဆရာဇော် ဇော်အောင်ပါ နှစ်ဦးစလုံး သက်ရှိထင်ရှား ရှိနေကြဆဲ။ နှစ်ဦးစလုံးကလည်း မြန်မာစာပေလောကတွင် တကယ့် 'ခေါင်' ကြီးတွေ။

ဆရာတာရာက 'ကဗျာမှာ ကာရန်မပါလျှင် ကဗျာမဟုတ်တော့ဘဲ စကားပြေအဆင့် လျှာကျသွားမယ်' ဟု ပြော၏။ ဆရာဇော်က 'ကဗျာမှာ ကာရန်မပါလည်း ကဗျာဟာ ကဗျာပဲ' တဲ့။ မောင်မောင်ဇေယျက 'ဆရာ တာရာသည် ယခုထက်တိုင် မြန်မာစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ နည်းစနစ်ဟောင်း တွေကိုင်စွဲနေတုန်းပဲ' ဟု ရေးကာ ဆရာဇော်ဘက်မှ ရပ်တည်ပြီး ကာရန်မဲ့ ကဗျာဘက်မှ ပြတ်ပြတ်သားသား ရပ်တည်ခဲ့၏။ ထုံးစံအတိုင်း ဆရာဒဂုန် တာရာရော ဘက်တော်သားများက ယမ်းပုံမီးကျ ဒေါသုပုန်ထကြ။

ကျွန်တော် 'ဆေးရောင်စုံ ဒဂုန်တာရာ' ဆိုသော ဆရာဒဂုန်တာရာ အထိမ်းအမှတ်စာအုပ် ထုတ်သည့်အခါတွင်လည်း ဆရာမောင်ကြည်သစ်တို့၊ ဆရာမောင်မောင်ဇေယျတို့က 'ဆရာဒဂုန်တာရာကို ဝေဖန်သော ဆောင်းပါးများ ရေးခဲ့သည်။ ဆရာဒဂုန်တာရာက သူတို့ဆောင်းပါးတွေကို ဖတ်ပြီး 'ပညာတတ် တက္ကသိုလ်လူငယ်တွေရဲ့ ရဲရင့်ပြတ်သားတဲ့ အမြင်တွေ သိရတာ သဘောကျတယ်ဗျာ။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်ကို ချီးကျူးနေကြတာတွေ ထက်စာရင် ဒါမျိုးတွေ ပိုဖတ်ချင်တယ်' ဟု ကျွန်တော့်ကို ပြောဖူးသည်။

ကျွန်တော် ပေါ်ပြူလာဂျာနယ်တွင် ရှိစဉ်က မောင်မောင်ဇေယျ အပတ်စဉ် ကျွန်တော့်ထံ လာတတ်သည်။ ကျွန်တော်ကလည်း သူထိုင်တတ်သော ၃၇ လမ်းရှိ ခရားကြီး လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ သွားတွေ။ နောက်ပိုင်း သူက ပန်းနာရင်ကျပ်ရောဂါ တော်တော် ခံစားလာရ၏။ အသက်ရှူချောင်ဆေးကို မကြာခဏ ရှူရသည်။ လမ်းလေးနည်းနည်း လျှောက်လိုက်တာနှင့် မောနေတတ်သည်။ သို့သော် ပညာရပ်တစ်ခုခုနှင့် ပတ်သက်လာလျှင်ကား အားနှင့်မာန်နှင့် မနားတမ်းပြောတတ်သည်။ အားရပါးရပြောပြီးတော့မှ မောနေတတ်၏။

၇၃ နှစ်တာ ကာလကြီးကို ရုပ်ဝတ္ထုပစ္စည်း တစ်စက်ကလေးမျှမမက်ဘဲ ယုံကြည်ချက်နှင့် ပညာကိုသာ ဦးထိပ်ထားခဲ့သူ လူရိုးလူဖြောင့် ပညာရှင်ကြီး မောင်မောင်ဇေယျ (၁၉၄၈ ဒီဇင်ဘာ ၉-၂၀၂၀ ဇူလိုင် ၂၆)ကား သေခြင်းတရား၏ အရသာကို ပျော်ပျော်ပါးပါး စားသုံးသွားလေပြီတကား။



မောင်ဆုရှင်နှင့် စာပေပိမာန်

စာပေနှင့် စာနယ်ဇင်းအဖွဲ့ဥက္ကဋ္ဌ၏ မိန့်ခွန်းကို မှတ်တမ်းတင်ရန် ကျွန်တော်က စာဖြင့် ရေးမှတ်ရသည်။ အစည်းအဝေးသာ ပြီးသွားရော ကျွန်တော့်စာရွက်တစ်ရွက်တွင် မှတ်ထားတာ သိပ်မရှိ။ အသံသွင်းကြီးခွေဖြင့် ဖမ်းထားသည်ကိုသာ နောက်မှပြန်ဖွင့်နားထောင်ကာ မှတ်စရာရှိတာ လိုက် ရေးရသည်။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် ဥက္ကဋ္ဌသည် စကားစပြောကတည်းက တပြုံးပြုံးဖြင့် ဟာသတွေ တစ်ရံမလပ် ပြောသွားသည်ကို ကျွန်တော်က သဘောကျ၍ လိုက်ရယ်မောရင်း စာဖြင့်မမှတ်နိုင်ဘဲ သူ၏ ဟာသကြောတွင် နစ်မျောသွား၍ဖြစ်၏။ မြန်မာနိုင်ငံ စာပေနှင့် စာနယ်ဇင်းအဖွဲ့၏ ဥက္ကဋ္ဌမှာ အခြားမဟုတ်။ ဆရာဦးမျိုးသန့်ခေါ် စာရေးဆရာ မောင်ဆုရှင်။

အရပ်မြင့်မြင့်၊ အသားဖြူဖြူ၊ နှုတ်ဖျားတွင် စီးကရက်ခဲလျက် အမြဲ ပြုံးနေတတ်သူ။ နဂိုနေရင်းထိုင်ရင်းလည်း သူ့နှုတ်ခမ်းက ပြုံးနေ၏။ စကား ပြောတော့လည်း ပြုံးပြုံးကြီးပြော၏။ မည်မျှ လေးနက်သောအကြောင်းအရာ မဆို ဟာသစွက်ပြီးပြောသည်။ ထို့ကြောင့် သူ့အစည်းအဝေးတွေက တဝါးဝါး တဟားဟားနှင့် အမြဲ ရွှင်နေ၏။ အစည်းအဝေးတက်ရန် ပျင်းတတ်သော ကျွန်တော်ပင် ဆရာမောင်ဆုရှင် အစည်းအဝေးဆိုလျှင် တက်ချင်သည်။ သူ့အစည်းအဝေးပြီးလျှင် လူက ပေါ့ပါးလန်းဆန်းသွားစမြဲ။

ဆရာမောင်ဆုရှင်က ၁၉၅၄ ခုနှစ်ကတည်းက ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထုတို၊ ဘာသာပြန်တွေ ရေးခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ဖြစ်တော့ ဆရာက စတုတ္ထ တန်း။ စစ်ကာလသုံး၊ လေးနှစ်အတွင်း အချိန်တော်တော်များများကို မြောင်း မြေမြို့ ဘုန်းကြီးကျောင်းတွေမှာ စစ်ပြေးခိုလှုံခဲ့ရသည်။ ရန်ကုန်က စစ်ပြေး

မိသားစုတွေလည်း မြောင်းမြဲဘုန်းကြီးကျောင်းများသို့ စစ်ပြေးလာရင်း ဝတ္ထုစာအုပ်နှင့် မဂ္ဂဇင်းတွေ ယူလာကြ၏။ ဂျာနယ်ကျော်၊ ဒီးဒုတ်၊ တိုးတက်ရေး၊ သူရိယမဂ္ဂဇင်း စာစောင်မျိုးစုံကို မောင်ဆုရှင်လေးသည် အကုန်သိမ်းကုန် ဖတ်ခွင့်ရခဲ့၏။ ဆရာမောင်ဆုရှင်၏ အဘိုးက 'ပဲရောဦးဆန်နီ' နှင့် သိကျွမ်းသဖြင့် ပဲရောဦးဆန်နီ ဒါနပြုသော စာအုပ်တွေလည်း ဖတ်၏။ 'မှော်ပိဆရာသိန်း' ၏ 'ယျလေးလုံးပုံပြင်'၊ လောကဓံဦးလှ၏ 'ဘာလဲဟဲ့ လောကဓံ' စာအုပ်များ။ ထို့နောက် ဦးစံထွားရေးသော 'လောကီထုပ္ပတ် လူတို့စာတ်' ဤစာအုပ်များ ကျေးဇူးဖြင့် စာပေအငွေအသက် ရှူရှိုက်ခွင့်ရခဲ့၏။ ၁၀ တန်းကျတော့ ရန်ကုန်ရောက်လာကာ မြို့မကျောင်းတက်၏။ ကျောင်းမှာ ကျောင်းသားသမဂ္ဂဝင်ပြီး ဉာဏဗလမှူးတာဝန်ယူတော့ စာကြည့်တိုက် ကိုင်ရ၏။ သို့ဖြင့် စာပေနှင့် ပိုနီးစပ်လာ၏။ ထို့နောက် စာတွေစရေးသည်။ ရှုမဝ၊ သင့်ဘဝ၊ သွေးသောက် စာပေဗိမာန်မဂ္ဂဇင်းများ။

'ကျွန်တော်က အမျိုးစုံရေးတယ်ပြောရမယ်။ လုံးချင်းအနေနဲ့ အုပ် ၆၀ ကျော်တယ်။ စာပေဗိမာန် ပြည်သူ့လက်စွဲစာစဉ်တွေမှာလည်း အဲဒီစာစဉ်တည်ထောင်စကတည်းက ဌာနတာဝန်နဲ့ ရေးတာ အုပ် ၂၀ ကျော်တယ်။ မြဝတီတိုက်ထုတ် တို့ကျောင်းသားစာစောင် သိပ္ပံလောကအခန်းမှာ လစဉ် မပြတ် ၂၅ နှစ်ကျော် ရေးခဲ့တယ်။ မြန်မာ့အသံရေဒီယိုမှာ သိပ္ပံပညာ သိကောင်းစရာ အခန်းကနေ ဟောပြောတာ နှစ်ပတ်တစ်ကြိမ်၊ အခု နှစ် ၃၀ ကျော်ပြီ။ သတင်းစာဆောင်းပါးတွေလည်း အပတ်စဉ် ရေးပါတယ်။ လက်အံ အသေဆုံးရေးရတာကတော့ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းတွေပဲ။ စာပေဆုတွေထဲမှာ 'အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းစာပေဆု' ဆိုတာသာရှိရင် ကျွန်တော်ရမှာ သေချာတယ်။ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းရေးတာ ၁၉၆၆ ခုနှစ်ကစရင် အခုထိ ၃၅ နှစ်လောက်တော့ ရှိပြီလေ'။

ဆရာမောင်ဆုရှင်က အတည်ပေါက်ပြောရင်း သူ့နဂိုဗီဇအတိုင်း အရွန်းလေးစဖောက်၏။

ဆရာမောင်ဆုရှင်က စာပေဗိမာန် စွယ်စုံကျမ်းဌာနတွင် စာပြုအရာရှိအဖြစ် ၁၉၅၄ ခုနှစ်မှစ၍ တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။ ထိုအချိန်တွင် အယ်ဒီတာလုပ်နေကြသူများမှာ ဆရာတက္ကသိုလ်ထင်ကြီး၊ ဆရာဌေးဥဒေါင်း၊ ဆရာသိပ္ပံစိုးလှ၊ ဆရာမ ရေနံမြေ ဒေါ်ခင်စု၊ သင့်ဘဝဦးတင်မောင်၊ တက္ကသိုလ်

မောင်မောင်ခင်၊ တက္ကသိုလ်ကြည်မာ၊ ဂုဏ်ဝင်း၊ ဒေါ်အုန်းကြည်၊ ဒေါ်တင်
 တင်ဦး(ဦးဝင်းဦးအစ်မ)တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဆရာမောင်ဆုရှင်မိတိုင် လုပ်ကိုင်
 ခဲ့ကြသူများထဲတွင် ဆရာမကြီး ဒေါ်ခင်မျိုးချစ်၊ ဆရာမကြီး ဒေါ်ရီကြိန်၊
 ဆရာလှသမိန်၊ ဆရာထင်လင်း၊ ဆရာမင်းယုဝေတို့ ပါဝင်၏။ မြန်မာ့စွယ်စုံ
 ကျမ်းပြုစုရေး အဖွဲ့ဝင်ပညာရှင်များက ဆရာကြီး ဦးဖေမောင်တင်၊ ဆရာ
 ကြီး ဦးသာမြတ်၊ ပါမောက္ခ ဦးမျိုးမင်း၊ ဒေါက်တာသာလှ၊ ဒေါက်တာညီညီ၊
 ဒေါက်တာထင်အောင်၊ ကာနယ်မင်းစိန်၊ ပါမောက္ခဦးဘတုတ်၊ ဦးဘညွန့်၊
 ဦးဘ၊ ဒေါ်သင်းကြည်၊ ဒေါက်တာ မောင်မောင်ခ၊ ဆရာဉာဏ်၊ မဟာပညာ
 ဗလ စသည့်ပညာရှင် အကျော်အမော်ကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသို့သော
 ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများနှင့် လက်တွဲအလုပ်လုပ်ရသည်မှာ တကယ့်ကို ကံထူးခြင်း
 ဖြစ်သည်ဟု ဆရာမောင်ဆုရှင်က မကြာခဏ တဖွဖွပြောတတ်သည်။

‘အဲဒီပညာရှင်ကြီးတွေအပြင် စာပေဗိမာန်လို ပြင်ပစာရေးဆရာကြီး
 တွေဖြစ်ကြတဲ့ တင့်တယ်၊ သန်းဆွေ၊ မိုးဝေ၊ ပါရဂူ၊ တက္ကသိုလ်ဘုန်းနိုင်၊
 ဦးသော်ဇင်၊ ညွန့်ဝေ(ကသာ)တို့လည်း လာကြတော့ သူတို့နဲ့လည်း ခင်မင်
 ရတော့ပေါ့’။

ကျွန်တော်တို့ငယ်စဉ်က လစဉ်စွဲလမ်းတမ်းတ မဖတ်မဖြစ် ဖတ်ကြ
 ရသော မဂ္ဂဇင်းမှာ ‘စာပေဗိမာန်မဂ္ဂဇင်း’ဖြစ်သည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၆၀
 ပြည့်နှစ်အထိ ရှစ်နှစ်ကြာ သက်တမ်းရှည်ခဲ့၏။

‘အဲဒီမဂ္ဂဇင်းကို အစိုးရက တမင်ကိုအရှုံးခံထုတ်ခဲ့တာ။ ပြန်ကြား
 ရေးဌာနက အများဆုံးဝယ်ပြီး ကျေးရွာအရောက်ဖြန့်ပေးတယ်။ သူကြီးအိမ်
 ထိ ရောက်တာပေါ့။ အစိုးရပစ္စည်းဆိုတော့ ပျောက်မှာစိုးလို့ သူကြီးအိမ်မှာ
 ထင်းရှူးသေတ္တာထဲ သေသေချာချာထည့်ပြီး သော့ခတ်ထားတာ တွေ့ရတယ်။
 အစိုးရပစ္စည်းဖြစ်လို့ ပျောက်တော့မပျောက်ဘူး ဒါပေမယ့် ဘယ်သူမှလည်း
 ဖတ်ခွင့်မရကြဘူး’။

ဆရာမောင်ဆုရှင် ပြောပြတော့ ကျွန်တော် ကျောင်းစာကြည့်တိုက်
 များကို စစ်ဆေးရေးသွားစဉ်က စာအုပ်ဗီရိုတွေကို သော့ပိတ်ခတ်ထားတာ
 မျိုး သွားသတိရ၏။ လုပ်ငန်းစစ်ဆေးရေးက တစ်နှစ် တစ်ခါတည်းသာ။
 တစ်ခါစာအုပ်ပျောက်လျှင် ကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီးက လျော်ပေးရသည်။

ထို့ ကြောင့် မလျော်ရအောင် စာအုပ်တွေသော့ပိတ်ခတ်ရသည်ဟု ဆို၏။
ကောင်းရော။

‘စာပေဗိမာန်မဂ္ဂဇင်း’ အဖုံးကို ပန်းချီဦးအုန်းလွင်၊ ဦးဘလုံလေး၊
ဦးကိုလေးတို့က ရေးဆွဲသည်။ မဂ္ဂဇင်းအဖုံးအကြောင်းအရာကို တက္ကသိုလ်
မောင်မောင်ခင်က ကဗျာတိုလေးများဖွဲ့ပြီး စာအုပ်အတွင်းဖုံးတွင် ဖော်ပြ
သည်။ ဆရာအောင်စိုးက ‘အညာခလေ’ ဝတ္ထုများကို လစသ်ရေး၏။ ဆရာ
သူရိယကန္တက ကျန်းမာရေးဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါးများရေး၏။ ဆရာမောင်ဆုရှင်
က မြန်မာမှုဆောင်းပါးများ ရေး၏။ ဆောင်းပါးတွေက တိုနဲ့နဲ့မဟုတ်။
ဘာသာရပ်တစ်ခုအတွက် ပညာရှင်များက အတော်စုံစုံစေ့စေ့ ဖတ်ပြီးရေးရ
သည်။ နိုင်ငံတကာက ထုတ်ဝေသော မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်များ အစုံဝယ်ယေး
ထားသည်။ ထိုအထဲမှ ကောင်းနိုးရာရာများကို ဘာသာပြန်ပြီး ထည့်သွင်း၏။

ဆရာမောင်ဆုရှင်က ဂျပန်နိုင်ငံနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတို့တွင် စာအုပ်
ထုတ်ဝေခြင်း ပညာသင်တန်းများတက်ဖူး၏။ ဆရာမောင်ဆုရှင်နှင့် ကျွန်တော်
အများဆုံး ပြောဖြစ်ကြတာကတော့ ‘စာပေဗိမာန်စာအုပ်အသင်း’ အကြောင်း
ဖြစ်သည်။ စာပေဗိမာန်ကြောင့် ကျွန်တော့်အတွက် အဖိုးမဖြတ်နိုင်လောက်
သော စာပေအမွေအနှစ်များ ရခဲ့သည်။

စာပေဗိမာန်က ‘မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း’ အတွဲလေးတွဲကို ပထမဆုံး
ထုတ်ဝေတော့ ကျွန်တော်က သိပ်ပြီးဝယ်ချင်သည်။ တန်ဖိုးက တစ်အုပ်ကို
၂၅ ကျပ်။ လေးတွဲဆိုတော့ ကျပ် ၁၀၀။ ကျွန်တော့်မိဘတွေက ကျောင်းစာ
လောက်ပဲ အားပေးပြီး ပြင်ပစာဖတ်တာ မကြိုက်။ ထို့ကြောင့် သူတို့က
ဝယ်မပေး။ ကျွန်တော်က တစ်နေ့ကို မုန့်ဖိုး ၂၅ ပြား(တစ်မတ်)သာရ၏။
ထို့ကြောင့် စွယ်စုံကျမ်းဝယ်ဖို့ ငွေကျပ် ၁၀၀ ဆိုသည်မှာ ကျွန်တော် စိတ်ပင်
မကူးရဲသော အိပ်မက်ကြီးတစ်ခု။ ထိုစဉ် စာပေဗိမာန်က ကြေညာ၏။
စာပေဗိမာန်စာအုပ်အသင်းဝင်လျှင် လစဉ် စာပေဗိမာန်ထုတ်စာအုပ်များကို
အိမ်တိုင်ရာရောက် စာတိုက်မှပို့ပေးမည့်အပြင် စာပေဗိမာန်ထုတ် စာအုပ်များ
ကိုလည်း ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း လျှော့စျေးများဖြင့် ဝယ်နိုင်သည့် အခွင့်အရေးရမည်တဲ့။

စာပေဗိမာန်စာအုပ်အသင်းဝင်ကြေးက တစ်နှစ်လျှင် ငွေ ၁၀ ကျပ်ဖြစ်
၏။ စာပေဗိမာန်စာအုပ် အသင်းဝင်ဆိုလျှင် တစ်ရာကျပ်တန် စွယ်စုံကျမ်း

လေးတွဲကို ၇၅ ကျပ်ဖြင့် ဝယ်နိုင်မည်ပေါ့။ နောက်တစ်ခါ စာပေဗိမာန်က ကြေညာပြန်သည်။ ပြန်တမ်းဝင် အစိုးရအရာရှိတစ်ဦးဦး ထောက်ခံလျှင် စွယ်စုံကျမ်းများကို ၁၂ လခွဲ အရစ်ကျပေး၍ ဝယ်နိုင်သည်တဲ့။ ကျွန်တော့် အဖေက ပြန်တမ်းဝင်အရာရှိ ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် အဖေကို ထောက်ခံစာရေးခိုင်းကာ ကျွန်တော် စွယ်စုံကျမ်း သွားဝယ်၏။ ကျွန်တော် တစ်လကို ခြောက်ကျပ်ခွဲ သွင်းရုံဖြင့် စွယ်စုံကျမ်း လေးတွဲကို အပိုင်ဝယ်ခွင့်ရခဲ့သည်။ ဝမ်းသာလိုက်သည့်ဖြစ်ခြင်း။ တစ်နေ့ မုန့်ဖိုးတစ်မတ်။ တစ်လ ခုနစ်ကျပ်ခွဲ။ စွယ်စုံကျမ်းဝယ်လိုက်တော့ ထိုတစ် နှစ်လုံး ကျွန်တော် တစ်လကို တစ်ကျပ်ခွဲသာ မုန့်ဝယ်စားဖို့ ကျန်၏။

သို့သော် စွယ်စုံကျမ်းကြီး လေးတွဲကို ပွေ့ပိုက်နမ်းရှုံ့ အစအဆုံး အခေါက်ခေါက် အခါခါ ဖတ်ရသည့် အရသာက မုန့်စားရတာထက် ပိုက်ဝ ပီတိဖြစ်ရတယ်။

စာပေဗိမာန် အသင်းဝင်ကြေးက ပထမ ၁၀ ကျပ်၊ နောက် ၃၀ ကျပ်၊ နောက် ၇၀ ကျပ်။

‘စာပေဗိမာန်စာအုပ်အသင်း မြန်မာပြည်မှာ စလုပ်တုန်းက ဂျပန်မှာ ဒါမျိုးအသင်း မရှိသေးဘူး။ အိန္ဒိယမှာတော့ ကျွန်တော်တို့ဆီမှာထက် နှစ်စဉ် ကြေးက သုံးဆလောက် ပိုဈေးကြီးတယ်။ လက်ဆုပ်လက်ကိုင်ရှိတဲ့ စာဖတ် ပရိသတ် (Captive Audience) ရှိနေတော့ ဖတ်စေချင်တဲ့ စာအုပ်မျိုးကို ထုတ်ပေးလို့ရတယ်။ စာဖတ်ကျင့် (Reading Habit) ရဖို့ကို လေ့ကျင့်ပေး ရာရောက်တယ်။ စာပေဗိမာန် စာအုပ်အသင်းက အကျိုးအမြတ်ကို မမျှော် ကိုးဘဲ တည်ထောင်ထားတာပါ။ ထိုက်သင့်သလောက် ရွှံ့ရင်လည်း ဒါဟာ ‘လူမှုရေးရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု’ (Social Investment) လို့ သဘောထားပါတယ်။

ဆရာမောင်ဆုရှင်က စာပေဗိမာန်စာအုပ်အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက် များကို သေသေချာချာ ရှင်းပြခဲ့သည်။ သို့သော် နောက်ပိုင်းတွင် ဤအစီ အစဉ်မျိုးတွေ ပျက်ခဲ့၏။ တတ်သမျှ အစိုးရအဆက်ဆက်လည်း အကောင် အထည်ဖော်ကြတာ ယခုထိ။

ကျွန်တော် စာကြည့်တိုက်ပညာ လေ့လာရေးခရီးစဉ်များ၊ စာနယ်ဇင်း သင်တန်းများကို ဩစတြေးလျ၊ အစ္စရေး၊ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ၊

ဗီယက်နမ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ မလေးရှား၊ စင်ကာပူ၊ ထိုင်းနိုင်ငံ စသည်တို့ကို ရောက်ခဲ့တိုင်း၊ တက်ခဲ့တိုင်း ‘စာအုပ်အသင်း (Book Club)’ တွေတို့ လေ့လာခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ထိုနိုင်ငံများတွင် ‘စာအုပ်အသင်းအတွက် စာအုပ်’ (Book Club Edition) ဆိုပြီး ထုတ်တာမျိုးရှိ၏။ အသင်းစဝင်ခါစတွင် ထုတ်ဝေထားသော စာအုပ်များထဲမှ ကြိုက်ရာရွေးဆိုပြီး အခမဲ့နီးပါး နှုန်းနှင့် ပေး၏။

လစဉ် စာအုပ်တွေထွက်တော့ ချိုသာသော ဈေးနှုန်းဖြင့် ဝယ်ရ၏။ အသင်းဝင်ပေးထားသော လိပ်စာအတိုင်း အိမ်တိုင်ရာရောက် စာအုပ်ပို့ပေးသည်။ စက္ကနည်းနည်း ညံ့၏။ သို့သော် ဈေးသက်သာသည်။ ဒါမျိုးပုံစံတွေ ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံတွင် အတုယူသင့်သည်။ သမားရိုးကျ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးပုံစံမျိုးများနှင့်ကား မြန်မာစာပေထုတ်ဝေရေး ရေရှည်တည်တံ့ဖို့မလွယ်။

ဆရာမောင်ဆုရှင်၏ စာပေလက်ရာများထဲတွင် ‘မြတ်ဘုရားရွှေတိဂုံ’၊ ‘ပင်လယ်ပြာနှင့် တံငါအို’၊ ‘အထီးကျန်မြေခွေးနှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ’၊ ‘လရောင်နှင့် ဆုံဆည်းခွင့်နှင့် အခြားရသစာပေများ’၊ ‘တိမ်သားပုံပြင်များ’၊ ‘၂၁ ရာစု လူမှုဝေါဟာရများ (၁) (၂) (၃) (၄)’၊ ‘မြေကမ္ဘာကြွေမှာစိုးသူနှင့် ၂၁ ရာစု’ စာအုပ်များက ထင်ရှားသည်။

အသင်းအဖွဲ့များတွင် ဆရာမောင်ဆုရှင်နှင့် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာအောင် လက်တွဲလုပ်ကိုင်ခဲ့ဖူးသည်။ ဆရာက အလုပ်မျိုးစုံကို ဆက်လက်လုပ်ကိုင်၏။ သူ့ကိုကြည့်ရသည်မှာ ပင်ပန်းသည်မရှိ။ သီချင်းလေးတအေးအေး၊ လေလေးတချွန်ချွန်နှင့်။ သူ ဒေါသဖြစ်တာ၊ ညည်းညူတာ တစ်ခါမှ မမြင်ဖူး။ အသက် (၇၀) ကျော်အရွယ်တွင် သူက (၅၀) လောက်ပင် ထင်ရလောက်အောင် နုပျို၏။

စာပေဗိမာန်နှင့် ဆရာမောင်ဆုရှင် ခွဲမရ။ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနနှင့် ခွဲမရ။ မြန်မာစာပေလောကနှင့် ခွဲမရ။ စွယ်စုံကျမ်းနှင့်ခွဲမရ။ သူကား မြန်မာစာပေလောကတွင် မရှိမဖြစ် ဘက်စုံ အသုံးဝင်သော စာပေညာရှင် တစ်ဦးဖြစ်ခဲ့သည်။ ယခုထိ သူ့နေရာတွင် အစားထိုးနိုင်မည့်သူ မတွေ့ရသေး။



ကလေးအရွယ် ကစားပုံအသွယ်သွယ်နှင့်

၁၀-၉-၂၀၂၀ ရက်က စံတော်ချိန်သတင်းစာတွင် ဖော်ပြခဲ့သော 'ဆရာမင်းသန်းထိုက်(ဒေးဒရဲ)၏ 'ကလေးဘဝ'ဆောင်းပါးကို ဖတ်မိသည်။ သူ ကလေးဘဝက အသံချဲ့စက်နှင့် ဓာတ်ပြားကို နှစ်ခြိုက်ခဲ့ပုံ။ သူကိုယ်တိုင် အိမ်တွင် ဗလာစာအုပ်အဖုံးများကို ဓာတ်ပြားလုပ်၊ စက္ကူနှင့် အော်လန်လုပ်၊ ရွံ့နှင့်အသံထွက်အောင် အိုးလုပ်ကာ ကစားခဲ့ပုံများကို ဖတ်ရင်း ကျွန်တော့် ကလေးဘဝကိုလည်း သတိရမိသည်။

ကျွန်တော် အိမ်ပေါ်မှနေ၍ လမ်းပေါ်ကိုလှမ်းကြည့်လိုက်သည်။ လမ်းပေါ်တွင် လူသူကင်းဝေး ခြောက်ကပ်နေသည်။ ကိုဗစ်ကာလမို့ မည်သူမျှ အပြင်မထွက်ကြ။ ကလေးတွေလည်း မကစားကြရရှာ။ ထပ်စဉ်းစားကြည့်မိပြန်သည်။ ကိုဗစ်မတိုင်မီကလည်း ကလေးတွေ လမ်းပေါ်ထွက်ပြီး ကစားကြရဲ့လား။ ယခု သုံးလေးလအတွင်း ကလေးများ အိမ်ပြင်ထွက်ကစားတာ တွေ့ရခဲ့၏။ ကျွန်တော်တို့တုန်းက ကျောင်းပိတ်ချိန်ဆိုလျှင် စိန်ပြေးတမ်း၊ သူခိုးပုလိပ်၊ ခွက်စုတ်ပစ်၊ ထုပ်ဆီးတိုး၊ ကုလားမစည်းနင်း စသဖြင့် ယောက်ျားလေးရော မိန်းကလေးပါ ကစားမျိုးစုံ ကစားကြ၏။ ယခုတော့ လက်ကိုင်ဖုန်းကိုယ်စီ၊ တက်ဘလက်ကလေးတွေ၊ ရုပ်မြင်သံကြား၊ ဗီဒီယို ကွန်ပျူတာဂိမ်းတို့ဖြင့် အိမ်မှာကုပ်ပြီး တိတ်တိတ်ကလေး ကစားနေကြသည်ပဲ။

မွေးတာက ရန်ကုန်မြို့၊ စမ်းချောင်းက ခေမာလမ်းမှာ။ သုံးနှစ်သား လောက်ကျတော့ ရွှေတောင်ကြားရပ်ကွက် အင်းလျားမြိုင်ကိုပြောင်းသွားပြီး သတ္တမတန်းအထိ အင်းလျားမြိုင်မှာ နေခဲ့ရသည်။ ခြံကျယ်ဝင်းကျယ် သီး

ခြားနေကြတော့ အိမ်နီးနားချင်း ကစားဖော်မရှိခဲ့။ ကျောင်းနေဖက်ဆို၍ အင်းလျားမြိုင်အောက်ဘက်ခြမ်း ယခု နိုင်ငံတကာဝိပဿနာရိပ်သာ (IMC) အနီးတွင်နေသော စောညိုအိမ် သွားကစားရ၏။ စောညို၏ဖခင်မှာ ရခိုင် တိုင်းရင်းသား တော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် 'ဦးညိုထွန်း' ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်း၏ ကက်ဘီနက်ဝန်ကြီးအဖွဲ့ဝင်လည်း ဖြစ်သည်။ နောက်တော့ သြစတြေးလျနိုင်ငံတွင် မြန်မာသံအမတ်ကြီး တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ။ စောညိုရော၊ သူ့အစ်ကို စောရွှေပါ ယခု သြစတြေးလျနိုင်ငံတွင် နေထိုင်သော သြစတြေးလျနိုင်ငံသားတွေ ဖြစ်နေကြပြီ။ သူတို့ သြစတြေးလျရောက်သွား တော့ ကျွန်တော်က သူတို့အစ်ကိုအကြီးဆုံး ဦးကျော်လှိုင်နှင့် တွဲမိပြန် သည်။ သူက လက်ဝဲဝါဒကို နှစ်သက်သူ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တစ်ဦးပဲ။ ကျွန်တော်တို့ခေတ်က ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှုများတွင် ကျွန်တော်က နောက် လိုက်၊ ပိုစတာကပ်၊ စာရွက်စာတမ်း လိုက်ဝေအဆင့်မှ ပါခဲ့ရသည်။ သူတို့မှ တစ်ဆင့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသည့် ရခိုင်တိုင်းရင်းသား ဦးသာဘန်း၊ ဦးလှဖေတို့နှင့် ဆုံမိကာ မြေအောက်ကျောင်း သားလှုပ်ရှားမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့ရသည်။

စောညိုတို့အိမ် သွားမကစားဖြစ်လျှင် ယခင် လောင်းဝစွလမ်း၊ ယခု အင်းလျားမြိုင်ဟုပင်ခေါ်သော နေရာမှ နောက်ထပ် သူငယ်ချင်း ညွန့်ရွှေတို့ အိမ် သွားကစား၏။ သူတို့အစ်ကိုကြီး ကိုဟန်ထွန်းက အသက်ကွာ၍ မကစားဖြစ်သော်လည်း ညွန့်ရွှေ၊ စိန်လှိုင်၊ လှိုင်မိမိတို့နှင့်ကား မျောက်စွဲ အောင် ကစားခဲ့သည်။

တော်လှန်ရေးကောင်စီ အာဏာသိမ်းလိုက်တော့ ကျွန်တော့်မိဘ၊ ဦးလေးတွေ၏ 'သစ်ကုမ္ပဏီ' များ ပြည်သူပိုင် အသိမ်းခံခဲ့ရသည်။ ရဲဘော် သုံးကျိပ်ဝင် ဗိုလ်စကြာတို့နှင့် ဖက်စပ်လုပ်ခဲ့သော လုပ်ငန်းတွေအားလုံး ပြည်သူပိုင်ထဲ ပါသွားသည်။ ကုမ္ပဏီ၊ ရုံးခန်း၊ မော်တော်ယာဉ်များအားလုံး အသိမ်းခံရသည်။ တောင်ငူတွင်ရှိသော သစ်စက်မှအစ သစ်ဆွဲဆင်တွေပါ မကျန် အကုန်သိမ်း။ ဒီကြားထဲ သိမ်းဆည်းခံရသော ပစ္စည်းများကို သွား၍ လက်မှတ်ထိုးပေးရသော ဘကြီးကို ဖြူးမြို့နယ် အုတ်ဖြတ်ရှိ 'မုန်း' မြို့တွင် ကရင်သောင်းကျန်းသူများက ဖမ်းဆီးကာ ပြန်ပေးဆွဲသွားပြန်သည်။ သူတို့

တောင်းသော ငွေပမာဏအတိုင်း သွားရွေးမှ ဘကြီးလည်း လွတ်လာ၏။ ရင်းနှီးထားတာတွေ အကုန်အသိမ်းခံရသည့်အပြင် ပြန်ပေးရွေးခပါ ပေးလိုက်ရတော့ လက်ထဲ ငွေတစ်ပြားမျှမရှိသည့်အပြင် ကြွေးတင်လာ၏။ ထို့ကြောင့် အမှတ်(၇၁/အေ) အင်းလျားမြိုင်လမ်းရှိ အိမ်နှင့်မြေကို ရောင်းလိုက်ရ၏။ ထိုခေတ်က တန်ဖိုးနှင့် ကျပ် ၁၁၀၀၀၀ ရသည်။ ၁၉၆၃ ခုနှစ်က ယခုတော့ ထိုအိမ်နှင့် ထိုမြေနေရာကို စုံစမ်းကြည့်သည်။ ကျပ်သိန်း ၂၁၀၀၀ တဲ့။ အလုံကိုပြောင်းခဲ့ကြရသည်။ မြေဝယ်ပြီး နှစ်ထပ်အိမ်တစ်လုံး ဆောက်သည်။ ဒီရောက်မှ ရပ်ကွက်ထဲမှာ နေရသဖြင့် အပေါင်းအသင်းတွေ ရလာသည်။ ကျောင်းပိတ်ရက်တွေဆိုလျှင် မိုးလင်းကတည်းက လမ်းထဲဆင်း၊ ကစားမျိုး စုံကစား။ ဂေါ်လီရိုက်၊ ကျောက်ဒိုးပစ်၊ စွန်လွတ်၊ ဂျင်ပေါက်၊ ကြွေပန်းကန်ကွဲများ စီတန်းပြီး ဂေါ်လီနှင့်ပစ်ရတာ သိပ်သဘောကျသည်။ အိမ်မှ လွင့်ပစ်သော ကြွေပန်းကန်ကွဲများကို တယုတယစုဆောင်း၊ စီးကရက်သံဘူးထဲ ထည့်။ မြေကြီးပေါ်တွင် ထောင်ပြီး ဂေါ်လီနှင့်ပစ်။ ရှုံးသွားလျှင်လည်း မမှု။ နောက်ဖေးလမ်းကြားတွေသွားကာ လိုက်ကောက်သည်။ ဒါတွေကို သိပ်မက်မောသည်။ အဘွားဝယ်ပေးသော ထန်းခေါက်ဖာအသေးလေးထဲတွင် အသေအချာ ထည့်သိမ်းကာ ညဘက်တွင် ဥစ္စာခြောက် ခေါင်းအုံးအောက်ထားအိပ်သည်အထိ။ ရေသည်ပြဇာတ်ထဲမှ ရေသည်ဆင်းရဲသား လင်မယားသည် တစ်ရွေးမျှသော အသပြာကို ပျောက်မှာစိုး၍ ညညအိပ်ပျော်အောင် မအိပ်နိုင်ဘဲ ထ၊ ထစမ်းကြည့်သည်ဆိုသော စလေဦးပုည၏ စာကိုဖတ်ရတော့ ကျွန်တော်လည်း ကြွေပန်းကန်ကွဲများအား ဥစ္စာခြောက်ခုံပုံကို သွားသတိရမိသည်။

‘ကြွေပန်းကန်ကွဲသို့ နောက်ထပ်အလွန် တန်ဖိုးထားသော ရတနာကား စီးကရက်ဘူးခွဲကားချပ်များ။ ထိုခေတ်က စီးကရက်မျိုးစုံထုတ်။ ‘ဘားမားစတိတ်’၊ ‘လန်ဒန်ဂိုးဖလိပ်’၊ ‘ဗွီ’၊ ‘ကြောင်နက်’၊ ‘ငါးသုံးလုံး’၊ ‘ကပ်ပ်စတန်’၊ ‘နေဗီကပ်’၊ ‘လက်ကီးစထရိုက်’ စသဖြင့် လူကြီးတွေသောက်ပြီး လွင့်ပစ်လိုက်သော စီးကရက်ဘူးခွဲများကို ကျွန်တော်တို့ ကလေးတွေက လိုက်ကောက်သည်။ ထို့နောက် ကကတ်ကြေးနှင့် သေသေချာချာဖြတ်ကာ ကတ်ပြားတွေလုပ်သည်။ ထို စီးကရက်မျိုးစုံကတ်ပြားကို လက်နှင့်စုကိုင်ကာ

‘ကားချပ်ထပ်’ကစားကြ၏။ ဥပမာ-မိမိဘက်က ချလိုက်သော ‘လန်ဒန်
ဂိုးဖလိပ်’ကားချက်နှင့် တစ်ဖက်လူမှ ချလိုက်သော ကားချပ်တူလျှင် ‘စား
သည်’ဆိုကာ အခြားကားချပ်များကို သိမ်းရသည်။

ထိုအချိန်က ကလေးတိုင်းလိုလို စီးကရက်ကားချပ် ထပ်နည်းကို
ကစားဖူးကြမည်။ ကားချပ်ထပ်၍ မိမိကားချပ်ကုန်သွားလျှင် နောက်ထပ်
စီးကရက်ဘူးတွေ လိုက်ကောက်။ ပြန်ကစား။ ထိုသို့မှ ရှာမရလျှင်လည်း
အရောင်းအဝယ်ရှိသည်။

ကားချပ် ၅၀ ကို ငါးပြား စသဖြင့် ထိုသို့လည်း ဝယ်ကစား၍ရသည်။
သို့သော် ရသည့်မုန့်ဖိုးက တစ်နေ့ ၁၀ ပြား၊ ၁၅ ပြားဆိုတော့ များများ
မဝယ်နိုင်။ ထို့ကြောင့် စီးကရက်ကားချပ်ရှာပုံတော် ဖွင့်ကြရ၏။ ကျွန်တော်
တို့ကလေးအများစု၏ ရတနာသိုက်ကား ‘အလုံအမှိုက်ပုံကြီး’ဖြစ်သည်။
တစ်မြို့လုံးမှ အမှိုက်များကို ဤအမှိုက်ပုံတွင် လာစုသွားကြရာ အမှိုက်ပုံ
ကြီးက တောင်ကြီးတစ်လုံးပမာဏရှိ၏။ ယခု အလုံဆင်မင်းကွက်သစ်ဈေး
နေရာအနီးတွင် ရှိသည်။ အမှိုက်ပုံက မည်မျှမြင့်သလဲဆိုလျှင် ယနေ့ခေတ်
ခြောက်ထပ်တိုက်မျှ မြင့်၏။

အကျယ်အဝန်းကလည်း အိမ် ၅၀ ကျော်မျှ ကျယ်သည်။ ကျွန်တော်
နှင့် ကစားဖော်ကစားဖက်များက ထိုအမှိုက်ပုံပေါ်တက်ကာ စီးကရက်ဘူး
ရှာပုံတော် ဖွင့်ကြသည်။ အိမ်က မိဘများကတော့ အမှိုက်ပုံဆီ မသွားကြ
နဲ့ဟု တား၏။ သို့သော် မိမိတို့ကမူ စီးကရက်ဘူးရယူလိုသော လောဘဖြင့်
လူကြီးတွေမသိအောင် သွားသည်။ အမှိုက်ပုံမှာ နွေရာသီဆိုရင် မီးခိုးတွေ
အူနေ၏။ အဝေးမှကြည့်လျှင် ချော်ရည်ငွေ့တလူလူနှင့် ပေါက်ကွဲလတ္တံ့သော
မီးတောင်ကြီးဟု ထင်ရသည်။ အောက်ခြေမှ အမှိုက်များက အပေါ်မှဖိအား
ကြောင့် မီးလောင်ပြီး တငွေ့ငွေ့ မီးခိုးတွေ ထွက်နေခြင်းဖြစ်သည်။ အခန့်
မသင့်လျှင် မီးတွင်းထဲ ချော်ကျပြီး ဒဏ်ရာရနိုင်၏။ ကျွန်တော်တို့ကတော့
ကျွမ်းကျင် စစ်သည်တော်များ မိုင်းကွင်းများရှောင်သလို ဘယ်နေရာမှာ
မီးလောင်နိုင်သည်၊ ဘယ်နေရာဖြင့် ဘေးကင်းသည်ဟု ကိုယ့်ဘာသာကိုယ်
တွက်ကာ စွန့်စားရှာဖွေကြသည်။ အမှိုက်ပုံကြီးမှ ရှာဖွေလေ တွေ့ရှိလေ
စီးကရက်ဘူးခွဲများကို တစ်နိုင်တစ်ပိုင် သိမ်းလာပြီး လမ်းထဲရောက်တော့

စီးကရက်ကားချပ် ပြန်ထပ်ကြ။ ရုံးသွားလျှင် အမှိုက်ပုံပေါ် ပြန်တက်၊ အမှိုက်သရိုက်တွေ၊ အညစ်အကြေးတွေ ခြေတွေလက်တွေမှာ မည်းနက်ပေကျ နေကြသည်။ လက်တွေ၊ ခြေတွေကို ထမင်းစားခါနီးမှ တစ်ခါဆေးကြသည်။ ပိုးတွေပြီးကာ နေလို့လားမသိ။ မည်သူမျှ ဘာရောဂါမျှမရှိ။ ပကတိ ဒေါင် ဒေါင်မြည်။

အလုံအမှိုက်ပုံပေါ်တွင် ရတနာသိုက်ရှာရင်းက နောက်ထပ် ရတနာ တစ်ပါးကို ထပ်တွေ့ပြန်သည်။ ရုပ်ရှင်ကုမ္ပဏီ အသီးသီးက စွန့်ထုတ်လိုက် သော ဖလင်ထုပ်များ။ အချို့ဖလင်တွေက ပေ ၁၀၀ ထိပင်ရှည်၏။ ဒါတွေကို လိုက်စုဆောင်းကာ အိမ်ရောက်တော့ စက္ကူဖြူကတ်ထုတစ်ချပ်ကို ထောင်၊ တစ်နေရာမှာ မှန်ဘီလူးကိုနေရာချ တစ်ဖက်မှ လက်နှိပ်ဓာတ်မီးဖြင့် ထိုး ကြည့်သည်။ လက်နှိပ်ဓာတ်မီး ဓာတ်ခဲကုန်လျှင် ဖယောင်းတိုင်တွန်းပြီး ကြည့်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် တစ်ခုကို ၁၀ ပေးရသော View Master ခေါ် မျက်မှန်ပုံစံတွင် ဖလင်ကားချပ်အပိုင်းလေးထည့်ကာ လက်ဖြင့်လှည့် ကြည့်ရသော ရုပ်ရှင်ကြည့် ကိရိယာဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်ကို မိဘများက တစ်ခုဝယ်ပေးရာ ကျွန်တော်ကလည်း မျောက်အုန်းသီးရသလို View Masterကိုလည်း လမ်းထဲမှကလေးများကို ခေါ်ပြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အမှိုက်ပုံမှရလာသော ဖလင်များကိုဖြတ်၊ စက္ကူကတ်ပြားတွင် ကပ်ကာ ကျော်ဆွေ၊ ရွှေဘ၊ တင်ညွန့်တို့ပါသော ရုပ်ရှင်ကား အပိုင်းများကိုပါပြသည်။

စီးကရက်ကားထပ်တာ ရှုံးနေသော ကျွန်တော်က ကလေးသုံးယောက် လျှင် ငါးမိနစ် ငါးပြားပိုက်ဆံယူ၍ပြရာ စီးကရက်ကားချပ်ခွဲသည် ပိုက်ဆံ ဖြစ်ရသည့်အပြင် အပိုမှန်ဖိုးပါရ၍ တွက်ခြေကိုက်ခဲ့သည်။ သီတင်းကျွတ်၊ တန်ဆောင်တိုင်ပွဲဈေးတန်းများတွင် တွန်းလှည်းလေးများဖြင့် ကြော်ငြာဆိုင်း ဘုတ်များကပ်ကာ ဤ View Masterဖြင့် ရုပ်သေပြတာတွေ့ရတော့ မင်း တို့ထက် ငါက အကြံဦးပါတယ်ဆိုကာ ကိုယ့်ဘာသာ ဘဝင်မြင့်မိသေး။

ရုပ်ရှင်ဆိုလို့ နောက်ထပ်တစ်ခု သတိရသွားတာ ရှိသေးသည်။ ကျွန်တော်တို့အိမ်နှင့် မျက်စောင်းထိုးတွင် ကွင်းကျောင်းစာသင်တိုက်ရှိသည်။ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ စာသင်သားအပါး ၂၀၀ ကျော်ရှိသည်။ နံနက်နှင့် ညနေပိုင်းတွင် စာအံသံများ ဆူညံနေသည်ကို ကြားနေရသည်ပင်လျှင်

မင်္ဂလာရှိလှသည်။ ထိုကျောင်းတိုက်၏ အလယ်ဗဟိုတွင် မြေကွက်လပ်ကြီး ရှိသည်။

ထိုမြေကွက်လပ်တွင် မိကြာခဏ ရုပ်ရှင်ပြသည်။ ပိတ်ကားစမထောင် မိကပင် ကျွန်တော်တို့က နေရာဦးထားကြ၏။ အိမ်မှာပစ်ထားသည့် ခွေး ခြေအစုတ်အပြတ်တို့၊ ဖိနပ်ဟောင်းတို့က နေရာဦးရာတွင် သိပ်အသုံးဝင်၏။ ဘာမျှရှာမရလျှင် အုတ်ခွဲတစ်လုံးပေါ်တွင် ကိုယ့်နာမည်ရေးကာ နေရာသွား ဦးထား၏။ တစ်ခါတလေ မိမိနေရာဦးထားသည့်နေရာက ရုပ်ရှင်ပြစက်ရှိ သော အပိုင်းတွင်မဟုတ်ဘဲ တခြားတစ်ဖက်သို့ ရောက်သွားလျှင် နာပြီ။ ရုပ်ရှင်ကို ပိတ်ကားနောက်မှ ကြည့်ရသဖြင့် စာတန်းထိုးလျှင် စာကဖတ်၍ မရတော့။ ဘာပုံဖြစ်ဖြစ် မိမိနေရာဦးထားသည့် နေရာမှာပဲ သည်းခံကြည့်ရ၏။

ကျွန်တော်တို့ ကလေးဘဝ ကြည့်ရသောကားများထဲတွင် ထပ်တလဲလဲ မရိုးနိုင်အောင် ကြည့်ရသောကားက 'လူထုအောင်သံ' ဖြစ်၏။ အစိုးရပြန် ကြားရေးဌာနက ထိုဇာတ်ကားကို မြန်မာပြည်အနှံ့အပြား နေရာတကာတွင် ထပ်တလဲလဲ ပြခိုင်း၏။ ကွန်မြူနစ်ဆန့်ကျင်ရေး ဝါဒဖြန့်ကားဖြစ်ပြီး ဝန်ကြီးချုပ်ဦးနု၏ ဇာတ်လမ်းဖြစ်၍ ပေါ်လစီကားဟု ဆိုရမည်။ သို့သော် အမေရိကန်ဇာတ်ပုံ ဆရာများကပါ ကူညီရိုက်ကူးသော ကားဖြစ်ပြီး တပ်မတော်အရာရှိများဖြစ်ကြသည့် ဗိုလ်မှူးဗကို၊ ဗိုလ်ကြီးမောင်မောင်တာတို့ သရုပ်ဆောင်တော်လှသဖြင့် ဘယ်အခါကြည့်ကြည့် မရိုးတမ်းကြည့်ကောင်း၏။ ကျွန်တော့်အထင် ဤဇာတ်ကားကို အကြိမ်လေးငါးဆယ်ခန့် ကြည့်ဖူးမည် ထင်သည်။ 'လူထုအောင်သံ' ပြပြီးမှ အခြားကားတွေ ပြတတ်သည်။ သန်းခေါင်ကျော်လာလျှင်ကား စုန်းကဝေ၊ တစ္ဆေကားတွေ ပြတတ်သည်။ တာတေကြီးနှင့် ဒေါ်မြလေးတို့က ကားတိုင်းလိုလို မပါမဖြစ် ဇာတ်လိုက်တွေ။ သူတို့ကိုကြည့်ပြီးလျှင် ဆီးပင်အပြင် ထွက်မသွားရဲတော့။ မျက်လုံးကို လက်ဖြင့်ပိတ်သည်။ ထိုနောက် လက်ကြားထဲမှ ချောင်းကြည့်ကာ ကြောက်သည့်အရသာ ခံ၏။

အိမ်ရှေ့မှ ဘော်လီဘောကွင်း ရှိသဖြင့် လူကြီးတွေကစားတာပြီးလျှင် ကျွန်တော်တို့ ဝင်ကစား၏။ ကြက်တောင်ရိုက်ကွင်းလည်း ရှိသည်။ ညဘက် မီးထွန်း၍ပင် ကစားသည်။ 'ကျား' ဟူသော ဘောလုံးအသင်းဖွဲ့ကာ ပန်းဆိုး

တန်းရှိ Chopraအားကစားပစ္စည်း အရောင်းဆိုင်တွင် ယူနီဖောင်းနှင့် ဘောလုံးကန်ဖိနပ် သွားဝယ်ကြတာကိုလည်း သတိရမိနေသေးသည်။ ယူနီဖောင်း အကောင်းစားတွေဝတ်ကာ တစ်ဖက်ကမ်းရှိ 'ဦးမြငါးစင်' ကျေးရွာသို့ ချိန်းပွဲသွားကန်ကြ၏။ တစ်ဖက်အသင်း၏ ယူနီဖောင်းကား အပေါ်ပိုင်းဗလာ၊ အချို့က ဘောင်းဘီပင်မပါ။ ပုဆိုးခါးထောင်းကျိတ်နှင့်။ ထိုပွဲတွင် ကျွန်တော် တို့ရှုံးသည်။ ရှုံးသမျှ ကိုးကိုး-ဂိုးမရှိ၊ ဂိုးသမားက ကျွန်တော်။ ပွဲအပြီးတွင် တစ်သင်းလုံး ကျွန်တော့်ကို ဝိုင်းဆဲကြသည်။ ဒါကို စဉ်းစားမိတော့ ပြုံးမိသေး။

သူငယ်ချင်း မြဝင်းနှင့် ဉာဏ်ဝင်းတို့၏ဦးလေး ဦးခင်မောင်ဝင်းက အနောက်မြောက်တိုင်း စစ်ဌာနချုပ်၏ လက်တွေ့လက်ရွေးစင်။ သူတို့အိမ်သွားပြီး လက်တွေ့ထိုး လက်အိတ်များစွပ်ကာ လက်တွေ့သင်ဖူးသေးသည်။ ထို့နောက် ဟုမ်းလမ်းရှိ 'ယူနီကံတက်ကရာတေးကလပ်' တွင် ဆရာကြီး ဦးသောင်းခင်၊ ဆရာကြည်ထွေးတို့ထံ၌ 'အာကီဒိုကရာတေး' သင်ဖူးသေးသည်။ ပုသိမ်မှ 'ဒေါင်းလှလင် အားကစားရုံ' သို့ စာဖြင့်ဆက်သွယ်ကာ အလေးမနည်းများ သင်ခဲ့၊ လေ့ကျင့်ခဲ့သေးသည်။

သတ္တမတန်းမှ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းအထိ ကစားနည်းမျိုးစုံ ကစားဖူးသည်။ အတူတူကစားနည်းမျိုးစုံ ကစားခဲ့ဖူးသော ညီများ၊ လမ်းထဲက သူငယ်ချင်း သိန်းထွန်း၊ ဖိုးလက်စူ၊ မြတ်ကျော်၊ မြဝင်း၊ ဉာဏ်ဝင်းတို့ကိုလည်း ပြန်မြင်ယောင်မိနေသေး။ အချို့လည်း ဘယ်ဆီဘယ်ဝယ် ရောက်နေကြသည်မသိ။ အချို့လည်း သက်ရှိထင်ရှား မရှိကြတော့ပြီ။ ငယ်ဘဝက ကစားနည်းမျိုးစုံ ကစားခဲ့ပုံကား ပြန်တွေးမိတိုင်း ပီတိဖြစ်နေဆဲ။



ပိုင်စိုး၏ Quotations များ

ဆရာပိုင်စိုးဝေ ကွယ်လွန်ကြောင်း သိသည့်နေ့မှာပင် ဤစာစုကို ချက်ချင်း ချရေးမိသည်။ စံတော်ချိန် နေ့စဉ်သို့ ပို့ရန် ရည်ရွယ်သော်လည်း စံတော်ချိန်က ခေတ္တနားသည်ဆိုသဖြင့် ပြန်သိမ်းထားလိုက်သည်။ ဆရာပိုင်စိုးဝေတို့နှင့် တွေ့သည့်နေ့က တကယ့်အမှတ်တရနေ့။

၁၂-၈-၁၉၈၉

မန္တလေးလူထုတိုက်တွင် မန္တလေးစာရေးဆရာ အတော်စုံစုံလင်လင် ရောက်ရှိနေကြသည်။ လူထုတိုက်ဧည့်ခန်းတွင် ဒေါ်ဒေါ်(အမေလူထုဒေါ်အမာ) ကို ကျွန်တော်တို့ဇနီးမောင်နှံ ပထမဆုံး ဂါရဝပြုသည်။ ဒေါ်ဒေါ်က စကားပြော အလွန်ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သည်။ အပြင်တွင် နေပူလှသည်။ ထိုနေ့က ဒေါ်ဒေါ်ဧည့်ခံသော နာနတ်သီး လတ်လတ်ဆတ်ဆတ်ကို ရေခဲစိမ် (ရေခဲမုန့်ဖြူး) ထားသော အာဟာရကို စားရသည်မှာ ချိုအေးအိဆိမ့်လှသည်ကို မည်သည့်အခါမျှ မမေ့နိုင်။ ကျွန်တော်က ဒေါ်ဒေါ်သား ဖိုးသံချောင်း အကြောင်းပြောပြတော့ ဒေါ်ဒေါ် မျက်ရည်ဝိုင်းပြီး နားထောင်နေသည်။ ၁၉၇၂ ခုနှစ်က ကျွန်တော် မန္တလေးရှိ စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ်သို့ စာကြည့်တိုက်မှူးတာဝန်ဖြင့် ပြောင်းလာသည်။ ထိုစဉ်က စိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ် ပရိဝုဏ်ထဲတွင်ပင် ရှိသေးသည်။ အိုးဝေမဂ္ဂဇင်းက ရေးဖော်ရေးဖက် ကိုခင်မောင်ဇော် (ဇော်ဝင်းကို) (ယခု ဥပဒေအကျိုးဆောင်ကောင်စီ အတွင်းရေးမှူး) ဖိုးသံချောင်းနှင့် ရင်းနှီးသွားသည်။ သူတို့ကို နိုင်ငံရေးမှုဖြင့် တော်လှန်ရေး အစိုးရက ဖမ်းဆီးပြီး ကိုကိုးကျွန်းအပိုင်ခံရသူတွေ ဖြစ်သည်။ ဆရာဗန်းမော် တင်အောင်၊ ဆရာမြသန်းတင့်တို့နှင့်အတူ တစ်ကျွန်းစံများ ဖြစ်ကြ၏။

တကယ်တော့ သူတို့နှင့် ကျွန်တော်က ရွယ်တူတွေ။ သို့သော် သူတို့က ခုမှ ကိုကိုးကျွန်းက လွတ်လာ၍ ကျောင်းပြန်တက်ကြသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ကိုဇော်ဝင်းကို၊ ဖိုးသံချောင်းတို့နှင့် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်ကြ။ စာပေ အကြောင်း၊ နိုင်ငံရေးအကြောင်း ဆွေးနွေးကြ၊ ဖိုးသံချောင်းက ဘောလုံးကန် လည်း ဝါသနာပါသဖြင့် ထိုစဉ်က ကုန်သွယ်ရေး(၄)ဌာန၏ လက်ရွေးစင် ဘောလုံးသမား ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူ အားကစားလေ့ကျင့်ရာကွင်းသို့ ကျွန်တော် လိုက်သွားတတ်သည်။ သူတို့အသင်း ဗထူးကွင်းတွင် ကစားတိုင်း ကျွန်တော် လိုက်အားပေးစေခြင်း၊ နောက်တော့ သူ နိုင်ငံနှင့် လူမျိုးအကျိုးအတွက် တိုက်ပွဲဝင်နေသည့်အတွက် လူချင်းကွဲသွားသည်။ ပေါ်ပြူလာဂျာနယ်တွင် ကျွန်တော် လုပ်တော့ သူ အဝေးမှလှမ်းပို့သော ဆောင်းပါးများ ထည့်ပေးခဲ့ သည်။ ထိုအကြောင်းတွေကို ဒေါ်ဒေါ်ကို ပြောပြမိသည်။ ထိုနေ့က ဒေါ်ဒေါ် နှင့် ဒေါ်ဒေါ်၏ သားငယ် ကိုညို (ဆရာညီပုလေး)တို့ စီစဉ်ပေးမှုဖြင့် လူထု တိုက်တွင် မန္တလေးစာရေးဆရာများနှင့် ကျွန်တော် တွေ့ဆုံမိတ်ဆက်ပွဲ ကျင်းပသည်။ မန္တလေးစာရေးဆရာများ ဖြစ်ကြသည့် ဆရာသိုက်ထွန်းသက်၊ ဆရာကိုရိုးကွန်၊ ဆရာဝင်းစည်သူ၊ ဆရာကျော်စိုးဝင်း၊ ဆရာပိုင်စိုးဝေ၊ ဆရာကျော်ရင်မြင့်၊ ဆရာမ မေမောင်၊ ဆရာမ မကို၊ ဆရာဆူးငှက်၊ ဆရာမ မဝင့် (မြစ်ငယ်)၊ ဆရာမ စုထား၊ ဆရာကိုကို(အမရပူရ)၊ ဆရာညိုထွန်းလူ၊ ဆရာရဲသျှမ်း၊ ဆရာသင့်နော်၊ ဆရာကျော်စွာထက်၊ ဆရာညီပုလေး စသဖြင့် တော်တော်နဲ့ပါသည်။ ထိုဆရာ၊ ဆရာမတော်တော်များများနှင့် ခင်မင်ရင်းနှီး သွားသည်မှာ ယခုထိ။ မှတ်မှတ်ရရ ထိုနေ့ညနေတွင် ကျွန်တော် ဈေးချိုဘက် လမ်းလျှောက်ရင်း ဆရာပိုင်စိုးဝေနှင့် ထပ်ဆုံကာ အနီးအနားရှိ လက်ဖက် ရည်ဆိုင် တစ်ဆိုင်တွင် ထိုင်မိကြသေးသည်။



၁၉၈၀ ပြည့်နှစ်လောက်က နေမင်းပိုင်စိုးရေးသော 'နေရောင်ခြည် နှင့်တွေ့ဆုံခြင်း' ကဗျာစာအုပ်ကို မန္တလေးရောက်နေသော ရန်ကုန်က ကဗျာ ဆရာ လင်းသူကပေး၍ ဖတ်မိ၏။ စွဲစွဲလမ်းလမ်းကြိုက်မိသည်။ ယခု ဆရာ

ပိုင်စိုးဝေနှင့်တွေ့မှ 'နေမင်းပိုင်စိုး' က သူဖြစ်သည်ကို သိရ၍ ဝမ်းသာသွားသည်။ သိပ်မကြာခင်ကာလတွင် ကျွန်တော်က သူ့ကို မဟေသီမဂ္ဂဇင်းတွင် စာပေအင်တာဗျူးလုပ်ရန် ကမ်းလှမ်း၏။ သူ့ထံမှ မမျှော်လင့်သော စကားကို ကြားရ၏။

'မဟေသီမှာ ခင်ဗျား အင်တာဗျူး လုပ်နေတာသိတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီကိစ္စက ကျွန်တော်နဲ့ ပတ်သက်စရာမရှိဘူးလို့ ထင်တယ်။ နံပါတ်တစ်ကိုဟိန်းလတ်ကို ကျွန်တော် သိပ်မသိဘူး။ နံပါတ်နှစ် မဟေသီနဲ့ ကျွန်တော် သိပ် အဆက်အသံမရှိဘူး'

ကျွန်တော်က သူ့ကို အင်တာဗျူးလုပ်ရန် ထပ်ကြိုးစား၏။

'ကျွန်တော် နောက်ဆုတ်ဖို့ကြိုးစားပေမယ့် ကိုမင်းသစ်နဲ့ ကိုသိုက်ထွန်းတို့က ရှေ့တိုးဖို့ တွန်းအားပေးလို့ ကျွန်တော် ရဲရဲတင်းတင်း ဆုံးဖြတ်လိုက်ပါပြီ'

ကျွန်တော် အင်တာဗျူးလုပ်ခဲ့သည့် စာရေးဆရာ ၁၈၀ ကျော်ရှိသည်။ မည်သူမျှ ကျွန်တော့်ကမ်းလှမ်းချက်ကို ပုတ်ဖယ်ချသူ မရှိခဲ့။ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ လက်ခံကြသူချည်းပင်။ ဆရာပိုင်စိုးဝေက ပထမဆုံး ငြင်းပယ်သူ။ သူက ဒီလိုလူမျိုး။

'၁၉၇၇ ခုနှစ်မှာ ရေးခဲ့တဲ့ ကဗျာတချို့ကိုစုပြီး ကိုပိုင်သန့်တွဲပြီး 'အိက္ခေတာအော်သံ' ကဗျာစာအုပ် ထုတ်တယ်။ ၁၉၇၈ ခုနှစ်မှာ ခင်ဗျားပြောတဲ့ 'နေမင်းပိုင်စိုး' ပေါ့။ 'နေရောင်ခြည်နဲ့ တွေ့ဆုံခြင်း' တစ်ကိုယ်တော်ကဗျာစာအုပ်ထုတ်တယ်။ ၁၉၈၃ ခုနှစ်မှာ မန္တလေးထုတ်တဲ့ 'ဆောင်းဦးပန်းမဂ္ဂဇင်း' မှာ မွေးနေ့ဆိုတဲ့ ဝတ္ထုတိုရေးတယ်။ အဲဒါက နေမင်းပိုင်စိုးရဲ့ ရေးခဲ့တာကွ။ ဒီအရင်တော့ 'တောင်သာမြတ်ကျော်ဒင်' နာမည်နဲ့ ရေးတယ်။ နောက်ပြီး 'နေအောင်(ဆည်သည်မြေ)၊ ဧရာကမ်းခြေ' ကလောင်နာမည်နဲ့လည်း ကဗျာရေးဖူးသေးတယ်'

ဆရာပိုင်စိုးဝေက စိတ်လိုလက်ရ ပြောသည့်အခါကျတော့ စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းလှသည်။

'၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်နောက်ပိုင်းမှာ ခံယူချက်ရှိရှိနဲ့ ကဗျာရေးခဲ့တယ်။ ဘယ်မှမပို့ဘူး ကဗျာကို သေးသေးသိမ်သိမ် လာမလုပ်နဲ့။ မဂ္ဂဇင်းထဲပါမှ

ကဗျာမဟုတ်ဘူး။ ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ကြီးမြတ်တဲ့ကဗျာဆရာဖြစ်နေရတာ အရသာလည်းတွေ့၊ ဂုဏ်လည်း ရှိ၊ ခန့်လည်း ခန့်ညားလှပါတယ်။

ထိုအချိန်မှစပြီး ဆရာပိုင်စိုးဝေသည် 'အမေရေ ကျွန်တော်ကမ္ဘာကြီး ရဲ့ နာမကျန်းမှုကို ကုသပေးဖို့ ကဗျာဆရာဖြစ်လာတယ်' ဆိုသော ကြွေးကြော် သံနှင့် ကဗျာရေးခဲ့သည်။

'တစ်ယောက်တည်း ထည်ဝါခန့်ညားတဲ့ ကဗျာဆရာဘဝ။ နောက် ပိုင်းတော့ ကိုယ့်သိက္ခာတရားကို သဖန်းပင်ပေါ်မှာချိတ်ပြီး စာပေလောကထဲ ရဲရဲတင်းတင်း လမ်းလျှောက်ဝင်ခဲ့တယ်။ ဟောဒီကမ္ဘာမြေကြီးရဲ့ နာမကျန်းမှု ကို ဆေးဝါးကုသဖို့ ကျွန်တော် ကဗျာဆရာလုပ်ပြီ'။

ထိုစကားမျိုးကို ၁၉၇၈ ခုနှစ်က ထုတ်ဝေသော 'နေရောင်ခြည်နဲ့ ထိတွေ့ခြင်း' ကဗျာစာအုပ်၊ ၁၉၇၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလထုတ် မဟေသီမဂ္ဂဇင်းမှ 'အမေအတွက် ကက်တလောက်စာအုပ်သစ်' ဝတ္ထု၊ ၁၉၈၇ ခုနှစ် ဧပြီလထုတ် ရုပ်ရှင်အောင်လံ မဂ္ဂဇင်းတွင်ပါသည့် 'သိမ်းစွန့်ငှက်အပြန် လမ်းပေါ်က' ကဗျာရှည်တို့တွင် ပါခဲ့သည်။

'ဒီစာသားတွေက တစ်နေ့ကျရင် ပိုင်စိုးဝေရဲ့ Quotation ဖြစ်လာ လိမ့်မယ်' ဟု သူက အပိုင်အနိုင် ပြောခဲ့သည်။

ကျွန်တော် သူက ၁၉၈၈ ခုနှစ် သြဂုတ်လထုတ် ရုပ်ရှင်အောင်လံ မဂ္ဂဇင်းမှ 'သောမနဿလမ်း' ကဗျာရှည်မှ အချို့အပိုဒ်များကို ရွတ်ပြ၏။

'ဂန္ထဝင်လေသံနဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်ဟာ ခင်ဗျားတို့ရဲ့ အသွေးအသားကို လည်ပတ်စေမှာ မဟုတ်ဘူး'။

'နဘောက်စွရှိသင့်ရင် ရှိမှာပေါ့။ ဦးပုညမှ မောင်နိုင်မာထိ ကောင်း၏'။

'မီးရထားနဲ့ ခရီးသွားတဲ့ ကဗျာ။ လုပ်ကြံရေးသားဖို့ ကျွန်တော် လာတာမဟုတ်'

'ထိုစကားများအရ သူသည် မော်ဒန်အယူအဆကို တပ်မက်ငြိတွယ် စွာ တွန်းတင်ခဲ့၏'

'ခေတ်ပေါ်ကဗျာတစ်ပုဒ်က စကားလုံးတစ်လုံးရဲ့ အနှစ်အရသာဟာ ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံးထဲက စကားလုံးအားလုံးရဲ့ အနှစ်သာရနဲ့ချိန်စက်ရင် အတူတူပဲဖြစ်ရမယ်။ စာလုံးတစ်လုံးစီတိုင်းဟာ တာဝန်ကြီးတစ်ခုစီကို

ထမ်းဆောင်နိုင်ရမယ်။ ဒါကြောင့် ကဗျာထဲက စာလုံးတစ်လုံးကို ဖြုတ်လိုက် တာနဲ့ ကဗျာတစ်ပုဒ်လုံး ပျက်စီးနိုင်တယ်။

ခေတ်ပေါ်ကဗျာဟာ လူတိုင်းရဲ့ အသွေးအသားထဲကို ကြမ်းကြမ်းရိုင်း ရိုင်းလည်း ပင်ရောက်လာနိုင်တယ်။ ကမ်းပါးမရှိတဲ့ မြစ်တစ်စင်းလိုပေါ့။ ခွေနေတဲ့ မြေတစ်ကောင်ကို အမှတ်တမဲ့ တက်နင်းမိသလိုပေါ့။ ဘာမှ အဓိပ္ပာယ်ရှာမတွေ့နိုင်တဲ့ အထဲက အာရုံခံစားမှု တစ်ခုပေါ့။ ငြိမ်သက်တိတ် ဆိတ်စွာ စီးဆင်းနေတဲ့ စမ်းချောင်းလေးရဲ့ နံဘေးမှာ ထိုင်နေရသလိုပေါ့။

ဆရာပိုင်စိုးဝေ၏ မော်ဒန်ကဗျာ၊ ခေတ်ပေါ်ကဗျာအပေါ် ဖွင့်ဆိုချက် က နှလုံးသားအလယ်ဗဟို ပစ်မှတ်ကို တိုက်ရိုက်ထိမှန်စေ၏။ ကျွန်တော်က သူ ၁၉၈၇ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလထုတ် 'မိုးဝေ' တွင် ရေးခဲ့သော 'မြူတွေဝေ့ဆိုင်း ဆုံ့မှိုင်းရီ'၊ ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလကထုတ် 'ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း' ထဲမှ 'ငါ့မာန ကို ဖွဖွဆုပ်ကိုင် လှောင်ရယ်နိုင်သည်'၊ 'ရနံ့သစ်' မဂ္ဂဇင်းထဲမှ 'ထွက်ပြေး နေသော အလွမ်းသီချင်း' စသော ဝတ္ထုများသည် သမားရိုးကျ ပုံစံဝတ္ထု များမှ ခွဲထွက်လာသော ဝတ္ထုရေးဟန်ဖြစ်ကြောင်း 'ရုပ်ရှင်' မဂ္ဂဇင်းမှာပါခဲ့သော 'ဗုဒ္ဓဟူးနေ့မှ မိုင်ငါးရာ' ဝတ္ထုသည်လည်း 'မော်ဒန်ဝတ္ထု' ပုံစံစစ်စစ်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြမိသည်။

'ကျွန်တော်ကတော့ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် ဘယ်တုန်းကမှ မော်ဒန်ရယ်လို့ မသတ်မှတ် မပြောဆိုခဲ့ဘူး။ ကိုဟိန်းလတ်လို နိုင်ငံတကာ စာပေတွေကို နှံ့စပ်ကျွမ်းကျင်တဲ့ လူတစ်ယောက်ရဲ့ သတ်မှတ်တဲ့ မော်ဒန် ဆိုတာ ကျွန်တော် တကယ်မသိဘူး။ ကျွန်တော်က အုပ်စုဂိုဏ်းဂဏနဲ့ ပညာ တတ်ဝါဒတွေကို ပမာမခန့် ကိုယ့်အလုပ်နဲ့ကိုယ် လုပ်နေသူတစ်ယောက်အဖို့ ကိုယ့်ကိုယ်ကို လွင့်စဉ်မသွားအောင် ဖက်တွယ်ထားဖို့ရာ ကိုယ့်ယုံကြည်မှုမှ တစ်ပါး တခြားဘာမျှ ကိုးကွယ်စရာ မရှိပါဘူး။ တစ်ယောက်တည်း အုပ်စု ဖွဲ့ပြီး မိုက်နေရဲတဲ့ သတ္တိမျိုးနဲ့ စာပေလောကကို ထိမထင်ဘဲ ရဲရဲတင်းတင်း လမ်းလျှောက်နိုင်ဖို့ဆိုတာ ယုံကြည်မှုရှိဖို့ သိပ်လိုတာပေါ့'။

ဆရာပိုင်စိုးဝေထံမှ အတွေးဆန်း၊ စကားဆန်းတွေ အန်ထွက်လာ သည်ကို ကျွန်တော် မကြာခဏ တွေ့ရသည်။ သူ့အတွေးနက်သကဲ့သို့ သူ့ စကားအတော်များများကို ခက်ဆစ်အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ရန် အတော်ကြိုးစားယူရ

၏။ စေ့စေ့ငှငှတွေးကြည့်တော့မှ နက်ရှိုင်းလွန်းသော အနုပညာဒဿနကို ခံစားရ၏။

ဆရာပိုင်စိုးဝေက 'စာရေးဆရာ၏ သီလ'၊ 'အယ်ဒီတာသီလ' များ ကိုလည်း ထောက်ပြတတ်သည်။

'အနုပညာတာသာရပ်မှာ လူမှုရေးတွေ၊ ဦးညွတ်ရိုက္ခီးမှုတွေ၊ လက်ဆောင်ပတ္တာတွေ ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားတယ်'

'အစစ်အမှန်ကြီးစားမှု မဟုတ်ဘဲ တစ်စုံတစ်ယောက်ရဲ့ ဩဇာအရှိန် အဝါကြောင့်၊ ခင်မင်ရင်းနှီးမှုကြောင့် အသုံးပြုလိုက်ရတဲ့ စာတစ်ပုဒ်ဟာ အဆိပ်အတောက် ဖြစ်စေတယ်။ သိက္ခာတရားကို ထိခိုက်စေတယ်'။

သူက အယ်ဒီတာကို လက်ဆောင်ပေး(ပုလင်းပေး)ပေါင်းသူတွေ၊ ဉာဏ်ပူဇော်ခကို ဆရာပဲယူလိုက်ပါတော့၊ ဒီဝတ္ထုလေးသာ ထည့်ပေးပါဆို သူတွေ၊ အယ်ဒီတာနှင့် ရင်းနှီးအောင်ပေါင်းပြီး စာမူပါအောင်လုပ်သူတွေကို မနှစ်မြို့။ ဥပမာ-ကျွန်တော်နှင့်ပင် သူ၏အင်တာဗျူး မပါခင်တုန်းက ခပ် ကျဲ့ကျဲ့ ခပ်စိမ်းစိမ်း ဆက်ဆံဖူးသည်။ သူနှင့် ရင်းနှီးနွေးထွေးမှုက နောက် ပိုင်းမှာ အတော် တည်ဆောက်ယူရသည်။

အင်တာဗျူးမလုပ်ခင် သူ ပြောခဲ့သော စကားကို ပြန်ဖောက်သည် ချပါရစေ။

'ခင်ဗျားနဲ့ကျွန်တော်ကြားမှာ ဘာများနားလည်မှု ရှိခဲ့လို့လဲ။ ရင်းနှီး မှုလည်း မရှိကြဘူး။ ရင်းနှီးဖို့ရာလည်း အကြောင်းမဖန်ခဲ့ပါဘူး။ ဒါ ခင်ဗျား နဲ့ ကျွန်တော်အသိဆုံးပါ။ နောက်ပြီး မဂ္ဂဇင်းအနေနဲ့ကြည့်ဦး။ ပိုင်စိုးဝေဆို တာ သူ့ခေါင်းထဲ သိပ်ရှိလှမယ် မထင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ယုတ္တိဗေဒနဲ့ ကျွန်တော်တော့ ရိုးသားသန့်ရှင်းကြောင်း ကိုယ့်ကိုယ်ကို ထောက်ခံချက်ပေး နိုင်သပေါ့။ ဒါပေမယ့် သာမန်ဝေဖန်ရေး ဆရာမျိုးတွေ ရှာမတွေ့လောက် အောင် ပုန်းနေနိုင်တဲ့ ရှားရှားပါးပါးထဲမှာ ကျွန်တော့်ကိုယ်ကျွန်တော် ယုံယုံ ကြည်ကြည် စာရင်းသွင်းထားတာမို့ ကျွန်တော့်ကို ရှာဖွေတွေ့နိုင်တဲ့ ခင်ဗျား ဟာလည်း ခေသူတစ်ယောက်တော့ မဟုတ်ဘူးလို့ နားလည်မိပါတယ်။ နောက်ထပ်တစ်ခု ပြောဦးမယ်။ ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်သူ့ရဲ့ စင်တင်ကလောင် ရှင်မှမဟုတ်ဘူး။ ခင်ဗျားဟာ ဒီအင်တာဗျူးလုပ်ရုံနဲ့ ကျွန်တော့်ကို စင်တင်လို့

မရပါဘူး။ ခင်ဗျားများစေချင်တဲ့ကိုင်းမှာ ကျွန်တော်ဟာ ဘယ်တော့မှ နားမှာ မဟုတ်ဘူး။ အခုလုပ်နေတာလည်း ခင်ဗျားနဲ့ကျွန်တော်ဟာ ရင်းနှီးခင်မင်မှု ကြောင့် လုပ်နေတာမဟုတ်ဘူးဆိုတာ သိစေချင်ပါတယ်။ ဒါဟာ စာပေကိစ္စ သက်သက်လို့ သဘောပေါက်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်ဆုံးဖြတ်ချက်နဲ့ ကျွန်တော် အင်တာဗျူးလုပ်ဖို့ လက်ခံခဲ့တာပဲ’

ဒါမှ ပိုင်စိုးဝေ အစစ်ဟု ဆိုရမည်။ အင်တာဗျူးအဆုံး၌ သူက ကျွန်တော့်ကို ပညာကောင်းကောင်းပေးသွားတာလည်း မှတ်မိနေသေးသည်။

‘ခင်ဗျားက (ကျွန်တော့်အထင်) မန္တလေးကလူတွေကို စောင်းပေးတာ များတယ်လို့ ထင်ပါတယ်။ ဒေသဆိုင်ရာကိစ္စမျိုးကို ကျွန်တော် ဘယ်လို အကြောင်းမျိုးမှ ကျွန်တော် မပြောချင်လှပါဘူး။ အခုလည်း ကျွန်တော့်အတွက် ကျွန်တော် ပြောတာပါ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ မန္တလေးက လူကုန်သွားမှာစိုးလို့ ဗျ။ လူကုန်သွားရင် မန္တလေးကို စိတ်ဝင်စားစရာ မကျန်တော့မှာစိုးလို့။ မန္တလေးမှာ အင်တာဗျူးလုပ်ဖို့ ဘယ်သူတွေ ကျန်ပါသေးတယ်။ ဟာ... ပိုင်စိုးဝေတို့လည်း ကျန်ပါသေးတယ် စသဖြင့်ပေါ့ဗျာ။ အဲဒီလိုဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ မန္တလေးကို လူတွေ စိတ်ဝင်စားမှု ကုန်ခမ်းမသွားသေးဘူးပေါ့’

မန္တလေးကိုချစ်သူ ‘ပိုင်စိုးဝေ’၊ ‘သိမ်းစွန်ငှက်ကြီး’ အပြန်လမ်းချော မွေပြီး နောင်ဘဝအဆက်ဆက် ကြုံလေရာကမ္ဘာမှာ နာမကျန်းမှုတွေ ကုသဖို့ ကဗျာဆရာပဲ ဖြစ်ပါစေ’



အညာမန်းက ဆရာစွမ်း၊ လာလမ်းကမျှော်

စု၏ မေတ္တာ၊ စုသစ္စာဖြင့် ကိုရိုနာပိုး ရောဆိုးသည်၊ မတိုးမရောက်
ပျောက်စေသော်-

(မောင်စွမ်းရည် ၁၅-၉-၂၀၂၀)

ကျမ်းမာကြပါစေ၊ ချမ်းသာကြပါစေ

ကိုဗစ်ကို ပြောတာမဟုတ်ပါ

သဗ္ဗေသတ္တာ ဝေနေယျများ၊

ကျန်းမာကြပါစေ

ဘယ်သောအခါများမှ အပြင်ထွက်ပြီး

နေပူပူလင်းလင်းလက်လက်

လမ်းလျှောက်ထွက်ရပါ့မလဲ ဟရို။

(မောင်စွမ်းရည် ၉၆ ၂၀၂၀)

မက်ဆင်ဂျာမှနေ၍ မောင်စွမ်းရည် ကဗျာများကို နေ့စဉ်လိုလို ဖတ်
နေရသည်။ အမေရိကနှင့် မြန်မာပြည် ဝေးကွာလှမ်းသော်လည်း ဆက်မှုဆက်
သွယ်ရေးကွန်ရက် ကျေးဇူးကြောင့် ဆရာနှင့် အဆက်အသွယ်မပြတ်ဖြစ်။

မြန်မာပြည်မှာတုန်းကမူ ဆရာမောင်စွမ်းရည်က ရန်ကုန်မြို့၊ ကမာ
ရွတ် ဝဂ္ဂီလမ်းတွင် နေသည်။ ကျွန်တော်က ပြည်လမ်းရှိ ပညာရေးတက္ကသိုလ်
နှင့် ကပ်လျက်က မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးသုတေသနအဖွဲ့တွင်လုပ်တော့ သူ
အမြဲလိုလို ကျွန်တော့်ရုံးကို လာတတ်သည်။ ဆရာ၏ ကျောင်းက မြန်မာ
အသံဘေးမှ အထက်တန်းကျောင်းဖြစ်သည်။ ယခင်က ကြံတောသုဿန်နှင့်
နီးသောကြောင့် ဤကျောင်းကို အလောင်းစည်သူကျောင်းဟု နောက်ပြောင်
ခေါ်ကြ၏။

နောက်တော့ ဆရာက အခြေခံပညာဦးစီးဌာနသို့ ပြောင်းသွားသည်။ ဆရာနှင့် ကျွန်တော် ရေစက်ဆုံချင်တော့ ဆရာက 'စာကြည့်တိုက်ပညာ ဘွဲ့လွန်သင်တန်း' ကို လာတက်သည်။ ထိုသင်တန်းတွင် ကျွန်တော်က သင်တန်းဆရာ။

'ဆရာ ဒီသင်တန်းကို မတက်ပါနဲ့ ဆရာရယ်'

'ဘာလဲ ကိုဟိန်းလတ်က ကျွန်တော့်ကို စာပြန်သင်ရမှာ အားနာလို့လား။ ဘာမှမဖြစ်ဘူး။ ကျွန်တော်က ပညာလိုလားတာ။ တက်မယ်'

ထိုစဉ်က ဆရာအသက် ၅၀ နီးပါး။ ကျွန်တော့်ထက် ၁၀ နှစ်ကျော် အသက်ကြီးသည်။ သူက ကျွန်တော့်ကို ကျောင်းစာသင်ပေးသော ဆရာကား မဟုတ်ခဲ့။ သို့သော် ကဗျာနှင့် စာပေဝေဖန်ရေးတွင် ထက်မြက်ထင်ရှားသူ ဖြစ်သဖြင့် ကျွန်တော်က သူ့ကို စာပေဆရာတစ်ဦးအဖြစ် အသိအမှတ်ပြုခဲ့၏။ ဆရာစွမ်းနှင့် ဆရာဂျမ်း(ဆရာတင်မိုး)တို့ကို ကျွန်တော် အလွန်လေးစားသည်။ လူပုဂ္ဂိုလ်ချင်း အလွန်ရင်းနှီးကြသည်။ ပညာရေး လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် များဖြစ်၍ ရဲဘော်ရင်းတွေလို ဆက်ဆံရေး ရှိကြသည်။ ဆရာမောင်စွမ်းရည်၏ 'အမေခေါ်သံ' ကဗျာထဲမှ -

ဆယ်လေးတန်းပညာနဲ့
မြို့ပေါ်မှာ သောင်တင်
ဟိုပက်ဒီကော် တစ်နေ့သော် ပိုနိုးနိုင်နိုးနဲ့
ဝေဖန်ရေး ကျားဆိုးကို
အားကြိုးမာန်နဲ့ အမြီးဆွဲမိပေါ့

ဟု ဆိုသကဲ့သို့ ဆရာ၏ 'ပြည်သူ့ရုထောင့်မှ စာပေဝေဖန်ရေး' စာအုပ်သည် တစ်ခေတ်တစ်ခါက စာပေလောကတွင် ဖုံးတစ်လုံးခွဲလိုက်သကဲ့သို့ တုန်ဟီးသွားကာ စာပေမိစ္ဆာသရဲတို့ အတုံးအရုံး ကျဆုံးခဲ့ကြသည်။

ဆရာ မြင်းခြံမြို့နယ်၊ ကန်ဆင့်တောင်ရွာဇာတိ။ မန္တလေးတက္ကသိုလ်မှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရခဲ့ပြီး ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် မန္တလေး အထက(၁)ကျောင်းသား သမဂ္ဂစာစောင်တွင် ကဗျာရေးခဲ့၏။ မန္တလေးတက္ကသိုလ် ကျောင်းသားသမဂ္ဂ အမှုဆောင် (၁၉၅၇-၅၉)နှင့် အထက်မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း အလုပ်အမှုဆောင် တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။

၂၀၀၂ ခုနှစ်မှစ၍ အမေရိကန်နိုင်ငံတွင် သွားရောက်နေထိုင်ခဲ့သည်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ်တွင် DVB, RFA အသံလွှင့်ဌာနများ၏ အသံလွှင့်ဆောင်းပါးရှင် (ရွှေဒေါင်းတောင်ကဏ္ဍ)၊ VOA အသံလွှင့်ဌာန၏ 'သက်ကြီးစကား သက်ငယ်ကြား' အစီအစဉ်များတွင် အသံလွှင့်ဟောပြောခဲ့၏။

လုံးချင်းကဗျာ စုအုပ်အနေနဲ့ ဆရာကြည်အောင်နှင့်တွဲပြီး 'တိတြ၊ ကဗျာများ(၁၉၆၀)၊ အနီနှင့်အပြာ ကဗျာများ၊ (၁၉၆၄ - အမျိုးသားစာပေဆုရ)၊ အမေခေါ်သံကဗျာများ(၁၉၈၇)၊ 'ဖိုးဝနဲဖိုးလှကလေးကဗျာများ' (၁၉၉၉)၊ 'ပြည်သူ့ရွှေထောင့် စာအုပ်ဝေဖန်ချက်' (၁၉၆၆)၊ 'မြန်မာစာပေဘာလဲ ဘယ်လဲ' (၁၉၁၇) စသည်တို့ဖြစ်ကာ 'ဘာလဲဟဲ့ မောင်စွမ်းရည်' (၂၀၀၇)၊ 'ပိုင်းမှသည် မိုထိအောင်' (၂၀၁၀)တို့က ထင်ရှားသည်။

'တွေးတတ်သလောက်၊ ရေးတတ်သလောက်နဲ့ပဲ ကျွန်တော် စိတ်အချဉ်ပေါက်တဲ့ အကောင်ဗလောင်တွေကို နားရွက်တံတွေးဆွတ် ကြည့်တာပါပဲ' ဟု 'ဘာလဲဟဲ့ မောင်စွမ်းရည်' တွင် ရေးထားသည်။ ထိုစာအုပ်တွင် ဆရာမောင်စွမ်းရည်၏ ရဲရင့်ထက်မြက်သော သဘောထားများကို ဤစာအုပ်တွင် ပွင့်လင်းမြင်သာ ဖတ်ရှုရသည်။

ဆရာအတွေးအခေါ်များက စူးစူးရှင်ရှင် ထိထိရရှိနှင့် သိသိသာသာ ထက်မြက်နေ၏။

'ဘုရားကိုယ်တော်တိုင်က ငါ့တရားကိုငါပြောတိုင်းမယုံနဲ့လို့ သံသယရှိခွင့်ပေးလျားလျက်နဲ့။ ဘုရားစာကို အတွန့်တက်ရင် မိုးကြိုးပစ်မယ်။ မြေမျိုလိမ့်မယ်လို့ ထင်နေသမျှ ကျွန်တော်တို့နိုင်ငံဟာ လူလည်လူရှုပ်တွေ၊ လူလိမ်လူယုတ်တွေရဲ့ ကြီးစိုးတာ ခံနေရဦးမှာပဲ' ။

'စာရေးဆရာ ဖြစ်လာတယ်ဆိုတာ ပြည်သူလူထုဘဝကို စာနာနားလည်လို့ ဖြစ်လာကြတာပါ။ ပြည်သူလူထုဘက်မရှိဘဲ စာရေးဆရာဖြစ်ဖို့ ကြိုးစားသူမျိုးဟာ မကြာခင် မြောင်းထဲရောက်သွားမှာပါ ဒီမိုကရေစီသည် စစ်အာဏာရှင်စနစ် ဆန့်ကျင်ရေးတို့မှာ ရှေ့ဆောင်ချီတက်နေသမျှ စာရေးဆရာတွေနဲ့ ကျွန်တော်တို့ဟာ အမြဲရှိနေမှာပဲ။

မကောင်းတာ၊ မမှန်တာလုပ်သူတွေကို ထောက်ခံတာ၊ လျစ်လျူရှုတာဟာလည်း မကောင်းမှု ကျူးလွန်ရာကျပါတယ်။ အမှားကျူးလွန်ရာ အမှန်ဆန့်ကျင်ရာ ကျပါတယ်။

မိဒီယာအက်သစ်(ကျင့်ဝတ်)ဟာ ဘက်လိုက်ရပါတယ်။ မှန်တဲ့ဘက်၊ တရားတဲ့ဘက်၊ ဒီမိုကရေစီဘက်၊ ဖိနှိပ်ခံပြည်သူဘက်။

ဆရာမောင်စွမ်းရည် ၁၀-၁၁-၂၀၁၈ ရက်ကရေးခဲ့သော 'မြွေလား၊ တီလား' ကဗျာမှာလည်း ယနေ့ခေတ် သရုပ်ကို ရှင်းရှင်းလင်းလင်း ထပ်ဟပ်စေ၏။

မြွေလား...တီလား

အဆိပ်ကို နုတ်၊ အစွယ်ဖြုတ်ထား၍

ပချုပ်ဖွင့်ကာ၊ လွတ်လိုက်ပါသော်

မြေမှာမြွေပင်၊ တီကောင်ထင်သူမရှိ

မောင်စွမ်းရည်ကို မော်ဒန်ကဗျာ(ခေတ်ပေါ်ကဗျာ)နှင့်ပတ်သက်၍ မေးကြည့်ဖူးတော့ ဆရာက အခြေခံကျကျ ရှင်းပြဖူးတာ မှတ်မိသေးသည်။

'မြဇင်ရဲ့ 'နရီနဲ့နမိတ်ပုံ' ဆိုတဲ့ ဆောင်းပါးပေါင်းချုပ်စာအုပ်၊ မောင်သာနိုးရဲ့ 'ဗမာစာ ဗမာစကား' စာအုပ်ထဲက 'ခေတ်စမ်းကဗျာရဲ့ သြဇာ' ဆိုတာတွေ ဖတ်ကြည့်စေချင်ပါတယ်။ အသေအချာဖတ်ကြပါ။ ငါးခေါက်စီ လောက်ဖတ်မှ ရေးတေးတေး ရှိမယ်။ အဲဒီနှစ်ပုဒ်ဟာ Manifesto of Modern Poetry(မော်ဒန်ကဗျာ ကြေညာစာတမ်း)ပဲ။ မော်ဒန်ကဗျာ ခုမှပေါ်တာမဟုတ်ဘူး။ မောင်စွမ်းရည်ထက် 'ဒန်'ချင်သူ ရှိမယ်မထင်ဘူး။ 'ဒန်'ချင်လွန်းလို့ ပြောနေတာ။ လုပ်နေတာ။

ထို့နောက် စာပေလောကတွင် 'မိုးဝေကဗျာခေတ်' ရှိ၊ မရှိမေးကြည့်မိသေးသည်။

ခေတ်ဆိုတာကလည်း မော်ဒန်ဆိုတဲ့ စကားလိုပဲ အရမ်းသုံးလို့မရဘူး။ ခေတ်စမ်းခေတ်မှာ သူတို့ရဲ့ Manifestoကြေညာစာတမ်းက ဦးဖေမောင်တင်ရဲ့ ခေတ်စမ်းကဗျာနိဒါန်းစာပဲ။ ဒီသဘောကို ခိုင်မာအောင်၊ ကျယ်ပြန့်အောင် သိပ္ပံမောင်ဝ၊ ဇော်ဂျီနဲ့ မင်းသုဝဏ်တို့က ဆောင်းပါးတွေ၊ ကဗျာတွေနဲ့ ချဲ့ထွင် ရေးခဲ့ကြတယ်။ ကဲ...မိုးဝေကဗျာရဲ့ ကြေညာစာတမ်းက ဘယ်ဟာလဲ။ ဘာမူဝါဒရှိသလဲ။ တော်လှန်ကဗျာပါ။ ဘာကို တော်လှန်သလဲ။ စဉ်းစားပါ။

ခေတ်စမ်းကဗျာခေတ်ကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ ကဗျာတွေက ဘယ်ဟာတွေလဲ။ ခေတ်စမ်းကဗျာစာအုပ် ရှိတယ်လေ။ အဲဒီကဗျာမျိုးတွေ သည့်အရင်က

မရှိခဲ့ဖူးဘူး။ ခေတ်စမ်းကဗျာ ရှိလာပြန်တော့ လူငယ်တွေ လိုက်ရေးလိုက်ကြ
တာ။ ခုထိ မဆုံးသေးဘူး။ ဒဂုန်တာရာ၊ နယဉ်၊ မင်းယုဝေ၊ ဗန်းမော်ညိုနွဲ့၊
တင်မိုး၊ ကြည်အောင် စသူတွေက ရှေ့ဆောင်တွေပေါ့။

ကဲ...မိုးဝေခေတ်ကို ကိုယ်စားပြုတဲ့ ကဗျာတွေက ဘယ်ဟာတွေလဲ။
သူ့အရင်က မရှိဘူးတာ ဟုတ်ရဲ့လား။ တခြားလူတွေ ရေးတာနဲ့ရော ခြား
နားသလား။ သူတို့ကဗျာတွေကို နောက်လူတွေက လိုက်ရေးနေကြရဲ့လား။
ဩဇာရှိတဲ့ ကဗျာတွေ ထုတ်ပြစမ်းပါ။ ပီတောက်ရွှေဝါလို၊ ဗေဒါလမ်းလို၊
သပြေညိုလို အဲဒီကဗျာတွေပြနိုင်ရဲ့လား။ ခေတ်တစ်ခေတ်မှာ Major Poet
(အဓိကကဗျာဆရာ)တွေ ရှိတယ်။ 'ဇော်'နဲ့ 'ဝဏ်'ပဲ။ မိုးဝေခေတ်မှာ
အဓိကကဗျာစာအုပ်က ဘာလဲ။ သူ့ရဲ့ အဓိကကဗျာ။ သူ့ရဲ့ အဓိကလက်ရာက
ဘာလဲ။ ကိုဟိန်းလတ်ကလည်း မိုးဝေခေတ် တင်နေတဲ့သူဆိုတော့ ကိုယ့်ရဲ့
အယူအဆကို သဘောတူမယ်၊ မတူဘူး မဟုတ်လား။

ကျွန်တော်က ဆရာမောင်စွမ်းရည်ကို နောက်တစ်ခု ထပ်မေး၏။

'ဂန္ထဝင်စာပေကို လေ့လာသင့်သလား၊ မသင့်ဘူးလား။ ဆရာဒဂုန်
တာရာကတော့ ပြတ်ပြတ်သားသား ပြောဖူးသည်။ ကျောင်းသင်စာလောက်
နဲ့တင် တော်ပါပြီ။ ဆက်မလေ့လာသင့်ဘူးတဲ့။' ဂန္ထဝင်စာပေ လေ့လာရမှာ
ပဲ။ လေ့လာလို့ ဝန်ပိတာခံရရင်တော့ အညွန့်ကျိုးနိုင်တယ်။ ဥပမာ- ကိုယ့်
ဆရာ ဦးဆန်းထွန်းဆို ကဗျာ 'ဇ' ရှိတယ်။ ရှေးစာဝန်ပိလို့ ကဗျာမရေးဖြစ်
ဘူး။ ဆရာတာရာက ရှေးစာသိပ်မပြောတာ လူငယ်တွေ လန့်မှာစိုးလို့ ကိုယ်
နားလည်တယ်။ ရှေးစာလေ့လာရင် စာပေအသစ်ဖန်တီးမှု အဖြစ်တောင်မှ
သုတေသီတော့ ဖြစ်နိုင်တာပဲ။ ဆရာတာရာနဲ့ ကိုယ်တို့ 'ပွင့်စွယ်တော်'
စကားဝိုင်းမှာ ဒီကိစ္စ ဆွေးနွေးဖူးပါတယ်။ ကိုယ်တို့ကတော့ နိုင်ငံတကာစာ၊
ရှေးစာ၊ ခေတ်စာ အကုန်လုံး အငမ်းမရလေ့လာချင်တယ်။ များများဖတ်ပြီး
နည်းနည်းပဲ ရေးချင်တယ်။ ရေးချင်လေ ဖတ်ချင်လေပဲ။

ဆရာမောင်စွမ်းရည်နှင့် စကားဝိုင်း ဒီဂရီက အရှိန်တက်လာစဉ်
ကျွန်တော်က လေးလုံးစပ်ကဗျာ၏ လေးကိုင်းမည်မျှ ညွှတ်ပျောင်းနိုင်သလဲ
ကိစ္စကိုပါ တီးခေါက်ကြည့်၏။

တစ်ကမ္ဘာလုံး စကားပြောရစ်သမ်ကို မြေခံပြုတဲ့ လွတ်လပ်ကဏ္ဍ တစ်မျိုးကို ကဗျာဆရာတွေ သုံးလာကြတယ်။ လေးချိုး၊ မေတ္တာစာ၊ ရကန် အခြေခံတဲ့နည်းတွေကို ကစားလာကြတယ်။ လေးလုံးစပ်ဟာ စကားပြော ရစ်သမ်လာတဲ့ခေတ်မှာ ညွတ်ပျောင်းလာတယ်လို့ မဆိုနိုင်တော့ပါဘူး။ ညွတ်ပျောင်းမှုရဲ့ အကန့်အသတ်ကို အခုအခါ ထိတွေ့နေရတယ်လို့ ကိုယ်ထင် တယ်။ ဒီကိစ္စဟာ ပေါ့ပေါ့ကိစ္စ မဟုတ်ဘူး။ စဉ်းစားလေ့လာရမယ့် ကိစ္စပါ။ ကိုယ် ဒဂုန်တာရာကို ဆန့်ကျင်တာ မဟုတ်ဘူး။ သူ့အတွေးကို ဆက်တွေး ပါ။ ခုခေတ် လူငယ်တွေက ဆရာတာကို ဆန့်ကျင်မတွေးရဲကြဘူး။ ဆရာ တာက ကိုယ်တို့ခေါင်းဆောင် ကိုယ်တို့ဆရာပါ။ ဒါပေမယ့် စာပေအယူ အဆမှာ ဆရာတာနဲ့မတူတာလည်း တွေးရဲရမှာပေါ့။ ဒီသဘောပါပဲ။ ခေတ် စမ်းနဲ့ ရပ်နေလို့ မဖြစ်ဘူး။ စာပေသစ်လောကီနဲ့ ရပ်နေလို့လည်း မရဘူး။ ဆရာတွေကလည်း သူတို့ကို ဆန့်ကျင်တယ်လို့ ဘယ်တုန်းကမှ မထင်ခဲ့ကြ ဘူး။ ဒါကြောင့် ရဲရဲတွေးပါ။

ဆရာမောင်စွမ်းရည်ကတော့ အယူအဆပိုင်းဆိုင်ရာတွင် ရဲရင့်ပြတ် သားသူပီပီ သူ၏ အယူအဆကို ပွင့်လင်းစွာပြောဆိုတတ်စမြဲ။ ၂၀၁၆ ခုနှစ် က တစ်ကြိမ်၊ ၂၀၁၉ ခုနှစ်က တစ်ကြိမ် ဆရာမောင်စွမ်းရည် မြန်မာပြည် ပြန်လာတော့ ကျွန်တော်နှင့် ပြန်ဆုံဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် လမ်းမတော် သံဈေး YBP ခေါ် 'ရန်ကုန်စာအုပ်ပလာဇာ'၏ ဧည့်ခန်းတွေ့တာများ၏။ YBP ကို ဆရာတူအရင်း စာရေးဆရာ မြေမှုန်လွင်က ဖွင့်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

အဆိုတော် သားစိုး၊ မြေမှုန်လွင်၊ ဘုံဘုံတို့ ညီအစ်ကိုတွေကို ကျွန်တော်က ကိုယ့်ညီအရင်းလေးတွေလို ချစ်၏။ သူတို့အမေ၊ ဆရာစွမ်း၏ ညီမကိုလည်း ခင်မင်ရီသေ။ ဆရာစွမ်းဇာတိ မြင်းခြံမြို့နယ် ကန်ဆင့်ရွာမှ 'မောင်စွမ်းရည် စာကြည့်တိုက်' အတွက် စာအုပ် အုပ်ရေ ၁၀၀ ကျော် လှူဖြစ် ခဲ့သည်။ ဆရာစွမ်းနှင့် ကျွန်တော်က စာကြည့်တိုက်မှူးချင်း ဘဝတူတွေမို့ စာကြည့်တိုက်တစ်ခု၏ အရေးပါမှုကို ပိုသိရှိနားလည်ကြသည်။ ယခုတစ် ခေါက်တွင် ဆရာမောင်စွမ်းရည်က ကျွန်တော့်ကို အမှတ်တရကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးပေးသွားသည်။

'ဂျပန်ဒဿန ဧပြီလ'
 ချယ်ရီပန်းတို့
 ပွင့်လန်းကုန်ကြ၊ ဧပြီလဝယ်
 ခဏမျှသာ လှရရှာ၏
 မြတ်ဗုဒ္ဓက
 'လူ့ဘဝသည်၊ လှ၏ တို၏'
 မိန့်ဆိုဘိသို့။

မောင်စွမ်းရည်

ဤကဗျာသည် ဆရာတင်မိုး၏ 'ဧည့်သည်ကြီး' ကဗျာကဲ့သို့ပင်
 တိုတောင်းလှသော်လည်း မမြဲလှသော သင်္ခါရကို နက်ရှိုင်းထိရှုစွာ ပြဆို
 လိုက်သော 'လောကသစ္စာ' ဓမ္မကဗျာပင်တည်း။ ဆရာစွမ်း မြန်မာနိုင်ငံ
 ပြန်လာဖို့ကား မျှော်နေဆဲ။



မောင်ဆွေတင့်- ပန်းချီ၊ ကဗျာ၊ စာတည်း၊ ဂီတ၊ ရုပ်ရှင်၊ ဝတ္ထု

ဗိုလ်ချုပ်ဈေး အနောက်ဘက်မှ မီးရထားသံလမ်း ခုံးတံတားကျော် လိုက်လျှင် ဆင်းဒဝစ်လမ်းသို့ ရောက်၏။ အမှတ် (၁) ဆင်းဒဝစ်လမ်း(ယခု ဗိုလ်ရာညွန့်လမ်း)တွင် အောက်ခြေ အုတ်ခံသစ်သား နှစ်ထပ်အိမ်ကြီးတစ် လုံးရှိသည်။ ထိုအိမ်ရှေ့တည့်တည့် လမ်းဘေးတွင် ခုံရှည်နှစ်လုံး မျက်နှာချင်း ဆိုင်ရှိ၏။ တစ်ခေတ် တစ်ခါက ထိုခုံတန်းရှည်တွင် မထိုင်ဖူးသော စာရေး ဆရာဟူသည် မရှိ။ အတွင်းရှိ ဧည့်ခန်းထဲက အယ်ဒီတာများထံ သွားမတွေ့ မီ ဤခုံတန်းရှည်တွင် ထိုင်ကြ၏။ စာမူအပ်ပြီး ဉာဏ်ပူဇော်ခထုတ်ပြီးသော စာရေးဆရာ၊ ပန်းချီဆရာ၊ ကာတွန်းဆရာများလည်း ဤထိုင်ခုံများတွင် ခေတ္တထိုင်၊ အပေါင်းအသင်းများနှင့် တွေ့ဆုံစကားပြောပြီးမှ ပြန်ကြသည်။ ဤသည်ကား 'ရှုမဝမဂ္ဂဇင်း' တိုက်။

ရှုမဝတိုက်ထူတောင်သူ 'ရှုမဝ ဦးကျော်' နှင့်ကား အသက်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဝါအားဖြင့်လည်းကောင်း ကြီးသဖြင့် မေးထူး ခေါ်ပြော ဂါရဝပြုရုံမှတစ်ပါး ခင်မင်ရင်းနှီးမှု မရှိ၊ ဦးကျော်၏သား ကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာ၊ စာတည်းမှူး၊ ဒါရိုက်တာ မောင်တင့်ဆွေနှင့်ကား အတော် ရင်းနှီးခင်မင်ခဲ့ရသည်။

'လာဗျာ ကိုဟိန်းလတ်၊ လက်ဖက်ရည် သွားသောက်ရအောင်'

ကျွန်တော် ရောက်သွားလျှင် မောင်ဆွေတင့်က သူ့ကားလေးကို စက်နှိုးကာ လက်ဖက်ရည်သောက် ခေါ်တတ်သည်။ ပထမတန်းက အနီးအနား

က လက်ဖက်ရည်ဆိုင်သွားမည် ထင်တာ။ ကျွန်တော်တို့ ရှုမဝရောက်လျှင် ရှုမဝဝိုင်းတော်သားများနှင့် အမြဲထိုင်တတ်သော ဗိုလ်ချုပ်ဈေးထဲရှိ 'မြ' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ဖြစ်သည်။ မောင်ဆွေတင့်က ထိုဆိုင်တွင် မထိုင်တတ်။ သူက ယောက်လမ်း (ယခု ယောမင်းကြီးလမ်း) နှင့် ရွှေတိဂုံဘုရားလမ်းထောင့် က 'ဆန်းကလေး' တွင်သာ လက်ဖက်ရည်သောက်၏။ လက်ဖက်ရည်တစ်ခဲ၊ နို့တစ်ခွက်၊ သကြားခဲဘူးတို့ကို ငွေလင်ပန်းနှင့်လာချသော လက်ဖက်ရည် ပွဲမျိုးသာ သူက ဖိမ်ခံသောက်တတ်၏။ တစ်ခါတလေ ကမ်းနားလမ်းရှိ စထရင်းဟိုတယ် (ယခု 'ကမ်းနားလမ်းဟိုတယ်' တွင် လက်ဖက်ရည်သောက် သည်။)

'ဒါ ကျွန်တော် အနားယူတာပဲ။ အေးအေးဆေးဆေး၊ ပေါ့ပေါ့ပါးပါး စကားပြောရင်း အပန်းဖြေရတာပေါ့။ ခင်ဗျားနဲ့က အနုပညာလိုင်းစုံ ပြောလို့ ရတယ်လေ'

ထိုအချိန်က ကျွန်တော် ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် အနုပညာ ဆောင်းပါးတွေ ဆက်တိုက်ရေးနေချိန် ဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာ့အနုပညာလောကတွင် လှုပ်ခတ် ဂယက်ရိုက်သွားသော 'ဒါဒါဝါဒ' (Dadalism)၊ 'ဆူရီယမ်ဝါဒ' (Surrealism)၊ 'ဖြစ်တည်မှု အဓိကဝါဒ' (Existentialism) စသည်တို့ကို ဆက်တိုက် ရေးနေသည်။ ထိုဆောင်းပါးများကို ရေးနေသည့် ကျွန်တော့်ကို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး တစ်ဦးက လူကိုယ်တိုင် တွေ့ဆုံစကား ပြောချင်သည်ဟု မောင်ဆွေတင့်က တစ်ဆင့် ပြောသည်။ သူ့နာမည်ကြားတော့ ကျွန်တော် အတော်တုန်လှုပ်သွား သည်။ သူ့အမည်က 'ဦးအုန်း' ။ ဆံပင်ရှည်ထားသဖြင့် 'ဆံရှည်ဦးအုန်း' ဟုလည်း ခေါ်ကြသည်။ သူက ဝန်ကြီးချုပ် ဦးနု၏ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ် သည်။ ဘာသာရပ်ပေါင်းစုံ၊ စာအုပ်မျိုးစုံ ဖတ်သဖြင့် ဝန်ကြီးချုပ်က သူ့ကို အနားမှာခေါ်ပြီး အကြံဉာဏ်တောင်းရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်၏။ သူက အနောက်နိုင်ငံများတွင် သံအမတ်ကြီးလည်း လုပ်ဖူးသဖြင့် ရှားပါးစာအုပ် တော်တော်များများ သူ့ထံတွင် ရှိသည်။ ကျွန်တော့်ကိုတွေ့တော့ ဦးအုန်းက 'ခင်ဗျားက လူတွေသိပ်မသိတဲ့ စာပေဝါဒတွေအကြောင်း ရှာရှာဖွေဖွေ ရေး တဲ့သူပဲဗျာ' ဟုဆိုကာ သူ့စာကြည့်တိုက်မှ စာအုပ်တွေ ထုတ်ငှားခဲ့သည်။

မောင်ဆွေတင့်ကလည်း အနုပညာအားလုံးနီးပါး အကုန်လိုက်စား

သူဖြစ်သည်။ သူက ငယ်ငယ်ကတည်းက ပန်းချီဝါသနာပါသည်။ အသက်
 လေး၊ ငါးနှစ်ကစပြီး ပန်းချီရေး၏။ ၁၁ နှစ်သားလောက်တွင် ရှုမဝ၌ ပန်းချီ
 ရေးသော ပန်းချီအောင်စိုးက မြောက်ပေး၍ အိန္ဒိယနိုင်ငံတွင် ကျင်းပသော
 'ရှန်ကာကလေးပန်းချီ' ပြိုင်ပွဲသို့ ဝင်ပြိုင်ခဲ့ရာ ဆုရခဲ့ဖူး၏။ ပန်းချီဆွဲရင်းက
 ကဗျာတွေ စရေးလာသည်။ ထိုအချိန်က ကဗျာဆရာ အကျော်အမော်တစ်ဆူ
 ဖြစ်သော ဆရာဒေါင်းနွယ်ဆွေက 'ဟေ့ကောင် မောင်ဆွေ၊ မင်းမှာ ကဗျာ
 ဉာဏ်၊ ကဗျာချာန်ရှိတယ်' ဟု အားပေးသဖြင့် ကဗျာတွေရေးသည်။ သူရေး
 သော ကဗျာများထဲမှ လက်ရွေးစင်ကဗျာ အပုဒ် ၅၀ ကို ရွေးထုတ်ကာ သို့
 သူငယ်ချင်း 'မောင်မြင့်မြတ်' နှင့် ပေါင်းကာ ၁၉၆၂ ခုနှစ် မေလတွင် 'ခရေ
 ကောက်' ဆိုသော ကဗျာစာအုပ် ထုတ်ခဲ့သည်။ ပထမပုံနှိပ်ခြင်း အုပ်ရေ
 ၂၀၀၀ ပြိုင်စနစ်ကုန်ခဲ့သည်။ (၁၉၆၂ ခုနှစ်က မြန်မာပြည် လူဦးရေ သန်း
 ၂၀ ပင်မပြည့်သေး။ ကဗျာစာအုပ်တစ်အုပ်ကို အုပ်ရေ ၂၀၀ ကုန်သည်။
 ယခု လူဦးရေ ၅၄ သန်းကျော်။ ကဗျာစာအုပ် ဘယ်လောက်ကုန်နိုင်ပါသလဲ။
 ကဗျာရေးရင်းနှင့်ဝတ္ထုတိုတွေ ရေးလာပြန်သည်။ သူ၏ 'မေတ္တာစာတစ်ပုဒ်'
 ဝတ္ထုမှာ လူကြိုက်များလွန်းသဖြင့် မြန်မာ့အသံက မင်းသမီးကြီး ဒေါ်မေရှင်၊
 စန္ဒရားအောင်ခင်(တေးရေး မင်းချစ်သူ၏ဖခင်)တို့ဖြင့် ဇာတ်လမ်းပမာ နား
 ဆင်စရာဆိုပြီး ထုတ်လွှင့်ခဲ့ရာ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် အကြိမ်ကြိမ်
 အသံလွှင့်ရသည်။ ပန်းချီ၊ ကဗျာ၊ ဝတ္ထုရေးသော မောင်ဆွေတင့်က သီချင်း
 စပ်တော့လည်း အောင်မြင်၏။ 'ချစ်သောသူတစ်ယောက်' ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကား
 တွင် ရုပ်ရှင်မင်းသား ဝင်းဦးသီဆိုသော 'တေလေငှက်' သီချင်း၊ တက္ကသိုလ်
 အေးမောင်သီဆိုသော 'ဘယ်ပန်းချီရေးလို့မမီ' သီချင်း စသည်တို့မှာ မောင်
 ဆွေတင့် လက်ရာတွေ။

ချစ်ဦးညို၊ နိုင်ဇော်၊ ဂျူး၊ ဆောင်းဝင်းလတ်၊ တင်မောင်သန်း၊ လင်း
 (ဆေး-၁)၊ မောင်ခက်ပန်၊ မြတ်သစ်၊ ဝင်းဝင်းလတ်၊ ခင်မြဇင်၊ သဲအိမ်မောင်
 နေဝါ၊ ခင်နှင်းရီ၊ မသိတာ(စမ်းချောင်း)၊ လူမျိုးနော်၊ ကောထန်မောရီယယ်၊
 စုထား စသဖြင့်။

ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာအဖြစ် ရှုမဝ ဦးကျော် လျှမ်းလျှန်းတောက် အောင်

မြင်ခဲ့ပြီးနောက် ဖခင်ကြီးကွယ်လွန်သည့်အခါ မောင်ဆွေတင့်က ဖခင်၏ ရုပ်ရှင်အမွေကို ဆက်ခံခဲ့ပြန်သည်။ သူ့စရိုက်မည့်ဇာတ်ကားကို စာပေလောက က အတော် တုန်လှုပ်သွားကြသည်။ ဆရာသိန်းသန်းထွန်း၏ ‘ဘယ်ပန်းချီ ရေးလို့မမီ’ ဝတ္ထု။

‘ဒါက ရုပ်ရှင်ရိုက်လို့ မရနိုင်တဲ့ ဝတ္ထုပဲ’ ဟု ဆရာသိန်းသန်းထွန်းက ပြောခဲ့သည်။ သူများ မလုပ်နိုင်တာကိုမှ လုပ်ပြချင်တယ်ဆိုပြီး မောင်ဆွေ တင့်က ရုပ်ရှင်ရိုက်သည်။ မင်းသား လင်းထင်၊ ဦးကျောက်လုံး၊ ဆွေဇင် ထိုက်။ လင်းထင်နှင့် ဆွေဇင်ထိုက်က ရှုမဝဦးကျော်၏ လက်ရာ ‘စေလိုရာ စေ’ က မင်းသား၊ မင်းသမီးတွေ။ ရှုမဝ လက်ထွက်တွေ။ ရှုမဝဦးကျော်က သရုပ်ဆောင်သစ်မွေးရာတွင် ထူးချွန်၏။ ရွှံ့ကို သူ့လက်နှင့်ကိုင်လျှင် ရွှေဖြစ် စေသူဖြစ်၏။ မောင်ယဉ်ထွေး၊ စမ်းစမ်းအေး၊ မောင်ယဉ်ကြည်၊ ဇော်ဝမ်း၊ လင်းထင်၊ ဆွေဇင်ထိုက်တို့အားလုံး ရှုမဝဦးကျော်ကြောင့် အောင်မြင်လာကြ သူတွေ ဖြစ်၏။ သူ့ဖခင်၏ ရိုက်ကွင်းတိုင်းကို သေသေချာချာလိုက်ပြီး အပ်ကျမပ်ကျ တပည့်ခံခဲ့သော မောင်ဆွေတင့်က ဖခင်ကြီး၏ ကျေးဇူးကို ဆပ်မည်ဆိုကာ ‘ဘယ်ပန်းချီရေးလို့မမီ’ ကို ရိုက်ခဲ့ရာ အနုပညာအရရော စီးပွားရေးအရပါ အောင်မြင်သောဇာတ်ကား ဖြစ်ခဲ့၏။

ထို့နောက် ‘သပြေရိပ်’၊ ‘နှမမယ်ထွေး ငယ်ပါသေး’၊ ‘ချစ်ခြင်းဆို သည် ဘာလဲကွယ်’ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားတွေ ဆက်ရိုက်သည်။

မောင်ဆွေတင့်နှင့် ကျွန်တော် စကားပြောတိုင်း မပါမဖြစ်တာက စာရေးဆရာမ ‘ကြည်အေး’ အကြောင်း။

‘နှမ်းလျှအိမ်ပြန်’၊ ‘တမ်းတတတ်သည်’၊ ‘ကျွန်မပညာသည်’၊ ‘အပြင် ကလူ’၊ ‘မြနန္ဒာဝတ္ထုများ’။

‘အမျိုးသမီး စာရေးဆရာမထဲက ကျွန်တော့်ဆိုရာလို အသိအမှတ် ပြုသူတွေက လှိုင်ထိပ်ခေါင်တင်ရယ်၊ မမြကလေးရယ်၊ ဓာတုကလျာရယ်၊ ကြည်အေးရယ်ပဲ’ ဟု စကားဆန်းဆန်း အမြဲပြောတတ်သည်။

‘ပြည်အေးရေးသည်
ခြေဆေးသည်မျှ
အရသာမရှိ
သူ၏စကား

ကြားမိသည်ငါ့

အဲဒီကဗျာက ဆရာမကြည်အေးရဲ့ စကားကို ကျွန်တော် ကဗျာထဲ ထည့်ရေးတာပဲ။ ကျွန်တော် အတင်းပြောတာ သိပ်မုန်းတယ်။ လောကမှာ အတင်းစကားဆိုတာ ခြေဆေးသလောက်တောင် အရသာမရှိဘူး ဆိုတဲ့ ဆရာမကြည်အေးစကားကို ကျွန်တော် 'နောဇာနာမိ' ဆိုတဲ့ ကဗျာမှာ ထည့် ရေးတာ ။

ထို့နောက် မောင်ဆွေတင့်နှင့် ကျွန်တော်ကြည်အေးစာသားတွေ အပြိုင်ရွတ်ကြသည်။ ထူးခြားသည်က မောင်ဆွေတင့်က ကြည်အေးကဗျာ အားလုံးနီးပါး အာဂုံဆောင်နိုင်သည့်အပြင် ကြည်အေး၏ 'မိ'ဝတ္ထုကို အစ၊ အဆုံး အလွတ်လောက်နီးပါး ရနေခြင်းဖြစ်၏။

'ကျွန်တော် သိပ်ရိုက်ချင်တဲ့ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကားက ဆရာမကြည်အေး ရဲ့ 'မိ'ဝတ္ထုပဲ' ။

သူ၏ အာသီသမပြည့်ခဲ့ပါ။ သို့သော် သူကွယ်လွန်ပြီး ဆယ်စုတစ်နှစ် စာအကြာတွင် ဒါရိုက်တာ 'ဏကြီး'က 'မိ'ကို ရုပ်ရှင်ရိုက်ပြလိုက်တော့ ကျွန်တော် မောင်ဆွေတင့်ကို သိပ်သတိရနေသေးသပေါ့။

ကျွန်တော်နှင့် ဆရာဦးအောင်သင်းတို့ လမ်း ၃၀ မှာ ကျွဲရှင်ကျောင်း ဖွင့်တော့ မောင်ဆွေတင့်က သူ့သမီးကို ကျောင်းလာအပ်တယ်။ သူ၏တူ ရုပ်ရှင်မင်းသား မောင်ယဉ်ထွေးကလည်း သူ့သမီးကို လာအပ်တယ်။ ထို သမီးနှစ်ဦးစလုံး နှစ်ချင်းပေါက် ၁၀ တန်းအောင်သွားကြ၏။

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇွန်လက စထွက်ခဲ့သော 'ရွှေမဝမဂ္ဂဇင်း'ကြီးသည် ရွှေမဝဦးကျော် ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီး ၁၉ နှစ်အထိ မောင်ဆွေတင့်တို့ မောင်နှမများ ကြီးပမ်းမှုဖြင့် ဆက်လက်ထွက်ရှိခဲ့သည်။ ၁၉၈၈ ခုနှစ်တွင် ရွှေမဝရပ်နားခဲ့။ ၁၉၉၂ ခုနှစ်လောက် အထိပင် ဆက်လက်ရှင်သန်ခဲ့၏။ ရွှေမဝရပ်နားပြီးနောက် မောင်ဆွေတင့်နှင့် ကျွန်တော် တစ်လတစ်ကြိမ်လောက် မှန်မှန်တွေ့ဖြစ်ခဲ့ကြ သည်။ သူပန်းချီပြန်ဆွဲသည်။ သူ့လက်ရာတွေက ပိုစိုပြည်လာသည်။ ၁၀ အတွေ့အကြုံတွေ၊ အတွေးအခေါ် အဋ္ဌေအသက်တွေကို ရောင်ပြန်ဟပ်ထား၏။

'ကျွန်တော်ရေးချင်တဲ့ ကဗျာတွေ၊ ကျွန်တော်ရိုက်ချင်တဲ့ ရုပ်ရှင်တွေ၊ ကျွန်တော့်ရင်ထဲ လှိုင်းခတ်ခံစားရသမျှတွေကို ကျွန်တော် ပန်းချီမှာ အကုန်

ချရေးတာပဲ ဟု သူက ပြောရင်း သူ့မျက်နှာပြင်ပေါ်မှ ကြည်နူးရိပ်များကို ကျွန်တော် ဘာသာပြန်၍ ရခဲ့၏။ သူက သိပ်အပြင်မထွက်တော့။ ကျန်းမာရေးက တဖြည်းဖြည်း ယိုယွင်းလာသည်။ ထို့နောက် သွေးတိုးအရှိန်ကြောင့် ဦးနှောက်သွေးကြောပြတ်ကာ လေဖြတ်သွားသည်။ လေသင်တန်းဒဏ်ခံ၍ လမ်းမလျှောက်နိုင်သော သူ့ကို သွားအားပေးသည်။ ကျွန်တော်တို့ကဲ့သို့ သံယောဇဉ်ရှိသူတွေကို တွေ့တိုင်း သူက ဖက်ပြီး ရှိုက်ကြီးတငင်ငင် ငိုသည်။ အဟောင်းတွေက အသစ်ပြန်ဖြစ်လာသည်။ သူ မခံစားနိုင်။ ကြာတော့ ကျွန်တော်တို့ သူ့ကိုမတွေ့ရတော့။ ကျွန်တော်တို့ကိုတွေ့လျှင် သူ ပိုခံစားရ ငိုကြွေးနေရတာကို မကြည့်ရက်။

ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် ပုံနှိပ်စာလုံးနှင့် ဖော်ပြခြင်း ခံရပါမှ စာရေးဆရာ စစ်စစ်ဖြစ်သည်ဟု စာပေသမားအများစု၏ တစ်ချိန်က အစွဲတစ်ခုရှိခဲ့သည်။ ရှုမဝစာမျက်နှာကို ဖြတ်သန်းပြီး မြန်မာစာပေနယ်ပယ်တွင် အထင်ကရ အခိုင်အမာ ရပ်တည်နေကြသော စာရေးဆရာတွေကလည်း အထင်အရှား ရှိခဲ့သည်။ ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းပုံကိုင်ရှင် ရှုမဝ ဦးကျော်သည်လည်းကောင်း၊ သူ၏ အမွေဆက်ခံသူ ရှုမဝမောင်ဆွေတင့်သည် လည်းကောင်း၊ စာပေဂုဏ်ဟန် တင့်တယ်ခဲ့သော ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းကြီးသည်လည်းကောင်း ယခုမရှိကြတော့။ သို့သော် သူတို့အားလုံး မွေးထုတ်လာခဲ့ကြသော စာရေးဆရာများစွာကား ယခုတိုင် မြန်မာစာပေ စင်မြင့်အလယ်တွင် ဝင့်ထည်နေကြဆဲ။



မောင်ယဉ်အောင် ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာစစ်စစ် ဥဒါန်းတွင်ရစ်စေသတည်း

(၁)

ကျွန်တော် ငယ်ငယ်ကတည်းကပင် 'ပွဲကြိုက်မောင်' ဖြစ်ခဲ့သည်။ အဖေဘက်မှ အဘွားက 'စိန်အောင်မင်း' ဆို သိပ်ကြိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် 'စိန်အောင်မင်း' ပွဲကလေးရာနောက် တကောက်ကောက်လိုက်ကာ ရှေ့ဆုံးမှ ဖျာဝယ်ပြီး အားပေးသည်။ အဘွား၏လက်စွဲတော် ကျွန်တော်လည်း အဖော် သဟဲအဖြစ် လိုက်ရင်းက ပွဲကြည့်သည့် အရသာကို ခံစားတတ်လာ၏။ အဘွား၏အစ်မကြီး 'ဘွားဘွားမမကြီး' ကတော့ 'စိန်မဟာသဘင်' ၏ ပရိ သတ်။ 'ပါတော်မူ' နောက်ပိုင်း ဇာတ်ကြီးမှာ မင်းသား ကနက်စိန်တို့၊ တသက်စိန်တို့၊ စိန်ကြိုင်တို့ အင်္ဂလိပ်လိုအချီအချပြောတာကို ပြပြီး 'ငါ့မြေး ကြီးလည်း ကြီးလာရင် ဒီမင်းသားတွေလို အင်္ဂလိပ်လို ရွတ်ရှက်ဒွတ်ဒက် ပြောတတ်အောင်လုပ်' ဟု ကျွန်တော့်ကို ပညာပေးသလိုလုပ်ရင်း 'စိန်မဟာ သဘင်' ပွဲ ခေါ်ခေါ်သွားတော့ ကျွန်တော်လည်း လိုက်ကြည့်ရ၏။

အဘွား၏ညီမ ဘွားထွေးလေးကျတော့ ညည်းတို့မင်းသားတွေက အလကားပါအေ၊ ရွှေမန်းမှ တကယ် အကရော၊ အဆိုရော၊ အပြောရော ကောင်းတာ။ ဗုဒ္ဓဝင်ကြည့်ရင်းနဲ့ ကုသိုလ်တွေ သိပ်ရတာပဲ' ဟု ပြောပြီး ကျွန်တော့်ကို 'ရွှေမန်းတင်မောင်' ပွဲ ခေါ်သွားပြန်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင်ကား ကျွန်တော်နေထိုင်ရာ အလုံမြို့နယ်တွင် ကွင်းကျောင်းလမ်း ရှေ့ကွက်လပ်တွင် ဇာတ်ရုံကြီးလာဆောက်၏။ မိုးရာသီမှအပ ကျန်အချိန်အားလုံး ဇာတ်ပွဲတွေ

ဆက်တိုက်ဝင်သည်။ ကျွန်တော်တို့အိမ်က နှစ်ထပ်အိမ်ဖြစ်ပြီး အောက်ထပ်တွင် လူမနေသောကြောင့် ဇာတ်တော်တော်များများမှ ဇာတ်အဖွဲ့ဝင်တွေ နေ့လယ်နေ့လင်း လာနားကြ၏။ နေရချိုးကြ၏။ ထို့နောက် ဖျာလက်မှတ်တွေ မေတ္တာလက်ဆောင်ပေးသည်။

ထို့ကြောင့် ညတိုင်းလိုလို ကျွန်တော် ပွဲအခမဲ့ကြည့်ရသည်။ ကျွန်တော်ကြည့်ဖူးသော ဇာတ်က အတော်စုံသည်။ တိုင်းချစ်သန်းစိန်၊ မွန်ကျော်မြင့်၊ နေပြည်တော်တင်ဝင်း၊ ကျော်ဝင်းစိန်၊ အောင်လံတော်ခင်စိန်၊ နယူးဝမ်းစိန်၊ ပုလင်းစိန်၊ ဖန်ခွက်စိန်၊ အမြည်းစိန်၊ ဒို့တင်ဌေး၊ အုန်းမှတ်စိန်၊ မိချောင်းစိန် စသည်စသည်။

မြို့တော်အောင်မြစိန်ကို ကြည့်ရင်းနှင့် မင်းသားမြို့တော်သိန်းအောင်၊ လူရွှင်တော်ကြီး ဦးပေါစံတို့ကို ကြိုက်လာသည်။ နောက်ပိုင်း မြို့တော်သိန်းအောင်က သီးသန့်ဇာတ်ကြီးထောင်တော့ ကျွန်တော် ပိုပြီးကြည့်ဖြစ်၏။ မြို့တော်သိန်းအောင်၏သား မောင်မောင်သိန်းကိုလည်း သဘောကျ၏။ အထူးသဖြင့် မြို့တော်သိန်းအောင်၏ ပြဇာတ်များက အလွန် ကောင်း၏။ "မိုးလား၊ တိမ်လား၊ မြူလား" ပြဇာတ်ဆိုရင် ဇာတ်ခုံပေါ်တွင် တိုက်ပွဲတွေ တိုက်ခိုက်ကာ တံတားပါချိုးပြသဖြင့် ပရိသတ်လက်ခုပ်သံက မစဲတော့။

'သဘင်သည်မဝင်ရ'၊ 'ကောက်ပင်တရေးနိုး'၊ 'ရိုးပြတ်တောက တောက်ခေါက်သံ'၊ 'ကိုးဆယ်ဆသာလိမ့်မယ်'၊ 'ပန်းဒဏ္ဍာရီ' စသောပြဇာတ်များကျတော့ တစ်ခေါက်မက အကြိမ်ကြိမ် ကြည့်မိ၏။ ဘယ်အခါမှမရိုး၊ ဒိုင်ယာလော့ဂ်တွေ အလွတ်ရသည်အထိ။ ဤတွင် ပြဇာတ်များ၏ ဖန်တီးရှင် မြို့တော်မောင်ယဉ်မောင် ဆိုသော အမည်သည် ကျွန်တော်တို့ပရိသတ် နှလုံးသားတွင် အခိုင်အမာ ကမ္မည်းတင်ရစ်ခဲ့လေပြီ။

(၂)

ပြဇာတ်နှင့် ရုပ်ရှင်က အနုပညာရပ်ချင်းတူသော်လည်း သဘော သဘာဝချင်းက အတော်ပင် ကွာခြားသည်။

ရှေးခေတ် ဂရိလူမျိုးများသည် ပြဇာတ်ကို သူတို့နေထိုင်သော လောကကြီးအကြောင်း စုစည်းလေ့လာသည့်သဘောဖြင့် အတော်ပင် အလေးအနက်

ထားကာ တင်ဆက်တက်ကြ၏။ ပြဇာတ်ကို အမျိုးအစားလေးမျိုး ခွဲထားသည်။ ‘ဇာတ်မြူး’ (Comedy)၊ ‘အလွမ်း’ (Tragedy)၊ ‘ဟာသ’ (Farce) နှင့် ‘စိတ်ခံစားလှုပ်ရှားမှုဇာတ်’ (Melodrama) ပြဇာတ်သည် စကားပြောနှင့် အဆိုအကတို့ ပါဝင်ကာ စင်ပေါ်တွင် ပရိသတ်ရှေ့မှောက်၌ ကပြခြင်းဖြစ်သည်။ ‘ရှိတ်စပီးယား’ ၏ MuhAdoAbout Nothing က အချိန်ပေါင်းများစွာ ထပ်တလဲလဲ ကပြနေရသော ‘ဟာသဇာတ်’ ဖြစ်သည်။ မင်းသားနှင့် မင်းသမီးက ခုချစ်လိုက် ခုမုန်းလိုက်ဖြင့် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေပေါ်လိုက်ပြီး စိတ်ထားမျိုးစုံ ပြောင်းလဲကြဖို့ကို ဟာသနောက်က လူစရိုက်လူသဘာဝကို သရော်ထားသော ပြဇာတ်ဖြစ်၏။ ‘ဆိုဖိုးစီးလီး(စ်)’ ၏ Oedipus Rex ကတော့ ‘အလွမ်းဇာတ်’ ၊ ‘အီဒီပတ်ဟ်’ (Oedipus) ဆိုသော ရာထူးဂုဏ်သိမ်အမြင့်ဆုံးသူ၏ ကျရှုံးခန်းကို သနားစရာ၊ ကြောက်ရွံ့စရာပုံစံမျိုးဖြင့် ပြထား၏။ ဖခင်ရင်းကို သတ်ဖြတ်ကာ မိခင်ရင်းကို လက်ထပ်သူ၊ စိတ်မမှန်သည့် သူတစ်ဦး၏ ကြေကွဲဖွယ်ဇာတ်လမ်းဖြစ်၏။ ‘အော်စကာဝိုင်း’ ၏ ‘The Importance of Being Earnest’ ကတော့ ‘စိတ်ခံစားလှုပ်ရှားဇာတ်’ ဖြစ်သည်။ လူတစ်ဦးတည်းက လူကောင်းစိတ်နှင့် လူဆိုးစိတ်၊ စိတ်နှစ်မျိုးဖြစ်ပုံကို ပြသထားရာ ဇာတ်လိုက်လုပ်သူ၏ မင်းသားဖြစ်လိုက်၊ ဝိလိန်ဖြစ်လိုက် သရုပ်ဆောင်ပုံမျိုးကို ခံစားရ၏။

ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာ ဟင်နရီဂျိမ်း(စ်) ၏ ဝတ္ထုကို အခြေခံသော The Heiress ကတော့ ဇာတ်မြူးပုံစံ။

ရုပ်ရှင်လောကမှာ သရုပ်ဆောင်တွေ အမှားယွင်းရှိလျှင် ပြန်ရိုက်၍ရ၏။ ပြဇာတ်မှာတော့ လုံးဝအမှားမခံ။ ပရိသတ်က ချက်ချင်းအမှတ်ပေးနေသည်။ ဂုဏ်ထူးမှတ်မရသော်တောင်မှ အောင်မှတ်တော့ ရအောင်ကြိုးစားရ၏။ ပြဇာတ်သည် ပြဇာတ်ရေးဆရာက သူပြောချင်တာကို ဇာတ်ဆောင်များမှတစ်ဆင့် တိုက်ရိုက်ပြောပြချင်းသာ ဖြစ်သည်။ ပြဇာတ်တွင် စကားလုံးပြောင်မြောက်မှုနှင့် အပြန်အလှန် စကားပြောခန်း သဘာဝကျမှုတို့က အဓိကဖြစ်သည်။ ပြဇာတ်ရေးဆရာ၏ အနုစိတ်သင်ပြမှုအပေါ် မူတည်၍ ဇာတ်အခင်းအကျင်း၊ အပြအသ၊ သရုပ်ဆောင်လှုပ်ရှားမှု ပီပြင်ခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံတွင်လည်း ပြဇာတ်ရွှေခေတ်တစ်ခေတ်က ထွန်းကားဖူးသည်။ ကာဠေးရုံ၊ မြိုင်ရုံ၊ ဝင်းဝင်းရုံတွင် ပြဇာတ်သီးသန့် ကပြသည်။ ပရိသတ်က ပြဇာတ်အရသာခံ၍ တကူးတကကြည့်ကြ၏။ ပြဇာတ်ဝါသနာရှင်တွေ ထုနှင့်ထည်နှင့် ရှိခဲ့၏။ ဒါရိုက်တာ ဆရာခန့်၊ ဒဂုန်ဆရာတင်၊ ဘဘဗိုလ်ကလေးတင့်အောင်။ သူတို့က ပြဇာတ်ဘုရင်တွေ ဖြစ်ကြ၏။ ပြဇာတ်မင်းသား တက္ကသိုလ်မျိုးချစ်၊ ခင်မောင်မြင့်၊ တက္ကသိုလ်စိုးမြင့်၊ နေဇီလှမြင့်၊ မေချစ်၊ ကြည်ကြည်ဌေး၊ မြင့်မြင့်ဌေးတို့ ကျော်ကြားကြ၏။ မင်းသားကြီး ဦးဝင်းဦးနှင့် မင်းသမီး သင်းသင်းလဲ့တို့ သရုပ်ဆောင်သော 'ဗမာ့သွေးခဲ' တေးဂီတပြဇာတ်မျိုးသည်ပင် ကပြခဲ့ဖူးသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်တွင်လည်း အသင်းအဖွဲ့အသီးသီး၏ နှစ်ပတ်လည် အခမ်းအနားများတွင် ပြဇာတ်များ ကပြခဲ့ကြ၏။ မင်းသားမြတ်လေး၏ 'ဆံမြိတ်လည်းပြေ၊ ပန်းလည်းကြွေ' အရိပ်ပြဇာတ်က တက္ကသိုလ်ဝန်းကျင်တွင် နာမည်ကျော်ကြားခဲ့သည်။

နောက်ပိုင်းကျတော့ ပြဇာတ်သီးသန့်ခေတ် မရှိတော့ဘဲ ဇာတ်အဖွဲ့ဝင်များတွင် ရှေ့ပိုင်းပြဇာတ်မျိုးသား ရှိတော့၏။ ဂျိုးဖြူက မင်းသားဝင်းဦးပုံစံ၊ ဒို့တင်အေးက မင်းသားမြတ်လေးအမူအရာ။ ဘီအီးဒီအောင်သိုက်က ထွန်းဝေ၊ မြို့တော်သိန်းအောင်က ကောလိပ်ဂျင်နေဝင်း 'နိပန်စကား ပြောတို့ဖြင့် ပရိသတ်အားပေးမှု ရခဲ့သည်။

ပြဇာတ်တစ်ခုတွင် အဓိကပါဝင်ရမည့် အစိတ်အပိုင်းခြောက်ခုရှိသည်ဟု ပြဇာတ်ပညာရှင်ကြီးများက သင်ကြားပေးခဲ့သည်။ (၁) ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်၊ (၂) ဇာတ်ကောင်စရိုက်၊ (၃) အတွေးဒဿန၊ (၄) စကားပြော၊ (၅) ပသာဒအပြု၊ (၆) သီချင်းတို့ဖြစ်ကြသည်။ ထိုအထဲတွင် ပထမနှစ်ခုကတော့ အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။

လန်ဒန်ရှိ ဘရော့ဒ်ဝေးဇာတ်ရုံ၊ နယူးယောက်ဘရော့ဒ်ဝေး ဇာတ်ရုံကြီးများတွင် ရှိတ်စပီးယား၏ ပြဇာတ်များကို နှစ်လုံးပေါက် ကပြနေကြဆဲ။ မော်စကိုမှ ဘောလ်ရှင်းဇာတ်ရုံ၊ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံမှ ပီကင်းအော်ပရာဇာတ်ရုံများတွင်လည်း ရိုးရာမပျက် ပြဇာတ်၊ ဘဲလေး၊ အော်ပရာတွေ ကပြနေကြသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ တာတာဇာတ်ရုံ၊ စတားဇာတ်ရုံတွေမှာ

ပြဇာတ်တွေ ပြသနေကြသည်။ စင်တင်ပြဇာတ်များလည်း သူပရိသတ်နှင့်သူ ရှိနေကြ၏။ မြန်မာနိုင်ငံတွင်ကား ယခုထိ ခုံညားထည်ဝါသော ဇာတ်ရုံ မရှိသေး။ ကျူထရံကား၊ ကျူထရံမိုး တစ်နှစ်တစ်ရာသီခံ ဇာတ်ရုံများနှင့်သာ နှစ်ပါးသွားနေကြရသည်။ ဇာတ်ကြီးများ မှေးမှိန်လာသည့်နည်းတူ ဇာတ်ကြီး တွေနှင့် တွဲဖက်ပါဝင်နေရသည့် ပြဇာတ်ကလည်း ခပ်မှိန်မှိန်သာ မကွယ်ပျောက် ရုံ ဖျဉ်းဖျဉ်းလေး ကျန်ခဲ့၏။

(၃)

အမျိုးသားစာပေဆုထဲတွင် ပြဇာတ်စာပေလည်း အကျုံးဝင်သည်။ 'ပြဇာတ်စာပေ' ရေးသူပင် အတော်ရှားလာသည်။ ပြဇာတ်ဆုမချီးမြှင့်နိုင်သည့် မှာ ဝမ်းနည်းစရာကောင်းသည်။ 'အဖတ်ပြဇာတ်' မထွန်းကားသကဲ့သို့ လူ ကိုယ်တိုင်ကပြရသော ဇာတ်တွေလည်း အသုံးတော်ခံစရာ နေရာက မရှိ တော့။

မြို့တော်သိန်းအောင်ဇာတ်မှ ပြဇာတ်တစ်ခေတ်ကို 'မြို့တော်ယဉ် အောင်' က တည်ထောင်ခဲ့သည်။

ပြဇာတ်အင်္ဂါရပ်များ ဖြစ်ကြသော ဇာတ်လမ်းဇာတ်ကွက်၊ ဇာတ် ကောင်စရိုက်၊ အတွေးဒဿန၊ စကားပြော၊ ပသာဒနှင့် သီချင်းတို့ကို ဘက် စုံမျှတကောင် ဖန်တီးနိုင်သည့် 'မြို့တော်မောင်ယဉ်အောင်' ၏ ပြဇာတ်ခွေ လူကြိုက်များရခြင်း ဖြစ်သည်။

ပြဇာတ်တစ်ခေတ် ပျောက်ချိန်တွင် 'မြို့တော်မောင်ယဉ်အောင်' က ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာလှိုင်း ဝင်လာ၏။ စင်တင်ပြဇာတ် ၃၀ ကျော် ရေးသားတင် ဆက်ခဲ့သည့် မောင်ယဉ်အောင် ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ လုပ်မည်ဟူသော သတင်း ကြားရသော ကာလတွင် ဝမ်းသာမိသလို၊ စိုးရိမ်စိတ်ကလည်း တွဲဖက်ပါဝင် လာ၏။ ဇာတ်က ဇာတ်စရိုက်၊ ရုပ်ရှင်က ရုပ်ရှင်စရိုက် ကွာခြားသည်မဟုတ် ပါလော။

ဇာတ်မင်းသား တော်တော်များများ ရုပ်ရှင်ရိုက်ကြ၏။ ဥပမာ- စိန်အောင်မင်းက 'ဝိဇယကုမ္ပ'၊ ရွှေမန်းတင်မောင်က 'ဝိမာန' စသဖြင့် ထိတ် ထိတ်ကြံ ဇာတ်မင်းသားကြီးများ ရုပ်ရှင်ရိုက်တော့ သူတို့အနုပညာပင်

ပျက်သလို ဖြစ်သွား၏။ ဇာတ်မှာက အဝေးကကြည့်နေသော ပရိသတ်ပါ မြင်ရအောင် ပိုပြီး ပြူးပြူးပြီပြီ လုပ်ကြရ၏။ အသံကလည်း လူတိုင်းကြား အောင် ခုနစ်သံချီ ဟစ်ရ၏။

ရုပ်ရှင်ကျတော့ ဒါမျိုးတွေ မလုပ်တော့။ ဇာတ်မှာက လိုတာထက်ပို ပြီး အိုက်တင်လုပ်ပြရမှ တော်ကာကျ၏။ ရုပ်ရှင်မှာကား မျက်ခုံးလေး တစ်ချက် ပင့်၊ မျက်လုံးလေးတစ်ခါတင်လောက်ဖြင့် ကင်မရာက အနီးကပ် ဆွဲပြလိုက်သည်နှင့် အသာလေး သရုပ်ဆောင်လို့ရ၏။ ထို့ကြောင့် ဇာတ် မင်းသားတွေ ရုပ်ရှင်ရိုက်လျှင် ဇာတ်ဟန်ပါနေတာ တစ်ခုတည်းနှင့် ပရိသတ် က လက်မခံတော့။ မြို့တော်ယဉ်အောင်ကဲ့သို့ ပြဇာတ်ဒါရိုက်တာ၊ ရုပ်ရှင် ဒါရိုက်တာလည်း ဤသို့ဖြစ်မှာ စိုးမည်မှာ မဆန်း။ ပြဇာတ်တွင် အလွန် နာမည်ကြီးခဲ့သော မောင်ယဉ်အောင်၏ ‘သဘင်သည်မဝင်ရ’ကို အခြား ဒါရိုက်တာ ရုပ်ရှင်ရိုက်တော့လည်း အောင်မြင်သင့်သလောက် မအောင်မြင်။ ထိုဇာတ်ကားကို ပထမ ကောလိပ်ဂျင်နေဝင်းနှင့် ရိုက်သည်။ ကားတစ်ဝက် တစ်ပျက်တွင် ကောလိပ်ဂျင်နေဝင်း ကွယ်လွန်ပြီး မင်းသားစိန်မြင့်နှင့် နောက်တစ်ပိုင်း ဆက်ရိုက်၏။ မင်းသားစိန်မြင့်လည်း ကားရိုက်အပြီးတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ပြန်၏။

သို့သော် ကျွန်တော်အတွက် မှားသွားသည်။ မောင်ယဉ်အောင်က သူ၏ ‘ကိုးဆယ်ဆသာလိမ့်မည်’ ပြဇာတ်ကို သူကိုယ်တိုင် ဒါရိုက်တာအဖြစ် ရိုက်ကူးသောအခါ တကယ့်ဒရာမာ ရုပ်ရှင်ကားကြီးအဖြစ် ပညာရှင်တွေ ကရော ပရိသတ်ကပါ ထောက်ခံအားပေးကြ၏။ ပြဇာတ်ဆရာ မောင်ယဉ် အောင် ပထမဆုံးရုပ်ရှင်ကားကြီးဖြင့်ပင် အကယ်ဒမီငါးဆူ ဒါရိုက်တာအကယ် ဒမီဆု၊ ဇာတ်ကားဆု၊ ဂီတဆု၊ မင်းသားဆု (ကျော်ရဲအောင်)၊ ဇာတ်ပို့ဆု သရုပ်ဆောင် မိုးဒီတို့ ရခဲ့၏။



အမျိုးသားစာပေဆု ငါးဆုရှင်နှင့် ကလေးလူငယ်စာပေ

ကျွန်တော်နေတာက မင်္ဂလာတောင်ညွန့်မြို့နယ် ၁၀၈ လမ်း၊ မီးရထားသံလမ်းကို ဖြတ်လိုက်တာနှင့် ရေကျော်ရောက်သည်။ ရွှေဘုန်းပွင့်စေတီကို ဝင်ဖူးပြီးတိုင်း ရေကျော်လမ်းမကြီးက 'မောင်အေး' လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ထိုင်သည်။ မောင်အေးဆိုင်မှာ ထိုင်တာက မည်မျှကြာခဲ့ပြီလဲဆိုတာ တွေးကြည့်တော့ အတော် တုန်လှုပ်သွားသည်။ နှစ် ၅၀ ပင် ကျော်ခဲ့ပြီပဲ။ တက္ကသိုလ်ကျော်ငေးသားဘဝထဲက ဤဆိုင်မှာ ညဘက်တိုင်းလိုလို လာထိုင်ခဲ့ဖူးသည်။ နေ့ထိုင်တာက အလုံမှာ။ ထိုအချိန်က မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ကို စတင်တည်ထောင်စဉ် ကာလမို့လို့ သီချင်းတောင်ရွေးနားထောင်ရသည့်ခေတ်။ 'ဟောဒီရှေ့က အလုပ်သမား၊ ချစ်စရာကြီးပါလားရှင့်။ ဟောဒီနားက လယ်သမား ချစ်စရာကြီးပါလားရှင့်'။ 'လုပ်အားလုပ်အားပြုဖို့ အချိန်တန်ပြီ' စသော ပေါ်လစီသီချင်းများသာ ရေဒီယိုကလာသည်။ စန္ဒရားချစ်ဆွေ၏ 'ချစ်သူဝေးဝေး မသွားပါနဲ့လား'၊ ကိုသန်းလှိုင်၏ 'တစ်ပါးသူသာ နမ်းပါစေ'၊ စန္ဒရားလှထွတ်၏ 'မုန်းရစ်လေဦး' စသော အချစ်ရင်ခုန်သံ သီချင်းတွေကို မြန်မာ့အသံတွင် လွှင့်ခွင့်မပြု။ အသည်းကွဲသီချင်း၊ အဆွေး သီချင်းတွေက စိတ်ဓာတ်ပျော့ညံ့ပြီး လုပ်အားစွမ်းပကားကို ကျစေသည်ဟု ထိုခေတ်က အုပ်ချုပ်သူ စစ်ဗိုလ်လူတန်းစားက သတ်မှတ်ခဲ့ကြသည်။ ထိုသီချင်းမျိုးကို ညဘက် ၉ နာရီကျော်လျှင် ရေကျော်မောင်အေးဆိုင်တွင် ဖွင့်၏။ 'အကိုင်းရိုကော်ဒါ' ခေါ် အသံသွင်းခွေ ဖွင့်စက်နှင့် ဆောင်းဘောက်အသံ ချဲ့စက်ကြီးနှင့် ဖွင့်တာကို ကျွန်တော်တို့ လူငယ်တွေက လက်ဖက်ရည်သောက်ရင်း အရသာခံကြ၏။ ၁၁ နာရီလောက်ကျတော့ စက်ပိတ်မှပြန်၏။ လက်ဖက်

ရည်သောက်၊ ဆေးလိပ်သောက်ဖြင့် ပိုက်ဆံက ကုန်ပြီ။ ထိုအခါ သူငယ်ချင်း တစ်စု ရေကျော်မှ အလုံသို့ လမ်းလျှောက်ပြန်၏။ တစ်ယောက်တစ်လှည့် သီချင်းတကြော်ကြော်ဆိုရင်း၊ နောက်ရင်း၊ ပြောင်ရင်း၊ အချင်းချင်း တိုးကြ တွန်းကြရင်း တစ်မှာရီလောက်ကြာမှ အိမ်ပြန်ရောက်၏။ ဒါမျိုးက တစ်ပတ်ကို သုံးရက်၊ လေးရက် လုပ်၏။ တက္ကသိုလ်တက်စတွင် ကျွန်တော်က စာတို၊ ပေစတွေ စရေးနေပြီဖြစ်ရာ ရေကျော်ဆိုင်တွင် ညတိုင်း လာထိုင်သော ကျွန်တော်အစ်ကိုအရွယ် 'ကိုအောင်ဆွေ' ဆိုသူနှင့် ခင်မင်သွားသည်။ အထူး သဖြင့် သူက ကျွန်တော်ဖတ်ဖူးသော လူငယ်ဝတ္ထုတိုတွေ ရေးနေသည့် တက္ကသိုလ်မောင်အောင်ဆွေဆိုတာ သိရလို့ ကိုယ်တိုင် သွားမိတ်ဆက်ရင်း ခင်မင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်၏။ သူ့ဖခင်ကလည်း ကျွန်တော်တို့ အလွန်လေးစားသော စာရေးဆရာကြီး 'ဒဂုန်ဦးလှဘေ' ဆိုတာ သိရသဖြင့် ဆရာကြီးအိမ် သွားကန် တော့ရင်း ကိုအောင်ဆွေနှင့် ပိုရင်းနှီးလာ၏။ သူတို့အိမ်က ရေကျော်၊ နှင်း ပန်းလမ်းမှာဆိုတော့ မောင်အေးလက်ဖက်ရည်ဆိုင်နှင့် အလွန်နီးသည်။

ကိုအောင်ဆွေ စာရေးတုန်းက ကျွန်တော် ၁၀ နှစ်သားလောက်ပဲ ရှိဦးမည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်က ငွေတာရီ မဂ္ဂဇင်းတွင် သူက ကဗျာစရေး၏။ 'ရေကျော်မောင်အောင်ဆွေ' ကလောင်အမည်ဖြင့် ရေးသော 'မနက်ဖြန်' ဆို သော ကဗျာ။ ထို့နောက် ထွန်းနေ့စဉ်သတင်းစာတွင် ဆောင်းပါးတွေရေးသည်။ ပြီးတော့ ဝတ္ထုလှိုင်းစကိုင်၏။ ထူးခြားသည်က သူ၏ ပထမဆုံးဝတ္ထုကို ဘယ်မဂ္ဂဇင်းမှမပို့ဘဲ လုံးချင်းစာအုပ် စထုတ်ခြင်းဖြစ်၏။ ၁၉၆၁ ခုနှစ် ကလောင်အမည် 'အောင်ဆွေတင့်' ။ 'ပွင့်သောပန်းမနွမ်းစေချင်' ဝတ္ထု။ ပန်းချီဦးစန်းလွင်၏ မျက်နှာလုံးနှင့် ထိုအချိန်က မြန်မာစာပေလောကတွင် ပြား ၆၀ တန်ဝတ္ထုတစ်ခေတ် ပေါ်ထွန်းခဲ့ရာ ကိုအောင်ဆွေ၏ ဝတ္ထုမှာလည်း ပြားခြောက်ဆယ်တန် ဝတ္ထုစာအုပ်။ ဒီလောက်ဖြင့် အားမရသေး။ စာရေး ဆရာ တစ်ဦးအမည်ဖြင့် 'အဖော်' ဆိုသော လုံးချင်းဝတ္ထုထုတ်ပြန်၏။ ဤ စာအုပ်က ၃၅ ပြားတန်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော်က တစ်နေ့မုန့်ဖိုး ၂၅ ပြား (တစ်မတ်)ရ၏။ နှစ်ရက်မုန့်အငတ်ခံပြီး 'အဖော်' စာအုပ်ကို ဝယ်ဖတ်။ သိပ်ကြိုက်။ နောင်မှ ထိုစာအုပ်ကို ကိုအောင်ဆွေရေးတာ သိရ၍ သူ့ဆီ ထိုစာအုပ်ယူသွားကာ အမှတ်တရ လက်မှတ်ရေးထိုး ခိုင်းခဲ့၏။ မှတ်မှတ်ရရ

ပြောရလျှင် 'အဖော်' စာအုပ် ဖတ်စဉ်က ကျွန်တော်က လုံချည်ပင်မဝတ်တတ်
သေး။ ဘောင်းဘီတိုလေးနှင့် ပဉ္စမတန်းကျောင်းသား။

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင် ကိုအောင်ဆွေ တက္ကသိုလ်ရောက်၏။ ထိုအခါမှစပြီး
'တက္ကသိုလ်မောင်အောင်ဆွေ' ကလောင်အမည်ကို စယူခဲ့သည်။ ကိုအောင်
ဆွေက အသားဖြူဖြူ၊ ပိန်ပိန်သွယ်သွယ်၊ နှာတံပေါ်ပေါ်၊ မျက်လုံးက တော်
တော်လှပြီး တောက်ပဝင်းလက်သည်။ မြဲ၍ပြောရလျှင် လူချောတစ်ယောက်။
ကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာပုံပေါက်သောသူ၊ ကျွန်တော်တို့ လူပျိုပေါက်အရွယ်က
သူက သုံးဆယ်လောက်နီးပါးရှိပြီး အတတ်မျိုးစုံလင်နေသူဟု ဆိုရမည်။
ဆေးလိပ်သောက်တာ သူသင်ပေးသည်။ ရေကျော်ဈေးရှေ့ ဝင်းကြီးထဲမှ
အရက်ဖြူဆိုင် သူခေါ်သွားသည်။ ကျောင်းပြေးနည်း သူထံမှရ၏။ စာရေး
ဆရာလုပ်မယ့်သူက ကိုယ့်စိတ်ကိုလွှတ်ထားပြီး ပေပေတေတေ ပျော်သလို
နေရမယ်ဆိုတာကလည်း သူသင်ပေးသော်လည်း သူ့ကိုစံပြုကာ ကျွန်တော်
တို့က လိုက်အတုယူခဲ့တာတွေပင် ဖြစ်၏။ အနုပညာတော့ ထူးချွန် မထူးချွန်
မပြောနိုင်။ ကိုအောင်ဆွေဆီမှ လူငယ်တို့တတ်အပ်သော အဋ္ဌာရဿအားလုံးကို
ရခဲ့သည်တော့ သေချာ၏။ ထိုပညာတွေအတွက်လည်း ယခုထိ ကျွန်တော်
သူ့ကို ကျေးဇူးတင်နေမိတာ အခါခါ။ လူငယ်ဘဝ အလွတ်လပ်ဆုံးအချိန်တွင်
သူ့ကြောင့် အပျော်ပါးဆုံး ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည်။

တက္ကသိုလ်မောင်အောင်ဆွေ၏ ဝတ္ထုတွေဆက်တိုက် ထွက်ပါသည်။
ခရစ်နှစ် ၂၀၀၀ ပြည့်လောက်မှာပင် သူ၏ လုံးချင်းဝတ္ထုက ၇၀ ကျော်ခဲ့ပြီ။

'ကျွန်တော်စာရေးဖြစ်လာတာ ရေခဲမြေခဲကောင်းလို့ဗျ။ ကျွန်တော့်
မိဘတွေက စာပုံနှိပ်တိုက်လုပ်တယ်။ ထုတ်ဝေရေးလုပ်တယ်။ အိမ်ကို
စာရေးဆရာကြီးတွေ အဝင်အထွက် များတယ်။ ဒါကြောင့် ကျွန်တော်က
ခြောက်တန်းလောက်ကစပြီး စာကြီးပေးပြီး၊ စာမျိုးစုံဖတ်ခွင့်ရခဲ့သည်။ ပုံနှိပ်
တိုက်မှာ စာပြင်တဲ့အခါ စာမူတွေကို ကူပြီးဖတ်ပေးတယ်။ ဆရာသိန်းဖေ
မြင့်ရဲ့ နိုင်ငံရေးအတွေ့အကြုံများ စာအုပ်၊ 'ကျော်ငြိမ်း' စာအုပ်၊ ဆရာပါရဂူ
ရဲ့ 'သီဟသေနာပတိ' စာအုပ်၊ လယ်တီပဏ္ဍိတဦးမောင်ကြီးရဲ့ 'တပင်ရွှေ
ထီး'၊ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌရဲ့ ဘာသာရေးကျမ်းတွေ။ ဒါတွေကို ကျွန်တော် ဖတ်ရင်း
ကြီးပြင်းလာတာပါပဲ'

ဆေးလိပ်နှင့်ပါးစပ် မပြတ်သော ကိုအောင်ဆွေက ဆေးလိပ်တစ်ခါ ဖွာလိုက်၊ နှာခေါင်းမှ ရှူထုတ်လိုက်၊ ကျွန်တော့်ကို ပြောလိုက်နှင့်။ တက္ကသိုလ် မောင်အောင်ဆွေ၏ ဝတ္ထုတွေကို လူငယ်ပရိသတ် အဖတ်များ၏။ သူ့စာအုပ် တိုင်းလိုလို ထွက်တာနှင့်ပြိုင်နက်ကုန်၏။ စာရေးအဖွဲ့ကောင်း၊ ရည်ရွယ်ချက် ကောင်းသဖြင့် နိုင်ငံတော်၏ အမြင့်ဆုံးစာပေဆုကြီးဖြစ်သော အမျိုးသား စာပေဆုကို ငါးကြိမ်၊ စာပေဗိမာန်ဆု နှစ်ကြိမ်ရခဲ့၏။

အမျိုးသားစာပေဆုရ စာအုပ်များမှာ (၁) 'တက်နေခြည်ဝန်းတမျှ' (၁၉၆၅-ကလေးစာပေဆု)၊ (၂) ပေတိုး(၁၉၆၇-ကလေးစာပေဆု)၊ (၃) နေမင်းနီနီ(ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ်ဆု-၁၉၆၇)၊ (၄) 'စုစုလှိုင်-၁၆ နှစ်' (လူငယ် စာပေဆု-၁၉၇၀)၊ (၅) 'မြန်မာကလေးသိပ္ပံဝတ္ထု' ၁၉၉၅ တို့ဖြစ်ပြီး ၁၉၈၇ ခုနှစ်တွင် 'မြန်မာကလေးပုံဝတ္ထု' ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ၁၉၉၄ တွင် 'မြန်မာ ကလေးသိပ္ပံဝတ္ထု' ဖြင့်လည်းကောင်း စာပေဗိမာန်ဆုများ ရရှိခဲ့သည်။ 'ကလေးစာပေ' ကို တစ်စိုက်မတ်မတ် ရေးခဲ့တာက ချီးကျူးစရာ ဖြစ်၏။

'သရုပ်မှန် ကလေးစာပေ၊ လူငယ်စာပေက မြန်မာပြည်မှာ အားနည်း တယ်။ ကျွန်တော်နဲ့ စာရေးဆရာ ဂယက်နီတို့က ဒီကွက်လပ်ကို ဖြည့်ဖို့ကြိုး စားကြတယ်။ ဒါနဲ့ ၁၉၇၀ လောက်မှာ ကလေးလူငယ်စာပေရေးနေကြတဲ့ လူငယ်စာရေးဆရာတွေ စုစည်းပြီး ကန်တော်ကြီးစောင်း မြက်ခင်းပြင်မှာ မိတ်ဆုံစကားဝိုင်း လုပ်တယ်။ စာပေဗိမာန်က ကျင်းပတဲ့ 'ကလေးစာပေ စာတမ်းဖတ်ပွဲမှာ ကျွန်တော် စာတမ်းဖတ်တယ်။ ဝတ္ထုစာတမ်းဖတ်ပွဲမှာလည်း ကျွန်တော်က 'လူငယ်ဝတ္ထုတိုစာတမ်း' ကို တင်သွင်းခဲ့တယ်။ ဒီလိုနဲ့ ကလေး တွေနဲ့ လူငယ်တွေအတွက် စာပေတွေရှင်သန် ပေါ်ထွန်းရေးကို ကျွန်တော်တို့ ကြိုးစားခဲ့ကြတယ်။ သို့သော် နောက်ပိုင်းတွင် ကလေးစာပေ၊ လူငယ်စာပေကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ထုတ်ဝေသူက ရှားလာ၏။ ကလေးစာပေ၊ လူငယ်စာပေ သီးသန့်ထုတ်ဝေသည့် တိုက်ကမရှိ။ မဂ္ဂဇင်းတွေမှာလည်း လူငယ်ဝတ္ထုတို ထည့်ပေးသော သီးသန့်ကဏ္ဍလည်းမရှိ။ စာပေဗိမာန်ကလည်း ယခင်ကဲ့သို့ 'ကလေးစာပေ'၊ 'လူငယ်စာပေ' ကို သီးသန့်ထုတ်ပေးတာမျိုး၊ စာတမ်းဖတ် ပွဲမျိုးတွေ မလုပ်တော့။

ပုဂ္ဂလိကစာပေတိုက်တွေမှာက စီးပွားရေးတွက်ကိန်းနဲ့ ဒီလိုကလေး
 စာပေ၊ လူငယ်စာပေတွေ မထုတ်ရဲကြတာက ထားတော့။ အစိုးရပိုင်းကပါ
 ဒါမျိုး အားမပေးကြတာတော့ ဆိုးတယ်ဗျာ။ ကလေးစာပေမရှိတော့ ကလေး
 တွေလည်း ဖတ်စရာမရှိတော့။ လူကြီးစာအုပ်တွေပဲ လိုက်ဖတ်နေကြရတော့
 ကလေးစိတ်နဲ့ လူကြီးရုပ်လို ရှင်သန်နေကြတော့ မှတ်ပြီပေါ့ဗျာ။

ကိုအောင်ဆွေ၏ မျက်လုံးများ အဝေးသို့ ငေးရီဆွေးမြေ့နေ၏။ ယခု
 ကိုအောင်ဆွေ ကွယ်လွန်ခဲ့တာ ခုနစ်နှစ်လောက်ရှိပြီ။ ကလေးတွေ ဖတ်စရာ
 မရှိဘဲ ဖုန်းတွေပတ်ကာ လူကြီးဇာတ်လမ်းတွေ ကြည့်နေကြတာ ဖုန်းထဲမှ
 အညှီအဟောက်တွေကို ကောင်လေး၊ ကောင်မလေးတွေ လွတ်လွတ်လပ်လပ်
 ဖတ်နေကြတာကိုသာ တွေ့ရလျှင် ရင်ကျိုးမှာသေချာ၏။ တက္ကသိုလ်မောင်
 အောင်ဆွေ၏ ဝတ္ထုတော်တော်များများ ရုပ်ရှင်ရိုက်ရသည်။ ဒေါက်တာ
 မောင်ဝတ္ထု၏ ‘ပန်းနုရောင်မရင့်တရင့်’၊ ဒါရိုက်တာ မောင်တင်ဦး၏ ‘တစ်
 ခါက တစ်ဘဝ’၊ ‘သူရဲကောင်းလေးများ’၊ ဒါရိုက်တာ မောင်နန္ဒ၏ ‘ချစ်
 ပန်းနေကြာ’၊ ဒါရိုက်တာ ညွန့်မောင်၏ ‘ငယ်နာမည်အညို’၊ ဒါရိုက်တာ
 မင်းမာဃ၏ ‘နှလုံးသားမျက်နှာ’ စသည့် ဇာတ်ကားများ ရုပ်ရှင်ဇာတ်ကား
 ကြီးများအပြင် ဗီဒီယိုခွေကတော့ အများကြီး။

ရုပ်ပြဇာတ်လမ်း တစ်ခေတ်တွင် တက္ကသိုလ် မောင်အောင်ဆွေ၏
 ဝတ္ထု၊ ပန်းချီ၊ ပန်းချီကျော်မြင့် ရေးဆွဲခဲ့သော ‘မဟာ’က ထင်ရှား၏။
 ‘မုဆိုးခြေထောက် ဆူးကြောက်သလားဟေ့’၊ ‘စမ်းကြည့်စမ်းဟေ့၊ ရင်ဖွင့်
 ထားတယ်’၊ ‘သေနတ်ပေါ် မျက်ရည်တွေနှင့်’ ဇာတ်လမ်းများက နာမည်ပေး
 ဆန်းသကဲ့သို့ ဇာတ်ကွက်ကလေးနက်ပြီး သရုပ်ဖော်ရေးဆွဲသူတွေက ထူးချွန်
 သဖြင့် ရုပ်ပြပိုင်းတွင်လည်း တက္ကသိုလ်မောင်အောင်ဆွေက တစ်ခေတ်ဖြစ်
 ခဲ့၏။

မောင်အောင်ဆွေက ရုပ်အင်္ကျီလက်ရှည်အဖြူကိုပဲ အမြဲစွဲစွဲလမ်းလမ်း
 ဝတ်တတ်သည်။ လက်ရှည်ကို သပ်သပ်ရပ်ရပ်မခေါက်ဘဲ အမြဲပင် ဖြစ်က
 တတ်ဆန်း လိပ်တင်ထားတတ်သည်။ ပြီးတော့ အင်္ကျီကို လုံချည်အပြင်မှာ
 အမြဲထုတ်ထားတာက ကိုအောင်ဆွေစတိုင်။ စကားပြောလျှင် ဖြည်းဖြည်း
 ညင်သာ အသံခပ်အုပ်အုပ်ဖြင့် ပြောတတ်သည်။ သို့သော် ကလေးစာပေ

အကြောင်း၊ လူငယ်စာပေအကြောင်းဘက် ရောက်သွားလျှင်ကား သူ့မျက်
 လုံးက ပြူးကျယ်လာ၏။ အသံက ကျယ်လာသည်။ အားရပါးရ ပြောပြီးလျှင်
 ပြန်ငြိမ်ကျသွား၏။ ထိုနောက် ဆေးပေါ့လိပ်ကို အားရပါးရ ဖွာရင်း စကား
 ဝိုင်းအပြင်ဘက်ကို ပြန်ငေးနေမိပြန်သည်။ ထိုအခါ နဂိုမူလပထမတက္ကသိုလ်
 မောင်အောင်ဆွေ ပြန်ဖြစ်သွားသည်။ နောက်ဝိုင်း သူ ရေကျော်မှ ပြောင်းသွား
 သည်။ သူ ကျောက်မြောင်းဘက်ရောက်တော့ အတွေ့ရကျဲသွားသည်။
 ကျွန်တော် ပေါ်ပြူလာရာနယ်ကိုင်တော့ မကြာမကြာ သူရောက်လာသည်။
 သူ့ကိုကြည့်ရတာ ကျန်းမာရေးမကောင်းပုံ ပေါ်လာ၏။ နဂိုပိန်က ယခု ပို၍
 ချုံးကျဲသွားသည်။ သူ စာရေးကျဲသွားသည်။

‘ကျွန်တော့်တို့ လူငယ်စာပေ၊ ကလေးစာပေတွေကို ထုတ်ဝေတဲ့သူ
 မရှိသလောက်ဖြစ်လာပြီဗျ။ ကြာလေပိုဆိုးလေပဲ။ ဖတ်တဲ့သူနည်းလာတော့
 ရေးတဲ့သူလည်း နည်းလာပြီလေ’

ပါးလှုပ်လှုပ်ခန္ဓာကိုယ်နဲ့ မလိုက်အောင် သူ့အသံက မာန်ပါနေဆဲ။
 သို့သော် ထိုမာန်ထဲတွင် ဆွေးရိပ်က စွက်နေသည်။ သူ့အတွက် မဟုတ်။
 အနာဂတ်ကြယ်ပွင့်တွေအတွက် ဖြစ်တာ ကျွန်တော် ကောင်းကောင်းသိသည်။

နိုင်ငံတကာမှ ကလေးသူငယ်စာပေများကို လေ့လာကြည့်လျှင် နိုင်ငံ
 ရေး အယူဝါဒ မည်မျှပင်ကွဲစေကာမူ ကလေးသူငယ်စရိုက်လက္ခဏာ ရေးဖွဲ့
 ကြသည်က အတူတူပင်။ ရုရှားမှ ‘မက္ကဇင်ဂေါ်ကီ’ ၏ အရွယ်မတိုင်မီ ဝတ္ထု
 ထဲမှ ကလေးစရိုက်နှင့် တရုတ်စာရေးဆရာ ‘ကိုယိုပို’ ၏ အရွယ်မတိုင်မီ
 စာအုပ်မှ ကလေးစရိုက်က အတူတူပင်။ ထို့ပြင် အမေရိကန်စာရေးဆရာ
 ကြီး ‘မတ်တိုနီး’ ၏ ‘တွမ်ဆောယား’ တို့၊ ‘ဟပ်ကယ်ဘယ်ရီဖင်း’ တို့လို
 ဝတ္ထုမှ ကလေးစရိုက် လက္ခဏာတွေ၊ ချောင်းလံဒစ်ကင်း၏ ‘အိုလီဗာတွစ်’
 ဝတ္ထုမှ စရိုက်တွေအားလုံး အတူတူပင်။ ကလေးသူငယ်များ အားလုံး၏
 တွေ့ကြုံခံစား ဖြတ်သန်းမှုများက အတူတူပင်။ မြန်မာစာပေသမိုင်းကိုကြည့်
 လျှင် ကလေးစာပေ၊ လူငယ်စာပေသည် ၁၉၆၀ မှ ၁၉၈၀ ခန့်အထိ တစ်ရိပ်
 ရိပ် ထိုးတက်လာခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထုတ်ဝေသမျှက စာပေအပေါ်
 စေတနာထားပြီး ထုတ်ဝေခဲ့ကြသည်။ ရေးသူတွေကလည်း ရေးသင့်သည့်
 စာ ရေး၏။ ဖတ်သူကလည်း ဖတ်သင့်သည်စာကို အားပေးဖတ်ရှု၏။ နိုင်ငံ

တစ်ခုအတွက် မရှိမဖြစ်သည့် စာပေအမျိုးအစားများနှင့် တူညီသောခံစားချက်များနှင့် ဘက်ပေါင်းစုံ အတွေးတွေ မြင့်မားခဲ့ကြ၏။

ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း မောင်ခေတ်ထွန်းက ရတနာပန်းခင်းဆိုသော ကလေးမဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ခဲ့၏။ ထိုမဂ္ဂဇင်းတွင် တက္ကသိုလ်အောင်ဆွေ၏ ကလေးဝတ္ထုရှည်တွေ ဖတ်ရ၏။ ‘သေနတ်တစ်လက်’၊ ‘အသေခံ’၊ ‘သည်းထိတ်ရင်ဖို’၊ ‘ကာလုကိုခေါ်ခိုင်းပါ’၊ ‘ရှင်လောင်းကလေး’၊ ‘သူငယ်ချင်းထဲက သူငယ်ချင်း’၊ ‘လင်းယုန်ငှက်တို့ ပျော်စံရာ’၊ ‘သူခိုးကြီး’စသည်တို့မှာ မြန်မာစာပေလောက၏ အလွန်ရှားပါးသော ‘မဂ္ဂဇင်းကလေးဝတ္ထုရှည်’များဖြစ်ကြသည်။

‘ကလေးဝတ္ထုတိုဆိုတာရှိရင် မဂ္ဂဇင်းကလေးဝတ္ထုရှည် ဆိုတာ ရှိရမယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ကျွန်တော်ရေးခဲ့တာပဲ’

ကိုအောင်ဆွေ မကွယ်လွန်မီက ကျွန်တော့်ကို ပြောခဲ့၏။ ယခု တက္ကသိုလ်အောင်ဆွေလည်း မရှိတော့။ သူ ကနဦး ပျိုးထောင်စိုက်ပျိုးခဲ့သော ကလေးစာပေ၊ လူငယ်စာပေ ကွင်းပြင်ကြီးကလည်း ပပ်ကြားအပ်လျက် ခယောင်းတောကြီး ဖြစ်လုနီး။



အမျိုးသားစာပေဆု သုံးကြိမ်၊ စာဖတ်သူများပေးသောဆု အကြိမ်ကြိမ်

မည်သည့်အခါကြည့်ကြည့် သူ့ကိုပြုံးနေတာပဲ တွေ့ရမည်။ သူ့အနားရောက်သွားလျှင် အနားရောက်လာသူကို သူက ဟာသတစ်ခုခု ပြောမည်။ သူ့ဘာသာသူ ပြောပြီးတာနှင့် သူကပဲ စပြီး တခစ်ခစ်နှင့် ရယ်နေတတ်၏။ လွန်ခဲ့သော နှစ် ၅၀ လောက်က သူ့ကိုမြင်ရသည့် ဟန်ပန်။ သူပုံစံက ယခုထက်တိုင် မပြောင်းလဲသေး။ ရုပ်ရည်ကလည်း အသက်အမှန် ခန့်မှန်း၍မရအောင်နုပျို၊ ခန္ဓာကိုယ် အချိုးအဆစ်ကလည်း တစ်သမတ်တည်း ပိန်ပိန်ပါးပါး ရှိစမြဲ။ ယမကာလေး နည်းနည်းဝင်သွားတာနှင့် သီချင်းထဆိုတတ်သည်။ အများအားဖြင့်တော့ ရုပ်ရှင်မင်းသားကြီး ဦးဝင်းဦးသီချင်းတွေကို ဦးဝင်းဦးအသံမျိုးနှင့် တစ်ပုဒ်ပြီးတစ်ပုဒ် ဆို။ သူပါလျှင် ဝိုင်းကစည်၏။ ပျော်စရာကောင်း၏။ သူက မည်သူနှင့်မျှ ကန့်လန့်တိုက် အငြင်းမပွားတတ်။ သူ့မှာ ရန်သူဟူ၍ ရှိမည်မထင်။ ဝတ္ထုတွေ၊ ဆောင်းပါးတွေကို စက်ဖြင့်လှည့်ထုတ်သလို ဆက်တိုက်ရေး၏။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်ရင်းလည်း ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ပြီးသွားတတ်သည်။ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက် ခေတ္တစောင့်ရင်းလည်း ဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်က တစ်ခါတည်းထွက်လာ။ နေရာမရွေး၊ အချိန်မရွေး ဦးနှောက်နှင့်၊ နှလုံးသားနှင့်၊ လက်နှင့် ဆက်ထားသည့်အလား စာပေလက်ရာတွေ ဟောတစ်ပုဒ်၊ ဟောတစ်ပုဒ် ထွက်လာတတ်သည်။ ‘မိုင်ဒတ်ခ်’ ဘုရင်ကိုင်သမျှရွှေဖြစ်သည်ဆိုသကဲ့သို့ သူ့လက်ရာတိုင်းက ဦးတည်ချက်ရော အနုပညာပါ ပြောင်မြောက်နေသည်။ သူကား စာဖတ်ပရိသတ်နှင့် အထူးမိတ်ဆက်ပေးစရာမလိုသောသူ။ စာရေးဆရာ ဆောင်းဝင်းလတ်။

၁၉၈၆ခုနှစ်လောက်က ကျွန်တော် ဆရာဆောင်းဝင်းလတ်၏ 'လှေကလေး'ဆိုသော မဂ္ဂဇင်းဝတ္ထုရှည်နှင့်ပတ်သက်ပြီး ခံစားမိသမျှကို 'စံပယ်ဖြူမဂ္ဂဇင်း'တွင် ဆောင်းပါးရေးဖူးသည်။ ၁၉၈၅ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလထုတ် 'ရွှေမဝမဂ္ဂဇင်း'မှာ ဖော်ပြခဲ့သော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ လှေတစ်စင်း၊ ခွေးတစ်ကောင်နှင့် လှေပိုင်ရှင် ဆလုံတိုင်းရင်းသားတစ်ယောက်။ ဒီဝတ္ထုမှာ စကားပြောခန်းက နည်းသည်။ ဆလုံလူငယ်လေး၏ ရင်ထဲမှ ခံစားဖြစ်ပေါ်နေသည်များကို ရင်ထဲမှပဲ့တင်သံနှင့်သာ ရေးဖွဲ့ထားသည်။ စာရေးသူအနေနှင့် သူအနီးစပ်ဆုံး ထိတွေ့နေထိုင်ခဲ့ဖူးသော ရေ၊ မြေ၊ တော၊ တောင်နှင့် သူစာနာ၊ ချစ်ခင်၊ ညှာတာ၊ သနား၊ ကရုဏာပွားခဲ့ရသော တိုင်းရင်းသားများ၏ ခံစားမှုကိုသာ အခြေခံရေးဖွဲ့ထား၏။ အကြောင်းအရာနှင့် ဇာတ်လမ်းဆိုသည်မှာ ခံစားမှု၏ နောက်လိုက် ဩဇာခံသက်သက်ဆိုသည့် သဘောအတိုင်း စာရေးသူက ရေးဖွဲ့ထား၏။ ဝါကျတည်ဆောက်ပုံက ရိုးလွန်း၊ ရှင်းလွန်း၊ ညင်သာလွန်းသည်။ စာရေးသူတစ်ဦးအနေဖြင့် အနုပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ပုဂ္ဂလိကလွတ်လပ်မှုရှိနိုင်အောင် စာရေးသူကိုယ်တိုင် နှလုံးသွင်းခံစား ရေးဖွဲ့ထားသဖြင့် မြန်မာဝတ္ထုများတွင် သမားရိုးကျပုံစံမှ လမ်းခွဲထွက်လာသော လက်ရာဖြစ်၏။

အချစ်ဝတ္ထုသန်သူက အချစ်ဝတ္ထု၊ ဟာသသန်သူက ဟာသ၊ စုံထောက်လျှို့ဝှက်သည်းဖို ရေးသူက ရေး၊ ဂမ္ဘီရပုံစံဖန်တီးသူက ဖန်တီး၊ ဘဝသရုပ်ဖော်ဘက်ကို အရေးပေးသူလည်းရှိ၊ အလွမ်းတွေ စာစီကုံးသူက ကုံး၊ အချို့ကလည်း တောပစ်မှဆိုး ဇာတ်လမ်းတွေ။ ကိုဆောင်းဝင်းလတ်ကတော့ ရသစုံရေးတတ်သူဟု ဆိုရမည်။ မြို့ပြဝတ္ထု၊ ကျေးလက်တောရွာ ဝတ္ထု၊ ပင်လယ်မြစ်ချောင်း အင်းအိုင်နှင့်ဆိုင်သော ဝတ္ထုမျိုးစုံ သူရေးသည်။ လူတွေကြားမှ အနေအထား၊ ဓလေ့စရိုက် မတူခြားနားသူ၊ ပတ်ဝန်းကျင်နောက်ခံကွဲပြားပုံတို့ပေါ် မူတည်ပြီး သူ့ဝတ္ထုက အသံ(Tone)တွေ၊ စကားလုံးရွေးချယ်မှု (Choice of Words) တွေကို သဘာဝကျကျ၊ အရောင်အသွေးစုံစုံ ရေးဖွဲ့တတ်သည်။

ကျွန်တော် ဆရာဆောင်းဝင်းလတ်၏ လက်ရာမှန်သမျှ တစ်ပုဒ်မကျန်ဖတ်ဖူးသည်။ အားလုံးနီးပါးကို ခံစားနိုင်၊ ကြိုက်မိသည်ဆိုရမည်။ သို့သော် ကျွန်တော်မေ့နေပြီထင်သော မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်မှ သူ့ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကိုကား

ထင်းထင်းပြက်ပြက် မှတ်မိနေဆဲ။ ဝတ္ထုအမည်က 'အခန်း'။ ကျွန်တော်က စာပေဖန်တီးသူမဟုတ်၊ သုတေသီသာဖြစ်၍ သူ့ဝတ္ထုဖတ်ပြီး ဒါက (Impulsive Writing) ပုံစံနှင့် ရေးတာပဲဟု သိတ်မှတ်လိုက်သည်။ စိတ်ခံစားမှုပြင်းအား ရှိရှိ သုံးပြီး ရေးထားတဲ့ပုံမျိုး ဖြစ်၏။ စကားပြေနှင့် ကဗျာ ပုံစံရောရေးသော Rhythmic Prose ခေါ် 'အသံညီစကားပြေ' မျိုးတွေကို မြန်မာစာရေးဆရာတွေ စမ်းသပ်ရေးလာကြသည်။ Stream of Consciousness (SOC) ခေါ် အသိစိတ်အလျဉ်း ရေးနည်းပုံစံတွေ ဖတ်လာရ၏။ Interior Monologue ဟု ပြောကြသည်။ 'အဇ္ဈတ္တတစ်ကိုယ်တည်း စကားပြေ' ပုံစံတွေကိုလည်း မြန်မာစာပေလောကတွင် စမ်းသပ်တီထွင် ရေးလာကြသည်။ (ဒါတောင် ထိုအချိန်က 'ပိုင်မော်ဒန်' ပုံစံတွေ ခေတ်မစားသေး)။

ဆရာဆောင်းဝင်းလတ်၏ 'အခန်း' ဝတ္ထုတွင် ဇာတ်အိမ်၊ ဇာတ်ကွက်၊ ဇာတ်လမ်း ပြောစရာမရှိ၊ စာရေးသူ၏ စိတ်ထဲဖြစ်လာသမျှကို လက်ကချ ရေးတာမျိုး။ 'စိတ်စေရာ လက်ကပါလို့' ဟု ဆောင်းဝင်းလတ်က ရှင်းပြဖူး သည်။ ဝတ္ထုထဲတွင် လူတစ်စုသည် အအေးစနစ်ကြီးတစ်ခု (refrigeration System) ကို စက်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ဓာတ်ငွေ့ပိုင်းဆိုင်ရာတွေ တည်ဆောက် နေကြသည်။ စာရေးသူက ဇာတ်ဆောင်များ၏ လှုပ်ရှားမှုတွေ၊ (စိတ်ရော ကိုယ်ပါ) ဆက်တိုက် စဉ်ဆက်မပြတ် ပရိသတ်ထံ ရေးဖွဲ့ပြ၏။ ဇာတ်ဆောင် များကိုယ်တိုင်ကလည်း ဤအအေးခန်းပြီးရင် တချို့သားငါးတွေထားမယ်၊ တချို့ကလည်း အသီးအနှံတွေထားမယ် ဘာညာ။

တစ်ယောက်ချင်း သူ့အတွေး၊ သူ့ခံစားမှုနဲ့သူ ပြောနေကြ။ သို့သော် တကယ်တမ်းတွင် သူတို့အားလုံး၏ အတွေးနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်တစ်ယောက်က ဝတ္ထုအဆုံးသတ်တွင် ပေါ်လာသည်။ ထိုတစ်ယောက်၏ အသံနှင့် ဤဝတ္ထုကို စာရေးသူက တုံ့ခနဲရပ်ပစ်လိုက်သည်။

'ဒီလိုရပ်ပစ်လိုက်တဲ့အချိန်ဟာ ကျွန်တော် အမောပြေသွားတဲ့အချိန်ပဲ' ဟု ဆရာဆောင်းဝင်းလတ်က ပြောဖူးသည်။



တစ်နေ့က ဆရာဆောင်းဝင်းလတ်နှင့် တွေ့တော့ စာအုပ်တစ်အုပ် လက်ဆောင်ပေးသည်။ 'ဆွတ်ပျံ့ဖွယ်ရာ စာပေအနုပညာနယ်မှာ' ဆိုသော

စာအုပ်။ ဆရာဆောင်းဝင်းလတ်က ဝတ္ထုတိုရာ လုံးချင်းဝတ္ထုပါ အနုပညာလည်းမြောက်၊ ဦးတည်ချက်လည်းမြင့်မားသည့် လက်ရာများ ဖန်တီးရှင်ဖြစ်သည်သာမက သူ ဆောင်းပါးရေးတော့လည်း အတွေးနက်၊ အရေးသွက်သဖြင့် စာစောင်တိုင်းတွင် ဦးစသားပေးဖတ်ရသည့် စာရေးဆရာစာရင်းဝင်ဖြစ်သည်။ ယခု ကျွန်တော့်ကိုပေးသော စာအုပ်တွင် ဆောင်းပါးပေါင်း ၉၀ ပါ၏။ 'စာပေနယ်တွင် ဆယ်စုနှစ်များစွာ ကျင်လည်ခဲ့သူတစ်ဦး၏ ဆွတ်ပျံ့လွမ်းဆွတ် အမှတ်ရဖွယ် အရေးအဖွဲ့များ' ဟုဆိုသော စာအုပ်။ စာပေ၊ ဂီတ၊ ပန်းချီ၊ သဘင်၊ ရုပ်ရှင်နယ်ပယ်အသီးသီးမှ အထင်ကရ ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ကိုဆောင်းဝင်းလတ် ထိတွေ့ပေါင်းဖက်ဆွတ်ပျံ့လွမ်းဆွတ် ဖွယ်ရာတွေ။ ဇာတ်သဘင်နယ်ပယ်မှ မင်္ဂလာအောင်မောင်း၊ ဇာတ်မင်းသားကြီး အောင်ငြိမ်း၊ ယုဝတီခင်ညွန့်၊ ရုပ်ရှင်အသိုင်းအဝိုင်းမှာဆိုလျှင် မြဂနိုင်ရုပ်ရှင်မှအစ ချီပြီး ဆရာရွှေခုံးဘီအောင်၊ ပြည့်စုံ၊ ရွှေဘ၊ နော်လွီဇာဘင်ဆင်၊ မြတ်လေး၊ တာတေကြီးပါမကျန်။ ပန်းချီဆိုလျှင်လည်း ဆရာဦးဘဉာဏ်၊ ဆရာဦးဘရင်လေး၊ ဦးသုခ၊ ဆရာဦးသောင်းဟန်၊ ဆရာလှတင်ထွန်း၊ မောင်အေးမြင့် (မြန်မာ့ရိုးရာဒီဇိုင်း)၊ ဦးစောလှိုင်၊ ဆရာဝသုန်၊ ကိုအောင်နိုင်လတ်။

စာရေးဆရာထဲမှ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၊ ဂျာနယ်ကျော်မမလေး၊ မင်းဆွေ၊ ကိုကို၊ သော်တာဆွေ၊ မြလှိုင်၊ တက္ကသိုလ်မောင်အောင်ဆွေ၊ မိုးမိုး(အင်းလျား)၊ ဗိုလ်မြင့်တို့မှအစ ဇော်နောင်၊ မောင်ညီညွတ်၊ လူအိမ်၊ ခင်အောင်ဝင့်အထိ။ ထိုအထဲတွင် ကျွန်တော်နှင့်ပါ အတွဲများသော မင်းသစ်၊ လင်းသူ၊ ညွန့်သစ်၊ မြေချစ်သူတို့အကြောင်းတွေပါ ပါတော့ ကွယ်လွန်သူတို့ သူရပ်သွင်ပြင်တွေ ပြန်လည်ရှင်သန်လာ၍ လွမ်းမဆုံးတော့။ ဂီတအဝန်းအဝိုင်းမှလည်း ဆရာရွှေပြည်အေးတို့၊ စန္ဒရားအောင်ခင်တို့နှင့် ကိုဆောင်းဝင်းလတ် ဆက်စပ်ထိတွေ့ခဲ့ပုံတွေ ဖတ်ရသည်။ ဤဆောင်းပါးအများစုက 'စံတော်ချိန်' နေ့စဉ် သတင်းစာတွင် ဖော်ပြခဲ့သဖြင့် အကုန်လုံးလိုလို ကျွန်တော် ဖတ်ဖူးပြီးသား။ သို့သော် ယခုကဲ့သို့ စာအုပ်နှင့်တစ်စုတစ်စည်းတည်း ဖတ်ရပြန်တော့ ချိုမြိန်ရသ ခံစားပြန်ရ။



မိမိရင်ထဲ ထိခိုက်ခံစားသမျှကို အနုပညာ တက်စုံ၊ လက်စုံဖွင့်ပြီး

ရေးတတ်သူ ဖြစ်သဖြင့် ကိုဆောင်းဝင်းလတ်၏ ဝတ္ထုတိုရော၊ လုံးချင်းဝတ္ထုများကိုပါ လူဖတ်များ။ လူကြိုက်များ၏ ရသ စာဖတ်ပရိသတ်ပေးသော ဆုများကို နှစ်ရှည်လများ သိမ်းပိုက်ရယူထားခဲ့သူ ဆရာဆောင်းဝင်းလတ်အတွက် နိုင်ငံတော်၏ အမြင့်ဆုံးစာပေဆုဖြစ်သော ‘အမျိုးသားစာပေဆု’ ကလည်း မျက်နှာလွဲ၍ မနေသာ။ ရသာစာပေဖြင့် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် အမျိုးသားစာပေဆု ရရှိသူ အတော်ရှား၏။ ထိုရှားပါးအနုပညာရှင်ထဲတွင် ဆရာဆောင်းဝင်းလတ်ကတော့ အကျုံးဝင်၏။ ၁၉၉၄ ခုနှစ်တွင် ‘ဘာကိုရွေးမလဲ ရွာကလေးရယ်နှင့် အခြားဝတ္ထုတိုများ’ စာအုပ်ဖြင့် အမျိုးသားစာပေဆု (ဝတ္ထုတို)ရ၏။ မြန်မာ့ရေမြေ ဒေသပေါင်းစုံက လူနေမှုဘဝမျိုးစုံ ဘဝသရုပ်မှန်ဝတ္ထု ဖြစ်၏။ ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် ‘လွမ်းလောက်ပေသည်’ လုံးချင်းဝတ္ထုဖြင့် ဒုတိယအကြိမ် အမျိုးသားစာပေဆု ရခဲ့ပြန်သည်။ ခင်ပွန်းဘက်က ပါလာသော သားသမီးများအပေါ် မေတ္တာ၊ စေတနာ၊ သံယောဇဉ်ထားပြီး ပြုစုစောင့်ရှောက်ခဲ့သော မြန်မာအမျိုးသမီးတစ်ဦးအကြောင်း။

မြန်မာ့ပန်းချီလောကနှင့် ကမ္ဘာ့ပန်းချီလောကကို ပေါင်းကူးဆက်နွယ်ပေးခဲ့သော ပန်းချီဆရာကြီး ကိုးဘဉာဏ်အကြောင်းကို ရသဝတ္ထုရှည် ပုံစံမျိုးနှင့် ရေးထားသော ‘နံနက် ၃ နာရီ’ ဝတ္ထုဖြင့် ၂၀၀၃ ခုနှစ်အတွက် အမျိုးသားစာပေဆု (ဝတ္ထုရှည်)ကို တတိယအကြိမ် ရခဲ့သည်။

ဒီလိုပဲ ဆရာဆောင်းဝင်းလတ်ရေးခဲ့သော မြန်မာ့ခလေး ကျေးလက်စရိုက်နောက်ခံ ‘ရေစက်’ဆိုသော ဝတ္ထုတိုကို ဂျပန်ဘာသာပြန်ခြင်း ခံခဲ့ရသကဲ့သို့ မြန်မာ့ပင်လယ်ကမ်းရိုးတန်းဒေသ ဘဝရွှေခင်းကို ရေးဖွဲ့ထားသည့် ‘ဘာကိုရွေးမလဲ ရွာကလေးရယ်’ ဝတ္ထုကို အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ ဆုရဝတ္ထုစာအုပ် ‘Old Truths New Revelation’ စာအုပ်တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဖော်ပြခြင်းခံရသည်ကိုလည်း ဂုဏ်ယူဖွယ်တွေ့ရသည်။



၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်တစ်ပိုက်မှစပြီး ရှုမဝ၊ မိုးဝေ၊ ပေဖူးလွှာ၊ ခံပယ်ဖြူ၊ ကလျာ စသော မဂ္ဂဇင်းတိုက်များသို့ စာမူများပို့ရင်း၊ စာမူခ သွားထုတ်ရင်း ဆရာဆောင်းဝင်းလတ်နှင့် ကျွန်တော် အမြဲဆုံမိကြ၏။ နောက်ပိုင်း ကျွန်တော် နေထိုင်သော ရပ်ကွက်သို့ပါ သူပြောင်းလာတော့ ပိုပြီးပင် မိသားစုလိုက်

ရင်းနှီးခင်မင်ကြသည်။ နောက်တော့ သူ့အမေရိကားထွက်သွားတော့ အဆက်
အသွယ် ခေတ္တပြတ်သွားသည်။ မြန်မာပြည်ပြန်ရောက်လာတော့ ပြန်တွဲမိ
ကြသည်။ မြန်မာစာရေးဆရာကလပ် တည်ထောင်ပြီးသောအခါ အဖွဲ့ဝင်
အချင်းချင်း ပူးပေါင်းလုပ်ကိုင်ကြရပြန်။

လွန်ခဲ့သောလက ကိုသိမ်းစိုး(သီဟရတနာ)က မြန်မာ့ရုပ်မြင်သံကြား
တွင် တင်ဆက်ရန် 'ဆရာတို့စာ၊ ကျွန်တော်တို့အမြင် သူတို့စကား' အစီအစဉ်
ရိုက်ကူးရန် ဖိတ်ခေါ်သည်။ ကျွန်တော် ရိုက်ကွင်းရောက်သွားတော့ ကျွန်တော့်
ကို မေးမြန်းမည့် စာရေးဆရာများထဲတွင် ဆရာဆောင်းဝင်းလတ်လည်း
ပါသည်ကို တွေ့ရ၏။

'ခင်ဗျားနဲ့ကျွန်တော် သိခဲ့တာ နှစ် ၄၀ ကျော်ပါပြီဗျာ။ ဒါကြောင့်
ဇာတ်တိုက်နေစရာ မလိုပါဘူး။ မေးချင်တာသာ မေးပါ' ဟု ကျွန်တော်က
သူ့ကိုပြောလိုက်သည်။ သူက ထုံးစံအတိုင်း ဆောင်းဝင်းလတ်(အစစ်)စတိုင်
အားရပါးရပြီးပြီး ပြန်ပက်သည်။

'ကိုဟိန်းလတ် မှားနေပြီလေ။ ကျွန်တော်တို့ ရင်းနှီးခဲ့ကြတာ နှစ်
၄၀ မဟုတ်ဘူး။ နှစ် ၅၀ ကျော်ခဲ့ပြီလေ'

ထိုအခါကျမှ ဆရာဆောင်းဝင်းလတ်နှင့် ကျွန်တော်တို့ အသက် ၂၀
ကျော်ပိုင်းလောက်က မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ်တိုက်တွေမှာ ဝင်ထွက်ကျက်စားခဲ့
ကြသည့် 'ဆွတ်ပုံဖွယ်ရာ စာပေအနုပညာနယ်မှာ' ကို ပြန်ပြောင်းတသ
လွမ်းဆွတ်ပြန်ရ။

'ကျွန်တော့်ကို မမေးခင် ခင်ဗျားကို အရင် မေးပါရစေဦး။ ခင်ဗျား
ဘာဖြစ်လို့ ဒီလောက်နှစ်ရှည်လများ စာရေးနေတာလဲ'

'ကိုယ်ဖတ်ဖူးတာတွေ၊ ကိုယ်တွေ့ကြုံဖူးတာတွေ၊ ထိသိခံစားရသမျှ
တွေကို တစ်ပါးသူသိအောင် ပြန်ပြောချင်လာတဲ့အခါ ကဗျာ၊ ဆောင်းပါး၊
ဝတ္ထုပုံစံတွေထဲက သင့်တော်တဲ့ တစ်ခုခုကိုရွေးပြီး ရေးနေတာပဲလေ'

ဟက်ဟက်ပက်ပက်ကြီးပြီးရင်း သူဖြေ၏။ ယခုလည်း သူ 'လွမ်း
စရာကောင်းတဲ့ တကယ့်ဝတ္ထု' ဆိုသော စာအုပ်ကို ရေးနေသည်မှာ ပြီးလှ
ဆဲဆဲဖြစ်ပြီဟု ကြော်ငြာဆက်ထိုးသွားသည်။



စာကြည့်တိုက်ဖွင့်လို့ ထောင်ကျခံမှာလား

‘အမှုအခြေကြောက်တတ်တဲ့ အမျိုးပေမို့ ဥပဒေ နောက်ထပ် မတိုး
လိုက်ကြပါနဲ့’

(သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း)

၁၆-၂-၂၀၁၉ ရက် နံနက်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မွှာရုံမှာ မြန်မာ
နိုင်ငံစာကြည့်တိုက်အသင်းက ၂၁ ကြိမ်မြောက် သက်ကြီးဝါကြီး စာကြည့်
တိုက်ပညာရှင်ကြီးများ ပူဇော်ပွဲ ကျင်းပခဲ့သည်။ ဆရာကြီး ဦးသော်ကောင်း
အပါဝင် အသက် ၆၅ နှစ်အထက် စာကြည့်တိုက်မှူးတွေကို ကန်တော့ကြ
တာဖြစ်တဲ့အတွက် အလွန်မင်္ဂလာရှိတဲ့ အခမ်းအနားပါ။ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက်
စာကြည့်တိုက်မှူးကြီးတွေ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်က ရောက်လာကြတာမို့
ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်တွေ ပြန်ပြောကြ၊ ဆိုကြ၊ ငယ်မူငယ်သွေးတွေ ပြန်
ကြွကြတာကလည်း အသက်ရှည်ဆေးတစ်ပါးပါပဲ။

ကျွန်တော်က ၁၉၇၁-၁၉၇၂ ပညာသင်နှစ်မှာ ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံ
တက္ကသိုလ်က ဖွင့်လှစ်တဲ့ ဘွဲ့လွန်စာကြည့်တိုက် ပညာသင်တန်းမှာ ပထမ
ဦးဆုံး တက်ခွင့်ရသူဖြစ်ပါတယ်။ မြန်မာပြည်ရဲ့ ပထမဆုံးသော စာကြည့်
တိုက်မှူးလောင်း သင်တန်းလို့လည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဝင်ခွင့်လျှောက်ထားသူ
၂၆၁ ဦးထဲကမှ ရေးဖြေစာမေးပွဲ၊ နှုတ်ဖြေစာမေးပွဲတွေ အကြိမ်ကြိမ်စစ်ပြီး
နောက်ဆုံးမှာ ၁၉ ဦးကိုပဲ ရွေးချယ်ပြီး သင်တန်းတက်ခွင့်ပေးတာပါ။

အဲဒီအထဲကမှ ဘွဲ့ရတာ ၁၆ ဦးပဲ နောက်ဆုံးကျန်ပါတယ်။ အဲဒီ
၁၆ ဦးစာကြည့်တိုက်ပညာ ဘွဲ့ရတာက စလိုက်တာ အခု နှစ်ပေါင်း ၅၀
နီးပါးအတွင်း စာကြည့်တိုက်ပညာ ဒီပလိုမာ၊ စာကြည့်တိုက်ပညာ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့၊
ပါရဂူဘွဲ့ရသူပေါင်း ၁၀၀၀ ကျော် မွေးထုတ်ပေးနိုင်ခဲ့တာ ဝမ်းသာစရာ

အလွန်ကောင်းလှပါတယ်။ သူတို့အားလုံးဟာ ယခုအခါ မြန်မာပြည်တစ်နံ တစ်လျားက တက္ကသိုလ်တွေ၊ အထူးစာကြည့်တိုက်တွေမှာ စာကြည့်တိုက် မှူးတာဝန်တွေ ထမ်းဆောင်ရင်း ပြည်သူ့အားလုံးကို စာကြည့်တိုက်ဝန်ဆောင် မှုတွေ ပေးနေကြတာ အလွန်အလွန်ကို အားရစရာကြီးပါ။

အားလုံး ဝမ်းသာအားရ ပီတိဖြစ်စရာတွေကြားက စာကြည့်တိုက်မှူး တွေ အချင်းချင်းဆုံကြရင်း အဓိကအကြောင်းအရာ တစ်ခုကိုတော့ စိတ် မကောင်းစရာ ဆွေးနွေးပြောကြားမိကြပါတယ်။ အဲဒါကတော့ ခုတလော စာကြည့်တိုက်အသိုင်းအဝိုင်းမှာ သောသောညံ့အောင် ကြားနေရတဲ့ ရန်ကုန် တိုင်းဒေသကြီး စာကြည့်တိုက်ဥပဒေ(မူကြမ်း)ပါပဲ။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး စာကြည့်တိုက်ကော်မတီ ဗဟိုကို ဝန်ကြီးတစ်ပါးဦးဆောင်ပြီး ဖွဲ့မယ်၊ အဲဒီ ကတစ်ဆင့် မြို့နယ်ကော်မတီဖွဲ့မယ်။ မြို့နယ်ကော်မတီတွေကတစ်ဆင့် စာကြည့်တိုက်ဖွင့်လိုသူတွေ (အစိုးရလက်အောက်ခံ အဖွဲ့အစည်းလက်အောက် က စာကြည့်တိုက်တွေမှအပ)က စာကြည့်တိုက်မှတ်ပုံတင် လျှောက်ထားရ မယ်။ အဲဒီလိုမှမဟုတ်ဘဲ စည်းမျဉ်း၊ စည်းကမ်းဖောက်ဖျက်ရင် ထောင်ဒဏ် တစ်လကနေ ငွေဒဏ် ကျပ် နှစ်သိန်းအထိ ပေးဆောင်ကျခံရမယ်လို့ ဖော် ပြထားတယ်။

‘ပညာရှာသူ၊ ဒို့ဝိုင်းကူ’ ဆိုတာက ကျွန်တော်တို့ စာကြည့်တိုက်ပညာ ရဲ့ ဆောင်ပုဒ်ပါ။ အထူးသဖြင့် ယနေ့ခေတ်ကာလလို စာအုပ်ဈေးနှုန်းတွေ ကြီးမြင့်၊ စာအုပ်အရောင်းတွေ ကျဆင်း၊ စာဖတ်သူဦးရေ နည်းပါးလာ၊ စာ ဖတ်ရှိန် ကျဆင်းလာတဲ့ကာလမှာ စာကြည့်တိုက်တွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍက သိပ်ကို အရေးပါလာပါတယ်။ စာဖတ်ချင်ပါလျက် စာအုပ်ဈေးတွေကြီးလို့ ကိုယ်ပိုင်စာအုပ်မဝယ်နိုင်တဲ့ သူတွေဟာ စာကြည့်တိုက်ကိုပဲ အားကိုးကြ ရပါတယ်။

အရင်ကဆို ရပ်ကွက်အသီးသီးမှာ စာအုပ်အငှားဆိုင်တွေရှိလို့ အလွယ်တကူ ငှားဖတ်လို့ ရသေးတယ်။ အခုဆိုရင် အငှားဆိုင်ယဉ်ကျေးမှု လည်း ပျက်သုဉ်းပြိုလဲသွားပြီ။ ကျောင်းစာကြည့်တိုက်တွေမှာလည်း စာအုပ် ဝယ်ယူရေးအတွက် လစဉ်၊ နှစ်စဉ်ရတဲ့ ခွဲတမ်းအသုံးစရိတ်က သိပ်နည်းနေ လို့ စာအုပ်ကောင်း၊ စာအုပ်သစ်တွေ မဝယ်နိုင်။ ဒီအခက်အခဲတွေ ကျော်

လွှားဖြေရှင်းနိုင်ဖို့ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာ၊ မြို့နယ်အသီးသီးမှာ စာဖတ်ဝါသနာ ပါတဲ့ လူငယ်တွေစုစည်းပြီး ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး စာကြည့်တိုက်လေးတွေ တည်ထောင်ကြတယ်။ စာဖတ်အိမ်အရိုင်းလေးကို ထူထောင်ကြတယ်။

အဲဒီအနယ်နယ်အရပ်ရပ်က စာပေဝါသနာရှင်တွေ၊ ရုပ်မိရပ်ဖတွေ စုစည်းတည်ထောင်ကြတဲ့ တစ်ပိုင်တစ်နိုင် စာကြည့်တိုက်လေးတွေ ရေရှည် ရပ်တည် ရှင်သန်နိုင်ဖို့အတွက် စေတနာရှင်တွေရဲ့ ငွေကြေးလှူဒါန်းမှု၊ စာအုပ်လှူဒါန်းမှုတွေကို အားကိုးကြရတာပါ။ ဒါပေမယ့်လည်း တကယ့် ဝယ်သင့်၊ ဝယ်ထိုက်တဲ့ စာဖတ်သူတွေကို အကူပြုမယ့် စာအုပ်ကောင်းတွေ ဝယ်နိုင်ဖို့ရာတော့ အဲဒီစာကြည့်တိုက်လေးတွေရဲ့ ရန်ပုံငွေက ဘယ်လိုမှ မလုံလောက်ပါဘူး။ ဒီကြားထဲ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် စာကြည့် တိုက်အဆောက်အအုံ ပြိုလဲပျက်စီးတာတို့၊ ထိုင်ခုံ၊ စားပွဲကအစ ပရိဘောဂ မလုံလောက်တာတို့က ရှိသေးတော့ ရှင်သန်ရပ်တည်ရေးအတွက် အတော့်ကို ရုန်းကန်ကြိုးစားနေကြရပါတယ်။

အဲဒီလို တိုင်းနဲ့ပြည်နယ်အသီးသီးက စာကြည့်တိုက်များ ထူထောင် ရေး ရေရှည်ရှင်သန်ရပ်တည်ရေးအတွက် ရည်ရွယ်ချက်တွေနဲ့ ၁၅-၅-၂၀၁၀ ရက်မှာ 'မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက်များဖောင်ဒေးရှင်း' ဆိုတာ ပေါ်ထွန်း လာရတယ်။ 'မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက်များဖောင်ဒေးရှင်း' က အခု ရှစ်နှစ် ကျော် သက်တမ်းအတွင်းမှာ စာကြည့်တိုက်ပေါင်း ၇၀၀ ကျော်ဖွင့်လှစ်၊ စာအုပ်ပေါင်း ၁၄၀၀၀၀ ကျော် ဝယ်ယူဖြန့်ချိ၊ အလှူရရှိတဲ့ စာအုပ်ပေါင်း ၁၄၀၀၀၀၀ ကို မြန်မာပြည်အနှံ့ စာကြည့်တိုက်တွေကို ဖြန့်ဝေခဲ့ပါတယ်။

ဒီလိုပဲ လူတစ်ယောက် တစ်လ ၁၀၀၀ လှူဒါန်းတာတွေကို စုဆောင်း ပြီး လိုအပ်တဲ့ စာကြည့်တိုက်တွေအတွက် စာအုပ်နဲ့ ငွေကြေးလှူဒါန်းနေတဲ့ Save the Library ဆိုတဲ့ အဖွဲ့မျိုးတွေကို ကိုမောင်မောင်စိုးတို့လို လူငယ် တွေက တည်ထောင်ပြီး စာကြည့်တိုက်များ ရှင်သန်ရေးကို တစ်ဖက်တစ် လမ်းက ကူညီတဲ့အဖွဲ့တွေ ပေါ်လာပြန်ပါတယ်။ ဒါကြောင့်လည်း သူတို့ အဖွဲ့ကို နိုင်ငံတော်က 'ပြည်သူ့ဂုဏ်ရည်ဆု' ကို ထိုက်ထိုက်တန်တန် ချီးမြှင့် တာဖြစ်ပါတယ်။

မူလတန်းပညာလောက်သာ စာသင်ခဲ့ဖူးပေမယ့် စာဖတ်ခြင်းရဲ့တန်ဖိုးကို ကောင်းကောင်းသိရှိနားလည်တဲ့ ကျောက်ပန်းတောင်းမြို့နယ်မှ ရွာလေးတစ်ရွာက 'ကိုဇော်ဇော်' ဆိုတဲ့ လူငယ်တစ်ယောက်ဟာ ရန်ကုန်မြို့တက်လာပြီး ငါးကင်ကို လမ်းဘေးမှာရောင်းရင်းက ကိုယ်ပိုင်ငွေနဲ့ စာအုပ်တွေဝယ်ကာ အနီးအနားက လူတွေကို စာအုပ်ပေးဖတ်တယ်။ ထမ်းပိုးတစ်ချောင်းရဲ့ တစ်ဖက်မှာ စာအုပ်အပြည့် ခြင်းတောင်းတွေ သယ်ပိုးပြီး တစ်အိမ်တက်ဆင်း စာအုပ်လိုက်ငှားခဲ့တယ်။

သူ့စေတနာနဲ့ လုပ်ရပ်ကိုသိပြီး စာအုပ်လာလှူသူတွေက လာလှူ၊ သူဝယ်တာရော၊ လာလှူတာရော စာအုပ်တွေနဲ့ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှာ 'မန္တလေးစာကြည့်တိုက်တွေ ဖွင့်ထားတာ ၃၀ ကျော်တောင်ရှိနေပြီ။ သူ့ရဲ့ စွမ်းဆောင်ချက်တွေကို အသိအမှတ်ပြုတဲ့အနေနဲ့ သူ့ကိုလည်း 'ပြည်သူ့ဂုဏ်ရည်ဆု' ချီးမြှင့်ခဲ့တာပါ။

ဒီလိုပဲ မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက်အသင်း ဒေါ်ခင်ကြည်ဖောင်ဒေးရှင်း (MPAPE)၊ Lionစာကြည့်တိုက် အထောက်အကူပြု၊ သပြေ၊ အနာဂတ်အိပ်မက် စတဲ့ ပုဂ္ဂလိကအဖွဲ့အစည်းတွေလည်းပဲ မြန်မာနိုင်ငံမှာ စာကြည့်တိုက် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးတွေကို အဘက်ဘက်က ပြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်နေကြပါတယ်။

အရှေ့တောင်အာရှ စာကြည့်တိုက်မှူးများ ကွန်ရက် (Consal) နဲ့လည်း ပူးပေါင်းပြီး ညီလာခံတွေ ကျင်းပ၊ ဆွေးနွေးပွဲတွေလုပ်ပြီး စာကြည့်တိုက်အနာဂတ်ကို ပုံဖော်ကူညီနေကြပါတယ်။ (၁၇)ကြိမ်မြောက် Consal စာကြည့်တိုက်မှူးများ ညီလာခံကို ၂-၅-၂၀၁၈ ရက်က နေပြည်တော်မှာ ကျင်းပခဲ့တဲ့အခါ နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်က အဖွင့်မိန့်ခွန်း ပြောကြားခဲ့ပါတယ်။ နိုင်ငံတော်၏ အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်က စာကြည့်တိုက်တွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍမြှင့်တင်ဖို့ တစ်နိုင်ငံလုံး၊ အရှိန်မြှင့် လုပ်ဆောင်ရမယ့်အကြောင်းကို အထူးအလေးအနက်ထား ပြောကြားခဲ့ပါတယ်။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလမှာ ကျင်းပခဲ့တဲ့ 'စာတတ်သူတိုင်း စာဖတ်ရေး' အစီအစဉ်မှာလည်း နိုင်ငံတော်၏အတိုင်ပင်ခံပုဂ္ဂိုလ်က လူတိုင်းစာဖတ်ကြဖို့ အရေးကြီးကြောင်းနဲ့ တိုင်းနဲ့ပြည်နယ် အသီးသီးမှာ စာဖတ်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွေ

လုပ်ဆောင်ဖို့ လမ်းညွှန် မှာကြားခဲ့ပါတယ်။ ကလေးသူငယ်တွေက အစ
‘စာဖတ်အလေ့အကျင့်’ ပျိုးထောင်ဖို့ရာ စာကြည့်တိုက်တွေရဲ့ အခန်းကဏ္ဍက
သိပ်ကို အရေးကြီးလှပါတယ်။

၁၉၆၄ ခုနှစ် စာကြည့်တိုက်ဥပဒေက အလွန်ဟောင်းခွမ်းပြီး ခေတ်
မမီတော့ပါဘူး။ တစ်ချိန်က အာဏာရှင်အစိုးရက လူစုလူဝေးလုပ်ရတာကို
မကြိုက်ပါဘူး။ အထူးသဖြင့် လူငယ်တွေစုဝေးရင် နိုင်ငံရေးလုပ်တယ်ပဲ
သဘောထားကြတယ်။

လူထုမျက်စိပွင့်၊ နားစွင့်ရမှာ မလိုလားဘူး။ ဒါကြောင့် စာကြည့်
တိုက်ဖွံ့ဖြိုးမှု လျော့ပါးစေဖို့ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် စီမံရင်းနှီး ၁၉၆၄ ဥပဒေ
ပေါ်ပေါက်လာတာပါ။ ကြားထဲမှာ ဥပဒေသစ်မပေါ်မီ ၂၀၁၁ နောက်ပိုင်း
မှာ အစိုးရက ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး စာကြည့်တိုက်အသင်းအဖွဲ့ စာကြည့်
တိုက်တွေ ဖွင့်ခွင့်ပေးလို့ စာကြည့်တိုက်တွေ မှီလိုပေါက်လာသလို ပေါ်လာ
ကြတယ်။ ခုတော့ ဒါတွေကို ပိတ်ပင်ဆီးတားဖို့ ကြားလာရပြန်ပြီ။

အခု ကျွန်တော်ပြောနေတာက ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး စာကြည့်
တိုက်ဥပဒေ(မူကြမ်း)နဲ့ပတ်သက်ပြီး ပြောနေတာပါ။ တစ်ခါလည်း စစ်ကိုင်း
တိုင်းဒေသကြီး စာကြည့်တိုက်ဥပဒေ(မူကြမ်း)ဆိုတာလည်း ကြားမိပါသေး
တယ်။ တကယ်တော့ ‘စာကြည့်တိုက်ဥပဒေ’ဆိုတာ တစ်ပြည်လုံးအတိုင်း
အတာနဲ့ ထုတ်ရမယ့်ကိစ္စပါ။ သူတိုင်းနဲ့သူ တစ်မူကွဲပြားစွာ ထုတ်ပြန်နေရင်
စာကြည့်တိုက် ဥပဒေမူ ကွဲများစွာနဲ့ ‘တစ်တောတစ်ကြက်ဖ’ ပုံစံဖြစ်ပြီး
ပိဝါဒကွဲလွဲမှုတွေ ဖြစ်ကုန်မှာမို့ နိုင်ငံအတွက် မကောင်းပါဘူး။

တစ်ခေတ်တစ်ခါက ကိုယ်ပိုင်ကျောင်း မှတ်ပုံတင်ဆိုတာ ပေါ်ခဲ့ဖူး
ပါတယ်။ တစ်ဘာသာကို တစ်ဆယ်ကျပ်၊ နှစ်ဘာသာကို တစ်ဆယ့်ငါးကျပ်
ထက် ပိုမယူရ၊ မိမိဘွဲ့ရခဲ့သော အဓိကဘာသာမှ လွဲ၍ အခြားဘာသာ
မသင်ရ၊ တစ်မိုးအောက် (ကျောင်းခန်းတစ်ခန်း)မှာ နှစ်ဘာသာထက် ပို
မသင်ရ။ ဆရာမှတ်ပုံတင်မရှိဘဲ စာမသင်ရ။ ထိုအချက်များကို ချိုးဖောက်
လျှင် ဒဏ်ငွေ ကျပ် ၃၀၀၀၀၊ ထောင်ဒဏ် သုံးနှစ်။

စာသင်ချင်တဲ့ ကျောင်းသားက သူ့ကို ဘာသာရပ်မှာ ပိုင်နိုင်နှံ့စပ်စွာ
သင်ပေးနိုင်သူကို ခေါ်သင်တာ။ သူ့ဆီသွားသင်တာ ရာဇဝတ်မှုမြောက်ပါ
သလား။ ဆရာရဲ့ပညာကို တန်ဖိုးထားပြီ သူ ကန်တော့ချင်တဲ့ ငွေပမာဏ

ကန်တော့တာကို ကန်သတ်လို့ ရပါသလား။ တချို့ဆရာက သူတို့အဓိက
ဘွဲ့ရတဲ့ ဘာသာကတစ်မျိုး၊ သူ့ကျွမ်းကျင်စွာ သင်ပြနိုင်တာက တစ်ဘာသာ။

အဲဒီဘာသာ သူသင်တာကို ကျောင်းသားက အလွန်ကျေနပ် သဘော
ကျတယ်။ အဲဒီဆရာကြောင့်လည်း ဂုဏ်ထူးတွေ အများကြီးထွက်အောင်
သင်လာနိုင်တယ်။ ဒါဆိုရင် ဒီဆရာ ဘယ်ဘာသာသင်သင် တားမြစ်ခွင့်
မရှိဘူး။ ဒီဆရာကို ကြိုက်လို့ ရွေးတတ်တဲ့ကျောင်းသားရဲ့ လွတ်လပ်စွာ
ရွေးချယ်ခွင့်ပဲ မဟုတ်ပါလား။ အခု ကျောင်းသားထောင်ပေါင်းများစွာကို
ဂုဏ်ထူးတွေထွက်အောင် သင်ပေးခဲ့ကြတဲ့၊ သင်ကြားပေးနေဆဲ ကျွန်တော့်
မိတ်ဆွေ ဆရာကြီးသုံးဦးပဲ ဥပမာကြည့်ပါဦး။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ထိပ်ဆုံးဆင့် ဆရာကြီးဖြစ်တဲ့ ဂုဏ်ထူး ဦးအောင်
နိုင်ရဲ့ မူလဘွဲ့က သိပ္ပံ (ရူပဗေဒ)၊ ဓာတုဗေဒမှာ သရဖူဆောင်းတဲ့ ဆရာ
ညီညီက ရုက္ခဗေဒအဓိက၊ မြန်မာစာ ဦးရဲဝေက သိပ္ပံ (ရုက္ခဗေဒ)၊ သူတို့
လောက် သူတို့သင်နေတဲ့ ဘာသာရပ်မှာ တစ်ဖက်ကမ်းခပ် ထူးချွန်တဲ့သူ
ခုထိ ဘယ်သူမှ မရှိသေးပါဘူး။

အဲဒီခေတ်က နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားသူ၊ အင်န်အယ်လ်ဒီထောက်ခံသူ
ကျူရှင်ဆရာတွေကို နိုင်ငံရေးမှုနဲ့ မဖမ်းဘဲ ကျူရှင်ဥပဒေချိုးဖောက်လို့ဆိုပြီး
ဖမ်းခဲ့တာတွေလည်း အများကြီးပဲ။ ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင်လည်း ကျောင်း
သားတွေခေါ်လို့ သူတို့အိမ်မှာ “ဝိုင်းကျူရှင်” ဆိုပြီး စာလိုက်သင်ပေးရဖူး
တယ်။ အခန်းတံခါးပိတ် စာသင်ကြ၊ တံခါးခေါက်ရင် ရပ်ကွက်ကောင်စီက
စာသင်တာ လာဖမ်းတယ်ထင်ပြီး စာအုပ်တွေ ချက်ချင်းသိမ်း၊ အသင့်ပါ
လာတဲ့ ဖဲထုပ်တွေဝေ။ ကျူရှင်ဥပဒေနဲ့ဖမ်းရင် ထောင်သုံးနှစ်၊ လောင်းကစား
ဥပဒေနဲ့ဖမ်းရင် သုံး၊ လေးလပဲ ထောင်ကျမှာ။ လာဖမ်းသူကို လောင်းကြေး
ထိုးအပ်လိုက်ရင် လွတ်တောင် လွတ်နိုင်သေး။

ကျွန်တော် စဉ်းစားကြည့်တယ်။ မေးလည်း မေးပါရစေ။ ကမ္ဘာ
မှာ စာသင်လို့ ဖမ်းဆီးထောင်ချတယ်ဆိုတဲ့နိုင်ငံ ရှိပါသလား။

ဆက်ပြီး မေးချင်ပါတယ်။ လူတွေ စာဖတ်ချင်လို့ စေတနာနဲ့ စာအုပ်
ငှားတဲ့ အလုပ်လုပ်ရင်ကော ဒဏ်ရိုက်ကြဦးမလား။ ဖမ်းကြ၊ ဆီးကြ၊ ထောင်
ကျခံရဦးမှာတဲ့လား။



စာပေမိုက်တိုင်ဆန်နှင့် မြန်မာစာပေ ဝေဖန်ရေး

သူနှင့် ကျွန်တော် မတွေ့ကြ၊ မဆုံကြတာ ကြာပြီ။

ယခင်အပတ်ကတော့ သူက တကူးတက ချိန်း၍တွေ့ကြရ၏။ သူ၏ အသစ်ထွက်ရှိသော 'ပန်းကြီစက် ကဗျာပေါင်းချုပ်' ကို ပေးချင်လွန်းလို့ ဆုံရတာပါဟု သူ ပြောသည်။ စာပေဝေဖန်ရေးဆရာအဖြစ် ရဲရဲတောက် ပြတ်သားပွင့်လင်း နာမည်ကြီးခြင်းကို လက်ဝယ်ပိုင်ဆိုင်ရရှိခဲ့သော 'ဖြိုးထိန်' ၏ အချစ်ဦးကား 'ကဗျာ' ။ ၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်ခန့်ကတည်းက ကဗျာတွေ ရေးလာခဲ့သည်။ သူ့ကဗျာတွေက 'အလှအပဖွဲ့၊ သွယ်သွယ် နွဲ့နွဲ့လေး' တွေ ပါသကဲ့သို့ 'ခြေသံခွာပြင်း၊ ရွှေဘိုမြင်း' ကဲ့သို့ ကဗျာမာန် ပါတာတွေလည်း ပါ၏။ ထို့ကြောင့်ပင် ဆရာနတ်ရွယ်က ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် ဖြိုးထိန်ကဗျာတွေကို 'ကဗျာဆန်သည်လား၊ မာန်ပါသည်လား' ဟုပင် ချီးကျူးခဲ့ဖူးတာ ဖတ်မိခဲ့သည်။ ယခုစာအုပ်တွင် ဖြိုးထိန် ရေးသမျှ ကဗျာအားလုံးလောက်နီးနီးကို စုစည်းဖော်ပြထားသည်။

လွန်ခဲ့သော ၁၈ နှစ်က တိတိပပ ပြောရလျှင် ၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ ဇွန်လက မဟေသီမဂ္ဂဇင်းတွင် ကျွန်တော် 'ဖြိုးထိန်' ကို စာပေအင်တာဗျူးလုပ်ဖူးသည်။ ထိုအချိန်တွင် 'ဖြိုးထိန်' ၏ စာပေဝေဖန်ရေး လက်သံက တဖြောင်းဖြောင်း၊ တဝန်းဝန်းမို့ သူ့လက်ထဲရောက်သွားသည့် စာရေးဆရာတွေ အတော်အထိ အခိုက်၊ အပွန်းအပဲ့ များလှ၏။ အနာပေါ် အက်စက်အပက်ခံရသလို ဖြစ်သဖြင့် သူ့အပေါ် အပြန်အလှန် ထိုးနှက်ချက်တွေကလည်း ထန်ပြင်းလှသပေါ့။ ဆရာအောင်သင်းကို 'မြန်မာစာပေ လူကြမ်းမင်းသား' ဟု ဘွဲ့တပ်တာထက် ဆိုးရွားသော ဘွဲ့မည်နာက များစွာကို ဖြိုးထိန် ပိုင်ဆိုင်၏။

‘မြန်မာစာပေ အသိုင်းအဝိုင်းထဲက မစင်တစ်ထုပ်’၊ ‘မပြည့်အိုး’၊ ‘အသုံးမဝင်တဲ့ ဝေဖန်ရေးဝိဇ္ဇာ’၊ ‘ဝမရှိဘဲ ဝိလုပ်သူ’၊ ‘အရူး’ စသဖြင့် စသဖြင့်။ ‘ခင်ယန်နှင်း’၏ ‘ခရမ်းရင့်မြစ်ဖျား’ ဝတ္ထုကို ဝေဖန်ရေးပါလာသည်။ ထို့နောက် စတိုင်သစ်မဂ္ဂဇင်းတွင် စာရေးဆရာမ ‘မခြူးပွင့်’ တို့၊ ‘မမေမောင်’ တို့၏ ဝတ္ထုတိုပေါင်းချုပ် ဝေဖန်ရေးတွေ တွေ့လာရ၏။

‘ကျွန်တော့်ထင်မြင်ချက်ကို လွတ်လပ်စွာ ဖော်ထုတ်ခွင့်ရမယ်ဆိုရင် မဂ္ဂဇင်း မရွေးပါဘူး။ သင်္ချိုင်းကလွဲရင် ကိုယ့်နေရာချည်း မှတ်ပါတယ်’ ဟူသော စကားမျိုးကိုလည်း ကျွန်တော့်ကို ပြောဖူးသည်။ တကယ်တော့ သူဝေဖန်ရေး လက်နက်ကို စကိုင်တာ ၁၉၈၇ ခုနှစ်ဟု ဆိုရမည်။ ကဗျာ ဆရာ အောင်ဝေးကို တုံ့ပြန်သော ကဗျာရှည်။ ၁၉၈၇ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ထုတ် ‘စာပေလုပ်သား’ မဂ္ဂဇင်းတွင် ဖော်ပြခဲ့သော ‘ကျယ်လောင်သော နောင်တနှင့် ဝေဖန်ရေးဗေဒ’ ကဗျာ။

‘အောင်ဝေးနဲ့ ဖြိုးထိန်
 နောင်ဂျိမ်ပလေးတာ မဟုတ်
 ဝေဖန်ရေး ညီညွတ်ရေး
 နွေးထွေးမှုသရုပ်...
 သံစဉ်ပြောင်းလွယ်
 အရောင်းအဝယ်နဲ့
 ဒေါင်းနွယ်ဆွေ အောင်ဝေးရာ
 ခင်ဗျားသာ စာအုပ်ဆိုရင်
 ကျုပ် မဖတ်တော့ဘူး’

ကဗျာမာန်ပါသော ကြိုးဝါးသံဖြင့် ရေးခဲ့သော ဝေဖန်ရေးကဗျာ။

‘ကျွန်တော်ကိုင်စွဲတဲ့ ဝေဖန်ရေး သီအိုရီကတော့ ပြည်သူ့အခြေပြု ဝေဖန်ရေး သီအိုရီပါပဲ။ အနုပညာပစ္စည်းရဲ့ တန်ဖိုးကို ဖြတ်ရာမှာ စာဖတ် သူကသာ အဓိကပါ။ ကျွန်တော့်ခံယူချက်က ကြည့်မြင်ချက်အားလုံးကို ထောင့်စုံရမယ်။ အလင်း၊ အမှောင်ရှိရမယ်။ အားကောင်းချက်၊ အားနည်းချက်ရှိရမယ်။ အကောင်း အဆိုး ဒွန်တွဲနေတာကို ရှာဖွေ ဖော်ထုတ်ရမယ်။ ဝေဖန်ရေးသမားရဲ့ ကျွန်တော်ကတော့ ‘မြန်မာစာပေလောကရဲ့ စာပေ

မိုက်တိုင်ဆန်'ဟူသော အသံအနှုန်းကို ဘဝင်ကျသဖြင့် 'ဖြိုးထိန် သို့မဟုတ် မြန်မာစာပေ မိုက်တိုင်ဆန်'ဟူသော အမည်ဖြင့် အာတာဗျူးလုပ်ခဲ့သည်။

ဆရာဖြိုးထိန်၏ စာပေဝေဖန်ရေး အားလုံးလိုလို ကျွန်တော် ဇာတ်ရူး သည်။ သူ့ဝေဖန်ရေးများကို ဖတ်ရင်းနှင့် ၂၀ ရာစုနှောင်းပိုင်း၏ မြန်မာစာ ပေလောက ပုံရိပ်သည် ပို၍ရုပ်လုံးကြွလာသည်ဟု ကျွန်တော်ခံစားမိသည်။

'ကမ္ဘာပေါ်မှာ ဝတ္ထုတိုကျောင်းနှစ်ကျောင်းရှိတယ်။ ရုရှားကျောင်းနဲ့ အမေရိကန်ကျောင်း။ ရုရှားကျောင်းရဲ့ ခေါင်းဆောင်က ဂိုဂေါလ်။ အမေရိ ကန်ကျောင်းရဲ့ ခေါင်းဆောင်က အဂ္ဂါအယ်လင်ပိုး။ ရုရှားစာရေးဆရာကြီး ဂေါ်ကီကဆိုရင် ကျွန်တော်တို့အားလုံးဟာ ဂိုဂေါလ်ရဲ့ ကုတ်အင်္ကျီအောက်က နေ ဆင်းသက်လာတာပဲလို့ ပြောဖူးတယ်။ ကျွန်တော့်ကို လွမ်းမိုးခဲ့တာက တော့ ခေတ်စမ်းနဲ့ စာပေသစ်ပေါ့။ မြန်မာပြည်မှာတော့ မန္တလေးကျောင်းနဲ့ ရန်ကုန်ကျောင်းရှိတယ်။ အထက်မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းနဲ့ အောက် ဗမာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းပေါ့။ ခေတ်စမ်းရဲ့ စာပေခေါင်းဆောင်က ဆရာဇော်ဂျီနဲ့ မင်းသုဝဏ်။ စာပေသစ်ကျောင်းရဲ့ ကျောင်းအုပ်ကြီးကတော့ ဒဂုန်တာရာ။ ကဗျာနေဝန်းနီပါပဲ။

'ဆရာဖြိုးထိန်'နှင့် စကားအနည်းငယ် ပြောမိသည်နှင့်ပင် မြန်မာ စာပေလောကတစ်ခုလုံးကို ခြုံငုံမိသော အတွေးအစများကို ရလာပြီး အစ ဆွဲထုတ်နိုင်လျှင် ထုတ်နိုင်သကဲ့သို့ တစ်နံတစ်လျား ရှည်လျားသည့် အခန်း ဆက်စာပေသမိုင်းကို စေ့ငုကြည့်၍ ရနိုင်၏။

ဆရာဖြိုးထိန်၏ ကဗျာတွေကို ဖတ်မိရင်းက ၁၉၉၈ ခုနှစ်၊ ဒီဇင် ဘာလထုတ် 'မြားနတ်မောင်' မဂ္ဂဇင်းတွင် သစ္စာတရားကို စောင့်သိရမယ်။ ဂိုဏ်းဂဏမရှိရ။ ပုဂ္ဂိုလ်စွဲ မထားရ။ အဂတိမလိုက်စားရ။ အရှိကို အရှိ အတိုင်း မုဒိတာထား။ ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာ သုံးသပ်ရတယ်။ မုဒိတာမထားရင် လည်း စာဖတ်သူတွေ အကျိုးအတွက် ကြည့်ရမယ်။ ဝေဖန်ရေးဆိုတာ နဂို ကတည်းက စာဖတ်သူအဖို့ ဖတ်ရတာလေးတာကြောင့် ပေါ့ပေါ့ပါးပါးဖြစ် အောင် အတတ်ပညာသုံးရမယ်။ ဝတ္ထုမှာရှိတဲ့ အတတ်ပညာကို ဆောင်းပါး မှာ တပ်ဆင်ရမယ်။ ဆောင်းပါးအစကို အတတ်နိုင်ဆုံး ဆွဲဆောင်နိုင်အောင် ကြိုးစားရမယ်။ 'တို၊ တိ၊ လုံ၊ ရှင်း' အရေးအသား သုံးရမယ်။ ဖွင့်ဆိုရှင်း

ပြချက်တွေ၊ ကိုးကားချက်တွေ၊ ကောက်နုတ်ချက်တွေ ခိုင်မာအောင် ထည့်ရမယ်။ အမြင်စူးရှမယ်။ 'ကွက်တိချက်တိ' ရေးနိုင်ရမယ်။ ဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်ကို စာဖတ်သူစိတ်ဝင်စားအောင် ဖန်တီးအမည်ပေးရမယ်။ ကမ္ဘာ့စာပေနှင့် မြန်မာ့စာပေကိုလည်း အတော်အတန် နှံ့စပ်ကျွမ်းကျင်နေရမယ်။

ဆရာဖြိုးထိန်၏ စာပေဝေဖန်ရေးပေတံ၊ ဝေဖန်ရေးသမားတို့ စောင့်ထိန်းရမည့် သီလများကို သူ၏ စာပေဝေဖန်ရေးလက်ရာများတွင် အထင်းသား တွေ့ရသည်။ မြန်မာစာပေ ဝေဖန်ရေးသမိုင်းတွင် စာပေသဘောတရား၊ စာပေဝေဖန်ရေးများကို 'ဗညားသီဟ' အမည်ဖြင့် ရေးခဲ့သော ဆရာဒုဂ်တာရာ။ ပြည်သူ့ရှုထောင့်မှ စာပေဝေဖန်ရေး ကျာပွတ်ဖြင့် ခပ်စပ်စပ်ရိုက်ခဲ့သော ဆရာမောင်စွမ်းရည်၊ သဘင်မဂ္ဂဇင်းတွင် လစဉ်ရေးခဲ့သော ဆရာအောင်သင်း၏ ဆောင်းပါးများ၊ ရိုးသားရှင်းလင်းစွာ လေအေးအေးဖြင့် သုံးသပ်တတ်သော ဆရာကိုလေးမြတ်၊ ယခု မြန်မာ့ရေးရာကျာနယ်တွင် ဝေဖန်သုံးသပ်ရေးများ ရေးနေသည့် ဆရာဒေါက်တာအောင်ကြီး။ ထိုဆရာကြီးများနှင့်အတူ ဆရာဖြိုးထိန်သည်လည်း မြန်မာစာပေဝေဖန်ရေးကို စိုက်လိုက်မတ်တတ် လုပ်ဆောင်သူ ဝေဖန်ရေး ရှေ့ဆောင်ရှေ့ရွက် ပညာရှင်တစ်ဦး ဖြစ်၏။

ဆရာဖြိုးထိန်၏ 'ရာဇဝင်မှာ နွေဦးကျန်ခဲ့တယ်' ဝတ္ထုကို ဆရာဖြိုးထိန်က 'အညံ့ဆုံးစာအုပ်အဖြစ် ဆုပေးသင့်တယ်' ဟု သုံးသပ်ခဲ့ပုံ။ ဆရာဇော်ဇော်အောင်ကို 'ဘာမှအသုံးမကျတဲ့ ဇော်ဇော်အောင်' ဟု ဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်တပ် ရေးခဲ့ပုံ၊ ဆရာမြင့်သန်းကို 'ချိုတပ်ထားသော မြန်မာပြည်ပေါက် ဩစတြေးလျရောက် မြင်းတတ်တစ်ကောင်ကို ဇက်ခွန်ခြင်း' စသည့် ဆရာဖြိုးထိန်၏ ဝေဖန်ရေးတွေက မြန်မာစာပေလောကတွင် အတော်ပွဲဆူခဲ့သည်။

'ဖြိုးထိန်ဆိုတဲ့ကောင်ဟာ ဆာလောင်ရင် လက်ဖက်ရည်သောက်လို့၊ ပေါက်ကွဲရင် ကဗျာရေးတယ်' ဟု သူ့ကိုယ်ပိုင် ကဗျာရေးခဲ့၏။ ဝေဖန်ရေးကို တော့ သူက ပေါက်ကွဲ၍ ရေးတာမဟုတ်။ သူက အမုန်းခံပြီး မြန်မာစာပေလောကက ပိုရှင်သန်၊ သန့်စင်၊ အားကောင်းစေရန် ဝေဖန်ရေး ရေးနေသူ ဖြစ်၏။

‘ဝေဖန်ရေးဆိုတာ ဆင်ရိုင်းကို မေ့ဆေးသေနတ်နဲ့ ပစ်ဖမ်းပြီး ယဉ်ပါးအောင် ကျုံးသွင်းကာ အလုပ်စခန်းကို ဝင်ခိုင်းတာမျိုး’ဟု ဆရာဖြိုးထိန်က သုံးသပ်ပြ၏။

‘ဝေဖန်ရေးဆိုတာ သေဆေးမဟုတ်ဘူးဗျ။ ရှင်ဆေး။ နှင်တာမဟုတ်ဘူး။ ခေါ်တာ။ ဆော်တာမဟုတ်ဘူး။ ဖော်ထုတ်တာ။ ယုတ်မာဆန့်ငင်တာမဟုတ်ဘူး။ လှုပ်ခါသန့်စင်တာ။ ကောက်ကျစ်တာမဟုတ်။ ဖြောင့်သစ်တာ။ အမှိုက်လှည်းတာ။ မျက်နှာသစ်တာ။ မျက်စဉ်းခတ်တာဟာ ဝေဖန်ရေးပါ။ ဝေဖန်ရေးဟာ တိုးတက်ရေးပဲ။ ပြောင်းလဲရေးပဲ။ နောက်သို့မဟုတ် ရှေ့သို့’

တစ်နေ့တွေ့ဆုံစဉ် ဆရာဖြိုးထိန်က ‘ဝေဖန်ရေး’နှင့် ပတ်သက်၍ လတ်လတ်ဆတ်ဆတ် ဤစကားတွေ ပြောခဲ့၏။ ဝေဖန်ရေးကို ကိုင်စွဲရမည့် ရည်ရွယ်ချက်များကိုပါ သူက စာဖြင့် ချရေးပေးခဲ့သည်။

(၁) မြန်မာစာပေ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရန်

(၂) စာပေအမှိုက်သရိုက်များကို ဖယ်ရှားရန်

(၃) အဆိပ်အတောက် စာပေများကို ဖော်ထုတ်ခွင့်ချရန် (ညစ်ညမ်းစာများ)

(၄) လူတိုင်းလူတိုင်း အရာရာကို အမှားအမှန် ဝေဖန်ပိုင်းခြား ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာတတ်ရန်

(၅) အမျိုးသားယဉ်ကျေးမှုကို ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် မျိုးချစ်၊ တိုင်းချစ်၊ ပြည်ချစ်စိတ်ဓာတ် ခိုင်မာရင့်သန်ရန်

(၆) အသိဉာဏ်ပညာ ဗဟုသုတ တိုးပွားစေရန်

(၇) လွှဲမှားသော အယူဝါဒများကို တိုက်ဖျက်ရန်

ဆရာဖြိုးထိန်နှင့် တွေ့တုန်းတွေ့ခိုက် စာပေဝေဖန်ရေးနှင့် ပတ်သက်သော သူ့ကိုင်စွဲသည့် ‘ဝေဖန်ရေးစံ’ကိုပါ မေးကြည့်၏။

အရင်ကတော့ ဥက္ကဋ္ဌ မော်စီတုန်းရဲ့ ‘ယင်းအန်း စာပေအနုပညာ မိန့်ခွန်းကို စံအဖြစ်ထားတာပေါ့ဗျာ။ အခုတော့ ဆရာစော်စော်အောင်ရဲ့ ‘စာပေဝေဖန်ရေး သဘောတရားကျမ်း’ပဲပေါ့ ကိုဟိန်းလတ်ရယ်။ အဓိကကတော့ ‘ရင်ကိုမီးဖို၊ ပြည်သူလိုကျင့်၊ ပြည်သူလိုကြံ၊ ပြည်သူလိုတွေး’ပေါ့ဗျာ။

ဆရာဖြိုးထိန်ထံမှ စာပေဝေဖန်ရေး အတွေ့အကြုံများကား လိုက်နာ ကျင့်သုံးရန် စံနမူနာများပင် ဖြစ်သည်။

‘ဆရာရဲ့ စာပေဝေဖန်ရေးတွေကို ဆက်ဖတ်ချင်သေးတယ်ဆရာ’။ ဘာလဲ မြန်မာစာပေလောကမှာ ဝေဖန်စရာမရှိ၊ ပကတိရှင်းသန့် တိုးတက် နေလို့ မဝေဖန်တော့တာလား’

ထူထဲသော မျက်မှန်အောက်က ဆရာဖြိုးထိန်၏ မျက်လုံးအရောင်က ရုတ်ခြည်း လင်းလာ၏။

‘အဲဒါပြောချင်လို့ ကိုဟိန်းလတ်ကို ကျွန်တော်ခေါ်တာ။ မကြာခင် ‘စာပေဝေဖန်ရေး’ မဂ္ဂဇင်းတစ်အုပ် လစဉ်ထုတ်ဖို့ ကျွန်တော် စီစဉ်နေတဲ့ အကြောင်း’။

ကျွန်တော့်ဘာသာ ကျွန်တော် ပြန်မမြင်ရသော်လည်း ကျွန်တော့် မျက်လုံးတွေလည်း ရုတ်ချည်း လင်းလက်သွားမှာ သေချာပါသည်။



ကျိန္တလီတွင်နားသော လင်းယုန်

ပညာရေးတက္ကသိုလ်သို့ မနက်ရုံးသွားတိုင်း ရွှေဂုံတိုင်မှ ကားပြောင်းစီးရသည်ဖြစ်ရာ ကားမှတ်တိုင်အနီးရှိ ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်အိမ်သို့ အမြဲ ဝင်တတ်သည်။ ထိုနောက် ဆရာနှင့်အတူ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်သွားကြသည်။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ရောက်သည်နှင့် ဆရာကို ဒူးယားစီးကရက်တစ်လိပ် မီးညှိပေးလိုက်သည်။ ပြီးမှ ဆရာက လက်ဖက်ရည်တစ်ခွက်ကို အရသာခံသောက်ရင်း စကားပြောကြသည်။ ဒါက ကျွန်တော် ဘောက်ထော်တွင် နေစဉ်ကာလတစ်လျှောက်လုံး နေ့တိုင်းလိုလို လုပ်နေကျအလုပ်ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ဆရာအိမ်(အမှတ်၁၂၊ အရှေ့ရွှေဂုံတိုင်လမ်း)မှာ ပုံနှိပ်စက်လုပ်ထားရာ ကျွန်တော့်စာအုပ် တော်တော်များများကို ဆရာပုံနှိပ်တိုက်မှာပင် ရိုက်၏။ သို့ဖြင့် ဆရာသားကြီး ကိုဇေယျ(သားကြီးမောင်ဇေယျ)၊ ကိုဒေဝတို့နှင့်ပါ ခင်မင်မိလာသည်။ သူတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး ကိုဉာဏ်ခေါ်(မင်းလူ)၊ ပန်းချီကိုမြိုးတို့နှင့်ပါ တွဲမိ၏။ ကျွန်တော့်စာအုပ်များ၏ မျက်နှာပုံပန်းချီက ကိုမြိုး လက်ရာတွေပင် များသည်။ သားကြီး မောင်ဇေယျတို့၊ မင်းလူတို့၊ မောင်မောင်စနေတို့ တစ်သိုက်ကလည်း ကဗျာစာအုပ်တွေ ထုတ်နေကြချိန်။

ကျွန်တော် မင်္ဂလာတောင်ညွန့်သို့ ပြောင်းလာတော့ ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်နှင့် နေ့တိုင်းမတွေ့ဖြစ်တော့။ သို့သော် တစ်ပတ်တစ်ခါဆိုသလို ဆရာအဏ္ဍဝါစိုးမိုး၏ ကားဖြင့် သူ ကျွန်တော့်အိမ် ပေါက်ချလာတတ်သည်။

နေ့လယ်ဘက်များတွင် ၃၃ လမ်းနှင့် အနော်ရထာလမ်းထောင့်က 'ရွှေကြည်အေး လက်ဖက်ရည်ဆိုင်' တွင်ကား ဆုံတတ်ကြသေး၏။ ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်နှင့်အတူ လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်ဖက်တွေက စာရေး

ဆရာညိုဝင်း၊ စာရေးဆရာ ပွင့်လန်း (သတ္တုတွင်း)၊ အာမခံရုံးမှ ကိုစံအောင် တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ကိုစံအောင်ကလည်း လူတစ်မျိုး။ သူ စာရေးဆရာမဟုတ်။ သို့သော် စာရေးဆရာတွေအပေါ် အတော် သံယောဇဉ်ကြီးသည်။ သူက စာရေးဆရာတွေကို လက်ဖက်ရည်တိုက် ထမင်းကျွေးသည်။ ညဖက်ကျတော့ ယစ်ရွှေရည် ဒါယကာ။ သူကိုယ်တိုင်ကား အရက်မသောက်။ သို့သော် အရက်ဝိုင်းတွင် အမြည်းစားရင်း စာရေးဆရာတွေ သောက်တာစားတာ ဒိုင်ခံရှင်းတတ်သူ။ ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်နှင့်အတူ ပါလာတတ် ကြသော ဆရာမင်းကျော်၊ ဆရာနတ်ရွယ်၊ ဆရာမောင်နေဝင်းတို့နှင့်ပါ ထိုစဉ်ကတည်းက ကျွန်တော် ခင်မင်ရင်းနှီးခွင့်ရခဲ့သည်။ ဆရာလင်းယုန် မောင်မောင်ကို အားလုံးက ‘ဥက္ကဋ္ဌကြီး’ဟု ခေါ်ကြတော့ ကျွန်တော်တို့ လည်း ‘ဥက္ကဋ္ဌကြီး’ အခေါ်အပေါ်က နှုတ်ကျိုးနေ၏။ ကျွန်တော်က ငယ် စဉ်ကတည်းက ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့် ရင်းနှီးခဲ့ပြီး ကျွန်တော်၏ ဘွဲ့လွန် စာတမ်းမှာလည်း ဒဂုန်တာရာ စာစုစာရင်းဖြစ်သဖြင့် ဆရာဒဂုန်တာရာကို ကျွန်တော် ‘ရွှေကြည်အေး လက်ဖက်ရည်ဆိုင်’ သို့ မကြာခဏ ခေါ်လာ တတ်သည်။ ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့် ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်တို့က အယူ အဆ၊ ဝါဒသဘောထား တူတာများ၍ ထိုအချိန်က သူတို့နှစ်ဦးကို ‘ဂုန်ယုန် ဂိုဏ်း’ဟု ခေါ်ကြသည်။ ဆရာမောင်နေဝင်း၊ ဆရာမင်းကျော်၊ ဆရာနတ် ရွယ်တို့ ‘တော်လှန်စာပေ’သုံးဦးကိုတော့ ‘နေမင်းရွယ်ဂိုဏ်း’ဟု စာပေ သမားများက သုံးနှုန်းခေါ်ဝေါ်ကြသည်။

ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်က လူချစ်လူခင်များသူ ဖြစ်သည်။ အထူး သဖြင့် စာပေအပေါင်းအသင်းများက သူ့ကို ပိုချစ်ကြသည်။ ဆရာကြီး ရန်အောင်နဲ့ သူက ၁၉၅၈ ခုနှစ်ကပင် မြန်မာနိုင်ငံ စာပေပြန့်ပွားရေး အသင်း (မြန်မာပြန်)ကို တည်ထောင်စဉ်ကစပြီး လက်တွဲလှုပ်ရှားခဲ့ကြသူ များ ဖြစ်သည်။ ဆရာရန်အောင်က “မင်းစာတွေ အတော်များများ ဖတ်ဖူး တယ်။ ကြိုက်လည်း ကြိုက်ပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ အမှန်ပြောရရင် မင်းစာကို ကြိုက်တာထက် မင်ကို ပိုကြိုက်သကွ”ဟု ပြောဖူးသည်။

ဆရာကြီး ဦးသော်ဇင်ကမူ “ကမ္ဘာမှာ ဟစ်တလာပေါ်လာတာ လင်းယုန်မောင်မောင်စာရေးဆရာဖြစ်ဖို့ပဲ”ဟု နောက်ပြောင်ဖူးသည်။

“ဟစ်တလာ” စာအုပ်နှင့် လင်းယုန်မောင်မောင်က ခွဲမရ။ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရသမြောက်ရေးဟန်ဖြင့် ဖွဲ့ဆိုခဲ့သဖြင့် လူကြိုက်အများဆုံး စာအုပ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ထို့နောက် “ချေးဂွဗားရား”၊ “ကတ်စထရီ”၊ “ဟိုချီမင်း”၊ “သွေးစွန်းသော နွေရက်များ”၊ “အက်ဖ်ဘီအိုင် အတွင်းရေးမှူး”၊ “ကေသုံးလုံး” စသော စာအုပ်အားလုံးသည်လည်း လူသိများ ထင်ရှားခဲ့သည်။

စာရေးဆရာကြီး ဘဝင်းက တစ်ခါက စာချိုးဖူးသည်။

ပိုးထီးကို သူဆောင်းလို့

လက်ချောင်းကနရုဏီ

ဝင်းထိန်လို့ ကြည်

လက်ဝတ်မှာ ချည်

နာရီတဲ့ပဂေး

လင်းယုန်မောင် လူဟန်လုပ်တယ်

ထုပွက်နဲ့ဋေး

ပိုးထီးနှင့် လပ်စွပ်နှင့် နာရီအကောင်းစားနှင့်။ ထွက်သမျှ စာအုပ်တိုင်းက စွဲနေသဖြင့် လက်ဖျားငွေသီးနေသော ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်ကို ကျီစယ်ခြင်း ဖြစ်၏။

ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်ကလည်း ဦးဘဝင်းကို စာပြန်ချိုး၏။

လီနင်ဘာသာပြန်

မဟန်တဲ့ ငနဲ

ဘဝင်းရယ် လူဟန်လုပ်တယ်

ထုပွက်နှင့်ပွဲ။

သူတို့သူငယ်ချင်းနှစ်ဦး အပြန်အလှန် စာချိုးရင်း ချစ်နေတာကို ကြည့်ပြီး ကြည်နူးမိ၏။

ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်သည် ဆရာဗန်းမော်တင်အောင် ထုတ်ဝေသော ‘လင်းယုန်ဂျာနယ်’ တွင် စာများကို စရေးပြီး ‘လင်းယုန်မောင်မောင်’ ဟူသော ကလောင်အမည်ကို စယူခဲ့ခြင်းဖြစ်ရာ ဆရာကဲ့သို့ပင် ‘လင်းယုန်ဘဝင်း’၊ ‘လင်းယုန်တင့်ဆွေ’၊ ‘လင်းယုန်သစ်လွင်’ တို့ကို ‘လင်းယုန်’ ကို အမှီပြု....။

ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်ကို မြင်တွေ့ရတိုင်း တစ်နေရာရာ တစ်ထောင့်ထောင့်တွင် ငြိမ်ကုပ်ငေးငိုင် နေသည်ကို မတွေ့ရ။ မဂ္ဂဇင်း၊ ဂျာနယ် တိုက်တစ်ခုခုမှာဖြစ်စေ၊ တစ်နေရာရာမှာဖြစ်စေ၊ တကုပ်ကုပ်နှင့် တလှုပ်လှုပ် တရွရွ သူ့ကိစ္စ၊ သူတစ်ပါးကိစ္စ၊ အများကိစ္စတွေ တစ်ခုခု လုပ်နေတတ်၏။ ထို့ကြောင့် သူ့ကို 'အကျိုးမင်းကြီး'၊ 'စာပိုကြီး'၊ 'အမှာတော်မင်းကြီး' ဟုလည်း ခေါ်တတ်ကြ၏။ (သူက အမှာစာအရေးကောင်း၍ အမှာတော်ရေးမင်းကြီးဟု ခေါ်ကြခြင်း ဖြစ်၏။) ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်၏ အမှာစာများကိုပင် စုပြီး စာအုပ်ထုတ်ခဲ့ရ၏။ ထိုစာအုပ်တွင် သူက ဆရာဒဂုန်တာရာထံမှ 'အမှာစာ' တကူးတက တောင်းခံ၏။

ကျွန်တော်က ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်၏ စာအုပ်တိုင်းကို ဖတ်ပြီး အကုန်လုံးကို ကြိုက်သဖြင့် သူ့ထံမှ ဘာသာပြန်အတွေ့အကြုံကို မေးသည်။ ဘာသာပြန်ကောင်းတစ်ယောက်အတွက် ဘာကို အရေးတကြီးလေ့လာသင့်သလဲ မေးဖူး၏။

အင်္ဂလိပ်စာပေကို မိခင်ဘာသာ စကားလို ဒိုးလိုမွှေနိုင်တာက အရေးမကြီးဘူး။ "မြန်မာစာပေကို အခြေခံကျကျ၊ သဒ္ဒါမှန်မှန် ဝါကျပီပီ အဓိပ္ပာယ်ရှင်းလင်းအောင် မရေးတတ်ရင် အမြီးအမောက်မတည့်တဲ့ ဘာသာပြန် ဖြစ်လာမှာပဲ။ အင်္ဂလိပ်လိုဖတ်ပြီး မြန်မာစာဖတ်ပရိသတ်တွေ လွယ်လွယ်နဲ့ ရှင်းရှင်း နားလည်အောင် ရေးတတ် ပြန်တတ်တာက ဘာသာပြန်အတတ်ပညာရဲ့ အခြေခံအကျဆုံး၊ အရေးအကြီးဆုံးလိုအပ်ချက်ပဲ" ဟု ဖြေခဲ့ဖူးသည်။ အလွန်တန်ဖိုးရှိသော လမ်းညွှန်ချက်ဖြစ်သဖြင့် ယခု ဘာသာပြန်သင်တန်းများတွင် ကျွန်တော် သင်ကြားပေးရတိုင်း ဤအချက်ကို မီးမောင်းထိုး ပြောကြားခဲ့ဖူးပြီ။

ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်၏ ပထမဆုံးစာအုပ်က 'အိုက်ခံမန်း၏ ငရဲခန်း' ဖြစ်သည်။ ၁၉၆၅ ခုနှစ်က ထုတ်ဝေသည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော်က တက္ကသိုလ်ရောက်ခါစ။ ကျွန်တော်နှင့် သူငယ်ချင်း ခင်ဝမ်းတို့က ထိုစာအုပ် ထွက်ထွက်ချင်း ဝယ်ဖတ်ပြီးကြသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်တည်း ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်၏ ပရိသတ် ချက်ချင်းဖြစ်သွားကြ၏။

ဆရာနုတ်နွယ်က 'တောအကြောင်း တောင်အကြောင်း' တွင် ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်အကြောင်း ရေးခဲ့ဖူးသည်။ သူတို့နှစ်ယောက်က

မိတ်ဆွေရင်းများ ဖြစ်ကြသော်လည်း တစ်ခါတရံ ခံယူချက်အယူအဆ မတူ
တာတွေ ရှိ၏။ ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်က ဆောင်းပါးအချို့ဖြင့် ဆရာ
နတ်နွယ်ကို ဝေဖန်တိုက်ခိုက်ဖူးသည်။ အထူးသဖြင့် ဆရာဒဂုန်တာရာနှင့်
ပတ်သက်လျှင် ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်က ဆတ်ဆတ်ထိမခံ။ ထို့ကြောင့်
ဆရာနတ်နွယ်ကို သူက ဝေဖန်တတ်၏။

သူနဲ့ ကျွန်တော် တစ်ခါတစ်ခါ မထိတထိ ကလိတတ်ကြတယ်။
ဒါကတော့ နှစ်ယောက်သား ပေါင်းစမ်းကြတာပဲ' ဟု 'ဆရာနတ်နွယ်'
က ရေးဖူးသည်။

ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်သည် ကိုယ်တိုင်ရေး အထုပွတ္တိများ
အနေဖြင့် 'စတိုင်သစ်မဂ္ဂဇင်း' တွင် 'နှစ်ပေါင်း ၇၀ ကိုယ်တိုင်ရေး အထုပွတ္တိ'
'ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း' တွင် 'ဗိုလ်လိုက်ရသော ဈာပနများ'၊ 'ကျွန်တော့်အပေါင်း
အသင်း စာပေရောင်းရင်း' တို့ကို အခန်းဆက်ရေးခဲ့၏။ 'လင်းယုန်ဂျာနယ်'
'လင်းယုန်သတင်းစာ'၊ 'ဗိုလ်တစ်ထောင်သတင်းစာ'၊ 'မော်ကွန်းသတင်း
မဂ္ဂဇင်း'၊ 'ချင်းတွင်းဂျာနယ်'၊ 'ရွှေထောင့်ဂျာနယ်'၊ 'ရုပ်ရှင်သတင်းစဉ်'၊
'လုံမလေးမဂ္ဂဇင်း' စသည်တို့တွင် အယ်ဒီတာအဖြစ်လည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။

ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်သည် စာအုပ်ပေါင်း ၆၀ ကျော် ရေးခဲ့ပြီး
၂၅-၅-၂၀၀၂ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့၏။ အသက် ၇၈ နှစ်။ ထူးခြားသည်
မှာ မကွယ်လွန်မီ တစ်နှစ်ဖြစ်သော ၂၀၀၁ ခုနှစ်တွင် '၇၇ နှစ်ဆိုလျှင်
သေပျော်ပါပြီ' ဟူသော ဆောင်းပါးကို 'စတိုင်သစ်မဂ္ဂဇင်း' တွင် ရေးခဲ့ခြင်း
ဖြစ်၏။

သူ ကွယ်လွန်လျှင် သူ၏ရုပ်ကလာပ်ကို 'ရေဝေးသုဿန်' သို့ မပို့ဘဲ
ရုပ်အလောင်းကို ပြာချပြီး အိုးနှင့်ထည့်ကာ သူ၏ဇာတိမြေ 'မုံရွာမြို့' တွင်
အုတ်ဂူတစ်ခုဖြင့် ထားပါဟုလည်း ရေးခဲ့ဖူးသည်။

ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်ကို အထူးလေးစားချစ်ခင်သော စာရေး
ဆရာ အတ္ထုဝါစိုးမိုးက သူ၏ဇာတိမြေ ပွဲမြို့နယ်၊ ကျိန္ဒလီရွာသို့ ခေါ်သွားဖူး
သည်။ ကျိန္ဒလီရွာ၏ ပင်လယ်စပ်ကမ်းခြေ တစ်နေရာသို့ ရောက်သောအခါ
ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်က 'ဒီကမ်းခြေကျောက်ဆောင်လေး နေရာကို
ငါ သိပ်သဘောကျတယ်' ဟု ပြောခဲ့ဖူးသည်။ ဆရာ ကွယ်လွန်တော့

ကျွန်တော်တို့အားလုံး စီစဉ်ကြသည်။ ထိုရွာစာတိဖြစ်သူ ကိုကျော်စိုးလင်းက ဆရာအတ္ထဝါစိးမိုးရော၊ ကျွန်တော်ရော၏ တပည့်ဖြစ်၏။ မြန်မာစာအထူးဝါသနာထုံသူ စာပေဝါသနာရှင်ဖြစ်၏။ (ယခု သူက တက္ကသိုလ်မင်းခန့်အနေဖြင့် စာကဗျာတွေရေးနေကာ ရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းတက္ကသိုလ်၏ မြန်မာစာဌာနတွင် ကထိကပင် ဖြစ်နေပြီ)။ ကျွန်တော်တို့ စာရေးဆရာတွေစုပြီး ရိုးမသစ္စာ စင်းလုံးငှား ဘတ်စ်ကားဖြင့် ကျိန္တလီသို့ သွားကြ၏။ ဆရာမောင်ပေါ်ထွန်း၊ ဆရာအိကြာကွေး၊ ဆရာဆွေမင်း (ခနုဖြူ)၊ ဆရာ အတ္ထဝါစိးမိုး၊ ဆရာမ ခင်ပန်နှင့်၊ ဆရာမ သန်းမြင့်အောင်၊ ဆရာမောင်စိန်ဝင်း (ပုတီးကုန်း)၊ ဆရာကောက်ရွယ် (ကနောင်)၊ သားကြီးမောင်ဇေယျ၊ ဆရာမောင်ညိုအေး (ပန်းတော)၊ ဂျပန်နိုင်ငံသား Mr. J. Ko နှင့် ကျွန်တော်တို့ လိုက်ပါသွားကြ၏။ ညဖက်တွင် စာပေဟောပြောပွဲ ကျင်းပသည်။ နောက်တစ်နေ့ နံနက်တွင် ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင် အလွန် နှစ်သက်သော ကမ်းခြေကျောက်ဆောင်တွင် ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင် ကဗျည်းကျောက်စာတိုင် စိုက်ထူခဲ့ကြသည်။ ၂၀၀၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၈ ရက်။

၂၀၂၀ ပြည့်နှစ် ဒီဇင်ဘာလဆိုလျှင် ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင် အထိမ်းအမှတ် ကဗျည်းကျောက်စာတိုင် စိုက်ထူခဲ့ကြသည်မှာ ၁၈ နှစ်ပင်ကြာခဲ့လေပြီ။ ထိုခရီးစဉ်ကို လိုက်ပါခဲ့သူများထဲမှ ဆရာအိကြာကွေး၊ ဆရာမ ခင်ပန်နှင့်၊ ဆရာဆွေမင်း (ခနုဖြူ) တို့လည်း ကွယ်လွန်ခဲ့ချေပြီ။

ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင် ကဗျည်းကျောက်စာတိုင်ဘေးတွင် ဆရာသက်ရှိထင်ရှား ရှိစဉ်က ထိုင်ခဲ့ဖူးသော ပက်လက်ကုလားထိုင်ပုံစံတူ တစ်ခုကိုလည်း ထားရှိခဲ့သည်။ အေးမြလတ်ဆတ်သော လေပြေညှင်းကို ရှုရှိုက်ရင်း၊ ကမ်းပါးရံသို့ ရိုက်ခတ်လာသော လှိုင်းခေါင်းဖြူတို့၏ အသံများကို နားထောင် ရှုစားရင်း အေးငြိမ်းသက်သာ အပန်းဖြေပါလေတော့ ဥက္ကဋ္ဌကြီး (သို့) ဆရာလင်းယုန်မောင်မောင်။



အောင်ဝေး - ၂၀၂၀

စိမ်းဆက်သော အရပ်၌

မောင်လူမှိုန်ကို
အိမ်ပေါ်
ခေါ်တင်ထားခဲ့ဖူးတယ်။
ခင်ဝမ်းနဲ့အတူ
တက္ကသိုလ်နေ့ရက်များ၊
လူမှိုက်ကြီး မောင်ရန်ပိုင်နဲ့
မနိုင်ရင်ကန်။
စောဝေ၊ အောင်ဝေး
မောင်သက်ထွေးတို့ရဲ့
တိုက်ဖော်တိုက်ဖက်
အဖြူရောင်သက်တံ့။
မောင်လူမှိုန် မရှိတော့ဘူး
ခင်ဝမ်း မရှိတော့ဘူး
မောင်ရန်ပိုင် မရှိတော့ဘူး
(အောင်ဝေးလည်း မရှိတော့ဘူး)
ဒါပေမဲ့
သူရှိနေတုံး
ဖေဖေဘုတ်ကလေးမှာ
သူစိမ်းနေတုံး
ဟိန်းလတ်။

အောင်ဝေး

၁၈-၁၁-၂၀၂၀ (မစ်ရှီဂန်)

အောင်ဝေးနှင့် လူခြင်းမဆုံဖြစ်တာ ဆယ်စုနှစ်တစ်ခေတ်စာ။ မနေ့က ဝေးလံသော အမေရိကန်၊ မစ်ရှီဂန်မှ အောင်ဝေး၏ မိမိထံ ရေးပို့လိုက်သော ကဗျာ ဖတ်ရ၏။ လွမ်းလိုက်ဘိခြင်း။

၁၉၇၂ ခုနှစ် မိုးဝေကာလက မြင်းခြံမှ ကဗျာဆရာ မောင်လူပိုန် ရန်ကုန်တွင် သောင်တင်နေစဉ် ကျွန်တော်က သူ့ကို အိမ်ဦးခန်းတင်ကာ တစ်လကိုးသီတင်း ခေါ်ထားဖူးသည်။ ခင်ဝမ်းနှင့် ကျွန်တော် 'ရွှေရောင် တောက်ခဲ့ နေ့ရက်များ'ကို အနုပညာ ချစ်မက်စွာဖြင့် ဖြတ်သန်းခဲ့ကြ။ မောင်ရန်ပိုင်နှင့် တည့်သူ၊ မတည့်သူတွေရှိခဲ့။ ကျွန်တော်နှင့်တော့ သူကွယ် လွန်ချိန်အထိ တစ်ခါမှ ရန်မဖြစ်ခဲ့ကြ။ စောဝေ၊ အောင်ဝေး၊ ဇော်သက်ထွေး တို့နှင့် ဗဟန်း၊ ဆရာစံလမ်း၊ Mr. Guitar တွင် ၂၀၀၆ ခုနှစ် 'အဖြူရောင် သက်တံ့' လှုပ်ရှားမှုတွင် ပိုင်းကူခဲ့သည်။ အဆိုကျော်မော်ဒယ်တွေ ခေါ်ပေး၊ သတင်းယူ၊ သတင်းရေး။

အောင်ဝေးနှင့် ကျွန်တော့်ကြားမှာ အမှတ်တရတွေ များစွာရှိသည်။ ကျွန်တော့်ဌာနမှ လုပ်ဖော်ကိုင်ဖက် ကိုမျိုးကြည်၊ ခင်စန်းအေး (ဖေဘွတ်စ် ဆယ်လီဖန်ဆယ်လို၏ မိခင်)တို့နှင့် ကိုသန်းဝင်းခေါ် အောင်ဝေးက မြောင်းမြ မြို့နယ်က တနယ်ထဲသားတွေ။ သူတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး အောင်ဝေးနှင့် ပိုရင်း နီးခဲ့သည်။ ၁၉၇၂ မိုးဝေ ရဲဘော်ရဲဘက်ကာလတွေတုံးကတော့ အောင်ဝေး မပါဝင်သေး။ နောက်ထပ် ဆယ်နှစ်လောက်အကြာ မောင်သွေးသစ် မိုးဝေ မဂ္ဂဇင်းကိုင်တော့ အောင်ဝေးကဗျာတွေ စတွေ့လာသည်။ မကြာခင် သူနှင့် လူချင်း သိကျွမ်းခဲ့သည်။ အသားဖြူဖြူ၊ ပိန်ပိန်ကိုင်းကိုင်း၊ ဆံပင်ကောက် တွန့်၊ ကျွဲကော်ကိုင်မျက်မှန်တပ် အောင်ဝေးကို ကြည့်လိုက်လျှင် အမြဲတမ်း အလုပ်တစ်ခုမှမဟုတ် တစ်ခုဖြင့် ဗျာများနေတတ်သည်။ များသောအားဖြင့် သူ့ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ ကိစ္စတွေမဟုတ်။ စာပေအနုပညာနှင့် ပတ်သက်တာ တွေ၊ လူတွေ့လျှင် လိုက်လံပွေဖက်။ ပြုံးရယ်ပြီး စကားတွေ ကရားရေလွတ် တာတွတ်တွတ် ပြောလေ့ရှိသည်။ ၁၉၆၅ လောက်က သူရယ်၊ ကာတွန်းဝင်း အောင်ရယ်၊ ကျွန်တော်ရယ်၊ ရှမ်းပြည်နယ် ကလေးနှင့် အောင်ပန်းတို့တိုက် စာပေဟောပြောပွဲ အတူ တစ်ပတ်ခန့်အကြာ သွားခဲ့ကြဖူးသည်။ ရောက်လေ ရာ အရပ်မှာ သူ့ရဲဘော် ကဗျာအပေါင်းအသင်းတွေ ရှိမည်။ မည်သူနှင့်တွေ့

တွေ့ ထိုသူလက်ကို မလွှတ်တမ်း ဆွဲကိုင်ကာ စကားတွေ ပြော၏။ စာလောက က ကဗျာဆရာ နိုင်မွန်အောင်သွင်တို့၏ အိမ်မှာဆိုလျှင် နိုင်မွန်အောင်သွင်နှင့် သာမက နိုင်မွန်အောင်သွင်၏ တစ်မိသားစု တစ်မျိုးလုံး တစ်ဆွေလုံးနှင့် သူ စကားပြောတာ ထမင်းစားချိန်များပင် လွှတ်၏။ ထိုအချိန်က အောင်ပန်း တွင် ဆရာဒဂုန်တာရာ မရောက်သေး။ ဆရာတူမ သင်းမြစန္ဒီတို့အိမ်ကို သွား၏။ သင်းမြစန္ဒီခင်ပွန်း ကိုမြင့်သန်းက ကျွန်တော် နှင့် ခင်မင်ရင်းစွဲရှိသူ။ သူက ထိုစဉ်ကပင် ရှမ်းအမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်တွင် တက်ကြွစွာ လှုပ်ရှားနေသူ ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ကိုမြင့်သန်းနှင့် ကိုစိုးမောင် (မောင်တင်မြိုင်-အင်းလေး) နဲ့က ပညာရေးတက္ကသိုလ်မှ ပညာရေးဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရ သူတွေ ဖြစ်ကြ၏။ ကျွန်တော့်ဇနီးနှင့် သူတို့က ကျောင်းနေဖက်တွေ ဖြစ်ခဲ့ ကြဖူးသည်။ ထိုစဉ်က စကားတွေ တစ်ဝကြီးပြောခဲ့ကြသည်။ နောက်ထပ် လေးငါးနှစ်အကြာတွင် ကိုမြင့်သန်း ကွယ်လွန်သွားတာ သိရ၍ စိတ်မကောင်း။ အောင်ပန်းမှာလည်း တွေ့သမျှ ကဗျာဆရာတွေနှင့် ကိုအောင်ဝေးက စကား မပြတ်။ ကျွန်တော်နှင့် ကိုဝင်းအောင်က သူ့ကို မနည်းဘဲရိုက်အုပ်ထားရသည်။ အောင်ဝေးက တကယ်ပင် လူချစ်လူခင်များသူ။ သူကလည်း လူတကာကို သံယောဇဉ်တွယ်သူဖြစ်ကြောင်း ထိုခရီးတွင် ကောင်းကောင်းကြီး သိခဲ့ရ သည်။

Facesခေါ် မုခမဂ္ဂဇင်း ထုတ်မည်ဆိုတော့ ထုတ်ဝေသူ 'ဒေါ်ဟောမာ သန်း' က ဒေါ်တူးတူးမြင့်သိန်းတို့၊ ကျွန်တော်သမီး မေသရဝဏ်ဦးတို့နှင့် တွဲဖက်လုပ်ကိုင်၍ စာပေသမား အယ်ဒီတာကောင်းတစ်ဦး လိုသည်ဟု ကျွန်တော့်ကို ပြောသဖြင့် ကျွန်တော်က ကိုအောင်ဝေးကို ထောက်ခံချက်ပေး စေလွှတ်လိုက်သည်။ Facesမဂ္ဂဇင်း တာထွက်ကောင်းလာသည့်အထဲတွင် ကိုအောင်ဝေး၏ ခြေစလက်နတွေ အများကြီးပါ၏။

ရှစ်လေးလုံး ဒီမိုကရေစီအရေးတော်ပုံ ကာလတွင် 'မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ချစ်နေသေးသည် အောင်ဆန်းစုကြည်' ဆိုသော အောင်ဝေးကဗျာတွေက မြန်မာပြည်အနှံ့ ပလူပျံထွက်ပေါ်လာကာ လှုံ့ဆော်မှုအားမာန်အဖြစ် အလှူ ညီးညီး တောက်ပခဲ့၏။ ပုသိမ်ကောလိပ်ကျောင်းသားဘဝကပင် နိုင်ငံရေး မီးခဲလေး စ,တောက်ခဲ့သော ကိုအောင်ဝေးကား ရှစ်လေးလုံးကာလတွင်

နိုင်ငံရေးနှင့် ကဗျာတွဲဖက်တိုက်ပွဲဝင်သူ စတင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ဆရာမောင်သော်က ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဆောင်ရွက်သော 'စာနယ်ဇင်းသမဂ္ဂ' တွင်လည်းကောင်း၊ မောင်စိမ်းနီ၏ 'မြန်မာနိုင်ငံ ကဗျာဆရာများ သမဂ္ဂ' တွင်လည်းကောင်း၊ ကိုအောင်ဝေး တက်ကြွစွာ ပါဝင်ခဲ့၏။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်က ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ဧရာဝတီတိုင်း စည်းရုံးရေးခရီးစဉ်တွင် ဧရာဝတီတိုင်းဘက်မှ ကိုအောင်ဝေး တာဝန်ယူခဲ့သည်။ ၂၀၀၇ ခုနှစ် ရွှေဝါရောင်တော်လှန်ရေးတွင်ကား ကိုအောင်ဝေး၏ ဟောပြောလှုံ့ဆော်မှုများကြောင့် ထောက်လှမ်းရေးမှ ဖမ်းဆီးလုဆဲဆဲ ထိုင်းနိုင်ငံသို့ တိမ်းရှောင်သွားခဲ့ရာ ၂၀၀၈ မှစ၍ အမေရိကန်ပြည်၊ မီရှီဂန်ပြည်နယ်တွင် နေထိုင်ခဲ့ရာ ယခုထိ။



ကိုအောင်ဝေးနှင့် မတွေ့ရသော ဆယ်နှစ်တာ ကြားကာလတွင် ကိုအောင်ဝေး၏သား လပြည့်ဝေးနှင့်တော့ ကျွန်တော်က တွဲမိ၏။ ကျွန်တော် စာအုပ်တော်တော်များများကို လပြည့်ဝေး၊ တည်ထောင်ခဲ့သော 'လပြည့်လင်း' ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ကျွန်တော်အပ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူနှင့်ကျွန်တော်က အဆက်အသွယ်မပြတ် တွေ့နေရ၏။ တစ်ခါတော့ သူက မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ချက်နိုင်ငံ သံအမတ်ကြီးက ဘာသာပြန်စေလိုသော 'တစ်နေရာရာတွင် နေသာဆဲ' စာအုပ်ကို ကျွန်တော်အား ဘာသာပြန်စေကာ သူက ထုတ်ဝေခဲ့၏။ ထိုစာအုပ် မိတ်ဆက်ပွဲကို နေပြည်တော်တွင် လုပ်တော့ လပြည့်ဝေးနှင့် ကျွန်တော် အတူသွားတက်ကြ၏။ လမ်းခရီးတစ်လျှောက် အောင်ဝေးအလွမ်းကို ကိုအောင်ဝေး၏သား လပြည့်ဝေးနှင့်သာ ဖြေသိမ့်ရ၏။

ကိုအောင်ဝေးနှင့် လူခြင်းမတွေ့ရသော်လည်း သူ၊ သူ့ဇနီး၊ သူ့သား လပြည့်ဝေးတို့၏ လှုပ်ရှားမှုတွေကိုတော့ ဖုတ်ဘွတ်ခိမှာ မပြတ်တွေ့နေရ၏။ အထူးသဖြင့် သူ့ကဗျာများ-

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၂၅ ရက်နေ့ကရေးသော 'ချစ်လို့ရေးတဲ့ ကဗျာ (၅)' မှ -

- အချစ်မှာ ရန်သူမျိုးငါးပါး ရှိတယ်ခင်
- ၁။ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ
- ၂။ ပြည်တွင်းစစ်

၃။ သေနာပတိပျက် လူတန်းစား

၃။ အမျိုးသားရေး အစွန်းရောက်

၅။ လူသတ်ဝါဒ

၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မေလ (၃၁) ရက်နေ့ကလည်း အောက်ပါကဗျာ
ရေးတာ ဖတ်ရသည်။

စစ်ပွဲတွေရပ်။

သေနတ်ကိုင်ထားတဲ့ လက်တွေနဲ့

စာရွက်ပေါ်မှာ လက်မှတ်ထိုးတယ်

ဟဟပဲ ရမယ်

ဂီးဇောင်းကျောင်းတို့ရယ်

သေနတ်မပါတဲ့ ကျောင်းသားတွေရဲ့လက်က

စစ်ပွဲတွေကို ရပ်နိုင်တယ်

သေနတ်မပါတဲ့ ကဗျာဆရာတွေရဲ့လက်က

စစ်ဒဏ်သင့် ပြည်သူတွေကို ကယ်တင်နိုင်တယ်။

ဇန်ဝါရီ ၁၃၊ ၂၀၁၉ တွင်လည်း သူ့ကိုယ်သူ ဝေဖန်ရေး ဆန်းစစ်ချက်
ကဗျာတစ်ပုဒ် ရေးသည်။

ချစ်လှစွာသော ပြည်ပြေး

လေသံမြားသံစဲပေမယ့်

ဆဲသံဆုသံ ညံဆဲမို့

(မစ်ရှီဂန်မှာ)

လူလည်း အိမ်မပြန်နိုင်သေး

ကဗျာလည်းလွမ်းမိုး မခဲနိုင်သေး။

သူ့ကဗျာများက ငယ်စဉ်က ရေးခဲ့သော သူ့ချစ်သူတမ်းချင်း ‘ယာမာ
ဂူချီခင်ဆွေရီ’ ပုံစံမျိုး မဟုတ်တော့။ တချို့က သူ၏ ဒေါသသင့်ဝေဖန်ရေး၊
တုံ့ပြန်သံများနှင့် မတူတော့။ နိုင်မာသော ယုံကြည်ချက်၊ စစ်မှန်မြဲမြံသော
ခံယူချက်တို့ဖြင့် သူပြေးချင်တာ၊ သူဖြစ်စေချင်တာတွေကို ကဗျာယာဉ်သုံး၍
ဒလကြမ်း မောင်းနှင့်နေပေပြီ။

၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်၏ ဧရာဝတီတိုင်း စည်းရုံးရေးခရီးစဉ်အဖြစ် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည် သွားရောက်ရန် စီစဉ် နေချိန် ကိုအောင်ဝေးက မည်သို့ပင်ဖြစ်စေဆိုသော ကဗျာစာအုပ်ကို ရေးခဲ့၏။ ထိုစာအုပ်ပါ ကဗျာကို ရေးသည်ဆိုကာ ကဗျာဆရာ အောင်ဝေး ထောင် (၆)လ ကျခဲ့၏။ ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ ဧရာဝတီခရီးစဉ်နှင့် အာဇာနည် နေ့ အရေးအခင်းအမှုနှင့် ပူးပေါင်း ထောင်ဒဏ်တစ်နှစ်ခွဲ ကျ၏။

၂၀၂၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် အောင်ဝေး၏ ၂၀၂၀ ဆိုသော ကဗျာစာအုပ် အသစ်ထွက်လာသည်။ ၂၀၂၀၊ နိုဝင်ဘာ ရွေးကောက်ပွဲအတွက် ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်၏။ ၂၀၁၅ရွေးကောက်ပွဲ အကြံအဖြစ်လည်း ကိုအောင်ဝေးက 'အလွတ်တည်ဆန်သောမျိုး' ဟူသော ကဗျာ (၁၁) ပုဒ်ရေးခဲ့ဖူး၏။ ၂၀၂၀ ရွေးကောက်ပွဲ အကြံအဖြစ် ကဗျာ (၃၃) ပုဒ် ထပ်ရေး၏။ အဓိကက 'ပြည်သူတွေ မဲသွားပေးကြရန်' တိုက်တွန်းခြင်းဖြစ်၏။

ခွပ်ခေါင်းခွပ်ချိန်
 ကြယ်ဆွတ်ချိန်
 အောင်ပွဲခံမယ့်အချိန်
 (၂၃-၇-၂၀၂၀ မိမိ၏ ၆၆ နှစ်ပြည့် မွေးနေ့အမှတ်တ)
 တစ်တောလုံးမြင်
 တစ်ပင်ခြင်းသိ။
 အဆိပ်ပင်
 တစ်ပင်မှမရှိ။
 ဩောင်း.....ဖွက်မြီးနဲ့ ဖွတ်ချုပ်
 ဒေါင်းခွပ်မည် ထင်ရည်မှန်း
 လွမ်းစဖွယ်လီ
 (၂၅-၇-၂၀၂၀)
 မိုင်းဖုံးထောင်တာထက်
 မဲပုံးထောင်တာက
 တိုင်းပြည်အနာ
 သက်သာတယ်။

(၃၀-၇-၂၀၂၀)
 ပေါင်း ၆၆၄ မှာ
 ၁၆၆ နေရာ
 အကျောပေးတိုက်ရတဲ့ တိုက်ပွဲ။
 တိုက်ရင် အနိုင်လိုက်ရမယ်
 ငါတို့ဘက်က
 ၃၃၃ နေရာရမှဖြစ်မယ်
 ဒီခေတ်မှာ
 ပညာတတ်တယ်ဆိုရင်
 ဒီသင်္ချာပေါက်တော့ ကွက်တိရမှာပါ။
 အပေါင်းအနတ် မမှားကြလေနှင့်

(၅-၈-၂၀၂၀)
 စစ်ပွဲ စစ်ပွဲ
 ကျားက အနားများ
 ရစ်ဝဲ ရစ်ဝဲ
 လက်ထဲကပြားကို
 မပစ်ဘဲ၊ မပစ်ဘဲ
 ချိုးပစ်တယ်၊ ချိုးပစ်တယ်။
 မပစ်တော့လည်း ဒီမိုကရေစီ
 ဆိုပဲ ဆိုပဲ
 ချိုးပစ်တယ်၊ ချိုးပစ်တယ်
 ဪ... ကျားဆိုးဂုတ်(ကုပ်)မျို
 အများအကျိုး ယုတ်သလို
 မြားကျိုး ငုတ်ထို

(၇-၈-၂၀၂၀)

အောင်ဝေး၏ ၂၀၂၀ ကဗျာများသည် ရွေးကောက်ပွဲတွင် မဲပေးကြ
 ရန်နှင့် မဲပေးအရွေးမမှားကြစေရန် ဆော်ကဗျာများ ဖြစ်သည်။

“ရွေးကောက်ပွဲမှာ ပါဝင်မဲပေးနိုင်ခြင်းဆိုတာ၊ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားများ ရဲ့ ရပိုင်ခွင့်လည်း ဖြစ်တယ်။ တာဝန်လည်းဖြစ်တယ်” ဟူသော ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်၏ တိုက်တွန်းစကားကို အားသစ်ပေါင်းပေးသော ကဗျာများလည်းဖြစ်၏။

၂၀၂၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲ ရလဒ်များကား ထွက်ပေါ်လာပေပြီ။ ဆန္ဒမဲပေးသူများ၏ ၇၀ မဲပေးခဲ့၏။ အစိုးရအဖွဲ့စည်း၏ ပြည်ထောင်စုကိုယ်စားလှယ် ၃၂၂ ဦးလိုအပ်သည်။ အခုအနိုင်ရသည့် ကိုယ်စားလှယ်က ၃၉၆ ဦးဖြစ်ရာ အစိုးရဖွဲ့နိုင်မည့် ကိုယ်စားလှယ်ထက် ကျော်လွန်ခဲ့ပေပြီ။ အမျိုးသား ဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်သည် တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်လွှတ်တော် မဲဆန္ဒများတွင် ၅၀၁ ဦး တိုင်းရင်းသား လူမျိုးမဲဆန္ဒနယ်တွင် ကိုယ်စားလှယ် ၂၀ အနိုင်ရခဲ့၏။ ထိုအောင်ပွဲတွင် မည်သို့ပင်ဆိုစေ အောင်စေး ၂၀၂၀ အုတ်တစ်ချပ် သဲတစ်ပွင့် ဧကန်ပါဝင်ခဲ့သည်ကား ယုံမှားသံသယမရှိ။



ဆက်ချစ်ကြစို့ ညယ်

“သူငယ်ချင်း... နေကောင်းလား ပွတ်ဒ်မောနင်းကွာ”

မနက် ၆ နာရီခွဲလောက်ဆိုလျှင် ဤဖုန်း ဝင်လာတတ်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ကျွန်တော်ကလည်း လက်ကိုင်ဖုန်း မက်ဆင်ဂျာမှ နေ၍ မိတ်ဆွေတွေကို မေတ္တာပို့ နှုတ်ခွန်းဆက်တွေ ပို့ပြီးပြီ။

အိမ်ကို မနက်တိုင်းလိုလို နှုတ်ခွန်းဆက်တတ်သူမှာ မိမိနှင့်လည်း အနည်းဆုံး တစ်ပတ်တစ်ခါလောက် လူချင်းတွေ့နေသူ မောင်သွေးသစ်ဖြစ်သည်။ သူနှင့် ကျွန်တော် ဘယ်တုန်းက သိခဲ့တာလဲဆိုတော့ တော်တော်ကြာနေပါပြီ။ အနည်းဆုံး ရွှေရတတော့ တိုင်ပေတော့မည်။ သူနှင့်ပတ်သက်၍ တစ်ခု ထူးခြားချက်က သူသည် ကျွန်တော့်ထက် နှစ်များစွာစောပြီး စာပေနယ်တွင် ထဲထဲဝင်ဝင် ကျင်လည်ခဲ့သည့်အပြင် ယနေ့ လက်ရှိအထိလည်း မြန်မာတိုင်းမိစာစောင်တွင် စာတည်းလုပ်နေဆဲမို့ သက်တော်ရှည် အယ်ဒီတာအဖြစ် သမိုင်းတင်ရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ခြင်းပင်။ အယ်ဒီတာထက်ပို၍ သက်တမ်း ရှည်တာကတော့ ကဗျာဆရာ။ ယခုတစ်လော သူ၏ အတွေးရော အရေးပါ လန်းဆန်းခေတ်မီသည့် ‘ကိုဗစ်’နှင့် ပတ်သက်သော ကဗျာတွေကို ဆက်တိုက်လို ဖတ်နေရသေး။

‘မောင်သွေးသစ်’ဆိုသော ကလောင်အမည်ကို ၁၉၆၂ ခုနှစ်က နယ်စင်း၊ မဂ္ဂဇင်းတွင် ‘ငါ့ကဗျာနှင့် တိုက်ပွဲသို့’ဆိုသော ကဗျာနှင့် အစောဆုံးတွေ့ရဖူးသည်။ ဒါဆိုရင်ပဲ မောင်သွေးသစ်၏ ကဗျာသက်ကို တွက်စစ်လျှင်ပင် ၅၈ နှစ်။

“ပထမဆုံး ကားလောင်နာမည်က မောင်ရွက်ဝါပါ။ ရေကျော်မက် သဒစ်ဆိုတဲ့ အခု အထက(၃) ဗိုလ်တထောင်မှာ ကဗျာစရေးတယ်။ ပြီးတော့ အားမားစတား၊ ဖလင်စတား၊ မိုးကြိုးသတင်းစာ၊ သတ္တိဂျာနယ်၊ နဝဒေး တိုင်းရင်းမေ၊ တံခွန်ဂျာနယ်တွေမှာ ဆက်ရေးတော့တာပဲ”

မောင်သွေးသစ်ပြောမှ ကျွန်တော်တို့ငယ်ငယ်က ဖတ်ခဲ့ရသော ‘ဘားမားစတား’၊ ‘ဖလင်စတား’စသော ဆယ်ပြားတန် အပတ်စဉ်ထုတ် ဂျာနယ်လေးတွေကို သွားသတိရ၏။ တစ်နေ့ မုန့်ဖိုး တစ်မတ် ၂၅ ပြားရသည့် အထဲမှ တစ်မတ်ကို ဆယ်ပြားခြစ်ကုတ်ဖျပြီး ‘ဘားမားစတား’ စသော စာစောင်တွေ အငမ်းမရဖတ်ခဲ့ရပုံတွေ။

“စရေးတုန်းကတော့ ကဗျာအကြောင်းရော စုံပဲ။ အချစ်၊ အိပ်မက်၊ လိပ်ပြာ၊ ရာသီ၊ ကဗျာပါရင်ပြီးရောဆိုတဲ့ သဘောပဲ။ ဘာကဗျာ ခံစားချက်၊ ဘာကဗျာခံယူချက်မှ လားလားမျှမရှိဘူး အအုပ်အဖွဲ့လည်း ကင်းမဲ့နေချိန်ပါ”

မောင်သွေးသစ် မျက်လုံးတွေက ကျွန်တော့်ကို ကျော်လွန်ပြီး အဝေးဆီ ငေးနေသည်။ သူ့မျက်ဝန်းက အရောင်လဲ့လဲ့လေး ထွက်လာ၏။ အတိတ်ဆီ သို့ စဉ်းစားမိတိုင်း အလွမ်းတွေရစ်သီဖွဲ့ လာတာကလည်း လူ့သဘာဝပဲလေ။

ဒါတွေက မောင်သွေးသစ် ကလောင်မပြောင်းမီက။ မောင်သွေးသစ် ကလောင်ယူပြီး နောက်တော့ မဂ္ဂဇင်းရွေးလာ၏။ စုံထောက်မဂ္ဂဇင်း၊ မိုးဝေ မဂ္ဂဇင်း။ ထို့ကြောင့်ပင် ဆရာမောင်စွမ်းရည်က မောင်သွေးသစ်ကို ‘မိုးဝေ ဖွား၊ မိုးဝေလက်ထွက်’ဟု ခေါ်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည် မဟုတ်လား။

မောင်သွေးသစ်နှင့် တကယ်ခွဲမရ၊ တွဲလျက်မြင်ရတာတော့ ‘တော် လှန်ကဗျာ’

‘တော်လှန်ကဗျာ’ စာအုပ်က မြန်မာစာပေလောက သမိုင်းတွင် ထာဝစဉ် ထွန်းလက်မည့် ကြယ်တစ်ပွင့်။ မည်သူမျှ ဖျောက်ဖျက်ခြင်းငှာ မစွမ်းသာ။

‘တော်လှန်ကဗျာ’ တွင် မောင်စိမ်းနီ၊ မောင်ချောနွယ်၊ ရွှေရ (တောင် ကုတ်)၊ နီအောင်၊ မောင်ပြုပြင် (ကျုံ့ပျော်)၊ စိုးမြင့်သိန်း၊ အောင်ဇင်မင်း၊ လှဆွေ၊ မောင်သင်းခိုင်၊ မောင်သွေးသစ်တို့ ပါဝင်ရေးသားကြသည်။

‘တော်လှန်ကဗျာ’ စာအုပ်က မိုးဝေစာပေမဂ္ဂဇင်းရဲ့ အချိန်၊ တော်လှန် စာပေရဲ့ နောက်ဆက်တွဲ၊ အစဉ်အလာ အင်မတန်ကြီးမားတဲ့ မိုးဝေကဗျာရဲ့ ကျောထောက်နောက်ခံအား၊ ဆရာနတ်ရွယ်ရဲ့ ဦးဆောင်အားပေးမှုတွေနဲ့အတူ ရေးဖော်တွေ့ရဲ့ နောင်ကြီးမဲ့၊ ကဗျာညီအစ်ကိုတော်၊ စိတ်ဓာတ်အင်အားတွေ ရဲ့ ပေါင်းစည်းညီညွတ်မှုကြောင့် ထွက်ပေါ်လာတဲ့ စာအုပ်ပဲ။ ဒါကြောင့် ကဗျာသမိုင်းအကြောင်းမှာ ပြောစရာ မှတ်တိုင်အဖြစ် စိုက်ထူနိုင်ခဲ့ကြတာပါ။

ထိုစဉ်က မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းသည် ယခု မင်္ဂလာတောင်ညွန့် ရဲ့စခန်းနှင့် ဓားလွယ်ခုတ် မျက်စောင်းထိုးနေရာတွင် တည်ရှိ၏။ လူငယ်ကဗျာဆရာ စာရေးဆရာများ၏ ဘူမိနက်သန်ဖြစ်၏။ မိုးဝေတိုက်တွင် စုဝေးဆွေးနွေး စာရေးကြ၏။ ဗီယက်နမ်ကို အမေရိန်ကျူးကျော် စစ်ကိုဆန့်ကျင်နေကြ။ အာရှအာဖရိက လက်တင်အမေရိကမှ အဖိနှိပ်ခံ ပြည်သူတွေ၊ အလုပ်သမား လယ်သမား စည်းရုံးညီညွတ် တိုက်ပွဲဝင်နေကြချိန်။ ထိုအချိန်တွင် ခေတ် ကာလ၏ တောင်းဆိုမှုကြောင့် လူငယ်ကဗျာဆရာ ၁၀ ဦး၏ ‘တော်လှန် ကဗျာ’ စာအုပ် ထွက်ခဲ့ရသည်။

‘တော်လှန်ကဗျာ’ စာအုပ်ထွက်ခဲ့ ၁၉၆၉ ခုနှစ်။ ယခုဆို ၅၁ နှစ် မြောက်။

‘တော်လှန်ကဗျာ’ စာအုပ်ထွက်သောအခါ အံ့ဩစရာတစ်ခုကို ကျွန်တော် မှတ်မိသေးသည်။ ထိုအချိန်က ‘အနုပညာသည် ပြည်သူအတွက်’ (Arts for People's Sake) နှင့် ‘အနုပညာသည် အနုပညာအတွက်’ (Arts for Arts sake) ဆိုသော ဂိုဏ်းကြီးနှစ်ဂိုဏ်း ယှဉ်ပြိုင်ရှိနေ၏။ ‘အနုပညာ သည် ပြည်သူအတွက်’ အလံတော်အောက်မှာက ဆရာဒဂုန်တာရာ၊ ဆရာ ဗန်းမော်တင်အောင်၊ ဆရာမြသန်းတင့် အပါအဝင် ‘နေမင်းနွယ်’ ဆိုသော ဆရာမောင်နေဝင်း၊ ဆရာမင်းကျော်၊ ဆရာနတ်ရွယ်တို့ ဦးဆောင်ကြတာ ‘အနုပညာသည် အနုပညာအတွက်’ လောင်းရိပ်အောက်တွင်ကား ဆရာ တင့်တယ်၊ ဆရာတက်တိုး၊ ဆရာသာခုတို့တွေက ကြီးမှူးကြ၏။ ‘တော် လှန်ကဗျာ’ စာအုပ်ထွက်လာတော့ ‘အနုပညာသည် အနုပညာအတွက်’ ဆို သည့် ဩဝါဒကို လက်ခံသူ ‘ဆရာတက်တိုး’ က အစိုးရသတင်းစာဖြစ်သော ‘လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ် (အင်္ဂလိပ်) သတင်းစာမှနေ၍ ‘တော်လှန်ကဗျာ’

စာအုပ်အကြောင်းနှင့် ကဗျာဆရာတစ်ဦးစီအကြောင်း အသိအမှတ်ပြုဆောင်းပါး ရေးခဲ့သည်မှာ ထူးခြားချက်ပင်ဖြစ်သည်။

မောင်သွေးသစ်က အသက် ၂၀ ကျော်အရွယ်ကပင် အသက် ၃၀ ကျော်၊ ၄၀ ဝန်းကျင် စာရေးဆရာကြီးများနှင့် သူငယ်ချင်းအပေါင်းအသင်းပေါင်းခဲ့သူလည်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့ မော်မကြည့်ခဲ့သော ဆရာမြသန်းတင့်၊ ဆရာနတ်နွယ်၊ ဆရာမင်းကျော်၊ ဆရာမောင်နေဝင်း၊ ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင် အဆိုကျော် စာရေးဆရာ ဝင်းဦး... သူတို့နှင့် ညနေပိုင်း ယမကာဝိုင်းတွေကအစ ဆရာကြီးတွေ ခရီးသွားကြသည့်အခါမှာပင် တတွဲတွဲ လိုက်ပါတတ်သည်။

မောင်သွေးသစ်က ခရီးတော်တော်သွားသူလည်း ဖြစ်၏။ ခရီးသွားတိုင်းလည်း အပြန်တွင် လက်ချည်း ဗလာမဟုတ်။ ကဗျာတွေ တနစ်တပိုးပါလာတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ကို 'ခရီးသွားကဗျာဆရာ' ဟုလည်း ထူးထူးခြားခြား ဘွဲ့မည်နာမပေးထားကြ၏။

'ခရီးသွားကဗျာက ကျွန်တော်က စာရေးတာမဟုတ်ဘူးဗျ။ ကင်းဝန်မင်းကြီး သီရိမဟာဇေယျသူ၊ ရှင်ထွေးညို၊ ရှင်ဥက္ကမကျော်၊ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရတို့လို ဂန္ထဝင်စာဆိုကြီးတွေ၊ ဆရာဒဂုန်တာရာ၊ ဆရာဒေါင်းနွယ်ဆွေ၊ ဆရာထွဏ်းနေနွယ်တို့လို မျက်မှောက်ခေတ် ကဗျာဆရာကြီးတွေလည်း ရေးခဲ့ကြတာပဲ။ ကျွန်တော်လည်း မြန်မာပြည်တစ်နံတစ်လျား ရှေ့နောက်တောင်မြောက် ဝဲယာခရီးသွားပြီး ကဗျာရေးတာ မဆန်းပါဘူး။ ကျွန်တော်က ခရီးသွားရုံသက်သက်သွားတာတော့ မဟုတ်ဘူးဗျ။ ခရီးသွားရင်း နယ်မြေခံလူထုနဲ့တွေ့တယ်။ သူတို့အသံ နားထောင်တယ်။ ခံစားတယ်။ ပြီးရင် ကဗျာရေးတယ်။ လျှပ်ပြက်သလို လက်ခနဲ ထိခိုက်ခံစားရရင် ကဗျာထွက်လာတာပဲ။ ခံစားမှု သစ်ရင် ကဗျာရတယ်။ ကျွန်တော်က 'ခရီးသွားမှု လူထုကဗျာ' လို့ သတ်မှတ်ထားတယ်။

ယစ်ရွှေရည်တန်ခိုးကြောင့် မောင်သွေးသစ်အသံက နည်းနည်းလေးလာ၏။ သို့သော် အားမာန်က အပြည့်။ မကြာခင် သူ့အသံက ငိုသံတွေပါလာ၏။ သူက ခံစားမှု လွန်ကဲ၏။ ဝမ်းနည်းဝမ်းသာ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ငိုချလိုက်တတ်သည်။

စာပေဟောပြောပွဲ တော်တော်များများတွင် သူ၏ နာမည်ကျော် ခရီးသွား ကဗျာတစ်ပုဒ်ဖြစ်သော 'ပင်းဘောဘူတာမှာ' ကဗျာကို ရွတ်ရင်း တစ်ဝက်တစ်ပျက်၌ ငိုချကာ ဆိုနှင့်နေသဖြင့် ဟောပြောပွဲ စင်မြင့်မှ တွဲချ ရသည်ကို မြင်ဖူး၏။

'လီဒိုလမ်းမကြီးပေါ်က ငါးသေးကလေး သုံးကောင်' ဘော်တွင်ပြန် (သို့) မြေအောက်ကဗျာ စသည် ကဗျာတွေကို ရွတ်ရင်းနှင့် သူကိုယ်တိုင် အကြီးအကျယ် ခံစားတတ်သည်။

'ကိုလံဘီယာသူမ' ကဗျာစာအုပ်ထွက်လာတော့ သူ့ကို ဆရာမောင်စွမ်း ရည်က ခပ်ဆတ်ဆတ်လေး ဝေဖန်၏။ ဆရာမြဇင်ကမူ ချီးကျူး၏။ ဒါက လည်း အံ့ဩစရာ တစ်ခုပင်။ ဆရာမောင်စွမ်းရည်က 'ပြည်သူ့ရှုထောင့်မှ စာပေဝေဖန်ရေး' စာအုပ်မှစ၍ 'ပြည်သူ့စာပေ ပေတံ' ကို ခပ်တင်းတင်းကိုင် ကာ အနုပညာသက်သက် ရေးသူများကို မညှာမတာ ဝေဖန်၏။ မောင်သွေး သစ်နှင့် ဆရာမောင်စွမ်းရည်က ပြည်သူ့စာပေ ဘက်တော်သားချင်း အတူတူ ဝေဖန်ခဲ့၏။ ဆရာမြဇင်က 'ကဗျာနဂါနှင့် နိပါတ်ပုံ' ဝါဒကို မြန်မာစာပေနယ် သို့ သွတ်သွင်းကာ 'လူထုစာပေဝါဒ' သဘောတရားကို မနှစ်မြို့သူဖြစ်၏။ ထိုသူက သူနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်စာပေ ဝါဒပိုင်ရှင် မောင်သွေးသစ်ကို ချီးကျူး တာကျတော့ တစ်မျိုး။

မြန်မာစာပေသမိုင်း ဖြစ်စဉ်တွင် မပါမဖြစ်သော စာစောင်တစ်ခု ရှိ၏။ ဒါက မောင်သွေးသစ်စီစဉ်သော 'စာပေဂျာနယ်' ၊ မောင်သွေးသစ်နှင့် အတူ 'စာပေဂျာနယ်' ဖန်တီးသူက ယနေ့ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည် ထောင်စုဝန်ကြီး တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသူ ဆရာဖေမြင့်၊ သူတို့ကို ငွေကြေး စိုက်ထုတ်ကာ စေတနာမှန်ကန်စွာ ပံ့ပိုးခဲ့သူ။ ထုတ်ဝေသူ 'ခွန်ဂျာမိုင်း' ကို လည်း မှတ်တမ်းတွင် ချန်လှပ်၍ မရကောင်း။

မောင်သွေးသစ်ကို ပျစ်ပျစ်နှစ်နှစ် ဝေဖန်ခဲ့သော ဆရာမောင်စွမ်းရည်၏ 'ကိုလံဘီယာသူမ' ဝေဖန်ရေးကို တစ်လုံးတစ်ပါဒ်မျှ မဖြုတ်မဖြတ်ဘဲ စာပေ ဂျာနယ်တွင် ထည့်ခဲ့သော တာဝန်ခံ မောင်သွေးသစ်၏ အယ်ဒီတာဝိသမူကို လည်း ကျွန်တော် ချီးကျူး၏။ ခံပြ၏။ နမူနာယူ၏။ မိမိကိုဝေဖန်သူ၏ စာမူ တစ်ခုအပေးတွင် အယ်ဒီတာအဖြစ်နှင့် အယ်ဒီတာစည်းဘောင်ကို ကျော်ဖြတ်

ခဲ့သော မောင်သွေးသစ်ကဲ့သို့ အယ်ဒီတာကောင်းတွေ ပေါ်ထွန်းခဲ့ပြီးကား ဂုဏ်ယူစရာ။

“ကိုလံဘီယာသူမမှာပါတဲ့ ကျွန်တော့်ကဗျာ တချို့က စောစောပိုင်းကဗျာတွေ၊ အတတ်ပညာနည်းပါတယ်။ ဒါကို ဆရာမောင်စွမ်းရည်က ထောက်ပြတယ်။ စကားလုံး ရွေးချယ်မှုချို့တဲ့တာတွေ ရှိတယ်။ ဒါကို သူက ဝေဖန်တယ်။ ကျွန်တော် လက်ခံတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ ပြုပြင်ခဲ့တယ်။ ဆရာစွမ်းကို ကျေးဇူးတင်တယ်”

ယခုကဲ့သို့ ဝေဖန်သူကို ပြန်လည်လေးစား ကျေးဇူးသိတတ်သူမျိုး ရှားပါးသည့် အရေအတွက်ထဲတွင် မောင်သွေးသစ်လည်း တစ်ယောက် အပါအဝင်။

မောင်သွေးသစ်အကြောင်း ပြောလျှင် အယ်ဒီတာ ဖြတ်သန်းမှုက မပါမဖြစ်။ သူ ပထမဆုံး အယ်ဒီတာလုပ်တာက ‘စာပေလုပ်သားမဂ္ဂဇင်း’ ထိုစဉ်က ဆရာမင်းကျော်က ‘စာပေလုပ်သားအဖွဲ့’ တွင် ဗဟိုကော်မတီဝင်။ သူက မဂ္ဂဇင်းထုတ်ရန် စီစဉ်တော့ သူ၏ မိတ်ဆွေကြီး ဆရာနတ်နွယ်ကို အကူအညီတောင်း။ ဆရာနတ်နွယ်က သူတပည့်ကျော် မောင်သွေးသစ်ကို ‘လက်ထောက် မောင်ကိုင် အယ်ဒီတာ’ ခန့်။ မောင်သွေးသစ်ကံကောင်းတာက ဆရာနတ်နွယ်ထံမှ အယ်ဒီတာပညာကို အပြည့်အဝ ခံယူရရှိခြင်းပင်။ ထိုမှ တစ်ဆင့် ဆရာမိုးဝေ၏ သမီး ဒေါ်စန်းစန်းဝေက ‘မိုးဝေ’ မဂ္ဂဇင်းထုတ်ဝေရန် ဆရာနတ်နွယ်ကို လာအပ်တော့ ဆရာနတ်နွယ်က စာတည်းချုပ်၊ တာဝန်ခံ စာတည်းက မောင်သွေးသစ်ဖြစ်လာ။

၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ‘မိုးဝေ’ ကို ဆရာနတ်နွယ် စွန့်လွှတ်တော့ မောင်သွေးသစ်လည်း ပါသွား။ ၁၉၈၆ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လတွင် ‘မိုးဝေ’ မဂ္ဂဇင်းသည် မောင်သွေးသစ်လက်သို့ ဒုတိယအကြိမ် ပြန်ရောက်။ မိုးဝေမဂ္ဂဇင်းကို ‘မိုးဝေ’ စာပေမဂ္ဂဇင်းဟု ပြောင်းလိုက်၊ သုံးလအကြာတွင် ထုတ်ဝေသူနှင့် သဘောထား မတိုက်ဆိုင်၍ မလုပ်တော့။

ထို့နောက် ရင်ခုန်ပွင့်၊ စာပေဂျာနယ်၊ ချယ်ရီမဂ္ဂဇင်း စသည်မှ ယခု မြန်မာတိုင်းမိအထိ အယ်ဒီတာလုပ်သက် နှစ်ကာလရှည်များစွာ။

တော်လှန်ရေးကောင်စီခေတ်တွင် ပျောက်ဆုံးခဲ့သော 'စာပေညီလာခံ' ကို ယခုစာရေးဆရာ စစ်စစ် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဖြစ်သည့်ခေတ်တွင် ပြန်လုပ်သင့်သည်ဟု ကျွန်တော်တို့ စာပေသမားတစ်စုက ခံယာကာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးထံမှ သဘောတူညီချက်သွားယူရာ ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး၏ သဘောတူညီချက်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရ၏ ပံ့ပိုးကူညီမှုများဖြင့် ၂၀၁၈ ခုနှစ် စာပေညီလာခံကို ကျွန်တော်တို့ ဖြစ်မြောက်အောင် လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ ဥက္ကဋ္ဌ ဦးအောင်စိုးဦး၊ ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ မောင်သွေးသစ်နှင့် ကျွန်တော်။ ငယ်သူငယ်ချင်းတွေ ပို၍ ကျောချင်းကပ် စည်းရုံးမိကြ။ ထွန်းဖောင်ဒေးရှင်းမှ ကူညီပံ့ပိုးနေသော 'မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်း' အစည်းအဝေးများတွင် မကြာခဏ ဆုံစည်းကြ။ မြန်မာတိုင်းမိသတင်းစာတွင် ကျွန်တော်က ဆောင်းပါးတွေရေးတော့ အပတ်စဉ် စာမူသွားပေးတာ၊ စာမူခ ထုတ်တာတွေရောက်တိုင်း မောင်သွေးသစ်နှင့် တွေ့ဆုံ။ သူငယ်ချင်းနှစ်ဦး ရှေးဟောင်းနောင်းဖြစ်တွေ စကားလက်ဆုံ ပြော၍မကုန်။

သူငယ်ချင်း အစစ် သက်တမ်း အနှစ်ငါးဆယ်။
တစ်ခါမှ ရန်မဖြစ်၊ ဆက်ချစ်ကြစို့လား ညယ်.....။



ဗီတာမင် ၁၃ သို့မဟုတ် ပိုက်ဆံတစ်ပြားမျှမရသော စာအုပ်

ကလေးက 'ဈေးကွက်ဂျာနယ်' မှာ ညီငယ်စာရေးဆရာ မြတ်လှိုင်က လူမှုဗေဒတေးကို ဘာသာပြန်ခဲ့သူ စာရေးဆရာ ဟိန်းလတ်ဆိုပြီး ကျွန်တော့် အကြောင်း ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ရေးတာ ဖတ်ခဲ့ရတယ်။ ၁၉၉၁ ခုနှစ်တုန်းက 'မြတ်လှိုင်' က ပိတောက်ပွင့်သစ် မဂ္ဂဇင်းမှာ အလုပ်လုပ်နေရင်း ဖြန့်ချိရေးပါ တွဲကိုင်ပြီး စာအုပ်တွေ လိုက်ဖြန့်ပေးခဲ့တယ်။

အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်ကလည်း မြန်မာဝတ္ထုတိုတွေ စုစည်းပြီး အမှတ်စဉ်အလိုက် ထုတ်ဝေဖို့ ပြင်ဆင်နေချိန်ပေါ့။ ဒါနဲ့ ပထမဆုံးခြေလှမ်း ဖြစ်တဲ့ 'ဗီတာမင် ၁၃' ဝတ္ထုတိုစုအား 'မြတ်လှိုင်' ကို ဖြန့်ချိဖို့ အကူအညီ တောင်းခဲ့တယ်။

သူလည်း ကြိုးစားပမ်းစားနဲ့ ရန်ကုန်စာအုပ်ဆိုင်တွေကို စာအုပ်တွေ လိုက်ဖြန့်ပေးတယ်။ အဲဒီတုန်းက စာအုပ်အပြတ်ဝယ်တဲ့ အစဉ်အလာ မရှိ သေးတော့ စာအုပ်တွေဆိုင်တွေမှာပဲ စာအုပ်တွေ တင်ထားခဲ့ရတာပေါ့။ ရောင်းကုန်မှ ပိုက်ဆံရှင်းမယ်လေ။ စာအုပ်အုပ်နဲ့ ပြေစာတွေတော့ မပျောက် မပျက်အောင် သိမ်းထားရတာပေါ့။

ရန်ကုန်တင် အုပ် ၆၀၀ ကျော်လောက် တင်ခဲ့ရတော့ 'မြတ်လှိုင်' လက်ထဲမှာ 'ပြေစာ' တစ်ထပ်ကြီးနဲ့ လကုန်လောက်ကျရင် စာအုပ်ဖိုးငွေ ပြန်ကောက်ဖို့ စီစဉ်ထားဆဲ။ 'မြတ်လှိုင်' ရဲ့ လွယ်နေကျ လွယ်အိတ်ထဲမှာ ပြေစာတွေ အထပ်လိုက်။

၁၉၉၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁၀ ရက်နဲ့ ၁၁ ရက်။

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး နိဗ္ဗာန်ဆုရှင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို စစ်အစိုးရက အကျယ်ချုပ်နဲ့ ဖမ်းဆီးထားတာကို ပြန်လွှတ်ပေးဖို့ တောင်းဆို ဆန္ဒပြမှုနဲ့ 'မြတ်လှိုင်' ကို ဒီဇင်ဘာ ၁၃ ရက်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ထဲမှာ ဖမ်းလိုက်ကြတယ်။ 'မြတ်လှိုင်' လွယ်နေကျ လွယ်အိတ်ကလေးလည်း အကျဉ်းစခန်းထဲ ပါသွားတာပေါ့။ လူတောင် ထောင်ထဲရောက်သွားတော့ သူသိမ်းထားတဲ့ စာအုပ်လက်ခံ ပြောစာတွေလည်း ဘယ်ရောက်လို့ ဘယ်ရောက်မှန်း မသိတော့ဘူး။

တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်ပဲ အဲဒီ ဗီတာမင် ၁၃ စာအုပ်ကို မန္တလေးဖြန့်ချိရေးအတွက် ကဗျာဆရာ 'လင်းသူ (မန္တဒေသ)' ကို ပေးလိုက်တာ သူလည်း အထိန်းသိမ်းခံသွားရလို့ မန္တလေးဆိုင်တွေက လက်ခံပြောစာတွေပါ ပျောက်ကုန်လို့ မန္တလေးစာအုပ်ဖိုးလည်း တစ်ပြားမှ မရခဲ့။

အဲဒါကတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် ၃၀ နီးပါးက ကျွန်တော် စုစည်းထုတ်ဝေခဲ့တဲ့ ဗီတာမင် ၁၃ ဝတ္ထုတိုစုရဲ့ ဇာတ်ကြောင်းလေးပါပဲ။

'ဗီတာမင် ၁၃' က ခေတ်ပြိုင် မြန်မာဝတ္ထုရေးဆရာတွေရဲ့ ခေတ်ပြိုင် မြန်မာဝတ္ထုစုစည်းမှုပါ။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော်က ဟေသီမဂ္ဂဇင်းမှာ စာရေးဆရာတွေနဲ့ လှည့် စာပေအင်တာဗျူး လုပ်တဲ့အချိန်။ ကျွန်တော်နဲ့ စာပေအင်တာဗျူး လုပ်တဲ့ စာရေးဆရာတွေရဲ့ ဝတ္ထုတိုအသစ်တွေကို ကျွန်တော်က စုပြီး စာအုပ်ထုတ်ချင်တယ်။ တစ်ခါထုတ်ရင် ဝတ္ထုတို ၁၀ပုဒ်လောက်နဲ့ နှစ်လကို တစ်အုပ်လောက် ထုတ်မယ်လို့ ကြံရွယ်ထားတယ်။ အဲဒီအစီအစဉ်ကို စာပေဝါသနာရှင် ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေတစ်ဦးဖြစ်တဲ့ ကိုတိုး (ဆာမောင်တိုး) ကလည်း သဘောကျလို့ သူနဲ့ကျွန်တော် 'ရသာဘဏ်' စာပေစီးပွားရေး' ဆိုတဲ့ စာအုပ်တိုက်တစ်ခု ထူထောင်ပြီး စတင်အကောင်အထည်ဖော်ကြတယ်။

ဒါနဲ့ ကျွန်တော် အင်တာဗျူးလုပ်တဲ့ စာရေးဆရာတွေဆီက လိုက်တောင်းတာပေါ့။ အဲဒီမှာ စာရေးဆရာ ကြူးနုစ်၊ ခင်မြဇင်၊ နိုင်ဇော်၊ ပိုင်စိုးဝေ၊ ဖေမြင့်၊ မင်းသစ်၊ မောင်ရန်ပိုင်၊ ရှင်ညိုမိုးမယ်၊ ဝင်းစည်သူ၊ ဝင်းဖေ၊ သဲအိမ်မောင်နေဝါ၊ သိုက်ထွန်းသက်၊ သစ္စာနီ စတဲ့ စာရေးဆရာ ၁၃ ဦးဆီက ဝတ္ထုတိုသစ်တွေ ရခဲ့တယ်။ ၁၃ ဂဏန်းဟာ ကံမကောင်းဘူး

ဘာညာ စတဲ့ အစွဲအလမ်းတွေလည်း မယုံကြည်တာကြောင့် ရလာတဲ့ ဝတ္ထု ၁၃ ပုဒ်ကိုပဲ 'ဗီတာမင် ၁၃' ဆိုပြီး စာအုပ်ထုတ်ဖို့ ပြင်ဆင်ခဲ့တယ်။

ကျွန်တော်မှာ 'ပါဂါမွန်' (Pagamon) အင်္ဂလိပ် စာကြည့်တိုက်က ထုတ်တဲ့ 'နှိုင်းယှဉ်ချက်' (Contrast) ဆိုတဲ့ စာအုပ်တော်ရှိတယ်။ 'ဒေါ်ရသီ ပါကားနှင့် ဆာကီ'၊ 'ဘန်ဂတ်(စ်)ဝီလဆင်နှင့် အယ်လန်စီလီယို၊ ဝီလျံ ဆာရိုသန်နှင့် တီဘတ်(စ်)ပေါင်ဝီ' စတဲ့ ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီး နှစ်ဦး နှစ်ဦးစီရဲ့ ဝတ္ထုတွေကို တွဲထုတ်တဲ့ အစီအစဉ်ပါပဲ။

ဥပမာ- စာရေးဆရာ 'အယ်လန်စီလီယို' ဆိုသူက 'စနေညနဲ့ တနင်္ဂနွေနှံနက်' ဆိုတဲ့ အလုပ်သမား ဘဝရုပ်ဖော်ဝတ္ထုနဲ့ နာမည်ကျော် လူသိများ ခဲ့သူပါ။ သူက အသက် ၁၄ နှစ်ကစ ကျောင်းထွက်ခဲ့ရပြီး စက်ရုံ၊ အလုပ် ရုံတွေမှာ အလုပ်ကြမ်းသမား ဝင်လုပ်ရင်းက သူ့ဘဝ အတွေ့အကြုံတွေကို စာရေးခဲ့သူပဲ။

အနောက်တိုင်း စာပေလောကမှာ 'စီလီယို' ဆိုတာ အလုပ်သမား လူတန်းစားအဖွဲ့ သရုပ်မှန်ဝတ္ထုတွေ ရေးနေတဲ့သူအနေနဲ့ ထင်ရှားသူပါ။ 'ဟီလီယို' နဲ့ တွဲထုတ်တဲ့ 'အန်ဂတ်(စ်)ဝီလီဆင်ကတော့ တက္ကသိုလ်ပါမောက္ခ ပညာရှင်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်ပြီး သရော်စာနဲ့ ကျော်ကြားသူပါ။ အဲဒီလို မထူးခြား နားတဲ့ Contrast အစီအစဉ်မျိုးကို စာဖတ်ပရိသတ်က သဘောကျကြပါ တယ်။ ကျွန်တော်လည်း မြန်မာဝတ္ထုတိုဆရာတော်၊ တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး ကွဲပြား ခြားနားတဲ့အမြင်နဲ့ ရေးဟန်တွေကို နှိုင်းယှဉ်တဲ့ ပုံစံမျိုး၊ စာအုပ်ထုတ်ချင်ပါ တယ်။ ယခု ထုတ်လိုက်တဲ့ 'ဗီတာမင် ၁၃' က Contrast မဟုတ်ပါဘူး။ မြန်မာဝတ္ထုတို ပိုမိုကျန်းမာကြံ့ခိုင်ရေးတွက် ဗီတာမင်သက်စောင့်ဓာတ် အမည်စုံပုံကို တိုက်ကျွေးလိုတဲ့ သေးငယ်သော ကြိုးပမ်းမှုတစ်ခုမျှ ဖြစ်ပါ တယ်။

စာအုပ်မျက်နှာဖုံးကို ပန်းချီဆရာမြင့် မောင်ကျော်ထံ အပ်ပါတယ်။ အတွင်းသရုပ်ဖော် ပုံတွေကလည်း မျိုးညွှန်၊ မုတ်သုန် တဂိုးမျိုး၊ ပိုးပိုးစတဲ့ နာမည်ကျော် အနုပညာရှင်တွေရဲ့ လက်ရာတွေနဲ့ အလှဆင်ထားပါတယ်။

ပါဝင်တဲ့ ဝတ္ထုတိုတွေက-

၁။ ကြူးနှစ် - လည်ပတ်နေသော ယန္တရား။

- ၂။ ခင်မြဇင်း - နှင်းနှေးဦး။
- ၃။ နိုင်ဇော် - နှင်းဖြူ
- ၄။ နိုင်စိုးဝေ - အကောင်းဆုံးလက်ရာ
- ၅။ ပေမြင့် - ဆရာထိန်း၏ ဒဿနအမွေ
- ၆။ မင်းသစ် - တစ္ဆေရင်ကွဲ
- ၇။ မောင်ရန်ပိုင် လရောင်ဖယ်ခွာ
- ၈။ ရှင်ညိုမီးမယ် - အရိပ်နီနီ
- ၉။ ဝင်းစည်သူ - ရေရောတဲ့ည
- ၁၀။ ဝင်းဖေ - မှန်ပြတင်းနဲ့ ပျဉ်ထောင်အိမ်
- ၁၁။ သဲအိမ်မောင်နေဝါ - ရီရီဝေညနေခင်း။
- ၁၂။ သိုက်ထွန်းသက်-ဇီးကွက်ဆိတ်တဲ့ အိပ်မက်။
- ၁၃။ သစ္စာနီ - ဤဝတ္ထုထဲတွင် ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် ဇာတ်ဆောင် ဖြစ်ခြင်း။

လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် ၃၀ နီးပါးက ခေတ်ပြိုင် ခံစားမှုကို ရောင်ပြန်ဟပ် တင်ပြခဲ့တဲ့ အဲဒီဝတ္ထုတို ၁၃ ပုဒ်စလုံးဟာ ၂၀၂၀ ပြည့်နှစ်မှာ ပြန်ဖတ်ကြည့် တဲ့အခါမှာလည်း အတွေးရော အရေးပါ သစ်လွင် လန်းဆတ် မွှေးမြေ့နေဆဲ။ ဒါဟာ စစ်မှန်တဲ့ အနုပညာပုံစံတစ်ခုရဲ့ ရေရှည်ခံနိုင်ခြင်း သာကေပါပဲ။

‘ဗီတာမင် ၁၃’ ထဲက စာရေးဆရာ မင်းသစ်၊ မောင်ရန်ပိုင်၊ ဝင်းစည် သူတို့ကတော့ ကျွန်တော်တို့ကို နှုတ်ဆက်ထွက်ခွာ သွားနှင့်ကြပြီ။ ‘ကြား နှစ်’ ကတော့ ရဟန်းဝါ ၁၀ ဝါကျော်နေပြီး ဆောင်းပါး၊ ဝတ္ထုတွေ ရေးနေ ဆဲ။ ဖေမြင့်က ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာန ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီး ‘နိုင်ဇော်က ဗိုလ်မှူးကြီးရာထူးက အငြိမ်းစားယူပြီး အခု နိုင်ငံခြားရေး တက္ကသိုလ်မှာ အကြံပေး ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်’ ဝတ္ထု။

ဗီတာမင် ၁၃ ဝတ္ထုတိုစု မာတိကာ၊ ဆောင်းပါး ကဗျာတွေအပြင် ပန်းချီပါ လက်စွမ်းပြနေ။

‘ရှင်ညိုမီးမယ်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် မြန်မာစာဌာန ပါမောက္ခ၊ ရုပ်ရှင်ဒါရိုက်တာ အနေနဲ့ရော ပန်းချီကာတွန်းဆရာ အနေနဲ့ရော၊ စာရေး ဆရာအနေနဲ့ရော၊ အနုပညာပါ ဘက်စုံထူးချွန်တဲ့ စာရေးဆရာကြီး ဝင်းဖေက

ကျန်းမာသက်ရှည်စွာ အနုပညာတွေကို ဖြန့်ဝေနေဆဲ။ သစ္စာနီက ကဗျာ၊ ဝတ္ထုတို၊ ဆောင်းပါးတွေအပြင် ပန်းချီကိုပါ လက်စွမ်းပြပြီး ရောင်းတန်းဝင် လက်ရာတွေ ထုတ်လုပ်ဖန်တီးဆဲ။ ခင်မြဇင်ကလည်း ဝတ္ထုအပြင် ပန်းချီ ဆရာမအနေနဲ့ပါ ထူးချွန်လင်းလက်နေသူ။ မန္တလေးက 'ပိုင်စိုးဝေ'က အရေးကျဲသွားပေမယ့် သိုက်ထွန်းသက်ကတော့ စာစောင်တွေမှာ လက်သံ ပြောင်နေဆဲ။ စာရေးကျဲသလောက် ရေးသမျှအကုန်ကောင်းတဲ့ 'သဲအိမ် မောင်နေပါ' တစ်ယောက်လည်း သက်ရှည်ကျန်းမာဆဲပါ။

ကျွန်တော်စုစည်းတဲ့ ဗီတာမင် ၁၃ ဝတ္ထုတိုစုကတော့ တစ်အုပ်ကို ကျပ် ၄၀ အဖိုးနှုန်း သတ်မှတ်ပြီး အုပ်ရေ ၂၀၀၀ ရောင်းချခဲ့တာ ကျွန်တော် ဆီမှာ လက်ကျန်တစ်အုပ်သာ ကျန်ခဲ့ပြီး မြန်မာပြည်အနှံ့ စာဖတ်သူတွေထံ လွန်ခဲ့တဲ့ နှစ် ၃၀ လောက်က ရောက်ခဲ့ပါတယ်။

၁၃ ဂဏန်းကြောင့်တော့ မဟုတ်။ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကြောင့် စာအုပ်ဖိုးငွေ တစ်ပြားတစ်ချပ်မျှ မရခဲ့တာလည်း အခု ပြန်ပြောင်းတွေးကြည့် တော့ မြန်မာ့စာပေ ထုတ်ဝေသူသမိုင်းရဲ့ အမှတ်တရတစ်ခုလို့သာ သဘော ထားရပါတယ်။

'ဗီတာမင် ၁၃' တွေ ထပ်မံပွားစီး ထုတ်ဝေရေး မျှော်မှန်းချက် ပျက် ပြယ်ခဲ့ရတာကိုတော့ ဝမ်းနည်းမိပါရဲ့။



ပညာရှိ - သူ၏ဝန်ထမ်း

ကျွန်တော်က မနက် ၅ နာရီအမြဲ အိပ်ရာက နိုးပါတယ်။ မျက်နှာသစ်၊ သွားတိုက်ပြီးရင် ညဝတ်ညစားတွေနဲ့ ယောဂီဝတ်စုံလဲပြီး ဘုရားခန်းမှာ ဘုရားရှိခိုးပါတယ်။ ပြီးတော့ မေတ္တာပို့ အမျှဝေ။ နောက် ပြီးတဲ့အခါ ယောဂီဝတ်စုံ ပြန်ချွတ်။ အဝတ်ရိုးရိုး ပြန်လဲပြီးရင် လက်ကိုင်ဖုန်းကို ဖွင့်။ မက်ဆင်ဂျာကနေတစ်ဆင့် ဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟ ငါးရာကျော်ရဲ့ နာမည်တစ်ခု ချင်းစီကို နှိပ်ပြီး မင်္ဂလာနံနက်ပါ ဘာညာဆိုပြီး မေတ္တာစာတွေ ရိုက်တာ ကလည်း နိစ္စရူဝ နံနက်တိုင်း တာဝန်တစ်ခု ဖြစ်နေပါပြီ။

နောက်ပိုင်းကျတော့ ကျွန်တော် စဉ်းစားမိတာ၊ တွေးတောမိတာလေး တွေကို ရေးပါတယ်။ ဒီကတစ်ဆင့် ဖတ်မိခဲ့၊ မှတ်မိခဲ့အကြောင်းအရာတွေ ထဲက ဆင်ခြင်စရာ ကောင်းတာလေးတွေကို ထပ်ဖြန့်ဝေပါတယ်။ ဒါတွေ ကိုပဲ ကျွန်တော်က နာမည်ပေးထားတယ်။ *နံနက်ခင်း စကား၊ နံနက်ခင်း တရား* လို့။

ဒီလိုနဲ့ပဲ တစ်နေ့က ဖေ့စ်ဘွတ်ခ်ဖွင့်ကြည့်ရင်း စာတစ်ပိုဒ်ကို ဖတ်ရ တယ်။ တော်တော်လည်း သဘောကျမိတယ်။ ခေါင်းစဉ်က 'အိန္ဒိယက ပညာရေး' တဲ့။

(၁) 'ပထမတန်းစား' ကျောင်းသားအများစုသည် အတတ်ပညာ၊ ရာထူးနေရာများ ရကြ၏။ တချို့က ဆရာဝန်၊ တချို့က အင်ဂျင်နီယာ။

(၂) 'ဒုတိယတန်းစား' များသည် စာမေးပွဲအောင်ကြသည်။ 'မဟာ စီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှုပညာ' (အမ်ဘီအေ)ဘွဲ့များ ရကြသည်။ အုပ်ချုပ်ရေး သမားများ ဖြစ်လာကြတာ 'ပထမတန်းစား' များကို ထိန်းချုပ်ကြ၏။

(၃) 'တတိယတန်းစားများက' နိုင်ငံရေးလောကသို့ ဝင်ရောက်လာကြကာ ဝန်ကြီးများ ဖြစ်လာကြပြီး ပထမတန်းစားနှင့် ဒုတိယတန်းစားများကို ထိန်းချုပ်ကြ၏။

(၄) နောက်ဆုံးအနေနှင့်မူ ဘာစာမေးပွဲမှ မအောင်ကြသည့် ပညာမတတ်သူများက မြေအောက်လောကနှင့် ဆက်သွယ်ကာ အထက်ဖော်ပြပါ လူတန်းစားသုံးရပ်ကို စိုးမိုးကြတော့သည်။

(၅) မည်သည့်ကျောင်းမှ မတတ်ဖူးကြသည့် သူများကား 'ဆွာမိ' (သူတော်စင်ကြီးများ) 'ဂုရု' (ဘိုးတော်ဆရာကြီးများ) ဖြစ်လာကြကာ လူတိုင်းက သူတို့ထံ သွားရောက် ကိုးကွယ်ကြ၏။

ဖတ်ပြီးပြီးချင်း ပြုံးမိသွားတယ်။ သဘောကျလို့။ ခဏကြာတော့ နှိုင်းယှဉ်ကြည့်မိတယ်။ မြန်မာပြည်အခြေအနေနဲ့ မြန်မာ့ပညာရေးကကော ဘာလဲ၊ ဘယ်လဲ။

မိဘတွေက ကိုယ့်သားသမီးတွေကို စာကြိုးစားစေလိုကြတယ်။ ကျောင်းကောင်းတွေမှာ ရွေးထားတယ်။ ပိုပြီး အမှတ်ကောင်းကောင်းရစေဖို့ ဝိုင်းကျူရှင်တွေမှာ ထားတယ်။

ပိုတတ်နိုင်တဲ့သူတွေက တက္ကသိုလ်ပါမောက္ခတွေပါ ပင့်ဖိတ်ပြီး အိမ်မှာစာသင်စေတယ်။ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း စာမေးပွဲမှာ ဘာသာစုံဂုဏ်ထူးရအောင် အတင်းပဲ့ပိုးကြတယ်။ တိုက်တွန်းကြတယ်။ ဘာသာစုံဂုဏ်ထူးမှာမှ အမှတ်အများဆုံးရဖို့ ကြိုးစားခိုင်းတယ်။ အမှတ်ကောင်းကောင်းရတော့ ဝါသနာပါသည်ဖြစ်စေ၊ မပါသည်ဖြစ်စေ ဆေးတက္ကသိုလ် အတင်းတိုက်ခိုင်း၊ စက်မှုတက္ကသိုလ် တက်ခိုင်း။ ပြီးတော့ ဆရာဝန်၊ အင်ဂျင်နီယာတွေ ဖြစ်လာကြ။

ဒီမှာတင် ပြဿနာက စပြီ။ ငွေသိပ်ရှိတဲ့သူတွေကတော့ နေရာထိုင်ခင်း ကောင်းကောင်း၊ လူစည်ကားတဲ့ နေရာတွေမှာ ဆေးခန်းဖွင့်ကြတာပေါ့။ F.R.C.S., M.R.C.P စတဲ့ နိုင်ငံခြားက ဆေးပညာပါရဂူဘွဲ့ရသူကြီးတွေ နဲ့တွဲပြီး ဆေးခန်းထိုင်ခိုင်း၊ ဆေးဆိုင်ဖွင့်၊ အင်ဂျင်နီယာဘွဲ့လည်း ဒီလိုပဲ။

ကိုယ်ပိုင်ဆောက်လုပ်ရေး လုပ်ငန်းရှိသူတွေကတော့ ကိုယ့်သားသမီး၊ ကိုယ့်တူ၊ ကိုယ့်တူမကို ကိုယ့်ရဲ့ဆောက်လုပ်ရေးလုပ်ငန်းမှာ ဝင်ခိုင်း။ နည်း

နည်းလေး အတွေ့အကြုံရလာရင် ကျွန်တို့ အင်ဂျင်နီယာတွေကို အုပ်ချုပ်ခိုင်း၊ အင်ဂျင်နီယာမှူးတွေ ဘာတွေ ခန့်ပစ်လိုက်။ သူတို့စိတ်ကြိုက်ပေါ့။

ကျောထောက်နောက်ခံ မရှိတဲ့ ဆရာဝန်၊ အင်ဂျင်နီယာ ဘွဲ့ရ ပေါက်စ တွေအနေနဲ့တော့ အစိုးရအလုပ်ပဲ စောင့်ကြ၊ လျှောက်ကြတော့ပေါ့။ ရာထူးက လက်ထောက်ဆရာဝန်၊ လက်ထောက်အင်ဂျင်နီယာပေါ့။ လစာကလည်း ကျပ်နှစ်သိန်း ခုနစ်သောင်းလောက်၊ ဝေးလံခေါင်သီတဲ့ ဒေသတွေ သွားရဦး မယ်။ မိဘတွေနဲ့ ခွဲနေရမယ်။ ရတဲ့လစာနဲ့ တရိပ်ရိပ်တက်လာတဲ့ ကုန်ဈေး နှုန်းနဲ့ သူတို့ရဲ့ အနာဂတ် မှန်ရီဝေဝါး။

ကျွန်တို့ ပိဇ္ဇာဘွဲ့၊ သိပ္ပံဘွဲ့ ရတွေကတော့ စာသင်မယ့်သာ သင်နေကြ တယ်။ ဘွဲ့ရပြီးရင် ဘာလုပ်ရမလဲဆိုတာ စိတ်ကူးလို့တောင် မရကြရှာဘူး။ ဟိုတလောကပဲ မန္တလေးတက္ကသိုလ် ကျောင်းသားသမဂ္ဂက ဖိတ်လို့ ကျွန်တော်နဲ့ စာရေးဆရာ တင်မောင်သန်း (သင့်ဘဝ)တို့ သွားပြီး ဟောပြော ရသေးတယ်။

ဟောပြောပွဲ ခေါင်းစဉ်က -

“ဘွဲ့ရပြီးရင် ဘာလုပ်မှာလဲ”

ကျောင်းသားတွေကို စိတ်ခွန်အား တက်ကြွစရာတွေသာ ပြောခဲ့ရ ပေမယ့် လိပ်ပြာမလုံဘူး။ ဟောပြောရင်း သူတို့မျက်နှာလေးတွေကို ဝေဖန် ကြည့်ပြီး အကဲခတ်မိတယ်။ အားစိုက်နားထောင်နေကြပေမယ့် အများစုရဲ့ စိတ်က ရှေ့ဆက်ရမယ့် ခရီးမှောင်ကြီး မည်းကြီးကို ဘယ်လိုများ စမ်းတ ဝါးဝါး လျှောက်ရမလဲဆိုတာ မဝံ့မရဲ ရှိနေကြပုံပဲ။

အဝေးကြီး မနှိုင်းပြချင်ပါဘူး။ ကျွန်တော့်အိမ်နီးနားချင်း ထိုင်းနိုင်ငံ တကရတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံတွေကို တစ်နှစ် နှစ်ခေါက်၊ သုံးခေါက်နှုန်း လောက် လေး၊ ငါး၊ ဆယ်နှစ်ဆက်တိုက် ရောက်ခဲ့တယ်။ လူငယ်တွေရဲ့ မျက်နှာတွေဟာ တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ပိုမိုတောက်ပ ဝင်းလက်နေကြတာ သတိထားမိတယ်။ သူတို့အနာဂတ်ကို သူတို့ သေသေချာချာ သိကြလို့ ပီတိအဟုန်နဲ့ မျက်နှာတွေက ပြုံးနေကြတာများတယ်။ မြန်မာနိုင်ငံမှာတော့ လူငယ်အများစုရဲ့ မျက်နှာ ပြုံးရွှင်နေတာတွေရတာ တစ်နေ့တခြား နည်းပါး လာပါပြီ။ ရှားလာပါပြီ။ ညှိုးမှိုင့်မှိုင့်တွေနေကြတာပဲ များပါတယ်။ နောက်

ဆုံးတော့ မူးယစ်ဆေးဝါး ထောင်ချောက်ထဲ မရောက်ချင်ဘဲ ရောက်ကုန်ကြတာပေါ့။ ရန်ငြိုးရန်စရယ်လို့ မရှိပါဘဲနဲ့ ထစ်ခနဲ စကားများလိုက်တာနဲ့ ထစ်ခနဲ ထိုးပြီး၊ ခုတ်ပြီး သွေးဆူတာတွေ များလာခြင်းရဲ့ တရားခံစစ်စစ်က ဘာလဲ။

ပညာရေးဆိုတာ ကျောင်းသုံးပြုဌာန်းစာအုပ်တွေထဲက သင်ခန်းစာတွေ မည်ကာမတ္တ မဟုတ်ဘူး။ ပညာရေးဆိုတာ ဘဝရဲ့ သင်ခန်းစာတွေပဲ။ ပညာရေးဆိုတာ လောကအကြောင်း သိနားလည်ပြီး ဒါတွေနဲ့ လောကကို ပိုမိုကောင်းမွန်အောင် တစ်ခုခု လုပ်ပေးတာပဲ။

ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ ပညာရေးသမားတစ်ယောက် ရှိတယ်။ သူက စာသိပ်ကြိုးစားလို့ မြန်မာပြည်က ဘွဲ့တစ်ဘွဲ့ရပြီးတဲ့အခါ နိုင်ငံခြား ပညာတော်သင်အဖြစ် အရွေးခံရပြီး ဆိုဗီယက်ယူနီယံက ပညာရေးပါရဂူဘွဲ့ရခဲ့တယ်။ နောက်တစ်ခါ အစိုးရက ထပ်လွှတ်လို့ ဂျာမနီနိုင်ငံမှာပါ ထပ်ဆင့်ပါရဂူဘွဲ့ ရခဲ့တယ်။ ပြောရရင် ဒေါက်တာ နှစ်ထပ်ကွမ်းရခဲ့သူပေါ့။ သူက ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနမှာ နှစ်ရှည်လများ တာဝန်ထမ်းဆောင်တာ သက်ပြည့်ပင်စင်ယူခါနီးမှာ လစာက နှစ်သောင်းသာသာပဲ ရတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့သားနှစ်ယောက်ကို ဈေးကြီးပေးရတဲ့ ဝိုင်းကျူရှင်မှာ မထားနိုင်ဘဲ လူတစ်ရာကျော်နဲ့ ရောသင်ရတဲ့ အတန်းကျူရှင်မှာပဲ ထားခဲ့ရတယ်။ လိုရင်း ပြောရရင် သားနှစ်ယောက်စလုံး ၁၀ တန်းကျကြတယ်ပေါ့။ အဲဒီအခါ သူက ကရုဏာဒေါသောနဲ့ သားတွေကို ဆူပူမိတယ်။

“ပညာရေး ပါရဂူဘွဲ့ရသူရဲ့ သားတွေ ၁၀ တန်းကျရတယ်ကွာ။ ငါဖြင့် ရှက်လိုက်တာ”

အဖေက ပညာရေးမှာ သင်စရာကုန်လောက်အောင် ဒေါက်တာဘွဲ့ နှစ်ထပ်ကွမ်း ရတာကထားတော့။ “ကျွန်တော်တို့ နေစရာ မလောက်ငနဲ့ ကျူရှင်ကောင်းကောင်းလည်း တက်ရတာမဟုတ်ဘူး။ ပညာရေးဘက်မှာ အဖေကိုကြည့်ပြီး ကြိုးစားချင်စိတ်တောင် မရှိတော့ဘူးဗျာ”

သားတွေရဲ့ စကားကြားရတော့ အစိုးရဝန်ထမ်း ဒေါက်တာနှစ်ထပ်ကွမ်းကြီးက ဘာမှပြန်မပြောနိုင်ဘဲ မျက်ရှည်တွေ တွေတွေကျနေရှာတယ်။

ရပ်ကွက်ထဲမှာ သူ့အဖေလောက် ပညာမတတ်သူတွေ ကောင်းစား နေလိုက်ကြတာ။ ခုနစ်တန်းတောင် မအောင်တဲ့သူက ကုပ္ပဏီပိုင်ရှင်ကြီး ဖြစ်လိုဖြစ်။ သူ့အဖေနဲ့တူတူ ကျောင်းနေဖက် တစ်ယောက်က ၁၀ တန်းကို (ခ) အဆင့်ပဲ အောင်ပြီး အလုပ်သင်ဗိုလ်သင်တန်း တက်သွားတာ ခုဆို ဗိုလ်မှူးကြီးတောင် ဖြစ်နေပြီ။ ဒီလိုပဲ ပညာ တစ်ပိုင်းတစ်စနဲ့ ကျောင်းထွက် သွားရာက ပါတီတစ်ခုထဲဝင်၊ ရွေးကောက်ပွဲမှာ အရွေးခံပြီး တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးဖြစ်သူတွေလည်း ရှိသေး။ ကျောင်းမှာ ဆေးလိပ်ခိုးသောက်၊ ကျောင်း မကြာခဏ ပြေးလို့ ကျောင်းထုတ်ခံရတဲ့ သူက ကျောင်းဆက်မတက်တော့ ဘဲ ပုတီးတွေ နှာနှာဖိစိပ်ရင်းနဲ့ အကြားအမြင်ရတယ်ဆိုပြီး လူတွေကြည်ညို ရင်းက အခု ဘိုးတော်လိုလို ဘာလိုလိုဖြစ်၊ လင်ခရူစာ နှစ်စီးနဲ့ ဒိတ်ဒိတ်ကြိ ပါရမီရှင်ကြီး ဖြစ်နေတာလည်း သူတို့တွေ့ကြတာကိုး။ ဒါကြောင့် သူတို့ အဖေ ဒေါက်တာနှစ်ထပ်ကွမ်းကြီးလို ပညာ ဘယ်သင်ချင်ပါ့မလဲ။ ပညာ ပိုတတ်လေ ပိုဆင်းရဲလေဆိုလား။

ဘယ်နိုင်ငံက ပုံပြင်လဲမသိဘူး၊ ပုံပြင်တစ်ခု ကြာဖူးတယ်။ ချမ်းသာ ခြင်းစောင့် နတ်သမီးနဲ့ ပညာစောင့် နတ်သမီးက ညီအစ်မတဲ့။ ဒါပေမဲ့ သူတို့ဟာ ကျိန်စာတစ်ခုကြောင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်လို့မရအောင် မတည့်ကြ ဘူးတဲ့ ကုန်ကုန်ပြောရရင် မျက်နှာချင်း ဘယ်အခါမှ မဆိုင်ဘဲ နေကြတယ်တဲ့။ ဒါကြောင့် ချမ်းသာခြင်း 'လာရင်' 'ပညာ' ကမလာဘူး။ 'ပညာ' ရှိနေရင် 'ချမ်းသာ' က မလာဘူး။ အဲဒီကစပြီး လောကမှာ 'ပညာရှိတဲ့သူ မချမ်းသာ၊ ချမ်းသာတဲ့သူ ပညာမရှိ' ဆိုတာ နိယာမလို ဖြစ်လာတယ်ဆိုပဲ။ ဒါကတော့ ဘုရားဟောမဟုတ် ဘာမဟုတ် ဒဏ္ဍာရီသာသာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ လောကမှာ ဒါမျိုးက အဖြစ်အများသားကလား။

ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေ ဆရာဝန်၊ စာရေးဆရာတစ်ဦးနဲ့ ကျွန်တော်တို့က ဌာနတစ်ခုမှာ အတူတူလုပ်ခဲ့ဖူးကြတယ်။ ကိုယ့်လောက်မှ ပညာမရှိ။ အမြောက်အမြင် အဆင်အခြင်မရှိတဲ့ လူတွေ လက်အောက်မှာ ဝမ်းစာတစ်ခု တည်း ကြည့်ပြီး အလုပ်လုပ်နေကြရသူ အချင်းချင်း၊ သူက တစ်ခါ တစ်ခါ ညည်းဖူးတယ်။

“ကိုဟိန်းလတ်ရယ် (ပညာရှိ-သူ၏ဝန်ထမ်း) ဆိုတဲ့ ဆိုရိုးစကား အတိုင်းပေါ့။ သည်းခံလိုက်ကြတာပေါ့”

“ဘယ့်နယ် ခင်ဗျားက မဟုတ်တာ လာပြောနေ။ ကျွန်တော်ကြားဖူးတာက ပညာမရှိ သူ၏ ဝန်ထမ်းပါဗျ”

“ကျွန်တော်တို့က ပညာတော့ အထိုက်အလျှောက်ရှိပေမယ့် ပိုက်ဆံ မရှိတော့ ပိုက်ဆံရှိတဲ့သူဆီမှာ ဝန်ထမ်း လုပ်နေရတာကို ပြောတာလေ။ ခင်ဗျားကလည်း စာရေးဆရာလုပ်နေပြီး ရွဲ့ပြောမှန်းမသိ”

ဝမ်းဗိုက်ထဲ မျိုချရတဲ့ ဆေးလုံးအရွယ် ကင်မရာ၊ ရေဆွဲချစရာမလိုတဲ့ အိမ်သာ၊ လက်နဲ့ကိုင်သုံးစရာမလိုတဲ့ စမတ်ဖုန်း၊ ကျောရိုးခွဲစိတ်တဲ့ စက်ရုပ် စတဲ့ ကမ္ဘာပေါ်မှာ တစ်ခါမှ မပေါ်ဖူးသေးတဲ့ တီထွင်ဆန်းသစ်တဲ့ ပစ္စည်းတွေ လုပ်တဲ့ အစွမ်းနိုင်ငံမှာတော့ ဆရာဝန်၊ အင်ဂျင်နီယာ ပညာတွေသင့်မယ့်အစား ဆော့ဖ်ဝဲဒီဇိုင်းနဲ့ တီထွင်သူတွေလုပ်ကြဖို့ အစိုးရကိုယ်တိုင်က အားပေးနေတာ ဖတ်ရတယ်။ ဖွံ့ဖြိုးပြီး နိုင်ငံတွေရဲ့ ပညာရေးကတော့ ဒီအတိုင်းပါပဲ။

သမားရိုးကျ သင်ရိုးကုန်သင်၊ ဘွဲ့ရဆိုတာထက် လက်တွေ့အသုံးချနိုင်တဲ့ သဘောတရားကို သေသေချာချာ အခြေခံပိုင်အောင် သင်ပေးပြီး မိမိညာဏ်စွမ်းရှိသလို တီထွင်ဖန်တီးတာကို အားပေးတယ်။ အစိုးရပိုင်းကရော ငွေရှင်ကြေးရှင်တွေကပါ သုတေသနလုပ်ဖို့ ငွေကြေးတွေ ထုတ်ပေးပါတယ်။ ဒါကြောင့် အစိုးရအလုပ်၊ ကုမ္ပဏီအလုပ်တွေမှာ ဝန်ထမ်းလစစား လုပ်တာထက် အပြင်မှာ ပိုပြီး လွတ်လွတ်လပ်လပ် လုပ်ကိုင် တီထွင်ကြတာ ပိုများတာပေါ့။

ဒါသင်၊ ဒါကျက်၊ ဒါဖြေပြီး ပညာမတတ် ဘွဲ့ရတော့ အချိန်မှန် ထုတ်ပေးနေတဲ့ ပညာရေးစနစ်ရဲ့ ချို့ယွင်းချက်တွေကို ကျွန်တော်တို့ အခု တွေ့နေကြပါပြီ။ စတင်ပြင်ဆင်ဖို့လည်း ကြိုးစားနေကြပါပြီ။

မကြာမီမှာတော့ အနာဂတ်ဘဝအာမခံချက်ကို သေသေချာချာ သိရှိယုံကြည်နေကြပြီး ပြုံးရွှင်နေကြတဲ့ မြန်မာလူငယ်တွေရဲ့ မျက်နှာပြင်တွေလို မြင်ရလိမ့်မယ်လို့ မျှော်လင့်မိပါရဲ့။



ဘာဏနည်မဖြစ်ခဲ့ရလေသူ စောစံဖိုးသင်

ကျွန်တော် ငယ်စဉ်က ရန်ကုန်မြို့၊ အလုံမြို့နယ် ဆင်လှလမ်းတွင် နေထိုင်ခဲ့ရာ မနက်ဆိုလျှင် ကွင်းကျောင်းလမ်းထိပ်ရှိ 'ရတနာလက်ဖက်ရည် ဆိုင်'၌ လက်ဖက်ရည်သောက်သည်။ ကျွန်တော် လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ရောက် တိုင်း ထိပ်ဘက်စားပွဲတွင် နှုတ်ခမ်းမွေးကားကား၊ မျက်နှာလေးထောင့် စပ်စပ်၊ ခန္ဓာကိုယ်ထောင့်ထောင့် တင်းတင်း ကရင်တိုင်းရင်းသား အဘိုး ကြီးတစ်ဦးကို တွေ့ရတတ်သည်။ သူ့ဘေးမှာက လူငယ်လေးငါးဦး အမြဲ ရှိတတ်သည်။ သူ... ဘာတွေလဲ မသိရသော်လည်း သူပြောသမျှကို သူ ဘေးမှ လူငယ်တွေက နားထောင်ရင်း တဝါးဝါး တဟားဟား ပွဲကျနေသည် ကို တွေ့ရစမြဲ။

တစ်နေ့တော့ ကျွန်တော့်ကို ရူပဗေဒသင်ပေးသော ဆရာကြီး ဦးသာ ထို၏ ဟုမ်းလမ်းအိမ်သို့ ကျွန်တော် သွားသည်။ ဆရာဦးသာထိုက အလွတ် ပညာသင်ကျောင်းဆရာ မလုပ်မီက ဝါရင့် ကရင်တိုင်းရင်းသား နိုင်ငံခေါင်း ဆောင်ကြီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဆရာဦးသာထိုအိမ်တွင် ကျွန်တော် မနက်တိုင်း လက်ဖက်ရည်ဆိုင်တွေ တွေ့ရတော့ နှုတ်ခမ်းမွေးကားကားနှင့် ကရင်ကြီး ကိုပါ တွေ့လိုက်ရ၏။ ဆရာဦးသာထိုက ကျွန်တော့်ကို သူနှင့် မိတ်ဆက် ပေးသည်။

“ဒါ... ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း အစိုးရအဖွဲ့က ဝန်ကြီး စောစံဖိုးသင် ပေါ့ကွ”

“ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ လုပ်ကြံခံရတဲ့နေ့က ရုံးမတက်ဖြစ်လို့ သေကံမရောက် သက်မပျောက်ခဲ့တဲ့ စောစံဖိုးသင်ဆိုတာ ဆရာကြီးလား၊ တွေ့ရတာ ဝမ်းသာလိုက်တာ ဆရာကြီးရယ်”

ကျွန်တော်က ဝမ်းပန်းတသာနှင့် သူ့ကို လက်အုပ်ချီဂါရဝပြုရင်း ပြောမိသည်။ ထိုအချိန် သူ ပြန်ပြောလိုက်သော စကားက ကျွန်တော့် မည် သည့်အခါမျှ မမေ့နိုင်။

“မင်းကသာ ဝမ်းသာနေတာ၊ ငါကတော့ ၁၉ ဇူလိုင်ရောက်တိုင်း စိတ်မကောင်းဖြစ်မိတယ်။ ငါက ဗိုလ်ချုပ်နဲ့အတူတူ သေချင်တာ။ ငါ့အစား ကိုအုန်းမောင်က တန်ဆာခံသွားရရှာတယ်။ နိမ့်ရင် ငါလည်း အာဇာနည် ဖြစ်နေပြီ”



ထိုအချိန်က စောစံဖိုးသင်နေတာက ကျွန်တော်တို့လမ်းနှင့် ရေမြောင်း ကြီးတစ်ခုသာခြားသော ကြည့်မြင်တိုင်မြို့နယ် ဝိုင်းလမ်း (ယခု သိန္နီလမ်း) ဖြစ်သည်။ သီတာရုပ်ရှင်ရုံနှင့် ကပ်လျက်လမ်းဖြစ်သည်။ ‘ဝိုင်းလမ်း’မှာ က ကျွန်တော့်ဦးလေးနှင့် အဒေါ်တွေ နေသည်။ သူတို့နှင့် စောစံဖိုးသင်အိမ်က လေးငါးအိမ်သာ ခြားသည်။ မနက်ဆိုလျှင် စောစံဖိုးသင်တို့ လက်ဖက်ရည် ဝိုင်းတွင် သွားထိုင်သည်။ စနေ၊ တနင်္ဂနွေ အားလပ်ရက်တွင် စောစံဖိုးသင် အိမ်သို့သွားပြီး သူတို့ခေတ် နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုတွေအကြောင်း မေးမြန်း သည်။ ကျွန်တော်ကဲ့သို့ပင် သူ့အိမ်လာလည်သူ လူငယ်တချို့ကို သူ့ဘဝ ဇာတ်ကြောင်းကို ပြန်ပြောပြတတ်သည်။

စောစံဖိုးသင်က ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး ပုသိမ်မြို့အနီး ချောင်း စောက်ရွာဇာတိ။ နဝမတန်းဖြေအပြီးတွင် ခရစ်ယာန်သာသနာပြု ဆရာကြီး ‘မစ္စတာနီဘောလ်’ အမေရိကသို့ လိုက်သွားပြီး ပညာသင်၏။ သူက ဂီတကို အရူးအမူး စွဲလမ်းသူဖြစ်ရာ အမေရိကမှာ ဂီတပညာကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် သင်ယူရန် ရည်ရွယ်၏။

“၁၉၂၃ ခုနှစ်မျှာ ငါ.... အမေရိကန်ကိုသွားတယ်။ သိပ်တော့ အထင်မကြီးကြနဲ့ကွ။ ငါ့အဆင့် ကဆရာကြီးရဲ့ အစေခံအနေနဲ့သွားတာ။ သင်္ဘောပေါ်တက်တော့ အမေပေးလိုက်တဲ့ ဖျာတစ်ချပ်နဲ့ အဝတ်အစားထည့် ဖို့ ထန်းခေါက်ဖာထမ်းပြီး ငါသွားတာ။ လူတွေ ဝိုင်းကြည့်ကြတာကွာ ငါကတော့ ခပ်တည်တည်ပဲ”

စောစံဖိုးသင်က အမြဲပင် ရယ်စရာပြောတတ်သည်။ ယခုလည်း သူက ဖာလိပ်ကြီးချိုင်းကြားညှပ်၊ ထန်းဖောက်ခါ ပခုံးပေါ်မှာ ထမ်းပြီး အမေရိကသွားပုံကို ဟန်နှင့်၊ ပန်ချီနှင့် လုပ်ပြရာ ကျွန်တော်တို့လည်း သူ့ကို ကြည့်ပြီး အတုတိုက်ခဲ့ကြရ၏။

အမေရိကတွင် သူ့ကျောင်းစရိတ် သူရှာခဲ့သည်။ နွားခြံတွင် နွားနို့ ညှစ်။ စားသောက်ဆိုင်မှာ ပန်းကန်ဆေး၊ ညဘက်မှာ ဒရဝမ်လုပ်ကင်းစောင့်၊ မျက်နှာဖြူကျောင်းသား အချို့က လူမျိုးရေးနှင့် အသားအရောင်ခွဲခြားဆက်ဆံသည်ကို သူမခံနိုင်။ ထို့ကြောင့် သူက အားလပ်ချိန်တွင် နပန်းသတ်တာ သင်၏။ ထို့နောက် ကျောင်းမှာ မျက်နှာဖြူတွေနှင့် နပန်းသက်သည်။ သူ ပွဲတော်တော်များများမှာ နိုင်ခဲ့သည်။ 'မြန်မာကျား' ဟု နာမည်ကျော်လာသည်။ ထို့နောက်ပိုင်းတွင် မျက်နှာဖြူတို့ သူ့ကို အထင်မသေးပုံတော့။ သူ အမေရိကမှ ဂီတပညာနှင့် ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ရခဲ့၏။ B.A(Music)ဘွဲ့။ မြန်မာပြည် ပြန်ရောက်တော့ ဂီတပညာဖြင့် အလုပ်ကမရှိ။ သစ်စက်၊ လွှစက်မှာ ဝင်လုပ်ရ၏။ ထို့နောက်မှ အိမ်ထောင်ကျပြီး မိတ္တီလာ အေဘီအမ်ကျောင်းမှာ ကျောင်းဆရာဝင်လုပ်သည်။ သူဝါသနာပါသော လက်မှုပညာဖြင့် ကျောင်းတွင် အရပ်ကလေးများထုပြီး ကျောင်းရန်ပုံငွေ ရှာပေး၏။ တစ်နေ့တွင် သူတို့ကျောင်းသို့ ပညာရေးဝန်ကြီး ဒေါက်တာဘမော် ရောက်လာသည်။ စောစံဖိုးသင်၏ အရည်အချင်းကို သိသဖြင့် သူ့ကို လန်ဒန်သို့ စေလွှတ်ကာ စက်မှုလက်မှုပညာ သင်စေ၏။

“အဲဒီတုန်းက လန်ဒန်မှာ ပညာသင်နေကြတဲ့သူတွေထဲမှာ အခု မင်းတို့သိပ်ကြိုက်ကြတဲ့ ကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာကြီးတွေဖြစ်ကြတဲ့ သိန်းဟန် (ဇော်ဂျီ) တို့၊ ကိုဝန် (မင်းသုဝဏ်) တို့လည်း ရှိကြတယ်ကွ” ဟု စောစံဖိုးသင်က ပြောပြသည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် သူ မြန်မာပြည်ပြန်ရောက်သည်။ စစ်မီးလောက်လောင်နေချိန် အမေရိကန်ပြန်၊ ဘီလပ်ပြန် သူ့အဖို့ ဘာအလုပ်မှမရှိ။ ထို့ကြောင့် လယ်ထဲဆင်း လယ်ထွန်ရသည်။

“မြန်မာနိုင်ငံမှာ ငါလိုလယ်သမား တစ်ဦးမှမရှိဘူး။ ဘီလပ်ပြန်၊ အမေရိကန်ပြန် လယ်သမားလေကွာ။ အမေရိကန် ကောင်းဘို့ငြင်တွေကို သနားပါသေးရဲ့”

စောစံဖိုးသင် အရွှန်းဖောက်နေသော ဟန်ယန်တွေကို ယခုပင်မြင်ယောင် မိသေးသည်။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် သူ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်ထဲ ဝင်၏။ ဗိုလ်သင်တန်း သုံးလတက်ပြီး ဒုဗိုလ်ဖြစ်လာ၏။ အင်္ဂလိပ်တို့ မြန်မာပြည်က ဆုတ်ခွာတော့ သူ ကရင်အမျိုးသား ခေါင်းဆောင် စောဘဦးကြီးတို့နှင့် ပူးပေါင်းတိုက်ပွဲ ဝင်ခဲ့သည်။ ကရင်တပ်တွေနှင့် ဘီအိုင်အေတပ်တွေ မသင့်မတင့်ဖြစ်ကြ၏။ သူ ရန်ကုန်ရောက်လာတော့ သခင်ဗိုလ်နှင့် တွေ့သည်။ သခင်ဗိုလ်က သူ့ကို ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် တွေ့ပါဟုပြော၏။ သူက မတွေ့ချင်။ သခင်ဗိုလ် အတင်းတွေ့ခိုင်း၍ စစ်ခုံရုံးသို့ သွားတွေ့သည်။

“ခင်ဗျား ဘယ်သူလဲ...”

ဗိုလ်ချုပ်က သူ့ကိုတွေ့တော့ မေး၏။ သူကလည်း ခပ်ပြတ်ပြတ် သမား။

“ကျုပ်က ခင်ဗျားရဲ့ရန်သူလေ။ စောစံဖိုးသင်”

ဗိုလ်ချုပ်က မြစ်ဝကျွန်းပေါ်တွင် သူ၏ ဘီအိုင်အေတပ်များကို တိုက် ခိုက်ခဲ့သော ဗိုလ်စောစံဖိုးသင်ဆိုတာ မှတ်မိသွားဟန်တူ၏။

“ခင်ဗျားက သတ္တိရှိတယ်။ သတ္တိရှိတဲ့ ရန်သူဆိုတာ အကောင်းဆုံး မိတ်ဆွေပဲ”

သူ့ကို ဖက်လဲ့တကင်း နှုတ်ဆက်ပြီး စကားတွေ တစ်ဝကြီးပြောကြ၏။ ထို့နောက် သူ့ကို အမေရိကမှ ဝိဇ္ဇာဘွဲ့ (ဂီတပညာ) ရလာကြောင်းသိသဖြင့် ဗမာ့ကာကွယ်ရေးတပ်မတော် (ဘီဒီအေ) ဒ၏ စစ်တီးဝိုင်းတွင် ဗိုလ်ကြီး ရာထူးခန့်လိုက်၏။ စစ်ကြီးပြီးတော့ သူ တပ်ကထွက်သည်။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် တွင် သူ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့်တွေ့သည်။

“ကရင်-မြန်မာ ချစ်ကြည်ရေးကို အထူးပြုဆောင်ရွက်ရမယ်။ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်ရေးအတွက် ခင်ဗျားလည်း ပါဝင်ပါ” ဟု ပြောသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်တွေ စောဘဦးကြီးက ‘ကရင်အမျိုးသား အစည်းအရုံး (ကေအင်န်ယူ) ကို ဖွဲ့စည်းကာ ဝန်ကြီးရာထူးမှ ထွက်၏။ ကရင်လူငယ် မန်းဝင်းမောင် (နောင်သမ္မတကြီး)၊ မန်းဘခိုင် (အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်)

တို့က စောစံဖိုးသင်ကို ဝန်ကြီးနေရာ ယူခိုင်း၏။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကပါ နားချသည်။ ထို့ကြောင့် သူ ဝန်ကြီးဖြစ်လာသည်။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးနှင့် သယ်ယူပို့ဆောင်ရေးဝန်ကြီး။

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ ၁၈ ရက်။

စောစံဖိုးသင်သည် သူ၏တူမ မင်္ဂလာဆောင်အတွက် ပုသိမ်ရောက်နေ၏။ ဇူလိုင် ၁၉ ရက် ဝန်ကြီးအစည်းအဝေး တက်ရမည်ဖြစ်၍ တူမ မင်္ဂလာဆောင်ပြီးပြီးချင်း သင်္ဘောနှင့် ချက်ချင်း ရန်ကုန်သို့ပြန်လာသည်။ မအူပင်အနီးအရောက်တွင် သင်္ဘော သောင်တင်နေ၏။ ဇူလိုင် ၁၉ ရက် အစည်းအဝေးမမီတော့။ ဝန်ကြီး စောစံဖိုးသင်ကိုယ်စား ဒုတိယအတွင်းဝန် ဦးအုန်းမောင်က အစီရင်ခံစာ ဖတ်ပြရ၏။ ထိုအချိန်တွင် ဂဠုန်ဦးစောနှင့် တပည့်တွေက ဝင်ရောက်လုပ်ကြံကြသည်။

ဇူလိုင် ၂၀ ရက်ကျမှ စောစံဖိုးသင် စီးလာသော သင်္ဘော ရန်ကုန်ရောက်၏။ သင်္ဘောပေါ်မှနေ၍ အတွင်းဝန်ရုံးသို့ တန်းသွားသည်။ ဗိုလ်ချုပ်ကျဆုံးရာနေရာ ကြမ်းပြင်ပေါ်တွင် ကြူကြူပါအောင် ငိုချလိုက်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်တို့နှင့်အတူ ကျဆုံးသည့်အထဲ ပါမသွား၍ သူ ယူကုန်းမရဖြစ်မိသည်။

“ကျုပ်အပျော်ဆုံးအချိန်က ဘာလဲသိလား။ ဗိုလ်ချုပ်နေတဲ့ တာဝါလိန်းက အိမ်သွားပြီး သူ့ကလေးတွေကို ထိန်းပေးရတဲ့အချိန်ပဲ” ဟု သူက ပြောကာ အောင်ဆန်းဦး၊ အောင်ဆန်းလင်း၊ အောင်ဆန်းစုကြည်တို့ကို သူ ပုံပြင်တွေ ပြောပြပုံ၊ ကလေးတွေမေးတာကို သူအဖြေပေးပုံ၊ ကလေးတွေနဲ့ ကစားပုံတွေကို သူပြောပြသည်။

“အငယ်ဆုံးသမီးလေး မစုက စကားပြောတတ်ခါစပဲ ရှိသေးတယ်။ သူက ပုံတွေပြောခိုင်းတယ်။ ငါလည်း ပြောစရာပုံကုန်တော့ ပါးစပ်ထဲရှိတာ ပုံပြင်လုပ်ပြောရတာပဲ။ ပုံပြောရတာ ကြာလာရင် ငါက လေးဖက်တွားပြီး ဆင်ကြီးလုပ်၊ ကလေးတွေက ငါ့ကျောပေါ်တက်စီး။ အဲဒါကာလတွေက ငါအပျော်ဆုံးပဲ”

၁၉၈၃ ခုနှစ်မှာ စောဖိုးသင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။



ပြီးခဲ့သည့် ရက်ညပိုင်းကပင် စကောင်းနက် ရုပ်မြင်သံကြား တိုင်းရင်း
 သား အစီအစဉ်မှ ကျွန်တော်နှင့် အမျိုးသားစာပေဆုရ စာရေးဆရာ
 မြတ်စေတိုး (ပညာရေးတက္ကသိုလ်) တို့ 'စောစံဖိုးသင်' အကြောင်း စကားပိုင်း
 ပြသွားသေးသည်။

မကြာမီ အာဇာနည်နေ့ ရောက်တော့မည်။ အာဇာနည်မဖြစ်ခဲ့ရ၍
 ရင်ထုမနာ ဖြစ်ခဲ့ရသော ကရင်တိုင်းရင်းသား ခေါင်းဆောင်ကြီး 'စောစံဖိုး
 သင်' ကို သတိရနေမိသည်။



မောင်တည်ငြိမ် သို့မဟုတ် မတည်မငြိမ်

ကျွန်တော်တို့ အလုံရပ်ကွက်တွင် စာပေသမား တော်တော်များများ ရှိသည်။ ထမင်းစားပြီး ညနေ ၆ နာရီလောက်ဆိုလျှင် စက်တွင်းလမ်းထိပ်က 'ရွှေဘူတာလက်ဖက်ရည်ဆိုင်' တွင် လူတွေဆုံကြသည်။ လူများ၍ စားပွဲ နှစ်ဝိုင်းလောက် ခွဲထိုင်ရသည်။ ပင်တိုင်ကတော့ ကျွန်တော်နှင့် ထိန်လင်း (လင်းသူ) ဖြစ်သည်။

လင်းသူကတော့ အသားဖြူဖြူ၊ နှာတံပေါ်ပေါ်၊ မျက်လုံး၊ မျက်ခုံး ကောင်းကောင်း၊ ရုပ်ရှင်မင်းသားရုပ်ဖြစ်သည်။ သူက ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ကိစ္စနှင့် ထိန်းသိမ်းခံရပြီး ပြန်ထွက်လာကတည်းက 'လင်းသူ' ကလောင် အမည်ဖြင့် မိုးဝေမှာ ကဗျာတွေရေးသည်။ သူနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကျွန်တော် မိုးဝေနှင့် အဆက်အသွယ်ရတာတွေ ရေးဖြစ်ခြင်းဖြစ်၏။

ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့က ကျွန်တော့်အိမ် လာရှာတော့ သူပါ ကျွန်တော့် အိမ်မှာ ရှိနေ၏။ ကျွန်တော့်ကို 'ခဏလိုက်ခဲ့ပါ' ဟု ကားပေါ်တင်သော အခါ သူပါ ကားပေါ်အတင်းလိုက်တက်သည်။ ထောက်လှမ်းရေးနှစ်ဦးက သူ့ကို ကားပေါ်မှ အတင်းတွန်းချကာ ကားကို ဒလကြမ်း မောင်းသွားတော့မှ သူ နောက်ဘက်မှာ ကျန်ခဲ့၏။ ဒါမျိုးသူငယ်ချင်း ရှား၏။ သူကား သူငယ် ချင်းမဟုတ်၊ ရဲဘော်။ သူနှင့်ပတ်သက်ပြီး ကျော်စိုး (ငှက်ကြီး) ကို သိသည်။ သူက နိုင်ငံရေးပုဒ်မဖြင့် ကိုကိုးကျွန်းမှာ ထောင်ကျခဲ့ပြီး ပြန်ထွက်လာသူ။ သူ့ယောက်ဖ 'ရဲထွန်း' ။ သူလည်း ထောင်ထွက်။

ထို့နောက် ကိုဟုတ်လှိုင်၊ သူက သမဝါယမဌာနမှ အရာရှိ။ 'စာပေ ဝါသနာရှင်' စာအုပ်မျိုးစုံ သဲကြီးမဲကြီး ဖတ်သူ။ မျက်မှန်လုပ်ငန်းမှ

‘ကိုမောင်မောင်စိုး’၊ ယခု ထိုင်ဝမ်တွင် ရောက်နေသော ထွန်းညွန့်၊ သူက ၃၃ လမ်းအထက်တွင် ‘သမုဒ္ဒရာစာပေ’ စာအုပ်ဆိုင်ပင် ဖွင့်ထားသူ။ တောင်သူလယ်သမားဂျာနယ်မှ ကဗျာဆရာ ကြည်တင်ဦး၊ ကြည့်မြင်တိုင်မှ ကဗျာဆရာ ဇော်နောင်၊ လှည်းတန်းမှ ကဗျာဆရာ သခွပ်နီ၊ ဒဿနိကဗေဒဌာနမျှသက်အောင်၊ သိန်းခိုင်။ ထို့နောက် ကွယ်လွန်သူ ကျွန်တော်ညီ ‘ဇာနည်’၊ သူလည်း ဇော်မောင်အမည်ဖြင့် စာတိုပေစတွေ ရေးနေပြီ။ သိပ္ပံလမ်းတွင် နေထိုင်သူ ကိုအင်ကြူ (ကဗျာဆရာ မောင်သက်ကြူ)၊ အဆိုကျော်ကြီးကိုတင်လှိုင်၊ သူ၏ညီ နေဝင်းလှိုင်။ ယခု ဒါရိုက်တာ ညိုမင်းလွင်၏ဖခင် စာရေးဆရာ ပိုက်ထွေး။ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် လမ်းထဲတွင်ပင်နေသော ကိုခင်စိုး (မောင်တည်ငြိမ်)။ ဒီကြားထဲ ထွန်းညွန့်နှင့်ပါလာသော ထောင်ကြီးမှ ပြောင်းလာသူ ကိုအောင်ထွန်းကလည်း ကျွန်တော်တို့ဝိုင်းတွင် ပါ၏။ သူက နောင်အခါ ‘မင်းသိခီ’ဟု နာမည်ကျော်လာသူ။

ထိုစဉ်က ‘မောင်တည်ငြိမ်’သည် ရောင်းအားအလွန် ကောင်းသည် ‘သပြေမဂ္ဂဇင်း’၏ အယ်ဒီတာ။ သူ၏ အနုပညာနယ်ပယ်မှာ အတော်စုံစုံ ကျင်လည်ဖူးသည်။ အယ်ဒီတာ၊ ဝတ္ထုရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ၊ ဇာတ်ညွှန်းရေးဆရာ၊ သီချင်းရေးဆရာ။ သူက ဆံပင်ကို နောက်လှန်ဖိပြီးထားတတ်ပြီး စကားပြောလျှင် အမြဲပင်ရယ်ရင်း ပြောတတ်သူဖြစ်၏။ သူနှင့်အမြဲ မခွဲဘဲ တွေ့ရတတ်သည်က စာမူတွေတစ်ထပ်ကြီး ထည့်ထားသော သူ၏ လွယ်အိတ်။ ရယ်လိုက်လျှင် သွားတက်လေးတွေ ပေါ်ပြီး အမြဲရွှင်ရွှင်ပျပျ နေတတ်သူဖြစ်သည်။

၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် ကဗျာ ၅၆ ပုဒ်ပါဝင်သော ‘လုံချည်စိမ်းနှင့် အင်္ကျီဖြူ’ ကဗျာစာအုပ်ကို ထုတ်ခဲ့၏။ သူ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းအောင်သည့် နှစ်က ၁၉၅၃ ခုနှစ်။ သူ ထီးတန်းကောလိပ်တက်သောအခါ ကဗျာဆရာ မောင်ဆွေတင့်၊ တက္ကသိုလ်ကြိုင်သင်း၊ တင့်လွင်ထူး၊ ကျော်ညွန့်မိုး၊ နေဗွယ်ဇင်မြင့်တို့နှင့်အတူတူ။

၁၉၇၀ ပြည့်နှစ်တွေ ‘ရွှေရုပ်လွှာ မဂ္ဂဇင်း’တွဲ(၁)၊ အမှတ်(၄)တွင် သူ၏ကဗျာ ပါလာသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ‘မောင်တည်ငြိမ်’ဆိုသော ကလောင်အမည် စသုံးခြင်းဖြစ်၏။ ထိုမှဆက်ပြီး ‘လျှို့ဝှက်သည်းဖို’၊ ‘တံခွန်’၊ ‘ဖြူနီညိုပြာ’၊ ‘ရူမဝမဂ္ဂဇင်း’များတွင် ဆက်ရေးဖြစ်သည်။

၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် ထွက်သော စာအုပ်တစ်အုပ်က ထူးခြား၏။ ‘သူတို့ပြောတဲ့ ရင်လှိုင်းခတ်သံ’

ဂီတစာဆို တက္ကသိုလ်မောင်တင့်နွယ်။ မောင်စစ်ငြိမ်း၊ စန္ဒရားတင်ဝင်းလှိုင်၊ အေးအေးအောင် စသော အနုပညာရှင်များ၏ ဘဝနှင့် အနုပညာခရီးများ၊ ထိုအရပ်နှင့် ဆက်နွယ်ကာ သူသည် ‘သပြေ’တေးမဂ္ဂဇင်းသို့ ရောက်ခဲ့၏။ ၁၉၇၇ ခုနှစ် အလုပ်သင်အယ်ဒီတာ၊ ၁၉၈၉ ခုနှစ်၌ တာဝန်ခံအယ်ဒီတာဖြစ်ရန် ၁၂ ပင်ကြာခဲ့၏။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် တက္ကသိုလ်မောင်တင့်နွယ်နှင့်တွဲရင်း ဂီတအနုပညာနယ်တွင် ၁၀ နှစ် ကျင်လည်ခဲ့သည်။

“သီချင်းတစ်ပုဒ် ပရိသတ်ကြိုက်ပြီဆိုရင် အဆိုတော်ကိုပဲ ရှေ့တန်းတင် ဂုဏ်ပြုချီးကျူးကြတယ်။ တကယ်တော့ ဒါဟာ တရားနည်းလမ်းမကျပါဘူး။ အဲဒီသီချင်း ပရိသတ်ကြိုက်အောင် ဖန်တီးရာမှာ နံပါတ်(၁) တေးရေးသူ၊ (၂) တူရိယာအဖွဲ့နှင့် ဂီတမှူး၊ (၃) အဆိုတော်ပါ။ သူတို့ သုံးဦးစလုံး စုပေါင်းအားထုတ်ရတာ ဖြစ်ပါလျက်နဲ့ အဆိုတော်တစ်ဦးတည်း ထွက်ပြီး နာမည်ကြီးနေတာ သဘောမကျပါဘူး။”

မောင်တင်ငြိမ်နှင့် တွေ့တိုင်း ထိုစကားကို ပြောတတ်သည်။ သူ၏ ဂီတပညာရှင်များ၏ အင်တာဗျူးတိုင်းတွင်လည်း သူက ဤသို့ ပြောသည်။ မေးသည်။ အဖြေရာရန် ကြိုးစားသည်။

မောင်တင်ငြိမ်က နာမည်ကသာ တင်ငြိမ်။ သူကတော့ အမြဲ ပျာယာခတ်နေ၏။ ထို့ကြောင့် သူ့ကို ‘မောင်မတင်ငြိမ်’ဟု ခေါ်လေသည်။ စာပေနယ်ရော၊ ရုပ်ရှင်ရော၊ ဂီတပါ ဟိုပြေးဒီလွှား၊ သို့သော် ဘယ်အခါ ကြည့်ကြည့် သူက ချွေးတွေသံတွေကြားက အရယ်မပျက်။

ဇာတ်ညွှန်းနယ်ပယ်တွင် သူက ဒါရိုက်တာ ခင်ဇော်၊ မောင်နေမျိုး၊ မောင်ရွှေစွန်တို့နှင့် အတွဲများသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း ထိုဆရာများနှင့် ခင်မင်သဖြင့် မောင်တင်ငြိမ်၏ ဇာတ်ညွှန်းရေးနည်းကို သိရသည်။

“ဒီလိုရေးရင် ထမင်းငတ်နိုင်တယ်ဗျ။ သူက ဇာတ်ညွှန်းကို စိမ်ပြေ နပြေရေးတာ။ သူ့ဆီ ဇာတ်ညွှန်းအပ်ရင် ကြာတယ်”ဟု မောင်ရွှေစွန်က ပြောဖူးသည်။

“ကျွန်တော်က အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ဇာတ်ညွှန်းခွဲတာ ကြာပါ တယ်။ ဥပမာ အခန်းတစ်ခန်းမှာ လူနှစ်ယောက် သို့မဟုတ် သုံးယောက် စကားပြောခန်း ဆိုပါစို့။ ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်ကိုယ်ကို သုံးကိုယ်ခွဲလိုက် ပြီး စာမရေးခင် ပြောမယ့် စကားတွေကို တစ်လှည့်စီ အမူအရာနဲ့ အသံ ထွက်ပြောကြည့်ပြီးမှ ရေးတယ်။ ကျွန်တော် ဇာတ်ညွှန်းရေးရတာကို ဘေးက ကြည့်ရင် အရူးတစ်ယောက်လို ထင်မှာ”

မောင်တည်ငြိမ်ကတော့ သူ့မူအတိုင်း တရစပ်ပြောပြီး သူ့ဘာသာသူ ပြန်ရယ်နေ၏။

ထို့ကြောင့် ရိုက်ကွင်းကျမှ ဇာတ်ညွှန်းခွဲသော သုံး၊ လေးရက်အပြီး ‘အမြန်ရိုက်’ဗီဒီယိုခေတ်တွင် မောင်တည်ငြိမ်ကို ငှားသူမရှိ။ ထို့ကြောင့် ဇာတ်ညွှန်းအရေး ကောင်းပါလျက်နှင့် အနုပညာမာနကြောင့် ဇာတ်ညွှန်း လောကတွင် ရပ်တည်၍မရခဲ့။ ဂီတကတော့ အပျော်တမ်းလုပ်တာ။ ငွေရ သည့်အလုပ်မဟုတ်။

ကျွန်တော် စာပေအင်အာဗျူးပေါင်း ၂၀၀ ကျော် လုပ်ဖူး၏။ ကျွန်တော့်ထက် အရင် အင်တာဗျူးများစွာ လုပ်ခဲ့ဖူးသူများထဲတွင် ‘သပြေ မဂ္ဂဇင်း’မှ ‘မောင်တည်ငြိမ်’နှင့် ‘ပေဖူးလွှာ မဂ္ဂဇင်း’မှ ‘ဦးဝင်းငြိမ်း’တို့ ဖြစ်သည်။ ‘မောင်တည်ငြိမ်’၏ သပြေမဂ္ဂဇင်းတွင် လစဉ်ပါသော အနုပညာ အင်တာဗျူးများသည် ကျွန်တော် ဦးစားပေးဖတ်ရသော အင်တာဗျူးများပင် ဖြစ်၏။ ကျွန်တော်၏ အင်တာဗျူးပညာတွင် မောင်တည်ငြိမ်က ‘မြင်ဆရာ’ ဟု ဆိုသော် မမှား။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်က သူ့ကို ဘယ်လိုအင်တာဗျူး လုပ်တာလဲဟု မေးကြည့်ဖူးသည်။

“မဂ္ဂဇင်းထဲမှာ အင်တာဗျူးပါလာရင် မသကာဖတ်ရလှ နာရီဝက် ပေါ့ဗျာ။ တကယ်တော့ အဲဒီအင်တာဗျူးရဖို့ အားထုတ်ရတဲ့အချိန်က အဆင် မသင့်ရင် မသင့်သလိုကြာတတ်ပါတယ်။ ပထမဆုံး မိမိအင်တာဗျူးလုပ် မယ့်အကြောင်း အနည်းအကျဉ်းသိအောင် လုပ်ရမယ်။ အင်တာဗျူးကို ကက်ဆက်နဲ့ အသံဖမ်းရတယ်။ ဥပမာ-မနှင်းဆီဆိုပါစို့။ ‘မနှင်းဆီ ဘယ် နေ့ ဘယ်ရက် အဆင်ပြေမယ်၊ အားမယ်ဆိုတာ အရင်ချိန်းရက်ရတယ်။ ပြီးရင် သူချိန်းတဲ့နေရာကိုသွား အဲဒီမှာ သူ့ဘက်က အကြောင်းအမျိုးမျိုးနဲ့

ပျက်သွားရင်လည်း သည်းခံရမယ်ပေါ့။ တတိယအကြိမ်ထိ ပျက်တဲ့လူတွေ ကြုံဖူးပေးပါတယ်။ ဒီမှာ အားနာစရာကောင်းတာက ကိုယ်ခေါ်သွားတဲ့ ဓာတ်ပုံဆရာပဲ။ သူလည်း ကျွန်တော် အဆင်မပြေမချင်း ကန့်လန့်ကန့်လန့် ပါရတာ။ အင်တာဗျူးဆိုတာ ပရိသတ်အများဆုံး စိတ်ဝင်စားတဲ့ ဒါမှမဟုတ် ပရိသတ်တွေ သိသင့်သိထိုက်တဲ့ အကြောင်းကိုမေးပြီး စာမျက်နှာ နည်းနည်းလေးမှာ လိုတိုရှင်းတင်ပြရတာပါ။ လိုတိုရှင်းပြောတဲ့အတွက် အဲဒီအနုပညာရှင်နဲ့ ပတ်သက်တာမှာ ထိထိမိမိ ရှိဖို့ အရေးကြီးတယ်။ အင်တာဗျူးတစ်ခုပြီးရင် စာဖတ်သူမှာ ဘာအကျိုးမှ မရှိဘူးဆိုရင် အဲဒီအင်တာဗျူးက အလကားပဲ။ တချို့လူတွေက အင်တာဗျူးဆိုတာ ပေါ်ပြူးလာဖြစ်အောင် လုပ်တာပဲလို့ စွပ်စွဲချင်ကြတယ်။ နောက်ပိုင်းမှာ အမှန်တရားကို ပရိသတ်က ဖော်ထုတ်လက်ခံလိုက်တော့ အင်တာဗျူးရဲ့ အရှိန်အဟုန်ဟာ ပြင်းသွားတယ်။ အင်တာဗျူးရဲ့ အင်ပါယာက ကျယ်ပါတယ်။ အင်တာဗျူးဆိုတာ စာဖတ်သူကို အကျိုးတစ်စုံတရာ ရေးတဲ့စာမျက်နှာဆိုတာ လူတွေ သိလာကြ၊ လက်ခံလာကြလို့ အခုဆို မဂ္ဂဇင်းတိုင်းလိုလိုမှာ အင်တာဗျူးကဏ္ဍ ပါပါတယ်။”

မောင်တည်ငြိမ်က စိမ်ပြေနပြေ ရှင်းပြရပါသည်။ ထိုစဉ်က ကျွန်တော် အင်တာဗျူးတွေ မလုပ်ဖြစ်သေး။ ကျွန်တော် အင်တာဗျူးများ လုပ်ဖြစ်သော အခါ မောင်တည်ငြိမ်၏ စကားများသည် ကျွန်တော့်အတွက် သင်တန်းမှတ်စုများပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။

‘သပြေမဂ္ဂဇင်း’မှ မောင်တည်ငြိမ် ထွက်လာပြီးနောက် ဂျာနယ်လောကသို့ သူဝင်လာသည်။ သူ၏ အယ်ဒီတာအတွေ့အကြုံ၊ သူ၏ အနုပညာ၊ သူ၏ အသိုင်းအဝိုင်းများက မည်သို့ပင်အထောက်အကူ ပြုစေကာမူ သူ၏ ထုတ်ဝေသူများ၏ ငွေကြေးရင်းနှီးမှုက ဂဏန်းမငြိမ်မှုကြောင့် သူက ဟိုဂျာနယ်ဝင်လိုက် ပြုတ်သွားလိုက်၊ တခြားဂျာနယ်ပြောင်းလိုက်နှင့် အလွန်ပင် ‘မတည်မငြိမ်’ဖြစ်ရရာသည်။ လွယ်အိတ်တကားကားနှင့် စာပေရပ်ကွက်ဖြစ်သော (၃၃) လမ်းမှသည် (၃၆) လမ်းအထိ နေ့စဉ် ရွှေ့ရ၏။ တကယ်တော့ လမ်းလျှောက် အယ်ဒီတာ။ ‘သတင်းစုံဂျာနယ်’မှာ လုပ်လိုက်၊ ‘ဖေးဖရိတ်ဂျာနယ်’မှာ လုပ်လိုက် နောက်ပိုင်း သူလုပ်ရသော ဂျာနယ်တွေမှာ ‘နေ့မြင်ညပျောက်’တွေ။ ကျွန်တော် (၃၆) လမ်းတွင် ‘ပေါ်ပြူးလာဂျာ

နယ်၌* တာဝန်ယူတော့ ပုဂ္ဂလိက ဂျာနယ်များထဲတိုင် 'ပြည်မြန်မာ' နှင့် 'ပေါ်ပျူလာ' အစရှိသဖြင့် ပြိုင်ဘက်နည်းစွာ စောင်ရေအများဆုံး ကာလကို ဖြတ်သန်းရချိန်။ စာပေလောကသားတို့၏ ကျန်းမာရေး ထောက်ပံ့ကူညီမှု ပြုလုပ်ရန် ကုသိုလ်တော်ပွဲခင်းလေး ဆိုသော ကုမ္ပဏီကို ထောင်ဖြစ်ကြ၏။ ဆရာဝင်းငြိမ်း၊ ဆရာမြတ်ခိုင်၊ ဆရာမောင်ယဉ်ကျော်၊ ဆရာအောင်စိုးဦး၊ ဆရာကျော်ထက်အောင်၊ ဆရာကိုရိုးကွန့်၊ ကျွန်တော် စသည်တို့နှင့်အတူ ဆရာမောင်တည်ငြိမ်လည်း တက်ကြွစွာ ပါဝင်လှုပ်ရှားကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ကို ရုပ်ရှင်ဂီတ အနုပညာရှင်များ၊ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းရှင်များက ငွေကြေးရက်ရောစွာ လှူခဲ့ကြ၏။ ထိုငွေများဖြင့် စာရေးဆရာများ၏ ကျန်းမာရေး စောင့်ရှောက်မှုမှအစ သားသမီးများ ပညာရေးအထိ များစွာ အထောက်အကူပြုခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုအချိန်က 'မြန်မာနိုင်ငံစာပေနှင့် စာနယ်ဇင်း' အဖွဲ့က သူတို့နှင့် စင်ပြိုင်လုပ်မည်ဆိုကာ ပိတ်ပင်ခဲ့၏။ ရလဒ်ကတော့ နှမ်းပါးသော စာရေးဆရာများ ဆေးကုသခွင့် အကူအညီမရတော့။ မောင်တည်ငြိမ်လည်း များစွာ ကြေကွဲခဲ့သည်။ တကယ်တမ်း မောင်တည်ငြိမ် မကျန်းမမာဖြစ်တော့ ကျွန်တော်တို့ ဘာမှမကူညီနိုင်တော့။ မောင်တည်ငြိမ်ကား လွယ်အိတ်တကားကားနှင့် ဟိုလမ်းဝင်၊ ဒီလမ်းထွက် ချွေးသံတရွဲရွဲ ရုန်းကန်လှုပ်ရှားရင်း အပြုံးမပျက် ဘဝခရီးလမ်းကို လျှောက်လှမ်းခဲ့သည်။

ဤစာကို ရေးနေစဉ်မှာပင် ရုပ်မြင်သံကြားမှ အဆိုတော် 'ရွှေဖြူ' ၏ 'အရိပ်ပမာ မခွဲခွာ' ဆိုသော သီချင်း ယုံလွင့်လို့လာနေသည်။ ထိုသီချင်းကို အဆိုတော်ပေါင်းများစွာ သီဆိုခဲ့ကြသည်။ မောင်တည်ငြိမ်၏ အကောင်းဆုံး လက်ရာတစ်ခု 'သံယောဇဉ်ဆိုတာ ရှိတယ်' ဆိုတာကလည်း မောင်တည်ငြိမ်၏ ဇာတ်လမ်းကို ရုပ်ရှင်ရိုက်တာ။ ယခုတော့ သံယောဇဉ်ဆိုတာ ရှိပေမယ့် အရိပ်ပမာမဟုတ် ခွဲခွာရလေသည် သူ့ငယ်ချင်း မောင်တည်ငြိမ်။



ရွှေရောင်တောက်ခဲ့ ကောလိပ်ရက်များ

လမ်းထိပ် ကွင်းကျောင်းစာသင်တိုက်မှ အရုဏ်ဆွမ်း ဘုဉ်းပေးရန် အချက်ပေး ကုလားတက်ခေါက်သံနှင့်အတူ ဇိုးလာသည်။ ခေါင်းရင်းက အိပ်ခန်းပြုတင်းပေါက်ကို ဖွင့်လိုက်သောအခါ အရှေ့အရပ်ဆီက တိမ်တိုက် ဖြူများသည် ပုစွန်ဆီသွေးရောင် သုတ်ဖျန်းခြင်း ခံထားရ၏။ မင်္ဂလာပါ နေမင်းကြီးဟု စိတ်ထဲက နှုတ်ခွန်းဆက်လိုက်ကာ ရေချိုးခန်းသွား၍ မျက်နှာ သစ်လိုက်သည်။ မျက်နှာသစ်ရင်း တစ်ကိုယ်လုံး ပိုလန်းသွားအောင် ရေပါ ချိုးပစ်လိုက်သည်။

“ဒီကလေးနှယ်၊ ဆောင်းတွင်း စောစောစီးစီးကြီး ရေထချိုးတယ်၊ တော်ကြာ အအေးမိလိမ့်မယ်” ဟူသော ဆွမ်းထချက်ရင်း မြည်တွန်လိုက်သည့် အဘွား၏ ကရုဏာသံ ပီတိကို စားရင်း ရေကမန်းကတန်း ချိုးလိုက်သည်။ နာရီကြည့်လိုက်တော့ မနက် ခြောက်နာရီ စွန်းစွန်းပင် ရှိသေးသည်။ တစ်သက်နှင့်တစ်ကိုယ် ကျောင်းသွားဖို့ စိတ်စောတာ ဒီနေ့လိုမျိုး တစ်ခါမှ မရှိခဲ့။ ဘယ်ရှိပါ့မလဲ။ ဒီနေ့က တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား စဖြစ်မယ့်နေ့ကိုး။

မနက် ရှစ်နာရီတွင် လမ်းထိပ်ထွက်၍ အမှတ် (၃) ဘတ်စ်ကားဖြင့် ကြည့်မြင်တိုင်ဘူတာသို့ စီးသည်။ ကားခ ဆယ်ပြား။ ကြည့်မြင်တိုင်ဘူတာမှ အမှတ် (၁၆) ဒတ်ဆန်းကားဖြင့် မြေနီကုန်းသို့ စီး၏။ (၁၆) ကားတွေက အမြဲ လူကြပ်နေ၏။ မည်သည့်အခါမှ ခုံနေရာမရတတ်။ ကျွန်တော်လည်း နောက်ဘက်မှပဲ တွယ်စီးခဲ့သည်။ ကားခ ၁၀ ပြား။ မြေနီကုန်း ရတနာပုံ ရုပ်ရှင်ရုံရှေ့မှ လှည်းတန်းသို့ အမှတ် (၈) ကား (သို့မဟုတ်) (၉) ကားကို

ကားခ ဆယ်ပြားပေးစီးသည်။ လှည်းတန်းရောက်သည်နှင့် တက္ကသိုလ် အငွေအသက်တွေ၊ ရနံ့တွေက လေထဲတွင် လွင့်ပါလာ၏။ ငယ်ရွယ်ပျိုမြစ် အားမာန်သစ်ဖြင့် တက်ကြွလန်းဆန်း လျှောက်လှမ်းသွားလာနေကြသော ဆေးရောင်စုံ မြင်ကွင်းကျယ်ကြီးကို စတင် ခံစားလာရ၏။ ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်ဟူသော ဆိုင်းဘုတ်ကြီးဘေးတွင် ခြင်္သေ့ရုပ်ခံ ဝင်းတံခါးကြီး နှစ်ချပ်ကဖွင့်ကာ ကြိုဆိုနေ၏။ အတွင်းကို လှမ်းကြည့်လိုက်တော့ မဟူရာ ရောင် ဖဲကြိုးကြီး ဖြောင့်တန်းစွာ ခင်းထားသလို ခုံညားထည်ဝါလွန်းသည့် အိမ်ပတ်လမ်းကြီး။ အိမ်ပတ်လမ်းကြီး၏ အဆုံးစွန်း ခပ်ဝေးဝေးမှာက ဣန္ဒြေသမ္ပတ္တိကြီးစွာဖြင့် ရပ်တည်နေသည့် ဘွဲ့နှင်းသဘင်ခန်းမ မဟာကြီး။ အိမ်ပတ်လမ်းထဲသို့ ခြေတစ်လှမ်း စတင်လိုက်သည်နှင့် တစ်ကိုယ်လုံး ကြက်သီးဖြန်းဖြန်းထ ဖိန်းဖိန်းရိုန်းတိုန်းကြီး ဖြစ်သွားသည်။

“ငါ ဒီနေ့ကစပြီး တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ဖြစ်ပြီပဲ”

ထို့နောက် အိမ်ပတ်လမ်းထိပ် လက်ျာဘက်တွင်ရှိသော ချုံနွယ်ပိတ် ပေါင်း ထောင်းထောင်းထ ဖုံးအုပ်လျက်ရှိသော ကျောင်းသား အာဇာနည် ကျောက်တိုင်ကို ရပ်တန့် ဦးညွတ်လိုက်မိသည်။

၁၉၆၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ...။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၏ သင်္ကေတဖြစ်သော သက်တမ်း (၂၀၀) ကျော် သစ်ပုပ်ပင်ကြီးကို ကြည့်ရသည်ကား တင့်မော ရှုမဝ ကဗျာဆန်လှဘိခြင်း။ ပွေးပွေးလှုပ် ကြွေကျနေသော ကံ့ကော်ပန်းတို့၏ ရနံ့က နှာဝကို စတင် မြူဆွယ်ကြိုဆို၏။ စိန်ပန်းတွေက ပင်ယံထက်တွင် ရဲရဲနီစွေး ပင်လုံးကျွတ် ပွင့်နေသည်။ အိမ်ပတ်လမ်းပေါ် ကြွေကျနေသည့် စိန်ပန်းများက ပတ္တမြား ပန်းခင်းကြီး အလား။ “ကျောင်းဖွင့်ချိန် စိန်ပန်းတွေလည်း မြေမှာကြပြန် နေ” ဆိုသော သီချင်းတစ်ပိုင်းတစ်စက ခေါင်းထဲ အလိုလိုရောက်လာ၏။ “ဒီအချိန် ကျောင်းတော်ကြီးရဲ့ အလယ်မှာ စိန်ပန်းတွေလည်း ပွင့်နေပြီကွာ” ကို တမ်းတမိ၏။ အဆိုကျော် ကိုသန်းလှိုင်၏ “ကံ့ကော်မြိုင်တန်း” ၊ အဆို ကျော် ကိုမြသိန်း၏ “မြကျွန်းညိုညို ကွန်းခိုရာတက္ကသိုလ်” သံစဉ်တွေ အတိုင်း အိမ်ပတ်လမ်းကို အားမာန်တက်ကြွ ခြေလှမ်းများဖြင့် လျှောက်လှမ်း ခဲ့သည်။ ထီးမားခုံထည်နေသော တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက်ရှေ့ရောက်တော့

ဆရာသိန်းဖေမြင့်၏ “သပိတ်မှောက်ကျောင်းသား”၊ ဆရာကျော်အောင်၏ “သမဂ္ဂအလံတော်အောက်ဝယ်”၊ ဆရာနတ်နွယ်၏ “အပြာနဲ့ အင်္ဂါ”၊ ဆရာအောင်ပြည့်၏ “ပြိုမှာလေလား မိုးရဲ့” စာအုပ်များထဲမှ ကျောင်းသား အာဇာနည်များကို သတိရမိပြီး ခေတ်တာဝန်ကျေမည့် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတစ်ဦး ဖြစ်ရေးအတွက် အားမာန်တွေတက်ကြွ သန့်ရှင်းတွေ့ချမိသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဆရာဝေဒ၏ “ကောလိပ်ကျောင်းသား” ဝတ္ထုထဲမှ “ကိုသိန်းဖေ၏ ကောလိပ်ကျောင်းသားဘဝ ဗရုတ်ကျပုံတွေကို မြင်ယောင်ပြီး မိမိဘာသာ မိမိ ပြုံးမိ၏။ မကြာခင်မှာပင် တက္ကသိုလ်အဝန်း ဖြေရိပ်သာနှင့် မျက်စောင်းထိုးမှ သိပ္ပံစာသင်ခန်းများဆီသို့ ရောက်လာ၏။

ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းတက်စဉ်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၏ အမည်က “ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်” ဟု အမည်သစ် ပြောင်းထား၏။ Rangoon Arts and Science University (RASU) ထို့ကြောင့် အတိုကောက် “ရာဇူး” ဟုပင် ခေါ်ကြ၏။ ကျွန်တော်က သိပ္ပံဘာသာတွဲ သတ္တဗေဒအဓိက ဘာသာရပ်သင်ကျောင်းသားအဖြစ် ပညာသင်ယူရ၏။ တကယ်တော့ “သတ္တဗေဒ” (Zoology) ကို ကျွန်တော် ကျောင်းတက်တော့မှ ကြားဖူးခြင်းဖြစ်၏။ ဘယ်လိုဘာသာရပ်လဲ။ ဘာတွေသင်မလဲ လုံးဝမသိ။ တိရစ္ဆာန်အကြောင်းတော့ သင်ရမှာပဲ။ သို့သော် တိရစ္ဆာန်မွေးမြူတာတို့၊ ကုသတာတို့နှင့်လည်း မဆိုင်။ ဤပညာရပ်များကို “တိရစ္ဆာန်မွေးမြူရေးနှင့် ကုသရေးတက္ကသိုလ်” (Institute of Veterinary Science) မှာက သီးခြားသင်မည်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့က တိရစ္ဆာန်အကြောင်း စာသင်ကြရပြီး ဘွဲ့ရလျှင် ဘာလုပ်ရမည်ကို ကျွန်တော် မသိ။ ကျွန်တော်တို့ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းတက်သော ၁၉၆၄ ခုနှစ်အထိ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း အမှတ်အနည်း အများနှင့် တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့် မသတ်မှတ်သေး။ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းကို အမှတ်ဘယ်လောက်ရရ၊ အောင်မြင်သူတိုင်း တက္ကသိုလ်တက်ကြ။ တက္ကသိုလ်တွင် ဥပစာသိပ္ပံနှင့် ဥပစာဝိဇ္ဇာတန်း နှစ်နှစ်တက်ကြရ၏။ ဥပစာသိပ္ပံ (က) နှင့် (ခ) တို့တွင် အမှတ်ကောင်းကောင်းရသူက ဆေးတက္ကသိုလ် သို့မဟုတ် စက်မှုတက္ကသိုလ် စသည်တို့ မိမိကြိုက်ရာ တက်ခွင့်ရှိ၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်တို့က တက္ကသိုလ်ဝင်တန်းတွင် ဂုဏ်ထူးရရေး၊ အမှတ်များများ

ရရေးထက် စာမေးပွဲအောင်ရေးကိုသာ အဓိကထားခဲ့၏။ သို့သော် ကျွန်တော် တို့ တက္ကသိုလ်တက်ခွင့်ရသောနှစ် ၁၉၆၅ တွင် တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်ကို ILA (Intelligence Level Aggregate) ဖြင့် စစ်ဆေးကာ အမှတ်များသူများကို ဆေးတက္ကသိုလ်၊ စက်မှုတက္ကသိုလ် တက်ခွင့်ပေးလိုက်၏။ ကျွန်တော်က တက္ကသိုလ် ဝင်ခွင့်ကို ပထမဦးစားပေး စက်မှုတက္ကသိုလ်၊ ဒုတိယဦးစားပေး သစ်တောသိပ္ပံ၊ တတိယဦးစားပေး ဘူမိဗေဒ စသဖြင့် လျှောက်ထား ခဲ့၏။ ထိုစဉ်က တက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်အမည်များကို နိုင်ငံပိုင် “လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်” သတင်းစာတွင် နေ့စဉ်ကြေညာ၏။ ပထမနေ့ စက်မှုတက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့်စာရင်း ကြေညာတော့ ကျွန်တော့်အမည်မပါ။ ဒုတိယနေ့ သစ်တောသိပ္ပံတို့၊ ဘူမိဗေဒ တို့ စာရင်းကြေညာတော့လည်း မိမိအမည် ရှာမတွေ့။ နောက်ဆုံးတစ်နေ့ကျမှ “သတ္တဗေဒ” ဟူသော စာရင်း၌ ကျွန်တော့်အမည်ကို ရှာတွေ့ရ၏။ ကျွန်တော် လုံးဝမလျှောက်သော ဘာသာရပ်။ မသိသော ဘာသာရပ်။ ကျွန်တော်တို့ကိုသာ စာမေးပွဲမဖြေမီက အမှတ်ကောင်းကောင်းရမှ အသက် မွေးဝမ်းကျောင်း တက္ကသိုလ်တက်ခွင့်ပေးမည်ဟု ကြိုတင်ကြေညာခဲ့လျှင် ကျွန်တော်တို့လည်း အပြိုင်အဆိုင် အမှတ်ကောင်းအောင် ကြိုးစားကြမည်ပေ။ ယခုတော့ ပညာရေးဝန်ကြီးဌာနသည် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု လုံးဝမရှိဘဲ သူ့ဘာသာသူ ရုတ်တရက် စနစ်ပြောင်းခဲ့၍ ကျွန်တော်တို့ ဘဝတစ်သက်တာစာ မျှော်လင့် ချက်တွေ နစ်နာဆုံးရှုံးခဲ့ကြရ၏။ တကယ်တော့ ၁၉၆၅ ခုနှစ်က တက္ကသိုလ် ဝင်တန်း စာမေးပွဲ အောင်ခဲ့ကြသူ ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းသူကျောင်းသားများမှာ ဓာတ်ခွဲခန်းထဲမှ ဖားသူငယ်၊ ယုန်သူငယ်လေးများကဲ့သို့ပင် “စနစ်သစ် ပညာရေး၏ အစမ်းသပ်ခံ” သတ္တဝါလေးများ ဖြစ်ခဲ့ကြရ၏။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ကျွန်တော်တို့က သူတို့ချပေးရာ၊ ရွေးပေးရာ ဘာသာရပ်ကိုပင် စူးစိုက်သင်ယူကြရင်း တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား ဘဝကို ပျော်ပျော်ကြီး ဖြတ်သန်းခဲ့ကြ၏။

ကျွန်တော်က တက္ကသိုလ်မရောက်မီ ဆယ်တန်းကျောင်းသားမှာပင် လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်နှင့် သင့်ဘဝမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ဆောင်းပါးဆယ်ပုဒ်ခန့် ရေးခဲ့ပြီးသူဖြစ်၍ အတန်းထဲမှ ဝါသနာတူတွေကို ရှာပေါင်း၏။ အထက်တန်း ကျောင်းသားကတည်းက သိခဲ့သူ ကိုမြင့်ဆွေ (နောင်-အောင်စံ ဖြစ်လာသူ)၊

ကိုမြင့်မော် (နောင်- မောင်ညီညွတ် ဖြစ်လာသူ)၊ ကိုသိန်းဟန် (နောင်- မောင်သံဟိန်း ဖြစ်လာသူ)၊ မင်းညို (နောင် ဒေါက်တာမင်းညို- နိုင်ငံရေး သုတေသီဖြစ်လာသူ)၊ ချစ်လွင် (နောင်- လင်းမော်လွင် ဖြစ်လာသူ)၊ ခင်ဝမ်း (အဆိုကျော်၊ ပန်းချီဆရာ၊ စာရေးဆရာ) တို့နှင့် တွဲမိသည်။ ကျွန်တော်တို့ ခုနစ်ယောက်အကြောင်းကို ခင်ဝမ်းက “ရွှေရောင်တောက်ခဲ့ကောလိပ် ရက်များ” ဟုပင် သီချင်းရေးခဲ့ ဆိုခဲ့သေးသည်။

ကျွန်တော်တို့အုပ်စုက အမြဲပင် S-0 တွင် စုကြ၏။ သိပ္ပံစာသင်ခန်း S1, S2, S3 စသဖြင့် ရှိ၏။ S-0 က စာသင်ခန်းအပြင်ဘက် က မြောင်းဘောင် ဖြစ်သည်။ လူစုမိလျှင် စာသင်ခန်း၏ ဝင်စရာရှိဝင်၊ အများအားဖြင့်ကား S-0 ၌သာ ထိုင်၏။ S-0 ပြီးတော့ အချိန်ကုန်ခဲ့တာက ဦးချစ် လက်ဖက်ဆိုင်။ တက္ကသိုလ်တွင် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်ထိုင်တာကလည်း ဒုတိယတက္ကသိုလ် တက်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ဦးချစ် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်က တောင်ငူဆောင် မျက်စောင်းထိုးရှိ ငှက်ပျောတောတွေကြားက တိုက်ပုလေး ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် သိပ္ပံဘွဲ့အတွက် ၅ နှစ်၊ နောက်ထပ် ဘွဲ့လွန်ဒီပလိုမာနှစ်ခုက ၄ နှစ်၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နယ်မြေတွင် (၉)နှစ် ကျောင်းတက်ဖူးသည်။ ထို့နောက် ပညာရေးတက္ကသိုလ်ဝင်းထဲရှိ မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးသုတေသနအဖွဲ့တွင် (၂၆) နှစ်၊ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်စာကြည့်တိုက် ပညာဌာနတွင် ပြင်ပပညာရှင် အဖြစ် (၇) နှစ် တာဝန်ယူခဲ့ရာ ဦးချစ်ဆိုင်တွင် ထိုင်ခဲ့သည့် နှစ်က (၄၂) နှစ် ရှိသည်။ ထိုအကြောင်းကို ၁၉-၁-၂၀၀၇ ခုနေ့က ကျင်းပသော ဦးချစ်ဆိုင် နှစ် (၅၀) ပြည့်ပွဲတွင် ကျွန်တော် မှတ်တမ်းရေးပြီး ဦးချစ်၏ သားကြီး ကိုကျော်ကျော်ထံ ပေးခဲ့သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နှင့် ဦးချစ်ဆိုင် ကား ခွဲမရ။ ဦးချစ်က ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဓမ္မာရုံရှေ့က ကုက္ကိုပင်အောက်တွင် ထမင်းရောင်း၏။ ထို့နောက် တွန်းလှည်းလေးနှင့် လက်ဖက်ရည်ရောင်း၏။ “လှည်းကလေး လက်ဖက်ရည်”၊ “လက်ဖက်ရည် ဦးချစ်” အဖြစ် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားလောကတွင် နာမည်ကျော် လာသည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်အိမ်တိုက် ဒေါက်တာထင်အောင်၊ သမိုင်းပါမောက္ခ ဦးဘညွန့် (ချစ်ဒုက္ခ ဦးဘညွန့်)၊ ဥပဒေဌာန လက်ထောက်ကထိက ဦးကိုယု (စာရေးဆရာမောင်ကိုယု)တို့က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဝင်း၊ ဒဂုံလမ်းထိပ်ရှိ

ရှေးတိုက်ဝါတစ်ထပ်သေးသေးတွင် ဦးချစ်ကို လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ဖွင့်ခွင့် ပြုခဲ့၏။ ဦးချစ်နှင့် ဇနီး ဒေါ်အုန်းတို့ မိသားစုက တက္ကသိုလ်ကျောင်း သားတွေကို ချစ်သည်။ ညကြီးသန်းခေါင် စာကျက်အပြီး ကျောင်းသားတွေ ဆာလောင်၍ ဆိုင်သို့လာလျှင် ဆိုင်ပိတ်ချိန်ဖြစ်သော်လည်း ထမင်းကြော်၊ ခေါက်ဆွဲကြော် ကြော်ပေး၏။ ကျောင်းသားတွေကို အစားအစာ အကြွေး ရောင်း၏ အကြွေးမပေးလည်း ပြန်မတောင်းတတ်။ အချိန်လွန် အဆောင် ပိတ်ချိန် မူးပြီးပြန်လာသော ကျောင်းသားများကို သူ့အိပ်ရာတွင် ခေါ် သိပ်တတ်၏။ ဦးချစ်ဆိုင်တွင် နေ့နေ့ညည ကျွန်တော်တို့ထိုင်ရင်း မြန်မာ စာဌာနမှ ဆရာကြီးများဖြစ်ကြသော ဦးထွန်းမြင့် (တက္ကသိုလ် မင်းမော်)၊ ဦးအောင်သင်း (အောင်သင်း)၊ ဦးဇော်မြင့် (ဇော်ဇော်အောင်)၊ ဦးဝင်းမွန် (တက္ကသိုလ်ဝင်းမွန်)၊ ဦးခင်အေး (မောင်ခင်မင် - ဓနုဖြူ) တို့၏ လက်ဖက် ရည်ဝိုင်းမှာ လိုက်ထိုင်ရင်း စာပေယဉ်ကျေးမှုတွေ နာယူခဲ့ရသည်။ ဆရာတို့ထံ လာလည်ကြသော ဆရာတို့၏ မိတ်ဆွေ စာရေးဆရာ၊ အယ်ဒီတာ အကျော် အမော်တွေနှင့်လည်း သိကျွမ်းခွင့်ရခဲ့သည်မှာ မဟာအမြတ်ကြီးပင်။ တက္ကသိုလ်အပန်းဖြေ ရိပ်သာ (R.C) ထဲတွင်ကား ကျွန်တော်တို့ ကြက် တောင်ရိုက်၊ စားပွဲတင် တင်းနစ်ကစားကြသည်။ တက္ကသိုလ်အလိုက် ဘောလီဘောပွဲ၊ ဘတ်စကတ်ဘောပွဲတွေကို အားပေးကြ၏။ သူငယ်ချင်း ချစ်လွင်တို့၊ ဆွေမြင့်တို့က Day Science ခေါ် “နေ့တက်သိပ္ပံကျောင်းသား” ဘောလုံးလက်ရွေးစင်တွေ ဖြစ်သဖြင့် တက္ကသိုလ်အားကစားကွင်းမှ သူတို့ ကန်သောပွဲတွေကို လိုက်အားပေးကြသည်။ တက္ကသိုလ်လက်ရွေးစင် ဘောလုံးအသင်း အောင်ဆန်းကွင်းတွင် ကန်လျှင်ကား အုပ်စုလိုက် တပျော် တပါး သွားအားပေးကြသည်။ အထူးသဖြင့် ကြည်းတပ်အသင်းတို့၊ ရဲတပ်ဖွဲ့ အသင်းတို့ကဲ့သို့ လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့အသင်းများနှင့် တက္ကသိုလ်အသင်း ကန်သောပွဲများကား ပွဲကြီး ပွဲကောင်း။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူကျောင်းသားများက မိမိတို့အသင်းဘက်မှ ဒိုးပတ်၊ အိုးစည်ဝိုင်းတွေ၊ လေမှုတ်ကိရိယာတွေ မျိုးစုံ တီးပြီး အလံတွေ၊ ဆိုင်းဘုတ်တွေကိုင်ကာ ဝက်ဝက်ကွဲ အားပေးကြ၏။

တက္ကသိုလ်နှင့် အဆောင်မှာ သီချင်းဆိုတာကလည်း ခွဲမရ။ ကျွန်တော် တို့ အုပ်စုထဲမှ မင်းညွန့်က ဂစ်တာတီးကောင်း၏။ ခင်ဝမ်းက မယ်ဒလင်၊

တယော၊ စန္ဒရား အကုန်ကျွမ်းသည်။ ထို့ကြောင့် သတ္တဗေဒကျောင်းသားတွေ နေထိုင်ကြသော “ရွှေဘိုဆောင်” တွင် အားလပ်ချိန်တိုင်း ကျွန်တော်တို့ သီချင်းတွေ ဆိုကြတီးကြ၏။ ကျွန်တော်နှင့် ကိုမြင့်မော် (မောင် ညီညွတ်) တို့က အဆိုပိုင်းတွင် ပိုဝါသနာပါသဖြင့် အဆိုကျော် မာမာအေး၏ အဆို သင်တန်း၊ မြန်မာ့အသံ ကိုကြည်သာ၏ ဂီတသင်တန်း သင်တန်းများ တက် ၏။ ကျွန်တော်က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် အပန်းဖြေရိပ်သာထဲမှ အနုပညာ သင်တန်းတွင် ပတ္တလားအတီးသင်၏။ ဤမျှဖြင့် အားမရ၍ ပန်တျာကျောင်း တွင် ညနေသင်တန်း သွားတက်သေး၏။

ကျွန်တော်က စာပေဂီတသမားတွေကို ချစ်ခင်ကြည်ညိုသဖြင့် သူတို့နှင့် တကူးတက လိုက်လံ မိတ်ဖွဲ့ပေါင်းသင်း၏။ ကျွန်တော့်သူငယ်ချင်း “ကိုစံမြင့်” နှင့် ပတ်သက်ပြီး သွားဖက်ခိုင်ရာ ဆေးတက္ကသိုလ်မှ “ထွန်း နောင်” နှင့် ခင်မင်သည်။ ထွန်းနောင်နှင့်လိုက်ပြီး ညဘက် အဆောင်တွေမှာ သီချင်းလိုက်ဆိုသည်။ စတူရီယိုခေတ်၏ ခေတ်ဦးအစဟု ဆိုရမည့် “တက္က သိုလ် ထွန်းနောင်” ၏ “ရည်းစားလိုချင်တယ်” သီချင်း၊ “ချစ်လိုက်တာတုန်” သီချင်း၊ “ထဘီစိမ်းစိမ်းလေး” သီချင်းတွေကို မိန်းကလေးအဆောင်ပေါက် စေ့ လိုက်ဆိုပြီး ထွန်းနောင်တို့ အဆောင်တွင် အိပ်ခဲ့ရသောညတွေ မနည်း။ ထို့ပြင် ခင်ဝမ်း၏ မယ်ဒလင်လက်သံနှင့်အတူ ကိုမြတ်လေး၏ “မစွပ်စက်”၊ “ကပြားမလေး ဝိုယာရမ်”၊ သန်းဖေလေး၏ “မလှပေမယ့် ချစ်တတ်သူ” သီချင်းတွေကို လိုက်ဟစ်သေးသည်။ သူငယ်ချင်း မြင့်သိန်း၊ အုန်းမြင့်တို့နှင့် ပတ်သက်ပြီး “ခိုင်ထူး” နှင့်ပါ ခင်မင်ခဲ့သည်။ အုန်းမြင့်က “ရီဇော်” အမည်ဖြင့် ခိုင်ထူးနှင့်တွဲ၍ “တေးမြဲငှက်” စီးရီးကို ထုတ်သည်။ တေးရေးက သူငယ်ချင်း မောင်သစ်မင်းဖြစ်၍ သူတို့နှင့် ပိုတွဲမိ၏။ ခိုင်ထူး၏ ဖခင်က စီးပွားရေးတက္ကသိုလ်မှ ပါမောက္ခဦးသာထို ဖြစ်၍ သူတို့အိမ်က ဒဂုံလမ်းထိပ်၊ ဦးချစ်ဆိုင် နောက်ဘက် ကပ်လျက်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ခိုင်ထူးလည်း ဦးချစ်ဆိုင်သို့ မိုးလင်းလျှင်ရောက်တာ၊ လူစုကွဲမှ ပြန်၏။ အင်းလျား၊ မာလာ၊ သီရိ၊ ယုဝတီဆောင်များသို့ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ရောက်လျှင် အခန်း ထဲမှ ပိတ်ထားသော မီးလေးတွေ ဖွင့်လာ၏။ ခန်းသီးနောက်ကွယ်မှ အချိန် မည်းလေးတွေ လှုပ်လာသည်။ သူတို့ နားထောင်ချင်သော သီချင်းတွေ

တောင်းကြ၊ ဆိုကြ။ လက်ဖက်၊ လိမ္မော်သီး၊ သကြားလုံးတွေ ပစ်ချပေး။ မေ့မရနိုင်သော အပျော်ညများ။ ဦးချစ်ဆိုင်၏ ထူးခြားချက်က ရသမြောက် သီချင်းကောင်းတွေ ရွေးဖွင့်ပေးခြင်း ဖြစ်၏။ အထူးသဖြင့် ပြင်ပတွင် နာမည်မကျော်သေးသော အဆိုကျော် တော်တော်များများ၏ သီချင်းများကို ဦးချစ်ဆိုင်၌ ဖွင့်၏။ မန္တလေးတွင် နာမည်ကျော်တာ နှစ်နှစ်၊ သုံးနှစ်ကြာမှ ဝိုင်းထီးဝိုင်းကို ရန်ကုန်က သိသွားသည်မှာ ဦးချစ်ဆိုင်တွင် ဝိုင်းထီးဝိုင်း သီချင်း စဖွင့်၍ ဖြစ်၏။ ကိုင်စာ၊ ခင်ဝမ်း၊ စိုးလွင်လွင်၊ ခိုင်ထူး သီချင်းတွေ ပေါက်သွားသည်မှာ ဦးချစ်ဆိုင်တွင် စဖွင့်၍ ဖြစ်သည်။

မြန်မာစာဌာနကထိက ဦးဖိုးကျော်မြင့်သည် ကျွန်တော်တို့ကို မြန်မာစာသင်နေစဉ် ကာလတွင်ပင် ယာဉ်မတော်တဆဖြစ်၍ ကွယ်လွန် ခဲ့သည်။ ဆရာဦးဖိုးကျော်မြင့်၏ ဇနီး ဒေါ်မာလေးက ကျွန်တော်တို့ကို စာဆက်သင်၏။ စာစီစာကုံး ရေးခိုင်းလျှင် ခင်ဝမ်း၊ မြင့်မော်၊ ကျွန်တော်တို့၏ စာစီစာကုံးတွေက တခြားသူများနှင့်မတူဘဲ ထူးခြားခွဲထွက်နေ၍ ဆရာမက အမြဲပင် အတန်းထဲတွင် ဖတ်ပြပြီး ချီးကျူးတတ်၏။ ကျွန်တော့်ကို အိမ်မှ ကားခ ပြားခြောက်ဆယ်နှင့် မုန့်ဖိုးတစ်ကျပ်သာ ပေး၍ ကျွန်တော်တို့က သုံး၍မလောက်။ ထိုအချိန်တွင် ဆရာဦးခင်မောင်လေး (မိဒီယာကောင်စီ ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ဆရာကြီး ဖိုးသောကြာ)က “မင်း စာအုပ်ရေးပါလား၊ ငါ ထုတ်ပေးမယ်” ပြောသဖြင့် သူထံမှ ဘာသာပြန်စာအုပ်နှစ်အုပ် ရ၏။ တစ်အုပ်က “ရောဂါပိုးကပေးသော ဆေး” စာအုပ်ပြီးတော့ စာမူခပေးရာ ကျွန်တော် ခြေတုန်လက်တုန် ဖြစ်နေ၏။ စာမူခက ငွေငါးရာ။ စာရေးလျှင် ဤမျှရမည်ဟု ကျွန်တော် မမျှော်လင့်မိ။ မုန့်ဖိုးတစ်နေ့ တစ်ကျပ်သာရသော ကျွန်တော့်အတွက် ထိုစာမူခက ရက်ငါးရာစာ မုန့်ဖိုးဖြစ်၏။ သူငယ်ချင်း ခုနစ်ယောက် အလှူပယ် ဝိုင်းသုံးကြတာ သုံးလလောက် သုံးရ၏။ ထိုစဉ်က ဒန်ပေါက်တစ်ပွဲ ဆိတ်သားဟင်းနှင့် တစ်ကျပ်။ ကြက်သားနှင့် ငါးမတ် (တစ်ကျပ် နှစ်ဆယ့်ငါးပြား) ဦးချစ်ဆိုင်က ခပတ်ခန္ဓာခေါ် ဆိတ်သားထမင်း ကြော်က တစ်ပွဲငါးမူး (ပြားငါးဆယ်)၊ ဘီယာအပျော့ (Pale Ale) က နှစ်ကျပ် ပြားခုနစ်ဆယ်၊ အပြင်းစား (Strong Ale)က သုံးကျပ်။ ကျွန်တော်က နောက်ထပ် စာတစ်အုပ်ထပ်ရေးသည်။ “ခန္ဓာကိုယ်အတွက် အစိတ်အပိုင်း

သစ်များ”။ စာမူခ ငါးရာရပြန်သည်။ နောက်ထပ် သုံးလ ပျော်ပျော်ကြီး သုံးကြ။ “ရှုထောင့်ဂျာနယ်” တွင်လည်း ကျွန်တော်က ပြဇာတ်တွေ၊ ဆောင်းပါးတွေ ရေး၏။ စာရေးတယ်ဆိုတာ ကိုယ်ပြောချင်တာလည်း သူများကို ပြောရ၊ နာမည်လည်းရ၊ ပိုက်ဆံပါရတာ သိ၍ ထိုစဉ်ကစပြီး စာတွေ ဆက်တိုက် ရေးဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၇၀ ခုနှစ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ရွှေရတု နှစ်၌ ကျွန်တော်က “မနုဿသုံးလွှာ” ဆိုသော ကဗျာစာအုပ် ထုတ်၏။ ဆေးတက္ကသိုလ်မှ သူငယ်ချင်း “အောင်ထွန်းလင်း” နှင့် တွဲထုတ်ခြင်း ဖြစ်၏။ ကဗျာတွေကို ဘောင်ဒရီလမ်း (ယခု ဓမ္မစေတီလမ်း)၊ ပိဇယာရုပ်ရှင်ရုံဘေးရှိ “သီဟဗာဟု” ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်သည်။ ပုံနှိပ် တိုက်မှာပင် ကဗျာတွေ ချရေးပြီး တိုက်ရိုက် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က စာပေစိစစ်ရေးတို့ ဘာတို့လည်း မရှိ၍ လွတ်လပ်လှသည်။ အုပ်ရေ တစ်ထောင်ကို တစ်အုပ် တစ်ကျပ်နှင့် ရောင်း၏။ ရွှေရတုပွဲတွင် တွေ့သမျှ ကျောင်းသူကျောင်းသား တွေကို အတင်းလိုက်ရောင်းရာ နှစ်ရက်အကြာတွင် ရောင်းကုန်၏။ တစ်အုပ်ကို အရင်းက ပြားလေးဆယ်ပဲကျသည်။ တစ် ထောင်ကုန်တော့ အမြတ်ခြောက်ရာလောက်ရသည်။ အပေါင်းအသင်းများနှင့် ဝိုင်းပြီး ပျော်ပျော်ပါးပါး သုံးလိုက်ကြရပြန်ရော။

ကျွန်တော်တို့ “သတ္တဗေဒ” မှာ ဘာသာရပ်အသစ် ဖြစ်သဖြင့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းစာအုပ် သီးသီးသန့်သန့် မရှိ။ ဆရာတွေက အင်္ဂလိပ်စာအုပ် တွေဖတ်ပြီး လက်တန်းသင်သည်။ စာမေးပွဲစစ်ခါနီးတော့ ဘာကျက်ရမယ် မှန်းမသိတော့။ စာအုပ်ထဲမှာ မှတ်စု မည်မည်ရရမရှိ။ နီးစပ်ရာ ဆရာ ဆရာမတွေကို အောက်ကျခံပြီး အသနားခံရသည်။ အောင်မှတ်လောက်တော့ ပြောပါဆရာမရယ် ဘာညာ။ ဆရာ ဆရာမတွေက ပြောတာပဲ ကျက်၏။ နှစ်တိုင်း လွယ်လွယ်ကူကူပင် အောင်ကြ၏။ “စနစ်သစ်က လက်တွဲခေါ်တယ်” ဟုပင် ဆိုရိုးရှိ၏။ “မူကြိုကျောင်းနှင့် ကောလိပ်ကျောင်း အောင်ချက် အလွန်ကောင်း” ဟု ပြောစမှတ်ဖြစ်လာ၏။ သို့သော် ထိုသို့ အလွယ်လိုက် ခဲ့သော ကျွန်တော်က စတုတ္ထနှစ်မှာ စာမေးပွဲကျ၏။ ထိုနှစ်က အတန်းထဲ တွင် စာမေးပွဲကျသူ သုံးယောက်သာရှိရာ ထိုအထဲ၌ ကျွန်တော်အပါအဝင် “နောက်တစ်နှစ် ထပ်တက်ရ၍ တက္ကသိုလ်အပျော်ဘဝကို ထပ်ရသည်။”

စာလည်း ပိုရလာ၏။ နောက်တစ်နေ့မှာ ဂုဏ်ထူး (Credit) အဆင့်ဖြင့် အောင်ပြီး မဟာသိပ္ပံတန်း တက်ခွင့်ရ၏။

၁၉၇၂ ခုနှစ်တွင် စဖွင့်သော စာကြည့်တိုက်ပညာ ဘွဲ့လွန်သင်တန်းကို တက်ရာ ဆရာဇော်ကျော်၊ ဆရာတိုက်စိုး၊ ဆရာမင်းကျော်၊ ဆရာဦးသော်ကောင်း တို့ကဲ့သို့သော ပညာရှင်ကြီးများထံမှ ပညာတွေ တဝကြီး ဆည်းပူးခွင့်ရခဲ့၏။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နှင့် ခွဲမရသည်က အင်းလျားကန် ဖြစ်သည်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို စတင်တည်ဆောက်စဉ်ကတည်းက စိန်ပန်း၊ ကံ့ကော် အုပ်တွေဖြင့် စိမ်းစိုညိုမှိုင်းနေသော တောအုပ်ကြီးနှင့် လိုက်ဖက်ညီသော အင်းလျားကန်ကို တမင်တကာပင် တက္ကသိုလ်၏ ဖွားဖက်တော် ရွေးချယ် ထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ညနေဆည်းဆာတွင် အင်းလျားကန်ပေါင် မြေနီလမ်းအတိုင်း ဒွိယံ ဒွိယံ လျှောက်လှမ်းလာကြသည့် “မိတ်ဆွေအပေါင်းအသင်းမှ မိတ်အနေ ပြောင်းရင်း” ချစ်သွားကြသူ ချစ်သူစုံတွဲတို့၏ တွတ်ထိုးသံ အပျော်တွေက အင်းလျားလမ်းပေါ် ဖိတ်စင်ကျလာသည်။ မြသား ကမ္ဘာလှ အင်းလျားရေပြင်ကို လျှပ်တိုက် ပြေးလွှားလာသော လေခြည်နုအေးလေးတွေက တစ်နေ့တာ အမောတွေကို ပြေလျောစေ၏။ ကန်ပေါင်ထိပ်က ညောင်ညိုရိပ်အောက်က အကြော်စုံဆိုင်တွေမှ ခွေးခြေပုလေးများပေါ်တွင် ကျောင်းတော်သူ ကျောင်း တော်သားတွေ အပြည့်။

တက္ကသိုလ်မှာ ပျော်ရွှင်ကြည်နူးရတာတွေ ရှိသော်လည်း ထိုစဉ်က အုပ်ချုပ်သူ အစိုးရ၏ အာဏာရှင် လက်မည်းကြီးအောက်တွင် ကျွန်တော်တို့ ခေတ် ၁၉၆၅-၇၀ ကျောင်းသားဘဝကား လုံးသဉ္ဇသည့်လွတ်လပ်ပွင့်လင်းမှုကား မရှိ။ ကျောင်းသားအခွင့်အရေး တင်ပြရန် ကျောင်းသားသမဂ္ဂဖွဲ့စည်းခွင့် မပြု။ အမှန်တရားဘက်မှ စွန့်စားရပ်တည်မည့် ကျောင်းသားတစ်စုက လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲကို ရယူခဲ့သည့် နောင်တော်ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ကြီးများ ဖောက်ခွဲသောလမ်းကို ခြေရာနင်း လျှောက်လှမ်းခဲ့ကြ၏။ လူမမယ် ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတွေမို့ အာဏာရှင်အစိုးရက ငဲ့ညှာထောက်ထား လိမ့်မည် မထင်နှင့်။ ရက်ရက်စက်စက်နှိပ်ကွပ်၍ အထိန်းသိမ်းခံကြရ၏။ သွေးမြေ ကျခဲ့ကြရ၏။ တက္ကသိုလ်သင်္ကေတ အမှတ်တံဆိပ် ခွပ်ဒေါင်း

အောင်လံကို တက္ကသိုလ်ပရိဝုဏ်တွင် တရားဝင် လွှင့်ထူခွင့်မရခဲ့။ ကျွန်တော် တို့ တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ရကြပြီး နိုင်ငံတာဝန်ကို အသီးသီး ထမ်းဆောင်ကြ၏။ ကျွန်တော်တို့ အနှစ်နှစ်အလလ ချော် မှန်းခဲ့သော မြင်ကွင်းကို ၂၀၁၈ ခုနှစ် ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံ အခမ်းအနား ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ပရိဝုဏ်တွင် ကျင်းပသည့်နေ့ကျမှ ကြက်သီးဖြန်းဖြန်းထ မြင်ရသည်။ အဓိပတိလမ်း အစမှ ဘွဲ့နှင်းသဘင် ခန်းမအထိ လမ်းဘေးဝဲယာ ဓာတ်တိုင်တိုင်းတွင် ခွပ်ဒေါင်းအလံ တွေ နီစွေးလွင့်ပျံ့လျက်၊ အဓိပတိလမ်းမကြီးကား တည်ငြိမ်စွာ ခန့်ခန့်ကြီး လဲလျောင်းရင်း သူ့ကျောပေါ်နင်း ခြေလျှောက်လှမ်းလာ လတ္တံ့သော ပညာတတ်အလောင်းအလျာ နိုင်ငံသားကောင်းများကို ဆက်လက် ကြိုဆို ငုံ့လင့်လျက်။



အဓိပတိလမ်းမှာ ယုံတဲ့ ခွပ်ဒေါင်း

(၁)

အဓိပတိ လမ်းမကြီးကား ခါတိုင်းကဲ့သို့ပင် ဣန္ဒြေကြီးစွာနှင့် လဲလျောင်းနေ၏။

မွန်းတည့်ချိန် နီးလာပြီမို့ နေပူရှိန်က တဖြည်းဖြည်းဖြင့် ဒီကရိမြင့် လာသည်။

ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်၏ အာရ်စီခေါ် အပန်းဖြေရိပ်သာ ရှေ့ကတွင် ကျောင်းသူကျောင်းသားတွေ တော်တော်များများ ရှိကြ၏။ အဓိပတိလမ်း၏ လက်ျာဘက် သိပ္ပံသင်တန်းခန်းများဆီသို့ ဦးတည်သွား နေကြသူတွေလို သင်တန်းများဘက်မှ အဓိပတိလမ်းသို့ ပြန်ထွက်လာသူတွေ၊ အဓိပတိလမ်း၏ လက်ဝဲဘက် ဝိဇ္ဇာသင်တန်း ခန်းမဆီသို့ သွားသူတွေ ထိုသင်တန်းများဆီမှ ပြန်ထွက်လာသူတွေ။

နံနက်ပိုင်း သတင်တန်းဆင်းလာသူနှင့် ညနေပိုင်း သင်တန်းလာတက် သူတွေ ဆုံကြသောအချိန်က မွန်းတည့် ၁၂ နာရီလောက်တွင် ဖြစ်တတ်သည်။ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားတွေ အပန်းဖြေရိပ်သာရှေ့ အဓိပတိလမ်းမပေါ်တွင် အများဆုံး ဆုံကြချိန်။

ဤအချိန်တွင်.....

ကျောင်းသား နှစ်ဆယ်ကျော်လောက်က မြက်ရိုင်းတွေ လွှမ်းမြဲနေသော ယခင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား သမဂ္ဂနေရာဟောင်းရှေ့မှ ဘွားခဲနံ့ထွက် လာကာ အဓိပတိလမ်းတစ်လျှောက် ဘွဲ့နှင်းသဘင်ဆီသို့ ဦးတည်လျှောက် လာကြသည်။

အဓိပတိလမ်းပေါ် အရောက်တွင် ကျောင်းသားတစ်ဦးက သူ့ကိုင် ဆောင်လာသော ဝါးလုံးတစ်လုံးပေါ်တွင် တစ်စုံတစ်ခုကို ကြီးနှင့်ချည်လိုက်၏။ ပြီးတော့ ထိုဝါးလုံးကို မိုးပေါ်မတ်မတ် ကိုင်လိုက်၏။

လေတွင် တလူလူလွင့်လာတာက ကျောင်းသားသမဂ္ဂအလံတော် ခွပ်ဒေါင်းအလံ။

အလံကောင်ဆိုင်သေ အားမာန်ပါသော ခြေလှမ်းတို့ဖြင့် ခါးကိုမတ် ရင်ကိုကော့ပြီး ခပ်မှန်မှန် လျှောက်လာ၏။ သူ့နောက်တွင် ကျောင်းသား ခြောက်ဦးတို့က ပန်းပေါ်တွင် အလျားခပ်ရှည်ရှည် ခြောက်ပေခန့်၊ အနံ့ သုံးပေခန့်ရှိ စက္ကူသေတ္တာတစ်လုံးကို တစ်ဖက်သုံးယောက်ဆီ ထမ်းကာ ချီတက်လာကြသည်။ စက္ကူသေတ္တာတွင် သွေးရောင်လွမ်းသည့် စာတမ်း တစ်ခု ထင်ထင်ရှားရှား ရေးထားသည်။

“စစ်အာဏာရှင် နေဝင်း အလောင်းကောင်”

သူ့လို နောက်မှလိုက်ပါလာသော ကျောင်းသားဆယ်ဦးခန့်ဆီမှ လက်သီးလက်မောင်းတန်းပြီး ဟစ်ကြွေးလိုက်ပါကာ ကြွေးကြော်သံတွေ ထွက်လာ၏။

“စစ်အာဏာရှင် နေဝင်း ကျဆုံးပါစေ”

“အာဏာသိမ်းစစ်အစိုးရ အလိုမရှိ”

“ကျောင်းသားသမဂ္ဂဖွဲ့စည်းရေး ဒို့အရေး ဒို့အရေး”

အဓိပတိလမ်းမှနေ၍ အပြင်ပြန်ထွက်ရန် တာဝန်ယူသော ~~ကျောင်းသား~~ ကျောင်းသား အုပ်စုနှင့် ပေါင်းစီးကာ သူတို့ခြေလှမ်းများကို ဘွဲ့နှင်းသဘင် ခန်းမဆီသို့ ပြန်လည်တာဝန်လိုက်ကြ၏။

အချို့ ကျောင်းဆင်း၊ နေ့ခင်းကျောင်းတက်၊ လူအစုံဆုံးအချိန်ကို သေသေချာချာ ရွေးကာ ဤလှုပ်ရှားမှုကို စီစဉ်ခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

တက္ကသိုလ်အပန်းဖြေ ရိပ်သာရှေ့ရောက်တော့ ခွပ်ဒေါင်းအလံကို အပေါ်သို့ ဝိုင်းမြှောက်ကာ အလေးပြုလိုက်ကြသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် စစ်အာဏာရှင် နေဝင်းအလောင်းကောင်ကို မြေကြီးပေါ်ချကာ မီးရှို့လိုက် ကြ၏။

“စစ်အာဏာရှင်နေဝင်း ကျဆုံးပါစေ”

“အာဏာသိမ်း စစ်အစိုးရ အလိုမရှိ”

“ကျောင်းသားသမဂ္ဂတရားဝင် ထူထောင်ရေး ဒို့အရေး...ဒို့အရေး”

ကျောင်းသူကျောင်းသား တစ်ရာကျော်တို့၏ ဟစ်ကြွေးသံက ရန်ကုန် ပိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ် ပရဂုဏ်တွင် ဟိန်းလျက် စီညံသွားသည်။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ‘ဝိုင်ထား ဖမ်းထား’ဆိုသော ညာသံများဖြင့် ကျောင်းသားအုပ်စုထဲ လူအချို့ ပြေးလာကြသည်။

“စစ်အာဏာရှင်နေဝင်း အလောင်းကောင်” ဟူသော ထိုစက္ကူ သေတ္တာကြီးက မီးရှိန်ရပြီး ပြာကျလှဆဲဆဲဖြစ်သွားပြီ။

ကျောင်းသားအုပ်စုထဲတွင် ကိုယ်ယောင်ဖျောက် စိမ့်ဝင်မြှုပ်နှံထားသော ‘အင်ဖော်မာ’ခေါ် သတင်းပေးအုပ်စုက ကျောင်းသားသမဂ္ဂအလံတော် ကိုင်ဆောင်ထားသော လူအုပ်စုဆီသို့ ပြေးလာကာ ဝိုင်းဖမ်းရန် ကြိုးစားကြသည်။

ကျောင်းသားအများစုလည်း ပြိုကွဲသွားကာ ခြေဦးတည့်ရာ ပြေးကုန်ကြသည်။

စစ်အာဏာရှင်နေဝင်း အလောင်းကောင် မီးရှို့ပွဲမှ ကြွင်းကျန်ရစ်သော ပြာတွေက ကျောင်းသူကျောင်းသားများ၏ ခြေဖဝါးအောက် ပျံလွင့်ရောက် ရှိကုန်သည်။

(၂)

ကျွန်တော်က အဋ္ဌမတန်းတွင် ရန်ကုန်ကျုံးကြီးလမ်းထိပ်ရှိ ‘မြန်မာ ခရစ်ယာန်အထက်တန်းကျောင်း’ဆိုသော အလွတ်ပညာသင်ကျောင်းတွင် ပညာသင်ယူနေစဉ် ၁၉၆၂ ခုနှစ် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားမဂ္ဂ အဆောက်အအုံကို အညှိုးကြီးစွာ ဖြိုချဖျက်ဆီးခဲ့ပြီးချိန်ကာလ ဇူလိုင်(၇) အရေးအခင်းတွင် ကျောင်းသား သွေးမြေကျခဲ့ရ၏။ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်အချို့ အထိန်းအသိမ်းခံရသည်။ ကိုသက်တို့၊ ကိုဘဆွေလေးတို့က တောခိုကုန်ကြ၏။ အချို့ကား ကိုယ်ယောင်ဖျောက် ပုန်းလျှိုးနေကြ၏။ ထိုသူများထဲတွင် ဆရာလှဖေနှင့် ဆရာသာဘန်းတို့လည်း ပါ၏။ သူတို့က ကျောင်းသားသမဂ္ဂခေါင်းဆောင်အဖြစ် လှုပ်ရှားခဲ့ရာမှ ယခု အလွတ်ပညာသင်

ကျောင်းဆရာအဖြစ် ရောက်လာကာ စည်းရုံးရေးလုပ်ကြ၏။ ဦးလှဖေက ကျွန်တော်တို့ကို ရူပဗေဒ သင်၏။ ဆရာဦးသာဘန်းက သင်္ချာသင်၏။ သို့သော် ထိုဆရာများက ကျောင်းသားသမဂ္ဂကို မြေအောက်အနေနှင့် ဖွဲ့စည်းရေးအတွက် ကျွန်တော်တို့ကို နိုင်ငံရေးအရ စည်းရုံးသောအလုပ်ကို အဓိကလုပ်ကြ၏။ ဆရာဦးလှဖေ၊ ဆရာဦးသာဘန်းတို့၏ စည်းရုံးမှုကြောင့် ကျွန်တော်က ကျွန်တော်နေထိုင်ရာ အလုံမြို့နယ်တွင် ကျောင်းသားသမဂ္ဂ အလုပ်တိုက်နယ်သို့ ဆက်သွယ်သည်။ ကိုကျော်စိုးခေါ် ငှက်ကြီး (ကိုကိုးကျွန်းပြန်)၊ ကိုစိန်လင်း (လင်းသူ)၊ ကိုရဲထွန်းတို့နှင့်အတူ ဗကသမှ ချမှတ်သော တာဝန်များအား 'ရကသ' မှ လုပ်ဆောင်ကြ၏။ စမ်းချောင်းမှ ကိုစိုးညွန့် (ညွန့်သစ်)၊ ကိုနန်းယဉ် (မျိုးအောင်) လှည်းတန်းမှ ကိုတင်အေး (သခွပ်နီ)၊ ကိုလဲ့မွန်၊ အုတ်ကျင်းမှ ကိုကြည်ဇော်ဦး (ဘဲဥ)၊ ကိုအောင်ကျော်ဦး၊ ကိုဇော်သိန်းဦး၊ ပုဇွန်တောင်မှ ကိုအုန်းမောင် (လေကြီး)၊ ကိုထွန်းအောင်ကျော် (လိပ်ကလေး) စသူတွေနှင့် တိုက်နယ်အချင်းချင်း ဆက်သွယ်ကာ စာအုပ်လေး လုပ်ကြ၊ ပိုစတာကပ်၊ စာရွက်ဝေ စည်းရုံးလှုပ်ရှားကြသည်။

၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် ကျွန်တော် ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ် ရောက်သည်။ ဆရာဦးလှဖေ၊ ဆရာဦးသာဘန်းတို့က မိတ်ဆက်ပေးသောကြောင့် ဗကသနှင့် တကသ ခေါင်းဆောင်ဟောင်းများ ဖြစ်ကြသော ဦးဇော်ဝင်း၊ ဦးဘမောင်၊ ဦးခင်မောင်အုန်း၊ ဦးစိုးသိမ်း (နှုတ်ခမ်းမွှေး)၊ ဦးစိုးသိမ်း (ခွပ်ဒေါင်း)တို့နှင့် အဆက်အသွယ်ရသည်။ အထူးသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံရေးအရ အနီးကပ် ကြီးကြပ်လမ်းညွှန်သူများကတော့ ဦးဇော်ဝင်းနှင့် ဦးဘမောင်။

တက္ကသိုလ်တွင် နိုင်ငံရေး ကျောင်းသားများအဖြစ် လျှို့ဝှက်လှုပ်ရှားရင်း ကျွန်တော်တို့ အုပ်စုထဲမှ ပထမဆုံးတော့ခိုသွားသူက မင်းညို (ယခု ဒေါက်တာမင်းညို)၊ ကျွန်တော်နှင့် ကိုမြင့်မော် (မောင်ညီညွတ်)တို့က ဒဿနိက အဓိကကျောင်းသား ကိုအောင်လင်း (မြေငြိမ်း)မှတစ်ဆင့် ကိုထွန်းသွင် (ယခုဩစတြေးလျ) ကိုစတင်လီတို့နှင့်ပါ တွဲမိကာ ကျောင်းသားသပိတ်တစ်ခု ဖန်တီးကာ လူထုဆန္ဒပြပွဲအထိ ဖြစ်အောင် လှုံ့ဆော်ပြီး စစ်အစိုးရကို လူထုနည်းဖြင့် ဖြုတ်ချရန် ကြံစည်ကြ၏။ လမ်း ၅၀ ပြည်တော်

သာတိုက်ခန်းရှိ ကိုစတင်လီအိမ်တွင် ညညအစည်းအဝေး လုပ်ကြ၏။
 ထို့နောက် မနက်ကျောင်းအဆင်း နေ့ကျောင်းအတက် လူအစုံဆုံးအချိန်တွင်
 တက္ကသိုလ် အပန်းဖြေရိပ်သာရှေ့ကတွင် စစ်အာဏာရှင်နေဝင်း ရုပ်အလောင်း
 မီးရှို့ပွဲကို ဖန်တီးပြီး ကျောင်းသားဆန္ဒပြပွဲဖြစ် စတင်မီးမွှေးရန် သဘောတူ
 ကြ၏။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ၏ အဆောက်အအုံဟောင်းနေရာက မြို့ပုတ်တွေ
 ထုထပ်ရာ ဖြစ်သဖြင့် အလောင်းကောင်လုပ်ရန် စက္ကူတွေ၊ ဝါးလုံးတွေကို
 သွားဖွက်ထား၏။ ထို့နောက် အလောင်းကောင်မီးရှို့ပွဲလုပ်မည့် နေ့တွင်
 နာရီဝက်ခန့်စောပြီး ထိုနေရာသို့ သွားကြကာ စက္ကူအခေါင်းတပ်ကြ၏။
 ကိုစတင်လီ ရှာလာသော ခွပ်ဒေါင်းအလံနှင့် ဝါးလုံးတိုင်ကိုလည်း အသင့်ပြင်
 ကြကာ သတ်မှတ်ထားသောအချိန်တွင် အဓိပတိလမ်းမပေါ် ထွက်လာကြခြင်း
 ဖြစ်၏။ ကြိုတင်ကြိုစည်ထားသည့်အတိုင်း စစ်အာဏာရှင် အလောင်းကောင်
 ကိုကား မီးသဂြိုဟ်နိုင်ခဲ့သော်လည်း အဖမ်းအဆီးတွေ ချက်ချင်းရောက်လာ
 ခဲ့သဖြင့် ကျောင်းသားဆန္ဒပြပွဲကား မဖြစ်ခဲ့။ သို့သော် ကျောင်းသားထုထဲတွင်
 စစ်အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး စိတ်ဓာတ်ကိုကား မီးမွှေးပေးနိုင်ခဲ့ပါသည်။ နောက်
 လတွင် ကိုထွန်းသွင်၊ ကိုအောင်လင်း၊ ကိုစတင်လီတို့ ဖမ်းမိသွား၏။
 သူတို့ကို ထောက်လှမ်းရေးက နည်းမျိုးစုံ နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းပြီး စစ်ဆေးသော်
 လည်း ကျန်သည့်ရဲဘော်များ၏ အမည်ကို မထုတ်ဖော်ကြသဖြင့် ကျွန်တော်
 နှင့်တကွ ကျန်ရဲဘော်တွေ အဖမ်းမခံခဲ့ရ။

ကျွန်တော်က ပထမဘွဲ့တစ်ခု၏ ဒုတိယဘွဲ့အတွက် ဘွဲ့လွန်စာမေး
 ပွဲ ဖြေရ၏။

(၃)

ရန်ကုန်ပိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်က ကျွန်တော်၊ သွားဘက်ဆိုင်ရာ
 တက္ကသိုလ်မှ မျိုးမြင့်၊ ပညာရေးတက္ကသိုလ်မှ ခင်မြင့်၊ ရေကြောင်းပညာ
 တက္ကသိုလ်မှ ထွန်းအောင်၊ ဆေးတက္ကသိုလ်မှ မြင့်စိုး၊ တက္ကသိုလ်အသီးသီးမှ
 တစ်ယောက်စီကို ထောက်လှမ်းရေး (၁)မှ ဖမ်းဆီးကာ ရေတပ်ထောက်လှမ်း
 ရေးစခန်းတွင် ၃ လခန့် ထိန်းသိမ်းစစ်ဆေး၏။ ပြီးတော့မှ အင်းစိန်ထောင်
 ပို့၏။ ပထမငါးတိုက်၊ နောက်ခြောက်တိုက်(မဆလတိုက်ဟုလည်း ခေါ်

သည်) ဒါက ပိုဆိုး၏။ တံခါးနှစ်ထပ်ပိတ် တစ်ယောက်ခန်းတိုက်။ ပြီးတော့မှ (၃)ဆောင်ရောက်။ သင်္ကြန်တစ်ခုတွင် အစိုးရ ယတြာလုပ်သည့်သဘောနှင့် ပုဒ်မ ၅ ဖြင့် လွတ်သည့်အထဲတွင် ပါလာ၏။

ထိန်းသိမ်းသည်ဆို၍ မည်သည့်ပုဒ်မမှ မတပ်။ ထို့ကြောင့် ကျောင်း ဆက်တက်၍ ရမည်။ သို့သော် သင်တန်းက ပြီးနေပြီ။ ထို့ကြောင့် အောင်စာရင်းကိုသာ စောင့်ရမည်။ တခြားသူတွေက အောင်စုရင်းထုတ်ပြီးပြီဆိုတော့ ကျွန်တော်တစ်ယောက်သာ ထူးထူးခြားခြား သီးသန့်တစ်ယောက်တည်း အောင်စာရင်း ထုတ်ပြန်ခြင်းခံရသည်။

(၄)

ထောင်ကျသွားသည့် အကျိုးဆက်ကား မပြီးဆုံးတော့။ ရာထူးဝန်အဖွဲ့မှ စစ်ဆေးရာတွင် အောင်စာရင်းထဲ တစ်ယောက်တည်းပါသည့် ကိစ္စနှင့် လူကြီးများက ဆက်လက်စုံစမ်းရာ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ဖြစ်သည်ကို သိသွားသဖြင့် 'မဲစာ' ကို ပို့သည်။ 'မဲစာ' ဆိုသည်မှာ ယခု နေပြည်တော် ဖြစ်နေသော နေရာ ရေဆင်းစိုက်ပျိုးရေးတက္ကသိုလ် ဖြစ်၏။ လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေး ခက်ခဲပြီး မည်သူမျှ မသွားချင်သော ပဉ္စဒရစ် အရပ်။

ရပ်ကွက်ကောင်စီက လမ်းစဉ်ပါတီဝင်ရန် မထောက်ခံသဖြင့် လမ်းစဉ်ပါတီ၏ ပါတီမိတ်ဆွေ အရ်ပါတီဝင်တွေ မဖြစ်ခဲ့။ ရာထူးတိုးစာမေးပွဲများတွင် လမ်းစဉ်ပါတီဝင်ဆို အလိုလို ဆယ်မှတ်ရ၏။ မိမိက ဘာပါတီဝင်မှ မဟုတ်သဖြင့် ရာထူးမတိုးတာ ၁၇ နှစ်။ မိမိ၏ လုပ်ဖော်ကိုက်ဖက်တွေ ညွှန်ကြားရေးမှူးတွေ၊ ပါမောက္ခတွေ၊ ညွှန်ကြားရေးမှူးတွေ ဖြစ်ကြ၏။ ကိုယ်ကတော့ ဘွဲ့သုံးခုသာ ရသည်။ ဒဲ့ရင်းက ဒဲ့ရင်း။

(၅)

၂၀၁၈ ခုနှစ်က ရှစ်လေးလုံး အထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနား ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်မှာ ကျင်းပတော့ အမိတက္ကသိုလ်ကို ပြန်ရောက်သည်။

အမိပတ် လမ်းတစ်လျှောက်လုံး အဝင်ဝမှ ဘွဲ့နှင့်သဘင် ခန်းမအထိ ခွပ်ဒေါင်းအလံတွေ ဝဲပျံ့လို့။ ကျောင်းသား သမဂ္ဂသီချင်းတွေ ဝေစည်လို့။

၂၀၂၀ ခုနှစ်တွင် အမိတက္ကသိုလ်ကြီးကား နှစ်တစ်ရာသက်တမ်း ရှိပေပြီ။ နှစ်တစ်ရာ သက်တမ်းရှိ အမိတက္ကသိုလ်ကြီးကား ခွပ်ဒေါင်းအလံ တွေ လွင့်ပျံ့ဝဲ။ ကြက်သရေ ဂုဏ်သိက္ခာ ပြည့်ဝေလေစွ။



ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ရာပြည့်နှင့် ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး

နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ ဒုတိယဝန်ကြီး(ငြိမ်း) ဦးညွန့်ဆွေ (ယခု မြန်မာနိုင်ငံ စာကြည့်တိုက် ဖောင်ဒေးရှင်းဥက္ကဋ္ဌ)က ယမန်နေ့က ကျွန်တော့်ထံ ဖုန်းမှတစ်ဆင့် စာတစ်စောင်ပို့သည်။ 'သတ္တဗေဒ ကြယ်ပွင့်များ' ဦးညွန့်ဆွေ'က ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ၇၅ နှစ်(စိန်ရတု)ပွဲတွင် ပါဝင်လုပ်ဆောင်ရသော တာဝန်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သဖြင့် သူ့ထံတွင် သိမ်းဆည်းထားသော စာရွက် စာတမ်းများစွာ ရှိနေ၏။ ထိုအထဲတွင် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ဘာသာရပ် အသီးသီးက တင်ပြသော စာများလည်း ပါဝင်သည်။ သူက ဖိုင်တွဲဟောင်းများ ရှင်းလင်းရင်းနှင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် သတ္တဗေဒဌာနက တင်ပြသော စတစ်စောင်တွေတော့ ဖတ်ကြည့်ရင်း ကျွန်တော့်နာမည်ပါသဖြင့် ကျွန်တော့်ထံ ပို့လိုက်ခြင်းဖြစ်၏။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် သတ္တဗေဒဌာနက ၁၉၈၅ ခုနှစ်တွင် ပြုစုခဲ့သော သတ္တဗေဒအဓိက ကျောင်းသားများထဲမှ ထင်ရှားသူများစာရင်း ဖြစ်၏။ ရုပ်ရှင်သရုပ်ဆောင် အကယ်ဒမီနေအောင်၊ အကယ်ဒမီ ခိုင်ခင်ဦး၊ အကယ်ဒမီ ဇင်ဝင်း၊ ဒါရိုက်တာ အိအိခိုင်၊ သီဟတင်စိုး၊ ခင်သန်းနွယ်၊ ထူးသာ၊ အဆိုကျော် ဇော်ဝင်းထွဋ်၊ စိမ်းမိုးမိုး၊ မောင်သိန်းဝင်း၊ ခိုင်ဝါ၊ စာပေဖက်တွင် လမင်းမိုးမိုး၊ တက္ကသိုလ် ခင်သီတာထွန်း၊ ပန်းသီခိုင်၊ ဟိန်းလတ် စသဖြင့် ဖော်ပြထားသည်။ ဤစာရင်းကို ကြည့်ပြီး ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းကြီး တစ်ဦးကို ချက်ချင်းသတိရသွားသည်။ သူကမှ 'သတ္တဗေဒဂုဏ်ဆောင် ဧရာမကြယ်ပွင့်ကြီး ဖြစ်သည်။ သူ့နာမည်ကို မဖော်ပြလျှင် မည်သို့မျှ ပြည့်စုံမည်မဟုတ်။ အထူးသဖြင့် ရန်ကုန် တက္ကသိုလ် နှစ် (၁၀၀) ပြည့် အခါသမယတွင် သူ့ကို အထူးဂုဏ်ပြုကြရပေမည်။ သူကတော့....

“ဆလိုင်း တင်မောင်ဦး.....”

တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား သူရဲကောင်းအာဇာနည်ပုဂ္ဂိုလ်.....

ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်၊ သိပ္ပံ(သတ္တဗေဒ)ကျောင်းသားအဖြစ် ၁၉၆၅ တွင် ကျွန်တော် တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၉ ခုနှစ် ကျွန်တော် နောက်ဆုံးနှစ် အရောက်တွင် သိပ္ပံ (သတ္တဗေဒ) ကျောင်းသားသစ်အဖြစ် ရောက်လာကြသော ကျွန်တော့် သူငယ်ချင်းဟောင်းများနှင့် ပြန်ဆုံ၏။ အထက်တန်း ကျောင်းသားဘဝက သူငယ်ချင်းများ တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း အကြိမ်ကြိမ်ကျပြီး ယခုမှ ရောက်လာသူ သင်းနိုင်နှင့် ပတ်သက်ပြီး သူ့ အတန်းဖော် သိန်းထွန်း (တက္ကသိုလ်ဆရာ)၊ မောင်ပြုံး(ရဲမျိုး)၊ တင်မောင်သိန်း (ပွဲစားကြီးလက်ဖက်ရည်ဆိုင်)၊ သန့်စင်(တင်းပုတ်)နှင့် ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး တို့ကိုပါ သိကျွမ်းရင်းနှီးခဲ့၏။ နောက်တစ်နှစ် ကျွန်တော် စာမေးပွဲကျသဖြင့် သူတို့အုပ်စုနှင့် ထပ်တွဲဖြစ်၏။ တစ်နေ့လုံး ကျောင်းထဲမှာတွေ့ကြပြီး အား မရသေးဘဲ ကျွန်တော်တို့အုပ်စု ညဖက်များတွင် လက်ဖက်ရည်ဆိုင်မှာ ထပ်ဆုံရင်း လွတ်လပ်သောလူငယ်ဘဝကို ဖြတ်သန်းခဲ့ကြသည်။ တင်မောင်ဦး က သမိုင်းမှာနေသော်လည်း ညဘက်တွင် ရေကျော်မောင်အေး လက်ဖက် ရည်ဆိုင်တွင် လူစုကာ ညဉ့်နက်ကျမှ လူစုခွဲကြသည်။ ကျွန်တော်က အလုံသို့ လမ်းလျှောက်ပြန်။ တင်မောင်ဦးက သမိုင်းသို့ ကုန်းကြောင်းချီတက်၊ မနက်ကျတော့ ကျောင်းမှာ ပြန်ဆုံကြ။ စကားတွေက ပြောမကုန်။ လူမှုရေး၊ ပညာရေး၊ နိုင်ငံရေး အကြောင်းအရာစုံ။

ဆလိုင်းတင်မောင်ဦး ပုံစံက တက္ကသိုလ်မှာ တစ်မျိုးထူးဆန်းနေ၏။ လွယ်အိတ်ကြီးကို အထုံးထုံးပြီး ပခုံးမှာလွယ်၊ ပုဆိုးက ခပ်တိုတို၊ ကိုယ်ဟန် အနေအထားက တုတ်တုတ်ခိုင်ခိုင်။ သူနှင့် မရင်းနှီးသူများက သူ့ကို ဂျစ် ကန်ကန် လူမိုက်ပုံပေါက်နေသူဟု ခန့်မှန်းကြ၏။ တကယ် ပေါင်းကြည့် တော့ သူက တကယ့်လူပျော်လူနောက်။ သူ့မှာ ဟာသဉာဏ် ရှိသည်။ ဘာကိုမဆို ဟာသဖောက်ပြောတတ်သည်။ အရာရာကို ဟာသရှုထောင့်မှ ကြည့်သည်။ သူနှင့်ကြုံရလျှင် ရယ်နေရတာများ၏။ ဆရာဦးချစ်သန်းထံတွင် သိုင်းပညာကို ခြေခြေမြစ်မြစ် သင်ထားတော့ သူ့ရပ်ကွက်ထဲမှ သူ့ကို ရန်စ လာသော လမ်းသူရဲဆန်ဆန် လူငယ်များကို သိုင်းပညာဖြင့် နှိပ်ကွပ်တတ်

သည်။ ထိုအကြောင်းတွေ ပြန်ပြောပြကာ သူ ဘယ်လိုသိုင်းပညာသုံး ထိုးနှက်ခဲ့ပုံကို လက်တွေ့ ပြန်လုပ်ပြတော့ ကျွန်တော်တို့က သူ့ကို ရုပ်ရှင်ထဲမှ လူကြမ်း ‘ရာဘ’ နှင့် တူသညီဟုဆိုကာ နာမည်ပြောင် ‘ရာဘ’ တွင်သွား သည်။ တက္ကသိုလ်က ရင်းနှီးသူ သူငယ်ချင်းအားလုံး သူ့ကို ဆလောင်းတင်မောင်ဦး မခေါ်ဘဲ ‘ရာဘ’ဟုသာ ခေါ်ကြ၏။ ညဘက် ရေကျော်မှ သူငယ်ချင်းများ နှင့်ခွဲကာ လမ်းလျှောက်ပြန်ကြလျှင်တော့ သူနှင့်ကျွန်တော် စကားအတည် အတန့်တွေ ပြောကြ၏။ အထူးသဖြင့် အက်ရှင်ဆန်ဆန် အုပ်ချုပ်နေသော အစိုးရလက်အောက်တွင် ပြည်သူလူထုအများစု ဒုက္ခမျိုးစုံ ခံစားနေရပုံ၊ လွတ်လပ်ခွင့်အားလုံး ဆုံးရှုံးနေကြရပုံ၊ စနစ်သစ်ပညာရေး၏ အဓိပ္ပာယ် ကင်းမဲ့ပုံ၊ လူငယ်အများစု အနာဂတ်ပျောက်နေကြပုံတွေ၊ သူက ထောင် တစ်နှစ်ကျပြီး ကျောင်းပြန်တက်သောအခါ သတ္တဗေဒပါမောက္ခ ဒေါက်တာ ကိုကိုကြီးက သူ့ကို အမျိုးသားနိုင်ငံရေးလည်းလုပ်၊ ကျောင်းစာလုပ် ကြိုးစား ပါဟု ဆုံးမဩဝါဒပေးစဉ်က သူ မျက်ရည်ကျခဲ့ပုံကိုလည်း ကျွန်တော့်ကို ပြောပြ၏။

တကယ်တော့ ‘ဆလောင်းတင်မောင်ဦး’ခေါ် ‘ရာဘ’သည် မြေအောက် ကျောင်းသား လှုပ်ရှားမှုလုပ်ဆောင်၍ တက္ကသိုလ် ဒုတိယနှစ် ကျောင်းတက် နေစဉ် ၁၉၇၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၅ ရက်နေ့တွင် အဖမ်းခံခဲ့ရ၏။ ၁၉၇၄ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၃ ရက်ကျမှ ထောင်မှလွတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒုတိယနှစ် ကျောင်းသားအဖြစ် ပြန်ကျောင်းတက်၏။ သူအဖမ်းခံရသော ၁၉၇၂ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ကျွန်တော်လည်း ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်တွင် ဘွဲ့လွန်စာကြည့်တိုက် ပညာသင်တန်းတက်နေစဉ် အဖမ်းခံရ၏။ အမှတ် (၁) ထောက်လှမ်းရေးတပ် (ရေတပ်) တွင် သုံးလခန့်ထားပြီး စစ်ဆေးတာ အင်းစိန်ထောင်သို့ ပို့၏။ ၁၉၇၃ ခုနှစ် ဧပြီလကျတော့ ပြန်လွတ်သည်။ မည်သည့်တရားရုံးမှ မတင်။ တရားစွဲဆိုမှုမရှိ။ ‘ထိန်းသိမ်းသည်’ဆိုသော စကားဖြင့်ပင် ထောင်ထဲနေရ၏။ ဆလောင်းတင်မောင်ဦးနှင့် ကျွန်တော်တို့ထ ထောင်ထွက် ကျောင်းသားတွေပီပီ နှစ်ယောက်ခြင်းဆိုလျှင် နိုင်ငံရေး၏ ရှေ့အလားအလာများကိုသာ ဆွေးနွေးကြတာများ၏။

၁၉၄၇ခုနှစ် မေလတွင် ‘အလုပ်သမားအရေးအခင်း’ ဖြစ်တော့ ဆလိင်းတင်မောင်ဦးက သမိုင်းဖက်တွင် အလုပ်သမားများနှင့် တွေ့ဆုံကာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများနှင့် ပူးပေါင်း၍ အထွေထွေသပိတ်ကြီးအဖြစ် မီးမွှေးရန် စီစဉ်ခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုရည်ရွယ်ချက်က အထမမြောက်ခဲ့။ ထို့ကြောင့် ‘တင်မောင်ဦး’ က ၁၉၇၄ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလတွင် ကျောင်း ဆက်တတ်၏။ ထိုအချိန်တွင် သူက တတိယနှစ်။ ကျွန်တော်က ပညာရေး တက္ကသိုလ်ဝင်းထဲရှိ ‘မြန်မာနိုင်ငံ ပညာရေးသုတေသနတွင် ဝင်ရောက် လုပ်ကိုင်နေသဖြင့် တင်မောင်ဦးက တစ်ပါတ်လျှင် နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ် ကျွန်တော့်ထံလာ၏။ ကျွန်တော်တို့ရုံးတွင် ယခင် က·ဗ·သ ဥက္ကဋ္ဌဟောင်း ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဦးမော်ဝင်း ရှိ၏။ ဦးမော်ဝင်းထံ မကြာခဏ လာသော ပညာရေးဌာနမှ ဦးဘဆောင်ကလည်း ကျောင်းသားသမဂ္ဂ ခေါင်းဆောင် တစ်ဦးပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ကျွန်တော် အလွတ်ပညာသင် ကျောင်းတက်စဉ်က ဆရာများဖြစ်ခဲ့ကြသော ဦးသာဘန်းနှင့် ဦးလှဖေတို့ မှာလည်း နောက်ဆုံးဖျက်သိမ်းလိုက်သော ကျောင်းသားသမဂ္ဂများမှ ခေါင်း ဆောင်များပင် ဖြစ်၏။ သူတို့နှင့်အတူ ပညာရေးတက္ကသိုလ်စားသောက် ဆိုင်တန်းက ဒေါ်တင် ခေါက်ဆွဲကြော်ဆိုင်၊ ကိုတင်ဝင်း ပုစွန်ခွက်ကြော် ဆိုင်များတွင်ထိုင်ရင်း ကျောင်းသားသမဂ္ဂ(မြေအောက်)ကို ပြန်လည်အသက် သွင်းရန် စီစဉ်ကြ၏။

ထိုအချိန်တွင် ဆလိင်းတင်မောင်ဦးအတွက် ဘဝအလှည့်အပြောင်း ဖြစ်မည့် အရေးအခင်းကြီးတစ်ခုက အစပျိုးလာ၏။ ၁၉၇၄ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ လတွင် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဗိသုကာဦးသန်း နယူးယောက်မြို့တွင် ကွယ်လွန်၍ သူ၏ရုပ်အလောင်းကို မြန်မာနိုင်ငံသို့ သယ်ဆောင်လာ၏။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ ခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ချုပ်ကြီးနေဝင်းက ဦးသန်းနှင့် ယခင်က ပုဂ္ဂိုလ်ရေးမကျေ လည်မှုများ ရှိခဲ့သဖြင့် ဂုဏ်မပြုဘဲ၊ ရန်ကုန်ကျိုက္ကဆံ မြင်းပြိုင်ကွင်းတွင် ခေတ္တထားကာ သာမန်အရပ်သူအရပ်သားများ မြှုပ်နှံသော ကြံတောသုဿန် တွင်သာ မြေမြှုပ်သင်္ဂြိုဟ်မည်ဟု သိရ၏။ ဆလိင်းတင်မောင်ဦးအပါအဝင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသူကျောင်းသားများက ကျိုက္ကဆံကွင်းသို့ ချီတက်ကြ၏။ ဦးသန်း၏ ရုပ်ကလာပ်ဘေးတွင် ကြက်ခြေနီအဖွဲ့နှင့် လမ်းစဉ်လူငယ်အဖွဲ့ဝင်

အချို့က စောင့်ကြပ်နေကြ၏။ အခေါင်းတလားအနီးတွင် ဂျစ်ကားတစ်စင်းလည်း ရှိ၏။ ထိုဂျစ်ကားပေါ်မှ အသံချဲ့စက်များဖြင့် အသုဘအစီအစဉ်များကို ကြေညာနေကြ၏။

ဆလှိုင်းတင်မောင်ဦးနှင့် ကျောင်းသားအချို့က ခေါင်းတလားအနားသို့ သွားကြသည်။ ထိုနောက် ခံပြင်းနာကျင်သောစိတ်ဓာတ် ပေါက်ကွဲလာကာ ဆလှိုင်းတင်မောင်ဦးက ကျောင်းသားထုအလယ်တွင် မတ်တပ်ရပ်၍ မိန့်ခွန်းများ စပြောတော့၏။ ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးက လက်ခုပ်ဩဘာပေး ဟစ်ကြွေးထောက်ခံကြ၏။ ထိုအချိန်က သူ့အသက် ၂၃ နှစ်။ လူရွာစု ဖိန့်ဖိန့်တုန်ကြောက်ရန် အစွမ်းကုန် ဘက်စုံလက်စုံ ဖိနှိပ်ထားသော စစ်အစိုးရကို ထင်ထင်ပေါ်ပေါ် အပြစ်တင်ဝေဖန်ခဲ့သည်ကို တင်မောင်ဦး၏ ရဲစွမ်းသတ္တိကား ကြီးမားလှပေစွ။ ထိုနောက် ဆလှိုင်းတင်မောင်ဦးက လမ်းစဉ်လူငယ်များ၏ ဂျစ်ကားကို သိမ်းရန် အော်ဟစ်ပြောလိုက်သည်။ လူထုက ဝိုင်း၍လာတော့ လမ်းစဉ်လူငယ်များ ထွက်ပြေးကြ၏။ 'ကိုတင်မောင်ဦး' က ခေါင်းတလားကို တက္ကသိုလ်သို့ ပင့်ဆောင်ရန် ညွှန်ကြား၏။ ဦးသန့်၏ ရုပ်အလောင်းသည် တက္ကသိုလ်ဘွဲ့နှင့်သဘင်ခန်းမသို့ သယ်ဆောင်သွားရာ ထောင်ချီသော လူထုကြီးက လိုက်ပါ ပို့ဆောင်ကြ၏။ မကြာခင် 'ဦးသန့်ဈာပနကော်မတီ' ဖွဲ့လိုက်ကြတော့ ကိုတင်မောင်ဦးက အတွင်းရေးမှူး၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းဝင်းတစ်ခုလုံး တရားပွဲများ ခြိမ့်ခြိမ့်သဲကျင်းပကာ ပြည်သူလူထု ထောင်ပေါင်းများစွာက နေ့စဉ်တက္ကသိုလ်ပရိဝုဏ်သို့ လာရောက်ကြကာ ဦးသန့်ကို ဂါရဝပြုကြ၏။ အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး တရားများကို နာယူကြ၏။ လက်ခုပ်ဩဘာသံ ညံ့မစဲဖြင့် ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံးက စစ်အစိုးရကို အာဏာဖီဆန်ကြ၏။

၁၉၇၄ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၁၁ ရက်နေ့တွင် အစိုးရက သံချပ်ကာကားများ၊ မြေထိုးစက်များ၊ လက်နက်ကိုင်စစ်သားများပါကာ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်နယ်မြေကို ဝင်သိမ်းကာ ဦးသန့်ရုပ်ကလာပ်ကို ပြန်ယူသွားကြ၏။ ဦးသန့်အရေးအခင်းနှင့် ပတ်သက်ပြီး လူတစ်ရာကျော်ကို ဖမ်း၏။ ဆလှိုင်းတင်မောင်ဦးက လွတ်မြောက်သွားသည်က ထိုင်းနိုင်ငံနယ်စပ် မြဝတီမြို့ရှိ 'ပါလီမန်ဒိုမိကရေစီပါတီ (ပီဒီပီ)' သို့ သွား၏။ 'ပီဒီပီ' ဥက္ကဋ္ဌ ဗိုလ်လက်မှတ်

ဒုတိယဥက္ကဋ္ဌ စောကြာဒို၊ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး၊ ဗိုလ်ချုပ်သွင်တို့နှင့် တွေ့ဆုံခဲ့သည်။ နှစ်လခွဲအကြာတွင် ကိုတင်မောင်ဦး ပြည်တွင်းသို့ ပြန်ဝင်ခဲ့၏။ ၁၉၉၅ ခုနှစ် မေလ။

ဇွန်လ ၆ ရက်နေ့တွင် ပညာရေးဝန်ကြီး ဒေါက်တာခင်မောင်ဝင်းနှင့် နိုင်ငံတော်ကောင်စီဝင် ဒေါက်တာလှဟန်တို့က ရန်ကုန်စက်မှု တက္ကသိုလ်နှင့် သမိုင်းကောလိပ်သို့ ရောက်လာကာ ကျောင်းသားများနှင့် ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ဆွေးနွေးပွဲကား မအောင်မြင်ခဲ့။ ဆလောင်းတင်မောင်ဦးက မိန့်ခွန်းပြောတော့ ကျောင်းသားထုက သူ့နောက် ပါလာသည်။ ရန်ကုန် စက်မှုတက္ကသိုလ်သို့ ချီတက်၏။ သမိုင်း ကောလိပ်ဝင်းကို ဖြတ်၏။ ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံ တက္ကသိုလ်သို့ ဆက်သည်။ ဇွန်လ ၇ ရက်နေ့တွင် ကိုတင်မောင်ဦး ဦးဆောင်ကာ မဟာဗန္ဓုလပန်းခြံသို့ ချီတက်ဆန္ဒပြ ကြ၏။ ဇွန်လ ၉ ရက်၍ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်ထဲမှ ရွှေတိဂုံဘုရားရင်ပြင်ထိ တက်ပြီး ငြိမ်းချမ်းစွာ ဆန္ဒပြသည်။ သို့သော် စစ်တပ်က ဘုရားရင်ပြင်ပေါ်ထိ တက်ကာ ဖိနှိပ်ဖြိုခွဲခဲ့၏။ ကျောင်းသား ၄၀၀ ကျော်ကို ဖမ်း၏။ ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သူ ဆလောင်းတင်မောင်ဦးကို ဖမ်းမိ၍ သတင်း စာထဲမှ 'ဗကပအဖျက်သမား'ဟု အပုပ်ချကြေညာခဲ့၏။ ထိုအချိန်အထိ ဆလောင်းတင်မောင်ဦးသည် ဗမာပြည်ကွန်မြူနစ်ပါတီ(ဗကပ) နှင့် တစ်ခါမှ မဆက်သွယ်ခဲ့သည်။ သို့သော် စစ်အစိုးရ၏ ထုံးစံအတိုင်း သူ့ကိုဆန့်ကျင်သူ မည်သူ့ကိုမဆို 'ဗကပ'ဟု တံဆိပ်ကပ်စွပ်စွဲခဲ့၏။ ဆလောင်းတင်မောင်ဦးက ထိုင်းနယ်စပ်သို့ ထွက်လာကာ နယ်စပ်ရှိကျောင်းသားများကို စုစည်းပြီး 'ဖက်ဆစ် စနစ်ဆန့်ကျင်ရေး လက်နက်ကိုင် ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂ'ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့၏။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ကိုတင်မောင်ဦးက မြန်မာနိုင်ငံတွင်းသို့ ပြန်ဝင်လာကာ ပြည်တွင်းလှုပ်ရှားမှုများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၃ ရက်တွင် ကျရောက်မည့် ဆရာကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း နှစ်တစ်ရာပြည့် ဆန္ဒပြပွဲ ကျင်းပရန် 'ဆလောင်းတင်မောင်ဦး' ကြိုးပမ်း၏။ အစည်းအဝေးတစ်ခု လုပ်သည်။ ၁၉၇၆ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ထောက်လှမ်းရေးအဖွဲ့၏ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရ၏။ ထို့နောက် ရုံးတင်စစ်ဆေးကာ ၁၉၇၆ ခုနှစ် ဇွန်လ ၂ ရက်နေ့တွင် ကြိုးပေးကွပ်မျက်ခဲ့၏။

တကယ်တော့ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ စတင်အုပ်ချုပ်စဉ်က ၁၈၂၄ ခုမှမှစ၍ ၂၀၁၁ ခုနှစ်ထိ ၁၈၇ နှစ်အတွင်း မည်သည့်ခေါင်းဆောင်ကိုမှ တရားစီရင်ချက်ချကာ ကြိုးပေးခဲ့သော အစဉ်အလာမရှိ။ ကျောင်းသားကို သေဒဏ်ပေးတာလည်း ကမ္ဘာပေါ်တွင် မည်သည့်နိုင်ငံမှမရှိ။ ကွယ်လွန်ချိန်တွင် ဆလောင်းတင်မောင်ဦး၏ အသက်က ၂၅ နှစ်မျှသာ ရှိသေးသည်။ အသက်အငယ်ဆုံးသော ချင်းတိုင်းရင်းသား ကျောင်းသား အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်။

ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် နှစ်တစ်ရာပြည့် အခါသမယတွင် တက္ကသိုလ်ဂုဏ်ပြုဆောင်းပါး အတော်များများ ဖတ်ခဲ့ရပါသည်။ သို့သော် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်မှ တိုင်းရင်းသား အာဇာနည်ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် ဆလောင်းတင်မောင်ဦး အကြောင်းကား မဖတ်ရသေးပါ။ ယခုအချိန်တွင် ကျွန်တော်တောင်းဆိုချက်တစ်ခု ပြုလုပ်လိုပါသည်။ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်ကိုအောင်ကျော်ကို ချီးမြှောက်သောအားဖြင့် 'ဗိုလ်ဘွဲ့' တပ်ပြီး 'ဗိုလ်အောင်ကျော်' ဟု ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြသည်။ သူ့ရဲကောင်း အာဇာနည်အဖြစ် 'နေမျိုးသီဟသူရ ဗိုလ်အောင်ကျော်ဟူသောဘွဲ့'ကို ပေးအပ်ခဲ့ ကြသည်။ အတွင်းဝန်များ ဘေးမှ စံပယ်လမ်းကိုလည်း 'ဗိုလ်အောင်ကျော်လမ်း' ဟု ဂုဏ်ပြုခေါ်ဝေါ်ခဲ့ကြသည်။ 'ဆလောင်းတင်မောင်ဦး' ကဲ့သို့ပင် ချင်းတိုင်းရင်းသား သူ့ရဲကောင်းကြီး 'ဗိုလ်ဆွန်ပက်' ကို ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ယခင် 'မောင်ထော်လေးလမ်း' ကို 'ဗိုလ်ဆွန်ပက်လမ်း' ဟု အမိန့်ပေး ဂုဏ်ပြုခဲ့ကြ၏။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် (သတ္တဗေဒအဓိက) ကျောင်းသား၊ စစ်အစိုးရ၏ ကြိုးပေးကွပ်မျက်ခံရသူ ဆလောင်းတင်မောင်ဦးအတွက် ဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် တစ်နေရာရာတွင် 'ဆလောင်းတင်မောင်ဦး' အမှတ်တရ ရုပ်တု (သို့မဟုတ်) လမ်း (သို့မဟုတ်)၊ ဂုဏ်ပြုအထိမ်းအမှတ် တစ်ခုခု မလုပ်သင့်ပေဘူးလား။ ဤသို့ဖြင့် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် နှစ်တစ်ရာပြည့် အထိမ်းအမှတ်သည် ပိုမို၍ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် အဓိပ္ပာယ်ပြည့်ဝလာမည်ဟု ယုံကြည်မိပါသည်။

စာကိုး (၁) အောင်ထူး - ဆလောင်းတင်မောင်ဦး - မေ့လျော့နေသော အာရှတိုက်၏ သူ့ရဲကောင်းတစ်ဦး၊ ရန်ကုန်၊ ဗကသ ၂၀၁၃

(၂) ဆလောင်းနောဇော် - အာရှတိုက်သူ့ရဲကောင်း (သို့) ဆလောင်းတင်မောင်ဦး။

